THE LIBRARY – THE UNIVERSITY OF JORDAN

הארץ

ל"ו, שנה נ"ו, יום ג', ב' באלול תשל"ד, 20 באוג' 1974 V. 56 / 16,853 / AUGUST 20 1974

מאי לפתוח חשבון יתרון 10000 בדיסקונט

הודעת ארה"ב – מצרים:

...ל ייצוג הפלשתינים יוחלט ...פי ההתקדמות בדיוני ז'נבה

"יש להתחשב באינטרסים של כל עמי האיזור ובזכות קיומם"

...ינגטון, 19 (אי. פי., יו. ...י"צ). ארה"ב ומצרים הס... כי שאלת ייצוגם של ה...נים תדחה עד לאחר חידוש ...של ועידת ז'נבה על ה... התיכון — מתברר מהודעה ...ת שפורסמה היום כאן ...ה, בתום ביקורו של שר ... המצרי איסמאעיל פהמי. ...עה נאמר, כי הנשיא מר ג'י... ...ורד אישר באוזני שר החוץ המצרי, כי ארה"ב תמשיך ...ים כדי להגיע לשלום במז... מצרים אנואר סאדאת יבקר בארה"ב לפני תום השנה.

בהודעה נאמר, כי שיחות פהמי עם הנשיא פורד ועם ד"ר הנרי קי־סינג'ר תרמו תרומה קונסטרוקטיבית להתייעצויות המתקיימות עתה לק־ראת השלב הבא של הצעדים למען שלום צודק ובר־קיימא במזה"ת. במסגרת כינון שלום זה יש לקחת בחשבון את האינטרסים החוקיים של כל עמי המזה"ת, לרבות העם ה־פלשתיני ואת זכות קיומן של כל מדינות האיזור.

בקטע על הפלשתינים נאמר: "שני הצדדים היו תמימי דעים גם בצורך לחדש בהקדם האפ־שרי את דיוני ועידת השלום בז'נבה. על סמך ההתקדמות שתושג בועידה תידון שאלת צירופם של משתתפים נוספים מן המזה"ת".

עוד נאמר בהודעה כי שלום ב־מזרח התיכון הוא מעניינם של כל העמים באיזור, לרבות של העם הפלשתיני.

ההודעה המשותפת מציינת כי נשיא ארה"ב החליט לעשות מאמץ מיוחד למען הידוק יחסי הידידות המתגב־שים בין ארה"ב ומצרים.

בהודעה קצרה שמסר לאחר התפר־סמה של ההודעה המשותפת אמר ד"ר קיסינג'ר, כי השיחות עם פהמי היו קונסטרוקטיביות מאוד ויסייעו ל־

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

קיסינג'ר — במסיבת עתונאים:

...הצעד הבא יוחלט אחרי ביקור ...בין ושרי החוץ של סוריה וסעודיה

רבין הוזמן לראשית ספטמבר" ✶ "ארה"ב לא קבעה מה יהיה אופיו של המו"מ בין ישראל לירדן"

מאת דן מרגלית, סופר "הארץ" בארה"ב

...ינגטון, 19 (מיוחד ל"הא־רץ"). שר־החוץ האמריקאי, ד"ר קיסינג'ר, אישר היום במ־... עתונאים בסטייט־דפארט־... כי ארה"ב הזמינה את ראש ... ישראל מר יצחק רבין ... לוואשינגטון במחצית הר־... של חודש ספטמבר, ל־... הנשיא פורד.

...יסר קיסינג'ר לראשונה כי ... הסורי בסיכום השיחות הנר־... שר החוץ הסורי חלים ... בשבוע הבא יגיע לוואשינג־... ...שר החוץ הסעודי.

...קיסינג'ר גם הגיב, בתשובה, ... בעניין המחלוקת בין יש־... ארה"ב לגבי המובן "הסכם ... כוחות המופיע בהודעה ה־... ...ית־ירדנית המשותפת שפור־... תום ביקורו בארה"ב של ... ירדן.

...רבות שכנות

...אמר: "עלי לציין, כי יש גיר־... הבנה הפרדת כוחות ... ...דן וישראל. ארה"ב לא הת־... בהודעה זו לשום תכנית ... ...ין ירדן לישראל ולא פירשה ... אופיו של המו"מ הבא. ד"ר

קיסינג'ר הוסיף, כי אי אפשר יהיה להחליט על הצעד הבא לפני. באם לארה"ב של שרי החוץ הסורי וה־סעודי בשבוע הבא ושל יצחק רבין בספטמבר. קיסינג'ר אמר: הזמנו את ראש ממשלת ישראל לבוא ל־כאן במחצית הראשונה של ספטמבר לדיונים עם הנשיא ורק אחרי הש־לפת מאמצים אלו נוכל להחליט מה יהיו הצעדים הבאים.

שאלת הביקור במזה"ת

בתשובה על שאלה אם ברצונו ל־התעכב במזה"ת בדרכו להודו בש־בוע הבא, השיב כי אינו חושב ש־ממשלות זרות רשאיות לצפות בדרך כלל לכך שבכל עת משבר ימהר שר החוץ האמריקאי לאיזור ויבזבז את זמנו על פתרון המשבר. על בסיס כזה לא נוכל לנהל מדיניות־חוץ עקבית ואין זה יכול להפוך ל־הרגל, שכל נושא יפתר על־ידי "לך ושוב" דיפלומאטי של שר־החוץ ה־אמריקאי — אמר קיסינג'ר.

עוד ציין כי הוא מוכן לבוא ל־מזה"ת לתכלית מסויימת ואף מוכן לעסוק ב"לך ושוב" דיפלומאטי קצר כאשר נדון נושא קריטי, אך אין לצפות עוד ממנו הצדדות ממושכת מוואשינגטון, שאיפיינה את המו"מ האחרון.

למעלה: צעירים יוונים מסתערים על בנין שגרירות ארה"ב בניקוסיה. למטה: גופתו של שגריר ארה"ב בקפריסין, רוג'ר דייוויס, מוטלת על רצפת בניין השגרירות — לאחר שנרצח על־ידי המפגינים. (צילום ראדיו של אי. פי.)

קאהיר, 19 (עי"צ). סגן ראש ממ־שלת מצרים עבדל עזיז חגאזי יבקר בוואשינגטון ב־30 בספטמבר — על כך מסרים חוגי עתוני מצרים.

קיסינג'ר: טורקיה הבטיחה לנהל מו"מ על נסיגת כוחותיה בקפריסין

מפגינים יוונים רצחו את שגריר ארצות־הברית בניקוסיה

וואשינגטון 19 (אי.פי., יו.פי., עי"ר וע"צ). טורקיה נתנה לאר־צות הברית ערובות, כי היא מוכ־נה לשאת ולתת על נסיגת כוחו־תיה מהעמדות שהם מחזיקים כ־עת בקפריסין — הודיע שר־החוץ האמריקאי ד"ר הנרי קיסינג'ר.

קיסינג'ר קיבל היום את ההבטחה מראש ממשלת טורקיה בולאנט א־ג'אוויט. הוא הבטיח גם, כי טורקיה תשמור בקפדנות על הפסקת האש.

עוד מסר, כי קרא לטורקיה לנהוג בגמישות רבה יותר בחיפושים אחרי פתרון לסכסוך עם יוון, ולבטא את התחשבותה ברגישות יוון במגעים של שטח וגודל כוחותיה באי.

(ראה מאמר ראשי בעמוד 11)

מר אג'אוויט אמר לקיסינג'ר, כי טורקיה סבורה שקו הפסקת האש פ־תוח למו"מ והיא תבצע את סעיפי הסכם ז'נבה הקוראים לצמצום ב־שלבים של כוחות זרים באי.

"לא ניכנע לאיומים"

שר החוץ האמריקאי הדגיש, כי ארה"ב השתמש בהשפעתה, ותתחשב בעניין היווני, בהמלך החיפושים אחר הסדר. אך לא תיכנע ללחץ איו־מים של פרישה מנאט"ו, או של הפ־גנות אנטי־אמריקאיות.

"אנו מבינים את הסבלות של ה־יוונים אולם חשוב לזכור כי לא אנו אחראים למקור ההתרחשויות וארה"ב אינה יכולה לטהר את כל הבציה מסביב לפולם. עם זאת היא מוכנה למלא כל תפקיד שתתבקש למלאותו על־ידי הצדדים.

קיסינג'ר הסתייג מאפשרות נביע־תו לקפריסין באמרו: "אל לממ־שלות נרות לצפות כי כל פעם שיש משבר, יחפז מזכיר המדינה לאי־זור".

קיצוץ בסיוע

עוד אמר, כי ארה"ב אינה מר־ציאה מכלל חשבון את קיצוץ הסיוע הצבאי לטורקיה אולם היא תנקוט צעד כזה רק בנסיבות קיצוניות ש־את קיומן אין הוא תוהה. לא הוחלט

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

נחקר חלקו של הבישוף קאפוצ'י בפרשת הקטיושות שכוונו לירושלים המערבית

סגנו של הבישוף נחקר שלשום ✶ המשטרה הקימה צוות חקירה מיוחד

מאת יהודה ליטני, כתב "הארץ"

בהתאם לממצאים ראשונים של חקירת הבישוף הילאריון קאפוצ'י אשר נעצר שלשום בירושלים ב־אשמת הברחת נשק ותחמושת ו־השתייכות לארגון "אל־פתח", ח־שוד קאפוצ'י (או בשמו הערבי — כבושי) כי עסק בהברחת נשק, תחמושת וחומרי חבלה במשך שלוש השנים האחרונות.

סבורים כי חלק ניכר מנשק וחומ־רי חבלה אלה הגיעו למחבלים ב־דרכים עקיפות מהבישוף קפוצ'י.

נודע כי נבדק חלקו של הבישוף בהנחת הקטיושות ליד ארמון הנ־ציב, שכוונו אל מרכזים שונים ב־ירושלים המערבית, בין היתר אל מלון "המלך דוד", שבו שכן אותה עת הד"ר הנרי קיסינג'ר.

ביקשו להדיחו

אתמול נודע כי בשנת 1970 הת־קיימה ברומא פגישה בין ח"כ אבנר ליין ויועץ ראש הממשלה לענייני ערבים שמואל טולידאנו עם הארכי־בישוף מכסימוס החמישי (לשעבר הבישוף ג'ורג' חכים בחיפה). בה דרשו השניים מחכים להעביר את הבישוף קפוצ'י מתפקידו בירושלים בשל נטיותיו הלאומניות קיצוניות. הארכיבישוף מכסימוס דחה את בק־שתם.

מקורות יודעי דבר אמרו את־מול, כי "הבישוף מעורב יותר מ־די במקרים בהם נשפך דם נקי" ולכן הוחלט לעצרו ולהעמידו לדין, בלי שייערכו מעצרים נוספים.

סגנו של הבישוף קאפוצ'י, האב בוטרוס ג'ראיג'ירי, נלקח שלשום ב־צהריים לחקירה במשטרת ירושלים.

(הסוף בעמוד 2, טור 6)

הוואטיקן מקווה ל"הבהרת מצב" בעניין קאפוצ'י

"התערבות למען גירושו"

קרית הוואטיקן, 19 (יופ"יע וע"צ). הוואטיקן הביע היום דאגה עמוקה נוכח מעצרו של הבישוף קאפוצ'י והביע תקווה ש"המצב יובהר".

זו היתה תגובתו הראשונה על ה־מעצר. בהודעה נאמר, כי הוואטיקן קיבל את הידיעה על מעצרו של קאפוצ'י ברגשי כאב. כל הידוע ל־וואטיקן על הפרשה, נודע מכלי ה־תקשורת ואין לו ידיעות על כך. ב־איזו מידה מבוססת ההאשמה. "ה־כס הקדוש מעוניין, כמובן עד מאוד בפרשה העצובה. מקווים, שהעניין יובהר בצורה מניחה את הדעת" — נאמר בהודעה.

הבישוף הילאריון קאפוצ'י, שנעצר בירושלים באשמת סיוע ל־אל פתח היה ידוע בהשקפותיו הפרו־ערביות הנלהבות — כתב העתון ה־איטלקי "קוריירה דלה סרה" המק־דיש, — כמוהו כשאר העתונים ה־איטלקיים, — מקום בולט לידיעה על מעצרו של איש הכנסיה.

העתון "איל טמפו" כותב, כי של־טונות הכנסיה כבר התערבו לטו־בתו של קאפוצ'י, במטרה להשיג ש־האמצעים שיינקטו נגדו יוגבלו ל־גירושו השקט מישראל.

"פשע ישראלי נוסף" — מגיבים הערבים על מעצרו של קאפוצ'י

אמצעי התקשורת הערביים בייחוד של המחבלים משבחים את הבישוף: "הלוחם הערבי מחלב"

מאת סופר "הארץ" לעניינים ערביים

"אם יוכח, כי הנשק שנמצא במכוניתו של הבישוף הילאריון קאפוצ'י לא הונח שם בכוונה תחילה, הרי שנשק זה היה מיו־עד להגנתו ולהגנת כנסייתו" — גירסה זו ניסו אמש להפיץ מקו־רות ערביים בביירות, לרבות של המחבלים.

אמצעי התקשורת הערביים, המ־אשימים את ישראל "בפרובוקציה" נגד קאפוצ'י, מודים עם זאת בע־קיפין בפעילותו העוינת ומציינים, כי מעצרו כמוהו "כקבלת עיטור ה־ציון לשבח לפעילותו האנטי־ישר־אלית".

התגובה החריפה הראשונה של מנהיג ערבי על מעצר קאפוצ'י, הי־תה זו של ראש ממשלת־לבנון תקי אל־דין אל־סלח. הוא אמר אתמול, כי מעצר קאפוצ'י יביא לתוצאות חמורות במישור האזורי והדתי וכי "ישראל, כאשר היא רוקמת מזימה, יודעת היטב למצוא לכך סיבה ומי־גיע בעיתות שלום ובעיתות מלחמה". הוא הדגיש כי "העדות המוסל־מית והנוצריות עמן נמנה קאפוצ'י בשטחים הכבושים, פועלות על יסו־דה המגוננים לקוממות הגזעני של ישראל".

כל אמצעי התקשורת הערביים ו־בעיקר של המחבלים משבחים את קאפוצ'י "הלוחם הערבי מחלב" ו־שואלים "מה ציפתה ישראל מלוחם ערבי כזה? האם ציפתה שהוא יהלל אותה ואת מדיניות הכיבוש שלה?"

"פשע מתועב"

"אל־נהאר" הביירותי כתב אתמול, כי ערפאת כינה את מעצר קאפוצ'י כ"פשע מתועב".

(הסוף בעמוד 2, טור 5)

שוב עליה לדולר בשוקי אירופה

לונדון, 19 (יופ"יע). הדולר עלה שוב בשוקי הכספים באירופה והגיע לשער שיא, שלא היה כמוהו זה שישה חודשים בלונדון.

במקביל ירד מחיר הזהב.

בשעות הצהריים היה שער הלירה שטרלינג 2.3217 דולר.

✶ מזג האוויר

הטמפרטורות: ירושלים 18 עד 28; תל־אביב 21 עד 29; חיפה 23 עד 29; השמרון 20 עד 27; עזה 21 עד 30; באר־שבע 19 עד 32; אילת 25 עד 28; מפרץ שלמה 25 עד 35.

גובה הגלים: 1—1.50 מטר.

בגליון זה 18 עמודים — המחיר 1.10 ל"י

ירדן אינה דורשת הסכם הפרדה כתנאי להשתתפותה בז'נבה

מצרים לא ויתרה על "זכות ראשונים" למו"מ עם ישראל

מאת מתי גולן, סופר הבריטי של "הארץ"

בניגוד לידיעות ולהצהרות ה־פומביות של ראשי ירדן, אין רבת עמון מתנה את השתתפותה ב־ועידת ז'נבה בהסכם מוקדם ל־הפרדת כוחות עם ישראל.

לפי חוגים ממשלתיים בבירות, לא הציג המלך חוסיין בשיחותיו בוואשינגטון תנאי כזה, וגם דוברים אחרים של ירדן אינם מציגים תנאי זה בשיחות פרטיות.

הבטחה כי ירדן לא תתנה השתת־פות בועידת ז'נבה בהסכם הפרדה נתן המלך חוסיין עוד לפני כמה חודשים לנשיא סאדאת, בעת ביקורו בקהיר. היתה זו אחת ההבטחות ש־נתן המלך למצרים, תמורת ההודעה שהכירה בירדן כמייצגת הפלשתינים בגדה. לפי שעה עומד המלך חוסיין בהבטחתו.

מצרים היתה מעוניינת בהבטחה זו כדי לא לעכב את פתיחת ועידת ז'נבה ואת המו"מ עם ישראל, שב־סופו מקווה קהיר לקבל את רוב השטחים שנכבשו בסיני בשנת 1967. בלא ירדן היתה מצרים מתקשה ל־בוא לז'נבה כמדינה ערבית יחידה, הנושאת ונותנת עם ישראל (כיון שסוריה תומכת בעמדת ירדן).

בין הידיעות המגיעות עתה מוואש־ינגטון, מתברר כי מצרים לא ויתרה גם על "זכות ראשונים" עם ישראל. דבר זה הובהר על ידי שר החוץ המצרי פהמי לנשיא ג'ראלד פורד ולשר־החוץ האמריקאי ד"ר הנרי קיסינג'ר.

לעובדה זו עשויה להיות השפעה על החלטתו של ראש הממשלה יצחק רבין לגבי מו־עד ביקורו בוואשינגטון. על רקע חילוקי־הדעות בין ירדן ומצרים בעניין זה, רואים חו־גים ממשלתיים בבירות אפש־רות לכך שישראל תוכל להש־פיע על קביעת המדינה הראשו־נה אתה תנהל שיחות.

כיוון שראש הממשלה מעוניין ב־מגעים עם מצרים בתחילת השלב הבא, הוא עשוי להחליט להיענות לבקשתו של הממשל האמריקאי ולצאת לוואשינגטון בתחילת ספטמ־בר, כדי לנסות להטות את הכף לטובת מו"מ עם מצרים.

...רבות כבדים בדרום־וייטנאם

...ומוניסטים ניתקו דרך־גישה לסייגון

...ן, 19 (יופ"יע). התותחנים ...סטים ניתקו היום דרך גי־... ...סייגון השתלטו על כפר גדול במרחק 11 קילומטר מה־בירה המחוזית סאיי־ניך.

קצינים דרום־וייטנאמים אמרו, כי פעולות צבאיות אלה התנהלו במסגרת המתקפה הנרחבת ביותר שביצעו הקומוניסטים בשנתיים ה־אחרונות.

נמסר על קרבות עקובים מדם ב־עט חזיתות ברחבי דרום־וייטנאם.

...ד יודיע היום ...יהיה סגנו

...ן, 19 (יופ"יע, עי"ר). נשיא ...ר ג'ראלד פורד יודיע ביום ...) כי הוא מועמד לתפקיד ...יא — אמר דובר הבית הל־... ג'ראלד טרהורסט. הוא גילה, ...מד יהיה חבר המפלגה הר־...ית.

...הבית הלבן אמרה, כי מר ...צם את רשימת המועמדים ...לבד ומושל ניו־יורק לשעבר ...רוקפלר הוא כבראש אחד

...ראשון כחוץ לוואשינגטון ...בר לתפקיד, אמר היום ה־...ורד באסיפת ותיקי מלחמת ...בשיקגו, כי השלום תלוי ב־...ההגנה האמריקאית. עם זה ...הוא יהיה מוכן להתפשר ...דים בתקציב ההגנה הבטצ־...ידי הקונגרס.

...אמר, שהוא יפגוש בכל אמ־...ד שנועד להגביר את הב־...עיבית של הכותה הנוער

...על בעיות האינפלציה אמר ...ארה"ב נלהבת על קיומה ...והוא לא יהסס להתקבש ...עמד שלו, כדי לבלום הדי־...שליהיה בוטחות.

בעקבות הגשת דו"ח המבקר

בית־דין משמעתי של הסוכנות ידון בפרשת הזוג הישראלי במעון עולים

"עוזי נרקיס לא ידע" ✶ הורה למנוע חריגים

מאת יהודה ליטני, סופר "הארץ"

הנהלת הסוכנות היהודית הח־ליטה אתמול להגיש לתובע של בית הדין המשמעתי את מסק־נות מבקר הסוכנות כתלונה על עבירות משמעתיות שהתגלו ב־דו"ח זה ואשר עיקרן מסירת די־רה לבני הזוג גולן במרכז הק־ליטה "בית מילמן" בתל־אביב. המבקר, מאיר בן־ציון כאירי, ק־בע בדו"ח כי "התנהגותו של יו־סף ודי (סגן מנהל מחלקת העל־יה לעניני מנגנון) אינה הולמת את מעמדו כעובד ציבור וכעובד בכיר במחלקה".

יוסף ודי הוא אביה של הגב' גולן לה נמסרה הדירה במרכז ה־קליטה. עוד קובע המבקר, כי "לא הובאה כל הוכחה שמר נרקיס (מנ־הל מחלקת העליה והקליטה בסוכ־נות) ידע על שיכון משפחת גולן במעון העולים".

(ראה מאמר ראשי בעמוד 11)

לגבי המקרים החריגים אליהם מת־ייחס המבקר (מסירת דירות לאלופי צה"ל ומפקדי משטרה במעון הק־ליטה בנצרת, מסירת דירה ב"בית ברודצקי" לקליטה הסוכנות בטורקיה ומסירת דירה למשפחת אבוקסיס ב־ירושלים) ואשר קיבלו את אישורו של מר נרקיס, הודיע מר דולצין, מ"מ יו"ר הנהלת הסוכנות, שאחרי עיון מדוקדק במקרים הללו בנסי־בותיהם, מצא אותם כמוצדקים ו־הוסיף שלוא היו מבקשים את אישורו למקרים אלה גם הוא היה מאש־רם (ראה תיבה בעמוד 3).

בישיבת הנהלת הסוכנות היהודית אתמול דרשו כמה חברים לקיים דיון "במשמעות הציבורית של הפרשה", לאחר הדיון בבית־הדין המשמעתי. היועץ המשפטי של הסוכנות, ד"ר אליהו להובסקי, ימנה תובע ובית דין המורכב ממשפטנים, נציגי ה־הנהלה והעובדים. התובע יחליט על סמך הממצאים שימסרו לו על־ידי מבקר הסוכנות, את מי ממפקדי ה־סוכנות יש להעמיד לדין. בית ה־דין המשמעתי של הסוכנות לא הו־פעל מזה שמונה שנים.

תגובת נרקיס

מנהל מחלקת העליה של הסוכנות, מר עוזי נרקיס, אמר אתמול לסו־פר "הארץ" כי "מר יוסף ודי ומר ירמיהו אשר לא פנו אלי אף פעם בבקשה לאשר שיכונם של בני ה־זוג גולן בבית מילמן.

עוד אמר כי ברגע שהדבר נודע לו מפי כתב "מעריב" הוא נתן הוראה לפנות את בני הזוג ואכן הם פונו תוך שעה. מר נרקיס הו־סיף כי בהתייעצות עם היה דולצין והיבלין הוחלט להעביר את כל ה־עניין למבקר הסוכנות. דאגתי ל־הודיע למר אשר כי ינקטו צעדים, כדי שחריגים מסוג זה לא יישנו בעתיד. כן אמר כי לא יבצע שי־נויים אדמיניסטרטיביים במחלקתו לפני פסק הדין של בית הדין ה־משמעתי.

...תגלית של מדענים בטכניון: ...מכניזם חדש לשחרור אנרגיה

"מימוש השיטה יביא לפריצת־דרך בתחום פתרון בעיות האנרגיה"

מאת אלי אלעד, סופר "הארץ"

...ה של מדענים בטכניון ב־... גילתה מכניזם חדש לשח־... ...רגיה על ידי תהליך מיזוג בצפיפויות גבוהות ש־... ...צריך טמפרטורות גבוהות ... התגלית עשויה להיות ... תגיע לשלב של מי־... – פריצת דרך חשובה בת־... ...תרון בעיות האנרגיה.

עיקרי התגלית ופרטי הוכחתה פורסמו בבטאון האגודה האמריקאית לפיסיקה "פיזיקל רוויו לטרס", ב־עתון שבו מרוכזים המאמרים הח־שובים בתחום הפיסיקה בעולם.

הכיוון בשיטה החדשה, שהיא אי־נה צורכת טמפרטורות גבוהות מאד ובעיית כליאת החומר נפתרת על־ידי השגת צפיפויות הגבוהות לערך פי־מאה־אלף מצפיפות החומר במ־צב. בצפיפות מעין זו סמ"ק מעוקב של מים שמשקלו בטבע הוא גרם אחד, ישקול 100 ק"ג.

קבוצות מדענים רבות בעולם, בעיקר בארה"ב ובבריה"מ, מ־נסות כיום, בעיקר בעקבות מש־בר האנרגיה, למצוא דרכים להפ־קת אנרגיה תרמו־גרעינית מבוקרת, שאם תושג היא תחולל מה־פכה ותפתור את בעיות הדלק, שבהן מתחבטת האנושות כיום.

קבוצת המגלים

קבוצת המדענים מהפקולטה לפי־סיקה בטכניון, כוללת את הפרופסו־רים ארנון דר (אנרגיות גבוהות); יאן גינוסר (מצב מוצק), אשר פרס (תורת היחסות), מיכה רבנן (מצב מוצק).

(הסוף בעמוד 3, טור 4)

הגיעו

מסירה מהירה

דגמי 1975 של מכוניות קרייזלר-סימקה

הכנס היום ותקבל עוד לפני החגים מכונית קרייזלר סימקה חדשה

סימקה 1000
דגם GLS – מנוע 1118 סמ"ק.
4 דלתות: המכונית החסכונית הידועה מזה 13 שנה על כבישי הארץ. השנה עם שיפורים נוספים. סימקה 1000 – "קטנה אבל גדולה".

סימקה 1100
המכונית המשפחתית האידיאלית.
4 דלתות + דלת חמישית למטען.
מנוע 1118 סמ"ק (GLS) או 1294 סמ"ק (SPECIAL) וכמו כן סימקה סטיישן – לעבודה ולאחר העבודה.
סימקה 1100 גם עם תיבת הילוכים אוטומטית.

קרייזלר 160 · קרייזלר 2 ליטר
המכוניות האירופאיות המהודרות:
קרייזלר 160 – מנוע 1639 סמ"ק מצוידי כח ודיסק קידמי: אפשרות גם עם הילוכים אוטומטיים.
קרייזלר 2 ליטר – אוטומטית – 1981 סמ"ק. דגם מפואר עם אפשרות למיזוג אויר.

ת"א - מכשירי תנועה בע"מ דרך פתח־תקוה 74, טל' 36115. חיפה – דרך העצמאות 104, טל' 04-524475. ירושלים – שייקביץ, דוד המלך 11, טל' 02-222660. רמת־גן – לובטקי את מרדכי, ארלוזורוב 12, טל' 61 72 72. נתניה – לוינקופף, הרצל 44, טל' 053-25307. באר־שבע – דני כרמלי, דרך חברון, טל' 057-2021. ראשון־לציון – בגדרי אליהו, מוסך חן, טל' 945148. רמתיים – אלעזר לב, רחוב השקמים 44, הוד השרון, טל' 924218. נהריה – ח.ב.ב. נהריה בע"מ הרצל 67, טל' 04-22022. עפולה – רכב העמק בע"מ, הרב נחום לוי, טל' 065-22666. נצרת – האחים עוזי מרכז המלאכה החדש 6, טל' 065-54053.

CHRYSLER INTERNATIONAL

בית קרייזלר-מכשירי תנועה בע"מ

هكذا من الأصل

مكان الأصل

מסע להדחת קיסר אתיופיה מתנהל בעתוני אדיס־אבבה

הצבא מאשים את היילה סילאסי ב„גרימת הבעיות המעיקות של המדינה"

אדיס אבבה, 19 (יופ"י). צבא אתיופיה פתח בהתקפה ללא תקדים על הקיסר היילה סילאסי, באמצעות העתונות הנתונה לפיקוחו. הקיסר הואשם, כי הוא גרם למרבית הבעיות המעיקות עתה על אתיופיה. במאמרים הובעה הדרישה להדחת הקיסר.

דיפלומט מערבי אמר, שזו תופעה ללא תקדים. הוא הוסיף כי יש הרושם שהצבא החל במסע כדי להדיח את היילה סילאסי.

הבוקר נמסר, כי הצבא וראש הממשלה מיכאל אימרו הגיעו להס־

נראה כי ברגע האחרון הגיע לכל פשרה.

כם של פשרה בענין המשך השלטון האזרחי באתיופיה.

אימרו, שהקים ממשלה חדשה לפני שלושה שבועות, איים להגיש את התפטרותו בסוף השבוע, לאחר שהיו לו חילוקי־דעות עם הצבא, אך ראש הממשלה מתנגד לתכנית של הצבא לעצור לפחות ארבעה מבין חברי הקאבינט — אמרו מקורות דיפלומטיים. בשיחות שהתנהלו בסוף השבוע הסכימו שני הצדדים שלשרים תינתן האפשרות להתפטר מהקאבינט בשבועות הקרובים וכי לא תינקט פעולה נגדם.

שיחות קדאפי—סאדאת „סללו הדרך להתקרבות"

פרשנים בביירות: חודש הדו־שיח מצרים—לוב

ביירות, 19 (יופ"י וע"צ). השיחות שניהלו בסוף השבוע נשיא מצרים אנואר סאדאת והמנהיג הלובי קולונל מועמר קדאפי לא הביאו לשיפור מיידי ביחסים המצריים—לוביים, אך לדעת משקיפים סללו שיחות אלה את הדרך להתקרבות בין שתי המדינות בעתיד.

פרשנים מציינים, כי ביקורו של קדאפי מצביע על חידוש הדו־שיח בין לוב למצרים ומבטיח את המשכו.

דובר ממשלת מצרים אמר, כי משלחת רמת דרג ובראשה ממדוח סאלם, סגן ראש הממשלה ושר־הפנים, תבקר בלוב ב־1 בספטמבר, כדי לדון בקידום היחסים בין שתי המדינות.

חיפושים אחרי 19 אנשי מחתרת שברחו מכלא דבלין

דאבלין, 19 (יופ"י). אלפי חיילים ושוטרים ואנשי משטרה ערכו היום חיפושים ברחובים אחר 19 חברי הצבא האירי הרפובליקני המחתרתי, אשר הצליחו להמלט מבית הסוהר השמור ביותר של הרפובליקה האירית.

האסירים התגברו על שומריהם, גנבו את מדיהם ואת המפתחות ובאמצעות חומר־נפץ פילסו את דרכם אל מחוץ לבית הסוהר. שם חטפו שתי מכוניות ומשאית אחת ונמלטו מן המקום.

מרכיב של המריחואנה מעכב גידול סרטני

ריצ'מונד, וירג'יניה, 19 (יופ"י). מרכיב אחד של המריחואנה עיכב את צמיחתם של גידולים סרטניים בעכברים המוזנים במכללה לרפואה של וירג'יניה, מקום, שהוא עלול לסייע גם בטיפול בחולי סרטן.

דבר זה מסתבר ממאמר, שפורסם בגליון האחרון של „סיינס", בטאון החברה האמריקאית לקידום המדע.

במאמר כותבים המדענים שערכו את הניסוי, כי הוכח בו שמולקולה אקטיבית של המריחואנה, דלתא—9 האיטה את גידול סרטן הריאות, סרטן השד וסרטן הדם והאריכה במידה ניכרת את חיי בעלי־החיים, שבהם נערכו הניסויים.

בהודעת המכללה נאמר, כי עכברים שלקו בסרטן ואשר ניתן להם טיפול בכמויות בודדות של דלתא—9, חיו תקופה ממושכת יותר ב־36 אחוז מאשר עכברים שלא זכו בטיפול זה. אולם עכברים שקיבלו טיפול בסם רב־עוצמה, הנמצא עתה בשימוש לגבי בני אדם חולים בסרטן, חיו ב־48 אחוז יותר מאשר עכברים שלא קיבלו כל טיפול.

המדענים מדגישים, כי מחקרם עדיין נמצא בשלב מוקדם ויהיה צורך במחקרים נוספים לפני שהמולקולה של המריחואנה תוכל לשמש לטיפול בבני אדם. כן אמרו, כי ההשלכות של התגלית כה מרחיקות לכת, שיידרשו שנים של מחקר כדי למצותן.

ביקורת על בריה"מ בנאום צ'אושסקו בוועידת או"ם על בעיות אוכלוסין

בוקארשט, 19 (יופ"י, צ'ר וע"צ). מזכיר או"ם ד"ר קורט ולדהיים פתח היום את הוועידה הבין־ממשלתית הראשונה לענייני אוכלוסיה.

בנאומו ציין כי בעיית התפוצצות האוכלוסין מחייבת פעולה ופתרון מצד אומות העולם.

נשיא רומניה מר ניקולאי צ'אושסקו עמד על משמעות הוועידה וציין, כי פתרונות לבעיות הקשורות לפיתוח ולאוכלוסיה יש לגבש תוך התחשבות בריבונות הלאומית של כל מדינה ומדינה.

כאלף משתתפים רומניים מחאו כפיים כמה וכמה פעמים לדברים שהשמיע צ'אושסקו ושכוונו לבריה"מ — לאור היחסים המתוחים בין בוקארשט למוסקבה.

קודם לכן דרשה סין שהוועידה תמחוק את כל הפרטים הנוגעים לאוכלוסיית סין מן המסמכים הרשמיים שהוגשו לכנס. בקשתה של סין נדחתה לאור העובדה שהמסמכים כבר הודפסו, אך שני דו"חות מידע של או"ם על סין בוטלו על־ידי הארגון הבין־לאומי תוך היענות לבקשת פקינג.

מטעם ישראל משתתפת בוועידה השרה שולמית אלוני.

קופנהאגן, 19 (מיוחד ל„הארץ"). מטוס קרב שיוצר על ידי המפעל הגרמני מסרשמידט בשיתוף עם המפעל הבריטי „בריטיש איירקראפט" יצא השבוע לטיסת ניסוי ראשונה.

צעיר שלא זוהה שוכב פצוע קשה ברחוב בסאן־פרנציסקו בעוד שוטר הממתין לאמבולנס מנסה לנחם אותו. הצעיר מת אחר־כך בבית החולים. נמסר כי הוא נכנס אתמול לבוטיק והעובדים הבחינו לפתע באקדח המבצבץ ממעילו. החל מאבק. שתי יריות נורו ושתי נשים נפצעו. השוטרים שנכנסו למקום הורו לו להשליך את האקדח ומשסירב נורה בחזהו. (צילום רדיו של אי. פי.)

חשש בצמרת העבודה ממיעוט משתתפים בעת בחירת המזכ"ל ביום ה'

„שיעור השתתפות נמוך (בגלל עונת החופשות) עלול לפגוע במועמדותו של מאיר זרמי"

מאת דן כסלו, סופר „הארץ"

בצמרת מפלגת העבודה חוששים כי שיעור השתתפות של חברי המרכז בישיבה שבה יבחר מתרחיים מזכ"ל המפלגה יהיה נמוך יחסית, בגלל תקופת החופשות.

יש סברה כי שיעור השתתפות נמוך עלול לפגוע בהצבעה על מועמדותו של מר מאיר זרמי. יש הסבורים כי קיימת אפשרות שהתומכים במועמדותו של ישראל גרנית, הרואים את עצמם כאופוזיציה, יופיעו בשיעור גבוה יותר. עם זאת משערים כי שיעור חלוקת הקולות בין שני המועמדים יהיה 60 לעומת 40 לטובתו של מר זרמי.

אתמול נפגשו שני המועמדים למזכ"ל עם משתתפי כנס חברי מרכז המפלגה מעדות המזרח. בכנס השתתפו השר שלמה הלל והזהב מטילדה גז, נחמה קצב, משה שחל, מרדכי בן־פורת וחבר הוועדה המרכזת מר ישראל קיסר. לא התקבלה החלטה התומכת באחד המועמדים. משתתפי הכנס קראו לחברי המרכז להשתתף בהצבעה ולהצביע לפי מצפונם.

מועמד שלישי

אתמול הוכרז כי בבחירות ישתתף נוסף להי זרמי וגרנית, מועמד שלישי, מר מאיר אוהד. מר אוהד העמיד את מועמדותו במכתב לשר אהרון ידלין; אך „ועדת המזכ"ל" של המפלגה החליטה שלא להעמיד את מועמדותו להצבעה. בתגובה פנה אל מר ידלין עו"ד אברהם ברקת בשמו של אוהד, והודיע כי אם מרשו לא יכלל ברשימת המועמדים הוא יפנה לבית המשפט ויבקש צו מניעה נגד כינוס המרכז.

אתמול הודיע היועץ המשפטי של המפלגה לפרקליטו של מר אוהד, כי הוחלט להעמיד גם אותו לבחירה במרכז.

קופנהאגן, 19 (מיוחד ל„הארץ"). שר־החוץ הסעודי עומר אל סאקאף ניהל היום שיחות מדיניות בקופנהאגן. ממשרד החוץ הדני נמסר, כי בשיחות דובר על שיתוף־פעולה כלכלי בין סעודיה לדנמרק.

קיסינג'ר: טורקיה הבטיחה לנהל מו"מ

(סוף מעמוד 1)

על הפסקת הסיוע לטורקיה בעיצומם של הקרבות מכיוון שצעד כזה לא היה יעיל ורק היה פוגע ביחסי וואשינגטון — אנקרה לטווח ארוך.

תמיכה ביזמה הבריטית

ד"ר קיסינג'ר הוסיף, כי ארה"ב תומכת ביזמה הבריטית החדשה למציאת הסדר. מלונדון נמסר, כי בריטניה וארה"ב הסכימו על תכנית שבמסגרתה יתכנסו לכנס ועידה חדשה להשכנת שלום בקפריסין. בדבריו הביע ד"ר קיסינג'ר תקוה כי המגעים יתחדשו בימים קרובים.

מקורות דיפלומטיים בלונדון אמרו, כי כנראה אין מנוס מפתרון פדראלי, שבמסגרתו תחולק כנראה קפריסין לקנטונים.

סגן ראש ממשלת טורקיה נאג'מאטין ארבאקאן הודיע, כי תוך זמן קצר ביותר יוקם מימשל של מדינה טורקית פדרטיבית באי. הטורקים שולטים כעת בכ־40% משטח האי.

הדחות בצבא יוון

ממשלת יוון פיטרה היום את המפקד העליון של הכוחות המזויינים וכמה גנרלים אחרים בצמרת הפיקוד. הגנראל בדימוס גרגוריוס בונאנוס נקרא לחזור לשירות פעיל ולפקד על הכוחות המזויינים במקום הגנראל דיוניסיוס ארבניטיס שהודח. מפקד הארמיה השלישית המוצבת בגבול טורקיה, הגנראל יואניס דאוויס, התמנה למפקד הצבא. מפקדי חיל האויר והצי נשארו בתפקידיהם.

רצח שגריר ארה"ב

מפגינים יוונים הסתערו היום על בנין שגרירות ארה"ב בניקוסיה ורצחו ביריות את השגריר האמריקאי רוג'ר דייויס, ליד פתח משרדו.

נמסר, כי את הרצח ביצעו כמה אנשים שלבשו את מדי הארגון הצבאי המחתרתי „אי.או.קא.". הם רצחו גם אחד משומרי השגרירות ואת אחת העובדות. לפי גירסה אחרת נהרג השגריר מכדור שנורה מחלון של בנין סמוך.

מוואשינגטון נמסר, כי נשיא ארצות הברית, מר ג'ראלד פורד, הביע את זעזועו מהמעשה ואמר, כי הרצח מבליט את הצורך להשכין שלום בקפריסין.

נשיא קפריסין מר גלאפקוס קלארידס גינה בחריפות את הרצח בתארו אותו כמעשה נתעב. כך עשה גם ראש ממשלת יוון קונסטאנטין קאראמאנליס: „אין להצדיק בשום פנים ואופן מעשים טמאים מעין אלה, שרק מגבירים את קשייה של יוון" — אמר.

שר־החוץ הטורקי טוראן גונאש אמר, כי המעשה מסייע להסביר את צדקת הפלישה הטורקית.

שוטרים מקומיים ניהלו קרב עם המפגינים אך לא הצליחו להרחיקם למרות שהטילו לעברם פצצות גאז מדמיע. הנחתים האמריקאיים השומרים על הבנין ירו מעל לראשי המפגינים, אך אלה התגברו על הנחתים ופרצו לבנין.

נשיא קפריסין מיהר למקום הרצח וחבש מסכת גאז כדי להיכנס לבנין. הוא הצטרף למכונית שהסיעה את גופת השגריר. המפגינים לא התחשבו בנוכחותו של קלארידס, הורידו את הדגל האמריקאי, קרעו אותו לגזרים ושרפו אותו. בסוף הצליח כוח תגבורת של המשטרה להרחיקם.

חיילים קנדיים של כוח האו"ם הגיעו לשגרירות האמריקאית בשני נגמשים כאשר התחילו היריות, אך נסוגו משם כאשר המפגינים תקפו אותם באבנים ובבקבוקים. רק לאחר הרצח הם הצליחו להגיע לכניסה האחורית של הבנין ולפנות את העובדים.

הפגנות באתונה

ההפגנות נגד מדיניות ארה"ב בקפריסין היו היום גם באתונה, שם התנגשו אלפים עם המשטרה בכיכר החוקה, ובוואשינגטון שם הפגינו אלפי אמריקאים ממוצא יווני.

בגלל ההתפתחויות האחרונות העבירה ארה"ב שתי נושאות מטוסים של הצי השישי אל האגן המזרחי של הים התיכון לזמן בלתי מוגבל.

הכוחות הטורקיים לא התקדמו

הכוחות הטורקיים תגברו היום את כוחותיהם הסמוכים לכביש ניקוסיה — לארנקה — לימאסול, אולם לא עשו נסיון להמשיך בהתקדמות לעבר הבירה. נשיא קפריסין הודיע, כי מאז הבוקר הפסיקו הטורקים את התקדמותם ולא התנגשו עם הכוחות היווניים. הוא חזר ואמר כי לא יתנהל מו"מ באיום של כוח.

דובר ממשלת קפריסין אמר היום, כי לפי אומדן ראשון נהרגו כ־4000 יוונים, חיילים ואזרחים, ו־12 אלף נעצרו מאז החלה הפלישה הטורקית ב־20 ביולי.

מגרעות לרובה מ.16 — תוקנו

ואשינגטון, 19 (אי.פי.). ועדה אזרחית מאשימה את פקידי משרד ההגנה האמריקאי כי הדמינו ייצורם של רובים מדגם מ.16 אם כי ידעו על מגרעותיהם.

קביעה זו סותרת קביעות קודמות של אנשי הצבא וחיל הנחתים האמריקאים מ־1967, כי התקלות שהיו בעת הפעלת הרובים בקרב נבעו מכך שהחיילים לא טיפלו בהם כהלכה.

אחד הגורמים למגרעות שהיו לרובה היה הצורך בייצור כמויות גדולות מאוד שלו תוך זמן קצר ביותר.

בינתיים נעשו שיפורים ברובה ומגרעותיו תוקנו בעקבות שינויים בתכנון ובאבק השריפה.

פשע ישראלי

(סוף מעמוד 1)

רוב עתוני ביירות פירסמו אתמול בהבלטה את הידיעות על מעצר קאפוצ'י ותארו זאת „בקשר ציוני נגד הבישוף". העתונים דורשים פעולה משותפת של נוצרים ומוסלמים במישור הבין־לאומי, כדי להגיב על „פשע ישראלי חדש זה".

בדמשק הכריז הפרשן המדיני של סוכנות הידיעות הסורית, כי מעצר קאפוצ'י מהווה „דף חדש בתיק הפשעים של ישראל, המזכיר את שריפת מסגד אל־אקצה על ידי השלטונות הישראליים".

הפאטריארך מאכסימוס ה־5 (ג'ורג' חאכים), ראש הכנסיה היוונית־קתולית במזה"ת, יצא להגנתו של קאפוצ'י. בראיון שהעניק לרדיו לוכסמבורג אמר מאכסימוס, שהוא המה מאוד, שנשק נמצא במכוניתו של הבישוף. על השאלה, אם המעצר יביא להחמרת המצב הפוליטי במזה"ת, ענה מאכסימוס, כי הכל תלוי בישראל.

„זו הפעם הראשונה שבישוף נעצר במזה"ת וזה דבר חמור כשלעצמו" — אמר. על השאלה אם יתערב אישית לטובתו של קאפוצ'י ענה הפאטריארך, כי אין לו מגעים עם שלטונות ישראל ועל כן קשה לו להתערב, אולם הוא חושב שיש לעשות משהו.

הפאטריארך היווני־קתולי בביירות פירסם הודעה, המאשימה את שלטונות ישראל, כי מעצרו של קאפוצ'י היה מעשה נקם על העמדה הפרו־פלשתינית שהביע לא מכבר האפיפיור פאולוס הששי.

על ייצוג הפלשתינים

(סוף מעמוד 1)

תכנון השלב הבא של הפעולה למען השלום במזה"ת.

„מצרים מילאה תפקיד חיוני בעבר ואנו יודעים, שהיא תמלא תפקיד חיוני גם בעתיד" — אמר.

הוא הוסיף כי לפני חודשים אחדים איש לא יכול לחזות תמורה דרמתית כזו ביחסים בין ארה"ב למצרים. „הידידות הגוברת בין מצרים וארה"ב היא חלק חיוני של מדיניות החוץ שלנו" — אמר קיסינג'ר.

גם פהמי אמר כי שיחותיו בוואשינגטון היו קונסטרוקטיביות ומועילות. הוא הבטיח לעשות כמיטב יכולתו למען ביצור הידידות בין שתי המדינות.

100 אלף טונות חיטה למצרים

דן מרגלית, שליח „הארץ" בארה"ב מוסר:

מצרים תקבל 100 אלף טונה חיטה ב־16.5 מיליון דולר בהלואה ל־20 שנה ב־3%. החיטה תימסר בשלושת החודשים הבאים. המצרים ביקשו לשנה זו מיליון טונה, אולם ד"ר קיסינג'ר הסביר לפהמי, כי במלאי האמריקאי אין כמות כזו של חיטה וכי לא ייתכן לקצץ באספקתה למדינות אחרות.

ארה"ב תסייע לפתיחתה של תעלת סואץ ולשיקום הערים איסמעיליה, סואץ ופורט־סעיד.

ב־7 באוקטובר תתכנס הוועדה המשותפת לענייני טכנולוגיה ומחקר בקהיר ותדון בקידום מתקנים מדעיים וטכנולוגיים משותפים. נראה כי הכוונה לאספקת הכור הגרעיני.

לשליח „הארץ" נודע, כי בתדריך לכתבים מצריים קבל פהמי על אי־התקדמות במו"מ לאספקת הכור.

משקיפים סבורים, כי שר־החוץ המצרי השיג רק חלק מוגבל ממטרותיו בעת ביקורו בארה"ב.

הנשק הגרעיני

(אי. פי.). מצרים לא תהיה המדינה הראשונה שתכניס נשק גרעיני למזרח התיכון — אמר שר החוץ המצרי פהמי בתדרוך שפורסם היום באמצעות שגרירות מצרים בארה"ב.

פהמי ציין כי מצרים תאשרר את החוזה למניעת הפצתו של הנשק הגרעיני, רק כאשר ישראל תעשה זאת.

טור הליכוד

יום ג', ב' באלול תשל"ד
20 באוגוסט 1974

מוגש ע"י הליכוד ועל אחריותו. מען המערכת: הליכוד, ת.ד. 4601, ת"א

חולשה מזמינה תוקפנות

בחודש זה מועלים לקבורת־קבע בנינו שנפלו במלחמת יום הכיפורים. אתמול החל חודש אלול, האחרון בחודשי שנת תשל"ד המרה. בשנה זו לא רק הותקפנו, התקפת פתע, ונאלצנו לשלם מחיר איום בקורבנות אדם, אף נסוגונו ללא כל תמורה מעמדות איסטרטגיות חשובות שהיו בידינו מאז מלחמת ששת הימים. עם סיומה של השנה העברית אנו נתונים, שוב, ללחץ ירדני־קיסינג'רי חדש, שמטרתו, באמצעות מלחמת־התשה מדינית, ואולי לא רק מדינית, לתת לחוסיין את יריחו, בדיוק כשם שקוניטרה ניתנה לאסאד ללא־כל־תמורה.

הממשלה דוחה את תביעות חוסיין לנסיגה מנהר הירדן, אך אין שומעים דחיה ברורה בדבר מסירת יריחו. איך יתכן שנשמע אם בתוך הממשלה עצמה מתרוצצות דעות שונות אשר המשותף לכולן היא ההסכמה העקרונית לנסיגה? הסכמה עקרונית זו הותנתה פעם בחוזי שלום, אך תנאי זה כבר מזמן הושמט מן הדיונים. למעשה כל הנסיגות, עד עתה, היו ללא כל תנאים המגינים על האינטרס הישראלי. והא ראייה, חודשיים בלבד לאחר מסירת קוניטרה לשליטי דמשק נזעקה הממשלה מפני האפשרות של מלחמה חדשה בגבול הסורי.

ממלחמת יום הכיפורים למדנו לדעת שהממשלה לא התכוננה, מבחינה מדינית, למלחמה אפשרית. לא זו בלבד שהיא היתה שבויה בידי ה„קונספציה" שהערבים אינם מתעתדים לתקוף את ישראל, ולכן היא קראה ופרשה ידיעות מודיעיניות בצורה מכשילה, הרת אסון, היא גם לא גיבשה לעצמה, אף לא תוכנית מדינית אחת, למקרה שתפרוץ מלחמה. המלחמה התנהלה אפוא, מבחינת ישראל, ללא תוכנית צ ב א י ת איסטרטגית, לא בדרום ולא בצפון, וגם ללא תוכנית מ ד י נ י ת איסטרטגית.

התוצאות המדיניות המרות לא בוששו לבוא. ישראל של אחרי מלחמת יום הכיפורים נחשבת, למרות נצחונה הצבאי, למדינה מובסת והערבים נוהגים בה בהתאם. חוסיין דורש נתחים טריטוריאליים בטענה המוזרה שמגיע לו, כמי שלא הפסיד במלחמה האחרונה אף שעל מאדמותיו, לפחות מה שניתן למדינות שצה"ל כבש חלק מאדמותיהן במלחמה זו: את הבשן או את הגדה המערבית של תעלת סואץ, משמע, אם מצרים קיבלה את הגדה המזרחית של התעלה, „מגיעה" לירדן רצועה ברוחב 5 קילומטרים על נהר הירדן... אם לסוריה, אשר במהלך המלחמה נאלצה לסגת עד שערי דמשק, נתנו את קוניטרה, „מגיעה" לו, לחוסיין, יריחו...

עתה מזהירה הממשלה, יום יום, מפני האפשרות של מלחמה חדשה אשר תפרוץ בגבול הסורי. היינו רוצים להיות בטוחים כי הממשלה לא תופתע שוב וכי ההכנות הצבאיות שהיא עושה אכן עומדות ברמה הדרושה. יותר מזה, היינו רוצים להיות בטוחים שמצויות בידי הממשלה תוכניות מדיניות איסטרטגיות לכל מקרה שתפרוץ מלחמה, כדי שזו תסתיים, כפי שכולנו מאמינים, בנצחוננו הנחרץ. תוכניות מדיניות איסטרטגיות שיתנו לנו, אם לא את השלום המיוחל, אזי לפחות את הבטחון שלא נצטרך, כעבור שנה או שנתיים, לעמוד שוב בפני סכנת מלחמה.

הבישוף קאפוצ'י - יש למצות ההליכים המשפטיים

מעצרו של הבישוף קאפוצ'י מחייב מיצוי ההליכים המשפטיים. ודאי: כל עוד לא הורשע בבית משפט, אין לקבוע שהוא אשם; בזאת דינו כדין כל נאשם במדינה חופשית. אולם, כדי לברר זאת דרוש משפט. לפי האינפורמציה שפורסמה, יש בידי המשטרה חומר ראיות למכביר, ועל בית המשפט לבדוק חומר זה. ההאשמות המיוחסות לבישוף הן חמורות מכדי שאפשר יהיה להתעלם מהן.

בשום פנים אין להרשות גירושו של הבישוף מישראל במקום העמדתו לדין כאן. ישראל אינה יכולה לסבול מצב בו אדם בדרגה זו ימעל בתפקידו ובאימון שניתן בו ובמסוה גלימתו יסייע לארגוני רצח למיניהם. כל השלמה עם תופעה כגון זו תתפרש כחולשה, ואף תגביר את האפשרויות שבעלי ייחוס למיניהם ינצלו לרעה את מעמדם.

לבישוף אין חסינות מפני המשפט הישראלי, ואסור להעניק לו חסינות כזו, לא מלכתחילה ולא בדיעבד. דווקא בשל מעמדו הדתי מוטלים עליו יותר חובות מאשר על כל אדם אחר. מעמד זה אינו מעניק לו כל זכות לפגוע במדינת ישראל מתוך בטחון מלא שהוא מחוסן מפני עונש.

לענין זה יש השלכות לא רק לגבי הבישוף, אלא גם ביחס לאחרים אשר עלולים לחשוב שגם הם ייהנו מחסינות כזו, לכן מוטב להבהיר את הדברים מראש.

אנו סומכים על בית המשפט בישראל שיבדוק את חומר הראיות ויפסוק דין צדק.

דובר צה"ל: הרמטכ"ל נזף באלוף אלי זעירא

בעקבות תלונות על חריגה מנוהלים בעניין העסקת חיילים בעבודה שאינה צבאית

דובר צה"ל מסר אמש, כי ביום 9.8.74 העביר ראש הממשלה לשר־הבטחון מר שמעון פרס, תלונה של ח"כ יוסי שריד, שבה פרט טענות לפיהן העסיק האלוף אלי זעירא חיילים בעבודה שאינה צבאית ועשה שימוש שלא כהלכה ברכוש הצבא. מר פרס העביר את התלונה לרמטכ"ל, רב־אלוף מרדכי גור.

בו ביום מינה הרמטכ"ל את האלוף (מיל.) ישראל טל כחוקר לחקירה של יחיד לחקור בטענות.

כשהתקבל דו"ח החקירה של האלוף טל, ביקש הרמטכ"ל את חוות דעתו של הפרקליט הצבאי הראשי.

על יסוד חוות הדעת של הפרקליט הצבאי הראשי, החליט הרמטכ"ל שאין מקום לנקוט באמצעים משפטיים.

עם זאת הסתבר לרמטכ"ל — ממסקנותיו של האלוף טל וכן מחוות־הדעת של הפרקליט הצבאי הראשי, שהיו חריגים מהנוהל התקין, אי לכך נזף הרמטכ"ל באלוף זעירא.

כן עומד הרמטכ"ל לנקוט צעדים כדי לוודא ביצוע מלא של פקודות מטכ"ל בנושאים אלה.

ברגע האחרון

יתכן שהבישוף ראייה יועבר מתפקידו

מאת יהודה ליטני, סופר „הארץ"

מקורות יודעי דבר מסרו אמש, כי ככל הנראה יועבר הבישוף יוסף ראייה ראש העדה היוונית־קתולית בגליל מתפקידו ויחזור תוך תקופה קצרה לארצות־הברית, ארץ מגוריו.

אתמול נפתח בלבנון הסינוד, כנס הבישופים של הכנסיה היוונית־קתולית במזרח התיכון, בראשותו של הארכיבישוף מאכסימוס החמישי. נמסר, כי נוכח הצורך למנות בישוף חדש לאזור ירושלים והגדה המערבית (במקומו של הבישוף הילאריון קאפוצ'י שנעצר שלשום), ייתכן שמאכסימוס יחליט למנות גם בישוף חדש לאזור הגליל. עוד נמסר כי כנראה גם הבישוף ראייה נוטה לעזוב את תפקידו לאחר שבמשך השנה האחרונה הסתכסך קשות עם מאכסימוס.

נחקר חלקו

(סוף מעמוד 1)

לאחר כמה שנות שחרור לביתו. אתמול נמסר כי בני עדתו של הבישוף קפוצ'י בירושלים מיחו בפני „גורמים הנוגעים בדבר", על מעצרו.

מפכ"ל משטרת ישראל, רב־ניצב שאול רוזוליו נשאל אתמול במסיבת עתונאים בירושלים אם בעקבות מעצרו של קפוצ'י תערוך המשטרה בדיקה על מהות קשריו של איש הדת עם פקידים בכירים ישראלים. מר רוזוליו השיב, כי בתחילה יש צורך לבדוק אספקטים אחרים של מעשיו של הבישוף. נמסר כי הבישוף נהג לחלק לידידים ישראלים, ביניהם פקידים בכירים, מתנות יקרות ערך, לרבות טבעות־יהלומים.

(ע). המשטרה הקימה צוות חקירה מיוחד לחקירת פעולותיו של הבישוף קפוצ'י בסיוע לארגון אל־פתח. בראש הצוות עומד ראש ענף החקירות של המחוז הדרומי, ניצב משנה מיקובסקי, הנחשב לחוקר הבכיר ביותר במשטרה. כן שותפים לצוות נציגים של זרועות הבטחון.

סנקציות במגורות דגון

מאת סופר „הארץ" בחיפה

הפועלים במגורות דגון בחיפה נקטו בשבוע שעבר בסנקציות בהפסיקם את העבודה כמה פעמים. הסכסוך נסב בעיקר על תביעת הפועלים, כי תובטח להם פרמיית־מינימום של 40 אחוזים, נוסף לתביעות אחרות שהגישו.

בברכתו בטכס הכרזת 17 גרעיני נחל

רבין: אם יהיה צורך להילחם נדע שפנייתנו לשלום נדחתה

(ע). „אנו רוצים בשלום וממשיכים לחפשו. אם יהיה צורך לצאת למלחמה, יש לדעת שאנו יוצאים אליה, רק מכיון שפנייתנו לשלום לא נענתה על ידי שכנינו, וידינו המושטת הושבה ריקם" — אמר ראש הממשלה, מר יצחק רבין, בנאום ברכה שהשמיע בטכס הכרזת 17 גרעיני נח"ל ומלאת יובל שנים לתנועת הנוער העובד והלומד, שנערך באמפיתיאטרון של צמח.

בהכנסו לאמפיתיאטרון התקבל ראש הממשלה בתשואות רמות, בשירת „עוד אבינו חי", ובקריאות קצובות: „ג'ינג'י, ג'ינג'י".

ראש־הממשלה, שהגיע למקום במסוק של חיל האוויר, לאחר שסייר ביחידות צבא בצפון, אמר, בהתייחסו להודעה שפורסמה בוואשינגטון על השיחות בין הנשיא פורד והמלך חוסיין, בדבר הפרדת כוחות בין ישראל וירדן כי שלב הסכמי ההפרדה עם מדינות ערב הסתיים ועתה מצפה ישראל צעדים של התקדמות לשלום ממש, אם כי הסכמי ההפרדה שכבר נחתמו קיימים ומקויימים.

„מדינת ישראל, לא רצתה ואינה רוצה במלחמה, אבל היא תגן על עצמה אפילו יביא הדבר למלחמה. למדנו לדעת שאם אין אנו דואגים לעצמנו, אין מי שיעמוד לנו" — אמר.

בפנותו לנציגי 17 הגרעינים, שניצבו על הבמה, הזכיר להם ראש הממשלה כי אף הוא היה בעבר חניך הנוער העובד והלומד, אשר שמע מפי דוד הכהן את דבר התנועה.

„סיסמת התנועה לעבודה, להגנה ולשלום, מסמלת ערכים המתווים גם כיום את דרך המדינה והעם שהשלום נשאר משאת נפשו" — אמר.

העצרת בה השתתפו אלפי בני נוער מכל חלקי הארץ נפתחה במצעד של 50 לפידים המסמלים 50 שנות קיום תנועת הנוער העובד והלומד.

פנייה לרבין להקים ממשלת אחדות לאומית

הנהלת החוג ע"ש דוד בן־גוריון במפלגת העבודה, שלחה אתמול מברק אל ראש־הממשלה מר יצחק רבין בזו הלשון: „לאור ההודעה המשותפת פורד־חוסיין קיסינג'ר־פאהמי, סבורה הנהלת החוג הרעיוני ע"ש בן־גוריון כי התפתחות זו מחייבת יוזמה דחופה מצד ראש־הממשלה, להקמת ממשלת אחדות לאומית, שתלכד את כל עם ישראל במערכות המדיניות הנכונות לנו בעתיד הקרוב."

3 ילדים מתו מהרעלה בבית־לחם: עוד ילד אושפז

(ע). משטרת בית־לחם פתחה אתמול בחקירה מקיפה, לאחר ש־4 ילדים מבני העיר הורעלו. שלושה מהם מתו ורביעי מאושפז בבית החולים המקומי ושרוי במצב קשה.

נמסר כי מה שידוע למשטרה עד כה, הוא שהילדים אכלו ענבים שרוססו בחומרים רעילים.

התפוצצות בשכונת שפירא

(ע). התפוצצות אירעה אמש בשכונת שפירא שבדרום תל־אביב. חבלן משטרה, שהוזעק למקום, גילה שרידים של מנוף רימון מתוצרת צה"ל. לא היו פגיעות ועד לשעת מסירת הידיעה, לא נודעו נסיבות ההתפוצצות.

יבי

הסופרים מטעם הם המיקרובים של המקוריות

בנפש ובגוף להלחם בפשיזם

ז'אן ז'ורס
60 שנה להירצחו

ה־31 ביולי 1914: ז'אן ז'ורס פונה בשעות אחר־הצהרים למשרד־החוץ. הוא מתקבל על ידי סגן־השר, אבל פרי.

אבל פרי: „מה אתה מתכוון לעשות ז'"

ז'אן ז'ורס: „להמשיך במסע שלנו נגד המלחמה".

אבל פרי: „לא תוכל לעשות זאת, כי יהרגו אותך בפינת הרחוב הקרובה, אם תתעקש, צפוי לך הגרוע ביותר".

ז'אן ז'ורס: „המלחמה... היא־היא הדבר הגרוע ביותר".

30 שנה להירצחו של המהפכן הקומוניסט ארנסט טלמן שלא ידע מורא ולאות במאבקו נגד הפשיזם שעינה והמית קומוניסטים, דמוקרטים, יהודים.

„גשר בין חופים" בשלוש מהדורות אול

(מ.)

רהיטיו של בן־אה... למכירה — במיכ...

מאת סופר „האר...

מכרז למכירת רהיטיו ... כיר ההסתדרות לשעבר ... חק בן אהרון הוצא ביוזמ... רונים על־ידי מזכירות ה... פרצל ואף התפרסם בבט... הסתדרות „דבר".

דירת השרד שהיתה ב... של מר בן־אהרון בעת ... מזכ"ל נמצאת ברחוב בן ... בתל־אביב. המיכרז ובו ה... המוצעים למכירה (לרבו... תו של מר בן־אהרון ו... אחרים) מופיע גם על ... מודעות בבית ההסתדרו...

עוד נאמר במיכרז כ... המיכרזים, שבראשה ע... גד אבגוי, אינה מתחייב... את ההצעה הזולה בי... הצעה כלשהי.

אמשטרדם, 19 (עסט"א) ... צשויה ארד כן המצאה ה... מהמתיאון ההיסטורי היה ... שכרדם. המשטרה ההולנד... בחקירה, אך עד כה לא א... ערכה של החנוכיה נאמ... גילדר (כ־10,000 ל"י).

משרד התחבורה
שירותי נהיגה ורכב

הודעה לציבור

גרירת רכב וחילוצו

בתאריך 12.10.74 יכנס לתוקפו צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (גרירת רכב וחילוצו) תשל"ד, 1974.

בהתאם לצו האמור יחוייב כל מי שמבקש להו... עסק גרירה וחילוץ, רשיון מאת מנהל אגף ה... (הרשות) — משרד התחבורה.

כל אדם המחזיק או מפעיל רכב שמטרתו חילוץ ו/או ג... רכב, הן לצורך עצמי והן לצרכי אחרים, ימסור פרטים עיסוקו על גבי טופס מיוחד, אשר ניתן לקבלו באגף ... ושרותי תחזוקה, מחלקת המוסכים, רח' קרליבך 10 תל־א... בטלפון (252357) או באמצעות הדואר.

המפקד יסתיים ביום 12.9.74.

למכירה

גרוטאות שונות של מכונות וציוד

את הטובין אפשר לראות ביום א' 25.8.74
בין השעות 09.00—11.00
בחצר מיכלי כרמל, תעשיות קרטון גלי בע"מ

גרוסמן את ק.ב.ק.

בונים בצפון תל-אביב למכירה

■ דירות בנות 3 חדרים
ברח' הזוהר 6

■ דירות בנות 4 חדרים
ברח' פינקס 65

■ דירות בנות 4-5 חדרים
בתוכנית „ל"
ברח' בורלא פינת האוונ...

■ חנויות בפסג' דיזנגוף 90

פרטים במשרדנו
בככר מלכי ישראל 19
טלפונים: 23 94 53, 23 77 05.

מערך השירות הגדול בישראל
לציוד קשר אלחוטי
מוטורולה
מעבדות שרות אורות בע"מ
תל־אביב, רח' מיטב 8, טל. 38973
חיפה, בבית הספרץ (פינת I. P. C.) טל. 724149
באר־שבע, רח' האבות 28, טל. 73968
בית ברגוריון, צריף יאל־עלי מס' 2, טל. 971152
ירושלים, אזור התעשיה תלפיות, טל. 261160
טבריה, אזור התעשיה, טל. 22771
ובנוסף 26 מעבדות ניידות ברחבי הארץ.

הננו מודיעים בצער רב על פטירת אמנו היקרה

גב' אדית ורמש ז"ל

מירושלים

ההלויה נתקיימה אתמול, 19.8.74, בירושלים

אנה גוטליב ומשפ...
יצחק רמז ומשפחתו
ד"ר פאול ורמש

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו

גולדה וולשטין ז"ל

בשנת ה־82 להיה

הלויה תצא היום, יום שלישי, ב' אלול תשל"ד (4 בשעה 10.00 לפנה"צ מבית הלויות העירוני, רח' דפנה לבית העלמין בחולון.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים

המתאבלים:
בנותיה וחתניה:
שושנה והרצל סן
אסתר ויהושע ברמן
אחותה: טובה לנדאו
הנכדים וכל בני המ...

מבקר הסוכנות: ירמיהו אשד האמין שנרקיס יודע על פרשת הזוג הישראלי במעון העולים

„התנהגותו של יוסף ורד (אביה של גב' גולן) אינה הולמת מעמדו כעובד ציבור" ✶ הנהלת הסוכנות העבירה מסקנותיו של המבקר לבית הדין המשמעתי

מאת כתב „הארץ"

במלא מקום יו"ר הנהלת ה־ נות היהודית מר אריה ל. ציין, הביא אתמול בפני יבה השבועית הרגילה של לת הסוכנות, את מסקנו־ של מבקר הסוכנות מר יר בן־ציון מאירי, בקשר יכונה של משפחת גולן ב־ ן העולים „בית מילמן" ב־ תל־אביב.

ר דולצין מסר, כי המבקר לו את הדו"ח אתמול והוא בעיון ובקפדנות על כל ס־ הדו"ח ומהבבד להביא לפ־ ההנהלה את מסקנותיו של בקר.

נהלת הסוכנות החליטה כי ב־ אם לנספח מס' 7 של חוקת בודה של הסוכנות היהודית, בשיפוט משמעתי של עובדי כנות היהודית, להגיש לתו־ של בית הדין המשמעתי את קנות המבקר כתלונה על עבי־ משמעתיות שנתגלעו בדו"ח מר, על מנת שהתובע יפעל תאם לאמור בחוקה זו. לגבי קרים החריגים שהמבקר מת־ אליהם, ואשר קיבלו את אי־ ור של מר נרקיס, החליט מר צין לפני ההנהלה שאחרי ן מדוקדק במקרים הללו, וב־ בותיהם, מצא אותם מוצדקים סיף שלוא היו מבקשים את שורו למקרים אלה, גם הוא מאשרם.

נהלת הסוכנות רשמה לפניה סעיף 5 של מסקנות המבקר הפעולות שננקטו על־ידי לה המחלקה לעלייה ולקלי־ למניעת הישנות מקרים כ־ בעתיד. ההנהלה מטילה על לת המחלקה לעלייה ולקלי־ לעקוב בקפדנות אחר יישום הלים.

✶

מבקר הסוכנות היהודית, מר ירי, הסמיך בתשובה על שא־ של מנכ"ל הסוכנות מר ה ריבלין, בקשר לפירסומים תונות, למסור את ההודעה ה־ ה:

3. במסקנותיו של המבקר ל־ שיכון משפחת גולן במעון ולים „בית מילמן" ברמת־ ב ישנן המסקנות אשר הנעתי ן ואין בהן מסקנות אחרות. באמור במסקנות, כי מנהל הלקה לעלייה ולקליטה מר נרקיס ידע על שיכון כשי־ פחת גולן במעון העולים.

ב. בשום עדות ובשום חלק מהדו"ח ובשום אחת מן המסקנות לא הובאה שום הוכחה שמר נר־קיס ידע על שיכון משפחת גולן במעון העולים.

✶

מסקנות המבקר בקשר לשיכון משפחת גולן במעון העולים בית מילמן:

● אין ספק כי התנהגותו של (יוסף) ורד (סגן מנהל מחלקת העליה לעניני מגבות) אינה הולמת את מעמדו כעובד ציבור, וכעובד בכיר במחלקה. הוא ני־צל את מעמדו, תפקידו וקשריו האישיים כדי להבטיח מניצול ר־כוש של הסוכנות היהודית אשר נועד למטרות אחרות. העובדה שעל־ידי איכלוס בני משפחתו במעון לא נגרם למעשה לסוכ־נות היהודית שום הפסד כספי, ושהדבר לא נעשה על חשבון משפחת עולים, אין בה כדי לג־רוע מחומרת המעשה. יש גם לקחת בחשבון שפנייתו של ורד בענין מגורי בתו — היתה ב־חודש מארס, בעוד שהמשפחה התכוונה לגור במעון רק בראשית מאי. מכאן שהיתה לורד שהות של יותר מחודש וחצי לכלכל את מעשיו ולבחון מחדש אם המעשה הוא כשורה אם לאו. ורד מודה שלא נתן דעתו מראש על הבש־מעות של המעשה.

● כבוהה פורמלית ירמיהו אשד (סגנו של מנכ"ל המחלקה הממונה על שרותי הקליטה) הוא שנתן את ההוראה — באמ־צעות מנהל אגף האיכלוס שלו — לאכלס את משפחת גולן ב־מעון. בכך יש לראות משום חרי־גה מסמכות, שכן ניתן אישור למי שאינו זכאי למגורים במעון. עם זאת יש לייחס משקל לטע־נתו שלנגד עיניו היו מקרים ח־ריגים אחרים, שאושרו על־ידי נרקיס כשבכולם שבהם הוא ה־מקרה של אבדרקסים. יתכן ש־אשד — אשר לא ידע את הנ־סיבות שהניעו את נרקיס לאשר את המקרה של אבדרקסים ואת הרקע של משפחה זו — יכול היה ללמוד גזירה שווה על מק־רה גולן ולראות באבדרקסים תק־דים, שאפשר להסיק ממנו כי מר נרקיס היה מוכן לאשר גם מקרה זה, מה גם שאשד טוען, כי הבין מתוך שנרקיס אכן ידע על המקרה.

● אין ספק, שהעובדה כי ה־מקרים החריגים שאושרו על־ידי נרקיס לא לוו בנימוקים וב־הסברים הביאו לכך שאשד הס־כים להענות לבקשתו של ורד גם בלי לפנות לנרקיס ולקבל אישורו.

● מידת אחריותו של מנהל מעון בית מילמן, מר בן־דאשר, מתמצית בכך שהוא פעל אמנם על פי הוראות מפורשות מממו־נים עליו, אך בניגוד לקריטרי־נים המקובלים כפי שנקבעו ב־הוראות הנהול הכלליות.

● על פי המלצת המבקר ב־יום 7.8.74 — קודם שהוחלה ה־בדיקה מטעמו — הורה נרקיס לאשד בו ביום „לבדוק אם יש מקרים דומים למקרה של גולן במעונות השונים ולהורות שבעתיד לא יקרה שישראלים מחוסרי זכ־אות למעונות יגורו בהם בכל צורה שהיא ובכל תקופה שה־יא".

● אשד התבקש להורות ב־רוח זו את כל מנהלי המעונות.

✶

המבקר סבור שעל ידי מתן הוראה זו אין כל אפשרות למי־שהו מהמחלקה לאשר מכאן ול־הבא מקרה חריג כלשהו ואם יבוצע מקרה כזה בעתיד על אף ההוראות יהיה גם מנהל המעון הנוגע בדבר אחראי לתוצאות.

✶

תובעים פיטורי נרקיס

מזכירות צעירי חרות בתל־אביב תובעת לפטר מיד ללא פי־צויים את מנהל מחלקת העליה של הסוכנות, מר עוזי נרקיס ואת כל המעורבים בפרשת הישרא־לים במעונות העולים.

„אין לסבול שאל המחדלים ה־גדולים בתחום הקליטה יתווספו גם מעשי שחיתות המוריים. במ־קום מר נרקיס ושאר המעורבים בפרשה, מוכנה מזכירות צעירי חרות בתל־אביב להציע מועמ־דים מוכשרים לתפקידים שהת־פנו."

מפכ"ל המשטרה דוד רותליץ מציג את מפקד המשמר האזרחי מולה כהן (מקטבאל). (צילום: ק. וייס)

מפכ"ל המשטרה:

מולה כהן — ראש המשמר האזרחי

עד כה התגייסו 35 אלף ✶ יצוידו ברובה־אמריקאי חצי־אוטומטי

(ע). מר שמואל (מולה) כהן, חבר קיבוץ אלונים, התמנה כ־ראש המשמר האזרחי ההולך ו־מוקם — אמר אתמול מפכ"ל המשטרה, רב־ניצב שאול רוזו־ליו, במסיבת עתונאים בירושלים.

מר כהן החל את שירותו הצבאי כטוראי בפלמ"ח ועבר דרך כל של־בי הפיקוד. במלחמת השחרור היה סגנו של יגאל אלון במבצע יפתח, ואחר־כך היה מפקד חטיבת יפתח. בשנת 1951 השתחרר מצה"ל ומילא תפקידים שונים בתנועה הקיבוצית. בהלהבה יום הכיפורים היה עוזר לאלוף פיקוד הצפון בנושאי התיישבות ברמת הגולן ועסק בהחזרת מתיישבי הרמה למקומותיהם.

המפכ"ל אמר, כי מר כהן מו־נה לתפקידו על דעת ראש הממ־שלה והוא יקבל דרגת ניצב. עוד מסר, כי עד עתה נרשמו למשמר האזרחי כשלושים וחמישה אלף איש ורבם כבר פועלים בתפ־קידם.

מולה כהן אמר במסיבה, כי הוא מקווה לשיתוף פעולה במטה הארצי של המשטרה והוא יפעל לכען גיוס מספר גדול יותר של מתנדבים והר־חבת פעולותיו של המשמר האזרחי.

עוד סיפר, כי במטה הארצי תוקם מסגרת מתאמת והפעילות המבצעית תהיה דרך המחוזות והמרחבים והש־נים של המשטרה.

המתנדבים יחומשו ברובה קר־בינה אמריקאי חצי אוטומטי ו־כל אחד מהם יהיה בתפקיד אר־בע שעות בשבוע.

בתשובה על שאלה אחרת אמר המפקח הכללי, כי נבדק נושא הת־גמולים של נפגעים למשמר האזרחי, אך עד עתה לא הוחלט בעניין. בנו־שא אחר אמר, כי נראה שתוקם מסגרת נוספת שאליה יגויסו עולים שלא גויסו בדרכים הרגילות לצה"ל.

400 — במשמר הלאומי בגבעתיים

400 אזרחים התנדבו עד כה ל־משמר האזרחי בגבעתיים, הם מוע־סקים בשמירת לילה ברחובי העיר. נמסר כי לצורך שמירה נאותה, חול־קה גבעתיים ל־12 מחוזות. בקרוב יתמנה קצין בכיר בצה"ל, לארגן את המשמר ולפקד עליו.

„מרכז השלטון המקומי לא יקנה מעמד עובדות רשות למורות לריתמיקה"

מרכז השלטון המקומי, אינו מת־כוון להעניק מעמד של עובד ברשות מקומית למורות לריתמיקה המוע־סקות בגני הילדים — מסר אתמול יו"ר מרכז השלטון המקומי, מר יצ־חק שלמון.

הדברים נאמרו בעקבות הודעה של הסתדרות המורים בענין השב־תת גני הילדים בשנת הלימודים תשל"ה. הדובר הוסיף, שמשרד ה־חינוך הסכים בעבר להעניק מעמד של עובדות המשרד לכל המורות לריתמיקה המאורגנות במסגרת הס־תדרות המורים, בהתאם למדיניות הכללית של שכבי ההוראה במשרד החינוך.

לאור המדיניות הכלכלית החדשה של הממשלה, החליט משרד החינוך להקפיא ביצוע נושא זה בשנה ה־נוכחית.

מסע אנטישמי מתואם באירופה:

„טענות היהודים על רצח 6 מיליונים — תרמית"

הליכים משפטיים נגד מוציאי חוברת בלונדון

לונדון, 19 (עסט"א). התובע ה־כללי שוקל הליכים משפטיים, בתו־קף החוק ליחסים בין־גזעיים, נגד המחבר והמפרסמים של חוברת אנ־טישמית אשר הופיעה לא מכבר ב־לונדון.

החוברת, המחזיקה 28 עמודים, ו־הנושאת את הכותרת „האמנם מתו ששת המיליונים? — סוף סוף ה־אמת", מגדירה את מותם של ששת מיליוני קרבנות השואה היהודיים ב־אירופה הכבושה בידי הנאצים כ־„בדותא קולוסלית ביותר" ו„תרמית מוצלחת ביותר".

מפיצי החוברת טוענים, כי „ה־כזב העצום" נעשה מתוך כוונה ת־חילה להפעיל תכסיסי סחטנות נגד העולם, כדי להביאו לידי הסכמה ל־הקמת מדינת ישראל, וכדי להשיג יתרונות כספיים, בצורת שילומים מגרמניה.

החוברת, שנכתבה בשמו של מח־בר בעל שם בדוי, פורסמה על־ידי ארגון המתקרא „סקירה היסטורית". אף על פי שהארגון הניאו־פאשיסטי החזית הלאומית התנער מכל אחריות לחוברת זו, צוין כי יש בחוברת קווי אופי דומים מאד לירחון המתפרסם על־ידי הארגון הניאו־פאשיסטי „ראש הכידון" („ספיר הד").

יתר־על־כן, התגלה כי רובין בוק־ליר אחד מהבולטים שבין חברי הח־זית הלאומית היה לו קשר עם ה־פרסום הזה, והוא אינגו מכחיש את העובדה.

עותקים של החוברת נשלחו אל התובע הכללי על־ידי חבר הפרל־מנט, פול רוז, ועל־ידי מועצת שלי־חי הקהילות היהודיות בבריטניה.

המועצה ביקשה נקיטת פעולה מש־פטית נגד מפרסמי החוברת, מתוך נימוק שהיא פורסמה „מתוך כוונה להסית לשנאה גזעית".

דוברים של איגוד החיילים ה־משוחררים היהודיים ואיגוד ה־פליטים היהודיים אמרו, בקשר לענין זה, כי מסע אנטישמי מ־תואם מתנהל על ידי אירגונים ימניים ופאשיסטיים בכמה מדי־נות במערב אירופה.

הדוברים הצביעו על התגברות ה־אנטישמיות בצרפת ועל הפצתה ב־פראנקפורט של חוברת אנטישמית „השקר של אושוויץ", שחוברה על־ידי כנפרד רודר, המשתדל להצדיק את מעשי תועבה שנעשו במחנה ה־ריכוז הידוע לשמצה, המאשים את היהודים ב„סילוף התבונה" לצורך הפקת תועלת אישית.

וחוברת שלישית, בעלת מטרות דו־מות, הקרויה „הדבר לא התרחש כלל — ככלות הכל", מאת אדווין הורסון, הוצאה בלונדון לאור על־ידי בריאן וויליאמס, איש „הלוחמים הבוצריים", הידוע בפעולותיו האנטי־שמיות. חוברת זו מופצת גם במדי־נות אחרות הדוברות אנגלית.

מומחי חן ויופי יבואו לכינוס בחודש הבא

ענף הקוסמטיקאיות בישראל, של־יד התאחדות בעלי מלאכה ותעשיה זעירה, יארח בראשית החודש הבא את גדולי המומחים והקוסמטיקאיות מ־23 מדינות, לסימפוזיון החן והיופי — בקונגרס העולמי ה־28 של האירגון הבין־לאומי לאסטטיקה וקוסמטיקה (סידסקו), שייערך במלון „הילטון" בתל־אביב.

בארץ מצויות כ־700 קוסמטיקאיות עצמאיות המאורגנות בהתאחדות ב־על מלאכה ותעשיה זעירה בישראל. הקונגרסים הבין־לאומיים של סידס־קו נערכים מדי שנה כבר עשרות בשנים — בכל פעם במדינה־חברה אחרת. השנה נערך הקונגרס הבין־לאומי בישראל ובכך תינתן הזדמנות בלתי חוזרת למאות קוסמטיקאיות ישראליות להאזין להרצאות של גדו־לי המומחים בעולם, להשתתף בסד־נאות ובתצוגות, ונציגה מישראל אף היא תיקח חלק בתחרות־איפור בין־לאומית.

ביולי השנה נערכה בארץ תחרות מוקדמת באיפור לקוסמטיקאיות, ד־נבחרה הנציגה שתשתתף בתחרות נושאת־פרסים, יחד עם 12 משתת־פות אחרות ממדינות שונות בעולם.

בתביעה כי ימצאו לו את שיקולי ההחלטה של ועדת הביקורת המרכזית שלא להעביר את תיק ה־חקירה למשטרה בעניין העלמת של עשרות המנות מהמרכז להדרכה ד־חינוך של ההסתדרות, יצא חבר סי־עת המערך בהנה"פ של ההסתדרות מר מוהר דוד שהוא גם חבר מזכירות הסתדרות עובדי המדינה. התביעה כלולה במכתב ששלח מר דוד למז־כיר ההסתדרות מר ירוחם משל.

תן לעובדיך שי לפי בחירתם עם תוי־קניה של שופרסל

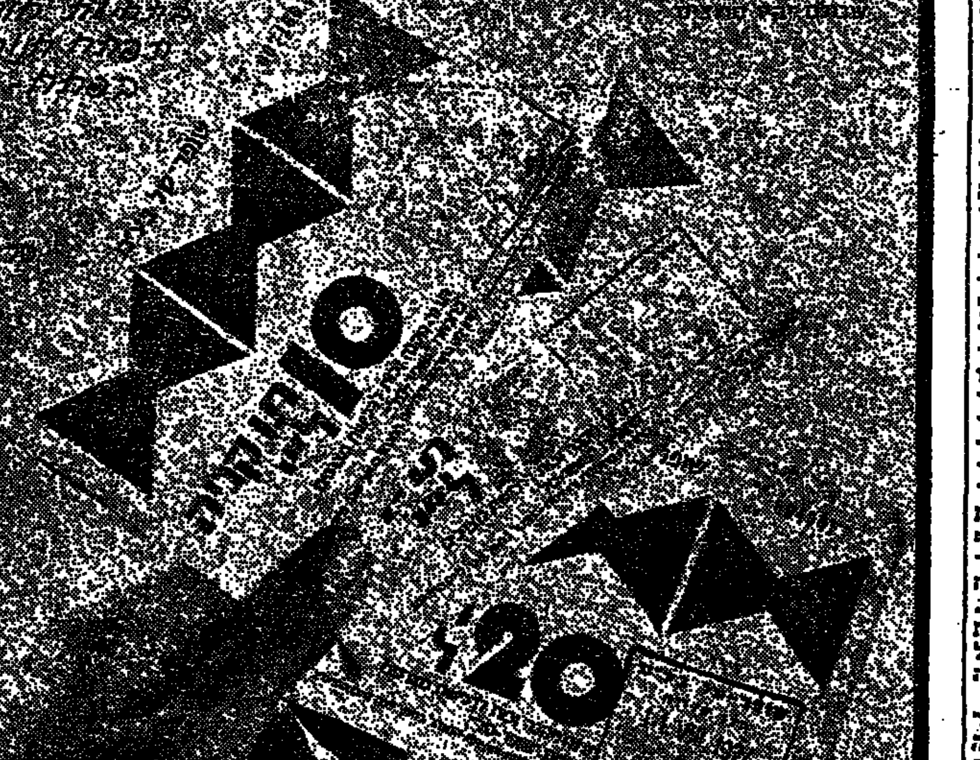

שופר־סל

תגלית של מדענים בטכניון

(סוף מעמוד 1)

מוצק), צבירים רזן (פיסיקה הפלס־מה) — קרלה אבולצפיה (פיסיקה גרעינית). המצפיין אנשי קבוצה זו שהם מייצגים תחומים שונים של הפיסיקה. על התגלית עבדה הק־בוצה במשך שנה וחצי לערך.

כיום קיימות בעולם שתי גישות מרכזיות לנושא הפקת האנרגיה ה־תרמו גרעינית, ההיא האנרגיה ה־משתחררת בעת מיזוגם של גרעיני האטום. בניגוד לאנרגיה הגרעינית, המתרחשת בכורים המתבססת על ביקוע, הרי תהליך הפקת האנרגיה התרמו־גרעינית המבוקרת, מתבסס על מיזוג הגרעינים בדומה לריאק־ציה סימית.

הגישה הקודמת

הגישה הקודמת מכוונת להשיג בעי־רה תרמו־גרעינית מבוקרת על־ידי חימום חומר גרעיני לכדי טמפרטו־רות של כמה מיליון מעלות צלזיוס ובעת ובעונה אחת לכלוא אותו על־ידי שדות מגנטיים. טמפרטורה בס־דר גודל כזה אינה קיימת על פני כדור־הארץ והאפשר להשגה במרכזי הכוכבים כגון השמש או בפצצות גרעיניות תרמו־גרעיניות (בגון אמ־גם מושגות הטמפרטורות הגבוהות הדרושות ליצירת הביוג, אך בע־סייק מתפמור הדלק).

על הגישה החדשה יותר פורסם בראשונה לפני כעשרים בעתונות המדע בעולם, על ידי קבוצת מדע־נים ממעבדות הועדה האמריקאית לאנרגיה אטומית בלוס אלמוס ש־בניו מקסיקו ובליוטור שבקליפור־ניה. גישה זו מבוססת על החימום לצפיפויות גבוהות ולטמפרטו־רות גבוהות של כמויות זעירות של חומר דלק גרעיני. דחיסה וחימום אלה מושגים בצורת לייזרים רבי עוצמה. תהליך דומה נעשה בפצצות מימן, אלא שהטמפרטורות, הגבוהות מושגות בהן על־ידי פיצוץ גרעיני. מקווים כי השימוש בלייזר יאפשר יצירת תנאים דומים בכמות זעירה של חומר דלק בהם תשתחרר כמות קטנה ומבוקרת של דלק.

תגליתם של מדעני הטכניון מש־תייכת לגישה החדשה, אולם גדולת מכונה בכך שהיא אינה מצריכה טמ־פרטורות עצומות בסדר גודל שהוז־כר, ובכך היא עשויה להקל על השגת התהליך.

המדענים הוכיחו בתגליתם, כי אפ־שר למעשה להגיע לבעירה תרמו־גרעינית גם בטמפרטורות המושגות בנקל על פני כדור הארץ, כשהת־נאי הוא השגת הצפיפות הנדרשת.

תהליך זול

אם יצליחו המדענים בעולם לה־גיע לכך, שהתהליך המוצע יבוצע בצורה מעשית, אפשר יהיה לפתח תהליך זול של יצירת אנרגיה בתח־נות כוח ובמגוון רחב של שימושים אחרים, המבוסס על דלק זול, בכ־מויות בלתי מוגבלות וללא בעיות של זיהום רדיו אקטיבי.

בטכניון נעשה עתה מאמץ להשי־גת מימון שיאפשר הקמת מכון מח־קר שיתרכז בשיטות חדשות להפקת אנרגיה תרמו־גרעינית מבוקרת ושר בבמסגרתו ימשיכו המדענים בעבוד־תם.

דיקן הפקולטה לפיסיקה בטכניון הפרופ' פאול זינגר מסר, כי במסגרת הפקולטה מתבצעים עתה שבעה מח־קרים בנושא הפקת האנרגיה. בין המחקרים פרויקט של הפקת אנרגיה באמצעות הנעת רוח, ניצול סימן להפקת דלק ועוד.

חשוד בהוספת שוטרת בדין

(ע). פרשת הצעיר החשוד בהוס־פת שוטרת הסועה במכוניתו מכ־ווק גיבור, בניגוד־לרצונה — הובאה אתמול לפני בית משפט השלום ב־חיפה.

בקיכת המשטרה טען בבית־ה־משפט, כי ב־11 באוגוסט נראה ה־חשוד עשם פרלוב נוסע במכונית הל מחד, בבמכונית השוחה כנכונה. ה־שוטרת רוחה אייזן עצרה אותו, ול־אחר בדיקת תעודותיו ביקשה ממנו להלהות אליה לתחנת המשטרה ב־חדרה. לטענת המשטרה העלה ה־חשוד את השוטרת למכוניתו, אך במקום לנסוע לתחנה חדרה, כדרי־שתה, הסיע אותה לכיוון חיפה. ל־טענתו היה הדבר בבהירות הסיפת שוטרת בהיותה בתפקיד. ליד מחלף עתלית הוקף החשוד את השוטרת מ־רכבו החוצה ולא צייה להוראותיה להתייצב בתחנת המשטרה כנדרש.

השוטרת לא נפגעה ושבה בכוחות עצמה למשטרת חדרה שם דיווחה על המקרה. מהמשך החקירה הצליחה המשטרה לעצור את החשוד.

לטענת המשטרה מבוקש הצעיר לחקירה גם על־ידי תחנות משטרה בתל־אביב ובירושלים, כחשוד ב־התפרצויות, גניבות ושימוש ברכב ללא רשות. שופט השלום ס. ביאדה ציווה על מעצרו ל־15 ימים לחקי־רה.

ח"כ זיידל: אין להשלים עם התייקרות של 100% במעונות־יום

„העלאתם של המחירים ב־50% של מעונות־יום, המסונפים לשלושת ארגוני הנשים בישראל — ויצ"ו, ארגון אמהות עובדות ותנועת האשה הדתית — לאחר שכבר ההעלאה הקודמת של השנה, המסתכמת עתה ב־מאה אחוז לעומת המחירים דאשת־קד, שוברת את גבול הכתוב אף בימי הצגבת מחירים של אינפלציה מוזרת. זהו שיעור אחת של העלאה תוך שנה אחת, המטיל בניצול לרעה של המצוקה של אלפי נשים עוב־דות, הנאלצות להפקיד את פעוטיהן במעונות־יום אלה, כדי שתוכלנה ל־התפנות לעבודתן המקצועית, הן לשם השגת הכנסה נוספת לתקציב המש־פחתי והן לשם עיסוק במקצועות חיו־ניים" — הגיב אתמול ח"כ הלל זיי־דל, חבר הועדה המרכזת של ההס־תדרות, המייצג בה את הליברלים העצמאיים.

מר זיידל דורש התערבותם של מוס־דות ההסתדרות ושל המוסדות הממ־שלתיים הנוגעים בדבר, כדי לבטל ההתייקרות הבלתי־מוצדקת הזאת ב־מעונות־היום של ארגוני הנשים, ה־מקבלים גם סיוע כספי ותרומות מ־מקורות שונים להחזקת מפעלים אלה.

קריאה לזוגות הצעירים להקים ארגון ארצי להשגת שיכונים

יו"ר מזכירות הועד הצעיר של ה־מפלגה הליברלית העצמאית, עו"ד צבי ניר, קרא במפגש צעירים ב־רמת־גן, לכל הזוגות הצעירים הרש־מים בתכניות השיכון השונות, לה־קים אירגון ארצי, שכל הבעיות ה־רבות הקשורות לשיכונם, ובעיקר המ־חיר מחירי הדירות בבנייתם, „יש צורך בהקמת ארגון כזה, שיטפל במרוכז בכל הבעיות וימצא לפתרן בכוחות מאוחדים, ע"י טיפול שיטתי וענייני" — אמר.

מועצת פועלי חיפה פנתה ל־הנהלות מפעלים כי ישלבו מובטלים במקומות העבודה. ציבור המוב־טלים בחיפה מונה כיום כ־14 אלף איש, כשמידי חודש מתווספים כ־300 גימלאים חדשים.

המפד"ל נגד בחירות אזוריות

„יתכן שכמה מפלגות יחרימו הבחירות"

(עי"ר). הנהלת המפד"ל החלי־טה אתמול לתמוך עקרונית בהצ־עה של בחירה ישירה של ראשי ערים אך דחתה את היוזמה להנ־הגת בחירות אזוריות לכנסת.

מזכיר המפד"ל, מר צבי ברנ־שטיין, שתיאר את הדיונים של שיחה זו, לשיטת השיטה היחסית הארצית, רמז בישיבת ההנהלה על אפשרות של החרמת הבחירות הב־אות לכנסת מצד כמה מפלגות, אם כמה שיטה יצליחו להשיג רוב לב־חירות אזוריות, הנראות לדבריו, כ־גזירה שאין הציבור יכול לעמוד בה.

הוא קרא לצאת במסע הסברה, כדי להבהיר לציבור את אי־הצדק שב־בחירות אזוריות.

ח"כ ד"ר ז. ורהפטיג, יו"ר ועדת החוקה ומשפט של הכנסת, אמר כי „יוזמי שיטת הבחירות האזוריות מנצלים את המצב הכלכלי והבטחו־ני, הגורם לחוסר התעניינות של הציבור בבעיות אחרות, כדי להנהיג שיטת בחירות מעוותת, שאינה מת־אימה לארץ בעלת ישוב מעורב מ־חוז, הקולטת עליה מגוונת".

כויתה של אילנית גשה במעקה בית — 4 נפצעו קל

— הוצית אילנית התנגשה ב־לילה במעקה מרפסת, כ־ ... הנה במכוניתה בצומת הרצ ... ן בחולה.

יתה כל הוצית סמוכה מן ה־ סיבות שכרם הבודד ותיקבה ה הבזול. ארבעה בני משפחה בתים שבהם נפצעו קל: ... — כבתא, אב ושני ילדים — סיפל בבית החולים אוכילוב ... כך נשלחו הביתה.

ה עצמה לא נפגעה. למכו־ נגרם נזק.

קופת חולים לעובדים לאומיים
של הסתדרות העובדים הלאומית באר"י

ביטוח רפואי בחוץ לארץ

לחברי קופת־חולים לאומית

✶ טיפול רפואי מגוון — כולל רופאים, אחיות, פיזיותרפיה, מכשירים רפואיים.
✶ שירות אמבולנס וכו' במקרה מחלה ותאונה.
✶ אישפוז בחו"ל ללא הגבלת מחיר בבתי חולים פרטיים (עד לסכום הביטוח).
✶ שהות מאונס במלון, (בגלל העדר בית־חולים) בית החלמה, סנטוריום ובית הבראה.
✶ הוצאות מקריות של רופא שיניים.
✶ ביטוח תאונות עד 75.000 ל"י.
✶ פיצוי עבור הפסד כרטיס נסיעה בחזרה, בגלל אישפוז או אסון.
✶ תשלום בחו"ל במטבע זר.
✶ יתרונות רבים נוספים.
✶ זכויות וחובות החבר יקבעו ויחוייבו במסגרת הפוליסה שתוצא עבורו.

פרטים והרשמה במרכז קופ"ח הלאומית, רח' שפרינצק 23, תל־אביב ובכל סניפי הקופה ברחבי המדינה, בשעות העבודה הרגילות.

אלקטרה

עצה טובה ללקוחותינו

בגלל העומס הרב על קוי הטלפון, קשה להשיג את מחלקת השירות למתקני צריכה בשעות הבוקר.

אנו מציעים ללקוחות הזקוקים לשירות להתקשר בשעות אחה"צ (12.00—17.00).

באזור תל־אביב מופעלת מזכירה אוטומטית המקבלת קריאות והזמנות לשירות ובמידה ומתקשים להשיג קשר במשך היום, אפשר למסור הודעה גם לאחר שעות העבודה.

חסוך זמן יקר — צלצל בזמן הנכון

מספר הטלפון של מחלקות השירות למכשירי חשמל ביתיים:

תל־אביב	38711
חיפה	664231
ירושלים	224750
באר־שבע	72211

אלקטרה

שירות נאמן שעמד במבחן!

שולחן כתיבה פרימה זה פירמה

לקראת שנת הלימודים

רכשו עבור ילדיכם את שולחן הכתיבה האידיאלי לתלמיד!

2 מגירות עליונות — 3 מגירות בצד עם מקום לילקוט.

„פרימה" בית חרושת לרהיטי עץ ומתכת

هكذا من الأصل

לים - סע באגד

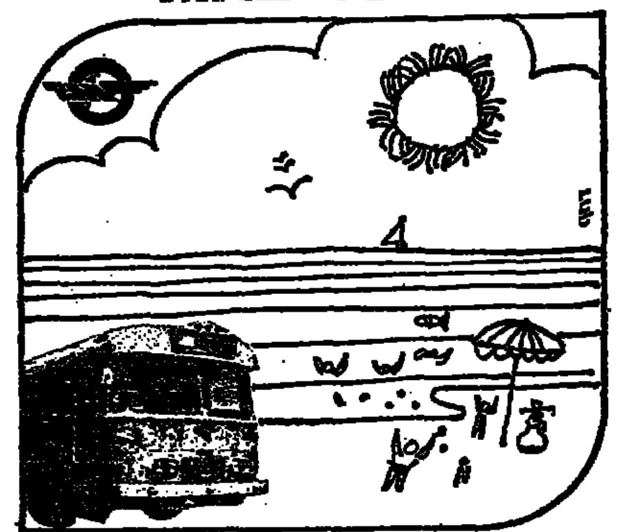

זול נוח ובטוח המחלקה ליחסי ציבור

מנכ"ל תיא

הממשלה מעודדת את היבוא ומקפחת תעשייה מקומית

בהתקפה חריפה על מדיניות המכס של ממשלת ישראל, יצא אתמול מר משולם בוטנר, מנכ"ל תיא. הוא טען, כי בניגוד למדיניותה המוצהרת, מעודדת הממשלה את היבוא, לפתוח בענף התמרוקים, ומגבלת בתעשייה המקומית.

להלן ציין כי בכל העולם מצרדות הממשלות את התעשיה על־ידי מכסים גבוהים בעבור חומרי גלם, ומטילה מיסי יבוא גבוהים על תוצרת מוגמרת שאמור לרכשה בארץ. "ל־עוות בענף התמרוקים המצב ב־ארץ הוא הפוך: בעוד שעל חמרי הגלם ליצור מוצרים מקומיים (משחת שיניים, סבון, כתצרי הגייהנה ו־איפור) מוטלים מיסים גבוהים, הרי שעל מוצרים מוגמרים מיובאים, מוטלים מיסים נמוכים — דברי הנר־רם להצפת השוק במוצרים מיובאים".

במכתב מפורט שנשלח למחלקה הכלכלית של הנהלת המכס בירושלים, הביא מר בוטנר דוגמאות מפורטות הממחישות את צרכת טענותיו.

חברות מלהקת הבאלט של האמבורג ערכות חזרה על במת האמפיתיאטרון בקיסריה. (צילום: ישראל סאן)

להט דורש בניית המקלט בבניין מגדלור

ראש עיריית ת"א—יפו, מר שלמה להט, פנה אתמול אל שר הבטחון, המשטרה והשיכון ודרש התערבותם בוועדה לוויסות ה־בניה, כדי שזו תאשר בניית ה־מקלט בפרוייקט מגדלור, המיועד ל־2000 איש.

במברקו כותב מר להט לשרים, כי מתוך אחריות עמוקה לגורלם של תושבי העיר, הוא פונה בקריאה ל־אשר בניית המקלט, המצוי באזור מרכזי של העיר הישנה, החוסר מק־לטים פרטיים וציבוריים הגיע הממה כמעט ברוב שעות היממה.

"יהיה זה מגוחך" — מדגיש מר להט — "אם בשעה שבה מקציבים משאבים כבלכיים גדולים לבניית מקלטים ובשעה שבה אנו מוהרים מסכנת מלחמה, תוקפא בנייתו של מקלט זה; בייחוד שמדובר במקלט רחב ממדים הנבנה ביוזמה פרטית".

ימאים טורקיים עזבו את עמיתיהם היווניים

(ע). מלחמת הטורקים היווניים הגיעה בתאונה לחיפה, על סיפונה של הספינה היוונית כמוס איילנד.

הצוות המפעיל את האניה הוא כמ־עט כולו יווני, פרט לארבעה מל־חים טורקיים, ביניהם אחד מהרובע התורכי בקיפרוס. מאחר שהטורקים מצאו את עצמם באניה במיעוט מ־סכן, החליטו להיפרד מעמיתיהם ה־יווניים ויצאו אתמול בערב במטוס אל־על לאיסטנבול.

בשיחה עם הימאים הטורקיים סי־פרו הללו, כי המתיחות בינם לבין היוונים לא הגיעה לכלל תגרות־ידיים, אולם היוונים הצרו את צע־דיהם והיו חילופי דברים קשים אתם. בסוף הציע הקברניט לטור־קים לפרוש.

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב מלווה ביגון למנוחת עולמים את

תלמידיה, מוריה ועובדיה

שנפלו במלחמת יום הכיפורים

ואבלה וכואבת עם המשפחות השכולות

יהא זכרם ברוך

ביה"מ העליון דחה ערעור בן־ציון

אישר החלטה לעצרו עד גמר ההליכים המשפטיים נגדו

(ע). — בית המשפט העליון הורה אתמול לעצור את מנהל בנק איי־בריטניה לשעבר, יהושע בן־ציון, עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בכך דחה את ערעורו של בן־ציון על החלטה דומה של בית־המשפט המחוזי בת"א.

השופט המחוזי אליהו מני פסק כ־זכור, כי לאור סכומי־המעילה הע־צומים המיוחסים לבן־ציון, ולאור החשש ששחרורו יוכל במאמצי השלטונות להציל את כספי הבנק, יש לעצרו עד תום ההליכים נגדו.

פרקליטו של בן־ציון, עו"ד יצחק אדרת, הגיש ערר על החלטה זו לבית־המשפט העליון. באוזני השופט ד"ר יצחק כהן טען עו"ד אדרת, כי חומרת העבירה המיוחסת לשולחו אינה מהווה סיבה מספקת לצוות על מעצרו.

עוד טען כי השופט המחוזי מני לא ייחס בהחלטתו משקל מספיק ל־טעמים והקשורים לתופש הפרט, שכן עדיין לא הוכחה נגד בן־ציון אשמה כלשהי. עוד ביקש להתחשב במצב בריאותו של העצור, המאושפז ל־עתים קרובות בביה"ח, בכלא ומחו־צה לו.

סגנית פרקליט המדינה, עו"ד דו־רית ביניש, התנגדה לבקשת ההגנה וביקש לדחות את הערר. היא טענה, כי המדובר בעבירות חמורות, וכי שחרורו של בן־ציון עלול להפריע למהלך החקירה ולמאמצי השלטונות בפרשה.

לאחר ששמע את שני הצדדים הח־ליט השופט י. כהן לדחות את הערר ולהורות על המשך מעצרו של בן־ציון. בהחלטתו התייחס השופט ל־טענת הסניגור והדגיש כי אינו רואה סיבה מדוע במקרה מתאים לא תשמש חומרת העבירה, כנימוק יחיד למעצר עד לגמר ההליכים. "אם כי נימוק זה כנימוק יחיד בצדיק מעצר עד גמר ההליכים רק במקרים מיו־חדים".

השופט סבור שבמקרה האמור, חומרת העבירות המיוחסות לבן־ציון משמשת טעם מספיק למעצרו עד גמר ההליכים. "נושא העבירות — מסעים השופט — הוא סכום של 47 מיליון דולר, ויש חומרה יתרה לא רק בגובה הסכום אלא גם בעובדה שהעותר היה מנהל כללי של בנק".

יקותיאל פדרמן: יוחל בקידוחי נפט באזור ים המלח

(ע). הקבוצה הגרמנית—ישראלית לחיפושי נפט בישראל, בראשותם של ד"ר אמן מגרמניה ויקותיאל פדרמן מישראל, ואשר בה מיוצגת גם ממשלת ישראל, הגיעה לסיכום סופי בדבר תחילת הקידוחים לחיפו־שי נפט בסביבת ים המלח, דרום ה־ארץ וסביבות זגרה.

מר יקותיאל פדרמן, שחזר אמש לארץ, לאחר שסיכם בגרמניה את העיסקה, אמר בנמל ב.ג., כי לקבו־צה זו של מחפשי נפט, היו 150 מיל־יון לירות להשקעה והיא תבצע 30 קידוחים בעומק רב, עד 6000 מט־רים בסביבות ים המלח, שם סובים הסיכויים לגילוי נפט, בהתאם לדעת הגיאולוגים.

ברמזו ממטוס אל על, אמר מר פדרמן עוד, כי בו בזמן עם תחילת העבודה, שתיעשה בעזרת ציוד ה־כפני בארץ, יובאו ציוד ומומחים נוספים זה מארה"ב. יופעלו גורמים נוספים בעלי אמצעים כדי לבצע בהקדם מספרת יתר של קידו־חים בבת אחת.

מר פדרמן, מבעלי מפעלי ישאס־בסט אמר כי המפעלים בפתח תקוה יתחילו בייצור לוחות גבס בתיאום עם משרד השיכון, במסגרת הפעולות לתיעוש הבניה, תוך שימוש בגבס משופר ממצפה רמון. לוחות גבס א־לה ישמשו בבניה המתועשת כמחי־צות פנימיות בדירות. לדעתו ניתן יהיה להקטין בהרבה את הוצאות ה־בניה ולסיים בניינים בזמן קצר יותר הודות לשיטה זו. במפעל בפתח־תקוה שותפים תעשיינים גרמנים ו־שווייצרים.

בתשובה לשאלה בקשר לגניבת תמונות יקרות ערך ממשרדו, אמר מר פדרמן: "מסתבר שנעשינו מ־דינה מודרנית לכל דבר, כאשר אנ־שים מבצעים כל מעשה פשע כדי להשיג כסף".

הוא הביע תקוה כי מאמצי ה־משטרה יעלו יפה, וכי יתגלו גנבי התמונות האמנותיות, שערכן כ־350 אלף ל"י.

שבוע המוסיקה והצעצוע ייפתח היום בתל־אביב

שבוע המוסיקה והצעצוע, ב־ככר מלכי ישראל, ייפתח היום ויימשך שמונה ימים (עד 27 באוגוסט). הירייד יהיה פתוח לקהל בין השעות 5 אחה"צ עד חצות.

מים ראש העירייה מר י. ארצי מסר, כי בירייד המוסיקה, הנערך זו הפעם הראשונה בעיר, משתתפות 17 חברות המציגות תקליטים, מער־כות סטריאו, כלי נגינה מהם עתיקים ומיוחדים, ספרי מוסיקה ותווים. ב־תצוגת הצעצועים משתתפים 24 חב־רות, המציגות מגוון גדול של צע־צועים ומשחקי ילדים.

בשבוע התצוגה תופעל בככר טל־וידיה במעגל סגור. על מסך ענקי יוקרנו סרטים של הזמרים והאמנים שיצירותיהם נכברות במקום. כן תופ־על בשעות הערב בימת בדור, עליה יופיעו תזמורות ולהקות מחול. לר־שות הילדים יעמוד בשעות אחה"צ תיאטרון בובות ו...סטרספית.

ירידה במספר הנוסעים בנמל בן־גוריון

(ע). המספר הכללי של הנוסעים שעברו את נמל התעופה בן־גוריון ביוני השנה ירד ב־14.5 אחוז לעו־מת מספרם של הנוסעים באותו חודש אשתקד. ביוני השנה עברו את נמל התעופה 130,340 נוסעים — יוצאים, נכנסים ובמעבר — לעומת 152,415 ביוני 1973.

מינהל התעופה האזרחית שמסר מספרים אלה ציין, כי גדל מאד חלקה של אל על בהעברת נוסעים אל נמל בן־גוריון וממנו, והסתכם ביוני השנה ב־52.1 אחוז לעומת 46.9 אחוז ביוני אשתקד.

יועצים לענייני שירות בצה"ל יופעלו ליד לשכות סעד

(ל). — הנהלת משרד הסעד החליטה להפעיל יועצים מיוחדים ל־ענייני שירות בצה"ל במספר לשכות סעד, אשר תפקידם יהיה לטפל ב־מכלול הבעיות האישיות והסוציאליות הכרוכות בגיוס ובשירות ולהתמודד עמן, הן מאספקט של יעוץ וטיפול אישי והן מאספקט החברתי־הסברתי. על כך נמסר אתמול בהודעה לעתו־נות.

נסגרה מחלקה בביה"ח בצפת בשל מחסור באחיות

(ע). — המחלקה האורטופדית ב־בית־החולים הממשלתי ע"ש רבקה זיו בצפת, נסגרה בגלל מחסור ב־אחיות.

ביום שבועות במחלקה שש אחיות במקום 13, כפי שמחייב התקן. לפי־כך אין מתקבלים חולים חדשים לני־תוחים. יחד עם זאת נמסר מטעם בית החולים, שהמחלקה ממשיך ל־טפל במקרי־חירום ובפציעות קשות המחייבות זאת.

בבית החולים נמסר, שהמוסד כולו סובל ממחסור אחיות ויתכן שמוד לקות נוספות ייסגרו ובכמה מן ה־מחלקות ייעשו צמצומים.

ראש העירייה, מר אהרון נחמיאס, ומנהל בית־החולים ד"ר ש. משית, פנו אל משרד הבריאות בקריאה ל־הסדיר את העניין בגלל חשיבות בית־החולים כמוסד רפואי בצפון ב־ימי מתח וחירום.

תודשה החפירה בשטח הכנסיה הביזנטית בנהריה

מאת יהודה אריאל, סופר "הארץ"

החפירות בכנסיה הביזנטית, שנחשפה אשתקד בשיכון הממ־שלתי בנהריה, תודשנה אתמול מ־טעם אגף העתיקות על־ידי גרשון אדלשטיין ומכרי חסון.

במרוצת העונה יגיע למקום מומ־חה לשחזור כנסיות עתיקות מוינה, שייעץ בשחזור, מאחר שעירית נה־ריה החליטה בשיתוף עם אגף העתיקות לפתוח את האתר לביקורים ולתיירות.

עירית בילפלר בגרמניה תרמה ל־מטרה זו 100,000 מארק לאחר הר־צאותיו של תושב נהריה, מר יוסף מאייר, על מבצעי הכנסיה המפוארת, שיש בה קרוב ל־60 צי־ורים של בעלי חיים, צמחים וקרב־שים.

לפי הנוקר עד כה, נבנתה הכנ־סיה במאה החמישית בנייה מפוארת, שכללה הרבה מאד קישוטי שיש ו־מנורות ברונזה. נראה שהיא נהרסה בתחילת המאה הז', בעת הפלישה הפרסית, על ידי שריפה, שסימניה ניכרים בכל מקום.

מת מפצעיו במפולת אבנים בעכו

מאת יהודה אריאל, סופר "הארץ"

מוסטפא פלאח, בן 40 מעכו, כוסה אור ליום אתמול במפולת קיר ש־אירעה בסימטה מול בית־קפה אבו כריסטו, בעכו העתיקה. הוא הולך מהמפולת לאחר רבע שעה, אך נפטר כעבור שעות מספר בבית־החולים הממשלתי בנהריה.

מטעם עירית עכו נמסר, כי הבית פנה עלידי דייריו לפני שבועיים, לאחר שהובהו כי הוא מסוכן. איש מאנשי ההנדסה לא שיער, שהתמו־טטות המבנה קרובה כל כך.

עבודת ההריסה נמסרה על ידי עמידר לקבלן, שהחל בעבודה ה־שבוע. דובר העירייה טען, שהמקום בודד והיה שם שומר, אלא שקורבן המפולת התעקש לעבור במקום. הוא פתח את המחסום, ואז אירעה המפו־לת. לעומת זאת יש טוענים, שלא היו שם לא מחסום ולא שומר.

סופר "הארץ" מוסר שהמבנה היה מסוכן עוד בשנות ה־50, אולם תוקן. מתחת לקומה העליונה, המסוכנת, יש מבנה של אולם צלבני עם עמו־דים מלבנים רבים שנוקה לפני כ־תריסר שנים ושימש אז לכנסים. את המבנה התחתון אין חושבים להרוס כיוון שהוא אתר עתיקות.

"לא נתגלו כל שחיתויות במחלקת פריקה וטעינה בנמל התעופה"

(ל). — בתגובה לידיעה שפורסמה אתמול (19.8) בעתונים על השיפת מעשי שחיתות במחלקת פריקה וטעי־נה של נמל התעופה בן־גוריון בלוד, אמר מנהל נמל התעופה על־שם בן־גוריון בלוד, מר אליעזר כהן: "שום שחיתות לא התגלתה. אכן, קיימות בעיות ארגוניות ותפעוליות שוטפות בנושא פריקה וטעינה. הבעיות אינן חדשות והן ידועות מכבר. אין בהן כל סנסציה, איפכא מסתברא, אלו הן בעיות יומיומיות".

קצינת העתונות של נמל התעופה הוסיפה, כי מר אליעזר כהן, צוטט בעניין זה בצורה לא נכונה.

משרד התחבורה יפעל למתן יתרונות למובילים מורשים

מאת סופר "הארץ"

משרד התחבורה יפעל למתן יתרו־נות ברורים למשרדי הובלה מורשים כדי לסייע לענף ההובלה — על כך הודיע שר התחבורה מר גד יעקובי בפגישה עם נציגי מועצת המשאיות. הסיוע ייעשה, בין השאר על־ידי מתן אשראי ובהעדפה בהובלות ציבו־ריות.

מר יעקובי הודיע לנציגי המובי־לים כי הוא מתנגד להסדרי "רשיון עיסוקי". אותו הם תובעים, בנימוק שהדבר עלול להביא לקרטליזציה של הענף ולעיוותים כלכליים חמורים שיזיקו לענף.

אשר לתביעות נוספות של המובי־לים החליט מר יעקובי כי צוות משר־די של משרד התחבורה ומועצת המשאיות יבדוק תביעות אלה ויגיש את מסקנותיו לשר תוך שלושה ימים.

לתביעת המובילים להעלאת תע־ריפי ההובלה (תביעתם — 21%) לאור ההתייקרויות שחלו מחודש פב־רואר הודיע מר יעקובי כי לפי חו־שיב של כלכלני משרדו מסתכמת ההתייקרות ב־17% בלבד וביקש ל־העלות את הנושא לדיון בפני ועדת המחירים הציבורית בהקדם.

חברינו

שאול כהנא הי"ד

יצחק מלצר הי"ד

מיכאל קרונפלד הי"ד

שנפלו במלחמת יום הכיפורים

מובאים למנוחת עולמים

בכאב ויגון אנו מלוים אותם

י.ב.מ. ישראל

ההנהלה והעובדים

לאלוף **רחבעם זאבי** ומשפחתו

תנחומינו הכנים במות

האם ז"ל

משפחות: איוניר, זקהיים, בודניאצקי, זקס, בר־לב, ליבוביץ, דנקנר, פלד, הדני, שמחוני

ליוכבד ברוש ומשפחתה

אתך באבלך במות

אביך ז"ל

מ.ר.ב. הנדסה בע"

לשמואל גלר ומשפחתו

משתתפים באבלכם הכבד במות

האם ז"ל

חבריך לעבודה

אוברסיז קומרס בע"

למשפחת וינברגר

השתתפותנו הכנה באבלכם הכבד בהלקח כבם בדמי ימי בהכם היקרה

עדנה ז"ל

עמיר — חברה לאספקה של התאחדות האכרים בישראל בע"

למשפחת ויינברגר שמעון

בהילקח מכם בתכם

עדנה ז"ל

המשתתפים בצערכם:

"עזרא"

חברי הדבורה וצבי הקלאות

משפחת אליש

וצוות העובדים, קריה־ש

לחברינו **שושן שחם**

תנחומינו הכנים באבלך על מות

אביך ז"ל

י.ב.מ. ישראל

למנהל הסניף

אריה שכטר ומשפחתו

תנחומינו הכנים במות האב

נפתלי שכטר ז"ל

ההנהלה והפקידים

בנק לאומי לישראל ב

סניף עפולה

לפייבל פרבמן ומשפחתו

אתכם אנו באבלכם

עם הבאתו למנוחת עולמים של

רפי הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים

גדעון עמוס ואלדד מאיר

ומשפחותיהם

למוריס בסן והמשפחה

אתכם באבלכם הכבד במות בנכם

רפי ז"ל

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

למשפחת עורב ולבית בנק הפועלים

בהלקח

אלכסנדר עורב

היקר

משתתף באבלכם

קמול שולברג

למשפחת עורב השכולה ובנק הפועלים בע"מ

על מותו ללא עת של האדם היקר

אלכסנדר עורב

אנו אבלים

בית־הלחמי בע"מ

מוצרי נייר

למלכה פלד

משתתפים באבלך הכבד במות

אביך ז"ל

בית־הספר התיכון־מקצועי ע"ש הנריאטה אירהול ויצ"ו חיפה

ההנהלה, המורים והעובדים

לעו"ד **זאב הרטבי** ומשפחתו

תנחומינו הכנים במות

האב ז"ל

חברת נאות ברכה בע"מ

משפחות בוציקו והורבך

משרד החינוך והתרבות

במלאת ארבע שנים לפטירתו של שר החינוך והתרבות

זלמן ארן ז"ל

יעלו מוקיריו לקברו בהר הזיתים ביום ראשון, ד' באלול תשל"ד (25 באוגוסט 1974) בשעה 16.00

אוטובוסים יצאו ממשרד החינוך והתרבות, רח' שבטי ישראל 34, ירושלים, בשעה 15.30

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

מנחם (מגדל) **וינצר** ז"ל

נעלה לקברו בבית העלמין בקרית שאול, מחר, יום ד', ג' אלול תשל"ד, 21.8.74, בשעה 5.00 אחה"צ

אוטובוס ייצא מבית המנוח בשעה 16.30 רח' מהייפין 203 רמת־גן

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

פניה (פייגל) **ברכט** ז"ל

מבילסק פודלסקי

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה מחר, יום רביעי, ג' באלול תשל"ד (21.8.74) בשעה 3.30 אחר הצהרים

אוטובוס יצא משדרות רוטשילד 92 תל־אביב בשעה 2.30 אחר הצהרים

המשפחה

למשפחת ירד

אתכם באבלכם

עם הבאתו למנוחת עולמים של יקירכם

רב"ט **יהודה שאול ירד** הי"ד

שנפל במלחמת יום־הכיפורים

ועד עובדי בית החולים "ליכטנשטדטר"

למשפחת בונה

משתתפים בצערכם במות ראש משפחתכם

אריה בונה ז"ל

"מירב"

בנק משכנתאות וחסכונות בע"מ

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

יקירנו

אלכסנדר (סשה) **ג'יגי** ז"ל

איננו

ההלויה תצא היום, יום שלישי, ב' באלול תשל"ד, 20.8.74 בשעה 12.30 בצהרים, מביה"ח רמב"ם לבית העלמין החדש ליד כפר סמיר חיפה

אוטובוס מיוחד יצא בשעה 12.00 מהר הכרמל, רח' מוריה 27 ליד בית המנוח

המשפחה

בלב שבור הננו מודיעים על פטירתו המתאומה ללא עת של יקירנו

שמעיה ב"ר **יצחק דרקסלר** ז"ל

ההלויה התקיימה אתמול, א' אלול תשל"ד, 19.8.74, בקרית־ביאליק

בשם המשפחה האבלה:

אשתו: חיה דרקסלר לבית מריל

ובנותיו: חנה ואסתר דרקסלר

בית אבות "בני ברית" חיפה

מבכה את מותו של

האח שמעיה דרקסלר ז"ל

חבר הנהלת בית האבות

ומביע את תנחומיו לאלמנה ולמשפחתו

בוגו שלנו

רב-סרן ואגרונום יצחק טובולסקי הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים בסיני

יובא למנוחת עולמים, יום רביעי, ג' באלול תשל"ד, 21.8.1974
בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בכנרת יבנאל

הסעה בשעה 2.00 מביתו רח' קצנלסון 5 תל־אביב
מבית האם רח' צייטלין 8 תל־אביב

המשפחה

לקלה וצבי היקרים

לבנו אתכם באבלכם הכבד בנפול בנכם פאר משפחתנו

סגן עדי שטלצר הי"ד

הקריב נפשו במלחמת יום הכיפורים מעבר לתעלה

מובא היום 20.8.74, ב' באלול תשל"ד, למנוחת עולמים
בבית הקברות הצבאי קרית־שאול בשעה 1.30 בצהרים.

המשפחה:
יהודית סויבלמן
נצה ויצחק סיון
חיה וצבי פישלס
חוה ועזריה טמיר
עדה ואנדרה סלמה
ומשפחותיהם

יקירנו

סגן אליעזר (אלי) קלר הי"ד

בן זאב וצפורה

אשר נפל במלחמת יום הכיפורים
יועבר למנוחת עולמים בבית העלמין הצבאי בחיפה
ביום חמישי 22.8.74, ד' אלול תשל"ד. בשעה 18.00
אוטובוס יצא מגן הזכרון מול העיריה בשעה 17.15
ומתכנסים ליד שער בית העלמין

המשפחה

יקירנו

סמ"ר גד שניידר הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים בקרב הבלימה ברמת הגולן

יובא למנוחת עולמים ביום חמישי, ד' אלול תשל"ד, 22.8.74
בשעה 3.00 אחה"צ בבית הקברות הצבאי בנתניה

יוצאים מבית המנוח רח' ששת הימים 1 בשעה 2.30

המשפחה

יקירינו

מיכה אורי הי"ד
אהוד גורדון הי"ד
חגי גורדון הי"ד
אבינועם פלדברג הי"ד

שנפלו במלחמת יום הכיפורים
הובאו למנוחת עולמים

נתיחד עם זיכרם ביום רביעי ג' באלול תשל"ד 21.8.74
בשעה 11.00 בחלקה הצבאית בבית העלמין בגדרות.

המשפחות
וחברי כפר מרדכי

בעלי, אבי, בננו ואחינו היקר

הסמל עמיקם גוטליב (עמי) הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים על גדות תעלת סואץ

יובא למנוחת עולמים ביום חמישי, ד' באלול תשל"ד
22.8.1974 בשעה 1.30
פגישה בחלקה הצבאית בבית העלמין קרית־שאול
הסעה תצא מבית הוריו בקרית שלום ומביתו ביד אליהו,
בשעה 12.30

אשתו: זמירה
בתו: בת-עמי
הוריו: יהודה ויפה גוטליב
אחיו ואחותו וב"ב
משפחת חוגי, ראשון לציון

המכללה לטכנולוגיה של אופנה וטקסטיל
ע"ש שנקר

אבלה על תלמידיה

שנפלו במלחמת יום הכיפורים
המובאים למנוחת עולמים

צבי איזיקוביץ הי"ד
פטר (דוד) קליין הי"ד

ומביעה תנחומיה למשפחות השכולות

יקירנו

סגן אביעזר יעקב ז"ל

שנפל במלחמת יום הכפורים בעיר סואץ ב־24.10.73
יובא למנוחת עולמים
ביום ה', ד' אלול תשל"ד, 22.8.74, בשעה 3.45 אחה"צ
בבית העלמין של קבוצת אושה
התחבורה תצא מחיפה בשעה 3.00 אחה"צ מחדר הכרמל
מול העיריה

ההורים
המשפחה
ובית אושה

לשכת עורכי הדין
מחוז ירושלים

אבלה עם משפחותיהם של עורכי הדין

יונתן היימן ז"ל
ראובן האוזר ז"ל

שנפלו במלחמת יום הכפורים

עם הבאתם לקבורות בירושלים

לסופי וצבי פרידמן

אתכם באבלכם הגדול על בנכם היקר

בועז הי"ד

שנפל בגולן במלחמת יום הכיפורים
המועבר למנוחת עולמים

גולדשטיין רוטשטיין
גינסברג שכטר
וזהל שפרינצס
פריסטר

משתתפים בצער ההורים ואחותו על מות הרקנן של

סמ"ר יונתן (יוני) וודק הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים

תנחומינו הכנים למשפחה

עובדי מפעלי „אדרת"
הרצליה

למר ארנסט וודק ולמשפחה

משתתפים באבלכם הכבד עם הבאת בנכם היקר

יוני (יונתן) הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים

למנוחת עולמים

המכללה לטכנולוגיה
של אופנה וטקסטיל
ע"ש שנקר

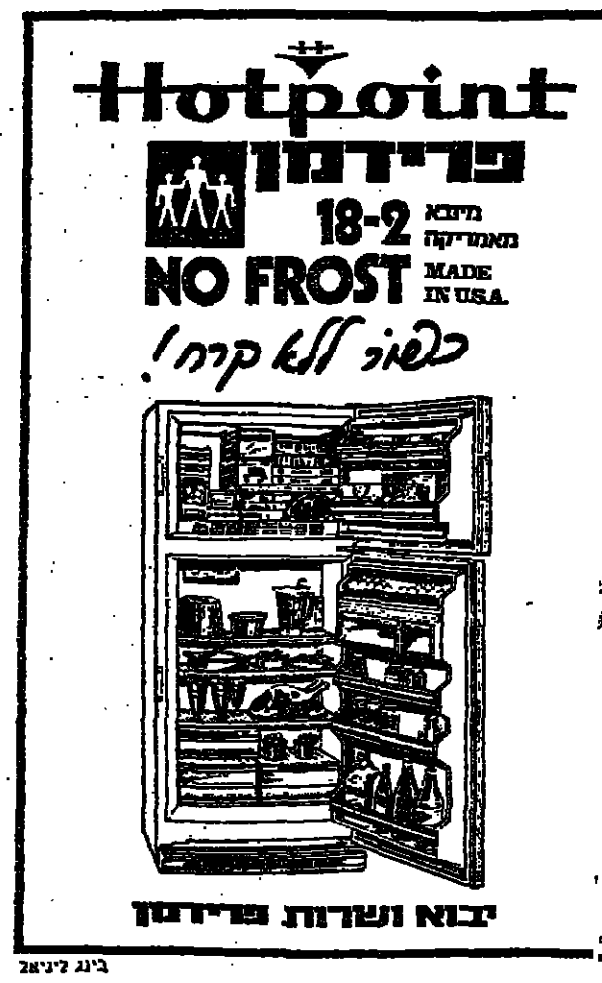

בינג ליגאל

בני אחים חללי המלחמה הובאו למנוחות

(ע). — במהלך הלויות הצבאיות ... בהר הרצל בירושלים ... הובאו ביום ב' למנוחות ... שני אחים, יצחק ואריה ל... כך הי"ד, שנפלו ברמת הגולן ... בימים הראשונים למלחמת הכיפורים.

... בלויה השתתפו ראש הנהלת ה... היהדות הרבים מטבריה, ש... במה האב השכול, ובן חברים ... לנבק. דברי הספד השמיעו ... צבאי הצניע יבואי וילנה ביורר ... בהבבה עלותה המשפחה.

פרופ' ש. אבינרי הוזמן למוסקבה

... שלמה אבינרי, הדיקן הבכ... של הפקולטה למדעי החברה ב... ברסיטה העברית, הוזמן למוס... להשתתף בקונגרס פילוסופי, ... באקדמיה למדעים הסובי... בשם האגודה הבין־לאומית ל־הפילוסופיה של הגל. הרצאתו ... פרופ' אבינרי על הדיאלקטיקה ... הגל תהיה אחת ההרצאות המרכ... בקונגרס, שייפתח כשבוע ...

נאשם בנסיון החדרת סמים לכלא

(ע). אשמה של נסיון להחדיר ס־מים לכלא דמון הועלתה נגד צעיר תושב חיפה, בכתב־אישום שהוגש אתמול לבית־המשפט המחוזי בחיפה ע"י סגן בכיר לפרקליט מחוז חי־פה, עו"ד י. סתוי.

התביעה טוענת כי הנאשם, יוסף נקש, בן 24, נסע ב־29 ביוני לכלא דמון לבקר אצל אחיו הנרצה שם תקופת מאסר. במהלך הביקור, טוע־נה התביעה, הביא הנאשם לאחיו קופסת חשיש, אך סוהר הבחין ב־דבר והסם נתפס. בחיפוש שנערך על גופו אחר כך נמצאו עוד שלוש קוביות חשיש. בחיפוש במכוניתו נתגלתה כמות קטנה נוספת של סמים.

הגרלת דירות בגבעתיים — בשני שלבים

מאת סופר „הארץ" בגוש דן

הגרלת הדירות לשלב א' בשיכון זוגות צעירים בגבעתיים תערך בשני שלבים — בימים 26 ו־27 באוגוסט. בשלב הראשון יוגרלו 96 שכבר הו־חל בבנייתן ובשלב השני 78, שב־נייתן עדיין לא הוחלה.

הוקם ועד הורים שכולים בגבעתיים

מאת סופר „הארץ" בגוש דן

ועד הורים שכולים של חללי מל־חמת יום הכיפורים הוקם אתמול ב־גבעתיים. חמישה הורים שכולים (היה יצחק סגל, דב בייסקי, צבי מבולסון, ישראל ברושטיין וחיים פלד) נפגשו עם ראש עירית גבע־תיים מר קובא קריימן והבניה היה שעיהו הלדשטיין ומנכ"ל הוחר.

בפגישה סוכם, כי בית יד לבנים בגבעתיים יעוצב מחדש כדי להתאימו לועד לזמן אדריכל לעיצוב מחדש של חדרי הזכרון. עירית גבעתיים תבנה מציבה עבור הנופלים בעיר על בית יד לבנים.

ההורים השכולים תבעו שעירית ... היום ותביא לידיעת ה־ציבור ... את תודעת יד ל־בנים ... המתפרסמות ...

שר המשפטים השופט חיים צדוק שלנו גם יחיד בפרטל של ועד־ת הורים לבניי ירושלים, קיבל אתמול בלשכתו בירושלים משלחת של תושבי הכפר סילוואן לשיחה על ... שנהרס על־ידי ... הקב־רים בבורות הר הזיתים.

עליה בתפוקת סדנה צבאית בעקבות גיוס מקיף של אנשי מקצוע

(ע). תוך ימים אחדים עלתה התפוקה של סדנה צבאית ב־70 אחוז — כיכר אתמול נמסר אנשי הסדנה של צה"ל משיחה ביומן צה"ל.

נמה נמסר, כי הסדר נעשה עם אימונה של הכיבה שבוחה מא־בת שהתחלש עליה בדורים הגב־רים.

במסגרת זו גויס מערך כו־לאסים גדול של אנשי מקצוע ובין הקונו אמצעים נוספים. אחד מה־קר אמר, כי הלחץ על הסדנה הצבאית הוא רב כאן, ... ו־עבר למה שהיה מקבל לפני ה־מלחמה. ... יוצר גם ידעונם של האנשים העוסקים ב־תיקוני הרכב המוחזקים במצב בכוננות. „האנשים קוראים עצמ־ם ומכינים את המצב, כך שהם מתחוללים לעשות את המכשר מכל", ציין.

אחד העובדים בסדנה אמר, כי בעולם לא עבד הוא ובחיו ב־תיקוני כה נרהב: „אנו מתחילים בבקר לטפל בסירות רכב, שאין רואים את סופם..." ציין.

השר משה קול — לרבין:

מי הסמיך את השר שלמה הלל להיות מתאם מדיניות בשטחים?

מאת מתי גולן
סופר המדיני של „הארץ"

מי הסמיך את שר המשטרה שלמה הלל לשמש בתפקיד מת־אם מדיניות הממשלה ביהודה ו־שומרון? — שאלה זו הופנ־תה על ידי שר התיירות משה קול אל ראש הממשלה מר יצחק רבין בישיבתה השבועית של הממשלה ביום א'.

מר קול ציין כי ככל הידוע לו לא הסמיכה הממשלה את השר הלל ל־שמש בתפקיד זה. ראש הממשלה השיב, כי השר הלל שימש בתפקיד זה עוד בממשלתה של גולדה מאיר והכל הניחו כי הוא ימשיך בו. עם זאת הודה מר רבין, כי לא בדק את הבעייה והבטיח תשובה מפורטת יד־תו בישיבתה הבאה של הממשלה.

סופר „הארץ" מציין, כי נראה ש־טענתו של השר קול יש לה על מה להתבסס. תפקידו של שר־המשטרה כמתאם המדיניות בשטחים נקבע על־ידי ממשלתה של גב' גולדה מאיר, אולם החלטה זו אינה תופסת לגבי ממשלת רבין. נראה, איפוא, כי ראש־הממשלה יואלץ להביא לאי־שור הממשלה את תפקידו של השר הלל.

חוגים ממשלתיים סבורים, כי ה־אישור עלול להיתקל בהתנגדותם של השרים הידועים כבעלי עמדות יו־ניות הסבורים כי בתפקידו כמתאם מדיניות השטחים באות לידי ביטוי דעותיו הנציות של השר הלל. מצד שני סבורים כי ראש־הממשלה יטיל את כל כובד משקלו למען אישורו של השר הלל כמתאם כדי לא לפגוע בסטטוס־קוו לגבי תפקידי השרים בממשלה.

צעירי ל"ע: למנוע ביד תקיפה התנחלויות בלא־אישור

מאת סופר „הארץ" לעניני מפלגות

הנהלת דור ההמשך של ל"ע קיב־לה אתמול החלטה הקוראת לממש־לה לגלות יד תקיפה לגבי ניסיונות אפשריים של התנחלות פרטיזנית ב־שטחים, בלא אישורן של הרשויות.

בהחלטה נאמר, כי ההתנחלויות ב־יהודה ושומרון ובשאר השטחים הן נושא ממלכתי ויוזמת התנחלויות חיי־בת להיות לפי שיקולים ממלכתיים ובאישורם של מוסדות המדינה.

בהחלטה אחרת קורא דור ההמשך של ל"ע לממשלה להגביר קצב הת־נחלות. ... ברוב גדול.

החשוד בפריצה: „חשבתי שמתבל רודף אחרי"

(ע). „חשבתי שמתבל רודף אחרי", טען אתמול בבית־משפט השלום ב־תל־אביב החשוד בפריצה, שנורה ונפצע במוצאי־שבת במרדף שערך אחריו קצין צה"ל ברחובות גבעתיים.

נציג המשטרה, רס"ל דוד רחא, החשיד שני חשודים — נערים בני 17 — בביצוע הפריצה לדירה ברח' ההסתדרות בגבעתיים. לדבריו קשו־רים השניים בסידרת פריצות.

החשודים טענו, כי אין לעצרם ל־חקירה. החשוד שנפצע אמר כי הלך לתומו ופתאום הבחין באלמוני חמוש בנשק הרודף אחריו. הוא חשש כי זה מתבל ולכן ניסה להמלט.

החשוד השני לא הכחיש את החשד שהוטלה נגדו, אך ציין להגנתו כי היתה זו פעם ראשונה. השופט נח־פיה בר הורה לעצור את השניים ל־15 יום.

יצוא פרופוליס (שרף עצים) זוכה בהצלחה בסקנדינאוויה

פרופוליס (שרף עצים) ישראלי ה־מופק מכוורות דבורים, משווק ב־אירופה בסקנדינאוויה וזוכה שם ב־הצלחה רבה. חברת אגרקסקו בדקה את אפשרויות השיווק שם והתברר לה כי יבואני הפרופוליס שם מוכ־נים לרכוש את המוצר מישראל ה־מורת 1000 ל"י לקילוגרם.

הפרופוליס נפוץ בסקנדינאוויה ב־שימושיו הרבים כמזון בריאות וכ־תרופה לחוליים רבים. מייצרים מ־מנו, בין השאר, לאחר הקפאתו ו־גריסתו, גלולות נגד כיב הקיבה (אולקוס) והכשירים רפואיים נגד אקזמות, דלקות כלי הנשימה וחו־מרי רפואה וטרינריים. סקנדינאוויה רכשה עד כה את הפרופוליס בעיקר מאנגליה, מצרפת, מגרמניה ומאר־צות מזרח אירופה, אולם הוברר ל־יבואנים כי הפרופוליס הישראלי, המוצר משרף עצי הדרים, אקליפ־טוסים ואקציה, טעים יותר מהתוצר האירופי, המופק מעצי אורן והוא נעדר טעם.

אגרקסקו שיווקה עד כה לסקנדי־נוויה כמות נסיונית של 40 ק"ג ב־מחיר 40 אלף ל"י ולדברי מנהל ה־שיווק של החברה, מר אפרים בריח, מוכן השוק שם לקלוט יותר מ־5 טון פרופוליס לשנה תמורת כמיליון דולר. עם זאת הבהיר, כי איסוף ה־פרופוליס אינו קל ואפשר להפיק עד 100 גרם בלבד מכוורת אחת בשנה, אם אין רוצים לפגוע בשלימותה.

החלו הלימודים בישיבה של מסיימי צבא בנוב שברמת־הגולן

מאת סופר „הארץ"

הלימודים בישיבה של מסיימי צבא בנוב שברמת הגולן (בקר־בת רמת מגשימים) החלו של־שום, בנוכחות הרב הראשי הרב שלמה גורן.

הרב גורן אמר בשיחה עם סו־פר „הארץ", שלעת עתה אין ת־מיכה ממשלתית בישיבה, ו„אנו־נו מחזיקים אותה". הוא לא פירש, אך אפשר היה להבין מ־דבריו שהוא אישית קיבל על עצמו התחייבות להמשך קיו־מה של הישיבה.

האברכים כרתו בחיל ובהור־... אחוזות. ישיבתם ב־מקום הוגדרה על־ידי הרב גורן כ„גמול הולצי — ... ראשונה".

שלשה מופעים בקונכיה האקוסטית בגן־התקוה

שלשה מופעים אמנותיים ייערכו בגן־התקוה של בכת הקונכיה ה־אקוסטית של קרן תל־אביב לספרות ולאמנות. המופעים ייערכו במוצאי־שבת ה־24 באוגוסט; ביום ה' ה־29 באוגוסט; וביום א' ה־1 בספטמבר.

בתכניות האמנותיות ישתתפו לה־קות והתזמורות אלו: בערב הראשון — להקת פיקוד המרכז (בתכניתה ה־חדשה: „זהו רק ההתחלה") ותזמורת ... (בקטעים מ־... „אהבה ראשונה"); בערב השני — תכנית פומבית של „צלילי המזרח" (עם תזמורת בית השידור הישראלי ... מוסא, סולנים ולהקת־מחול); בערב השלישי — תזמורת צה"ל בניצוח של יצחק גרציאני והשתתפות ... אבי טולדאנו, ולהקת המחול המרכ־זית של עיריית ת"א—יפו. ... במופעים יהיה — מני נשר.

הכניסה לכל המופעים — חפשית.

איום על ח"כ זכין בעקבות תביעתו לגייס בחורי ישיבות

(ע). בעקבות הצעתו לסדר היום בדבר גיוס בחורי הישיבות, שהועל־תה בכנסת על־ידי ח"כ דוב זכין (מפ"ם), קיבל בעל ההצעה מכתב איום בחתימת „חבורת בני ישיבות".

המכתב מכיל דברי גנאי חריפים ביותר, ונאמר בו כי אם ימשיך לד־רוש את גיוס בחורי הישיבות — סו־פו ליהרג בידי מחברי המכתב.

מר זכין, חבר קיבוץ להבות הבשן, אמר כי המכתב נמסר לטיפול המטה הארצי של המשטרה. הוא הוסיף, כי ... על־ידי הצי־בור בארץ, לרבות הענינים הדתיים, „יש לשים קץ למעשי האלימות ה־מתגברים של קבוצות קנאיות, המב־חישות את שם המדינה ומעמיקות את הקרע בחברה הישראלית" — אמר.

דובר משרד התחבורה: הטעות במחשב התגלתה עוד לפני שהגיעו התלונות

דובר משרד־התחבורה, מר יחזקאל אמיתי, הגיב על הפרסום בדבר הש־היית החזרת עודף מס רכוש שנגבה עקב טעות בהזנת המחשב („הארץ" יום ו').

מר אמיתי טען, כי הטעות חלה לגבי חלק מהרכב שמועד חידוש רישיונותיהם חל בינואר 1974 בלבד — עקב מחסור בעובדים שהיו מגו־יסים. לאור זאת הוזן המחשב ב־סכומי מס הרכוש של השנה הקוד־מת — ... הטעות התגלתה על ידי אנשי משרד התח־בורה לדבריו, עוד לפני פניות הצי־בור. בדיקה, בה הוחל בעבודה יד־נית, הראתה כי היקף הטעות גדול יותר ... מחשב שגילה כי מדובר ב־14,300 בעלי רשיונות. סכום החזר־המס ל־גביהם נע בין 5 ל־100 ל"י לרשיון.

בתקופה שבה התגלתה הטעות, שתנה גם תכנית המחשב העניין נמסר לבדיקת המרכז למיכון מש־רדי, אך שם הוברר, כי המחשב אינו מתאים לטיפול של מחשב במשרד־התחבורה היה צורך בהזנה מחדש.

מר אמיתי אמר, כי יש להניח שה־החזר בשבוע הבא יוחל בהחזרת עו־דף המס בקצב של כ־200 צ'קים ל־שבוע.

ימונה נציב תלונות במשרד התחבורה

מאת א. קרן
סופר „הארץ"

על מינוי נציב תלונות הציבור (אומבודסמן) במשרד התחבורה הו־דיע אתמול שר התחבורה, מר גד יעקבי, בישיבת הנהלת משרדו.

במסגרת מגמה לשיפור השירות ל־אזרח, פנה מר יעקבי אל כל גורמי משרד־התחבורה בבקשה לדאוג שכל פניה מצד הציבור תיענה ללא עיכובים והשהיות.

הוא הודיע עוד באותה ישיבה, כי במסגרת התארגנות המשרד לשעת חירום, הוקמה — לאור לקחי מל־חמת יום הכיפורים — יחי־דה לשעת חירום שבראשה יעמוד סמנכ"ל המשרד.

כן נמסר, כי ועדת השרים לשירותי ... אישרה את המב־נה של משרד התחבורה, כפי שהוצג לפניה ואת כח האדם הדרוש להפ־עלתו.

שביתת־אזהרה של עובדים סוציאליים בירוחם לאחר שהוכו

(ע). 13 עובדים סוציאליים בעיי־רת ירוחם פתחו אתמול בשביתת אזהרה, לאחר שביום א' נפגעו שו־ביים סוציאליים על ידי נצרכי־סעד. מנהלת הלשכה הסוציאלית במועצה המקומית, שרה כהן, מסרה כי ביום א' הופיע נזקק סעד שואי ואיים על עובדת סוציאלית. כאשר ביקש ל־הפרידם עובד אחר להפריד ביניהם, נעץ האיש סיגריה בו־ערת בכתפה.

כי ביום היה מקרה נוסף, שאשה מקומית ואסיר־לשעבר איימו כי יכו את עובדי הסעד אם לא יטפלו בהם. לדברי גב' כהן זהו מקרה חוזר ו־נישנה בירוחם, שבה כמחצית הו־אוכלוסיה — המונה 7000 נפש — נזקקת לשרותי סעד. שרותים אלה כוללים עזרה חמרית, ייעוץ והכוו־נה וטיפולים משרדיים למיניהם. ל־דבריה אין התנאים הולמים לעבודת העובדים הסוציאליים בעיירה.

מדינת ישראל
משרד הבטחון / אגף השקום
המחלקה להנצחת החייל

מועדי הבאת חללי מלחמת יום הכפורים לקבורת קבע

ביום חמישי ד' אלול תשל"ד (22.8.74) יובאו לקבורה

בבית הקברות — אושה

סגן יעקב אביעזר ז"ל	בשעה 16.00

בבית הקברות — גליל ים

סמ"ר צור (צוקרמן) ברוך ז"ל	בשעה 16.00

בבית הקברות — הר הזיתים

רב"ט הרב אורלן שמואל ז"ל	בשעה 12.00
סמל בן־יאיר (חסאן) אבנר ז"ל	בשעה 16.30
רב"ט חליוא משה ז"ל	בשעה 18.00
סמל חממי יהודה ז"ל	בשעה 15.00
סמ"ר סבג ציון ז"ל	בשעה 13.30
רב"ט שיבר מנחם מנדל ז"ל	בשעה 10.30

בבית הקברות הצבאי — הר הרצל

סמל בבבוד מרד ז"ל	בשעה 12.00
סמל בן דוד יוסף אשר ז"ל	בשעה 13.30
סמ"ר בראשי יצחק ז"ל	בשעה 10.30
רב"ט גבאי עמרם ז"ל	בשעה 09.00
סרן דרוקר מיכה ז"ל	בשעה 15.00
סמ"ר כהן נפתלי ז"ל	בשעה 16.30
סמל מועלם אברהם ז"ל	בשעה 15.00
סגן מור יוסף אורי ז"ל	בשעה 16.30
סמל מצליח ציון ז"ל	בשעה 13.30
סמ"ר נמט דני (אביגדור) ז"ל	בשעה 18.00
סמל פרידמן סיני יוסף ז"ל	בשעה 10.30
רב"ט קונדו דוד ז"ל	בשעה 09.00
רב"ט שבילי דניאל ז"ל	בשעה 12.00
סמ"ר ששון אדמון ז"ל	בשעה 18.00

בבית הקברות — חולון

סמ"ר אנטר אלבדיס ז"ל	בשעה 15.00
רב"ט בוס אברהם ז"ל	בשעה 16.30
סמל עובדיה אליהו ז"ל	בשעה 13.30
סמ"ר שבתאי אריה ז"ל	בשעה 12.00
סגן ששון זאב ז"ל	בשעה 10.30

בבית הקברות — חולתא

סגן ארד אמרץ ז"ל	בשעה 16.00
רס"ן גולדשמיט אבנר ז"ל	בשעה 16.00

בבית הקברות הצבאי — חיפה

סמל הלפרן שלמה ז"ל	בשעה 18.00
סרן ויגדור שמואל ז"ל	בשעה 13.30
רב"ט יעקובס דוד ז"ל	בשעה 09.00
סג"מ כץ מרדכי יהודה ז"ל	בשעה 12.00
סמ"ר ממן אורי (אהרון) ז"ל	בשעה 16.30
סמ"ר סבן דוד ז"ל	בשעה 16.30
סמל פריד עמוס ז"ל	בשעה 09.00
סמל קוקוש שמואל ז"ל	בשעה 12.00
סגן קלר אליעזר ז"ל	בשעה 18.00
סמל רוזנברג אברהם טיבריו ז"ל	בשעה 15.00
סמ"ר שפקרמן יצחק ז"ל	בשעה 15.00
סמ"ר שרל חיים (קורנל) ז"ל	בשעה 13.30

בבית הקברות — יחיעם

סמל רנן איתן ז"ל	בשעה 16.00

בבית הקברות — כפר בלום

רס"ל וויינשטיין גדעון ז"ל	בשעה 16.00

בבית הקברות — מרום הגולן

סמ"ר רעי (מבשנפרוינד) יעקב ז"ל	בשעה 16.00

בבית הקברות הצבאי — נתניה

סמ"ר אפרתי משה אפרים ז"ל	בשעה 18.00
סגן ממן משה ז"ל	בשעה 12.00
סמ"ר פולק אברהם ז"ל	בשעה 09.00
סרן קרנר משה ז"ל	בשעה 13.30
סגן שוסטר משה ז"ל	בשעה 16.30
סמ"ר שניידר גד ז"ל	בשעה 15.00

בבית הקברות — פתח תקוה

סמל גורקוביץ גדעון ז"ל	בשעה 10.30
סמ"ר דובריש נחמיה ז"ל	בשעה 09.00
סמל זמסר גד ז"ל	בשעה 16.30
סמל לוי בנימין ז"ל	בשעה 15.00
רב"ט ליניק יונה ז"ל	בשעה 13.30

בבית הקברות הצבאי — קרית שאול

סמל אבידר (מרדר) ראובן ז"ל	בשעה 10.30
סמ"ר אברהם בנימין ז"ל	בשעה 09.00
סרן ארזאטי יצחק ז"ל	בשעה 10.30
רס"ל בן ציון אמנון ז"ל	בשעה 09.00
סמל גוטליב עמיקם ז"ל	בשעה 13.30
סמל גלעדי יגאל ז"ל	בשעה 13.30
רב"ט גרופי אליהו ז"ל	בשעה 12.00
סמל דואנים מנשה ז"ל	בשעה 12.00
סמל הרשקוביץ מרדכי ז"ל	בשעה 18.00
סמל ורונה יוסף יצחק ז"ל	בשעה 15.00
סמל טובי מנחם ז"ל	בשעה 16.30
סמ"ר יונה אליהו ז"ל	בשעה 16.30
רב"ט מינטוס שמואל ז"ל	בשעה 15.00
רב"ט מלכסון ישעיהו ז"ל	בשעה 18.00

בבית הקברות — ראשון לציון

סמל פרץ דוד ז"ל	בשעה 13.30
רב"ט קמינסקי יורם ז"ל	בשעה 09.00
סמל שלום יצחק ז"ל	בשעה 12.00
סמל שמיר דן ז"ל	בשעה 13.30

בבית הקברות — שדה אילן

סמל פולטהיים אבנר ז"ל	בשעה 16.00

תאום ההסעות נעשה בין המשפחות לבין קציני הערים

هكذا من الأصل

לקחי מלחמת יום הכיפורים ייסקרו על־ידי מפקד חיל האוויר בכנס התעופה והאסטרונאוטיקה

(ע). מפקד חיל האוויר, אלוף בנימין פלד, יסקור את לקחי מל־חמת יום הכיפורים בפתיחת ה־כנס הישראלי השנתי ה־16 ל־תעופה ואסטרונאוטיקה, שייפתח ביום א' הבא במלון הילטון ב־תל־אביב.

הכנס נערך השנה בצמוד לכינוס השישי של המועצה הבין־לאומית למדעי התעופה.

פרטים על שני האירועים נמסרו אתמול מארגני הכנסים, במסיבת עתונאים שנערכה בבית סוקולוב ב־תל־אביב.

הכנס הבין־לאומי — בחיפה

הכנס הבין־לאומי ייערך בטכניון בחיפה ויפתח בהרצאה של שר ה־תחבורה מר גד יעקובי, אשר יתווה את המדיניות התעופתית הישראלית בשנים הבאות. אשר לכנס הישראלי מסר פרופ' א. נסים מהטכניון, כי הוא יעסוק בסקירה כללית מפי אנ־שי מפתח בתעשיית האווירונוטיקה בעולם, ביניהם אישים ידועי שם מ־אוניברסיטת סטנפורד בארה"ב, בכי־רי חברת בואינג ואחרים.

פיתוח מטוסי סילון

כמו כן ישמע הכינוס הרצאה על פיתוח מנועי סילון חדישים לקראת סוף שנות ה־80, וחידושים במנועי מטוסים וכדומה.

מנכ"ל אל על ירצה במסגרת הכ־נס על פעולות החברה, ובשעות אחר הצהריים יוקדש הכנס לנושאים ה־קשורים במחקר האווירונוטי.

פרופ' יוסף זינגר מהטכניון מסר בתשובה לשאלה, שבכנס הבין־לאו־מי ישתתפו כ־300 אורחים מחו"ל. בתשובה לשאלה אחרת אמר, של־ישראל יש כיום היכולת הטכנית ל־ייצר הליקופטרים.

שימוש בקרני לייזר

בכנס הבין־לאומי יישמעו הרצ־אות על השימוש בקרני לייזר לת־עופה ולטיסות־חלל, פיתוח הכנף הסופר־קריטית במטוסים נוסעיים לטיסות במהירות המתקרבת למהי־רות הקול, מחקרים באווירונוטיקה נסיונית ועיניות התפתחויות חדשות בתחומים אלה, על תוספי מבנה חד־שים והחדרת ההיכון הממוכן ל־מדע.

הרצאות אחרות מפי המומחים ה־בין־לאומיים והישראלים ידונו ב־בעיות הרעש והשפעתו על איכות הסביבה. הכנס יימשך 4 ימים, מ־25 באוגוסט ועד ה־30 בו.

27 אגודות מדעיות

פרופ' זינגר אמר, שהמועצה ה־בין־לאומית למדעי התעופה הוקמה ב־1958 על־ידי המדען היהודי פון קרמן, ומשתתפים במועצה נציגים מ־27 אגודות למדעי התעופה בארצות שונות. הכנס נערך אחת לשנתיים והוא משמש פורום חשוב ל־מפגש בין אנשי המקצוע ללימוד ב־עיות ולשמוע על השגי מחקר חד־שים בתחומים השונים, אמר פרופ' זינגר.

בין האורחים מחו"ל צפויים גם משתתפים מארצות מזרח אירופה, ביניהם מדען רומני ידוע.

נפתח הסימפוזיון על אלימות והגנה בהיסטוריה היהודית

„המאה ה־20 — העקובה ביותר מדם בדברי הימים"

(ע). — פרופ' סלו ברון, ההיס־טוריון היהודי הנודע מאוניברסיטת קולומביה, פתח אמש בערב את הסמינר על אלימות והגנה בהיסטור־יה היהודית בעת החדשה. הסימפוז־יון מתקיים באוניברסיטת תל־אביב, מטעם בית־הספר למדעי היהדות על־שם חיים רוזנברג.

בהרצאתו הראשונה דן פרופ' ברון בעיקר באלימות כתופעה כלל־עול־מית, תוך ציון ההיבטים הספציפיים ליהודים, אשר ידונו ביתר הרחבה במשך הסמינר. הוא דיבר בעיקר על האלימות בהווה, בהגדירו את המאה ה־20 כתואר המאה העקובה ביותר מדם בדברי הימים.

רעיון עריכת הסמינר נרקם במשך השבוע הראשון של מלחמת יום כי־פור ע"י נגיד אוניברסיטת תל־אביב, ד"ר ג'ורג' ס. וייז, אשר אף יזם אותו ותכנן להופיע, אך הוא עצמו נאלץ ברגע האחרון להעדר ממנו.

המשתתפים הם מלומדים יהודיים, מנהיגי קהילות יהודיות בארה"ב וכן אנשי רוח ומלומדים מישראל.

ההרצאות העיקריות בסמינר יינתנו במשך החודש הקרוב ע"י פרופ' סלו ברון, פרופ' הארי אורלינסקי, פרופ' ללימודי המקרא מהקולג' העברי ה־מאוחד ונשיא החברה לספרות המק־רא, פרופ' שמואל רקמן, פרופ' ללי־מודי היהדות בסמי יוניברסיטי של ניו־יורק, פרופ' אפרים אורבך, פרופ' לתלמוד ומדרש באוניברסיטה העברית, פרופ' יוחנן אהרוני, פרופ' לארכיאולוגיה באוניברסיטת תל־אביב ופרופ' שמעון שמיר, ראש בית הספר להיסטוריה באוניברסיטת תל־אביב.

בסמינר יתקיימו מספר דיונים פתו־חים אליהם יוזמן הציבור הרחב.

גביית מלווה המלחמה המוגדל — החל בספטמבר

(ל). — החל בספטמבר יוחל בגבי־יה מילווה המלחמה המוגדל ממש־כורות השכירים. בשבוע הבא יוחל בנציבות מס הכנסה בהפצת התעודות הממוחשבות של ניכויים ממשכורת ל־שלושים אלף מעסיקים. לתעודות אלה כלולים את הפרשי המילוות החדשים כפי שאושרו על־ידי הכנסת. מאחר שהמילווה חל על בסיס שנתי, ינכה מלווה מוגדל מהמשכורות עד לתום שנת המס.

שיעורי המילווה החדשים ליחידים יהיו כמוצג: עד להכנסה חייבת של 40,000 ל"י — 12½%, על תוספת של 20,000 ל"י — 14½%, תוספת של 20,000 ל"י — 17½, ומעל הכנסה חיי־בת של 80,000 ל"י — 22½%. על התשלומים בעד עבודה בשעות נוס־פות ובעבור פרמיות בעד פריון עבו־דה מאושר יהיה שיעור המלווה 8% לשנת 1974.

במקביל להעלאת שיעורי המילווה הועלתה גם דרישת המקדמות מעצמ־אים ותוגבר ב־20%. בספטמבר יחול־קו לעצמאים פנקסי מקדמות חדשים, אשר יבואו במקום פנקסי המקדמות שנשלחו אליהם.

לעניין המילוות יש להזכיר, כי מילווה הסכון למעסיקים הוגדל אף הוא במלווה למימון רכש מ־2.5% ל־4.75%. החל מאוגוסט חל מלווה מלחמה בשיעור של 3% על השבח בעסקאות מקרקעין אשר חלה עליו חובת תשלום מס שבח מקרקעין.

כל מלוות המוגבה הם בתוקף עד 31.3.75.

ניכוי נוסף ממס הכנסה לאם גרושה

(ל). — בעקבות פניות אל מינהל הכנסות המדינה מסר דובר המינהל, כי אם עובדת שהיא גרושה ושילדיה מוחזקים אצלה, זכאית לניכוי נוסף בעבור ילדיה החל בשנת המס 1973, בדומה לאשה עובדת בנשוב נפרד.

בשנת 1973 הניכוי היה בסך 1,260 ל"י בעד ילד ראשון ו־150 ל"י בעד כל ילד משלושת הילדים הבאים. ב־שנת 1974 הניכוי הוא בסך 1,380 ל"י בעד ילד ראשון ו־210 ל"י בעד כל אחד משלושת ילדיה הבאים.

הניכוי יינתן לאחר שהעובדת תמ־ציא הצהרה מתאימה למעבידה ש־ילדיה מוחזקים אצלה. הניכוי מגיע אף אם היא מקבלת דמי מזונות מב־עלה לשעבר בעבור ילדיה. העובדת שילדיה אצלה מקנה לה זכות לניכוי נוסף בתור „אם־עובדת". תיאום ה־ניכוי הממוחשב, המביא בחשבון את זכותה ייעשה על־ידי המעביד אצל פקיד השומה.

בתגובה על אפליית ישראלי

צרפת ביטלה השתתפותה בכנס מדעי בפראג

מאת חביב כנען, סופר „הארץ"

משלחת מצרפת שנועדה להשתתף בסוף יולי בסימפוזיון בינלאומי ב־פראג בנושא התאמת שריר הלב, ביטלה את בואה לסימפוזיון כמחאה על סירוב שלטונות צ'כוסלובאקיה להעניק אשרת כניסה למדען ישר־אלי, המתמחה בצרפת בעזרת מילגה של ממשלת פאריס.

הישראלי הוא מר אריה פינסון, המשלים את עבודת הדוקטורט שלו בביוכימיה במכון למדע בדיז'ון. מס־גרת התמחותו של מר פינסון כוללת מחקר שריר־הלב.

כאשר נתקבלה ההזמנה להשתתף בקונגרס הבינלאומי בפראג, החליט המכון בדיז'ון להכליל במשלחתו בת ארבעה חברים את מנהל המכון, פרופ' פרודאן פאודיה, ואת הדוקטו־רנט מישראל, מר פינסון שצריך היה להרצות על אחד הנושאים שב־סדר היום. תכנית הסימפוזיון ש־הופצה ברבים כללה גם את הרצאת מר פינסון. לקראת צאת המשלחת לפראג, העבירו חבריה את דרכוניהם לשגרירות צ'כוסלובקיה. ביום שנועד לנסיעת המשלחת הוחזרו לחברים הדרכונים עם אשרות, פרט לדרכונו של מר פינסון שלא הוחזר כלל.

במחאה על אפליה זו ביטלה המש־לחת הצרפתית את השתתפותה בסימ־פוזיון, מתוך הזדהות עם עמיתה מישראל, ופרופ' פאודיה שלח מכתב חריף לד"ר פ. קולבל, יו"ר הועדה המארגנת את הסימפוזיון: „מגנים אנו את יחס שלטונות צ'כוסלובקיה כ־הפרה בלתי מתקבלת על הדעת של זכויות חילופי מדע בעולם. אנו מו־חים נגד יחס זה המחזיר אותנו לימי הביניים", כתב פרופ' פאודיה.

מורה הוכה בידי אב שאיבד בתו במעלות

(ע). — אחד המורים מבית־הספר התיכון־דתי בצפת, הרב יוסף עמר, התלונן במשטרה שהוכה בין כותלי בית־הכנסת על־ידי אב שכול, מר משה כהן, שאיבד את בתו במעלות.

כזכור, נמלט יוסף עמר מבית־ה־ספר במעלות ביום הרצח.

התקרית אירעה בשבת, כשהגיע יוסף עמר לבית־הכנסת ונפגש שם עם מר משה כהן.

המתלונן סיפר, כי האב פנה אליו וביקש ממנו לעזוב את בית־הכנסת, אך הוא סירב ואז סטר האב על לחיו. המתפללים הפרידו ביניהם והתפילה נמשכה. כעבור זמן מה שוב פנה ה־אב למורה וביקשו לצאת, והלה סירב שוב.

עמר סיפר כי בעקבות זאת תקף אותו האב שנית והוציא אותו בכוח. שניהם עזבו את בית־הכנסת, ותוך כדי כך הזעיקה אשתו של המורה טלפונית את המשטרה והיא פתחה בחקירה.

בתל־אביב התכנסה אתמול ועדה פריטטית של ארגון המורים התיכ־ניים ועיריית צפת, וזו עמדה להחליט אם המורים עמר והצינן כהן ימשיכו ללמד אם לאו. נמסר כי יו"ר ארגון המורים העל־יסודיים, מר ראובן א־בירם, הביע את תקוותו שהמורים ימשיכו להורות. מר אבירם עומד לבקר מחר, בצפת, כדי להיפגש עם הגורמים השכולים לבירור הענין.

במקום מוכה לפורענות, במרכז פרדס כץ, שם אירעו תאונות דרכים רבות הוקם בן יום גשר עילי להולכי רגל, על ידי חברת גישור לפי הזמנת עיריית בני־ברק. חנוכת הגשר הרשמית תתקיים מחר בהשתתפות שר התחבורה מר גד יעקובי.

שירותי מועצת שלומי על סף התמוטטות

ההבטחות לקידום העיירה לא קויימו

מאת יהודה אריאל, סופר „הארץ"

„כל אשר הובטח בעת מתח החששות של מתקפה מעבר לגבול, נשכח ברגע שהמצב השתפר ו־קיימת רגיעה זמנית.

„לפני חודשים באו שרים ומנ־כ"לים לסייע לשלומי. עתה, כעבור שנים שלושה חודשים, לא נעשה דבר לקדם את העיירה.

„משרד הפנים טוען שאין לו אפ־שרות לשלם את 750 אלף ל"י, ה־מגיעות לשלומי, היות והאוצר מע־כב תשלומים ואילו כל הפניות ל־אוצר הושבו ריקם".

דברים אלה מסר אתמול יו"ר מו־עצת שלומי, מר דוד חזן. הוא הוסיף כי עובדי המועצה המקומית מאיימים להשבית את השירותים היות ועד היום לא קיבלו משכורות יולי. גם ספקים אחרים הפסיקו את שירותיהם היות ולא קיבלו תשלום.

מר חזן ביקש פגישה דחופה עם מנכ"ל משרד החינוך ולא נענה. לשנת הלימודים הקרובה הובטחה חטיבת ביניים אבל עד היום לא הוחל בהבנות. מסיימים את בניית מרכז התרבות והספורט אולם אין הכספים לרהוט. השלימו בית כיתות ובני ילדים ואין תקציב לפיתוח ה־שטח מסביב. שר השיכון הבטיח לפני החודשים להוציא מכרזים לבניית המרכז המסחרי ומבנים אחרים אבל דבר לא נעשה.

בסוף השיחה שאל מר חזן: האם חייבים להמתין עד שיקרה אסון בעיירה שלומי, כדי שמשרדי הממשלה יפעלו לקידום המקום?

איסת"א פתח במסע הסברה בחו"ל

מאת חביב כנען, סופר „הארץ"

הנהלת איסת"א (ארגון סטודנטים לתיור אקדמאים) הורתה לנציגיה בחו"ל לפתוח במסע בקרב ציבור הסטודנטים ולהבהיר כי למרות מש־בר קפריסין ניתן להגיע כמתוכנן לישראל ולבלות בה את תקופת ה־נופש.

הוראה זאת נשלחה לאור ביטולים אחדים מצד קבוצות מאורגנות ש־עמדו להגיע לישראל אולם ביטלו נסיעתן אחרי פלישת הצבא הטורקי לקפריסין. מארגני קבוצות אלה הב־הירו שקשה להם לראות בגלל המת־רחש בקפריסין את הטיסה באגן ה־דרום־מזרחי של הים התיכון כבטוחה ובנוסף לכך רב החשש כי יתקעו בישראל עם החרפת המצב.

בכירי איסת"א מסבירים ללקוחו־תיהם שבכל מקרה ובכל מצב הוא ידאג להחזרתם לארצותיהם כמתוכנן.

מאיסת"א נמסר כי מבין המבקרים האוניברסיטאיים — והללו מהווים כ־75% מכלל הסטודנטים המגיעים ארצה — באמצעות איסת"א, לא נת־קבלו כל ביטולים והסטודנטים הב־אים לישראל שלא במסגרת קבוצות, מבלים כאן את חופשתם כפי ש־תוכנן.

הושג הסדר להקרנת הסרט לפני הסערה

זה שלושה שבועות מודיעים לצי־בור הרחב מדי שבוע בשבוע, כי הקרנת הסרט „לפני הסערה" (על פי ספרו של גראהם גרין) תחל במוצאי השבת הקרובה.

רפאל הלפרין הדגים את הקאראטה המתומצת

(ע). — הדגמה פומבית ראשונה בישראל של תורת הקאראטה ה־מתומצת נערכה שלשום על־ידי ה־ממציא הישראלי לקאראטה, רפאל הלפרין, לעיני קהל־צופים של כאלף איש באמפיתיאטרון של בית־הספר כדורי.

בין הצופים היו בני־נוער רבים, חברי מושבים וקיבוצים מאיזור ה־גליל וכן קהל רב מטבריה וצפת. לפ־ני ההדגמה המעשית הסביר רפאל הלפרין את יסודות תורת הקאראטה ואת הדרכים שבהן ניתן לדלות את הכוחות הסמויים באדם ולהפעילם בחיי יום־יום. הוא סיפר, כי הקארא־טה המתומצת עומדת להיכלל משום גם בתוכנית ההדרכה בצה"ל.

במהלך ההדגמה הראה הלפרין כי־צד ניתן להתגבר בעזרת שיטת ה־קאראטה המתומצת על 6 יריבים ה־תוקפים בבת אחת. ההדגמה נעשתה בעזרת מתנדבים מן הקהל, ביניהם אנשים מאומנים בקרבות־מגע ותורת ההתגוננות. המתנדבים תקפו את הל־פרין מסביב אך לא יכלו לעמוד מול מכות הידים והרגלים שהנחית לכל עבר במהירות הבזק.

הלפרין הדגים גם שבירת גושי סלע שהובאו לו על־ידי הקהל. הגו־שים הושמו לפניו על גבי סדן של נפחים והוא שבר אותם במהלומת־יד.

בעקבות ההדגמה מתכונן הלפרין לערוך קורס־הדרכה של 40 שעות בתורת הקאראטה המתומצת לקבו־צת מדריכים מן האזור, אשר יפיצו אחר־כך את התורה בישוביהם.

בהדגמה נכחו נציג רשות הספורט יוסף לוסטיג, שפתח את הערב, יו"ר המועצה האזורית הגליל התחתון, משה אלוני, ורכז הספורט של ה־מועצה, שמואל טל, שאירגן את ה־ערב.

המכון לפריון העבודה והייצור ממליץ על מבנה ארגוני חדש לעירית חיפה

מנהל כללי וחמישה ראשי מינהלים עירוניים

מאת אריה נשר, סופר „הארץ"

יצירת תפקיד של מנהל כללי של עיריית חיפה וריכוז כל ה־יחידות בעירייה במסגרת של חמי־שה מינהלים ומספר מצומצם של יחידות מטה (צמודות לראש ה־עירייה ולמנהל הכללי).

זאת תמצית המלצות דו"ח איבחון כולל שהכין צוות מומחים של המכון לפריון העבודה והייצור עבור עיריית חיפה.

הרכבו של הצוות

הדו"ח נמסר בימים אלה לראש ה־עירייה, מר יוסף אלמוגי. צוות המומ־חים עליו הוטל לגבש מתכונת ארגו־נית חדשה לעירייה ולהמליץ על ייעול ושיפור דרכי ביצוע ורמת שירותים לאזרח כלל 4 מומחים מהמכון לפריון העבודה והייצור היו יאיר איננבר, יעקב צוקרמן, יעקב קירכראון, יהו־שע רוזנשטריך, ד"ר אהרון כפיר מ־אוניברסיטת חיפה וד"ר יהושע צנגן מחברת יועצים חשות בחיפה.

„עצם היכולת לתפקד"

בתחילת הדו"ח קבעו המומחים, כי המבנה המינהלי הקיים בעיריית חי־פה אינו הולם את צרכי המינהל של עיר מודרנית. קיימת אף סכנה לעצם יכולתה של העירייה לתפקד ולהת־מודד עם המשימות הקשות והמור־כבות הניצבות בפניה — „אם לא ייעשו בהקדם שינויים ושיפורים ב־גישות הבסיסיות של הניהול העירו־ני, ובשימוש מתוחכם יותר של טכ־ניקות ניהול".

בהמליצם על תפקיד של מנהל כל־לי לעירייה, קובעים המומחים כי זו אחת הדרכים לשיפור הניהול בעירי־יה. נושא תפקיד זה יעמוד בראש הפירמידה המינהלית וירכז את ענייני הניהול, תוך הפרדה רבה יותר מה־מערכת הפוליטית.

ברוח הצעת מבקר המדינה

המומחים מציינים כי הצעה ברוח זו העלה מבקר המדינה עוד לפני שנים. גם הצעה מיוחדת של שר הפנים המליצה על פיתוח פונקציה של מנהל כללי בעיריות, בדו"ח ה־משרד מדצמבר 1973.

חמשת המינהלים, שעליהם ממליץ הדו"ח הם — מינהל כללי, מינהל הנדסי, מינהל תפעול ופיקוח, מינהל כספי ומינהל שירותי רווחה.

מבנה המינהלים והתחומים

מהדו"ח מסתבר, כי מינהל כללי הכולל כוח אדם, נכסים, משק ואפ־סנאות, שירותי מזכירות, ועוד, לא ישנה בהרבה את המצב הקיים כיום.

לעומת זאת יתפלג משרד מהנדס העיר כיום למינהל הנדסי ולמינהל תפעול ופיקוח. המינהל ההנדסי יכ־לול תכנון ערים, בנייה ציבורית, פי־קוח על הבנייה ורישוי, דרכים ו־תנועה וכן מדידות. מינהל התפעול והפיקוח יכלול נקיון ביוב גנים, מים, פיקוח עירוני ומפעלי העירייה.

תוכנית המיתאר תוצא ממשרד מהנדס העיר ותופנה אחת מזרועות המטה המיוחד של ראש העירייה. כן ממליצים לבטל פעולות התכנון ה־עצמאיות של משרד מהנדס העיר ולהעביר זאת לעבודות חוץ.

שירותי רווחה

כן ממליץ על יצירת תפקיד של חשב כללי. תפקידו יהיה לא רק לק־בוע את המערכת של הנהלת חשבו־נות העירייה אלא גם לקבוע נהלים בשטח כספים והשקעות, להדריך את החשבים של יתר המינהלים ול־ערוך תחזיות של התשלומים במזומ־נים.

מינהל שירותי הרווחה נועד לאחד תחת גג אחד את האגף לחינוך, ה־אגף לתרבות, חברה, נוער וספורט, את המחלקה לעבודה סוציאלית ואת מחלקת הבריאות. הדו"ח ממליץ על שינויים ארגוניים שונים באגפים אלו לקראת האיחוד המוצע.

יועצי ראש העירייה

הדו"ח קובע כי ליד ראש העיר יהיה צוות של יועצים מצד אחד (כלכלי, הנדסי ומשפטי) ומצד שני מטה שירכז את עבודת תכנית האב, מחקר ותקצוב, מבקר העירייה, הל־נות הציבור ומזכיר העיר.

המטה שליד המנהל הכללי יכלול יחידה משפטית, יחסי ציבור והסב־רה, סטטיסטיקה, יחידה לארגון ו־שיטות ופיתוח מערכות.

ההמלצה של יצירת התפקיד של מנכ"ל העירייה מסתמכת על נסיון חיובי בשטח זה בבריטניה, בהולנד ובמקומות אחרים בעולם.

המומחים מציינים כי חשוב הדבר שתפקיד מינהלי מובהק זה של מנ־הל כללי יוסיף להתקיים בידי אותו אדם גם כאשר יחולו חילופי גברי בראשות העיר.

כהונת מנכ"ל

עוד נאמר, כי לתפקיד של מנכ"ל עירייה עשויה להיות משיכה רבה, והוא עשוי להביא למינהל העירייה כוחות מעולים בעלי ידע ויכולת מינ־הלית.

גרעין זה של מנכ"ל ומנהלים בכי־רים ימשוך עובדים נוספים בדרגים השונים של הניהול והוא עשוי להביא לשיפור מרחיק לכת במינהל ובשיטות הניהול של כח אדם בעירייה.

בשיחה עם סופר „הארץ", מסר ראש העירייה, מר יוסף אלמוגי, כי בדעתו לבצע שלב אחר שלב את כל המלצות הדו"ח של המכון לפריון העבודה והייצור ומכמה בחינות כבר הגשים כמה המלצות. התפקיד היחיד שאין בדעתו לאייש בינתיים הוא של מנכ"ל העירייה.

יחתם הסכם לשיתוף פעולה בין משרדי התחבורה של ישראל וארה"ב

מאת סופר „הארץ"

הסכם לשיתוף פעולה בין משרד התחבורה של ארצות הברית לבין משרד התחבורה הישראלי ייחתם בוואשינגטון בסוף שנה זו. על ההס־כם יחתמו שר התחבורה של ארצות הברית מר קלוד ס. ברינגר ושר התחבורה מר גד יעקובי, שהוזמן על ידי עמיתו האמריקאי לביקור בארצות הברית.

מכתב ההזמנה נמסר אתמול למר יעקובי על ידי שגריר ארצות הב־רית בישראל מר קנת קיטינג בפגישה שנתקיימה אתמול בלשכת שר התח־בורה בירושלים. בפגישה נכח גם הנספח הכלכלי של שגרירות ארצות הברית בישראל, מר ויליאם דרוייר.

שוב מציעים לנו „הסדר ביניים",
הפעם עם ירדן.
הכוונה היא לנסיגה חלקית מאיזורי יהודה
ושומרון, על פי „שיטת הסאלאמי" הנודעת.
אולם יהודה ושומרון הם, בזכות,
חלק בלתי נפרד ממדינת ישראל.
ריבונות ישראל עליהם היא גם תנאי לקיום
בטחונה של האומה
בירושלים, תל־אביב, חיפה ושאר מרכזי האוכלוסין.

אל יופקרו
שטחי ארץ ישראל המשוחררים
לשלטון נכרי של חוסיין או של ערפאת.

אל תפקיר
הממשלה את זכויותינו ובטחוננו.

הליכוד

תיאטרוני ישראל

מחר 21.8

הבימה: הו, הו יוליה — נתניה

התיאטרון העירוני חיפה: משפחת טוט — חיפה

מקולנוע „אורלי" תל־אביב פסטיבל סרטי ילדים כל יום סרט אחר בשעה [illegible] לפנה"צ

היום „אי המטמון"

ירושלים

אדיסון: משחק הגדול
אורלי: ספור יעקב ויוסף
אוריון: שלושת המוסקטרים
אורנע: ההזדמנות האחרונה
ארנון: הדיקטטור הגדול
הבירה: נשים בכלובים
חן: סודות דקמרון
ירושלים: רבי יעקב
סמדר: פיס וטילי
עדן: העוקץ
מיטשל: שני גברים בעיר
רון: שחק אותה סם

חיפה

אורה: אהבה היא רק מלה
אורדן: ספור אהבה
אוריון: [illegible]
אמפיתיאטרון: הארטיסט בסופרמרקט
ארמון: העוקץ 6.30—9.00
בית רוטשילד: [illegible]
גל־אור: [illegible]
חן: שירת הדרום
מוריה: אבו־אל־בנת
מירון: [illegible]
עצמון: יומו של הדולפין 5—9
[illegible]
פאר: אנקת גבהים
רון: חלף עם הרוח 8.00—
שביט הכרמל: דקמרון

קריות חיפה

בית העם: [illegible]
היובל: [illegible]
זהר: [illegible] 7.00—9.15
יובל אור: המזימה 7
ניצן קריות: [illegible]
סביון: [illegible]
ספיר: [illegible]

ר"ג, גבעתיים

אורדע: קוראים לי אף אחד
אורלי: קברט 7.15—9.30
ארמון: דון ג'ואן 73
גל־אור: אבו־אל־בנת
הדר: פרפר 7—9.30
לילי: פרנק סרפיקו 5—9.30
אואזיס: [illegible]
רמה: ללילה אלף עיניים
רמת־גן: אהבת החיים
שבים: [illegible]

חדרה

גן־זהר: [illegible]
הוד: [illegible]
גיל: [illegible]

נתניה

אסתר: [illegible]
יגיל: [illegible]
סמודיו: [illegible]
שרון: פרפר 7—9.30

הרצליה

דגניה: [illegible]
דוד: [illegible] 9.30
היכל: [illegible]
תפארת: שלום לכפיל

ראשון־לציון

תפארת: הצגה ברוסית

פתח־תקוה

אורון: קוראים לי אף אחד 5
הדר: [illegible]
היכל: אהבת החיים / פצצת הקס 9.00
שלום: פארק האהבה

חולון

ארמון: פארק האהבה
4.30: רק בלידה
רינה: פרנק סרפיקו

בת־ים

אורנים: [illegible]
עצמאות: אין עשן ללא אש
בת־ים: אבו־אל־בנת

יפו

צדיק: אבו אל בנת

תל־אביב

אופיר: [illegible]
אורלי: [illegible]
אלנבי: העוקץ 10—9.40
אסתר: פייפר 7—9.45
אורדן: סיפור אהבה
בן־יהודה: [illegible]
גת: [illegible] 6.45—9.30
דקל: [illegible]
דרייב־אין: [illegible] 8.00—10.30
הוד: סיפור יעקב ויוסף
זמיר: [illegible]
חן: ירח של נייר
לימור: הדיקטטור הגדול
מוגרבי: [illegible]
מקסים: [illegible]
מרכז: ברברה
מתמיד: [illegible]
סמודיו: [illegible]
סינרמה: קוראים לי אף [illegible]
סינימה 1: [illegible]
פאר: שנה טובה לאוהבים
פריז: [illegible]
צפון: שני גברים בעיר
רמת־אביב: [illegible]
תכלת: [illegible] 5
תמר: המפתה
תל־אביב: [illegible]
4.30: [illegible]

רכב ותחבורה

בעריכת שלמה גרבר

הרשיון הלאומי

באירופה- לנהג האירופי אין בעיה. רשיון הנהיגה שלו כתוב באותיות לטיניות, אותן יכול לקרוא כל שוטר או משכיר רכב, אף אם תוכן המלים המודפסות אינו נהיר לו ביותר. בכך נעשה רשיון הנהיגה הלאומי של ארצות מערב אירופה לרשיון כלל־אירופי למעשה, אף כי לא להלכה (ראה מיסגרה במדור זה).

אנשי משרד התחבורה היו מודעים זה זמן רב לנושא ואף נעשו בדיקות בכיוון הפיכת רשיון הנהיגה הלאומי שלנו למעין רשיון בין־לאומי, אולם עד כה ללא תוצאה. בעל רשיון הנהיגה הישראלי, המשלם אגרה למדינה שלו מוצא את עצמו במצב שהרשיון אינו מקנה לו זכות נהיגה מחוץ לגבולות המדינה והוא נזקק לרשיון הנהיגה הבין־לאומי המונפק בארץ על ידי גוף פרטי — מועדון ממ.ס.י. — מועדון מכוניות ותיירות בישראל. שם, תמורת עשר לירות הוא מקבל את הרשיון הבין־לאומי, שתקפו לשנה אחת ואינו ניתן להארכה. מספר הישראלים הנזקקים לרשיון כזה נאמד באלפים רבים ומכאן הוצאה כוללת של הנהג הישראלי ברבבות רבות של לירות.

מר דוד יכין, סגן מנהל שירותי נהיגה ורכב במשרד התחבורה, מכיר את המצב הקיים ומספר גורמים. האחד, טכני טהור — המחשב אינו מסוגל להדפיס את הרשיון בשתי שפות. גורמים אחרים הם בעלי אופי חוקתי, הכרוך בחתימת המדינה על אמנות שיקנו לנהגי מדינה אחת להשתמש ברשיון הנהיגה שלהם במדינה האחרת. ישראל, לדברי מר יכין, חתומה רק על האמנה המכירה ברשיון הנהיגה הבין־לאומי המונפק על ידי ממ.ס.י. לעומת זה בישראל רשאי נהג זר להשתמש ברשיון הנהיגה הלאומי שלו.

מר יכין אמר עוד כי הרעיון של הדפסת רשיון (עם המונה) דו־פעמי, שיהיה בתוקף בבירוק שומר על תשלום האגרה ואשר יוכל לשמש את הנהג שנים רבות, דוגמת המקובל במדינות אחרות, עדיין נמצא בשלבי בדיקה ראשונים. יתכן כי בעתיד יודפס הרשיון הלאומי גם באותיות לטיניות.

מיומנו של נהג

...ים לא רבות כאן „גבאי" האורח ...אלי מתבקש הנחיות של מח־ ...בדרכון ישראלי. ...שעמדו לצאת לחו"ל, ...להתרוצץ בקונסוליה לקונסוליה ...להחליפין לשלם עשרות לירות ...הנסיעה בעד שרותו) כדי ל־ ...אשרות כניסה לארצות השונות. ...השנים זכה הדרכון הישראלי ל־ ...ד שווה ערך לזה של דרכוני ...ית ארצות העולם וכיום רשאי ה־ ...נושא דרכון זה להיכנס ל־ ...ת בחופשיות במרבית ארצות אי־ ...המערבית (פרט לאיסלנד, יוון, ...ופורטוגל).

רשיונות נהיגה כלל־ארופיים

הפרלמנט האירופי בדק שורת ...צעת להנפקת רשיון נהיגה כלל ...רופי. ההצעה דנו בנושאי גיל ...ועד, בריאות, מבחני תיאוריה ...יגה וכן במבחנים פסיכולו־ ...ים והגבלת מהירות בשנה ה־ ...ונה לאחר קבלת רשיון ה־ ...יגה. כן נדונה אפשרות של ...יקה רפואית מדי חמש שנים ...שים עד 50 וכל שנתיים כגיל ...עד 65 שנה. מעל גיל זה, ...זה הבדיקה מדי שנה. ...חלק מההצעות נדחו, בהן הצו־ ...בבדיקה פסיכולוגית לפני הנ־ ...ת הרשיון. נראה כי יוקם ...כם באשר לקריטריונים להוד־ ...ת רשיון זה אולם צפוי מאבק ...קל ביותר להצעה שרשיון ה־ ...יגה יישלל מנהג על ידי המ־ ...נה שהנפיקה אותו, הרשיון ל־ ...שת מדינה אחרת, אם עבר ע־ ...זה במדינה המבקשת.

...זיק ברשיון הנהיגה הישראלי, ...ן נמצא במצב נחות לעומת חב־ ...להנה, מחזיקי רשיון נהיגה אי־ ... הרגש הושם כאן על ארצות ...ופה כאשר שמרבית הישראלים ...ים לרשיון נהיגה בחו"ל למטרת ..., אותו הם עושים ברכב בעיקר

החומר למדור זה הוכן בידי א. קרן

יעקבי: 5 מיליארד ל"י התפוקה הגולמית של התחבורה השנה

התפוקה הגולמית הצפויה של ה־תחבורה בשנה זו תגיע ל־5 מיליארד ל"י, שהם כ־14% מכך התפוקה ה־לאומית הגולמית — הודיע שר התחבורה גד יעקבי בכנסת, ב־דיון על משרד התחבורה. מר יעקובי אמר עוד, כי היצוא התחבורתי (ב־עיקר שירותי הצופה ים) יגיע ל־650 מיליון דולר, שהם כ־20% מכך כל היצוא הישראלי.

ה„אני מאמין" של שר התחבורה מבוסס על חמש נקודות:

* העלאת רמת השירות במער־כת התחבורה, הן לנוסעים והן ל־מובילי המטענים;
* קיום הקשר החיצון בין יש־ראל לבין ארצות אחרות באוויר ו־בים;
* שמירת הבטיחות בדרכים;
* שמירה על איכות הסביבה, יופי הנוף וטיב המחיה;
* השתלבות ביעדים הלאומיים, דוגמת פיזור האוכלוסיה, צמצום ה־פערים וחיזוק חוסנה הכלכלי של ה־מדינה.

מר יעקובי עמד על המקף ביצוע תכנית הפיתוח הרב־שנתית לשיפור התנועה בערים הגדולות, אם כי אין היקף המשאבים המוקצים לפיתוח זה תואם את קצב הגידול במצבת כלי הרכב וכמות התנועה. כאשר ב־1973 גדל מספר כלי הרכב ב־13%, מכ־330 אלף לכ־370 אלף וה־תחזית לשנה 1974 היא לגידול דו־מה. התהליך זה אינו מלווה פיתוח מקביל במערכת הדרכים והכבישים של 280 מיליון ל"י הוא לדעת שר ה־תחבורה רק המשקיע הדרוש לכך. מר יעקובי עבר על כך שהשקעות בענפי משק אחרים לא יביאו את פריון הכבושה ללא השקעה תחבורתית מתאימה.

עיקר הבעיות התקציב גוזל גוש דן ובתוכו תל־אביב, כאשר הפיצול ל־6 רשויות מקומיות, בעוד שהן עיר תחבורתית אחת לכל דבר; מכביד על מציאת פתרונות. לפיכך פר על משרד התחבורה להתאצת קווי התחבורה הציבורית להיערכות ה־ארגונית המשתנה המבוקשה להרגלי חיים: שיפור האוטובוסים על ידי חיוב המפעילים בבנינים רבי עוצ־מה, פתחים רחבים לעליה וירידה, ויזום והמפרצים, מיזוג אוויר, מושבים נוחים ועוד: עמידה על רמת התעריפים נמוכה, יחסית, שתתאפשר על ידי תמיכת המדינה; בניית תחנות ראשיות ל־תנוואות; מתן עדיפות מכוחי שיפור השירות; מתן עדיפות במבי־יות דרך בצירי התנועה הראשיים.

אשר לתחבורה הבין־אזורית אמר מר יעקובי, כי השיקולים מצביעים על הצורך הבראיות שבהעברת גוי־רות פעולה שלמה, נוספים המטענים מן הכביש אל המסילה ויש לשנות את התפיסה הכלכלית בקשר לרכבת ולהכיר בעדיפותה גם מן הבחינה הבטיחותית והאקולוגית. לפיכך יהיה לנו שיפור מסילת הברזל נהריה־חיפה־תל־אביב ויופעלו עליה קרונו־עים שיצמצמו את משך הנסיעה וי־גבירו את נוחותה. ראשון הקרונו־עים יחל לפעול בחודש נובמבר ה־שנה וכל העשרה שהוזמנו — עד מאי 1975. בתחום המטענים תתוכנן המסילה במגמה להגיע עד מפרץ אי־לת. תוך שנתיים יושלם קטע המסי־לה מדימונה להר הזר ויוחל בתכ־נון הקטע לעין חצבה ולים המלח. סלילת רכבת לאילת היא לדעת מר יעקובי אלטרנטיבה להעלת קואץ ה־תבאי חיוני לקיום התפתחות אילת והנגב הדרומי של ישראל.

שר התחבורה עמד גם על הקמת מרכז מטענים במרכז הארץ על שטח של כ־3000 דונם שבמסגרתו ייעשו הפיצול והמאוחה של המכולות: תבוצע העברת מטען מרכבות וכלי רכב כבדים לכלי רכב קלים ויוקם מרכז אריזה כשובה, שוק סיטונאי ומיכלול שירותי עזר.

דגמים חדשים

עדיין לא ברור אם ומתי יוכלו גם יבואני הרכב בארץ ליהנות משני הדגמים המוצגים כאן, שהם מהדורות בנות ארבע דלתות של דגמים אותם אנו רגילים לראות בשתי דלתות בלבד. האחד הוא פיאט 127 4־פ (פיאט הוא המורשה לייצור מכו־נית פיאט בספרד) אשר יתחיק ב־אירופה. הפוכן 4־פ עירוני אר־בע דלתות.

השני הוא פולקסוואגן גולף, ש־ישווק באירופה הבירה, כנראה עם מנוע חזק יותר.

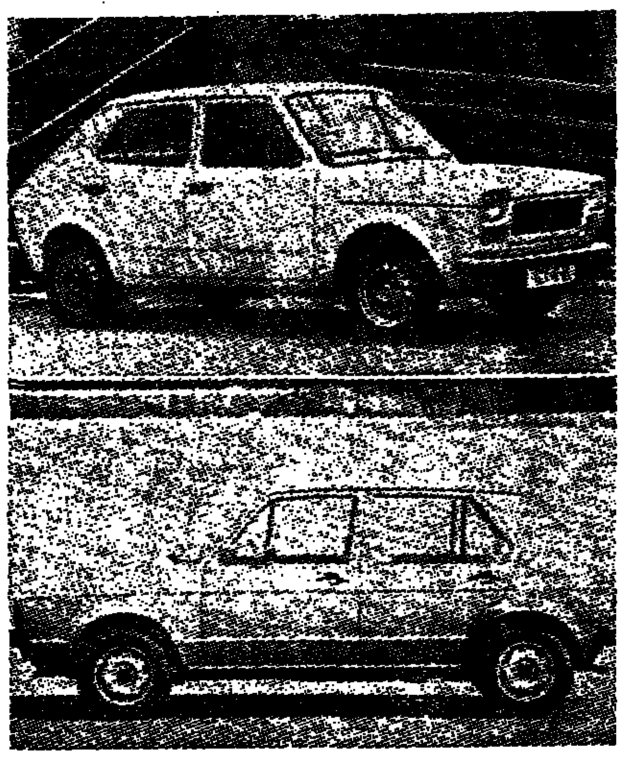

פיאט 127, 4 מושבים (למעלה), ופולקסוואגן גולף (למטה)

מי יעשה לו משהו?

יום רביעי 14.8.74 — השעה 1505, שורה ארוכה של כלי רכב התנהלה בצלתיים לאורך רחוב קפלן בתל־אביב, בכיוון היציאה מהעיר מזרחה. לפתע זינק מתוך השורה רכב (סיטרואן ג'י.ס. שמספרו 213—361, צבעו ירוק) משמאל לשורה, כעבר לקו ה־הפרדה הלבן, עקף לפחות עשרים כלי רכב עד שנעצר לפתע מול טילון, עליו רכבו שני חיילים. מרוחק של כעשר מכוניות נר־אה המצב כך: החיילים מנפ־פים בידיהם לעבר נהג המכו־נית, אשר הסיט לפתע את רכבו בחדות שמאלה, לעבר הנתיב ה־שמאלי ביותר (ימני בכיוון הנ־סיעה הנכון של אותו נתיב) ו־תוך סילסול רכבו בצורה מדאי־מה, כשגלגלו השמאלי הקדמי עו־לה על המדרכה, עקף את הטילון ופנה שמאלה לעבר בית היולדות הצירוני שבקריה.

פראותו של הנהג הוכיחה שוב כי „כל דאלים גבר". איש לא פצה פה, הוא, נהג צעיר, את שלו השיג. הוא לא עמד עם רכבו בתור הארוך, מזיע ועייף. הוא „חתך" את כל השיירה והגיע ל־מקום חפצו מהר.

שתי סובארו חדשות

סובארו „הרדטופ"

שני דגמים חדשים ישווקו בסוף החודש על ידי „סובארו" במסגרת ה„עידן החדש" של קונצרן „פוג'י" המייצר את הרכב.

הדגם האחד הוא סובארו „הרדטופ" מכונית ספורטיבית בנויה לפי מפרט אמריקאי ובה מנוע בעל 93 כ"ס ל־בלימה ו־5 הילוכים סינכרוניים קד־מיים. לדגם זה 4 פנסים קדמיים ו־מכסה מנוע מותאם לרוחב. בדגם ה־חדש צמיגים רדיאליים עם דפנות לבנות, וחלונות אחוריים הניתנים ל־פתיחה ונעילה, מערכת מצבורי דיסק כפולה־מצולבת, מאייד אחד או שניים (לפי דרישת הקונה) ואביזרי רווחה ונוחות רבים, לרבות חימום חלון אחורי.

את הדגם החדש ניתן להזמין בשני צבעים, האחד לגוף והשני לגג עם הילוכים רגילים או אוטומטיים ולפי הזמנה מיוחדת ניתן להטביע את שם בעל הרכב על הכבוע וגוף הרכב.

ביצועים (כפי שנמסר למכור): מהירות מירבית 190 קמ"ש; זינוק מ־0 ל־100 קמ"ש — 13.1 שניות. צריכת דלק 13 ק"מ לליטר.

מחירה כ־38,000 ל"י.

הדגם האחר הוא סובארו בעלת ארבע דלתות אוטומטית עם תיבת הילוכים מתוצרת בורג־וארנר. נמסר כי דגם זה שומר על תכונותיו גם בדגם האוטומטי, באשר רוצה ביצוע שהוצאות התחזוקה נמוכות ביותר. לדגם זה, אף הוא בעל מנוע „1400" 80 כ"ס לבלימה.

ביצועים (כפי שנמסר למכור): מהירות מירבית 170 קמ"ש; זינוק מ־0 ל־100 קמ"ש 17 שניות. צריכת דלק 15 ק"מ לליטר.

מחירה כ־36,000 ל"י.

סוכנ"ל יבואוטו בישראל המשווקת את סובארו, מר דניאל ברקוביץ, מסר כי דגמים אלה יוצרו כדי לענות על דרישות השוק האמריקאי, בו שווקו אשתקד למעלה מ־90 אלף מ־כוניות. דגמים אלה יגדילו לדבריו את כמות הסובארו המשווקת עם וכן יענו על דרישות השוק האירופי, בו החל בשיווק סובארו.

סובארו אוטומטית

ברומא נהג כמו רומאי

מאת יורם ברנע

חזרתי בימים אלה מטיול באירופה, כשחלק ממנו עשיתי במכונית שכו־רה. הנוף במסלול הנסיעה שלי מצפ־ריך לרומא היה יוצא מן הכלל, אך מה ששבה את ליבי (הייתי אומר אפילו יותר מכל דבר אחר) הוא תרבות הנהיגה של האיטלקים, בעי־קר ברומא.

בשבילי, כישראלי שלא היה קודם לכן ברומא — זה ממש עולם חדש. קודם כל — החניה. מבחינה טכנית יש בעיה של חוסר מקומות חניה, כמו שאנחנו מכירים בתל־אביב. אבל אם אצלנו יש קטאן בפתרון הבעיה, וכמעט כל מה שעושים הוא להתייחס לבעיה כאל מזג האוויר שאפשר ל־דבר עליו אך אין מה לעשות לשי־פורו, הרי ברומא העסק הולך בגמי־שות ובליברליות מפתיעה.

ניתן לראות מכוניות חונות על שפת המדרכה, או בחניה כפולה, עם ארבעה גלגלים על המדרכה, במקרה שיש עצים — על המדרכה המכבית חונה ביניהם. ואפילו — עם הפגוש הקדמי מול המדרכה, במקרה של מכוניות קטנות כמו פיאט 500.

אף שוטר תנועה לא יעלה בדעתו לרשום דו"ח נגד מכונית חונה במ־קומות כאלה, בתנאי — שהמכונית אינה מפריעה לתנועה שוטפת. לא הצלחתי לברר אם הדבר מותר על־פי החוק, או נובע מיוזמתם של ה־נהגים האיטלקים, אך שיתוף הפעו־לה של שוטרי רומא חוסך הרבה זמן, דלק ועצבים לנהגים הזקוקים ש־אפשר לחנות בכל מקום. שום נזק לא נגרם בכך להולכי הרגל. הכביש נישאר להם מקום מבלי שיסכנו את בטחונם. יש לזכור גם שחלק מהולכי הרגל הם נהגים שהחנו את ריכבם בכל המקומות המפתיעים שמניתי ל־עיל, ולהם ודאי שאין טענה לחניה הליברלית.

אך לא רק החניה עוררה בליבי קנאה. עצם הנהיגה ברומא היא חוויה בפני עצמה. קודם כל — כמעט שאין פקקים, למרות המספר הרב של מכוניות הממלא את רחו־בות רומא, שבימיהם מצויים רחובות צרים רבים. שנית — הזינוק המיידי עם אור ירוק ברמזור מאפשר למס־פר מירבי של מכוניות להמשיך ב־דרך עד האור האדום הבא.

שלישית — אין חולמים על הכ־ביש. הנסיעה נעשית במהירות, גם בתוך העיר, ומאפשרת לנקז את ההובות מהגפה הרב של התנועה. והעיקר — מה שנראה לבראותי־עין כבלגן — ההשתלבות בין כלי רכב נעים על פנת לתפוס כל „חור" אפ־שרי, למלא אותו במכוניות, ולאפשר למכוניות אחרות להתקדם בשטף.

כעבור זמן קצר של נהיגה הפעמי את העיקרון הבסיס את נהגי רומא: שמירה קפדנית על זכות קדימה ל־רכב הבא מימין. כל השאר כאילו אינו קיים. אימצתי את האימרה ה־נודעת: ברומא התנהג כרומאי, השת־תלבתי בעקרונות הנהיגה של האי־טלקים, כך כאף אחד לא יכול היה להבחין שבאתי מארץ שבה תרבות הנהיגה שונה כל־כך.

כשהותי של הנהיגה הנעימה עם פואד, איטלקי בן לאב כנדי ולאם איטלקיה העובד בחברה להשכרת רכב, והבעתי בפניו את תמיהתי ל־עובדה שלא ראיתי אף תאונת דרכים במשך השבוע שעשיתי ברומא. תשו־בתו היתה חדה וחלקה: כל הנהגים הגרועים נהרגו בתאונות, נשארו רק הטובים.

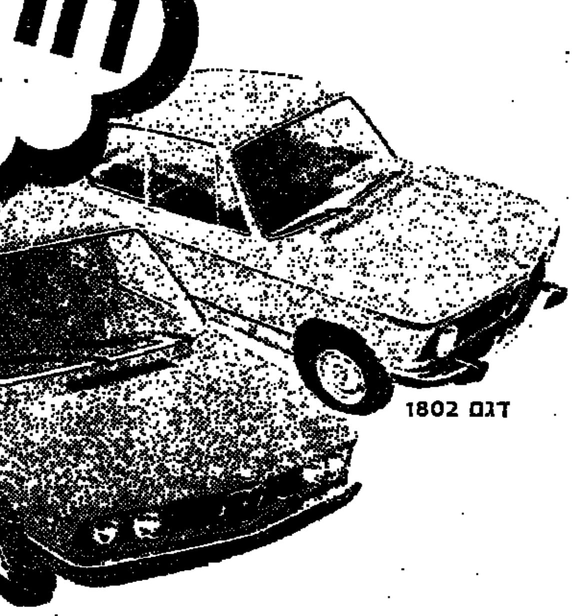

הדגמים החדשים של
BMW
חוויה חדשה על גלגלים...

1802
* חדש: אוטומטי או רגיל
* מנוע 1800 סמ"ק
* תצרוכת דלק נמוכה

518
* דגם חדש!
* 4 דלתות
* מנוע 1800 סמ"ק
* אוטומטי או רגיל

החלה ההדשמה לדגמי 1975
תאריך הספקה משוער - ספטמבר 1974

רכב ניר בע"מ תל־אביב
רח' נירים 6, טלפון: 34777, 38777
מפיצים: חיפה: "רכב העצמאות", דרך יפו 130, טל. 526544
ירושלים: "הרכב" א. ברקוביץ, רח' ינאי 3, טל. 225522

שימשית® מחיצת הגנה וצל למכונית
הפצה: יסמין, שד' יהודית 33 ת"א - טל. 263331
מתקבלות הזמנות גם להדפסות מיוחדות
ב. פטנט מס' 42796 דגם רשום

בבית המשפט המחוזי בירושלים
ת.ע. 557/74
בעניין: עזבון המנוחה ... ז"ל.
המבקש: מנחם ... מירושלים,
מיוצג ע"י עו"ד ד"ר א. לינק אשר כתובתו להמצאת מסמכי בי־דין ב־רחוב כורש 12 ירושלים.
הזמנה
להוי ידוע כי הוגשה לבית ה־משפט בתיק הנ"ל בקשה ליתן צו הכרזה על ירושה. כל אדם הרוצה שיש לו טובת הנאה בעזבון לה־גיש בקשה, כתניחה אליו. ורוצה להת־נגד לה, יגיש התנגדות להכרזה תוך ארבעה עשר יום מיום פרסום הזמנה זו, שאם לא־כן, יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.
דב איתן, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

הזדמנות בלתי חוזרת!
לפני עלית מחירים צפויה
כל הקודם זוכה!
MORRIS
Marina 1800
נפח מנוע 1796 סמ"ק
הזולה ביותר בסוגה

נוסעים 4 דלתות 39,500.- ל"י
סטיישן 4 דלתות 42,500.- ל"י

אחריות לשנה 1/או 20.000 ק"מ

הסוכנים
סוכנות ישראלית למכונות בע"מ
חברת בת של ליאו גולדברג בע"מ
תל אביב-רח' דרך בית 86, טל. 284111 ירושלים-רח' שלומציון המלכה 15, טל. 234536
חיפה-שדרות המגינים 64, טל. 522189 באר-שבע-רח' טרומפלדור 40, טל. 73515

סיטרואן GS 35,950 ל"י

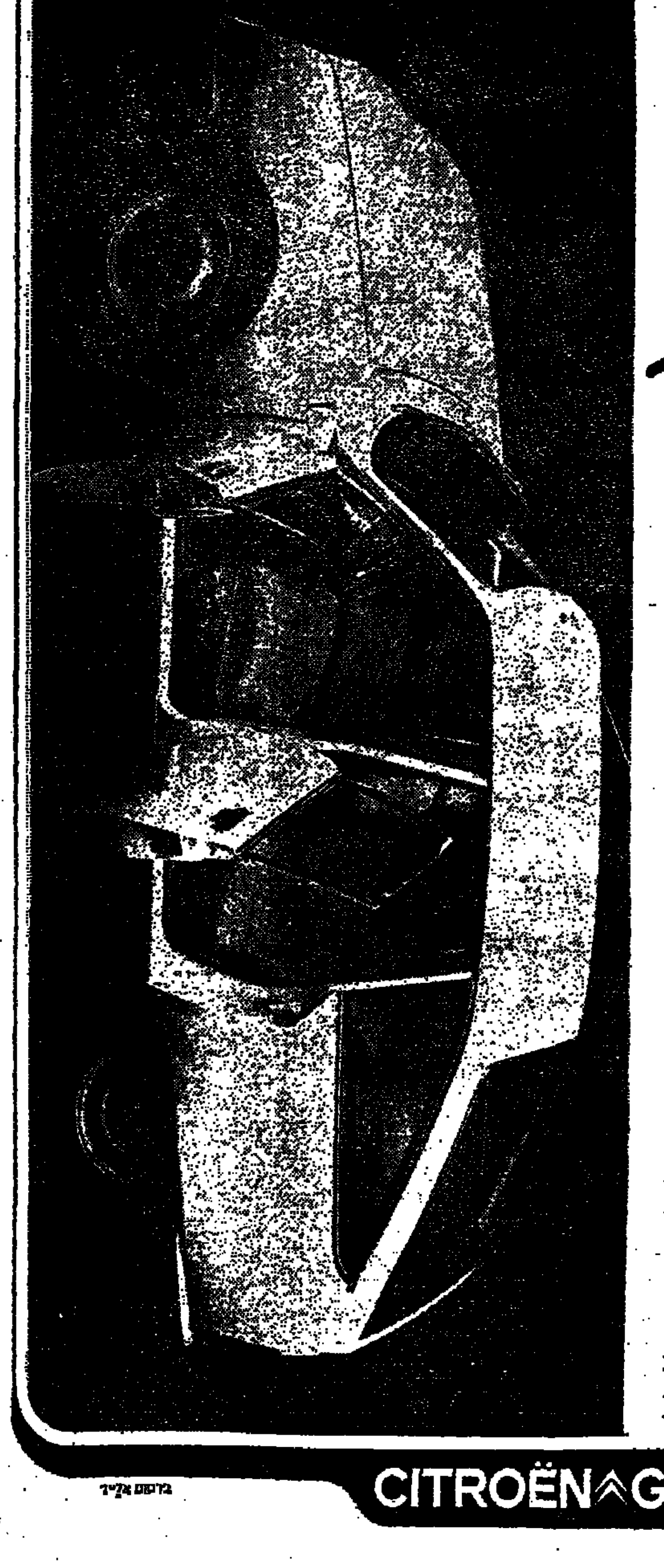

אל תתן למחיר הזול להפחיד אותך!

ההגיון אומר שעבור מכונית משוכללת ויפה כמו הסיטרואן ג'י.אס. אתה צריך לשלם לפחות 40 אלף ל"י — בהשוואה למחירי מכוניות קטנות ופשוטות ממנה. אך במחירי מכוניות בארצנו אין כל הגיון ועל כן אל תתן למחיר הזול להפחיד אותך: אתה יכול לנסוע באחת מן המכוניות הטובות ביותר בעולם. במחירים המתחילים ב־35,950 ל"י. המסחרית הסגורה שלנו זולה עוד יותר — 34,850 ל"י ובסה"כ יש לך 7 דגמים מהוכם תוכל לבחור את הג'י.אס. שלך.

מכירת דגמי סיטרואן 75' כבר החלה. בסוכנויות שלנו תוכל לקבל פרטים גם על הדיאן — המכונית המשפחתית החסכונית שלנו ועל דגמי סיטרואן אחרים.

סיטרואן ג'י.אס. — המכונית שעבו־רה סוף הכביש אינו סוף הדרך.

מכירת דגמי סיטרואן 75' כבר החלה!

יבואנים כלליים:
חברה להנדסה ולתעשיה בע"מ
ת"א, שד' רוטשילד 7 טל' 61511

מכירות ושרות: בית־סיטרואן, ק. אריה, רח' הסיבים פ"ת, טלפון 902018, 905409. תל־אביב: 283203, 31339. ירושלים: 222227, 225715. חיפה: 511665, 723588, 723727, 720887. באר־שבע: 77412. נתניה: 23010. רחובות: 952642. רמת־גן: 720738. חדרה: 921709. נצרת: 55404.

CITROËN GS

مكذا من الأصل

דרושה
פקידה כללית
(כולל כתבנות)
ידיעת עברית על בוריה
נסיון של 3 שנים לפחות
לפנות בכתב יד ת.ד. 2209 תל־אביב

תדיראן
למפעל מוצרי חשמל באזור
דרושים
פועלים/ות יצור
ההכשרה תינתן במקום
5 ימי עבודה בשבוע
תנאים סוציאליים טובים
מועמדים מתאימים יפנו ישירות
למפעל רח' הפלד 42 אזור — חולון
או טלפונית 856111

VOLVO
מאיר חברה למכוניות ומשאיות בע"מ
בבעלות מאיר קז ובניו
דרושות
* **מנהלת חשבונות**
* **עוזרת למנהלת חשבונות**
תנאים טובים למתאימות
לפנות: רח' קרליבך 23 תל־אביב
טל. 289191

דרושים
* **פקידה כתבנית** - בעברית
* **נער** - לביצוע שליחויות בעיר (תל־אביב)

מועמדים מתבקשים לפנות טלפונית למס' 03/255451 אגף אספקה חברת פוספטים בנגב בע"מ — להדסה לוי, או לת.ד. 98, תל־אביב.
חברת פוספטים בנגב בע"מ

למלון גדול בירושלים
דרושים:
1. **מנהל קבלה**
2. **אם בית**

מועמדים בעלי נסיון במלון גדול
יפנו בכתב לת.ד. 16060 ירושלים
יצרפו תולדות חיים ופרוט נסיונם הקודם
— סודיות מובטחת —

סברינה
מפעלי טקסטיל בע"מ
דרושה
פקידה כללית
רצוי ידיעת הדפסה עברית.
שעות העבודה 0800—1600
להתקשר לטל: 791131
לגדעון דולב
sabrina

לחברה מסחרית גדולה
דרושים
1. באיזור הצפון ובאיזור המרכז
מפקחי ייצור
לתפקידי פיקוח והדרכה במכפרות.
2. בתל-אביב
תדמניות
שהתמחו בהגדלות לעבודה בחדר הדוגמאות
3. בתל-אביב
תדמניות מתלמדות
לגזירת תדמיות בחדר הדוגמאות
תנאים טובים למועמדים המתאימים
לפנות אך ורק בכתב לחברת בשיין רחוב יבנה 22 תל־אביב
— סודיות מובטחת —

מנהל עבודה בבנין
הבקיא בעבודות שלד וגמר
במבני ציבור
מתבקש לעבודה רציניה באזור בית־שמש
להתקשר טלפון 453068

לחברת בטוח בתל-אביב
דרושות:
1. כתבנית עברית
2. שליחה
לפנות טל. 611877 תל־אביב לאורה

לאילת סוכני מכס
דרוש שליח
עם קטנוע או אופניים
לפנות: אחד העם 12, בשעות העבודה

לחברת יבוא בת"א
דרושה
מזכירה עצמאית
הכישורים הדרושים: ידיעת השפה האנגלית על בוריה, ניסוח עצמאי של מכתבים באנגלית, עברית (רצויה שפה נוכחת), הדפסה במכונת כתיבה (עברית ואנגלית).
למועמדת המתאימה תנאים טובים
לפנות בכתב לת.ד. 6080 ת"א או לטל. 449431 בין השעות 1300—1600
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי גדול
במרחב תל-אביב
דרושה
פקידה כללית
בעלת הכישורים:
בוגרת תיכון לאחר שירות צבאי
בעלת נסיון של 2—3 שנים בעבודות משרד
ותכתובת עברית.
על המעוניינות נא לפנות לת.ד. 6397, ת"א
סודיות מובטחת.

לחברת יבוא בת"א
דרושים
סוכנים
בעלי נסיון
המבקרים בבתי מרקחת ותמרוקיות
עדיפות לבעלי רכב פרטי.
למועמדים תנאים טובים.
לפנות בכתב לת.ד. 6080 ת"א
סודיות מובטחת

לרשת חנויות שרות עצמי
דרושים לאיזורי
גוש-דן וירושלים:
* **מנהלי סניפים**
* **סגני מנהלי סניפים**
הכשורים:
* רקע אדמיניסטרטיבי רחב, (אפשרי קצינים משוחררים)
* כושר מיסחרי
* גיל 25—48
המועמדים המתאימים יקבלו הכשרה בשכר מלא.
— תנאים טובים למתאימים —
נא לפנות בכתב
בצרוף קורות־חיים
ונסיון קודם
לת.ד. 2926 ת"א
עבור מס' 4693
— סודיות מובטחת —

למוסד ציבורי בת"א
1. **דרוש עובד**
שהתמחה בתחומים הבאים:
א. כתיבת נוהלים
ב. בדיקת תהליכי עבודה
ג. ארגון וכח אדם
ד. טפסים.
2. כישורים נדרשים: —
א. השכלה תיכונית מלאה (רצויה השכלה אקדמאית בתחום מדעי החברה, במגמות של מינהל־ציבורי או מדעי העבודה).
ב. נטיה ויכולה לנתח בעיות ארגוניות ומינהליות.
ג. רצוי קצין בדרגת סגן־סרן, שהתמחה בעבודה דומה במסגרת שירותו בצה"ל.
ד. גיל רצוי 25—30
המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 33232 ת"א מיקוד 61330 (עבור מס' 3) ולציין פרטים אישיים ונסיון קודם.
— רק פונים מתאימים ייענו —

מנהל/ת חשבונות
לחברת יבוא ושווק
דרוש/ה מנהל/ת חשבונות בעל/ת נסיון רב לעבודה של יום או חצי יום
★ ★ ★
על המעוניינים לכתוב לת.ד. 37256 ת"א תוך ציון קורות חיים ונסיון עבודה קודם

דרוש נער
לעבודות משרד ושליחויות
בדבר פרטים נא לפנות לרשות הנמלים, בית מעיא, דרך פתח־תקוה 74, קומה 12 חדר 1215 בין השעות 07.30—14.30.

SIFAL סיפל
דרוש
מחסנאי טכני
דרישות המשרה:
* שליטה בעברית ואנגלית
* 5 שנות נסיון
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון למנהל כח אדם.
בית יציקה למתכות קלות בע"מ
כורדני 3 ת.ד. 655 חיפה

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרות פנויות של:
1) מכרז מס' — 146/74
רכז המשרד לקבלת תלמידים במינהל תלמידים
2) מכרז מס' — 325/74
ספרנים במכון טרומן
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד לתאריך 27.8.74 מ' באלול תשל"ד ולא עד תאריך 17.8.74 כפי שפורסם בטעות ביום ו' האחרון.

למפעלנו „אריזות גורן"
בסביבות נהריה דרושים:
1. אומני משמרת למחלקת אריגה
2. עוזרים מאומנים
3. אורגים
4. מפעיל אקסטרודר
5. מחסנאי בעל רשיון
6. עובדי יצור
עבודות הייצור מתנהלות במשמרות.
נא לפנות בצירוף קורות חיים ורקע מקצועי לת.ד. 245 נהריה

אורט ישראל
למרכז לחינוך טכני „אורט" ירושלים
רח' הנביאים 42
דרושה
פקידה
במזכירות הפדגוגית
הכישורים: השכלה תיכונית
ידיעת הדפסה במכונת כתיבה
מועמדות תפנינה אישית למזכירות ביה"ס בשעות העבודה הרגילות לפי המען הנ"ל

למפעל מתכת במרכז רמת גן
דרושים
1) רתך
2) מסגר רתך
תנאים טובים
טלפון 722805

מפעילות נשיונל מנוסות
88 לירות ליום!
בעבודה זמנית במנפאואר, את מקבלת שכר גבוה לשעה, דמי נסיעות ודמי הבראה לכל שעת עבודה והטבות נוספות.
העבודה בימים ובשעות הנוחים לך (בוקר או אחה"צ).
נא לפנות: „מנפאואר"
תל־אביב, רחוב ברנר 8, טלפון 284129 בימים א'־ה', 8.00—14.00.

דרוש
מנהל משמרת
* רשיון בחשמלאות הכרחי;
* עבודה במשמרות;
* השכר על בסיס חדשי;
* תנאי השכר יקבעו לפי כשורי המועמד.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון למנהל כח אדם.
תעשיות מתכת. אלברוליות בע"מ
כורדני ב' ת.ד 1682 חיפה

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הפנויות הבאות:
בלשכת דיקן הסטודנטים
מנהל לשרותי ייעוץ והכוונה לסטודנטים
תאור התפקיד: ניהול מקצועי ומינהלי של השירות שתפקידו לתת ייעוץ, הכוונה אישית ושרותים פסיכולוגיים לסטודנטים; תכנון פעולות השירות; תאום עם יחידות בתוך הטכניון ועם מוסדות מחוצה לו; ניהול הדרכה של צוות.
הכשירויות הדרושות: פסיכולוג בעל תואר דוקטור בפסיכולוגיה; נסיון של 3—5 שנים בשרותים דומים.
מס' המשרה: מנ. ד/197
במרכז המחשבים
מפעיל למחשב 370/168
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; שליטה באנגלית ויכולת קריאת חמר טכני; רצוי נסיון בהפעלת מחשב.
הערה: העבודה הינה במשמרות.
מס' המשרה: מר. מנ. ד/100
מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם ומס' המשרה עד יום ב' 10.10.74 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה מיקוד 32,000

קופת חולים מכבי
דרושות
1. **כתבנית נשיונל 32**
* נסיון של שנתיים לפחות
* לעבודה בשעות הבוקר
2. **כתבנית עברית**
* נסיון של שנתיים לפחות
* שעות עבודה 7.30—15.00
*
נא לפנות טלפונית למחלקת המנגנון טל. 03—614401 משעה 12.00 עד 14.00

לחברה גדולה דרוש
למסרת הסדרים של פרצלציה ועניני קרקע אחרים
טכנאי או הנדסאי
בעל ידיעות בתהליכי תכנון.
ידיעה בהערכות ובמדידות — רצויה.
נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 1058 תל־אביב
עבור „מח' קרקע"

לשנת הלימודים תשל"ה
דרוש
מרכז ומורה
מכונאות מטוסים
בעל כישורים מתאימים
נא לפנות בצירוף המלצות ותעודות לת.ד. 2749 תל־אביב

משרה פנויה
מנהל משק ואחזקה
אחראי על משק כוכבות החינוך וההרבצה, אחזקת מבנים וציוד.
הכישורים: הנדסאי או טכנאי בנין, או בעל השכלה מקבילה; התמצאות בבעיות משק ואחזקה; כושר הבעה בכתב ובע"פ; בעל רשיון נהיגה ברכב.
הצעות נא להפנות למזכיר העיר עד 30.8.74
סודיות מובטחת

למפעל מתכת נודע
בבני־ברק
דרושים:
* מנהל/ת חשבונות
סוג ב'
בעל 3 שנות נסיון לפחות
* מסגר אחזקה
תנאים טובים ואפשרויות קידום
בא לפנות לטלפון: 781228
בין השעות: 14.00—16.00

שרותי חשמל אלקטרוניקה בע"מ
דרושים
לסניפנו בתל-אביב
* פקידת שרות
לסניפנו בחיפה
* פקידת שרות
* טכנאי טלויזיה מעולה
* טכנאי מכונות כביסה

תל אביב, רח' שבע טל 10, טל. 258445 (ששה קווים)
ירושלים, רח' עמק רפאים 35, טל. 38127
חיפה, קרית אליעזר, כבר האיכהור 5, טל. 512603, 531213
נתניה, שדרות ויצמן 17, טל. 25829
אשדוד, מרכז מסחרי א', טל. 32291
באר שבע, רח' יאיר 18, טל. 71702

דרושים
1. **מחסנאי**
למחסן סחורה גמורה
רצוי אפבנאי לאחר שרות צבאי.
2. **פקידה כתבנית**
לאחר שרות צבאי
מועמדים תושבי סביבות רמלה
מתבקשים להתקשר
עמינח בע"מ טל. 965650, 61064

לחברה גדולה
דרושה
פקידה
בעלת נסיון בעבודות משרדיות
והדפסה טובה בעברית
נא לפנות לאולי טל: 824261

EXCHANGE NATIONAL BANK OF CHICAGO
עם הרחבת מערכות המחשב דרוש
מתכנתים
מנוסים
4—5 שנות נסיון, רצוי ידיעת Cent-3 Century N.C.R, לפנות בצרוף קורות מפורטים לת.ד. 29033 מגדל שלום ת"א, טל.

דרושים
חשמלאי רכב
בתנאים טובים
ש.ח.ל. „אריה" בע"מ
במוסך „בדק"
פתח־תקוה, קרית אריה, רחוב מ... טל. 910621, בשעות הערב: 7046

לחברה קוסמטית בינלאומית
דרושה בתל אביב
מזכירה
בעלת ידע ונסיון בעבודות מזכירות
וידיעת הדפסה בעברית ובאנגלית
נא להתקשר טלפונית 282141
בין השעות 9.00—16.00

עירית קרית־שמונה
לביה"ס התיכון המקיף ע"ש „דנציגר"
דרושים מורים
במקצועות:
1. ערבית
2. כימיה
3. חינוך גופני
4. מכונאות רכב

למתאימים ינתן דיור נאות ותמריצים אחרים.
נא להתקשר אל אורי בן בשר, עירית קרית שמונה או אל מנהל בית הספר מר איתן כלמר.
טלפונים — 41333—4—5 עירית קרית שמונה
40345 — בית ספר דנציגר
אלוני אברהם
ראש העיריה

עירית קרית־שמונה
לביה"ס התיכון הדתי מתמיד
דרושים מורים
במקצועות:
1. מתמטיקה — פיסיקה — משרה אחת
2. אנגלית — משרה אחת
3. פקידות — משרה אחת

למתאימים ינתן דיור נאות הינם ותמריצים אחרים.
נא להתקשר אל אורי בן בשר, עירית קרית שמונה או אל מנהל ביה"ס מר פיניאן אשר.
טלפונים — 41333—4—5 עירית קרית שמונה
40284 בית ספר המתמיד
אלוני אברהם
ראש העיריה

ספורט

בעריכת יחיאל ארדי

רודי יופיע בטהראן

הערב מבחן ראשון נגד אמבסדור מארה"ב ✶ חזרו 3 כדורסלני הסגל של מכבי מאוסטרליה

מאת שמואל קיגר, סופר „ספורט הארץ"

ברודי יצורף לסגל הישראלי ...ר אסיה בין אם יגיע לישראל, ...יבוא לטהראן ישירות מאוס־ ... — אמר אתמול עשהאל בן־ ...דר איגוד הכדורסל, במסיבת ...ם בה השתתפו ראשי קבוצת ...ור מארה"ב. האמריקאים ית־ ... הערב ב־8.30 (בירושאל) ב־ ...מבין שלושה משחקים עם ה־ ... המתכוננת למשחקי טהראן. ...לטה הסופית לגבי צירופו של ... בכל מקרה ההקבלה אתמול, שהמאמן אברהם חמו שוחח ...זה עם השחקנים, ולאחר ש־ ... כדורסלני מכבי תל־אביב אתמול מאוסטרליה — שמו־ ...ישר, מיקי ברקוביץ ומיכאל ...סי — סיפרו לחמו, כי ברודי ...מן האפשרות כי יוכל ליטול ...משחקי טהראן. השלושה סי־ ...מו, כי נבצר מברודי לבוא ...ל, אפילו על חשבון אחד מ־ ...אחר הכרטיסים שהוזמנו מ־ ...יו אישיים ולא ניתן להחליפם.

ביקש אתמול מראשי איגוד ...סל לטלפן לאוסטרליה, במגמה ...י משלחת מכבי תל־אביב יע־ ... מאמץ כדי לשלוח את ברודי ...ל „מפני שעדיף לנו לצאת ...ן בקבוצה שלמה".

המנופה: בן־צבי?

...זת ה„אוסטרליים" שבנבחרת ...אתמול לארץ עייפים ורצוצים ...מה הארוכה. לאחר שנתנו ב־ ...שעות אחדות, הצטרפו אמש ...ם במלון רמת־אביב והבוקר ...זורים להשתתף באימון קל־ ...ין להניח, כי ישותפו הערב ... נגד אמבסדור.

...מן חמו הודיע אתמול על ה־ ...ה הפותחת במשחק הערב: בר ...י, ביק איינור, איתמר מרזל, ...ן, אבינדור מוסקוביץ או יהו־ ...רה.

...ראה, שגם בעיית המנופה ה־ ...רון מן הסגל התגבשה אצל אמון חמו. יש להניח, כי יהיה ה„בנימין שבחבורה", שראל צבי.

...בת העתונאים מסרו אתמול קבוצת אמבסדור, שזו להם ...רביעית בישראל בשנים האח־ ... „אבל זו הקבוצה הטובה ב־ ...צייגנה אותנו אי־פעם. המש־ ...גנתי שלנו השתפר והשחק־ ...כהים והמכשירים שלנו באו ... אמרו ראשי הקבוצה.

...ת אמבסדור מורכבת מכדור־ סטודנטים, הלומדים ברובם ...רניה, ומדי קיץ הם מתארג־ ...סע נופש ומשחקים ברחובי ישראל מופיעה תמיד במפת „מפני שאנו אוהבים את ב־ ...נה"ך יודעים להוקיר את ה־ ...נפלא של אנשיה".

נצחונות בדרך

...נרידים מארה"ב החלו להת־ ...קראת סיורם הנוכחי רק ב־1 ...ס. לפני בואם בישראל קיימו ... משחקים באיטליה ושניים ...אוויה, וניצחו בכולם. ראוי ...מיוחד נצחונם על קבוצת ק־ ... בעיר רייקה, מהליגה הרא־ ...ביוגוסלאוויה — 96 : 76. ב־ ... ניצחו את סנידרוד 88 : 85. ...גה מבין הכדורסלנים האמרי־ ...ביקרו בישראל גם אשתקד: ...ציר רידלינגר, שגובהו 2.15 ...גרי פרנקלין (1.96), ליינס (1.83) האוקסון (2.09). כן באו ...י שחקנים, שגובהם מעל 2 : סמרסון (2.11) ופתי (2.04).

כדורסל

מכבי ת"א ניצח 83:111 באוסטרליה

סידני, 19 (שירות „ספורט הארץ"). קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב זכתה בנצחון נוסף בסיורה באוסטרליה, כשגברה על קבוצת ניוקאסל 83:111. טל ברודי ואריק מנקין קלעו 23 נקודות כל־אחד.

אנדר התרה 100 ב־56.96 שנ'

שחייניות מזרח גרמניה שיפרו שני שיאי עולם נוספים באליפות אירופה בוינה

וינה, 19 (שירות „ספורט הארץ"). שחייניות מזרח־גרמניה שיפרו כאן היום שני שיאי עולם נוספים, ביום השני של אליפות אירופה.

גיבורת־היום היתה קורנליה אנדר, השחיינית הראשונה בהיסטוריה ש־תתרה 100 מטר בפחות מ־57 שניות. היא קבעה זמן של 56.96 שניות, ו־שיפרה את שיאה העולמי הקודם ש־היה 57.51 שניות ונקבע בראשית השנה. שניה היתה אנג'לה פרנקה ממזרח־גרמניה (57.8 שנ'), ושלישית תקוותה הגדולה של הולנד, אנקה בריגיטה.

השחיינית המזרח גרמניה, קארלה לינקה, שיפרה כאן היום את השיא העולמי במשחה 200 מטרים חזה, כאשר עברה את המרחק ב־2:37.44 דקות.

השיא העולמי הקודם במשחה זה היה שייך לבת ארצה של לינקה, אך קורינן שוס — 2:37.89 דקות. לינקה הקדימה במשחה זה, שהיה במסגרת המוקדמות, את השחיינית בריט־מאר־יה מבאד (2:44.33 דקות) ואת הב־ריטית סבדרה דיקי (2:47.09 דקות).

המערב־גרמני פטר נוקה סיים את

שחיה

משחה התחירה ל־200 מטר בקצב מהיר, כדי לסיים ראשון בזמן 1:53.1 — שיא אירופי חדש — לפני קלאוס שטיינבך.

המישגה של ווילקי

השיאן העולמי ל־200 מטר חזה, דיוויד ווילקי מבריטניה, נחל אכ־זבה מרה במישחה המוקדם ל־100 מטר. הוא סבר לתומו כי המזניק הורה לחזור על הזינוק, בשל פסי־לה, אך לאמיתו של דבר היתה זו רק תקיעת־צופר של אחד הצופים ה־אוסטריים ביציע.

ווילקי הבחין באיחור במישגה ש־עשה, ניסה לשווא להדביק את מתח־רין, אך הגיע אחרון — ולא הע־פיל לגמר. המארגנים סירבו לחזור על המישחה.

ארסנל מציעה 300 אלף לי"ש בעד השוער שילטון

לונדון, 19 (שירות „ספורט הא־רץ"). קבוצת הכדורגל האנגלית ארסנל הציעה 300 אלף לי"ש בעד שוערה של לסטר ונבחרת אנגליה, פיטר שילטון. זה הסכום הגבוה ב־יותר שהוצע אי־פעם בעבור תמורת כדורגלן בבריטניה.

ההצעה הוגשה לראשי מועדון לסטר בשבת, כאשר ארסנל הגיעה למקום למשחק הליגה הראשון שלה העונה. ארסנל ניצחה 0:1, עזבה את המקום עם שתי נקודות ליגה, אך בלי שילטון.

נראה כי לסטר תהיה מוכנה למ־כור את שילטון, אולם אינה מעונ־יינת רק בתמורה כספית אלא גם בתיגבור כוחה. הנהלת לסטר הו־דיעה, שתהיה מוכנה לשקול אפש־רות כזו, אם תכלול העיסקה גם חילופי שחקנים.

שילטון לא שיחק בשבת נגד אר־סנל. במקומו ניצב בשער שוערה ה־שני של הקבוצה, מארק ואליגה־טון.

בוטל משחק הכדורגל מצרים — אלג'יריה

אלג'יר, 19 (עיר). המשחק הבינ־ארצי בכדורגל, בין נבחרות מצרים ואלג'יריה, שנועד ל־25 בחודש ב־קהיר, בוטל. הסיבה לא נומקה.

גם פורטוגל ויוון יוזמנו לכינוס הפועל

אירועי שנת היובל של הפועל יחלו באוקטובר ויגיעו לשיאם ב־כינוס הפועל ה־10, שיהיה בין ה־1 ל־9 במאי 1975. כ־1800 ספורט־אים מרחבי תבל יטלו חלק בתח־רויות.

מזכיר הפועל, יוסף ענבר, שמסר על ההכנות לקראת האירועים הס־פורטיביים, אמר כי מוסדות הספורט ברומניה הבטיחו לשגר לכינוס ספור־טאים מצטיינים. מצפים שכך ינהגו גם שאר מדינות אירופה ויבשת אמריקה.

הוחלט, כי בעקבות שינוי המש־טרים ביוון ובפורטוגל יוזמנו ספור־טאים ממדינות אלה ליטול חלק ב־כינוס.

משרד החוץ יפעיל השפעתו לסיכול הצעת כווית לסילוק ישראל מהאיגוד האסיאתי

מאת רמי יצהר, סופר „ספורט הארץ"

ראשי ההתאחדות לכדורגל יוועדו היום עם נציגי משרד החוץ בירוש־לים, כדי להכבן פעולת מדיניות ל־סיכול ההצעה הכווייתית המבקשת מן האיגוד האסיאתי להשעות את יש־ראל מפעילות הערכת בתוכה. משרד החוץ יפעיל את השפעתו, ב־אמצעות נציגיותנו במדינות ידיד־ותיות ביבשת, כדי שההצעה לא תת־קבל.

אך רק אתמול משרדו של פעולת שיעשו בנושא זה. נוסף לכך תהיה התייעצות עם מומחים בתחום החוק הבינלאומי, כדי לבדוק את האפש־רות להגהלות מענות פרוצדורליות שימנ־עו את עצם קיום הדיון בהצעת כווית.

מזכירות ההתאחדות תבדוק את האפשרות שיו"ר הנהלת ההתאחדות, מנחם הלר, יקדים את צאתו לטה־ראן, כדי לקיים שם פגישות עם נציגים אסיאתיים ובעלי תפקידים ב־משלחות הספורטיביות על מנת לב־לם גוש של מדינות שיתמכו בהס־רת ההצעה מסדרי יומה של ישיבת ה־קונפדרציה.

משרד החוץ רואה בחומרה את ה־השלכות הפוליטיות העלולות לנבוע ממימוש ההצעה הכווייתית, שכן זו עלולה להגביר את בידוד ישראל באסיה.

ההתאחדות הקימה איגוד חדש לשופטי כדורגל

נפתלי איתן יסע לטהראן רק אם יירשם בו כחבר

כדורגל

מאת סופר „ספורט הארץ"

„איגוד השופטים הארצי של התאח־דות לכדורגל בישראל" — זה יהיה שמו של האיגוד החדש שעל הקמתו החליטה אתמול הנהלת ה־התאחדות, בישיבה מיוחדת שהתכ־נסה בעקבות ההתפתחויות האח־רונות בפרשת בחירת הנהלה לאיגוד השופטים.

יו"ר הנהלת ההתאחדות, מנחם ה־לר, הודיע אתמול במסיבת עתונאים שהיתה עם סיום הישיבה ומסר, כי לאור שאיגוד השופטים לא קיבל את מרות ההתאחדות בנושא בחירת ההנהלה — דבר המנוגד לתקנות מה־תקנון — הוחלט על פירוק האיגוד הקיים והקמת איגוד חדש.

מר הלר מסר, כי שופט הכדורגל הוותיק, תת־ניצב אברהם לוין, קיבל על עצמו להרכיב הנהלה זמנית לאי־גוד החדש. הנהלה זו תורכב משופ־טים שאינם פעילים ואישי ציבור המקורבים לכדורגל, והיא תפעל ב־אופן זמני — עד לקביעת התקנון חדש וקיום בחירות שלאחריהן תק־בע הנהלה קבועה שתטפל את ענייני איגוד השופטים; פעולה זו תבוצע תוך שלושה חדשים.

החל מרגע קבלת ההחלטה של פי־רוק איגוד השופטים בטל מבחינה של כל שופטי הכדורגל בארץ. הללו יוכלו להירשם לאיגוד החדש עד 20 לספטמבר השנה. „ועדה קבלה של האיגוד החדש תבחן כל מועמד ש־יציג את מועמדותו להתקבל לאיגוד ובאם יענה על הקריטריונים שנק־בעו בתקנון הזמני יתקבל לאיגוד" — אמר מר הלר.

„שנת הכדורגל החדשה תפתח ב־כל מקרה", אמר הלר שהתבסס על ידיעות שציבור השופטים המונה כ־500 איש איננו שלם עם הצעדים ש־ננקטו ע"י ציריהם באספתם בשבת.

בתשובה לשאלה אמר מנחם הלר, כי אם לא ירשמו לאיגוד שופטים בעלי רמה מקצועית נאותה תשקל האפשרות להזמין שופטים מחו"ל ל־מחזורים הראשונים של משחקי ה־ליגה.

כמו כן הודיע יו"ר הנהלת ההת־אחדות כי לטהראן לא יסע שופט ש־לא יהיה חבר באיגוד השופטים ש־הוקם. בכך נקבע למעשה, כי נפתלי איתן לא יסע לטהראן — אלא אם כן ירשם לאיגוד החדש לפני יציאת ה־משלחת לטהראן.

סטיב קמבר מצ'לסי (מימין) במאבק עם כריס באלדרסטון מקארלייל, העולה החדשה לליגה הראשונה, שניצחה במפתיע 0:2 בהופעת־הבכורה שלה שהיתה בשבת בלונדון.
(צילום רדיו של אי.פי.)

שוייצר אינו מרפה מקצב ההכנות

הכדורגלנים שחזרו מרומניה מחדשים הערב אימוניהם

מאת סופר „ספורט הארץ"

נבחרת הכדורגל, שחזרה אתמול בבוקר מרומניה, תחדש הערב במכון וינגייט את אימוניה למשחקי אסיה שיפתחו בעוד פחות משבועיים ב־טהראן. שלב האימונים האחרון יוק־דש ללימוש ולגיבוש ההרכב היש־ראלי, שמאמן הנבחרת דוד שוייצר עומד להחליט על השחקנים. שהופ־יעו בשני משחקי המבחן הראשונים ברומניה.

שוייצר עומד על כך, שעם הנב־חרת יצאו לטהראן 20 שחקנים, ואת־מול כבר שוחח על כך עם יו"ר הנ־הלת ההתאחדות מנחם הלר. קיים סיכוי טוב שההתאחדות תיענה לדרי־שת המאמן, אפילו יהיה הדבר בני־גוד לדרישות הוועד הפוליטי. על כל פנים, בשלב זה הודיע שוייצר כי אין בכוונתו לנפות שני שחקנים מה־סגל המונה 20 כדורגלנים.

במהלך השבוע מקווה המאמן שוייצר להציב את הנבחרת ל־משחק אימון אחד — ואם יהי־ אפשר גם יותר מאחד — נגד קבוצות לאומיות. שכבר הולכו בהכנות למשחקי הליגה.

מידע על איראן

אתמול הביע המאמן הלאומי את שביעות רצונו המלאה מתוצאות מח־נה־האימונים ברומניה. הוא אמר, כי השחקנים הגיעו ליכולת טובה במש־חקי המבחן, וכי ניכר שיפור רב בכושרם הגופני.

בעת שהות הנבחרת ברומניה שאב שוייצר גם מידע על נבחרת איראן, מפי מאמן קבוצה רומנית שחזרה לא מכבר מטהראן. המאמן הרומני סיפר, כי נבחרת איראן מתבססת על כושר גופני טוב, ועל שאפתנות גדולה, אך מגלה נחיתות טאקטית לעומת הנבחרת הישראלית.

לנבחרת הישראלית לטהראן מלווה מאמן־הכושר עמוס בר־חמא.

כדורידני הפועל פ"ת חזרו מאירופה

קבוצת הכדוריד של הפועל פתח־תקוה חזרה לארץ בתום סיור בן 17 יום באירופה, בו קיימה ארבעה מש־חקים, מהם נוצחה בשניים וניצחה בשני האחרים. בהולנד הפסידה פתח־תקוה לאלופת המדינה 17 : 9, ואילו הפסדה השני של הקבוצה היה נגד אסן ממערב־גרמניה (23 : 12).

למסע הצטרפו שני שחקני רעש, שאול פלדשטיין מאס"א תל־אביב ו־הזמר מוטי פליישר מהפועל חולון, שיופיעו בקבוצה בעונה הבאה. ה־בולט במשחקים באירופה היה שח־קן־הנבחרת שלמה הופמן.

נשיאות ההתאחדות לספורט אשרה את השתתפותם של שלושה מתאבקים ישראליים באליפות העו־לם בסיגנון יווני־רומי, שתהיה ב־קאטוביץ (פולין) באוקטובר. יצחק מינסוף מונה מאמן וראש המשלחת.

...ודיעו

...' אביבה ומר שמעון אלמן

...' רחל ומר דן אלמן

מיטב אחולינו

וברכת מזל טוב

להולדת הנכד־הבן

אמקור בע"מ

רשות הפרסום הממשלתית

הכן את המספר מראש.

לעולם אל תתחיל לחייג
אם אינך יודע היטב את המספר הרצוי.
חיפוש המספר, המדריך,
הפנקס, הפתקה תוך כדי חיוג
מעסיק לשוא קווי טלפון יקרים,
יוצר עומס סרק ומונע מאחרים להתקשר.

משרד התקשורת/המח' ליחסי ציבור

פרסום ארדמן בע"מ

אלכס

Alex
Auto Air Conditioning

למיזוג אוויר
מושלם במכוניתך
סע עם
"אלכס אוריגינל"
המזגן המקורי והיחיד
המתוכנן ומיוצר לכל סוג מכונית בנפרד.

מתקן אוריגינלי נוסף של חב' "אלכס" מנתק את המזגן בזמן שהמנוע מתאמץ.

רק אחד מכל שלושה מזגני "אלכס אוריגינל" מיועד לך השניים האחרים - לייצוא.

פיתוח, תכנון, ייצור, התקנה ושרות - הכל תחת גג אחד.

אחד מתוך יותר מ־50 סוגים של מזגני "אלכס אוריגינל" המותאמים במיוחד לדגמי המכוניות למיניהן

חב' אלכס בע"מ - מזגנים לרכב
רח' היצירה 18, רמת־גן, טל. 723625

באיזור הדרום להשיג אצל: "קירור בני" באר־שבע,
איזור התעשיה, דרך הנגרים, טל. 057-76812.

האוניברסיטה העברית בירושלים

המחלקה למינהל תלמידים — המשרד לקבלת תלמידים

רישום מועמדים לשנת הלימודים תשל"ה

ללמודי „מוסמך" ותעודה

הרשמת מועמדים לשנת הלימודים תשל"ה ללימודים לקראת התואר „מוסמך" וללימודי תעודה תסתיים ביום ה', י"ב באלול תשל"ד (30.8.74) (פרט לתחומי הלימוד לידם צויין תאריך שונה).

מתקבלות בקשות לפקולטות/בתי"ס

הפקולטה למדעי הרוח
למעט: לימודי העדה בתרגום כתבי מדע; המחלקה להכשרת מורים)
הפקולטה למדעי החברה
(למעט החוג לפסיכולוגיה)
ביה"ס למינהל עסקים
הפקולטה למתימטיקה ולמדעי הטבע
ביה"ס להוראת המדעים
הפקולטה לחקלאות
הפקולטה למשפטים
המכון לקרימינולוגיה
ביה"ס לעבודה סוציאלית
המרכז להכשרת מנהלים למרכזים קהילתיים — סיום ההרשמה 30.10.74
הפקולטה לרפואה
מדעי הרפואה הבסיסיים
נוירוביולוגיה
בריאות הציבור
תעודה באופטלמולוגיה
בית הספר לרוקחות

המעוניינים יירשמו במשרד לקבלת תלמידים. טפסי הרשמה וה„מדריך לתלמיד החדש" ניתן לרכוש תמורת 5 ל"י (ע"י פניה אישית או בכתב) ב„אקדמוף", גבעת רם ירושלים 91999, ת.ד. 41, ירושלים. ללא צירוף המחאה על הסך הנ"ל לא יישלחו הטפסים והמדריך; חיילים בשירות חובה יקבלו את הטפסים והמדריך חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.

המועמדים ימציאו גליונות ציונים למזכירות הפקולטה אליה הם מבקשים להתקבל (מועמדים לפקולטה למדעי החברה מתבקשים להמציא את גליונות הציונים ב־3 עותקים). מועמדים לפקולטות: מדעי הטבע, מדעי הרפואה, רוקחות, ספרנות ועבודה סוציאלית — חייבים לפנות לפקולטה לייעוץ מוקדם וקבלת טפסי הרשמה.

בוגרי מוסדות להשכלה גבוהה בחו"ל יירשמו במשרד לתלמידי חו"ל, הר הצופים, ירושלים. בוגרי האוניברסיטה העברית בירושלים המבקשים להמשיך לימודיהם באותה הפקולטה, יירשמו במזכירות הפקולטה.

האגודה למען החייל בתל־אביב

מזמינה אותך

ל„ערב בינגו"

שיתקיים
במלון ה„קאונטרי קלאב" — דרך חיפה
ביום שלישי, 20.8.74, בשעה 9.00 בערב

בואו לשחק „בינגו" המשחק המלהיב והמרתק לכל המשפחה

השתתפות במשחקי „בינגו"
מאפשרת זכיה בפרסים יקרי־ערך

10.— לירות מקנות השתתפות ב־10 משחקים ראשונים

כל ההכנסות קודש לפעולות למען חיילינו

„בינגו" מיוחד יתקיים באמפיתיאטרון ב„גני התערוכה", רמת־אביב ב־31.8.74

CIS

Continent — Israel Schiffahrtsges m. b. H.

קו ספנות יעיל ובלתי תלוי

המפעיל 4 אוניות רב־תכליתיות,
אשר נבנו בשנים 1972—1973:

Thiassi — Wotan — Donar — Thunar

הפלגות

מברמן, המבורג, רוטרדם, פלקיסטאו, אנטורפן, לחיפה וחזרה.

סוכנים כלליים בישראל:

אלאלוף ושות'

ת"א, רח' אלנבי 94, טל. 614040, 611757, 613389
חיפה, רח' ביאט 6, טל. 667752/3

הרינו שמחים להודיע על

פתיחת מחסני ערובה כלליים טקי בע"מ

מקבלים לאחסון בערובה

סחורות כלליות במחסן סגור

המחסן ברח' 1867 במפרץ חיפה טל. 729200
המשרד — רח' העצמאות 68 טל. 667163

רק אצלנו תמצא מה שאתה מחפש

מבחר ההצעות הגדול ביותר ברמת השרון

למכירה:

✶ בנות רסקו, 4 חדרים, הסקה, מעלית, נוף מרהיב
כניסה ינואר 1975
✶ דירות 4 חדרים כניסה תוך חודשיים
✶ דירות מפוארות 3½—4 חדרים, הסקה, מטבח תוצרת חוץ (חברה ישראלית איטלקית)
✶ בהרצליה דירות 3 חדרים כניסה תוך שנה וחצי
✶ חנויות בגודל 25—30 מ"ר במרכז מסחרי אקסקלוסיבי
✶ מגרשים לוילות,
450 מ"ר לוילה, אדמה פרטית — 700 מ"ר ל־2 קוטג'ים
550 מ"ר לוילה, אדמת קק"ל — 780 מ"ר לוילה, או דו־משפחתי
✶ מגרשים להשקעה ברמת־השרון

להשכרה:

✶ מבנה למשרד כולל חנות לצרכי משרד במקום מרכזי כולל מגרש חניה ס"ה 300 מ"ר
✶ דירות 3—4 חדרים, ללא ריהוט ומרוהטות
✶ וילות וקוטג'ים להשכרה
✶ חנות 180 מ"ר, במרכז רמת־השרון, לתקופה ארוכה
✶ חנות 41 מ"ר, ברחוב הראשי ברמת־השרון

דרושים:

✶ מגרשים להשקעה
✶ מגרשים לבניה, ברמת־השרון, הרצליה ורעננה
✶ וילות יד שניה
✶ דירות יד שניה

„שבח"

רמת־השרון, רח' סוקולוב 71, טלפון 470529

משרד העבודה — מחוז באר שבע והנגב
קופת חולים — של ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י

נמשכת ההרשמה לבית הספר לטכנאי רנטגן

מתקבלים מועמדים בוגרי בי"ס תיכון מוכר שסיימו שרותם הצבאי.

משך הלימודים: שנתיים בתנאי פנימיה.

במשך הקורס מקבלים התלמידים מענק עד 225.— ל"י לחודש

בוגרי הקורס יועסקו במכוני הרנטגן של קופ"ח.

הרשמה: מרכז קופת חולים ת"א, רח' ארלוזורוב 101, חדר 411
טל: 262211 שעות הקבלה: בכל יום 13.00 — 08.00.

هكذا من الأصل

פה אחד החלטנו!

השנה לחג שובר מתנה של כל־בו שלום

שוברי מתנה ניתן להשיג בקופה המרכזית או בטלפון מס׳ 52131, שלוחה 208, או 52141.
באמצעות שוברי המתנה יוכלו עובדיך לבחור את מתנתך ב־55 מהלקות מבין מאה אלף פריטים.
מבחר סלי מעדנים ומשקאות לחג
מתנות וחבילות ארחות באריזות היוקרה של כל־בו שלום
כל־בו שלום נבחר בשני מחקרי דעת קהל כבית הכל־בו הנבחר לשנת 74.

מפגעי בריאות חמורים צפויים מהקמת החניון בשכ׳ תלפיות

מאת איתן ליפשיץ

לפני שנתיים אמר ראש עיריית ירושלים, מר קולק, לתושבי שכונת תלפיות כי אין להם מה להתרגש ביחס לתכניות להקמת מוסך וחניון מרכזי של אגד בסמוך לבתיהם. התכניות עדיין לא אושרו סופית, „יש עדיין מקום להיאבק" — אמר מר קולק.

הדברים, חלקם בכתב, נמסרו לנציגי התושבים בשכונה בהחל ביצוע עבודות העפר. עכשיו כבר ברור לגמרי, כי התכניות אושרו והמוסך והחניון שיכילו מאות רבות של אוטובוסים רועשים ומעלי עשן יוקמו ויטרידו חייהם של 4000 תושבי השכונה בדרום העיר.

מר קולק עצמו הסביר פעם, כי את החניון המוסך של אגד בשכונת קרית משה יש להעביר למקום אחר בעיר משום, „שיש לשחרר את השכונה ממיטרד קשה". אנשי תלפיות שואלים „למה צריך להעביר את המטרד הקשה אלינו?"

הדו״ח הנעלם מהתושבים

בלחץ הביקורת הציבורית פנתה העיריה אל התחנה לחקר הבניה של הטכניון, בבקשה לקבל חוות דעת. חוות הדעת התקבלה במשרד מהנדס עיריית ירושלים בספטמבר בשנה שעברה. הדו״ח שקטעים ממנו מתפרסמים כאן לראשונה, הועלם מן התושבים. נאמר להם כי יש דו״ח והוא אינו שולל לחלוטין את הקמת המתקנים. ובהסתמך כביכול עליו אישרה מועצת עיריית ירושלים את הקמת החניון והמוסך.

בסכומו של הדו״ח האקוסטי עליו חתום פרופ׳ ל. ה. שאודיניסקי נאמר כי כבר עכשיו, בלא מתקני אגד, הרגאים האקוסטיים של התושבים באזור ניתנים להגדרה כלא טובים הם אינם מאפשרים שינה עמוקה ובריאה במשך פרק זמן ניכר של הלילה. יתכן שההפרעות יגרמו גם לקשיים בהירדמות".

„נזקי בריאות"

במקום אחר בדו״ח נאמר כך: „במקרה שמאשרים את הקמת המוסך יש לצפות לצמצום חריף בזמן השינה הנוחה. הדבר עלול לגרום לנזקי בריאות או לתופעות בלתי ישירות אחרות.

במסמך אחר שעניינו זיהום האויר בתלפיות, נאמר כך: „אנו עומדים בפני בעיה שאין יודעים במדויק את מידת הנזק הבריאותי האפשרי כתוצאה מריכוזים מסוימים של אדי דלק ופיח. במיוחד איננו יודעים לאמוד את השפעתם לזמן ארוך".

בדו״ח קטעים רבים המדברים על נזקים בריאותיים אפשריים לילדים, לקשישים, לחולי ריאות וקצרת, ובכל זאת על סמך הידיעות אלו אישרה עיריית ירושלים את הקמת המתקנים. בקריאה במסמכים חסרים הנוגעים

לענין יש תביהה נוספת: מזרחית לחניון האוטובוסים ישנו שטח המיועד להקמת בית־חולים. בדו״ח על זיהום האויר נאמר כי „רוח צפונית ורוח צפון מזרחית עלולה לשאת חלקיקי זיהום מהמקום המיועד למוסך ולחניון אל האזור המיועד לבית החולים".

אין להתעלם מכך שהעיריה אמנם תדרוש בניית מיתקנים להפחתת השפעתם של המטרדים האקוסטיים והזיהומיים ועל כוונתה הטובה לפקח על הפעלתם, אך גם אנשי העיריה וגם מומחי הטכניון מביעים ספיקות ביחס ליעילותם (פרוטוקול מפגישה ביום 23.5.74).

דובר עיריית ירושלים אמר לי אתמול, כי עיריית ירושלים התנתה בפני אגד מספר תנאים שהם בבחינת „יהרג ובל יעבור". לא יהיו מפגעי רעש מעל למידה מסויימת שתקבע באמצעות מדדים משוכללים. לא יוכנסו לחניון יותר מ־180 אוטובוסים. עליהם להרחיב את חגורת הירק ולסלול דרכים עוקפות. אם יעבור אגד על אחד מן התנאים — כך אמר הדובר — תסגור העיריה את החניון. ימים יגידו אם אכן כך.

נשים שהתגייסו למשמר האזרחי בתל־אביב צוידו בימים אלה בנשק. (צילום: י. יפרח וא. ליברמן)

נשיא המדינה באופרה הישראלית

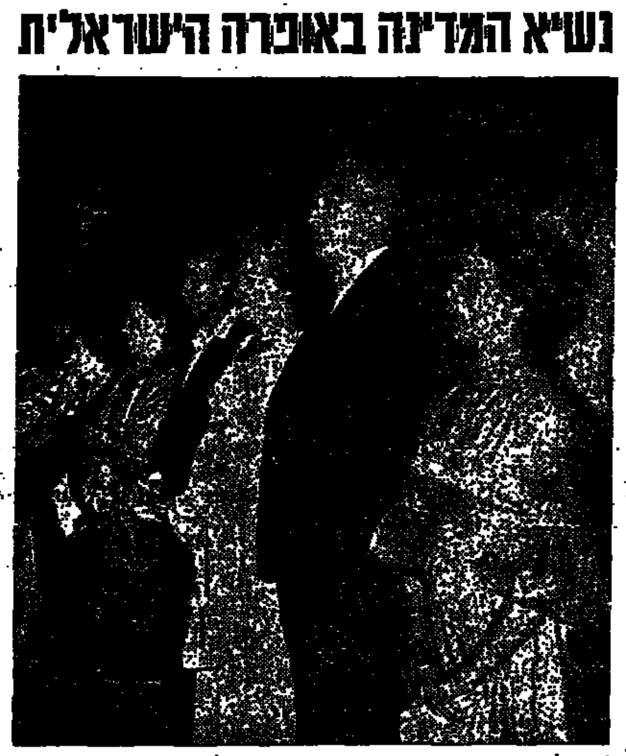

(ירושלים). נשיא המדינה הפרופ׳ אפרים קציר היה אורח האופרה הישראלית בהצגת הבכורה הירושלמית של האופרטה „הרוזנת מריצה" מאת קלמן אשר התקיימה ב־14.8 באולם בנייני האומה המלא מפה לפה ובנוכחות שרי הממשלה, חברי הכנסת וקהל רב.

האורח הנכבד ופמלייתו נתקבלו בבואם על ידי יו״ר מועצת האופרה הישראלית השופט העליון מר צבי ברנזון, מנהלת האופרה הגב׳ אדיס דה־פיליפ ומר ש. אבן־זהר. עם הכנסו לאולם ניגנה תזמורת האופרה בניצוחו של אריה לבנון, את ההימנון.

היה זה ביקורו הראשון של נשיא המדינה באופרה הישראלית מאז הבחרו לתפקידו הרם. הוא שוחח עם מנהלת האופרה ובאות לבקר מאחורי הקלעים בהפסקה, שם נתקבל בתשואות רמות על ידי 230 אמני ועובדי האופרה אשר ביניהם רבים מאד עולים מכל התפוצות ועולים מרוסיה זה מקרוב באו.

הייתה זו פגישה נרגשת ביותר לכל בית האופרה. הנשיא אמר שעל מנהלת האופרה להמשיך במפעלה האמנותי למרות הקושי הכרוך בכך.

בתצלום נשיא המדינה הפרופ׳ אפרים קציר בחברת מנהלת האופרה הגב׳ אדיס דה־פיליפ, השופט צבי ברנזון ורעיתו

(מ.)

הפועלים הערבים מהשטחים לא באו לסיבי דימונה

המנהל: נוצר מצב של „כל דאלים גבר"

(ע). 145 הפועלים הערבים מהשטחים, העובדים במטוויית תשלובת סיבי דימונה לא הופיעו אתמול בבוקר לעבודתם, לאור שפוטרו, בלחץ הפועלים היהודיים אשר קיבלו ביום ו׳ מכתבי פיטורין.

העובדים היהודיים דורשים, כי כל פועלי השטחים יפוטרו ובמקום יתקבלו לעבודה היהודים העומדים בפני פיטורין.

יו״ר מועצת המנהלים של תשלובת סיבי דימונה, מר יעקב שפירא, אמר אתמול כי הפסקת עבודתם של הפועלים הערביים בתשלובת פוגעת בתפוקת המטוויה ועלולה להפריע לפיתוח המתוכנן, שבו עומדים להשקיע 30 מיליון ל״י. לדבריו עלולים הבעלים האמריקאיים של המפעל למשוך ידיהם מתכניות הפיתוח נוכח היחסים בין העובדים היהודיים והערביים. „לצערי, אמר, נוצר בדימונה מצב שבו כל האלים גבר".

מזכיר מועצת פועלי דימונה מר אלברט אבוטבול, אמר כי יש להתחשב במצבם של עובדים בעלי ותק, העומדים בפני פיטורין. לדעתו מגיעה לאלה זכות קדימה גם בשל היותם תושבי דימונה. עם זאת ציין, כי אם תחזיר ההנהלה את הערבים לעבודה, לא תתנגד מועצת הפועלים.

שר הבטחון הרצה בפני קצינים בדרום

(ל.ע.מ.). שר הבטחון, מר שמעון פרס, הרצה אתמול לפני קציני מרחב פיקוד הדרום בבסיס מיוחד שנערך אי שם בדרום. בסיום הרצאת השר על בעיותיה של ישראל בתקופה הקרובה בנושאי מדיניות חוץ, בטחון, חברה וכלכלה, הוצגו שאלות שעליהן השיבו שר־הבטחון והרמטכ״ל, רב־אלוף מרדכי גור.

כלל ופרט

נשיא המדינה קיבל אתמול את שר המשטרה ושר־הפנים, מר שלמה הלל.

הלוחמת בנאצים גב׳ ביאטה קלארספלד שעושה עתה בארץ ביקרה אתמול בעיריית צפת והתקבלה על ידי ראש העיריה מר א. נחמיאס וחברי המועצה. נכחו: ראש עיריית חולון ויו״ר מרכז השלטון המקומי, מר פנחס אילון, קצין המחוז מר י. ראובני ונציגי ההורים השכולים, שילדיהם נהרגו במעלות.

ראש עיריית ת״א־יפו, מר שלמה להט, יצא לחופשה עד ליום 27.8.74. את מקומו ממלא מ״מ ראש העיריה, מר יגאל גריפל.

אסותא — אלישע

נולדו ל: —
רבקה ואמנון שמיר — בן
עופרה ואריאל קפלן דרורו — בן
רחל ושמואל גולן — בן
אסתר ושלמה דלויה — בן

הכל בכל בכול בלוח הכפול
ראה עמודים: 8, 15, 16, 17, 18

1,000.- ל״י מענק מיידי
בבנק הבינלאומי הראשון
חסכון 10000
* 10% מענק מיידי מהסכום המופקד.
* ערך החסכון והמענק נשמרים ע״י הצמדתם לאינדקס
* הרבית, המענק והפרשי ההצמדה פטורים ממס
* תוכל להפקיד בתכנית עד 10.000.- ל״י.
הבנק הבינלאומי הראשון
סניף ראשי: שד׳ רוטשילד 39, ת״א טל. 622311

ראש עיריית אשדוד תובע סיפוח שטחים בעורף הנמל

טוען: רשות הנמלים אינה מגישה תכניות לאישורה של ועדה לבניין ערים

מאת עמוס הדר, סופר „הארץ"

ראש עיריית אשדוד, אינג׳ צבי צילקר תובע סיפוח השטחים שבעורף נמל אשדוד לתחום השיפוט של העיריה, כדי ליצור יחידת תכנון אחת של העיר ולא לפצל את התיכנון לשתי יחידות — העיריה מזה ורשות הנמלים מזה.

מר צילקר אמר בשיחה עם סופר „הארץ", כי לא ייתכן ששטחים אשר בעורף הנמל, הניזונים מתשתית של העיר כגון מים, ביוב, חשמל וכדומה, מתנהלים כיחידה בפני עצמה עם רשות נפרדת ואינם נכללים בתחום השיפוט של העיר.

רשות הנמלים רכשה בשעתו ממינהל מקרקעי ישראל 2000 דונם באשדוד, מהם 1000 דונם משמשים את הנמל ו־1000 דונם הוקצו להקמת מפעלי שרותים לנמל. כאשר יותר רכשה הרשות עוד 1000 דונם, כך שכיום יש בידי הרשות 3000 דונם. תוך חמש שנים החכירה הרשות כ־300 מ״ר למפעלי שרותים בעורף הנמל ומאז הפסיקה להחכיר שטחים.

הכנסות מהקרקעות

הקרקעות של החכירה למקימי מפעלים משמשים כיום מקור הכנסה נכבד ומאזנים את תקציבי הרשות. ראש אגף הכלכלה ברשות הנמלים מר יוסף ילון, אמר בשיחה עמי כי מדיניות החכרת שטחים על ידי הרשות נקבעה ב־1965. המדיניות היא חכירה לפי ערך הקרקע באותה תקופה. עם שיערוך אחת לחמש שנים, צמוד למדד. תנאי נוסף לחכירה הוא, כי כעבור 25 שנה חוזר השטח לרשות הנמלים עם כל הרכוש בשטח. להבדיל, כל חכירת קרקע ליותר מ־10 שנים אושרה על־ידי ועדת השרים לענייני כלכלה.

עוד טוען, כי רשות הנמלים אינה גורם ספקולטיבי ואינה גורמת להפלאת מחירי הקרקע על־ידי חברת אשדוד, שיש לה שטחים בקירבת הנמל. החברה קובעת את מחירי הקרקע לפי היצע וביקוש.

כאשר נשאל מר ילון כיצד חתמה הרשות על חוזים עם מקימי מפעלים בתנאים כה קשים, השיב: „הם התנו מרצונם ואיש לא הכריחם".

מתברר, כי באוקטובר 1972 היה שיערוך של הקרקע בעורף הנמל על ידי שמאי מוסמך שקבע מחיר של שלוש ל״י במקום 2.5 ל״י למ״ר לפני כן. כיום, נקבע מחיר של 4.5 ל״י למ״ר צמוד למדד.

מר ילון אמר, כי רשות הנמלים הפסיקה להחכיר שטחים משום שחסרים לה שטחים שישמשו כרזרבה לנמל. הוא אמר כי הרשות פנתה לשר התחבורה וביקשה ממנו לאפשר לה להרחיב את תחום הנמל ב־10,000 דונם צפונה כתוצאות הכוח של חברת החשמל. השטח שייך כיום למינהל מקרקעי ישראל ורשות הנמלים מבקשת לחכור אותו מן המינהל כדי לשמור אותו כרזרבה קרקעית לפיתוח הנמל בעתיד.

אשה הודיעה על גניבת 20 אלף ל״י מביתה

(ע). 20 אלף לירות נגנבו מביתה של גב׳ מאני לוי מרחוב חנה סנש בבאר־שבע. גב׳ לוי הודיעה על כך לתחנת משטרת באר־שבע וזו פתחה בחקירה.

סוף לגירושין ולפירוד חברות!
היא תשאר שלך ותשיב לך אהבה
בחוברת הסברה שהוצאה לאור ע״י פרופסור חברה לחרצאה והפצת ספרי מידע בע״מ, יש פתרון לבעיה המטרידה הרבה גברים בריאים ובהחלט בלתי מאושרים כתוצאה מיחסי מין בלתי מספקים ומאכזבים (המסתיימים מהר מדי).
חוברת ההסברה חושפת בעיה זו ומלמדת את הקורא כיצד להתגבר עליה ולקיים חיי מין מספקים. לקוראי החוברת יתווסף מידע חשוב, הכל אודות משחק אהבה ארוך בכל שותרצה ומספק, מלווה בתמונות מנוחה.
המחיר — 20.- ל״י. להשיג אצל המפיץ הבלעדי, ד״ר ש. גרונמן 8 ת״א, שלח/י צ׳ק/המחאת דואר לת. ד. 17100, תל־אביב, וקבל/י את החוברת לביתך.

שושנה ומרדכי אלון — נצרת עלית
יונה וד״ר אליעזר מתן — נצרת עלית — ירושלים
שמחים להזמין את קרוביהם וידידיהם לנישואי בניהם
לייה ויואב
הטקס וקבלת אורחים ייערכו ביום ג׳, ט׳ באלול תשל״ד, 27.8.74, בבית־הכנסת הגדול בנצרת עלית, בין השעות 23.00—19.00
נא לראות הודעה זו כהזמנה אישית. הזמנות אישיות לא נשלחו

הסינמטק הישראלי
בית עבר העיריה, רח׳ מבשרת... 4
היום, יום שלישי ה־20.8 יוקרנו:
בשעה 19.00 תיאורמה — פזוליני
בשעה 21.00 המדבר האדום — אנטוניוני

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
התזמורת הסימפונית והמקהלה של הטכניון
קונצרטים פתוחים בסידרה "מוסיקה לעם" בעריכת דליה אטלס
קונצרט פתוח מס. 6
בביצוע
נגני קורס הקיץ למוסיקה קמרית
בהדרכת: רמי שבלוב
בתכנית — שלישיות ורביעיות מאת מוצארט, בטהובן, שוברט וברטוק
הכניסה חופשית — הקהל מוזמן
קרית הטכניון, אולם צ׳רצ׳יל, יום ג׳, 20.8.74, שעה 20.30

הכן את המספר מראש
ראה עמוד 9

עץ הזית
מוצרי "בזק" לנקיון ולברק!
"בזק 24%" תרכיז מעולה לניקוי כלים. המיכל=4 מיכלים רגילים.
כשר

האגודה להענקת פרס לספרות צבאית ע״ש יצחק שדה
טקס הענקת הפרס ע״ש יצחק שדה
לשנת תשל״ד
ייערך ביום רביעי, י״ז באלול תשל״ד, 4.9.74, בשעה 8 בערב, באולם „רקנאטי" במוזיאון ת״א, בשד׳ שאול המלך
מוקירי זכרו של יצחק שדה המעוניינים בכרטיסים מתבקשים לפנות למרכז ההסברה, רח׳ אחד העם 13, תל־אביב.
להזמנה טלפונית: 53838, 53830
בתוכנית:
דבר יו״ר חבר השופטים אלוף (מיל.) עמוס חורב
דבר חתן הפרס
הרצאת הרמטכ״ל רב אלוף מרדכי גור
בנושא: „בטחון ישראל"
פרקי קריאה הגבעת גבל

ערגול
פרופילים כבדים
וברזל מקצועי
בציוד משוכלל
וניקוב חורים בפחים — עובי עד 10 מ״מ קוטר עד 30 מ״מ, במכונת ניקוב פנטוגרף
★
מבצעים:
מפעלי מתכת קדמוני בע״מ
איזור תעשיה ירכא, ת.ד. 258 — עכו
טלפונים: 9—8—912287

רדיו סטריאו 25 רייבר
אמפליפיירים · טיונרים · רמקולים
GOODMAN
מכירה גם לפטורי מכס
חיפה, רחוב הרצל 25, טל. 641582

אוניברסיטת תל־אביב
דיקאנאט הסטודנטים
הגשת בקשות לסיוע, מענקים, מעונות והלוואות לתשל״ה
הננו להביא לתשומת לב תלמידי אוניברסיטת תל־אביב כי מחודש אוגוסט ניתן להגיש בקשה למגורים במעונות הסטודנטים ולמענקים והלוואות.
את הבקשות מגישים באמצעות טפסים אותם ניתן להשיג בדיקאנאט הסטודנטים (בנין רקנטי, קומת קרקע), בחזית ל (בנין מקסיקו), במזכירויות הפקולטות ובמשרד מנהל המעונות.
מעונות הסטודנטים — בקשה למגורים במעונות הסטודנטים זכאים להגיש סטודנטים רווקים נזקקים הגרים ברחוק מהעיר.
את הטפסים יש להגיש למשרד דיקאנאט הסטודנטים (בנין רקנטי), מספר המקומות מוגבל ביותר.
המועד האחרון להגשת בקשה זו 15.9.74
מענקים (הנחות בשכ״ל) — בקשה למענק זכאים להגיש סטודנטים לתואר ראשון בלבד שמצבם הכלכלי מצדיק זאת.
המועד האחרון להגשת בקשה זו — 28.10.74
מילגות — בקשות למילגות זכאים להגיש סטודנטים שבלימודיהם ומצבם הכלכלי מצדיקים זאת.
המועד האחרון להגשת בקשה זו הינו 28.10.74
הלוואות — בקשה להלוואה מקרנות ההלוואה של האוניברסיטה זכאים להגיש סטודנטים שמצבם הכלכלי מצדיק זאת.
את הבקשות יש להמציא למזכירות דיקאנאט הסטודנטים מראשית שנת הלימודים ובמשך כל השנה.
בקשות לכל ההטבות דלעיל ניתן להגיש למשרד דיקאנאט הסטודנטים אישית או בדואר רשום.

אגודת הסטודנטים לרפואה בטכניון
מתכבדת להזמין את ציבור הסטודנטים והרופאים לסמינר בין־לאומי
בנושא:
רפואה
מדע וטכנולוגיה
שייערך במסגרת הכינוס השנתי של הפדרציה הבין לאומית של ארגוני הסטודנטים לרפואה (IFMSA)
בימים ג׳—ד׳, 20—21.8.74 באולם ספרוטס בקריה הטכנית
פתיחה יום ג׳ שעה 10.30
מועדי הישיבות: יום ג׳ 10.30—13.45 15.30—8.00
יום ד׳ 10.30—13.45

הובא בדואר אויר
A Signet
SPECIAL PAPERBACK
THE IMPEACHMENT REPORT
הפצה בלעדית
סטימצקי

האקדמיה למוסיקה בירושלים ע״ש רובין
קורס קיץ לפסנתר
מחר, יום ד׳, 21.8
בין 9.00—12.00
ליאון פליישר
שעור פומבי
בין 16.00—18.00
יוכבד קופרניק—דוסטרובסקי
השקפות חדשות על הכשרת מורים לנגינה
בין 20.00—22.00
ברכה עדן ואלכסנדר תמיר
ספרות הפסנתר ב־4 ידיים
בהוראה

העתונות: פלואוריד לשינים בריאות!
„הארץ" 2.8.74
סקר משחות שיניים לא כל היקר — טוב
סקר משחות שיניים שערך איגוד הצרכנים הבריטי העלה כי יעילות המשחות היקרות הזולות הבכיוונה פלואוריד. נמצא כי בעשרת המשחות הנבדקות ...
אל תבזבז את כספך!
רק משחות השינים פלואוריד של "שמן" מכילה MONOFLUOROPHOSPHATE הנודע לחיסון השינים מפני רקבון.
שמן

הארץ
יום שלישי, ב' באלול תשל"ד
20 באוגוסט 1974

בתל־אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שוקן 21, טל' 824261 (30 קוים) ת.ד. 233
...לים: רח' החבצלת 2, 2242-5-6, ת. ד. 273 ... רחוב נורדוי 20 ... 661166—5, ת.ד. 5259
...: הוצאת עתון הארץ בע"מ. רח' זלמן שוקן 21 תל־אביב
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.
המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel-P.O B. 233, Tel. 82

הפתעה בלתי־מוצדקת

...כאורה אפשר לפרש את ההודעה האמריקאית־ירדנית המשו־תפת שנתפרסמה בתום ביקורו של המלך חוסיין בוואשינגטון, באופן ...; וזה מה שעשו פקידים אמריקאים שציינו, כי נוסח ההודעה ...כרה מחייב את ארה"ב לתמוך בהסכם על „הפרדת כוחות" ...ראל לירדן, אלא רק אומר שארה"ב הבטיחה לפעול למען ... כזה ירדן בהקדם ובזמן הנאות, בין שני הצדדים. אולם ...נוסח הזה יוצא בבירור, כי ארה"ב מכירה בדחיפות שירדן ...ל לענין זה („נושא לדאגה מיוחדת מצד ירדן"), והתגובות ...ות בירושלים והבלתי־רשמיות בחוגי שגרירותנו בוואשינגטון ...שאירות ספק בדבר הפשר האמיתי של המיסמך ההוא.

...נובות אלה לא הצטמצמו בהבעת התנגדות מחודשת למה ... בפי ארה"ב וירדן בשם „הפרדת כוחות", אלא גם הבליטו, ...אל הפתעה מנוסח ההודעה. לא נוכל לפסוק אם תחושה זו ...ת או לאו: אך יש מקום לומר, כי כבר היו יותר מדי „הפת־... בעצרות החודשים האחרונים, ונוכח ריבוי זה מתעורר ספק ...רגים הבאים במגע עם נושאי־דברה של ארה"ב, ואלה שמתפ־... להעריך את דיווחם, אכנם מצליחים תמיד להבחין בין משא־...בם לבין המציאות הפוליטית.

...בלות הכל — אם נכונה סברתנו לפיה ארה"ב אינה גורסת ...ערבית־פלסטינית במערב לירדן, לא תוכל להיות הפתעה ...אמריקאי המבקש לחזק את מעמדו של המשטר ההאשמי; ...ן הדיונות שלפיו לא נפלה עד עתה, הכרעה בבירות ארה"ב ...משתי המדינות הערביות להקדים בתור למו"מ עם ישראל. ...ייפתח המרכב השני של ועידת ז'נבה — הרי ברור שעדיין ...ה וואשינגטון מסמרות לגבי סוגיה זו בכך שהבטיחה לפעול ...הסכם בינינו לבין ירדן.

...יבר הבהירות לגבי שאלה זו אינו רק תוצאה של אי־... אמריקאית. ישנם סימנים המעידים על כך, כי ראש ממשלת ... אשר לפני חדשים אחדים גרס בהחלטיות: „לראשונה ...", ולאחר מכן נאות להסכים לעשות למו"מ למען שלום עם ...שוב נוטה להעדיף הסדר עם קהיר, בטרם נתחיל לנסות הסדר עם ירדן. ההדגשה החוזרת והשנית שממשלת ישראל ...ה לערוך בחירות חדשות לכנסת אם תסכם עם השכן המז־...רבע מאהנו ויותר סארטוריאלי ביהודה ושומרון — כמעט ...זה להדוף את קהיר לכך שתדרוש לעצמה מקום בשורה המבצעים הבאים.

...א ניתן היה להשיג הסכם סופי עם מצרים לפי חלוקת חצי־...ני אשר תשאיר את שרם אל־שייך בידינו, אפשר היה למצוא ...במאמץ המכוון לדחות את ההסדר עם ירדן לזמן מאוחר ...ך אין הוודאות שקהיר תראה את קו החלוקה „מאל־עריש עד מהמרי" כגבול־קבע, וודאית נראית ברגע זה רק העובדה ...ה שלא תוכל להיחלץ מכבלי התחייבותה האומללה, כתע־...ל הרעיון של פשרה „פונקציונאלית" בינינו לבין ירדן, שהיא חושפת מהליכה לבחירות — ואין תימה רבה על מלך חוסיין מתעקש מצידו על רעיונו בדבר „הפרדת כו־... בקעת הירדן לכל אורכה.

...כד נצא מבינ"ם מחודש עם מצרים — דבר זה אינו ברור. זאת גוברת והולכת ההודאות שיהיה עלינו להתיצב למאבק ...בעצרת או"ם נגד הצעה שאש"ף יוכר כנציג בלעדי של ...יגאים — מאבק שעלול להיגמר שלא לטובתנו. יש מקום בתבונתה של מדיניות הגורסת ללכת „מן הקל אל הכבד"; ...ופשר לסגת בסיני בלי בחירות, אך מצבנו בגבול המזרחי ...השתנות לרעה אם ייעלם אותו גורם אשר, עם כל מגרעותיו, ... כבאריטנר מארגוני המחבלים.

...אן פני טורקיה בקפריסין

...ה שגריר ארה"ב בניקוסיה, רוג'ר דייויס, על־ידי המון מפ־... אתמול, הבליט באופן טראגי את זעם היוונים על מדיניות ...טון במלחמת קפריסין וצפוי לפגוע לא מעט באהדה כלפי ...יוון, אהדה שהחלה להסתמן בדעת הקהל האמריקאית. ...ודים וארבע השנים הקרובות עשויות להוכיח. אם יש יסוד ...ת, שבאו לידי ביטוי גם בדברי נשיא קפריסין קלרידס, ...קים מבקשים להשתלט על כל האי או על רובו. אתמול בבר־... כנראה הפוגה בקרבות לאחר שבערב הקודם הפרו הטורקים ...הרביעית את הפסקת־האש, התקדמו דרומה מ„קו אטילה" ...צמם הציבו כיעד לכוחותיהם, וניתקו את הכביש מניקוסיה ...לא ברור אם בזה תמו כוונות ההתקדמות הטורקיות או ...שה להבין מה יכול להיות המניע בנסיון להשתלט על קפ־...ולה, כפי שקשה להבין מדוע התלויה אנקרה למתוח עד כדי ...שבל של יחסיה עם ארה"ב.

...או כך, הטורקים עלולים ליפול קורבן להצלחותיהם. בעיית ... בהיקף של כ־150 אלף נפש, אם לא יותר, מקרב אוכלוסיה ...400 אלף יוונים יכולה ליצור גורם לחץ אשר ימנע הן מה־...ת הקפריסאים־יוונים והן ממשלת יוון כל דיון ראציונאלי ...הסיכסוך באי. היווצרות בעיית הפליטים — בנוסף לעצם ...ההתקדמות למרות הפסקת־האש — עלולה ליצור דעת־...ינת ביותר לטורקים לא רק באירופה אלא גם בארה"ב. החלו הפגנות של יוצאי יוון בחזית הבית הלבן.

...זה אולי מקרה שבין הראשונים בוואשינגטון שהתייחסו ...השלכות התנהגותה של טורקיה היה מיניסטר ההגנה ג'יימס ..., אשר — כך נאמר — חלק כבר לפני חידוש הקרבות על ...הפאסיביות של ד"ר הנרי קיסינג'ר במשבר קפריסין. חזקה ...שלזינג'ר שהוא מודע לחשיבות טורקיה לנאט"ו. אך הוא ...קוה, כנראה, למנוע הסתלקותה לצמיתות של אתונה מה־... יידי ריסונה של אנקרה.

...שהטורקים תופסים יותר שטח וגדל מספר הפליטים ..., גובר גם הלחץ על ממשלת קראמאנליס באתונה. ההפגנות ...אליות, המבקשים דורשים שיוון תצא למלחמה להגנה על ... בקפריסין. ההפגנות עלולות להביא להפלת קראמאנליס. ...יהיו אלה חוגי השמאל או, להיפך, חוגי הצבא, אשר ינצלו ...ב כדי להשתלט על המדינה.

„רכילות" ועובדות בסוכנות

...ב לוודאי כי מאה רכזי הקליטה ציפו „לקבל על הראש" בסוף השבוע שעבר לכנס ארצי עם מנכ"ל מחלקת העליה מר עוזי נרקיס. שכן נושא הכנס — פרשיית השכנת הזוג ...עת עולים — חייב מטבע הדברים קריאה מצד מר נרקיס לכל להקפיד לבל ישנה מקרה מצער כזה. והנה במקום דברי הו־... במקום הודעה על סדרים חדשים שישאירו לעולים מה ...ם, עסק מר נרקיס בסוגיה מי הוא נוכל. זהו התואר בו זיכה ...ים לא את האשם בפרשת הזוג גולן אלא את המדליף. „מי ...עיתונות עם הסיפור של הזוג גולן", אמר, „הכותים את כל ...ים של מרכזי הקליטה". שימו לב: לא המעשה עצמו, אלא היה עניין המוסר, ואמנם באותה נשימה הבטיח מר נרקיס כי ...ות המדליף וידאג לעקור מן השורש מעשים כאלה שממיטים ... המפעל.

נרקיס לא אמר מה יעשה למדליף כאשר יתפוס אותו. האם ...ותו להורג, יכניס אותו לצינוק או אולי יגלה אותו לשליחות ...קאסבאדו. אך גם בלעדי דברים אלה נשמעים דברי מנכ"ל העליה כאילו נלקחו מפארסה נפוליאונית. אך מר נרקיס ...ד לצנן אלא דיבר ברצינות וכעסו היה כעס אמת.

...זה מתברר מממצאי דו"ח מבקר הסוכנות שפורסם אתמול, הפרשה לא היתה „רכילות" כפי שטען מר נרקיס, אלא שהיה עם אשמים ואחראים מסויימים. קשה להבין, שמר ...א ידע שאין מדובר בעורבא־פרח שעה שפתח בציד מכשפות ...ליף ויצא בשצף קצף נגד העיתונות. קשה להבין את עצות ...כלו בצורה בה טיפל בעניין. עתה יש לקוות שהנהלת ... לא תעסוק בתפל, אלא תמצה את הדין כלפי האחראים ...זו.

פרישת יוון ותלות ישראל

נמל חיפה יוכל לשרת את אניות הצי הששי

מאת אליהו סלפטר

מערכת הבטחון הישראלית חייבת עתה לקחת בחשבון שתי התפתחויות בלתי־נעימות שחלו בשבוע שעבר: החלטת יוון להוציא את כוחותיה מ־נאט"ו, המלצת ועדת ההקצבות של הסנאט האמריקאי לקצץ בכ־5 בילי־ארד דולר, שהם יותר מ־50% בתק־ציב ההגנה שהגיש הפנטאגון.

לשתי ההתפתחויות השלכות מדי־ניות שהמשותף בהן סכנת הפרת מא־זן הכוחות הבין־מעצמתי, עם השפעה ישירה על המצב בחלק המזרחי של הים התיכון.

פרישת יוון מנאט"ו פירושה שלילה מרשות הפיקוד המערבי של מספר משחתות, צוללות, ספינות טילים וכו' שמילאו חלק בהיערכות הימית של נאט"ו באגן המזרחי של הים התיכון, את מקומן יצטרכו להפוך יחידות תלויות היו של חברות נאט"ו האחרות — ובבחינה מעשית משמעות הדבר הגדלת הנטל בעיקר על הצי השישי האמריקאי אשר יצטרך להתפרש ב־צורה „דקה" יותר. קיימת גם סכנה רצינית שנמלי יוון ייסגרו בפני הצי השישי ופיראוס לא יוכל עוד לשמש „נמל בית" לספינות ולמשפחות ה־ימאים — דווקא כאשר ארה"ב קיוו־תה להרחיב הסדר זה. תשוב, פירוש הדבר שאנשי הצי השישי יצטרכו להתבסס על נמלי איטליה, שהם רחוקים יו־תר ומקשים בכך את הנוכחות ה־אפקטיבית של האניות באגן המזרחי של הים.

אשר לזירה בקונגרס בוואשינגטון, יש להניח שהנשיא פורד ייאבק ב־מרץ כדי לבטל, בחלקו אם לא ב־מילואו, את הקיצוץ בתקציב ההגנה. מוסקבה וודאי תעקוב בענין מיוחד אחרי מאבק זה — ולא רק משום החשיבות הישירה של הסכום לגבי כוחו המיידי של הצבא האמריקאי. ראשית, הקיצוץ עלול לפגוע בעיקר בתוכניות פיתוח מערכות נשק חד־שות שיהיו דרושות למערב בעוד ח־מש או עשר שנים. אמנם המלץ ל־שים דגש על פיתוח מערכות פחות מתוחכמות וזולות יותר — דוגמת נשק שפיתחו ברה"מ, צרפת וגם יש־ראל — אך זה עשוי להיות עניין ל־זמן ארוך מאד, גם אם יתקבל על הפנטאגון ויגשו למימושו במלוא המרץ.

שנית, קיצוץ רציני בתקציב ההגנה עלול להתפרש במוסקבה כביטוי ל־רפיון רצונו של הקונגרס — ושל העם האמריקאי — לשאת בנטל ה־מחוייב מהצורך לעמוד מול הלחצים והאיומים הסובייטיים, בעיקר על בע־לות בריתה של ארה"ב.

שלישית, פירוש הקיצוץ הגבלה ב־פתיחת קווי ייצור של נשק שבשימוש כוכף, לצורות הבסיק של מלחמת יום הכיפורים. האדמירל מורר, ראש המטות המאוחדים של צבא ארה"ב, כתב באחרונה ב„תמצית ל־מפקדים" — פירסום רשמי מקבופו של הפנטאגון — על לקחי מלחמת אוקטובר כי היא „הבליטה את כמוי־המחסור במלאי הנשק, וההתמושת הציוד הצבאי שמחזיקה ארה"ב ב־רחבי העולם... עלינו להמציל באופן דחוף את רמות המלאי בכל סוגי הציוד בהקשר עם פתיחת בסיסי ייצור בהסכם של שורת פריטים בעלי קצב ניצול גבוה".

צעדים מוגבלים אלה אינם בדיוק התואמים במגמות קצוץ בתקציב ה־הגנה. לכן אין זה אולי מקרה שוועד־ת ההקצבות של הסנאט המליצה — במקביל לקיצוץ בהצעת התקציב — גם על צימצום היקף מכירות נשק אמריקאי לארצות זרות, מחשש ש־הדבר יחמיר את דילדול המלאי ה־דרוש לכוחות ארה"ב.

המלצה מסוג זה עלולה ל־היות גם תירוץ נוח וגם גורם מכביד להאטת הזיון בבקשות ישראל לאספקת סוגי נשק מסו־יימים ע"י ארה"ב. גם כשהפנ־טאגון אוהד ביותר את בקשר ה־ה של ישראל, הדאגה לצרכי הצבא האמריקאי קודמת. פקי־דים בסטייט־דיפרטמנט, אשר ידעו — כפי שכבר קרה בעבר — לנצל את התלותה של ישראל בנשק אמריקאי כאמצעי להפ־עלת לחץ על ירושלים, אולי יוכלו למצוא אוזן יותר קשבת בפנטגון לעצות בדבר „בחינה קפדנית ביותר" של „הצרכים האמיתיים" של ישראל.

אך גם לפרשת קפריסין עלולות להיות השלכות על בעיות הרכש ה־ישראלי — דווקא במידה שארה"ב מאריכה את „העיון האוהד" בבקשר תינו: היה „התקדים הטורקי" יעודד את הערבים לנסות את מזלם הם ב„קביעת עובדות" בפעולה צב־אית, עלולה ישראל להידחק שוב ל„רכבת אווירית" ול„רכבת ימית" לאספקת הזיום של הפריטים אשר לא הגיעו בזמנם. אף שבמלחמת אוקטובר לא שימשו בסיסי נאט"ו ביוון ובקפריסין את „רכבות הנשק" לישראל, הרכבאות תקשורת ומטוסי נאט"ו בבסיסים אלה סייעו לאבטחת המטוסים שהיו בדרך. פיזור נוסף של אוניות הצי השישי עלול להק־שות גם על אבטחת „הרכבת הימית" אם נזדקק לה.

לבחינה, שלושה נושאים דחופים

ושוב כדאי לצטט ממאמרו של האדמירל מורר: „הרכבת האווירית שהופעלה בעיתות המזרח התיכוני זכ־תה לשבחים מוצדקים. לפחות פיר־סום זכתה העובדה שמאז ה־6 באוק־טובר (עד סוף מאי) הועברו ב„רכבת ימית" יותר מ־70% מהמטען שסו־פק... אם עלינו להיענות בעתיד לב־קשת סיוע מהסוג והמימדים של ה־מבצע הישראלי, נזדקק לבסיסים בטוחים בהם נהיה חופשיים, יחסית, ממגבלות פוליטיות וחיצוניות".

המאורעות ביוון ובקפריסין ודאי אין בהם כדי להבטיח לארה"ב בסי־סים כאלה.

נוכח התפתחויות אלה אולי כדאי לישראל לבחון בדחיפות שלושה נושאים:

✱ הצורך בהעלאת לחץ מוגבר על ארה"ב לזרז אספקת ציוד חיוני לישראל כדי להקטין את התלות ב־משלוחי חירום באוויר ובים במקרה של חידוש התוקפנות הערבית.

✱ אפשרות של גיוס כספים ממ־קורות יהודיים למימון ישיר של פתיחת קווי ייצור במפעלי נשק אמ־ריקאיים, במעין דוגמא־זווקא של כוונת איראן לממן במישרין פיתוח וייצור מטוסי קרב מהדגמים שאיראן הזמינה במפעלים אמריקאיים.

✱ לבחון אפשרות להציע לצי ה־שישי שרותי אספקה, תחזוקה ושי־כון משפחות בחיפה, במקום פיראוס.

המחשבות לחידוש רעיון התקשרות ישראל עם האגף הדרומי ה־מתפורר של נאט"ו, נראות מרחיקות לכת וגם בלתי מציאותיות הן מב־חינה לוגיסטית ובעיקר מבחינה מדי־נית. אך מתן שרותי נמל, בלי הרעש והפירסומת של הסדרים פורמאליים, עשוי לעניין את אנשי הצי האמרי־קאי — ולחזק לא במעט את בטחונה של ישראל.

הנושים והמשכנעים

מאת יואל מרקוס

הכל יודעים מה גורלו של אדם שנלכד ברשתה של כנופיית מלווים בריבית קצוצה. הקרבן נדרש להחז־יר את החוב על ידי מוציאים־לפועל (משכנעים בעלי זרוע) והוא משלם ומשלם בידיעה ברורה שגם אחרי שישלם הכל לא יתפטר מה־נושים. הם לעולם יהיו נושיו והוא בעל החוב לנצח. נדמה לי שבמצב דומה מוצאת עצמה ישראל בימים אלה. היא בעלת החוב שאין לו סוף, והערבים הנושים והאלו ה־„משכנעי" בעל הזרוע, הוא ארצות הברית.

כמו תמיד התשלום הראשון הוא תמים העשה בכוונות טובות. ב־מקרה שלנו המדובר בוויתורים ש־היו כרוכים בהפרדת הכוחות. אחר כך בא תורו של התשלום היותר כפוי אשר במהלכו הולך ומתברר לקרבן האומלל שהנושים אינם כלל מתכוונים להיפרד ממקצועם. ישר־אל נתונה עתה בסיבוב שבוע מטורף לקראת התשלום השני, הקשה יו־תר.

אחרי שחזר אלון ופינה מקומו בארה"ב לחוסיין ופהמי, יגיע לשם בעוד כשבועיים ראש ממשלת יש־ראל יצחק רבין. ולפי השיטות ה־מחדרות של המשכנעים כבר ברור לנו מה הדרישה שיציגו לו בוו־שינגטון. כלפי ממלכת ירדן נידרש להחזיר חלק מנהר הירדן. אנו יוד־עים כבר שה„סידור הפונקציונאלי" — היינו: נוכחות אדמיניסטרטיבית ירדנית בחלק מהגדה — שהוצע על ידינו, אינו מספק את הירדנים.

המלך חוסיין רוצה שישראל תב־צע נסיגה של ממש, לפני הכל. לא ברור, בתוקף מה הוא דורש זאת. האם זה צריך להיות פרס על כך שלא הצטרף למלחמת הששי באוקטובר או מקדמה על־חשבון אי־הצטרפותו למלחמה הבאה. אך דבר אחד אינו מוטל בספק: אין הצעד הנדרש על ידו מרמז על כיוון של „סילוק חובות כללי", כלומר הסדר־שלום סופי. שכן הדעת נותנת כי צעדים חלקיים לקראת הסדר־שלום כולל יתבססו על מסגרות הסדר־הקיום הקיימת כבר בשטח (האם אין בינינו לבין ירדן הסדר חלקי מזמן?). למשל, סביר היה שינתן לירדן גישה לעזה ונמל אשדוד, או יוחזרו חלקים של הגדה למינהל אזרחי ירדני ישיר במקום עקיף.

אלא שעיניו של חוסיין לפלשתי־נאים. הוא רוצה את ליטרת־הבשר מישראל בלי תנאים, כיאה לחבורת הנושים הבוטחת בעצמה. יחד עמו או מיד אחריו מבקשת מצרים לק־בל מישראל מעברי סיני, אשר ה־אמריקאים מקווים לקבל תמורתה התחייבות לסיום מצב הלוחמה. וזאת בלי שיונח אפילו נדבך מעשי אחד לתשתית של שלום.

✱

השאלה שחייבת להטריד את ישר־אל בימים אלה היא לאן צורה זו של גביית חובות מובילה אותנו. נניח אפילו שהמשכנעים ישכנעו אותנו להחזיר את הגדה לירדן ואת סיני למצרים. האם בכך סילקנו את החובות ונבוא אל המנוחה וה־נחלה? כמובן שלא. כי הרי הנושים שלנו מודיעים במפורש — וייאמר לזכותם שהם אומרים זאת בגלוי — כי לא ייכון שלום עד שלא יוחזרו זכויותיהם הלאומיות של הפלשתי־נאים. כלומר: גם אחרי שנחזיר את הטריטוריות שבידינו, נמצא את עצ־מנו בדיוק מול אותם נושים מש־כבר היום — הפלשתינאים — ה־דורשים לעצמם מדינה, ומדינות ערב התומכות בהם. ומכיוון שכל המלחמות באיזור פרצו בגלל גיבוי או תמיכה של מדינות ערב בתבי־עות הפלשתינאים — הרי ששום הס־דר ושום התחייבות על אי־לוחמה לא יהיו שווים את הנייר עליהם נכתבו.

השאלה שבפנינו היא יסודית: האם ישראל רוצה להשאר במצב האומלל של בעל חוב לנצח, או שהיא מוכ־נה להתייצב בעוז מול הנושים ש־אינם יודעים שבעה? מכאן שבבואה לגבש לעצמה עמדה מדינית לק־ראת החודשים הקשים הצפויים לנו, אסור לה לממשלה לחשוב רק בדר־כי מחשבה אורטודוקסיות שמטרתן להרוויח כמה חדשים. היא חייבת לברר עם עצמה ועם ארה"ב בכל החריפות את השאלה הבאה: האם אנו צועדים לקראת פתרון כולל של הסכסוך? האם בתשלומים החדשים מאתנו — הרי השטחים זה כל מה שיש לנו להחזיר — אנחנו באמת גומרים הכל?

הסימנים הבאים ממדינות ערב אינם סימפטיים. לא רק סוריה טרם יישבה את קוניטרה, גם המצרים אינם נראים מיישבים את ערי התעלה כפי שהובטח לנו. לפי כל ה־הבנות ולפי כל ההתבטאויות רוצות מדינות ערב גם לקבל מאתנו את כל השטחים וגם להוסיף ולהשאר בסטטוס הנצח של נושים. הפלש־תינאים ישרדו את המצב או יתד שבו שכנכרת מספיק כחזו תמיד יו־כלו לממש את סמכותם כנושים.

✱

בנסיבות אלה בחכמה היתה עושה הממשלה לוא הציגה בפני מדינות ערב את הברירה או לשים קץ ל־סכסוך על ידי הסדרים דו־צדדיים בין ישראל לכל מדינה ערבית ב־נפרד, או לפתור תחילה את מיכלול הסכסוך שבמרכזו הישראלים וה־פלשתינאים. מכיוון שלאפשרות ה־ראשונה אין סיכוי, הגיוני שישראל תודיע רשמית שהיא מסכימה לטע־נת של מדינות ערב, כי הסכסוך עם הפלשתינאים הוא שורש הבעיה, ו־לא יהיה שלום עד שבעיה זו תי־פתר. כיוון שכן רוצה ישראל תחי־לה לשבת עם משלחת פלשתינאית רשמית ומייצגת, המכירה בקיום ישר־אל, לדיון על ישוב הסכסוך בי־ניהם. ועד אשר ייסבו שני הצד־דים ההוזול התקדמות במשא ומתן לא נסכן את בטחוננו על ידי החז־רת השטחים למדינות ערב כדי שישמשו שוב בסיס התקפה ל...הצ־לת הפלשתינאים.

בעוד שאפשר לשער על נקלה כה יש לנו להפסיד מהחזרת שט־חים תוך השארת לב הסכסוך פתוח, איננו רואה מה נפסיד מהפיכת הס־דר שקבעו הערבים והאמריקאים: העמדתו כך שתחילה תהיה ההד־ברות וישוב הסכסוך עם הפלש־תינאים ורק אחר כך תור הנסיגות. זה סדר דברים יותר הגיוני ויותר בריא. לא ירצו הפלשתינאים לדבר — נדע לפחות מה לפנינו. ירצו ל־דבר — מה טוב. על כל פנים מוט־הטעם שנסכים בהכרה למצב בו הערבים יהיו נושים לתמיד ואילו אנו נישאר לעולם בעלי־חוב שצ־ריך מפעם לפעם ל„שכנעי" אותנו.

הפרשה השכוחה והטראגית של יחיא אברהם

מאת משה בן־זאב

כותב המאמר היה בעבר שו־פט בית המשפט המחוזי בחיפה ולאחר מכן (1963—1968) היה היועץ המשפטי לממשלה.

יחיא אברהם כלוא בבתי הסוהר בארץ כשתים־עשרה שנה. הוא נבדל מאסירים אחרים בשני דברים: (א) אין הוא מרצה עונש שנגזר עליו על־ידי בית משפט כלשהו בשל עבירה; (ב) מאסרו אינו לתקופה קצובה לכן אינו זכאי להפחתת עונ־שו בשליש בשל התנהגות טובה ב־בית הסוהר.

בין העבריינים הפליליים, שעברו עבירות חמורות, מצוים כלואים זמן כה רב כיחיא אברהם. ואפילו יש כאלה, ספק אם יש מי ביניהם שטרם נקבעה תקופת מאסרו.

יחיא אברהם הוא מקרה יוצא דופן. הוא כלוא רק לשם כפיית ציות של פסק־דין רבני שחייב אותו לתת גט לאשתו. מאחר שהוא מס־רב — נגזר עליו לשבת בבית הסוהר עד אשר יתרצה.

הבסיס המשפטי לישיבתו המתמ־שכת של יחיא אברהם בבית הסוהר הוא ללא פגם מבחינה פורמלית. חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין) תשי"ג—1953, נותן ביטוי לסטטוס קוו הדתי בעניני אישות. מכוח סעיף 6 לאותו חוק, רשאי בית משפט מחוזי, לפי בקשת ה־יועץ המשפטי לממשלה, לכפות ב־מאסר ציות לפסק־דין סופי של בית דין רבני בעניינים מסויימים, בכלל זה כאשר פסק־הדין הרבני מצווה לכפות איש לתת גט־פיטורין לאש־תו. ואמנם הליך כזה ננקט על ידי היועץ המשפטי לממשלה בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב, אשר ציווה עוד ביום 29.10.62 לאסור את יחיא בגלל סירובו לתת גט לאשתו. צו זה של בית המשפט ה־מחוזי בתל־אביב עומד בעינו עד היום.

הצו לפי סעיף 6 האמור הוא במהותו צו־כפיה על בזיון בית הדין הרבני. מבחינה זו הוא דומה לצו כפיה אחר, דהיינו זה מעוגן בפקו־דת בזיון בית המשפט והבא לכפות ציות לצווים של בתי המשפט האזר־חיים. הצד השווה שבשני סוגי ה־צווים, הוא ששניהם אינם צווים עונשיים. מטרתם אינה להעניש על אי־ציות לצו כלשהו של בית ה־דין הרבני או של בית המשפט האז־רחי, אלא לכפות על אדם לבצע מעשה או מחדל, שבלעדיהם אין הצו המקורי של בית הדין או של בית־המשפט בא לכלל ביצוע.

שיקולים נוספים

אולם קיים הבדל בין שני סוגי הצווים. צו כפיה על הבטחת צו של בית הדין הרבני יכול להינתן אך ורק ע"י בית המשפט המחוזי ו־זאת רק על פי בקשת היועץ המש־פטי לממשלה. היועץ המשפטי ל־ממשלה נקבע כאן — וכך נפסק הדבר ע"י בית המשפט העליון — כ„רשות פיקוח", שהתפקידה להח־ליט, על דעתה היא, אם לסייע באופן אפקטיבי לביצוע הכפיה ש־הוטלה על ידי בית הדין הרבני ואם לאו. ואילו צו כפיה על הפרת צו של בית משפט אזרחי מוצא על ידי אותו בית משפט עצמו וזאת, כמובן, על פי בקשת הצד הנפגע. ליועץ המשפטי לממשלה נשמרה גם כאן זכות כלשהי להתערב, אך יותר משנשמרה לו זכות הוטלה עליו חובה לעשות כן.

על פי הוראה מפורשת של ה־פקודה, הוזהר ליועץ המשפטי ל־הביא את עניינו של האסיר לשיקול נוסף, לפני בית המשפט שהטיל את המאסר, כל עת שיראה צורך בכך — אך הוא חוייב לעשות זאת לא פחות מאשר אחת לששה חודשים מיום תחילת המאסר. לוא היתה הוראה דומה קיימת בחוק שיפוט בתי דין רבניים — היה עניינו של יחיא אב־רהם מובא עד היום לשיקול נוסף בבית המשפט המחוזי לא פחות מעשרים וארבע פעמים.

סביר להניח, שבאחת מאותן עש־רים וארבע פעמים היה בית המשפט המחוזי משתכנע שהמאסר במקרה זה אינו משיג את מטרתו והיה מושך את ידו מהענין ומשלח את האסיר לחפשי. אך מכיוון שהוראה דומה אינה קיימת בחוק שיפוט בתי דין רבניים, הרי „סמכות הפי־קוח" של היועץ המשפטי לממשלה, לפי חוק זה היא בעלת אופי דיס־קרציוני מובהק. אין היועץ המש־פטי חייב להביא את עניינו של האסיר לעיון מחודש בפני בית המש־פט בזמנים קבועים וקצובים. הוא יכול לעשות כן רק כאשר הוא עצמו ימצא זאת לנכון.

עניינו של יחיא אברהם הובא פע־מיים לשיקול נוסף בפני בית המש־פט המחוזי שהטיל עליו את המא־סר, בכוח „סמכות פיקוח" זו של היועץ המשפטי לממשלה. פעם בתום שנה מתחילת מאסרו, ופעם שניה כעבור שנתיים נוספות. בשתי ה־פעמים ביקש היועץ המשפטי לממ־שלה להורות על שחרורו של יחיא אברהם בטענה שהמאסר הוכח בלתי־תכליתי. בשתי הפעמים נדחתה בקשתו על ידי בית המשפט המחוזי. השופט המחוזי לא שוכנע באוזר התכלי־

יחיא אברהם

תיות של המאסר. הוא סבר שאולי יביא המשך המאסר לידי כך ש־יחיא ישנה את דעתו. על הדחיה השניה הגיש היועץ המשפטי ל־ממשלה ערעור בבית המשפט העל־יון, אך גם הערעור נדחה ובית המשפט העליון צירף את דעתו הוא לדעתו של בית המשפט המחוזי. מאז לא יסף עוד היועץ המשפטי ל־ממשלה להטריד את בתי המשפט בעניינו של יחיא אברהם. יחיא אב־רהם קנה לו זכות לישיבת קבע ב־בתי הסוהר של המדינה. נראה שאין סיבה נראית לעין מדוע לא יישב שם עד יומו האחרון. אסיר שכוח אל האדם.

חוות דעת פסיכיאטרית

מיהו יחיא אברהם, מהי דמותו, מהם מניעיו?

בפסק־הדין של בית־המשפט ה־עליון* ניתן ללקט עובדות והער־כות הנותנות מושג כלשהו על דב־רים אלה. יחיא נשא את אשתו בתימן, בשנת 1946, ולזוג נולדו שתי בנות. המשפחה באה לארץ בשנת 1951 וכאן חלה יחיא במח־לת הנפילה. מאז חדל לעבוד אפילו בעבודות קלות שהרופאים לא אסרו עליו, והחל להתקיים על תמיכה שקיבל ממשרד הסעד. אשתו פנתה לבית הדין הרבני והתלוננה שאינו משלם מזונות ומכה את בנותיה בשעת התקפי הנפילה. בית הדין הרבני פסק שיש לכפות את יחיא לתת לאשתו גט.

בחוות דעת של השירות הפסי־כיאטרי לבתי הסוהר, שניתנה עוד בשנת 1963, נקבע כי יחיא הוא חולה נפש, חוות דעת זו טמנה בחובה סכנה, שהרי גט של שוטה אינו גט ואם קביעה זו של אי־שפיות היתה עומדת בעינה, לא היה נשאר לאשתו של יחיא כל שביב של תקוה להשתחרר אי פעם מכבלי עגינותה. על כן הועבר יחיא לבדיקה פסיכיאטרית נוספת, בבית חולים ממשלתי, והפעם נסתיימה הבדיקה בהוצאת תעודה „כי הוא שפוי בדעתו, וכי מבין את מהות הגט, ומסוגל לתת גט לאשתו."

מאמצים רבים שנעשו באותה תקופה על ידי שלטונות בתי ה־סוהר, שירות המבחן למבוגרים, הנ־הלת בתי הדין הרבניים ורבנים מתנדבים להביא את יחיא לכך ש־יתן גט לאשתו, כולם נכשלו. לכ־אורה, זה מוזר, שכן יחיא הוא איש דתי, מכבד רבנים ומבלה את רוב זמנו בבית הסוהר בתפילה. לכן אין ספק שפעלה אצלו מוטי־בציה חזקה מאד נגד מתן הגט ויתכן מאד שדווקא ההסתגלות לחיים בבית־הסוהר והפחד מהיציאה ממס־גרת זו לחופשי — הם חלק ממו־טיבציה זו. בעניות המובאה ה־באה מדבריו של יחיא עצמו, כפי שנוסחה בפסק־הדין:

„אני צדיק בכלא שאסור. אין לי גט. היו אצלי רבנים, אמר־תי להם אין גט. הייתי הרבה בבתי סוהר. לא חשוב לי בכלל. אני העיקר בארץ־ישראל, ולא חשוב באיזה פינה בארץ ישראל".

בחוות דעת פסיכיאטרית, מאוחרת יותר, משנת 1967, שגם היא מוז־כרת בפסק־הדין, תואר יחיא כ־„אישיות גבולית — לא נורמלית, מבחין בין מותר לאסור, מבין מה זה גט, אך מגדר כאישיות. פועל מתוך עקשנות בלתי רציונלית. איננו סר בכל משום הצעה מכך שהוא לא בבית ולהיפך. לדעתו, דווקא בבית הסוהר נפתרות בעיותיו."

בשלב מסוים אירע דבר שאינו משתלב עם ההערכות האמורות. ב־מרום, כלשהו הסכים יחיא לקבל סכום־כסף תמורת הגט. מהסכמה זו הוא חזר בו מיד אך יתכן שהוא הוא שהכריע את הכף נגדו בכל ההערכות. וכך נמצא שגם שופטי בית המשפט העליון תיארוהו בצורה שלילית ביותר. השופט ד"ר זילברג כינהו: „העקשן השפל הזה". השופט לנדוי ראה בו „בעל אכזרי" והנשיא אגרנט הצטרף להבנתו של שופט בית המשפט המחוזי, כי „סרבנותו של הבעל לתת את הגט היא לעתים קרובות פרי סיבוכי יצרים שאינם נכנעים על נקלה למצוות ההגיון."

מטרת הכפיה לא הושגה

והנה עברו עוד שנים ארוכות ומטרת הכפיה עדיין לא הושגה. ק־רוב לודאי שהיא גם לא תושג בע־תיד. יגידו אשר יגידו על יחיא — הריהו יצור אנוש, ואין הוא עבריין. אם הוא חולה — מקומו בבית חו־לים. אם הוא מקרה סעד — זכותו לקבל את תמיכת המדינה בצורה המקובלת בחוק. ישיבתו בבית הסוהר, כשלעצמה, אינה משרתת כל מטרה ואין היא מוסיפה כבוד למדינה. ספק אם קיים עוד תקדים, בתקופ־תנו אנו ובמדינת חוק כלשהי, שאדם מוחזק שנים כה רבות בבית הסוהר בשל סירוב לציית לפסק דין בענין אזרחי. ישיבתו של יחיא בבית הסוהר, שבאה מעיקרה למנוע בזיון בית הדין בשל סרבנותו לציית לו, בכלל שהיא מתמשכת, הופכת היא עצמה לבזיון של אותו בית הדין ושל השיטה המשפטית כולה, ש־מכוחה ובעטיה נוצר מצב משונה זה.

ובכל זאת נתגלגלה זכות לציבור ע"י יחיא וסרבנותו המופלגת. פסק־הדין בעניינו נוצל ע"י בית המשפט העליון לכתיבת דברים מאלפים וח־שובים מאד בשאלת התרת עגונות. כיד למדנותו הטובה עליו, ניתח השופט ד"ר זילברג את הבעיה הח־מורה הזאת והוכיח כי קיימות דר־כים הילכתיות להבטיח לכל אשה ב־ישראל, ע"י הטלת תנאי בקידושין, שאם יעלם בעלה או יסרב, שלא כחוק, ליתן לה גט, יתבטלו הקידו־שין שלה למפרע. בסיום דבריו הוא כותב:

„...אחד הנימוקים העיקריים של מחייבי הנישואין האזרחיים הוא, כי נישואין דהיום, כפי שאלה טוענים — מסגירים את האשה לשרירות לבו של ה־בעל בבואה לדרוש ממנו גירו־שין — זהו אמנם לא בדיוק כך, אבל משהו בנו יש, והמק־רה שלנו יוכיח...".

והוא פונה בקריאה נרגשת לר־בנים לטכס עצה ולמצוא דרך היל־כתית, להתרת כבלי עיגון האשה, בכל מקרה בו הנסיבות מחייבות ב־מפגיע להפריד בינה לבין בעלה.

פניה זו, שהצטרפו אליה גם ה־נשיא אגרנט וגם השופט לנדוי, נפ־לה על אזנים אטומות. הרבנות שת־קה ולא הגיבה.

בינתיים פקדו את המדינה ספ־רות חדשות ביחסיה עם הדת: היתה בעיית הממזרים והיתה הצעת הנפל לחוק פסולי־יוחסין. ומעל לכל עומד בעינו המשבר הפרמננטי בדבר „מי הו יהודי".

הטרגדיה האישית של יחיא ושל אשתו, הכבלה את מיטב שנותיה ב־עגינות, והטרגדיה הציבורית של חוסר רצון וחוסר אונים משווע מצד המוסדות, שהחוק הפקידם על כך, לפתור בעיות אנושיות חמורות של אזרחי המדינה — כל אלה מובאו עמוק מתחת לשטיח העבה של ה־סטטוס קוו המקודש.

• ע. א. 164/67 פד"י כ"ב (1) 29.

כח המשיכה
של „כח 10,000"

כח 10000

מענק מידי עד 1,000 ל"י.
הצמדה מלאה על הקרן ועל המענק.
ריבית.
פטור ממס.
שיא של הכנסה.

בנק לאומי לישראל בע"מ
הבנק הצועד עם הזמן

פרסום א. טל

פרטים נוספים על תוכניות החסכון שלנו
ב"חי"ג חסכון"
בימים א'—ה', 8—5 אחה"צ; טל' (קידומת 03): 51321, 50543, 50542, 50188, 50067.

هكذا من الأصل

مكان الأصل

הדרוזים: בעיותיה של עדה מיוחדת (ג')

קול הקיצונים קונה לעצמו שביתה

לאחר הפגנה סוערת שערכו צעירים בעת ביקורו של יצחק רבין בחגיגות נבי־שועיב, הוחלט להקים ועדה ציבורית שתבדוק את טענות הדרוזים ותמליץ על פיתרונות ✱ מינוי הוועדה עורר רוגז בקרב עסקנים דרוזים צעירים

מאת עטאללה מנצור

הדרוזים חיים בחברה כפרית שמרנית ובעלת מסורה תרבותית ה־מתנגשת עם צרכי החברה המודרנית. „בבניי" העדה הם מיעוט קטן אבל גם המהפכנים ביותר מ־בין הצעירים הדרוזים אינם מעיזים ללחום בהם בצורה גלויה וחריפה. העובדה כי הסודיות היינה אחד מעיקרי הדת הדרוזית אינה מאפשרת לנוער השואף לקדם את החברה שלו, לנהל דו־שיח עניני עם הזקנים.

„אלהודה", ירחון משכילי העדה, משתדל להאיץ בזקני העדה לגלות ליברליות. למשל, בענין חינוך הנערות. מלקט הירחון ומ־פרסם כל פירור של מידע על מוסדות החינוך המפותחים של ה־דרוזים בלבנון.

העדר דיאלוג בין צעירי העדה לזקניה, בולט גם במישור אחר. הזקנים חשים את עצמם בבית בחב־רת מנהלי המחלקות הערביות של משרדי הממשלה. הצעירים, יוצאי צה"ל סבורים כי הגיע הזמן ל־שילובם המלא של הדרוזים בחיי המדינה (מוחמד רמאל מירקא, ר כמאל מנסור מעוספיה — מעסקני הצעירים הבולטים — סבורים כי מחובת הסוכנות היהודית לאמץ את כפרי הדרוזים ולפתח אותם); כאשר הצליחו הצעירים אחרי מלח־מת ששת הימים להביא את הממ־שלה לידי החלטה: להוציא את ה־דרוזים מטיפול המחלקות הערביות מיהרו הזקנים, כולל חבר הכנסת הדרוזי ג'בר מועדי, לדרוש ביטול החלטה זאת.

הזקנים טענו ששפת הדרוזים ער־בית ומנהגיהם כשל ערבים שמר־ניים, גם הבעיות והגדולים והקר־קאים שלהם זהים לאלה של הער־בים. לכן אין מפקחי חינוך ומד־ריכי חקלאים יהודים יכולים לע־נות לצרכי הדרוזים.

לעומתם טוענים הדרוזים הצעי־רים: אנו משלמים את המס הכבד ביותר הנדרש מאזרח בישראל: ה־שרות הצבאי. לנו זהו שרות קשה יותר מאשר ליהודים כי לעתים קרובות אנו מתייצבים מול אחינו הדרוזים, מלבנון וסוריה. אבל כא־שר אנו חוזרים לחיים אזרחיים אנו חשים כי מתייחסים אלינו כאל שאר הערבים, וזה מקומם אותנו. אנו דורשים שוויון מלא עם היהו־דים, גם בכמות ההלוואה לפיתוח ושי־כון, מיכסות קרקע ומים. המחלקות הערביות הוכיחו את אזלת ידן ב־פיתוח הכפרים הדרוזים. האם רוב הדרוזים הצעירים דוגלים בביטול חובת הגיוס לצה"ל לבני הנוער הדרוזי? משיחות עם עשרות דרו־זים התרשמתי כי אין הדבר כך. להיפך הם טוענים כי השרות הצב־אי הוא המנוף העיקרי המצוי בידיהם במלחמתם למתן שוויון זכויות לדרוזים בישראל.

הפגנה נגד ראש הממשלה

בסוף אפריל, ובמסגרת חגיגות נבי שועיב קידמו צעירים דרוזים רדיקאלים את פני ראש הממשלה מר יצחק רבין בהפגנה סוערת בה דרשו הוצאת הדרוזים למסגרת ה־ערבית על ידי ביטול חובת הגיוס לצה"ל והכרה בדרוזים כערבים ר מוסלמים הרשאים לחגוג את חגי המוסלמים. בודדים בלבד מאלפי ה־נוכחים בחגיגה יצאו נגד המפגינים ורק בהתערבות המשטרה ניתן ל־ראש הממשלה לשאת את דברו.

בעקבות המקרה החליט היועץ לעניני ערבים במשרד ראש הממ־שלה למנות ועדה ציבורית כדי לשמוע את טענות הדרוזים ולהמ־ליץ על מדיניות לפתרונן. בראש הועדה עומד ד"ר גבריאל בן דור, מאוניברסיטת חיפה. וחבריה הם היה פאיז עזאם מעוספיה וסמאן פראג' מכפר ראמה. אבל מינוי ועדה זאת של צעירים משכילים עורר מיד תגובה שלילית. דווקא בחוגי העסקנים הדרוזים הצעירים. בחוגים סגורים טענו כי שלושת חברי הועדה נמנים עם אותו חוג הקשור עם היועץ לענינים ערבים ומכאן שאין סיכוי רב כי יתגלו מתוכה ההגוויה שלו. אבל בפומ־בי טענו כי ועדה של שלושה היא מצומצמת מדי ואינה מייצגת בצו־רה מספקת.

אזהרות

צעירים שהתארגנו לפעולה אופ־וזיציונית, טוענים כי נתקלו באז־הרות שפעילותם מסכנת את סי־כויי ההתקדמות שלהם או של קרו־ביהם. כוהמד רמאל, מזכיר מועצת הפועלים הדרוזית של ירקא—ג'ד ליס—אבו סנאן בגליל המערבי סי־פר לי כי לאחר שסיים את שרו־תו הצבאי כתב עשרה מכתבים למשרד החינוך והתרבות בהם בי־קש משרה של מורה ולא נענה. כאשר ביקר במשרד החינוך עם ח"כ ג'בר מועדי, נתקבל מיד ל־עבודה.

מורה בעל תואר אקדמאי הנמ־נה עם מייסדי „התנועה הדרוזית" הנאבקת על שילוב מלא של הדרו־זים בחיי המדינה. סיפר לי כי התנועה שלו נכשלה בגיוס הרחוב הדרוזי לאחר שנודע שמשל ה־דרוזי שהשתתפים בתנועה לא יוכלו להתקדם במשרותיהם הממשל־תיות.

בעקבות סיור בכפרי הדרוזים נראה לי כי יד הקיצונים המות־חים ביקורת על הממשלה הולכת ו־גוברת ברחוב הדרוזי.

(המאמר אחרון בסידרה)

לבעיות פיצוץ האוכלוסיה יש פתרון, אך השאלה היא אם יהיה זה פתרון אנושי או לא

מאת גלאדווין היל

The New York Times

מיוחד ל„הארץ"

גידול האוכלוסיה העולמית בשי־עור שני אחוזים הוא ממוצע של שיעורי גידול לאומיים, הנעים מק־צת פחות מאפס במזרח גרמניה ל־3.4% בקולומביה, אקוואדור, ונ־צואלה ופאראגואי. גידול האוכלוסיה העולמית בא בעיקר בארצות המת־פתחות באסיה, המזרח התיכון, אפ־ריקה ואמריקה הלטינית.

בארצות הנחשלות יושבים כשני שלישים מאוכלוסית העולם, ולהן שיעורי הילודה הגבוהים ביותר — 5 לידות לעומת כל לידה בארצות המפותחות. מ־71 מיליון התושבים שנוספו לעולם ב־1972, נולדו 13.3 מיליון ל־800 מיליון תושביה של סין העממית (אף כי שיעור הילו־דה בה בצנוע יחסית, 1.7%), ו־12.8 מיליון ל־600 מיליון תושבי הודו, ששיעור הילודה בה 2.5%. את המ־קום השלישי תפסה אינדונזיה עם גידול שנתי של כ־3.5 מיליונים נפש. אחריה באו ברזיל (2.8 מיליו־נים), בריה"מ (2.2 מיליונים) ומכ־סיקו (1.8 מיליון).

הילודה והדת

זמן רב היה נפוץ הרעיון כי פי־קוח על האוכלוסיה הוא במידה רבה ענין של הוראת פיקוח ילודה לעמים „נחשלים", במיוחד בארצות שבהן רבה השפעת הכנסיה הקתולית. אך הנסיון ומחקרים של הזמן ה־אחרון שיכנעו דמוגרפים חשובים שיש כאן אשליה ופישוט־יתר.

בהרבה ארצות לא־קתוליות גבו־הים שעורי הילודה כמו בארצות קתוליות. הדוגמה האפיפיורית אמנם אוסרת מניעה „מלאכותית" של הפריה וכן הפלה, אך הכנסיה תומ־כת מאד ב„תכנון משפחה" באמ־צעים כגון „הימים הבטוחים", ר לוקחת חלק חשוב במאמצים הער־למיים לבלום את הריבוי המופרז.

גוברת העדות שגורמים אחרים ולא הדת, קשורים לשיעורי הילו־דה. בשתי הארצות הקתוליות אי־טליה וצרפת מגיע שיעור הילודה השנתי לאלף ל־16.8 בראשונה ול־16.9 בשניה — הרבה יותר מן ה־15.6 של ארה"ב ושווה מן ה־17.8 של בריה"מ.

בריה"מ היתה המדינה הראשונה שהנהיגה, כבר ב־1920, שרותים ל־תכנון המשפחה — אף כי לא במ־טרה מוצהרת להאיט את גידול ה־אוכלוסיה. המדינה ה„מתפתחת" ה־ראשונה שנקטה מדיניות של צימצום הגידול היתה הודו ב־1952. כיום יש לכדי 30 מתוך 120 ארצות מת־פתחות מדיניות רשמית המכוונת להפחית את שיעור הילודה. כ־30 אחרות, כולל רוב ארצות אמריקה הלטינית, יש תוכניות של „תכנון משפחה", המכוונות לשלום האוכ־לוסיה ולא להגבלתה. שני סוגים אלה מקיפים 87% מאוכלוסית ה־עולם ה„לא־מפותח". כ־60 ארצות מתפתחות מסוגות כאדישות או מת־נגדות לרעיון של צימצום גידול האוכלוסיה.

המאמצים לפיקוח על הילודה אמ־נם הניבו תוצאות מסויימות, אך הר־בה פחות מן המצופה.

דמוגרפים חקרו את הפרדוכס מ־דוע קשורים שיעורי ילודה גבוהים דווקא לארצות הנחשלות, שבהן יכולים הבריות להרשות לעצמם פ־חות מכל להעמיד צאצאים. הם ה־גיעו למסקנה שמסיבה עיקרית הוא אינסטינקט הרדיפה אחרי ביטחון: ילדים הם ההגנה העיקרית בפני תהפוכות החיים. במקומות שבהם ניתן בטחון, מבחינת יציבות במס־גרת שלה, דאגה לבריאות, חינוך ושי־פור התנאים הכלכליים, נוטים שי־עורי הילודה לרדת באופן ספונט־ני, כפי שירדו בארצות המתקדמות של המערב.

הילודה והתנאים הסוציאליים

בהקשר זה אומר הדמוגרף בראון: כרגיל אין שיעורי הילודה יור־דים מרצון, כשחסרים אספקת מזון מובטחת, ידיעת קרוא וכתוב, ול־פחות שירותי בריאות בסיסיים. מצד אחר, מוסיף הוא, יש עתה עדות בולטת שבמספר גדל והולך של הארצות העניות ירדו שיעורי הי־לודה באורח תלול על אף הכנסה נמוכה יחסית לנפש... בכל הארצות האלה השיג חלק גדול מן האוכלו־סיה גישה לשירותים סוציאליים וכל־כליים מודרניים — כגון חינוך, בריאות, תעסוקה ושירותי אשראי — במידה רבה הרבה יותר מאשר ברוב הארצות העניות.

המסקנה המקצועית מכל אלה היא שהאטה בגידול האוכלוסיה ושיפור התנאים הסוציאליים והכלכליים תלו־יים זה בזה, ועל כן יש לחתור לשתי המטרות בעת ובעונה אחת.

בראון מעריך שבכל רחבי תבל מוציאים מידי שנה 3 מיליארד דו־לר על פיקוח על הילודה — לעומת 200 מיליארד דולר הוצאות צבאיות.

נוכח מגמות הגידול הנוכחיות ס־בורים מומחים רבים שאין לצפות אף להתחלה של האטה בגידול ה־אוכלוסיה בעולם לפני שנת 2000. באותו זמן תספיק אוכלוסית העולם לעלות ל־8 מיליארד, והמצוקה הא־נושית תגיע לשיעור שאין להעריכו.

בראון, המייצג אסכולה אופטימית יותר, מתווה דרכים שבהן עשויים להאיט את גידול האוכלוסיה בעו־לם על ידי מאמצים לאומיים ובין־לאומיים מסיביים, כך שהיא תתיי־צב על פחות מ־6 מיליארד „ב־ראשית המאה ה־21".

תחזית שבה מסכימים מומחים מ־כל האסכולות הובעה על ידי נשיא הבנק העולמי רוברט מקנמרה: בע־יית האוכלוסיה תיפתר בצורה זו או אחרת. השאלה היחידה היא אם תיפתר בצורה רציונאלית ואנושית, או בצורה בלתי־רציונאלית ובלתי אנושית.

(המאמר שני ואחרון)

5000 ל"י מחכות לך בפרדס... עוד 1½ שבועות!

כיצד תזכה בהן ?

עליך לחבר מילים רבות ככל האפשר מן האותיות המרכיבות את הסיסמה "שתו מיץ פרדס". המילים חייבות להיות אך ורק בשפה העברית והנך רשאי לצרף באופן חופשי אותיות כרצונך. לדוגמא: "שומר", "רפת" ועוד.

כללים נוספים:

1. אין להשתמש באות אחת פעמיים באותה המילה.
2. אות סופית יכולה לשמש גם כאות רגילה וההיפך.
3. יבואו בחשבון גם נטיות של פעלים. לדוגמה: שתו. ישתו.
4. יבואו בחשבון גם נטיות־הרבים של המילים המתאימות. לדוגמה: ורד – ורדים.
5. אין להשתמש במילים לועזיות ובראשי תיבות.

בנוסף, עליך לאסוף 15 פקקים של משקאות "פרדס". הכנס למעטפה אחת את:
א. רשימת המילים שחיברת.
ב. 15 הפקקים.
כתוב את שמך וכתובתך גב המעטפה ושלח אל "תחרות השנה" ת.ד 30672 תל־אביב. מועד אחרון למשלוח המעטפות: 30.8.74 מעטפות שתשאנה חותמת דואר מתאריך מאוחר יותר ו/או מעטפות ללא פקקים—לא תיכללנה בתחרות.

פרסים.

* פרס ראשון – 5000 ל"י למשתתף שיצליח לחבר את מספר המילים הגדול ביותר.
* פרס שני – 2000 ל"י
* 3 פרסים בני 1000 ל"י כ"א וכן 100 חבילות של ממוצרי "פרדס". שיוגרלו בין כל המשתתפים בתחרות.

אם יגיעו שני משתתפים או יותר למספר זהה של מילים – יתחלק הפרס ביניהם שווה בשווה.

חבר השופטים יורכב מנציג "פרדס מוצרי הדר" בע"מ, רואה חשבון החברה, נציג האקדמיה ללשון העברית ונציג חברת הפרסום. החלטת חבר השופטים לגבי הזוכים בפרסים הכספיים היא הקובעת, ולא יתקבל כל ערעור על החלטה זו. תוצאות התחרות תתפרסמנה בעתונים: מעריב, ידיעות אחרונות והארץ. ובשבועונים: מעריב לנוער, להיטון והארץ שלנו.

עובדי חברת "פרדס", חברת "סוקר" ובני משפחותיהם אינם רשאים להשתתף בתחרות.

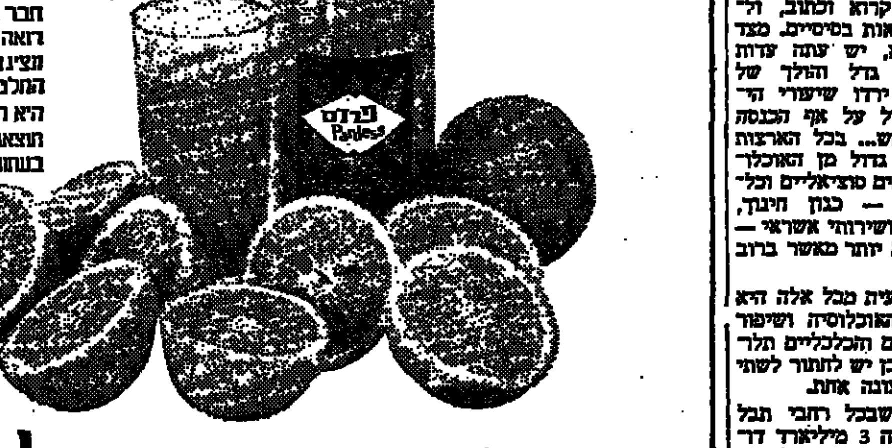

"פרדס"

יותר מיץ טבעי מכל משקה קל אחר

קשיי ענף הסיבים הסינתטיים

הסיבות למשבר: העלאת מחירי הדלק והעובדה שיצרני חומר גלם עברו לייצר מוצרים מוגמרים

מאת אלעזר לוין

הקשיים הנוכחיים בענף ה־סיבים הסינתטיים הם תופעה זמ־נית, או חלק מתהליך של שינויים בשוק העולמי למוצרים אלו? ה־דעות על כך חלוקות בין אנשי מק־צוע. אולם אין מחלוקת על ההער־כה, כי המשבר חמור כרגע, וכי הוא מעמיד במצב לא־נוח את אר־בעת המפעלים בענף. הקשיים הנוכ־חיים אף מעוררים סימן שאלה ל־גבי חלק ממפעל־הענק ניילית, ה־מוקם הולך בהשקעה של 200 מי־ליון ל"י במגדל העמק.

סיבות המשבר ברורות למדי: חומ־רי־הגלם, הקרויים „פילאמנטים" ב־לשון מקצועית, או „פתיתים" בלשון ציורית יותר, הם תוצר־לוואי של נפט. מחיריהם עלו ב־60 עד 70 אחוז, בעקבות האמרת מחירי הדלק. קילו פילאמנטים עולה כיום יותר מ־2 דולר. לעומת זה, הביקוש ל־מוצר המוגמר, אריגי חוטי פוליאס־טר, לא עלה במקביל, משום התח־רות הקשה מצד החוטים הטבעיים, כותנה וצמר, שמחיריהם בשוק ה־עולמי בירידה והביקוש להם גובר. בעד קילו חוט פוליאסטר ניתן להש־יג כיום 2.50 דולר בממוצע, פריב, בשוקי אירופה וארצות הברית.

קושי נוסף נובע מכך, שיצרנים של חומר־גלם בענף עברו לייצר את המוצר המוגמר. דוגמא בולטת היא קונסרן איי.סי.איי. הבריטי, שהחל לייצר חוטי פוליאסטר בהיקף ג־דול, ומכה קשה את יצרני החוטים בגרמניה, צרפת וארצות אחרות.

כל זה משפיע על ישראל. ארבעת המפעלים הקטינו את הייצור, מהעד־דר ביקוש לתוצרתם ובשל הוצאות הייצור הגדולות. כושר הייצור בענף נמדד על־ידי מכונות הקירזול, ה־מעבדות את החוט הגלמי לחוטי נפח סינתטיים. כושר ייצור של מכונה כזו, בשלוש משמרות, הוא בין 500 ל־600 קילו־ליממה, אם המדובר ב־מכונה חדשה יחסית. בארץ גם מס־פר מכונות מיושנות, ותפוקתן רק כ־200 קילו ליממה. מכונה טובה מפיקה, לכן, 180 עד 200 טונות חוטי נפח לשנה. בארץ בין 80 ל־90 מכונות קירזול. כיוון שחלק מסוים מהן מיושנות, מגיעה התפוקה המי־רבית בענף ל־11 עד 12 אלף טונות חוטי פוליאסטר לשנה. זהו חלק זעיר מהייצור העולמי, המגיע למאות אלפי טונות לשנה, אך המשבר ה־כללי פוגע גם ביצרנים הישראלים.

נתוני המחזור

בשל התחרות הקשה בענף, שומ־רים היצרנים הישראלים בסוד את נתוני המחזור. עם זאת עלה בידי לברר את מספר המכונות בקירזול במפעלים העיקריים: לפורצ'סטר ב־אשקלון 18 מכונות קירזול חדשות יחסית, שכושר תפוקתן כ־3500 טו־נות לשנה. לבריזולון ג'רסי (לש־עבר ישראנגיל) 12 מכונות קירזול. במחלקת הפוליאסטר של סיבי די־מונה כ־15 מכונות קירזול. בהבר־לון, פתח־תקוה, כנראה יש כ־15 מכונות קירזול. „ארבעת הגדולים" בענף מפעילים יחד קרוב ל־60 מכו־נות קירזול. בין 20 ל־30 מכונות קירזול נוספות מפוזרות בין מפע־לים קטנים, או כאלו שאינם מתמ־חים בחוטי פוליאסטר: בפולגת 3 מכונות קירזול, בארגת מספר דומה, במפעל קטן ביבנה בשם סריגי ארסא 2 מכונות וכן הלאה.

ברור, כי הקשיים העיקריים נוצרים בארבעת המפעלים העיקריים בענף. ידועים הקשיים במפעל פורצ'סטר ב־אשקלון, המעבד את החוטים לארי־גים, בשל הירידה החדה ביצוא, ש־הביא לגרעון קופתי ולמחסור בהון חוזר. במפעל כ־400 פועלים, 10% מהם ערבים ו־90% יהודים. אם מ־ניחים שהמשבר בשוק הפוליאסטר הוא תופעת־קבע, הרי שיש לשקול סגירת מפעל זה, ואולי גם אחרים. מה יעשו במקרה כזה הפועלים? חלקם תושבי אשקלון, והאחרים באים מישובי הסביבה, החל מקרית גת ו־כלה במושבים באזור. פורצ'סטר הוא מפעל התעשיה הגדול ביותר באש־קלון. אם ייסגר, לא תהיה לעוב־דיו תעסוקה בעיר. הם ייאלצו לנ־דוד לאזור אחר. נראה כי רובם יעב־רו לאשדוד, שם קיים מחסור בכוח אדם בנמל, במפעלי התעשיה ובבתי הזיקוק.

כושר התפוקה של הברלון כ־2000 טונות חוטים סינתטיים לשנה (מכו־נות הקירזול ישנות יחסית). 80% מ־חוטי הנפח מיועדים ליצוא, ו־20% נמכרים לסורגים בשוק המקומי. פגיעת המשבר במפעל אינה קשה, כי הוא מייצר גם קצת חוטים סינ־תטיים אחרים, לבד מפוליאסטר. עד היום לא צומצם הייצור, אך מת־כוננים לצמצמו בשליש לערך, מ־150 ל־100 טונות לחודש. במפעל 200 עובדים, ואין להנהלה תכניות ספ־ציפיות לפיטורי חלק מהם. גם אם יפוטרו כמה עשרות, הרי נוכח הבי־קוש החזק לעובדים בגוש דן, משוכ־נעת ההנהלה כי העובדים ייקלטו ללא בעיות במפעלים אחרים בסבי־בה.

פיטורים וכוונות פיטורים

מפעל ישראנגיל בירושלים כבר הסיק את המסקנות, פיטר 150 מתוך 300 עובדיו. 110 מבין המפוטרים הם ערבים מהשטחים המוחזקים, בעי־קר פועלים פשוטים. מתברר כי גם 30 הפועלים היהודים עבדו לע־בוד במקומות אחרים בירושלים. ועד העובדים לא עורר כל בעיות בעת הפיטורין. בין המפוטרים גם 10 עובדים בכירים. חלקם עבר לתפ־קידים בכירים במפעלי תעשיה אח־רים בירושלים, ואחרים פתחו עס־קים עצמאיים.

בדימונה סוערות הרוחות סביב כוונת סיבי דימונה לסגור את מח־לקת חוטי ובדי הפוליאסטר ולפטר את 400 עובדיה. אך לאמיתו של דבר, אין לעובדים מה לחשוש ל־גורלם. בעיר המתפתחת במהירות יש מחסור כרוני בעובדים, מק־צועיים ופשוטים. מפעל הענק כיתן דימונה, שעסקיו פורחים, ממתין לק־לוט את רוב המפוטרים.

במרחק מאות קילומטרים, במגדל העמק, צופים מקימי מפעל ניילית ב־ענין אחרי הקשיים בענף. תוצרו ה־עיקרי של ניילית יהיו חוטי ניילון 66, שאין להם כל קשר עם הנעשה ב־ענף חוט הפוליאסטר. מפעלי גיבור יקנו חלק גדול מחוטי הניילון, הי־יתרה תימכר למחלקת הניילון של הברלון, ישראנגיל וסיבי דימונה, וכן לקונים קטנים רבים. חלק מסוים מיועד ליצוא. אולם במקביל, בעוד כשלושה חודשים, יחל ייצור במפעל נילית, שיפיק 1000 עד 1500 טונות חוטי פוליאסטר לשנה. ההנהלה סבו־רה, כי גם אם יצומצם ייצור חוטי הנפח לחצי, עדיין יימצא בקל שוק בארץ לכמות קטנה זו של חוטי פו־ליאסטר.

בעיה רצינית יותר מתעוררת לגבי התכנית הקיימת להקים, בצד מפעל הנילון, עוד מפעל גדול לחוטי פו־ליאסטר, שיפיק 4600 טונות חוטים בשנה. המפעל יחל לפעול בסוף 1975, וההשקעה בו תהיה 50 מיליון ל"י. כרבע מכלל ההשקעה הכוללת בניילית. כאן יש להסביר, כי חומר הגלם, הפילאמנטים, עוברים כיום שלושה שלבי ייצור: טוויה וגלגול, משיכה וסיבוב וקירזול. כיום קונים המפעלים המקומיים חוט טווי ומשוך, ועליהם לקרזל. בעולם פותחה שיטה המאפשרת לדלג על שלב המשיכה והסיבוב, ולהעביר את החוט הטווי ישר לקירזול. הדבר מצריך הסבה של מכונות הקירזול הנמצאות היום בשימוש שוטף.

מפעל הפוליאסטר של ניילית ייצר את החוט הטווי לפי השיטה החד־שה. היתרון הוא, שחוט זה יהיה זול מהחוט המקובל, בשל חסכון בשלב אחד של ייצור. החסרון הוא, שאין כיום בארץ מפעל עם מכונות קיר־זול, המסוגל לקלוט חוט זה.

הנושא אינו חדש וכבר הועלה בעת הדיונים המוקדמים על קווי ה־ייצור של מפעל הפוליאסטר. ההנחה היא כי בהשקעה של כ־50 אלף לי־רות אפשר להסב מכונת קירזול רגי־לה, כך שתוכל לקלוט את החוט ה־טווי לפי השיטה החדשה. אולם הנחה זו נעשתה כאשר הענף היה בגיאות. כיום הענף בשפל, וספק אם המפע־לים יהיו מוכנים להשקיע מאות אל־פי לירות בהסבת הציוד, כאשר הבי־קוש לחוטי הנפח הוא בסימן שאלה, ולמפעלים ממילא אין די ממון ב־קופתם.

דעות אופטימיות

מנהל ניילית, מר אנצו ניצני, בטוח כי למרות סימני שאלה אלו, יהיה מפעל הפוליאסטר החדש שלו הצלחה עיסקית. הוא מטעים כי ארבעת ה־מפעלים הישראליים מייצרים כיום חוט נפח עבה, 150 דנייה, שהבי־קוש לו חלש בשווקים הבין־לאו־מיים. לעומת זה, יש ביקוש סביר לחוט הדק, 70 עד 50 דנייה. מפעל הפוליאסטר המוקם במגדל העמק יכול להסב את ייצורו ללא בעיות (לדבריו) מ־150 ל־70 דנייה, ובכך להציע למפעלים הישראלים חוט ש־יש לו ביקוש בשוקי חוץ. הוא מע־ריך כי הדבר ישכנע חלק מהמפע־לים, לפחות, להסב את מכונות ה־קירזול לקליטת החוט החדש. לפי חישובי ניילית, די אם יוסבו 27 מכו־נות קירזול, כדי ש־4600 טונות ה־חוטים שייוצרו במגדל העמק ימצאו להם שוק.

בפני ניילית עומדות שתי אפש־רויות נוספות. מר ניצני מסר כי ל־קוחות אירופיים גדולים מנהלים כבר עתה מגעים לקניית כל תוצרת ה־מפעל. כן יתכן שיזם נילית, מר אנציו לוי מאיטליה, יבקש להקים ב־ארץ מפעל חדיש לקירזול החוטים, מצויד במכונות החדישות ביותר. מכונות אלו יהיו בעלות תפוקה כפו־לה מהמקובלת כיום, ויוכלו לייצר טונה של חוטי נפח ביממה. התפוקה המוגדלת תקטין את ההוצאות ל־יחידה ותאפשר להתחרות כהלכה עם יצרנים אחרים בשוקי חוץ. אומדן ההשקעה במפעל כזה הוא 30 מי־ליון ל"י.

עם זאת, משוכנע מר ניצני כי ב־סופו של דבר המשבר בענף הפו־ליאסטר הוא זמני. ענף הטכסטיל יודע, יותר מענפי תעשיה אחרים, תנודות חריפות, שפל וגיאות לסי־רוגין. הוא מעריך שתוך שנה תחזור הגיאות, כי התהליך הבסיסי בעולם אינו ניתן לשינוי: גידול מתמיד בבי־קוש לביגוד, ובמקביל גידול איטי יותר של מקורות החוטים הטבעיים, שדות הכותנה ועדרי הצאן.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי „רעננה"
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מיתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם ל־סעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תש־כ"ה—1965 כי במשרדי הועדה ה־מחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המר־כז ובמשרדי הועדה המקומית לתכ־נון ולבניה רעננה, הופקד שינוי תכנית מיתאר מקומית הנקרא „שי־נוי תכנית מיתאר מקומית" מס' רע/38/1" ביחד עם התשריט המצו־רף אליו. מטרת התכנית היא להר־חיב ולהצר דרכים, לקבוע אזור ל־בניה גבוהה, לקבוע מגרשים לצר־כי מסחר, צבור ומגורים והבינוי שלפיו יוקמו הבנינים. ביחד עם ה־תשריט המצורף אליו.

ואלה הם השטחים הכלולים בשי־נוי התכנית גוש 6580 חלקה 12 רחוב קרן היסוד בצדו המערבי.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים וב־שעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעונין בקרקע, בבנין או ב־כל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכ־נון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות ל־הגיש התנגדות לשינוי התכנית ב־משרדי הועדה המקומית האמורה.

א. היזן
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תה"מ 6164/74

המבקשת: לאה גרינברבר (גלנצ־מן) מרחוב קפאי"ח 15 חולון, ע"י ב"כ עו"ד יחיאל ירון מרחוב לי"ה 40 גבעתיים.

המשיב: גרינברבר שלמה, מרחו' קפאי"ח 15 חולון. כיום מען בלתי ידוע.

מהות הבקשה: צו מנוי כונס נכ־סים.

הזמנה לדין

דע כי ביום 15.9.74 בשעה 08.30 או סמוך אליה, יתבקש כב' בית המשפט ליתן צו למנוי כונס נכסים לחלקו של המשיב המהווה מחצית דירה שמכר יחד עם המבקשת חלקה ומנית 115 בגוש 7163 שמ. יהודה הלוי (להלן מענין שנמכרה) וכן להפקיד של ההחזר מהבית מירה שנ עם המבקשת, מבגי ונה ה המסוכנת כחלקה 378/14 ב (להלן הדירה שנרכשה) ו רך ביצוע רישום הדירה ב שום המקרקעים ולחייב ה הוצאות.

במידה ולא תבוא בתא ולא תתייצב בפני בית ה לא תגיש לעו"ד הנ"ל כ דות רשאי בית המשפט המבוקש גם בהעדרך.

תאריך: 14.8.74

י. ח
ב"כ

המשרד הראשי: רח' יאיר כץ 12, חיפה

„אישפוז" בע"מ

מאזן מקוצר ליום 31 בדצמבר 1973

(בלירות ישראליות שלמות)

משרד תל־אביב: רח' קורדובה 10, תל"א

	ל"י	ל"י	31.12.1972 ל"י
השקעות			
אגרות חוב של הממשלה או בערבותה	918,661		706,060
ניירות ערך אחרים	222,339		218,744
		1,141,000	924,804
רכוש קבוע		9,230	11,009
פרמיה לגבית ויתרות חובים		62,544	48,835
(מזה סך — 0 — מעל לשעורים המוכרים)			
חברות בטוח (חשבון עו"ש ופקדונות)			
מבוטחים לקבל ומזומנים ורכוש אחר		48,645	40,794
		1,261,419	1,025,442

	ל"י	ל"י	1972 ל"י
הון, קרנות, ועודפים			
הון מניות	250,000		0,000
קרנות הון	560,000		0,000
עודפים	256		1,723
		810,256	1,723
עתודה בשל פרמיה לגביה מעל לשעורים המוכרים	—	—	—
עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל		46,000	9,000
עתודה לסיכונים שטרם הלפו בביטוח כללי		155,000	1,000
תביעות תלויות		80,541	1,283
חברות בטוח (חשבונות עו"ש ופקדונות)		—	—
התחייבויות אחרות ויתרות זכות		169,622	436
		1,261,419	442

דו"ח מקוצר על עסקי בטוח כללי לשנת 1973

	ל"י	ל"י	31.12.1972 ל"י
פרמיות דמי רישום לשנת הדו"ח		1,550,455	1,309,294
תביעות	1,058,039		848,082
הפרשה לסכונים יוצאים מן הכלל	7,000		8,000
הוצאות הנהלה ודמי עמילות	324,153		279,733
		1,389,192	1,135,815
רווח בטוחי		161,263	173,479

דו"ח רווח והפסד מקוצר ויעוד הרווחים לשנת 1973

	ל"י	ל"י	1972
רווח ביטוחי	161,263		479
הכנסות שלא נזקפו לדו"חות העסקיים	136,571		925
		297,834	404
הפרשות למסים על הכנסה	159,301		000
העברה לעתודה בשל פרמיה לגביה מעל השעורים המוכרים	—		—
		159,301	000
רווח נקי לשנה		138,533	404
רווח בלתי מיועד לתחילת השנה		21,723	319
רווח הניתן ליעוד		160,256	723
העברה לקרנות	160,000		.000
דיבידנד מוצע להשלום	—		—
		160,000	.000
רווח, יתרה שלא יועדה		256	.723

הערות:

1. דין וחשבון מפורט ומלא עם באורים של הנהלת החברה כולל דין וחשבון של מבקרי החשבונות יוצג במשרדי החברה ברח' יאיר כ"ץ 12, חיפה לכל דורש.
2. הפרסום הנ"ל נעשה בהתאם לחוק הפיקוח על עסקי בטוח תשי"א — 1951.

התאריך: 16 ביוני 1974.

יו"ר מועצת המנהלים:
יעקב אלמגור

היום, כשאתה חושב על חסכון, חשוב על בטחון כספך. חסוך בבנק הבטוח

בבנק הדואר

רשת בתי הדואר מבטיחה לך את שירות בנק הדואר ב־690 נקודות ברחבי הארץ.

דרושות מועמדות צעירות ומבוגרות

לקורס לאחיות מעשיות

אשר יפתח בחודש אוקטובר השנה

לקראת פתיחת בית החולים הכרמל החדש.

הלימודים יתנהלו בשעות לפנה"צ בלבד. הקורס יימשך שת־שנות לימוד, כנהוג במסגרות מערכת החינוך הממלכתי (תוספות וחגים).

לפנות בכתב בציון ההשכלה הכללית, אל: מחלקת האחיות מרכז קופת חולים, רח' ארלוזורוב 101 ת"א.

מרכז קופת חולים
מחלקת האחיות
בית החולים הכרמל החדש

ח"כ שערי בהגישו הצעת־חוק בכנסת:

שינוי שיטת הבחירות - כן! שוד קולות - לא!

מציע שיטה המגלמת היתרון האזורי והצדק היחסי

אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה,

אני רוצה להביא לדיון הצעת חוק בנושא שהוא שנוי במחלוקת, שיטת הבחירות, אולם אני מקווה כשהצעתי תוכל לאחד סיעות שונות בכנסת. ישנם חילוקי דעות יסודיים בציבוריות ובכנסת באשר לשיטת הבחירות. ישנם חסידי שיטת הבחירות היחסיות וישנם חסידי שיטת הבחירות האזוריות. אני חושב שטעות היא לחשוב שאזוריות ויחסיות אינם יכולים לדור בכפיפה אחת. אפשר להנהיג שיטת בחירות שתהיה גם אזורית וגם יחסית. לכן אם רוצים אנחנו למצוא מוצא שיכול להתקבל על דעת הרוב — הרי טמון הדבר בהצעה שאני רוצה להביא לפניכם.

מבחני שיטת בחירות

חברי הכנסת, שיטת בחירות טובה צריכה לעמוד בשלושה מבחנים. המבחן הראשון — לייצג באופן נאמן את הדעות, ההשקפות והעמדות השונות של חלקי ציבור מגוונים. המבחן השני — לאפשר מימשל תקין. השלישי — לבחור בחירת אנשים מתאימים. השיטה היחסית מאפשרת ייצוג נאמן של כל הדעות, על כך אין חילוקי דעות. ואם יש כאלה שטענו ששיטה זו מפריעה את יציבותו של השלטון ומונעת התהוות גושים גדולים, הרי נוכחנו לדעת שגם בשיטת הבחירות היחסיות יש לנו בארץ שלטון יציב, וכן קמו בה גם גושים גדולים.

בית המשפט העליון יחליט על חלוקת האזורים

השיטה שאני מציע, בנויה על שני דברים יסודיים: א) הארץ תחולק לאזורים שונים, חברי הכנסת ייבחרו באזורים, שעל גודלם יחליט בית־המשפט העליון; בכל אזור ייבחרו 5, 7, 10 חברי כנסת. בהתאם לגודל האוכלוסיה בו. השינויים ייעשו בהתאם לגידול האוכלוסיה. ב) החשבון של חלוקת המנדטים ייעשה באופן ארצי ופרופורציונלי, וכל רשימה תקבל את מספר המנדטים המגיע לה באזורים שבהם היא זכתה במכסימום הקולות בבחירה היא.

מספר מצומצם של מועמדים

שיטה זו מביאה עמה כמה יתרונות בולטים וחשובים. היתרון הראשון הוא שהבוחר אינו בוחר ברשימה של 120 חברי כנסת, אלא הוא בוחר במספר מצומצם של נציגים באזורו הוא. ואם נניח באזור מסוים ייבחרו 7 חברי כנסת, וזה יתחלק כך: 3 מערך, 2 ליכוד, 1 מפד"ל, 1 ל"ע או חזית תורתית — מי שהצביע למען המפד"ל, למשל, יודע למען מי הוא הצביע; מי שהצביע עבור הליכוד, גם אם הליכוד יקבל שם שני נציגים, הוא למעשה הצביע עבור אנשים מסויימים. הבוחר יודע בעד מי בחר, הנבחר יודע מי בחר בו ולפני מי הוא צריך לתת את הדין, עם מי הוא צריך לעמוד בקשר.

סילוף רצון הבוחר

לכן, אם השאלה היא שהבוחר יידע במי הוא בוחר והנבחר יידע מי בחר בו — שיטה זו עונה על כך. לעומת זאת אין בשיטה זו אותו סילוף שקיים בהצעות אחרות. שאין ערך שווה לקול־הבוחר. סילוף כזה ראינו בצורה בולטת ביותר בשיטה האנגלית. בבחירות האחרונות בבריטניה קיבלה המפלגה הליברלית ששה מיליון קולות, בשלבה עבור מנדט אחד 450 אלף קולות. לעומת זאת שילם ה„ליבור" רק 36 אלף קולות עבור מנדט אחד. יתר על כן, השמרנים קיבלו יותר קולות מאשר ה„ליבור", אבל ה„ליבור" עלה ל־

ח"כ שערי

שלטון, כי הוא קיבל יותר מנדטים. אין זה המקרה הראשון בהיסטוריה של אנגליה שמפלגה שקיבלה יותר קולות זכתה בפחות מנדטים. אם דמוקרטיה זה ביטוי לרצון העם — אם בכנסת לא פעם אנחנו מכריעים ברוב של כמה קולות ואנחנו מאמינים שזו דמוקרטיה — האם זה דמוקרטי שמאות אלפי קולות ילכו לגמרי לאיבוד, בעוד מי שהזהה מיעוט בעם יקבל לפעמים רוב גדול מאד? האם זה דמוקרטי שתהיה הברה כזאת של מאות אלפי קולות למפלגה שהבוחר לא בחר בה ויגרום ע"י כך לסילוף רצון הבוחר?

לכן, היתרון השני של השיטה: הבטחת ערך השיוויון לכל קול.

התחשבות בקו, במועמד ובמצע

השיטה שאני מציע, יש לה יתרון שלישי. היא מאפשרת לבחור גם ברשימה וגם באיש. הוא מצביע למען קו רעיוני מסוים, מפלגה מסוימה ולמען מצע מסוים. וחשבון הקולות הוא ארצי יחסי. אבל הנבחרים באים מאותם איזורים בהם הרשימה קיבלה יותר קולות. פירוש הדבר, שאם מפלגה מסוימת הציגה מועמדים טובים יותר באזור מסוים, אלה ייכנסו לכנסת; ולא אלה שאולי מישהו בתוכו רצה בהם. זאת אומרת שיש כאן התחשבות הן בעיקרון של בחירה בקו, הן ברצון לעודד בחירת אנשים מסוימים.

היתרון הרביעי של שיטה זו — שגם הוא אינו מבוטל — שאין מחלים זרמים רעיוניים פוליטיים הקיימים במציאות שלנו.

הכוונה האמיתית

בסיום: אם רוצים בהידוק הקשר בין הבוחר והנבחר, ההצעה שאני מביא בשם הליברלים העצמאיים, עונה על כך. חברי הכנסת ייבחרו באזורים שונים. אך אם הכוונה היא לשוד של קולות ולסילוף רצון הבוחר, להפוך מיעוט לרוב, או מפלגה שקיבלה אחוז מסויים של הקולות, תגרוף אחוז גדול יותר לייצוגה בפרלמנט — כוונה זו איננה בהצעתי. וזה המבחן האמיתי לגבי כל אלה הטוענים למען שינוי שיטת הבחירות. האם מתכוונים הם לקשר בין הבוחר ולנבחר או לשוד של קולות ולעיוות הייצוג הדמוקראטי?

מיפנה חדש כלפי פלשתינאים

מאת השר משה קול

לאחר בירור מעמיק בשתי ישיבות של הנהלת המפלגה הליברלית העצמאית בנושא הפלשתינאי, נתקבלה החלטה, לפי הצעתי, כי „על ממשלת ישראל להיות מוכנה לנהל שיחות בנושא הפלשתינאי עם ירדן ועם גורמים פלשתינאים, שיכירו בקיומה ובעצמאותה של מדינת ישראל". נושאים ראשונים בשיחות אלו צריכים להיות — הבטחת בטחונה של ישראל ושיתוף פעולה איזורי בין ישראל ומדינות ערב.

כיום כבר ידוע ברבים, כי מאז מלחמת ששת הימים תבעתי, בדיונים המדיניים בממשלת אשכול ובממשלתה של גולדה מאיר, להתחיל בשיקום הפליטים הערבים — בעיקר, ברצועת עזה — ולגייס לצורך זה הון בינלאומי; וכן לעודד הקמת נציגות של ערביי יהודה ושומרון ולשתפה בביצוע תכנית הפיתוח שלנו בגדה המערבית וברצועת עזה.

זכורה לרבים בקשתו של השייך ג'עברי, ראש עירית חברון, לקיים כינוס מדיני של מנהיגים ערביים ביהודה ושומרון. ראש הממשלה גולדה מאיר — שהפקידה את הקשרים המדיניים עם ערביי השטחים בידי שרי הבטחון המשטרה — התנגדה לכל התארגנות כזאת. למרות מאמצי במשך שנים לאפשר הקמת נציגות ערבית מוסמכת, שתוכל להיות ראש גשר להבנה עם הפלשתינאים, לא התאפשר הדבר. טענתי פעמים רבות בממשלות שהייתי חבר בהן, כי על ידי מניעת הקמתה של נציגות כזאת, אנו עוזרים ליאסר ערפאת, ולאש"ף (ארגון לשחרור פלשתין) להיות הנציגות הבלעדית של הפלשתינאים. אמרתי, כי הסכסוך האמיתי הוא לא בינינו ובין מדינות ערב השכנות, שפלשו לארצנו רק ב־1948, אלא עם הערבים הפלשתינאים, מאז 1921, כאשר ארגנו את הפוגרום הראשון על יהודי ירושלים, לאחר הכרזת בלפור וכיבוש ארץ ישראל על ידי צבאות אלנבי. הסכסוך עם הפלשתינאים נמשך 53 שנים.

אין, להערכתנו, כל סיכוי לפתרון של שלום באיזורנו בלי פתרון הבעיה הפלשתינאית. נכון, לא אנו יצרנו את בעית הפליטים, אלא הוועד הערבי העליון, בראשותו של המופתי, שמת לא מזמן בביירות ונקבר בדמשק. נכון, כי מדינות ערב מנעו שיקום הפליטים הערביים בארצותיהן, ובפרט ירדן וסוריה הרעבות לאוכלוסיה.

אולם כל האמיתות הללו אינן משנות את העובדה, כי הפליטים הערביים חיו בתנאים קשים ברצועת עזה ושלטון ישראלי לא יכול היה לשאת סבל אנושי כזה.

היו בממשלה אישים שחלמו על הגירת הערבים מהרצועה לאמריקה הדרומית. הזהרתי אותם, כי אין סיכוי להתפתחות כזאת. עלינו לראות את הבעיה בעינים פקוחות ולהתמודד אתה.

העובדה הראשונה היא, כי במדינת ירדן, יותר מחמישים אחוז של האוכלוסיה הם ערבים פלשתינאים. אף חלק ניכר מחברי הממשלה הירדנית, ומחצית מחברי בית הנבחרים הם פלשתינאים. הערבים ביהודה ושומרון, יש ביניהם הרוצים להגיע להסכם מחודש עם ירדן, ויש הרוצים מדינה פלשתינאית בגדה וברצועה. היו בחירות לעיריות ולמועצות המקומיות ביהודה ושומרון, ויתכן כי אפשר לראות את ראשי הערים כמייצגים את רובה של האוכלוסיה הזאת.

מלבד כל אלה יכנו הארגון לשחרור פלשתין על מרכיביו השונים — אלה ארגוני החבלה המבצעים את פעולות הטרור בישראל ובחוץ־לארץ. אלה אינם מכירים, כידוע, בקיומה של מדינת ישראל.

הבעיה הפלשתינאית מתמקדת עכשיו בעולם כולו, ואין עוד תועלת להתעלם ממנה, כפי שעשו זאת הממשלות הקודמות, מאז מלחמת ששת הימים. נראה לנו, שתהיה זאת שגיאה לומר שאנו מוכנים לנהל משא ומתן רק עם מדינות עצמאיות. בוודאי שהיינו מעדיפים לנהל את המשא ומתן על הנושא הפלשתינאי עם ממשלת ירדן. ההצעה של המלך חוסיין על הקמת פדרציה ירדנית־פלשתינאית, אף היא יכולה להיות פתרון אם תאפשר ביטוי לאומי הולם והגון לפלשתינאים בתחומיה. אולם יש פלשתינאים שאינם רוצים בקשר עם ירדן, הם שונאים את המלך חוסיין על הטבח במחבלים. אין אנו יכולים לכוף עליהם את שלטונו של חוסיין. הבעיה היא איפוא, מסובכת. ולכן טוב עשתה המפלגה הליברלית העצמאית שהחליטה, כי יש לנהל משא ומתן בנושא הפלשתינאי עם ממשלת ירדן וכן גם עם גורמים פלשתינאים שיכירו בקיומה ובעצמאותה של מדינת ישראל.

יש לנטוש את המדיניות הקודמת שהתעלמה מקיום הבעיה הפלשתינאית ולנסות לבחון כמה אפשרויות חדשות כדי למצוא לה פתרון משביע רצון.

שלושים נשים לומדות לנהוג באוטובוסים

ים רבות נענו לפניה — ואם יצליחו ייפתח דף חדש בתולדות התחבורה הציבורית בארץ

המועמדות לקורס נהגות מקשיבות — תוך ישיבה באוטובוס — לדברי הסבר מפי המדריך

מאת לאה פורת

ושים הנשים הצעירות שהתייצ־ יום ששי האחרון בבניין הספר ...ה של „אגד" תל־אביב, פת־ ...ה חדש בתולדות הנהגה ב... או לפחות חלק ביהן, עוסקות ... נהגות האוטובוסים הרא־ ... בארץ. שלושים נשים היו ...ה ראשונה מתוך 105 מתעמדו־ ...בות שנענו למודעות של משרד ...יה אשר קראו לנשים שיש להן ... נהיגה במשך שנתיים לפ... להירשם לקורס נהגות אוט־ ... מטרת הקורס, נאמר עוד ב־ ...ה, היא להכשיר נהגות ... ...חירום.

...החשש שלא יימצאו מספיק מו־ ...ת לכשיבה, סיפר זכריה פוקס ...נה על הקורס מטעם משרד ...ה. אולם לסיבה ה... המשרד תוך ימים ... ...יות פניות, וכשהודיעו ... ...נות שהרשימה נ... ה... ...נשים, פשטו כמשטפו, שלא ... אותן. הפתעה נוספת ... ...החברתית והה... של ...ה — לפחות שליש מהן בעלות ...ה אקדמית. חלק גדול בהן ...ות ואמהות לילדים ורובן עוב־ ...בחוץ לבית. ביניהן, ניתן למ־ ...תסריטאית בטלוויזיה, כלכל־ ...צלמת, גרפיקאית, מזכירות, ...ויות. זכריה פוקס ממשרד ה־ ...אמר שרק אחרי שרשם את ...מועמדות, חשב על כך שב־ ...צריך היה לצפות למועמדות ...כי למי, בדרך כלל, יש ניס־ ...הגה של שנתיים לפחות אם ...הגות של רכב פרטי ומי שר־ ...לעסוק במקצוע „גברי" אם לא ...המתקדמת הדוגלת בשיווי ...?

„הרגשתי מבוזבזת"

...רה בינה אופק־מנוף־ים, נשו־ ...אם לשתי בנות, תסריטאית ב־ ...ויה: במלחמת יום כיפורים ...ה בתי הבכורה במילואים ואני ישבתי בבית, הרגשתי את עצמי מבוזבזת. אם חלילה תהיה שוב מלחמה, לא הייתי רוצה להישאר בבית, אך אני מקווה בכל לבי שלא נגיע למצב שבו יזדקקו לי.

גילי דומיניץ עקרת בית מתל־אביב, נשואה ואם לילדה בת שנתיים: כשפרצה מלחמת יום כיפור, וראיתי את המחסור המשווע בנהגים, התחלתי להפציץ את משרדי הממשלה הנוגעים בדבר וגם את העתונים בשאלה מדוע אין מכשירים נשים לנהיגה באוטובוסים ובמשאיות. לבסוף הפנו אותי לזוהר קרותי (הממונה על היחידה לתעסוקת נשים במשרד העבודה) ששמחה מאוד על פנייתי. לפני כמה ימים התקשרו אלי והודיעו לי על פתיחת הקורס, והנה אני כאן.

חדוה מרכוס, נשואה פלוס שניים, מזכירה של סוכן ביטוח: אבא שלי הוא חבר אגד וכן גם בעלי, אין לי ספק שגם אני אהיה מסוגלת לנהוג באוטובוס. זה לא קשה למי שנוהגת במכונית קטנה. אם אגד יסכים, לא אתנגד להיות נהגת גם בימי שלום.

כמו גברים

כל המועמדות עוברות את הליכי הקבלה לקורס בדיוק כמו מועמדים גברים וזה כולל: ראיון אישי, מילוי שאלונים שונים, מבחן בעברית ובחינה ראשונה באוטובוס — המועמדת נכנסת לאוטובוס ונוהגת בו לפי הנחיות המורה המתבונן בגישה שלה לאוטובוס. לפנים משורת הדין ויתרו לנשים על ניסיון נהיגה במשאית כפי שזה נדרש מגברים. בשלב ראשון מתכוון משרד העבודה למיין 30 נשים מתוך ה־105 שישתתפו בקורס הנהיגה שייפתח בספטמבר. האחרות כנראה יקבלו מכתבי התנצלות. אך נראה כי מן ה־7 לנצל את נכונותן של המועמדות לשם נהיגה ברכב קל יותר מאוטובוס, כמו אמבולנסים, טנדרים ונוה"ב.

אלה שייבחרו להשתתף בקורס, יעברו קורס עיוני שיתקיים פעמיים בשבוע ויימשך 120 שעות. השלבים הראשונים של החלק העיוני יהיו: דיני תעבורה, נהיגה נכונה (מונעת), הכרת הרכב. אחרי שלבים אלה ובד בבד עם המשך החלק העיוני, יתחיל בקורס המעשי שיימשך 170 שעות, כולל נסיעות בין־עירוניות.

6,000 ל"י על כל נהגת

עם סיום הקורס יעברו המשתתפות בחינות האלה שיעברו בהן, יעבדו ליחידות כלי"ת. המסיימות יצטרכו למלא הצהרות שהן מתחייבות לשרת בכלי"ת בשעת חירום. אחרי הכל, השקעת משרד העבודה בכל נהגת הוא 6,000 ל"י.

נהגות האוטובוסים החדשות, יעברו השתלמות מעשית לפחות פעם בשנה ויתכן מאוד שההשתלמות תהיה בצורת עבודה מעשית בקווי אגד. משרד העבודה ישתדל להעביר לנהגות החדשות רשיונות גם לזמן רגיעה. מי יודע, אולי עוד נזכה לכך שבעוד זמן מה נראה נשים בצל מרום מושב הנהג באוטובוסים. אך לפי שעה, מועמדות רבות שבאו על כך, לא התלהבו כל כך מן הרעיון. הסיבה לבואן היא בעיקר התנדבות לשעת חירום, אמרו.

מועדון נהגות

דובר אגד מרדכי שיפמן שנראה משועשע מכל העניין הודיע כי יציע הקמת מועדון לנהגות, וכן שיתוף הנהגות החדשות בטיולים המשפחתיים של אגד. אבל, גיסטה ראויה לציון למי שיודע כמה עמל ויגיעה הושקעו על ידי אנשי משרד העבודה. ובראשן זוהר קרותי הממונה על תעסוקת נשים ועל ידי המילואימניות של התנועה הישראלית לשחרור האשה — כדי לשכנע את ראשי אגד שיסכימו להעסיק, בשעת הצורך, גם נשים נהגות. ובכן, כסתבר שהקרח נשבר, אם הקורס הראשון יסתיים בהצלחה, ודאי יבואו אחריו קורסים נוספים.

יוזה זילבר, קרמיקאית עצמאית, גרה ברמת־אביב. נשואה.

ירידה קלה במחירי הנפט

קיים כל מחסור בנפט גולמי ✶ עודף יומי של 2 מיליון חביות

את ויליאם ד. סמית

The New York Times

מיוחד ל„הארץ"

ניו־יורק

...בי העולם ישנם סימנים לירי־ ...חירי הנפט ומוצריו, אך מומח־ ...אינם מאמינים שירידות אלו, ...ה היו קטנות, יביאו לצימצום במחירי הנפט. ואלה גורמי ...המרכב ומבולבל זה:

מחירי הבנזין בארה"ב מת־ להראות סימני ירידה, בפעם ...נה מאז החרם הערבי.

לא קיים כל מחסור בנפט ובעולם כולו יש עודף של ...בליונים חביות נפט ליום.

...מיניסטר האוצר האמריקאי ... סימון חוזה, שמחירי הנפט ...יפלו — ירידה מכסימאלית ... דולר לחבית — תוך חודשים ...ם.

...ה שכל הסימנים מצביעים על ...ירידה במחירים שבתקופת החו־ ... האחרונים הרקיעו שחקים, אם ... חזרה לימים הטובים הנוש־ ...הם היו המחירים נמוכים. ...הם של מחירי הנפט, שעלו ...קדים, עשויה להיות גורם מכ־ ...בחיסול האינפלציה העולמית ...ה וגואה.

...ם, לדברי מומחי אנרגיה רבים, ... אלו מוליכים שולל, ויש ... ההקלה מוטעה מאוד במחירי

... רואה כרגע כל סיכוי לירידה ...ה במחירים אמר בין ליביבל־ ...עומד בראש הקרן למחקר הע־ ...הנפט.

...עובדה להיות ירידה הגולה

בהעריך המחירים, היה סימון לדעת כשהוא שאיש זולתו אינו יודע, אמר ר. ס. אילקואה, פרשן אנרגיה לחברת הבורסה של ל. פ. רוטשילד ושות'.

אין לצפות לקיצוצי מחירים בדרלים כלשהם, בהחלט לא, אמר מרכוס נמוני מהחברה ה.ג. חוסני בדבני. לעומת זה חוזה בין לי. נשיא חברת פרוזין את לי, יועצים בין־לאומיים לעניני אנרגיה, ירידת מחירים בשיעור של 8—9 אחוזים.

אין כל סיבה לביל סימון לפרסם הצהרה על ירידה במחירים אלא אם משהסכים דבריו על ניבוקים מבוססים, אמר, השיחות המתקיימות כעת בין ארה"ב וממשלת ערב הסעודית על נושאים כלכליים, מהוות, קרוב לודאי, הבסיס לאופטימיות של מיניסטר האוצר.

המפתח בידי סעודיה

המפתח למחירי הנפט נמצא, כפי שהיה בשנה שעברה, בעיקר בידיה של ערב הסעודית, מייצאת הנפט החשובה ביותר בעולם אשר מאגרי הנפט שלה עולים בהרבה על אלו של ארצות אחרות.

ערב הסעודית היא היחידה בין הארצות מייצאות הנפט בעולם שהביעה לפי השקפתה במחירי נפט גבוהים יותר, וזאת מחשש לתוהו ובוהו בכלכלה בין־לאומית.

ביזמי ארצות הסעודים לבדם בבירום המדינות מייצרות הנפט, כדי למנוע העלאות נוספות של מחירים מעל לרווח בשיעור של 400% שהושג ב־1973.

עם זאת בא יוגי לא נקטו הסעודים בכל צעד שהוא. הם הבטיחו לערוך החודש מכירה כללית של 1.5 מיליון חביות ליום ללא מחירי גבול.

במצב הנוכחי כשבעולם קיים עודף גדול בנפט, קרוב לודאי שהמכירה היתה גורמת לירידת מחירים ניכרת של הנפט הסעודי וללחץ כבד על מחירי הנפט בעולם כולו. אולם המכירה הכללית בוטלה.

תחילה מסרו רוב הדיווחים שהמכירה נדחתה בלבד. אולם כעת נראה שבוטלה.

רוב המומחים סבורים שללא מכירה כללית סעודית או גידול ניכר בייצור הנפט — דבר שהוא בגדר סבירות מועטה — לא יוכל להיות לחץ ממשי להורדת מחירי הנפט בעולם.

המומחים מצביעים על כך שהוצאותיהן של חברות הנפט על נפט גולמי יוצרות מחיר מינימום שאין הן יכולות להוריד את המחירים מתחתיו, ושמחיר מינימום זה הוא בהחלט גבוה.

כמעט בלתי אפשרי לומר מהו מחירו האמיתי של הנפט היום. מחיר זה נע מ־5.25 דולר לחבית תמורת „נפט ישן" המופק בארה"ב, עד למכסימום של 18 דולר לחבית תמורת נפט שנרכש במכירה כללית של נפט במזרח התיכון, בעיצומו של חרם הנפט. אפילו במאון חריף ובעל מידע כ„פטרולאום אינטליגנס וויקלי" אמר, שכמעט בלתי אפשרי לברר ולהבהיר את מבנה מחירי הנפט בעולם ברגע זה.

הירידה הקטנה במחירי הבנזין בארה"ב באה במידה רבה הודות להורדת רווחים שוליים בדרג הסיטונאי והקמעונאי כאחד — טוענים כמה מהמומחים.

ליג'בלאו אומר שישנה תחרות מסויימת בהזמנות הולך כיוון שהמדובר במוצר עודף. וכיוון שפועלת שיטת השוק החופשי.

יש לסיים בהקדם בניית התחנה המרכזית בת"א

תובע ח"כ הלל זיידל בכנסת

הייתי פונה בקריאה לכנסת ולשר התחבורה לפעול כיד בכל הדרכים הפרלמנטריות והמינהליות כדי להמשיך ללא שהות בבנייתה של התחנה המרכזית בתל־אביב, כדי למנוע שיתוק מוחלט של התחבורה הציבורית בלב העיר תל־אביב. כל אלה שמטפלים מתחזקים התעוררו לאחר 10 שנים של אישור בנית התחנה זו, צריכים לסור לתחנה המרכזית הנוכחית ערב ימי ראש השנה, חג הסוכות, כדי להיווכח עד כמה אבסורדית היא דרישתם ועד כמה חיונית לסיים את בנייתה בהקדם — אמר ח"כ הלל זיידל, בדיון על פעולות משרד התחבורה שנערך בשבוע שעבר בכנסת.

מלחמת התשה בכבישים

בהמשך דבריו אמר, כי מלחמת התשה מתנהלת בכבישים במלוא קטלניותה. בחודשי יוני—יולי השנה נהרגו 137 איש בתאונות דרכים ו־611 נפצעו קשה, בחודשים אלה נרשמו 2639 תאונות־דרכים עם נפגעים.

אין ספק כי רבות מקרב התאונות הללו אפשר היה למנוע לוא היינו נוהגים בזהירות, בנימוס, ביחס סובלני של אדם כלפי רעהו, בהתחשב בזה־יותר בזולת ותוך אי־זלזול בכללי בטיחות היסודיים.

היכן החרדה לחיי אדם?

אנו עדים לזהירות שלוחת־רסן בכבישי הארץ הצרים ביותר (תאונות במדבר סיני?). להתחרות פרועה מי ישיג את מי, ונהגים כמובן במצבי ציפיות האי־תקינות המכניות. ועלינו לשאול את עצמנו מה קורה לעם הזה, שכה חרד לחיי אדם, אך הד־מות בתאונות דרכים אינה מעוררת משום־מה ההתרגשות הדרושה ומבצ־ כיצד נוכל להשלים עם מצב העגום שבין ינואר ויולי 1974 ארעו 8,701 ש־רורים כבמלחמה עם אויב חיצוני.

ח"כ זיידל

תאונות דרכים, שבהן נפגעו 12,654 איש וביניהם פצועים הרוגים?

משרד התחבורה יתרום ודאי את חלקו המירבי לריסון ממדי התאונות. השר ומשרדו יטלו יוזמות להשיג הפחתת הקטל בדרכים. אולם הייתי רוצה לשאול עתה את שר התחבורה: מה הסיבה שמכל ההוצאה לאחרונה ביזמת המשרד (עיי הפחתת מכס) על חלקי חילוף שונים, נעדרים דווקא ברשימה חלקי חילוף אלה אביזרי בטיחות בכבישים. סבורני שהוזלת אביזרי בטיחות עשויה לתרום להצטיידות יותר של אלפי נהגים ומכוניותיהם באביזרי הבטיחות הנעלמים, ונדמה לי שמן הראוי לפעול בכיוון זה בהקדם.

קריאת השר: „אני מסכים".

השר האוזנר בדיון על חוק זכויות האזרח בכנסת:

חוקה לעם בישראל

כאשר נכנס ונאסוף את כל הפרקים על חוקי היסוד לחוקה, נצטרך כמובן לשריין אותה כראוי ולהקנות לה מעמד מיוחד. לא תהיה החוקה כדין כל חוק שאפשר לשנותו או לבטלו או לבטל חלקים ממנו על־פי רוב רגיל ואפילו על־פי הליך בלתי רגיל שמקובל כבר כיום בכנסת. יהיה צורך בהליך מיוחד שייקבע בחוקה עצמה לענין שינויה ותיקוניה. נצטרך גם להטיל על מוסדות השיפוט בדרך המתאימה את הבדיקה של התאמת החוקים השוטפים לחוקה הבסיסית.

●

בסוגית זכויות האדם הלכנו בדרך מיוחדת במינה. הנחנו לעקרונות שיצמחו מתוך החיים עצמם ושיעמדו במבחנה של המציאות. לא כפינו עקרונות על החוק, אלא להיפך. ורק לאחר שנתגבש בפועל אוסף של עיקרים כאלה, הרינו באים כעת גם להעניק להם ביטוי בחוק החרות, ולהלבישם במעטה של סעיפים והגדרות, ולהעבירם אל ספר החוקים.

●

סידרת העקרונות המנחים שאנו פועלים היום לפיהם — מידי בתי המשפט באה לנו, ובראש וראשונה מבית המשפט העליון בשבתו כבית דין גבוה לצדק. זהו המוסד שהיקנה לנו, בפסקי דין רצופים ובכל הזדמנות שהגיעה לידו, את המסד של חירויות האדם במדינה. החיים הדינמיים שלנו גרמו לכך כי ענינים רבים הגיעו להכרעה שיפוטית במשך חצי יובל שנים וכך ניתנה האפשרות לבית המשפט הגבוה לצדק לומר את דברו במיגוון של נושאי יסוד.

●

מן הדין שנזכור היום מעשיהם של ראשונים וסוללי דרך. זמן קצר לאחר הקמת המדינה ובטרם נפסקו פעולות האיבה במלחמת השחרור, בא לפני בית המשפט העליון ענינו של אזרח ערבי שנעצר על־ידי המושל הצבאי לפי תקנות ההגנה, מאחר שנחשד בפעילות עוינת. תקנות ההגנה האמורות, מורשת שלטון המנדט, כללו הוראה שלפיה יש להביא ענינו של עציר מנהלי לעיונה של ועדה מייעצת. ועדה זו טרם נתמנתה אז, כי לשלטונות היו כנראה ענינים דחופים יותר לטפל בהם. בית המשפט העליון העמד בפני ברירה קשה: היקבל על עצמו סיכון של שחרור אדם העלול לסכן את בטחון המדינה, או להשלים עם הליך השולל את חופש האזרח בדרך שאין לה אחיזה בחוק? זו היתה פרשת דרכים הרת תוצאות שממנה יכלה להסתעף דרך התחתית של ההתעלמות מעקרונות עקב צרכי שעה דוחקים, או דרך המלך של דבקות ביסודות משפטיים גם בעיתות מלחמה והקפדה על זכויות האזרח.

אז קבע בית המשפט העליון, מפיו של השופט אולשן, לאמור:

„השלטונות כפופים לחוק כמו כל האזרחים במדינה. שלטון החוק הוא אחד היסודות האיתנים של כל המדינה. יהיה בזה נזק חמור לציבור ולמדינה גם יחד אם השלטונות ישתמשו בכוח הניתן מטעם המחוקק, אף באופן זמני, מתוך התעלמות גמורה מהסייגים המוצבים על ידי המחוקק על דרך השימוש בכח הזה".

נכון שבטחון המדינה המצריך מעצר אדם אינו פחות חשוב מהצורך לשמור על זכות האזרח. אולם במקום שאפשר להשיג את שתי המטרות גם יחד, אין להתעלם מהאחת או מהשניה".

עודני זוכר את דברי הביקורת וההתרעומת נגד פסק דין זה ודומיו, את הטענות שבית־המשפט העליון יושב לו באולימפוס ומתעלם מהצרכים הבטחוניים של המדינה. אולם ברבות הימים התברר כי בית־המשפט דווקא היטיב להבין לצרכים חיוניים והעלה את המדינה לדרך של מדינת חוק המכבדת זכויות האדם.

בעקבות פסק־הדין האמור בענינו של אחמד אל־כרבוטלי נגד שר הבטחון באה שורה של החלטות בנושאים של חופש התנועה, חופש הדיבור, חופש ההתעסקות ושאר חירויות היסוד של הפרט במדינה. היו גם ענינים אחרים קשים שהגיעו להכרעה וגם בהם לא נמנע בית־המשפט העליון מלומר את דברו, אפילו כאשר נחלקו הדעות בין השופטים. היו אלה ענייני הדת, הלאום והמדינה, נושאים שמהם, למרבה הצער, מתעלמת הצעת חוק זו שלפנינו כמעט כליל. זה חסרון בולט המשאיר פתח פרוץ בנושא חיוני.

●

איסוף עקרונות הפסיקה לספר החוקים, כמוצע כיום, אסור שיפריע למעשה היצירה של הכנסת ובתי־המשפט, וחלילה לנו לגרום לכך שהמחוקק או בית־משפט בישראל יראה עצמו פטור מעתה מהמשך קביעות יסוד בענינים עקרוניים. להיפך. מן הדין שנראה במעשה זה של הכנסת הכרה מלאה בפעלנו עד כה בציפיה להמשך הפסיקה והחקיקה המנחות גם בנושאים שהחוק דן בהם, ועוד יותר בנושאים שהחוק אינו מטפל בהם עדיין.

בין אלה מן הראוי למנות את זכויות היסוד של האדם לרמת חיים מינימלית ולבטחון חברתי. כי בחברה שבה שוררים רעב, מחסור ומחלות אין כל משמעות לחירויות האדם. אין רבותא בכך שיובטח חופש לאדם כדי שיהיה בן־חורין לסבול. המעשה החשוב הוא להבטיח חופש לאדם לתנאי חיים של רווחה. אין טעם לשחרר אדם משעבוד לשלטון עריץ כדי להסגיר אותו באותה שעה עצמה לסבלם של פגעי החברה והטבע.

(קטעים מנאום בכנסת 29.7.1974)

ח"כ י. גולן:

על מערכת הבטחון לחתור לתקינות נוהליה

ח"כ גולן מסיעת הליברלים העצמאיים (ל"ע) אמר כי בדיון על דו"ח מבקר המדינה במליאת הכנסת אחד מתפקידיה המרכזיים הוא הפיקוח על הרשות המבצעת, כשמבקר המדינה הוא אחת מזרועות הפיקוח הזה.

ליקויים במינהל מקרקעי ישראל

בהמשך דבריו עמד ח"כ גולן על מימצאי המבקר במינהל מקרקעי ישראל. מוסד גדול זה החולש על החלק הארי של הקרקע בישראל צריך בעימות עם הציבור באשר אין ביכולתו לספק את הביקוש הגובר

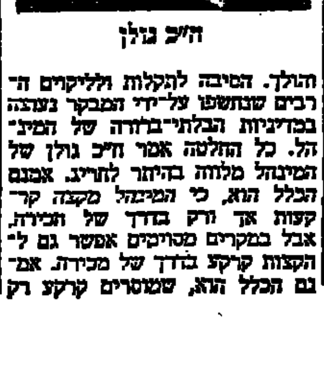
ח"כ גולן

הולך. הסיבה להקלות וליקויים הרבים שנחשפו על־ידי המבקר נעוצה במדיניות הבלתי־ברורה של המינהל. כל החלטה אמר ח"כ גולן של המינהל מלווה בהיתר להיתר. אמנם הכלל הוא, כי המינהל מקצה קרקעות אך ורק בדרך של חכירה, אבל במקרים מסויימים אפשר גם להקצות קרקע בדרך של מכירה. אמנם הכלל הוא, ששמורים קרקע רק במיכרזים אבל במקרים מסוימים כתשלומים מפיכרז. שיטה זו היא הגורם לססיות הרבות ולפרוטקציוניזם ולאי־סדר.

דרך מפוקפקת

רושם קשה עושה הפרק על עבודות בינוי בצבא. עבודות גדולות מוזמנות אצל קבלנים באמצעות אגף בינוי ונכסים במשרד הבטחון. כמקרה הצורך רשאיות יחידות הבינוי להסתייע בקבלנים בביצוע עבודות המוטלות עליהם. הן מורשות למסור במישרין הזמנות לקבלנים אם מחיר העבודה איננו עולה על 10,000 לירות. יחידות הבינוי הזמינו אצל קבלנים עבודות שמחיר כל אחת מהן היה גבוה בהרבה מ־10,000 לירות, ואף הגיע ל־100,000 לירות. הדבר נתאפשר פשוט על־ידי פיצול העבודה לכמה הזמנות שנמסרו לקבלן בבת־אחת, או הוצאת ההזמנות, לכאורה לקבלנים שונים, כשבפועל היו אלה שותפים באותה חברה. נראה לי שדרכים אלו הן דרכים הגובלות ברמייה שיש לעקרן מהשורש. ועל אף הקשיים, יש לדאוג לכך שבדרך כלל תימסרנה העבודות בדרך של מכרז, כי כל דרך אחרת יש בה משום פיתוי לתקלות.

ח"כ נסים אליעד:

4 שנים חולפות לעיתים עד לשמיעת תיק בבית המשפט

ח"כ אליעד (ל"ע) אמר בדיון על מכרז המשפטים שנערך לאחרונה בכנסת כי יש השמים לב לסחבת בשמיעת המשפט, ולא נותנים דעתם על העובדה החמורה שעוברות לפרקים ארבע שנים עד שתיק משפטי זוכה בכלל להיקבע לשמיעה בבית המשפט ולכך ודאי אין כל הצדקה. והדבר גורם להתמרמרות רבה ולעינוי הדין בקרב אזרחים רבים. ח"כ אליעד אינו סבור שהשיפור בהליכי המשפט יביא ישועה והדבר עלול להסית את הדעת מהעיקר: לא ייתכן שמספר התיקים בבתי־המשפט יעלה מ־13,500 ל־57,000 כלומר עליה ב־400 אחוז, בעוד שמספר השופטים באותה תקופה — הוכפל בלבד. עובדה היא שהתפוקה של בתי המשפט גדלה

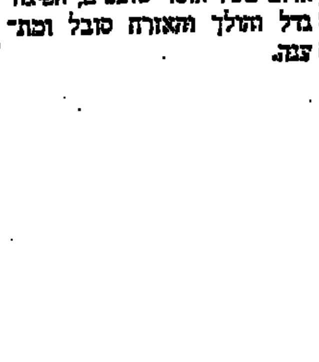
ח"כ אליעד

אולם בשל חוסר כוחות, הפיגור גדל והולך והאזרח סובל וכתוצאה.

שיא בשאילתות

על כאלף ומאתיים שאילתות של חברי הכנסת, השיבו שרי הממשלה במושב הראשון של הכנסת השמינית. סיעת הליברלים העצמאיים בכנסת, המונה רק ארבעה חברי כנסת, הגישה 164 שאילתות בתחומים הזנוים ומגוונים. למרות שהמושב הנוכחי היה קצר בחודשיים ויותר ממושב רגיל, היה זה מספר שיא של שאילתות, שהוגשו במושב אחד ע"י ל"ע.

י. ברקאי: אין ויתורים ללא תמורה ממשית

דווקא אלה, אשר אינם גורסים את תורת „אף שעל" המוכנים לפשרה טריטוריאלית, מצווים עתה על שיקול דעת קפדני וראיה ריאליסטית ביחס לתמורה המוצעת לנו הן ע"י ד"ר קיסינג'ר והן ע"י המדינות הערביות — אמר מזכ"ל ל"ע, מר יצחק ברקאי, באסיפת מפלגתו בחדרה.

מיקוד הויכוח בנושא הטריטוריאלי הבלתי נוח לנו במקום התרכזות בשאלת מהות השלום והוויתורים מצד ארצות ערב — הוא כשלון מדיניות החוץ שלנו ויש להצטער, על כי חילופי האישים בצמרת משרד החוץ לא שינו דבר בטקטיקה מוטעית זו, הטעים מר ברקאי.

לקראת הצעדים הבאים ונוכח דרישות לויתורים נוספים, יש להעמיד בכל חומרתה את שאלת מהות הסדרי השלום, המוצעים לנו ולסרב לויתורים, שאין להם תמורה ממשית — אמר מזכ"ל ל"ע.

✶ סיעת ל"ע בכנסת עומדת להעלות על סדר יומה של הכנסת, מיד עם תום הפגרא, את הצורך של גיוס בחורי הישיבה שטרם שירתו בצה"ל הן מתוקף מחסור בכוח אדם והן בשל מילוי חובה לאומית־בטחונית של אלפי צעירים וחלוקה צודקת יותר של הנטל הבטחוני.

קונסנזוס בין שמאל לימין

אין להקים מדינה פלסטינית

רב־שיח מפלגתי נערך לאחרונה ביוזמת סניף תל־אביב של הליברלים העצמאיים (ל"ע) על „הבעיה הפלסטינית ועתידם של יהודה ושומרון". בויכוח מרתק ומאלף שנמשך שעתיים וחצי באו לידי ביטוי הדעות והעמדות השונות בנושאים אלה מימין ומשמאל. בדיון הנוקב השתתפו ח"כ נ. אליעד (ל"ע), ד"ר י. ארידור (הליכוד־חרות), ח"כ י. בארי (הליכוד־ליברלים), ד"ר מ. בירנקר (המוקד), ומר נ. פלמן — עורך ה„ניו־אוטלוק".

רבים והמתחים היו חילוקי הדעות בין משתתפי הרב־שיח. אך בסיומו יכול היה יו"ר סניף ל"ע בתל־אביב, ד"ר חיים סייכמן שניהל את הסימפוזיון, לסכם שני קווי־יסוד ששימשו קונסנזוס בין כל גוני הקשת משמאל ומימין: יש להתנגד להקמת מדינה פלסטינית בין הים והמדבר ושום צבא ערבי לא יעבור מערבה לירדן.

מוגש כפרסום ע"י המפלגה הליברלית העצמאית

هكذا من الأصل

ג׳רוסלם גירס
תמכור ישירות לצ...

חברת ג׳רוסלם גירס, יצור בדים סרוגים, הוחל... בקביעות במפעלה בירוש... רות ישירות לצרכנים. יוצ... בדים סרוגים העשויים מ... כטנים והודדים כבדי... גה כסוכה, סריגה ידידה, בדי הערבוכות, כעודפי יצ...
היקף היצוא השיד ש... הוא, לדבריה, 3 מיליון ד... אולם נוכח ההברה לצמצ... יצוא בצבע הבדים הסרוג... להעביר חלק מהשיווק ל... מי.
החברה סבורה כי בדרך... זו ישירות לצרכן תוכל... מבחר בדיה לקהל הרחב... סבירים ובדפים. הוא כ... נטיה הגוברת לתפירה ע... צית עוק כמכבעותי לבית...

מפעל הברום משאיל כהל ליצרני המוצר: עסיס ופאקא

המחסור זמני, ויחלוף לאחר הבציר

מאת כתב „הארץ" לענייני כלכלה

מפעל הברום השאיל ליצרני הכהל הגדולים בארץ — עסיס ו־פאקא — 500 טונות כהל עד שיגיע לארץ משלוח של כמות זוכה שהוז־מנה ע"י המפעלים.

הצורך ביבוא כהל נוצר בגלל המחסור הזמני לאחרונה בארץ עקב עליה גדולה בתצרוכת.

מפעלי הכוהל טוענים כי המחסור הוא זמני וביוידם כלאי מספיק של חומר גלם לייצור כוהל. עתה אין המפעלים יכולים להתפנות לכך בשל התחלת בציר הענבים, המחייב קודם כל לקלוט את הענבים המיו־עדים לייצור כהל. בעוד כחודש י־היו יוכלו המפעלים לעבור לייצור כהל כמלאי חומר הגלם הנמצא ברשותם וכן במשלוחים חדשים ש־יובאו.

בינתיים הסבירו היצרנים המקו־מיים להורדת המכס על כהל מיובא מ־ל"י לליטר אחת לק"ג, כדי שיהיה כדאי ליבא ולמלא את ה־חסר. עד כה טרם פורסם הצו להור־דת המכס לחברות יש כבר הסכמה על כך. בנוסף זו אינה קיימת לגבי הכוהל שנוכשר לרשות התעשיה ה־צבאית, כי היא פטור ממכס.

מדד שערי המניות בבורסה התל־אביבית
(נתוני הלשכה לסטטיסטיקה)
100 = 31.3.67

	18.8.74	19.8.74
כל המניות	250.71	247.40
בנקים וביטוח	237.32	225.93
מזה: בנקים מסחריים	249.48	248.63
בנקים למשכנת.	213.72	211.65
מוסדות מימון ענפיים	180.38	180.25
חברות להשקעה	196.10	192.33
תעשיה	394.74	389.72
מסחר ושרותים	354.19	345.57
מקרקעין, בינוי ופיתוח	197.95	196.19

נמשכת הירידה בכל הענפים

בשוקי ההון והכספים
מאת מרדכי צבי

נמשכה הירידות בכל הענפים
יום נוסף של ירידות חדות פקד את כל ענפי הבורסה לניירות ערך. במיוחד נפגעו כוב צמודי המדד והדולר נתי"ד.

גם אתמול נרשמו ירידות בשיעור ממוצע של כ־3% ברוב הסדרות של אגרות החוב הצמודות למדד. במקרים רבים נרשמו „מוכרים בל־בד" כלומר לא נקשרו כום עסקות מחוסר קונים. זהו אחד הגורמים שהשפיעו על היקפו הנמוך של ה־מחזור היומי בשוק אג"ח — 5.9 מיליון ל"י. אולם מאנשי הבורסה לא נעלמה העובדה, כי היקף העס־קות הנוכחי מצביע בבירור על כך שמחזיקי הכמויות באגרות צמו־דות למדד אינם נוטים למכור. ה־מוכרים הם בעיקר גורמים מוסדיים, הנזקקים למקורות מימון עקב מצו־קת האשראי. מבחינה זו נראה כי התנודות בשערים נקבעות בצורה שרירותי ורבים תהו אתמול אם רשו־יות המדינה אינן צריכות להתערב במקרה זה ולוהא, אם יש הצדקה לצורה בה נקבעים שערי אגרות ה־חוב שהנפיקה המדינה.

המצב הנוכחי הורגש גם ביחס ל־דולר נתי"ד. היצע של 705 אלף דו־לר הוריד שער הנתי"ד ב־6 אגורות ל־4.56 ל"י תוך מחזור בסך 145,000 דולר.

גם המניות הוסיפו לזחול כלפי מטה. המחזור היומי הסתכם ב־1.2 מיליון ל"י, מזה 580 אלף ל"י בסלב הסוחרים הבינתיים. בין המניות ש־בלטו:

* בנק המזרחי — ירידה 2.5 נק׳ ל־142.5 המחזור 25,000 ל"י ע"נ.
* טפחות, רג׳ — ירידה 10 נק׳ „מוכרים בלבד" ל־195.
* אריה — ירידה 13.5 נק׳ ל־420 המחזור 22,500 ל"י ע"נ.
* הכשרת הישוב — ירידה 5 נק׳ ל־130 המחזור 51,000 ל"י ע"נ.

גידול ברווחי אליאנס

בשלושת החודשים אפריל—יוני 1974 הסתכמו מכירות מפעלי הצמי־גים אליאנס ב־67.4 מיליון ל"י ל־עומת 50.3 מיליון ל"י בתקופה ה־מקבילה אשתקד, גידול של 34%. הרווח לפני מס בתקופה זו הסתכם ב־8.24 מיליון ל"י, גידול של 52%.

רואי החשבון מוחים על החלטות מינהל הכנסות המדינה
מאת כתב „הארץ" לענייני כלכלה

נשיא לישכת רואי החשבון מר נתום פרידקס פנה אתמול במברק לשר האוצר מר יהושע רבינוביץ ו־תבע לקיים פגישה דחופה בענין הס־דר ארכות להגשת מאזנים לשנת ה־מס 1973.

כזכור הודיע אתמול דובר מינהל הכנסות המדינה על צעדים שבכוונתם להחמיר באמצעים נגד עצמאיים ו־חברות המפגרים בהגשת דו־חות שנתיים. בין היתר נאמר כי השנה לא יינתנו ארכות להגשת דו"חות לשלטונות מס ההכנסה.

לישכת רואי החשבון מציינת כי המלחמה והגיוס הממושך גרמו ב־רוב המשרדים לפיגור של חודשים רבים בניהול ספרים וביקורתם, והכ־רחי הסדר להארכת מועדים גם בת־חום זה.

עד מועצת הלישכה כי „מינהל הכנסות המדינה אינו מוכן להסדר מינהלי סביר", ולכן מתבקשת הת־ערבותו של שר האוצר.

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית
19.8.1974

נייר	פתי׳	שינוי	משה׳
מניות			
בנקים מסחריים וחברות לאחזקה בבנקאות			
אי ה׳ ה׳ (ב)	196		
אי. די. בי. בב׳	269		269
אי. די. בי. ר״ב (ס)	222		220
אי. די. בי. ב (ס)	230		
אגוד (ס)	279	−1.5	
דיסקונט א׳ (ס)	400		
מזרחי (ב)	142.5	−2.5	
פועלים ר״ב (ב)	272		
פועלים (ב)	258		258
בליל (ס)	213	−1	213
בנקים למשכנתאות			
אפותיקאי (ב)	240.5	−1	240
כרמל (ב)	161.5	−7	
משכנתא׳ בנין	265		
פתי׳ משכנת׳ (ב)	244	−1	
טפחות ר״ב	155	−5	157
טפחות ב׳	144	−6	(147)
טפחות בב׳	208		(204)
טפחות ר״ג	198 כ׳	−10	(196)
מוסדות מימון ענפיים			
קלפון	97.5	+1.5	
אוצר לתעשיה	196	−1	
חקלאות	73	−1	
פתי׳ תעשיה בב׳	62.5	−0.5	
ביטוח			
אריה	423.5	−6	420
הסנה	214		
כהר	334.5	−0.5	(334.5)
מסחר ושירותים			
בית הרכב	69	−1	
דלק (ס)	116	−1	
דלק (ב)	129.5	+0.5	130
קרור 1	243.5	−1.5	
קרור 10	140	−6	
חשמל	80		80
סבנות	146	−7	
מקרקעין, בינוי, פיתוח והדריה			
אזורים	159.5		
אפריקה 1	330		
אפריקה 10	270	−3	
הכ׳ הישוב ש׳	127	−3	
הכש׳ הישוב ב׳	130	−5	130
סולל בונה פ׳	120	−2	
נכסים	222	−2	
ישפרו	123		
ישרס	129.5		
בהדריך	160	−2	
כפר׳ הדר	88	−1.5	85
כפקיעים	180		
נאות אביב	76	−2.5	(76)
פרי אור	139	−0.5	
רסקו פב׳	75		75
רסקו רג׳	55.5	−1	(56)
תעשיה			
אליאנס	505		
אלקו 1	102	−2	
אלקו 2.5	86.5	−2.5	
אלקטרה 1	196.5		(193)
אלקטרה 5	172	−1	(172)
ארגמן פב׳	330		
ארגמן (מ)	338	−1	
אתא ב׳	105	−5.5	
אתא ג׳	101	−4	(162)
דובק	429	+9	(422)
כבלים	162	−1	160
סבג (ב)	1110		
סייקלים	89.5	+1.5	
ל׳ אפשטיין	55	−3	
מולר	161		
פניציה (ב)	73.5	−2	
פניציה 10	76		
ניר חדרה	255	−1	
עסיס	190 מ׳	−10	
נחושתן	540	+10	
עלית	266	−12	
ערד	73		
פוליגון	196	−6	
שמן	111.5		
תדל	200	−3.5	
חב׳ להשקעה			
אלגר (ב)	80.5 מ׳	−4.5	76
אלרן (ב)	151	−4	148
מרכנית	184		(184)
פועלים השק׳	238		
פז	88	−3	
חלפטון 1	135	−0.5	
חלפטון 10 (ב)	80	−3	(80)
אמפא	107.5	−2	
דיסקונט השק. (ב)	146.5	−1.5	145
מזרחי השק.	107		106
בליל השק.	175	−0.5	174.5
פריק	105.5	−4.5	
חסוטה	89.5	−1	
יצוא השק.	62	−0.5	(61)
כור	130	−3	
כלל השק.	207		207
כלל תעשיה	152	−8	(152)
עת	131.5		
ספיה	54		
נפט			
במפא	90		
לפידות (ש)	178		(178)
לפידות (ב)	229		

נייר	פתי׳	שינוי	משה׳
אגרות חוב להמרה			
אי. די. ב ש.ה.	83		(83)
אגוד ש.ה.	87.5	−0.6	(87.5)
המזרחי ש.ה.	92.5		(91.5)
הפועלים ש.ה.	97		
בליל ש.ה.	140		
בליל ש.ה.	93	−0.5	(93)
אפותיקאי	96.5	−0.5	
...ב׳	99		
...	85		
שכון	102		
שחהה	111	−1.5	
אוצר להת׳	83	−0.5	
דלק	76.5	−1.5	(76.5)
הכ. הישוב	73	−0.5	(73)
ישפרו	79	−2	(78)
עלית	76.5	−2	
הפועלים השק.	101		
דיסקונט השק.	89	−1	(88)
דיסקונט השק.	77		
מזרחי השק.	86	−1.5	
בליל השק.	78.5	−1.5	(78.5)
כלל תעש.	100		
עת	80	−1.5	
אתא	79	−2	(78)
מניות המבוררות במטבע חוץ			
אהויקו א׳ (ב)	48		
8% אוניקו (ב)	78.5		
5% פ׳ התעשיה (ס)	191		
6% פ׳ התעשיה ב׳ (ס)	169.5		
6% פ׳ הנציה בב (ש)	103		
6% פ׳ הנציה גב 1 (ש)	102		
אגרות חוב	**שער**	**שינוי**	
צמודות לדולר			
5% זוטא ים המלח (ס)	220		
5% אג״ח ים המלח (מ)	141.5		
6% חשמל חביכה ב׳ (ס)	134.6 ב׳	−4.2	
הלמשן קלור כאויר 6.5% אג״ח (ש)	85.5		
הוללים 6	145.5		
הוללים 7	148.5		
הוללים 8	107.5	+1	
הוללים 9	108.5	+1	
הוללים 10	106.5	+2.3	
הוללים 11	108.5	−0.5	
הוללים 13	107.4	−1.5	
הוללים 14	106	−1	
הוללים 15	103	−3.2	
הוללים 16	105.1	−1	
הוללים 17	104.8	+0.7	
הוללים 18	107.5	+1.2	
הוללים 19	106	+0.2	
הוללים 20	104.9		
מלווה פתוח (בירידה)			
פיון 1972			
קי״ב	188.8	−4	
קי״ה	185.5	−5.5	
קכ״ב	188	−2	
קכ״ג	187	−3.5	
קכ״ד	185	−4.5	
קכ״ה	181.5	−5.5	
קכ״ו	181.5	−3.5	
קכ״ז	180.5	−4	
קכ״ח	180.5	−4.5	
קכ״ט	181	−4	
ר	181.5	−4	
ר״א	182	−3.5	
ר״ה	178.5	−6.5	
ר״ו	180	−2	
ר״ט	179.5	−3.5	
ר״י	175.5 מ׳	−5.5	
רי״א	178.5	−4.5	
רי״ב	173	−5.5	
רי״ז	176 מ׳	−5.5	
רי״ח	173	−5	
רי״ט	173	−5	
ר״כ	173.5	−4	
רכ״א	171	−5.5	
רכ״ב	170 מ׳	−5.5	
רכ״ה	171.5	−5.5	
ר״ל	175	−5.5	
רל״ב	175.5	−5.5	
רל״ד	174	−4	
רל״ו	174.5 מ׳	−5.5	
רל״ח	173.5 מ׳	−5.5	
רל״ט	173.5	−5	
רמ״א	174	−4.5	
רמ״ב	172	−4	
רמ״ה	173	−4	
רמ״ז	170.5	−5.5	
רמ״ח	171.5 מ׳	−5.5	
רמ״ט	169	−5.5	
ר״נ	170 מ׳	−5.5	
רנ״א	167.5 מ׳	−5.5	
רנ״ב	168	−5	
רנ״ג	166.5 מ׳	−4	
רנ״ד	162	−5	
רנ״ה	164 מ׳	−5	
רנ״ו	162 מ׳	−5	
רנ״ז	159.5 מ׳	−3	
רנ״ח	159.5 מ׳	−5	

מפתח: ר״ס — רגילות מבוכרות; א׳ — מניה א׳; ב׳ — מניה ב׳; ג׳ — מניה ג׳. (ש) — עליש״ם; (מ) — מוכ״ן; בלתי מסומנות — מניות רגילות
* — מוכרים בלבד; ✶ — קונים בלבד. שערים שנקבעו בשלבי המשתנים ומסמנו במונרים — אינם מבטאים שערי פתיחה ביום המחרת ■ סדרות גבתרות של אגרות החוב ממשלתיות (כילחת פיתוח, בטחון וקליטה) הולשו לפי קבוצות. שערי כל קבוצה מתפרסמים אחת לשבוע ביום קבוע.

שערי חליפין רשמיים במט"ח (העברות והמחאות)
כ־19.8.74

המטבע והיחידה		שער מכירה	שער קניה	המטבע והיחידה		שער מכירה	שער קניה
1	דולר ארה"ב	4.3105	4.2685	10	כתר נורבגי	7.7270	7.6094
1	לירה שטר.	9.8259	9.6789	10	פלורין הול.	15.5268	15.3005
1	דולר אוסטר.	6.3042	6.2202	10	מרק גרמני	16.0357	15.7954
1	רנדים דרא״פ	6.1320	6.0480	10	מרק פיני	11.4488	11.2737
10	פרנק שווייצרי	14.1278	13.9027	10	שיל. אוסט.	2.3033	2.2660
10	פרנק צרפתי	8.7300	8.6093	100	פרנק בלגי	10.8317	10.6802
	כתר דני	6.9617	6.8594	1000	לירטה איט.	6.4315	6.3444
10	כתר שוודי	9.5672	9.4255	1000	ין יפני	13.8930	13.7637

(שער החליפין של הדולר ארה"ב קבוע: 4.209 מכירה, 4.200 קניה)

שערי מטבע חוץ בין בנקאיים (Interbank)
אתמול בצהרים (19.8.74) באירופה

מכירה מיידית (Spot)

ל״ש שטרלינג	$ ארה״ב	2.3270/2.3280
ל״י $ ארה״ב	מרקים גרמניים	2.6380/2.6400
"	פלורינים הולנדיים	2.6880/2.6910
"	פרנקים שווייצריים	2.9980/3.0010
"	פרנקים בלגיים	39.00/39.10
"	פרנקים צרפתיים	4.8390/4.8410
"	לירות איטלקיות	656.75/657.75
"	ינים יפניים	302.25/302.75

מכירה מאוחרת (Forward)

	£/$	$/פר״ש	$/מר״ג
1 ח׳	2.3210/2.3230	2.9875/2.9920	2.6270/2.6320
2 ח׳	2.3175/2.3195	2.9807/2.9855	2.6170/2.6220
3 ח׳	2.3110/2.3130	2.9740/2.9780	2.6070/2.6120
6 ח׳	2.2895/2.2915	2.9630/2.9710	2.5850/2.5910

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע״מ

בנק דיסקונט לישראל בע״מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
ארלון	151.40	147.68
דקל	454.0	429.8
ברוש	171.3	162.9
אורן	115.88	113.05

המנהל: חברה להשקעות של בנק דיסקונט לישראל בע״מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
צמיד	157.86	153.99
גביש	144.93	141.38
בדולח	158	154
שמיר	104.22	101.78
פיא	305.7	294.1
יגדל	110.4	107.4

המנהל: פיא

כלכלה ועסקים

בעלי חנויות: מכירות סוף העונה ירדו ב־30% לעומת מכירות השנה שעברה

מאת לאה פורת, כתבת „הארץ"

בעלי חנויות הלבשה והנעלה כועסים כי מכירת סוף העונה, עליה הוכרז ב־1 באוגוסט, לא הביאה לגל של קניות כמו בשנים קודמות. מתנהלת אתא נבסר, כי עד כה נמצא שהפידיון במכירת סוף העונה של השנה דומה לזה שהיה בשנה שעברה באותו תאריך. כאשר והתייקרות בהלבשה היתה 20%, הרי שקנו פחות מבחינה כמותית בשיעור זה ל־ערך. בעלי חנויות אחרות מאשרים כי תנועת הקונים איננה ערה, אם כי לא כולם נוקבים במספרים.

מזכיר התאחדות הסוחרים מר משה פרלוק טוען שלפי בדיקה שנעשו על ידי ההתאחדות, הירידה בקניות היא בשיעור של 30%—40%. הוא סיפר כי בגלל קשיי מימון שהורגש עוד לפני הקפאת האשראי, הקדימה ההתאחדות את המכירות בכמה ימים. ההתאחדות חילקה שלטים למכירת סוף העונה, אך בשלטים לא נרשם שעור ההנחה — דבר זה קובע בעל העסק. הוא הודה כי עקב „הנסיבות המיוחדות", השנה, בעסקים מסויימים, ההנחה היא 10% ולא 20% כפי המקובל במכירות סוף העונה. עוד אמר כי אם צרכנים נתקלים במקרים של הונאה, הם יכולים לפנות בתלונות להתאחדות הסוחרים הכללית.

מדוע קונים עתה פחות בגדים ונעלים מאשר בשנים קודמות? בפי בעלי העסקים גירסות שונות ויתכן שיש כאן צירוף של כל הסיבות שמנו. מר אלכס מר אלון מנהלת אתא סבור כי הכסף הנמצא בידי הציבור מוצא בעיקר על מוצרים בני קיימא, שהם „בבחינת השקעה", אך לא על בגדים, שמשך חייהם קצר. כן קבע כי אין מצב רוח בציבור — הוא הזכיר את הלוויות של חללי מלחמת יום כיפור — ובשאין מצב רוח אין קונים בגדים. גם אצל שנידמן סוברים כי ההתאפקות בקניות מקורה במצב הרוח, אך מצביעים גם שיכבה אחרת שאינה קונה — זאת ה־יושבת עתה בחופשות בארץ ובחו"ל. מנהל אזור ברחוב דיזנגוף טוען כי ההתאפקות בקניות סוף העונה היא המשכו של תהליך הנמשך כבר כמה שנים: יותר ויותר אנשים קונים את הדרוש להם באמצע העונה ופחות אנשים מחכים לסוף העונה. הוא סבור שאין לאנשים תודעה של חסכון ולא איכפת להם לשלם יותר או אולי חושבים שלא כדאי להגות למכירות סוף העונה, מפני שאין הקן הרבה מציאות? זאת לא פרש.

גורם שונה לגמרי אך מעניין הע־לה בעל חנות ברחוב הראשי ברמת־גן. לדבריו, גדל מאוד מספר החנויות הלבשה בשנים האחרונות ועל כן כל בעל חנות מוכר עתה פחות; לוא היו מסכמים את פידיון כל הענף, יתכן היו מגיעים למסקנה שקונים עתה יותר בגדים מאשר אי פעם.

העורך: אברהם טל (בלומנטל)

אספקת פירות באפריל־יולי גבוהה ב־18% לעומת אשתקד

מדוע לא מועברות ההוזלות לצרכנים

מאת סופרת „הארץ"

אספקת הפירות בחודשים אפריל־יולי השנה גדלה ב־18% לעומת ה־תקופה המקבילה אשתקד. זה מתברר מנתונים של המועצה לייצור ול־שיווק פירות. סך הכל הגיעה אס־פקת הפירות בחמשת החודשים ה־אחרונים ל־100 אלף טונה בעוד שבשנה שעברה באותה תקופה היתה האספקה רק 85 אלף טונה. מספרים אלה אינם כוללים תוצרת מיקשה הנחשבת לירק, אבל מאחר שצריכת אבטיחים ומלונים משפיעה על צרי־כת הפירות בכללה, ראוי להזכיר שביולי שווקה תוצרת מיקשה כ־21 אלף טונה (לעומת 14 אלף טו־נה ביולי בשנה שעברה) המשתווה לאספקת כל הפירות בחודש זה.

נתונים אלה מסבירים את התו־פעה החריגה של ירידה במחירים הסיטונאיים של פירות העונה ושל אבטיחים לעומת אשתקד. בד בבד עם העליה באספקה, גדלה הצריכה למאכל: בחמשת החודשים האחרו־נים שווקו קרוב ל־88 אלף טונות פירות למאכל לעומת 78 אלף בשנה שעברה, השאר הולך לתעשייה, יצוא ועודפים. כנגמה זאת הואמת את ה־ידוע כי הישראלים אוכלים יותר פי־רות מאשר תושבי ארצות אחרות בעולם.

נתונים מהשנים האחרונות מר־אים כי הישראלי אוכל בממוצע כ־100 ק"ג פירות בשנה (כולל תוצרת מיקשה ופרי הדר), כלומר, 300 גרם ביום בממוצע. הצריכה היא כי בארצות אחרות הצריכה היא בין רבע עד שלושה רבעים מכמות זאת.

מדוע לא ירדו המחירים לצרכן כפי שירדו המחירים הסיטונאיים? מנהל מועצת הפירות מר יוסף ג־רוס הסביר, כי לפי מחקרים, נת־ברר שפער התיווך אינו עומד ביחס ישר למחיר הסיטוני אלא קשור עם גורמים אחרים כמו נקודות מכירה (שוק פתוח, סופרמרקט, חנות), אזו־רי מכירה, תחרות ועד כמה שה־דבר ישמע מוזר — פער התיווך עולה, ככל שהמחיר הבסיסי יורד ולהפך. ההסבר הוא כי הקמעונאי מחשב את הרווח שלו לא לפי אחוזים אלא לפי הוצאות קבועות שיש לו ואותן הוא מוסיף למחיר ה־בסיסי.

מבצע ההוזלות שנעשה ביוזמת משרדי החקלאות והאוצר ומועצות הייצור והשיווק נועד להביא לכך שגם הצרכן יהנה מהמחירים ה־נמוכים. את הצלחת המבצע מודדים אנשי מועצת הפירות, בין השאר, בעובדה שבשבוע האחרון פנו עש־רות חנויות פרטיות למועצה בבקשה להצטרף למבצע ההוזלות בו משתתפות עתה רשתות השיווק של האגודה הצרכנית השופרסל.

אידיבי
חברה לאחזקות בנקאיות בע״מ

הודעה
בדבר חלוקת מניות הטבה בשיעור 25%

ניתנה בזה הודעה כי בהתאם להחלטת האסי־פה הכללית של החברה מיום 25 ביוני 1974, תחלק החברה לבעלי מניותיה מניות הטבה בשיעור של 25%. מניות ההטבה תחולקנה לבעלי מניות רגילות ומניות „ב" של החברה שיהיו רשומים בספר המניות של החברה בשעת סגירת העסקים ביום 30 באוגוסט 1974.

מניות ההטבה תהיינה זכאיות למלוא הדיבי־דנד שיוכרז בגין 1974. המניות הרגילות ש־הונפקו ביום 4 ליולי 1974 תהיינה זכאיות לקבל את מניות ההטבה בשיעור 25% שת־חולקנה כאמור לעיל.

המניות הרגילות ומניות „ב" של החברה תסחרנה בבורסה לניירות ערך בתל־אביב אקס הזכות לקבל את מניות ההטבה הנ"ל החל מיום 1 בספטמבר 1974.

מזכיר החברה

לשכת מסחר ותעשי ישראל אמריקה בע"

מודיעה בזה לחבריה

האסיפה הכללית השנתית

תתקיים ביום חמישי 5.9.74 בשעה 11 לפנה״צ ב השיבות של הלשכה בבית אמריקה, קומה 11 שד׳ המלך 35 תל־אביב.

על סדר היום:
דו״ח הנשיא על פעולות הלשכה
הערות גזבר הכבוד לדוחות הכספיים
בחירת חברי הנהלת הלשכה
דבר נשיא הלשכה לקראת פעולות העתיד

המכללה
המדרשה למינהל
מיסודה של הסתדרות הפקידים

בשיתוף נציבות מס הכנסה
מודיעים על פתיחת ההרשמה ל:

✶ קורס **מס ערך מוסף**
✶ קורס **השתלמות במסים**
✶ קורס **חשבי משכורת ושכר עבודה**
✶ קורס **מס הכנסה וחוקי עבודה**

הקורסים יתקיימו בחודש אוקטובר 1974, בירו־שלים, תל־אביב, חיפה ובאר־שבע.
פרטים והרשמה: הסתדרות הפקידים, רח׳ ארלוזורוב 93, תל־אביב, טל. 261111.

✶ לחיילים משוחררים לימודי חינם

קבלני בנין ומהנדסי...
אנו מיצרים לוחות בידו...
מכוורת HONEYCOMB
המתאימים במיוחד ליציקות בטו...
עבור רצפות ותקרות תלויות
קלים וחזקים
מאושרים ע״י מכון התקנים
"אשד"
תל־אביב, רח׳ פינסקר 7
טל. 281935 לפנה״צ, 285334 אחה״צ

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע״מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
צבר	274.6	261.5
ארז	115.6	110.1
איתן	151.92	148.21
עדיף	95.03	92.61

הנאמן: בנק הפועלים בע״מ

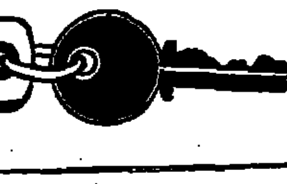

המפתח לפרסום ב...
פרסום ב"הא...

א. קופפר בע״מ
רח׳ התשיה 22, תל־אביב. טלפונים: 52176, 33109־03. ת.ד. 15־15 תל־אביב. מברקים: פלקסליין תל־אביב.

FLEX-LINE

סוכנויות ברחבי הארץ:
באר־שבע: הילמן לוינסון מיסבים, רח׳ הפלמ״ח 75 טל. 3639(057)
אשדוד: כל־בו ביאלר, אזור התעשיה טל. 31408(055)
חיפה: ס.א.ב.י. בע״מ, רח׳ המגינים 60א טל. 525287(04)

JM VALVES

שסתומי פליטה ויניקה למנועי רכב ומנועים נייחים — בנזין ודיזל בהתאם לידע של החברה האנגלית "TRANGO"

פרסום בב־...

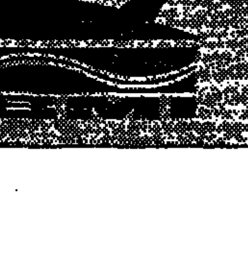

גלי צה"ל

14.05 שתים עד ארבע עם ני... לה אלמגור
16.05 נא לצלצל
17.40 פזמונים לכוכבים
18.05 שהות אחרי הצהריים — פינה שגריר משוחח עם ירדים כנען
19.05 ספנה אליך עם עלגה באר
20.05 הוסם ורענן
20.30 פינה הבל
21.05 בימת רדיו — הכתובה מאת זאב קוסמו
22.05 בוא נדבר — עם נתן דונביץ'
23.53 שיחת חצות — שוחחו של הפרופ' יוסף אגסי על הקשר בין טכנולוגיה ופילוסופיה

טלוויזיה

17.30 חדשות
17.32 משחר עירות
17.42 סידרת מבט
18.05 "אנאי לי" — מה לך ... הגדול
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) כוח אחורי
19.00 למשפחה
19.30 (ע) חדשות
20.00 פורטה — "כפור הכיום", על איכות החיים בישראל!
20.30 מבט לחדשות + פור כר
21.25 קולומבו, עם פיטר פאלק בתפקיד הראשי

לימודית

16.00 מה שאמיר ספר על קלובסי והאחרים
16.13 אנגלית לקראת כיתה ב'
16.32 בעו יוצר עם יוסי עמרי. הזמנה לבילוי
16.49 סרט: רמברנדט: צייר האדם
17.08 צרפתית

...היום בתנ"ך
...שנה היומית
...דף היומי
...לכה היומית

...רדיו

...ירים קבועים
רשת בעברית
א.ב.ג. — כל שעה
20.00 .19.00 —
רשת ב' ...

גל א'

חדרים מרוהטים

● חדר מרוהט ע"י מוגבל טל. 56991 4—2.

● חדר להחיר כניסה נפרדת שרותים משותפים ברזילי מו"א 32.

● אל תתאמץ! ללא דמי תיווך! תמצא במהירות את הדירה או החדר שאתה מחפש ע"פ "ידיעון הדירות".

● להשכיר חדר מרוהט יפה בצפון הישן, לבנה.

חנויות

● למכירה חנות במרכז לפתח גן...

● למכירה חנות בבנין 43 מ"ר בקרן, בית דוד, בר יהודה 58 הרצליה.

אבני תעשיה

● מבנה תעשייתי באזור מבוקש, משוגל גבעים — טלפון.

משרדים

● להשכרה בהוך בדיזנגוף דירת משרדים 4 חדרים + טלפון 1,400 ל"י לחודש — אנגלו-סכסון, טל' 242341.

מחסנים

● למכירה במרכז ר"ג מרתף מקורה 140 מ"ר 150,000 ל"י. לפנות טל' 34137 לכנעת.

אולמות

● מכירה אולמות לעשיה בי ... הכיר ... טל' 734135/6.

הלואות

● לדרושי הואתים! הלוואות בתנאים מצויינים! ...

● הלואות מיידיות עד אלפים ... טלפון 236006.

ביקוש עבודה

● מבקשת בבוקר ... עבודה.

הכשרה לעבודה

● קורסים לקוסמטיקה ...

הצעות עבודה

● דרוש טכנאי ... לפנות לטלפון.

מגרשים

● למכירה דונם + פרמיה להקמה בבנין ... 03-865513.

עסקים

● למכירה מכון מהמקום הי אזור ...

ביקוש דירות

● דרושות לנו באופן דחוף דירות 3 חדרים מרוהטות בצפון תל-אביב אנגלו-סכסון טל' 242341.

דירות בשכר חודשי

● להשכיר דירת 1½ בשכ"מ ... בדי"ה טל' 723590.

דירות בדמי מפתח

● 3 חדרים בדמ"פ ק"ג, צפון תל-אביב, 85,000 — טלפון 220613 18—16.

דירות מרוהטות

● בצפון תל-אביב 4 חדרים, מרוהטת, ... 1,200 ל"י לחודש אנגלו-סכסון, טל. 242341.

וילות ובתים

● בונים וילות והוספות בכל חלקי הארץ לפי תכנית הלקוח או לפי הכנית שלנו — כתוב לת.ד. 36978 ת"א וניצור קשר.

● למכירה וילה חדשה 5 חדרים + גנון ותוספות. העברה 14 רמת-השרון.

● בהרצליה בית דו-משפחתי ...

● צהלה — למכירה וילה מפוארת, ... 650,000 ל"י אנגלו-סכסון — רמת-השרון, טל. 474244.

דירות

● הרצליה פיתוח — אם אתה מחפש את הטוב, ...

קבלנים

● למכירה דירות מפוארות 4 חדרים, ...

דירות למכירה

● בנתניה מבואר בצפון, ... 690,000 ...

...ות רופאים לפי המקומות

...אביב
ד"ר הר-אבן, אפשטיין 6, טל' 443281.
מד"א טל' 101: 614333. רופא בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר, המבקר חולים בבתיהם.
מד"א הרצליה, טל' 101, 981333.
הזמנת רופאים במקרים דחופים מ-8 בערב עד למחרת ב-7 בבוקר טל' 101 בתחנת מד"א. מרפאה ורופא לטיפולים דחופים בלבד.
ערן — עזרה לפ... נפשית — טלפון 02-69911.
רופא תורן בבנין דוד אדום, טלפון 101.
בתי חולים מכבי
הודעות לילה במד"א בין השעה 8 בערב עד 7 בבוקר.
בת-ים, טלפון 863333.
ירושלים, טלפון 101.
לוד, טלפון 962133.
נתניה, טלפון 3333.
פתח-תקוה, טלפון 912333.
רחובות, טלפון 951333.
ראשון-לציון, טלפון 943333.
תל-אביב, טלפון 101.
גוש דן, טלפון 781111.
חיפה, טלפון 101.
אשדוד, טלפון 22222.
חולון, טלפון 843133.
הרצליה, טלפון 981333.
ערד, כד"א, טלפון 057-97222.

תורנויות בתי חולים

...אביב
הדסה (פנימית וכירורגית).
...שלים
בקור חולים (פנימית — גברים), שערי צדק (כירורגיה — ...ים — ילדים).

תורנות בתי מרקחת

...אביב
כיכר המדינה, ה' באייר 48, טל. 258046.
שלמה המלך, שלמה המלך 78, טל. 246461.
בעיין היים, בן-צבי 2, טל. 821607.
...שלים
רמות אשכול, רמות אשכול, טל. 280552.
פרטי: ד"ר ה שיה, עין כרם, איזור ב' 117.
בת-ים, רח' צלאה איזין.
פרטי: אברהם אלבוטי, בית אלישבע, כפר שכם
...ה
כרמל, הנביא 113, טל. 81713.
נתניה: הרצל 24, טל. 22243.
פתח תקוה: ... 142.
רחובות: ... 81, טל. 721498.
בני-ברק: ספירא, עקיבא 80.
בת-ים: בלפור, בלפור 90.
חולון: ... 4.

هكذا من الأصل

מכאמן الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

● למשפחה + 2 ילדים (אחר בגן) בצפון תל־אביב, דרו־שה בחורה עם המלצות לפי־צול בילדים ועבודות בית קלות (יש עוזרת) עם לינה להתקשר ביום 622252

● דרוש/ה נער/ה לקבלת טלפונים, שעות עבודה 14—8. 822362

● איש מכירות וקורספונ־דנציה, ידיעת אנגלית וגרמנית הכרחית, רצוי רקע טכני. טל. 618229 ,623162

● לחברת בטוח בת"א דרו־שות פקידות לקבלת קהל. וכן לתכניות עבריות בפעולות. טלפון 628816, רח' רוטשילד 27 ת"א, קומה ג'.

● דרושה בתכנית נשיונל ל־עבודה לפי שעות בשכר גבוה לפנה "דנאל" 245541, גורדון 88.

● דרושה פקידה רצינית ל־עבודה במשרד לפנות בבנצי. טלפון 37426

● דרושים נערים 14—16 ש־אינם לומדים, לעבודה ב־ייצור, טרנזיסטורים טל. 290235

מכוניות

● פורד טרנזיט 100 שנת 73 בהזדמנות. טלפון 35539

● לרגל נסיעה פולקסוואגן דגל קבינה 73 + מסם — 19,000 טלפון 785301

● פיג'ו 404 מודל 1969 ב־מצב מצוין טלפון 53339 ב־שעה 3.00 אחה"צ.

השכרת רכב

טלויזיה

רוצים לקנות

מציעים למכירה

אופנועים וקטנועים

רהיטים

בתי־ספר ושיעורים

בולים ומטבעות

נופש

שידוכים

הודעות

התעמלות ומסגים

בתי"ס לנהיגה

חיות בית

חקלאות

כלי נגינה

צילומים

מכונות כתיבה

מכונות גילוח

שרותים

דודי שמש וחשמל

חוגים

מקררים

טרקטורים

● שופל 950 ,4x4 במצב מצוין טל. 795503

● מרקסור 363 למכירה, ל־פירוק. טלפון 790080

טפסים

● מבצעים עבודות טפסים 10 ל"י מ"ר. בערב 536818

נתניה

דירות למכירה

● בבניה דירות 3 חדרים 150000 ל"י, 4 חדרים — 180,000 ל"י ביילפר תחנ. נתניה 25846—053

● שני חדרים ע"ע יפה מול הים 72000 — 280005—03

הלוח הכפול חיפה והצפון

קבלנים

וילות ובתים

דירות למכירה

ביקוש עבודה

מכוניות

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

חדרים

עסקים

מציעים למכירה

רהיטים

הצעות עבודה

טלויזיה

כלי נגינה

מקררים

תנורי חמום

הלוח הכפול ירושלים

קבלנים

● חברת בתהיהו לישוית בע"מ מציעה למכירה לכניסה מיידית 2 דירות של 4 חד־רים ברחוב הרצוג בירוש 14 קרית משה, פרטים במשרדי החברה רח' הלל בורג' 43 טלפון 05720 ,80822

וילות ובתים

דירות למכירה

ביקוש דירות

דירות בשכר חודשי

דירות בדמי מפתח

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

עסקים

משרדים

חנויות

מגרשים

הצעות עבודה

מכוניות

שרותי רכב

שרותים

רהיטים

בתי־ספר ושיעורים

באר־שבע

עסקים

לחברה ליצוא
דרושה בירושלים
מזכירה-בתבנית-קצרן
מעולה
השולטת בשפות: עברית, צרפתית, אנ
שכר חודשי מוצע: 3 חודשי נסיון 1500 ל"י ברוטו. לאחר מכן — לפי הכיש עד 2000 ל"י נטו.
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לח' "סוג'קו", שד' בן מימון 13 ירושלים.

למשרד פרסום גדול
דרושה מפעיל מנוסה
למכונת הנהלת חשבונות מסוג אוליבטי
תנאים טובים למועמדת המתאימה
שעות העבודה 8.30—14.30.
נא לפנות בכתב לת.ד. 33157 תל־א עבור מס' 841 או לטלפון 5211 ולבקש את רינה עד 14.30

ח. ה. ב. — חברה להנדסה ובנין
דרוש
מנהל עבוז
לעבודות גמר בבנינים
לפנות: הרצל 29 חיפה טלפון 642593

בית ברל
דרושות מורו
מנוסות
להנחלת הלשון העבריו
לתקופה קצרה בתנאים טובים
להתקשר בשעות הבוקר 925051—3
243175—03 (אולפן) בערב

לחברת ש.א.ש. בע"מ ירוש־
דרושים
1. **אנשי אבטחת שדה**
ביום
משכורת מ־1500 ל"י לחודש.
2. **רכז עבודה**
עם מגדר לעבודת יום בשדה.
בתנאי שכר טובים.
בדבר פרטים לפנות טלפונית 224394 או:
למשרדי החברה בירושלים רח' אריסטוב
בין השעות 1300—0800 ו־2000—00

לחברת שטראוס
שוק ת"א בע"מ
דרושות
מדגימות
בגילים 25—35
לתקופה שבין 25.8 ועד 6.9
מובטח תשלום טוב
★
להתקשר לטל. 250411, עבור מצב „גבינות וייך".

דרושה
מוכרת לחנות
אחרי צבא
ליום עבודה מפוצל
טלפונים:
827732 ,824974

דרושה פקידה
עם נסיון לפחות 2 שנים
למשרד יועץ מס
תנאים טובים
למועמדת המתאימה
נא לפנות בכתב
לת.ד. 1334 תל־אביב
ד/13324

דרוש
מפעיל לשופל 950
עבודה באזור המרכז
★
טל. 728802, 725788
741533 — בערב

דרושים
מבקרי חשבונות
מכל הסוגים
בתנאים מצויינים
טל: 266572

דרושה מזכירה מנוסה
לנהול משרד
עברית ואנגלית,
448622, וייצמן 97
תל־אביב.

דרוש
טרקטוריסט
מנוסה
לעבודת על מחפרון
טל. 661709—04
8.30—13.30

בית חרושת
„ניב"
דרוש
צבעי מכספיל
לטלפן 824380
תל־אביב

ניר־לית בע"מ
מפעל לייצור סיבים סינטט
ליחידת עיבוד נתונים
המוקמת במפעלנו במגדל העמק
דרושים
★ **כימאי או מהנדס כימיה**
לתפקיד אחראי למעבדה כימית
★ **לבורנטים**
למעבדה כימית — לעבודה במשמרות
מועמדים יפנו בכתב יד עם פרוט קורות חיים, השכלה ונסיו (בציון המשרה המבוקשת), אל מנהל כח אדם, ת.ד. 276, מגדל
תנאים הולמים למועמדים המתאימים.
— סודיות מובטחת —

לחברה מסחרית גדולה
דרוש
מנהל חשבונות
בעל נסיון וידע בהכנת משכורת ממוכנת
לפנות: ת.ד. 315 הרצליה ב', מחלקת המנגנון.
סודיות מובטחת

לסוכנות
ברוך אלנבי
דרושה
מזכירה
יד ימין למנהל
שעות 2—8
לפנות אחרי 2
טל: 721317

דרושה מפקידת
למסבנה להנהלת
השבונות עם ידע
בהנהלת חשבונות.
שעות העבודה בין
15.30—19.00. לפנות:
„חדי־קולור" אחד
העם 20 תל־אביב, בין
השעות 17.00—19.00
טלפון 53294 במשך
היום טלפון 827683

רוש הנדסאי או טכנאי
לסקר שדה
...י בעל נסיון קודם בסקרים פיזיים ובעל רכב
לפרטים טלפון 03—245888

...רושים
...עלי תואר Ph. D.
מדעי החברה
הוראה במשרה מלאה
מכללה
לפנות: ת"ד 14285 תל-אביב,
...ור „המכללה"

למשרד רואי חשבון
בתל-אביב
דרוש
בוחן / בוחן מרכז
קיימת אפשרות להתמחות
תנאים טובים למועמד המתאים
טלפון 623577

הפניקס הישראלי
חברה לבטוח בע"מ

למחלקת בטוח חיים
דרוש/ה
בוגר/ת תיכון
עם ידע ברפואה
שיוכשרו כעורך/ת לחתם

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות ב־כתב אל: הפניקס הישראלי חברה לבטוח בע"מ ת.ד. 2070 תל-אביב, עבור „מחלקת חיים".

לחברת מתפתחת
העוסקת בפתוח ובייצור
בענף האלקטרוניקה
באזור הצפון
דרוש
...נהל כללי
מהנדס אלטרוניקה בעל נסיון
...ייזום פרויקטים ובניהול מפעל

המועמד להיות בעל קשרים טובים ...נה, ובעיקר עם מזמינה ספקי עבודות. ...עמד המתאים מובטחים תנאים טובים ...שרויות נרחבות להגדלת החברה ולהת־...חות אישית.

לפנות בכתב לת.ד. 32025 תל-אביב ...יין „מנהל כללי".

דרושים
חשמלאי תעשיה
נסיון מינימלי — שנתיים.
מנופאים
נסיון של שנה לפחות בעבודה עם רשיון ממשרד העבודה להפעלת מנוף.

לפנות למח' כח אדם
ת.ד. 420, באר-שבע.
...ברת פוספטים בנגב בע"מ.

אוניברסיטת תל-אביב
מכרז מס' 37/74
...המשרה: **מזכירה**
...ה: המכון לחקר בריה"מ ומזרח אירופה, ...ריה"ש להסטוריה.
התפקיד: אחריות על פעולת המזכירות של המכון, רכוז ואחריות לעניני המינהל של המכון, כולל פיקוח על צוות העובדים המינהליים; התכתבות ונסות עצמאי עם ...ורמים בארץ ובחו"ל; עזרה בהכנת התקציב ...במעקב אחרי ניהול התקציב השוטף; ריכוז, הכנה והבאת לדפוס של פרסומי המכון; הדפסה בשפות עברית ואנגלית; אחריות ...זימון ישיבות וכתיבת פרוטוקולים.
...רים הדרושים: כושר ארגון ופקוח על עובדים; נסיון כלשהו בטיפול בתקציב במעקב שוטף אחריו, רצוי נסיון במינהל אקדמי; כושר ניהול מו"מ; נסיון בעבודת מזכירות עצמאית; שליטה בשפות עברית, אנגלית (כולל הדפסה) ורוסית (או שפה מזרח־אירופאית אחרת); יכולת תכתובת בשפות אלה.
...ת: י"ב—י"ד בדרוג האחיד.
...מעוניינות לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ...ן מספר המכרז על גבי המעטפה לאגף כח ... מחלקת המנגנון, אוניברסיטת תל-אביב, ...אביב, עד ליום 27.8.74.
...דים שימצאו ראויים יוזמנו לראיון אישי.

למפעל גדול באזור עכו
דרוש
מהנדס גומי בכיר
עם נסיון של 10 שנים
כאחראי על שטח הגומי במפעל.
תנאים טובים למועמד המתאים.
נא לפנות לת. ד. 128 עכו עבור „מהנדס".

עירית ירושלים
דרושים
מרכזים, מדריכים חברתיים. מדריכי דרמה, מחול ומוסיקה לעבודות במוסדות נוער בשנת תשל"ה
בעלי נסיון המעוניינים יפנו למחלקה לחינוך אגפי הנוער, הספורט והתרבות, יהודה לכה אדם, רח' יפו 17 ירושלים.

לרשת בתי ספר מקצועיים
דרושה
מפקחת מקצועית
לבתי ספר לבנות
נא לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 16087 תל-אביב
— סודיות מובטחת —

למוסד ממלכתי בת"א
דרושה
כתבנית נשיונל
לעבודה במשרה מלאה
בדרגה ח'—י' בדרוג האחיד.
★
נא לפנות לת.ד. 17146 ת"א מיקוד 61170 (עבור כספים) ולציין פרטים אישיים וטלפון

למשרדה בתל-אביב
של חברה תעשיתית
דרושים
1. **כלכלן** —
עד גיל 35, בעל B.A. בכלכלה, רצוי נסיון תעשיתי.
2. **רכז כספים** —
עד גיל 35, בעל B.A. בחשבונאות או כלכלה, רצוי בעל נסיון בנקאי או חשבונאי.
3. **מנתח מערכות מנוסה** —
נסיון קודם בתכנון ותכנות של 3 שנים לפחות. הכרחי.

נא לפנות בציון תולדות חיים ונסיון מקצועי, לת.ד. 16284 תל-אביב, בציון התפקיד המבוקש.

מפעלי נייר
אמריקאיים ישראליים בע"מ
למשרדנו בתל-אביב
דרושה לעבודה מלאה
8.00—16.30
כתבנית
בשפה האנגלית
רצויה ידיעת הדפסה בשפה העברית
תנאים טובים למועמדת המתאימה
נא לפנות בכתב אל ת.ד. 20181 תל-אביב
אל מר ויצר.
נייר מעולה לכל מטרה

לחברה תעשיתית
דינמית ומתפתחת
דרושים לעבודה בחדרה
1. **מהנדס אחזקה צעיר**
לריכוז נושאי האחזקה, פיקוח והדרכת צוות אחזקה.
2. **מבקר טיב**
בעל נסיון תעשיתי.
3. **מכונאים בכירים**
בעלי נסיון תעשיתי.

נא לפנות בציון תולדות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 16068 תל-אביב, בציון התפקיד המבוקש.

משרד נסיעות בירושלים
מחפש
1. מנהל משרד נסיעות
2. פקיד מכירות ראשי
רק מועמדים בעלי נסיון וידיעת שפות באים בחשבון. נא לפנות לת.ד. 566 ירושלים, 91000 עבור משרד נסיעות

לחברה אמריקאית
המשווקת מוצריה בעולם כולו
דרוש
הנדסאי מכונות
לעבודות פתוח תהליכי ייצור מיוחדים במינם בשטח המכניקה העדינה
הכישורים: נסיון רב בהשחזה עדינה. נסיון בעבודות יד עדינות במתכת. ידיעת אנגלית הכרחית.
קיימת אפשרות לקבלת נושא לעבודת גמר בב"יס להנדסאים.
לפנות בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון בעבודה לת.ד. 4353 חיפה עבור מס' 661 (מיקוד 31040)

קריסטל
תעשית מכונות כביסה,
תנורי אפיה ובשול בע"מ
דרושים מכונאי שירות
למכונות כביסה
1) טכנאי עצמאי ואחראי באיזור המרכז.
2) טכנאי עצמאי ואחראי באיזור טבריה.
3) צעיר חרוץ ואחראי אחרי שרות צבאי, בעל רשיון לאופנוע (רצוי בעל קטנוע) לביצוע סידורים שונים באיזור המרכז.
4) פקידה עצמאית וחרוצה אחראית לעבודות משרד מ־8.00 עד 16.00.
מועמדים רציניים יפנו למרגליות, רח' החלזון 12 ר"ג, טל. 721126.

מפעלים גרפיים בין לאומיים
בע"מ
אזור התעשיה יבנה
למפעל דפוס ומכניקה עדינה
דרושים:
✶ מנהל ייצור
עם נסיון של 5 שנים לפחות
✶ עוזר/ת למנהל חשבונות
בעל/ת נסיון
✶ מדפיס למכונת היידלברג
וחותך בגליוטינה נייר.
★
נא להתקשר טלפונית: 055/95566/7/8

מוסד כלכלי גדול מחפש:
✶ קניינית מנוסה
לבגדי נשים וילדים
✶ מזכירה
עם ידע בשפה האנגלית הדפסה בעברית
✶ פקידה כללית
עם ידע בהנהלת חשבונות
רצויה השכלה תיכונית
✶ כתבנית בעברית
✶ פקיד חשבונות
עם נסיון משרדי
✶ עובדים למחסן טכני
בדבר פרטים נא להתקשר בטלפון
תל-אביב 39955 קו פנימי 357

מכרז על משרה פנויה מס. 26/74
לבנק ישראל בירושלים
דרוש
מבקר עוזר
בלשכת המפקח על הבנקים
הכשירויות הדרושות:
1. גמר לימודי אוניברסיטאי בראיית חשבון (סיום בחינות) או סיום בחינות ברמה מקבילה של מועצת רואי חשבון.
2. כושר הבעה בכתב ובעל פה.
3. ידיעת הלשון העברית על בוריה.
4. ידיעה טובה בלשון האנגלית.
5. כושר לקיום מגע עם נציגי הבנקים המסחריים.
הערה: עדיפות תינתן למועמדי בעל נסיון מתאים בתחומי בנקאות או ביקורת.
● המעוניינים יפנו ליחידת כח אדם, בנק ישראל, ת. ד. 780 ירושלים מיקוד 91000 לשם קבלת שאלון אישי אשר יש להחזירו עד יום 31.8.74. נא לציין על גבי הבקשה את מספר המכרז.

לרשת בתי-ספר טכניים-מקצועיים
דרוש
מהנדס אלקטרוניקה
לפיקוח על מגמות האלקטרוניקה
כישורים: תואר (M.Sc.) נסיון תעשיתי
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 16087 תל-אביב

אורט ישראל
לבי"ס „אורט"
באשקלון
דרושים
1. מנהל פדגוגי
2. מורה להתעמלות
3. חצרן
4. מחסנאי
בדבר פרטים נא לפנות למנהל ביה"ס אורט אפרידר, אשקלון טל. 2735—051.

לפרויקט במכונאות
באזור תל-אביב
דרושים:
מכונאי רכב
(קל, כבד, רק"מ)
לאחר שרות צבאי
✶ עבודה זמנית לתקופה של 2—4 חודשים.
✶ שכר טוב לעבודה מיוחדת ומעניינת.
על המעוניינים להתקשר בטלפון 973126 — אזור הירק ת"א בימים א'—ו' בין השעות: 08.00—12.00.

מרכבים
מפעלי מתכת בע"מ
פתח-תקוה, קרית-אריה
דרושים
מכונאי רכב
על המעוניינים לפנות לטל. 913044
או ישירות למפעל למנהל כח אדם

קופת חולים
של ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ-ישראל
באיזור רמת אשכול והסביבה בירושלים
מפעילה עתה קופת חולים תכנית חדשה במתן עזרה רפואית כוללת.
זוהי הזדמנות בלתי רגילה
לצוות רפואי
אחיות, מזכירות רפואיות, מומחים לרשומות, פסיוטרפיסטיות, עובדי רפוי בעיסוק, עובדים סוציאליים — לעסוק במקצועם.
לפנות למרכז קופ"ח, רחוב ארלוזורוב 101, ת"א, מחלקת המנגנון, מדור מכרזים.
מרכז קופ"ח

לבית חרושת „יצהר"
דרושה
לבורנטית
עם נסיון של מספר שנים לפחות, רצוי בענף המזון.
להתקשר לטל. 252444, או לת.ד. 823 ת"א.

קרן קימת לישראל
מודיעה על המשרות הפנויות המפורטות להלן:
1. תואר סוג המשרה:
מנהל מועצת המורים למען הקק"ל
דרישות המשרה: נסיון רב בהוראה ובניהול מוסד חינוכי. השכלה אקדמאית, מקום מגורים בתל-אביב.
הדרגה: לפי דירוג עובדי ההוראה.
2. תואר סוג המשרה:
מנהל חשבונות
תיאור התפקיד: ניהול חשבונות מורכבים; עריכת פקודות לרישום; התאמת חשבונות עם גורמים שונים; עריכת מאזן בוחן והכנת חשבונות לקראת המאזן השנתי; עריכת דו־חות כספיים וסטטיסטיים שונים.
דרישות המשרה: השכלה תיכונית מושלמת. נסיון בעבודה בהנהלת חשבונות. ידיעת השפה העברית והאנגלית. מקום מגורים בירושלים.
הדרגה: בהתאם לכישורים.
3. תואר סוג המשרה:
מזכירה באנגלית ובעברית
דרישות המשרה: השכלה תיכונית; ידיעת השפות אנגלית ועברית על בוריין; רצוי ידיעת שפות לועזיות נוספות; מיומנות בהדפסה במכונת כתיבה בעברית ובלועזית; נסיון בעבודת מזכירות.
על המעונינים המתמלאים אחר דרישות המשרות הנ"ל לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים, עד לתאריך 30 באוגוסט 1974, אל אגף האדמיניסטרציה בקרן הקימת לישראל, ת"ד 283, ירושלים ולציין על המעטפה „מכרז למשרה .....".

למושב חצבה
בערבה
דרוש
גנן
(עובד נוי)
המעונינים יפנו בהקדם למזכירות מושב חצבה דואר נע ערבה

לביה"ח לאריגה
באזור תל-אביב
דרושים
אורגים
תנאים טובים למתאימים
להתקשר בטלפון 55416 או 861117

ישפה סגלים
מהנדסים בע"מ
דרושה
פקידה כתבנית
— בגרות תיכון —
נא לפנות: משה שרת 34, ת"א
טלפון: 455232

בית מרגוע בקרית ענבים
מחפש
עוזר לטבח
נא להתקשר לטלפון 535231—02

באזור תל-אביב והמרכז
באזור באר-שבע
דרושים
מנהלי מכירות
לניהול פיקוח והדרכה של קבוצת סוכני ביטוח חיים
הכישורים הדרושים:
✶ נסיון במכירות, ידע בביטוח חיים, גיל מעל 25.
נא לפנות בכתב לת.ד. 26222 ת"א האגף לביטוח חיים.

הרשות לבינוי ופינוי
של אזורי שיקום
מכריזה על
משרה פנוייה
מכרז 1/74
כלכלן בכיר
הדרגה: מוסמכי חברה רוח (מח"ר) 6
דרישות המשרה: השכלה אקדמאית בכלכלה, תואר ב. א. עם נסיון של 7 שנים בעבודה במקצוע או תואר מ. א. עם נסיון של 5 שנים.
מקום העבודה: ירושלים.
המעוניינים להגיש בקשותיהם למשרה הנ"ל יפנו למשרדי הרשות לבינוי ופינוי של אזורי שיקום קרן היסוד 38, ירושלים לשם קבלת פרטים נוספים וטופס בקשה למשרה זו. (טלפון: 38453—02).
את הבקשות יש להגיש למשרדי הרשות לא יאוחר מאשר עד יום א' 8.9.74.

למפעל תעשייתי באשקלון
דרוש
מחסנאי לחומרי גלם
של תעשיית השימורים
נא להתקשר לטלפון מס. 3373(051)
או בכתב לת.ד. 4 אשקלון „מפעל תעשייתי".

אורט ישראל
לבי"ס אורט „טמפו"
תל-ירוחם
דרוש:
מורה / מדריך למסגרות מכנית
משרה מלאה
נא לפנות לביה"ס כפר-ירוחם, טל. 85101—057
למועמד המתאים תינתן עזרה בדיור

למפעל תעשייתי בחולון
דרושה פקידה
עם נסיון בהנהלת חשבונות
או בעלת נסיון בנהול כרטסת מלאי
שעות עבודה רצופות מ־8.00—16.00
תנאים טובים ✶ סודיות מובטחת
לפנות בכתב יד ל-שטל בע"מ
ת.ד. 1701 איזור התעשיה חולון

מרכבים מפעלי מתכת
בע"מ
פתח-תקוה, קרית אריה
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
עם נסיון בתעשיה
(עד גיל 40)
על המעוניינים לפנות: טלפון 913044
או ישירות למפעל למנהל כח אדם.

למפעל קונפקציה באזור המרכז
דרוש לרגל הרחבה
מנהל חשבונות ראשי
לפנות בכתב לת.ד. 1696
ת"א עבור „מנה"ח ראשי"
עדיפות לבעלי ידע ביבוא/יצוא

EL AL
דרושים
✶ **צבעי ריסוס**
✶ **מנהלי חשבונות**
סוג 2, ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית
✶ **נקבניות I. B. M**
בעלות נסיון של שנה לפחות בניקוב בשפה האנגלית
✶
על המעונינים לפנות אישית למח' סגל קרקע, מדור העסוקה, חדר 268, אל על, נמל התעופה בן גוריון בין השעות 8.30—12.00
אגף כח אדם
אל על נתיבי אויר לישראל

דרושים מועמדים
לעבודה קבועה
בשרות בתי-הסוהר
עובדים לתפקידי בטחון
✶ המשכורות ברוטו:—

	בחודש הראשון	אחרי 6 חדשים
רווק	1285	1612
נשוי + 2	1400	1726

✶ בעד עבודה במשמרות, תשולם תוספת מינוחת עד 250 ל"י לחודש.
✶ מלבד זה, קיימים תנאים סוציאליים משופרים והטבות רבות לעובדים.
אם: גילך עד 39, בריאותך תקינה, סיימת שרות סדיר בצה"ל, השכלתך יסודית לפחות ועברך ללא דופי — תוכל לפנות אל — לשכת הגיוס, ת"א, הקריה, רח' ח' מס' 8.
עובד סוציאלי
לעבודה בבית סוהר באר-שבע
המעוניינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים לנציבות בתי הסוהר, מחלקת כח-אדם, ת.ד. 2495, ירושלים.

هكذا من الأصل

مكرر من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

שר החינוך: איאבק נגד ניהיליזם ואינדוקטרינציה של מבוכה

למקרא דיווח של סופר „הארץ" בכנסת ב־15.8, בעקבות הדיון בסקירת שר החינוך והתרבות על פעולות משרדו יום קודם לכן, מתקבל הרושם כאילו לא השיב השר למתווכחים. בעוד שכתבכם ראה לנכון, ובצדק, להביא מבחר מדברי חברי הכנסת ואף ליחד ידיעה נפרדת לדבריו של אחד מהם, לא מצאתי כל איזכור לדברים שהשמעתי בסיכום הדיון.

אני מבקש, איפוא, להביא לידיעת הקוראים בדרך זו כמה מהדברים שאמרתי אז:

כשר החינוך אני רואה מחובתי לחתור לא רק למיזוג ושילוב של כל ילדי ישראל אלא גם לגיבוש קואליציה של כל חלקי החברה, ובתחום הפוליטי — של כל המפלגות, כדי להעלות את החינוך למרכז תשומת־הלב הציבורית ולהרים אותו בסולם העדיפויות של חברתנו.

מערכת החינוך מודרכת עפ"י חמש משימות מרכזיות:

★ להבטיח שהדור הצעיר יהיה דור המשך להיסטוריה המפוארת של העם היהודי.

★ לעצב דור אחראי למדינתנו, לעצמאותה, ביטחונה וכלכלתה.

★ שומה עלינו להכינו לקראת עולם המחר, המצטיין בתמורות ובתהליכים דינמיים ביותר של המדע, הטכנולוגיה, הכלכלה, וכתוצאה מכך — בכל שאר תחומי חיינו.

★ לפנינו משימה אדירה של סתימת פערים ברמות הישגים והשכלה של התלמידים.

★ מעבר לכל אלה, אסור לנו להתעלם מכך שיש לנו עניין עם התלמיד כפרט, וכל יחיד הוא עולם מלא. הסיפוק האישי, הסגולי של כל יחיד — אף זו משימתו של החינוך.

אין בליבי כל היסוס לגבי חובת מערכת החינוך להנחיל ערכים ולחנך לאורם של ערכים — לאומיים, ציוניים, חברתיים ומוסריים. אמנם החינוך מכוון אל היחיד, אבל בלעדי חינוך ערכי לא יצמח התלמיד להיות אדם. ובית־הספר שעלינו לעצב, הוא שילוב של בית־מדרש — המצמיח ידע לצורך תיפקוד חברתי נאות — ושל בית־חינוך, המקנה אמות מידה, ועקרונות המנחים את התנהגותו של האדם, ואשר לאורם יפעל ביחסיו עם הזולת ובאחריותו לחברה.

לכן אאבק במערכת החינוך נגד ניהיליזם ונגד אינדוקטרינציה של מבוכה. איני גורס ניטרליות לגבי ערכי יסוד של הקולקטיב הלאומי שלנו. אני גורס חינוך פוליטי לדור הצעיר — אך לא חינוך מפלגתי — במיסגרת הקונסנסוס הלאומי. על כן יש לעשות לביסוסה מחדש של הציונות, בשאלת היסוד של זכותנו על הארץ, ובאשר למהותה המסורתית וההומנית של שיבת ציון בימינו.

אולם, בחינוך קובעים לא רק הכיסופים — כי אם גם הכספים העומדים לרשותנו. קיימת, לצערי, נסיגה מדאיגה בחלקו של החינוך בתקציב הלאומי. לכך נוספה לאחרונה הבעיה, כיצד לקצץ מתקציב החינוך 88 מיליון ל"י ועם זאת להמשיך ולקיים את שירותי החינוך מבלי לפגוע במיעוטי היכולת ומעוטי הסיכויים. בעקבות ההתייקרויות נאלצנו להעלות את שכר־הלימוד בבתי־הספר העל־יסודיים ולהטיל את מרבית העול הנוסף על השכבות החזקות יחסית של האוכלוסיה. וזוהי גם הסיבה להשהיית הרחבתה של מסגרת חוק לימוד חובה (חינם) בכתה י"ב, שפירושה היה מתן 10 מיליון ל"י לבעלי־יכולת שהיו משתחררים מתשלום שכר־לימוד עבור ילדיהם.

עבורי, השיקול הקובע הוא הדאגה לחלשים ואי־פגיעה בשירותי חינוך לבני השכבות החלשות, וכל עוד משלמים אצלנו שכר־לימוד, אין מנוס מכך שבעלי־היכולת היחסית ישאו יותר בעול.

במרכזו של מפעל החינוך ניצב המורה. בשנים האחרונות חלה התפתחות חשובה, הודות לכמה תהליכים מעודדים: אנו עדים לירידה מתמדת בחלקם של מורים בלתי־מוסמכים במערכת החינוך, ואף הללו עוברים השתלמויות ואינם עוד כה מרובים כפי שהיו בשנים עברו. במסגרת להכשרת מורים וגננות הוכפל מיספר הלומדים בשלוש השנים האחרונות, והגיע ל־10.000. חלק ניכר מבינם באים מאזורי־ספר ופיתוח ועתידים לשוב ללמד בהם. 35% מתלמידי הסמינרים הם בנים ליוצאי אסיה ואפריקה. הגידול באוכלוסיית תלמידי הסמינרים מתרחש בד־בבד עם החמרת תנאי הקבלה, העלאת הדרישות הפדגוגיות והארכת משך הלימודים לשלוש, ובקרוב — לארבע שנים.

תחזיות כוח האדם האקדמי מצביעות על „סתיכה" שתיווצר בעתיד בענפי משק רבים, ואילו במערכת החינוך תמשיך להתקיים הזקקות לכוחות הוראה מעולים נוספים. אנו מרחיבים את פעולותינו להשיבה סטודנטים למעגל ההוראה ובתשל"ד נפתח, לראשונה, סמינר מיוחד ליוצאי אוניברסיטאות המתבקשים להוראה בחינוך היסודי.

נמשיך לשתף את המורים בחשיבה פדגוגית ועיצוב מדיניות החינוך על ידי הרחבת האוטונומיה ועידוד יוזמתו של המורה. הנמשת מיסגרות ההוראה והפיכת הפיקוח למערכת משיאה ומנחה את המורה בעבודתו. בכך, ובשילוב כל יתר המצבים שהזכרתי, אני מאמין כי נוכל לחזק את עמידתו של החינוך במבחנים שהוא נקרא להם.

אהרן ידלין
שר החינוך והתרבות
ירושלים

עריצות המתכננים

לפני ימים מספר הנפיק דואר ישראל סדרת בולים שנושאה האדריכלות בישראל. על בול בשווי 0.60 מתנוסס לתפארה בנין הספריה המרכזית של אוניברסיטת תל־אביב.

בול נאה, בנין נאה — ואלה, כידוע, מרחיבים דעתו של אדם. אולם, מי שנזקק אי־פעם לבנין זה, קוראים ועובדים כאחת, דעתו מצטמצמת מיד בביקוש אחר אור לקריאה ואוויר לנשימה. מיעוט החלונות בספריה גורם לתלות בלעדית באור החשמלי ובמערכת מיזוג אוויר. המתכננים סברו, כנראה, שאור החשמל עדיף לעיני הקוראים על האור הטבעי, ושמערכת מיזוג האוויר תפעל ללא תקלה במשך כל הקיץ.

סברות אלה הוכחו כמוטעות: כל מי שעיניו בראשו יעדיף אור טבעי על אור מלאכותי. ואילו לגבי הסברה השניה יש לציין רק שמערכת מיזוג האוויר היתה מקולקלת במשך החודש ומחצה האחרון, ועקב כך נסגר חלק של הספריה בפני הקוראים. קיצורו של דבר, תנאי הלימוד והעבודה בבנין הופכים לעתים לקשים ביותר.

המקרה של בנין הספריה של אוניברסיטת תל־אביב הינו רק דוגמא אחת לעריצותם של המתכננים. נוצר הרושם שלא פעם לא היתה דעתם נתונה לנוחותם ולתועלתם של המשתמשים, אלא כוונה לזכות בפרס כלשהו. ולא עוד, אלא שאינם מודים בטעויותיהם ומסרבים לתקנן (כשקיימת אפשרות תקון), למרות הסבל הנגרם לקהל.

ת"א פיני אלכסנדרוביץ

הרבנים והחזנים צריכים מכוניות ממוזגות

צרה צינו של מר חיים אביגדורי מרמת אביב („הארץ" 15.8) במכוניות ממוזגות אוויר, המובילות את הרב הצבאי ואת החזן ללוויות חללי צה"ל.

הרב והחזן, העוברים ביום הקיץ להוט מקבורה לקבורה, וודאי אינם נהנים ממלאכתם. כבוד המת וכבוד מלוויו לא יצאו נשכרים אם מטעמי חסכון ובצניעות תיאמר תפילת צידוק הדין על ידי חזן סחוט ועייף.

תאוות החסכון אינה צריכה להעבירנו על דעתנו — מכונית ממוזגת אוויר הינה מינימום המאפשר לרב ולחזן לעשות עם חללינו חסד של אמת בצורה מכובדת ומתאימה למעמד. ולוואי שלא ניזקק לכך יותר.

ירושלים משה נועם

נשים במלחמה

„המשאלה שבלב", מוגרבי, ת"א

קאתלין נגאן וקיים ג'יקסון

קולנוע
מאת יוסף שריק

כביצירות קלאסיות רבות — אין התסריטאית ג'ואן סילבר והבמאי מארק רובסון, מנסים להראות לנו את חוסר ההיגיון הטמון במלחמה, במוות ובהרס הנגרמים על ידה, באמצעות מעשי־גבורה של חיילים בחזית. להפך: הם מרכזים תשומת לבנו, אל הנשים האמריקאיות שנשארו בעורף הנוח והיפה (פלורידה הזורחת) בלי לדעת מה גורל בעליהן הלוחמים בוויאטנאם — האם נהרגו, נפצעו, נפלו בשבי? היחזרו אי־פעם כגיבורים או כנכים? סיפור משכנע; משחק מצויין — בימוי מעולה.

★ מארי קיי (קאתלין נוגאן), שעל משחקה „מועמד" הסרט) היא אשה נבונה, ריאליסטית, אמיצה. היא אם לארבעה ילדים ומצפה לשובו של בעלה כבר חמש שנים.

★ סאנדי (קיית ג'קסון) היא אשה צעירה, נאה ונבונה. את בעלה הכירה שבועות אחדים בלבד לפני החתונה — ופתאום הוא „נעלם" בוויאטנאם.

★ שרון (קאתלין ג'אסטיס) — יפה, עשירה, אלגנטית; בת למשפחת אנשי־צבא ופוליטיקאים; ידידה גנראלים וסנאטורים.

סאנדי אינה מסוגלת לעמוד בבדידות. כאשר מנסה אלאן (ראסל ויגינס) — סטודנט יפה תואר, המתפרנס כצייר בתחנת־דלק — לעורר את תשומת לבה, הוא גם מצליח לכבוש את נפשה ואת גופה. אף כי עדיין מחכה ל„חדשות" מבעלה — היא מחליטה להתגורר עם אלאן כבעל ואשה.

בעלה של מארי קיי שרת בוויאטנאם, חזר הביתה — והחליט לחזור להיות... או למה שמארי מכנה „המלחמה הבלתי־מוכרזת שאין לה מטרה ראויה־לשמה". מארי רוצה לחיות עם בעלה וילדיה חיים נורמאליים, שלווים. היא לא מצליחה לשכנע את בעלה להשאר — ומאיימת בגירושין. הקונפליקט הזה בין האשה לבין הבעל הלוחם מעורר את השאלה אם אמנם נגרמות המלחמות על־ידי פוליטיקאים שוחרי־ריב, מחרחרי־מלחמות, יצרני נשק או סתם אוהבי קרבות. יש באדם דחף אלים להרס עצמי ולהרס הזולת — אומר פרויד.

שרון, לעומת זו, אינה מסוגלת להאמין שאמריקה יכולה לצאת למלחמה „בלתי צודקת".

„האין בך שום אמון בנשיא שלנו?" — היא שואלת את מארי קיי, כאשר זו האחרונה מכריזה באוזני ועדת סנאטורים, כי נקעה נפשה ממלחמות ותפילות. „איזה נשיא?" — עונה לה מארי קיי.

שתי סצינות ריאליסטיות מאד מקנות לסרט את משכנותו ואמיתיות. הכרה כל כך.

לפני הנשים האמריקאיות מציגים יומן שהוסרט על־ידי הוויאטקונג: חיילים אמריקאים נלקחים בשבי, שוביהם מכים ובועטים בהם. החיילים זוחלים, מסתירים פניהם מפני מצלמים, ההולמים בהם באלות ובאגרופים. הנשים אינן יכולות לזהותם.

בסצינה אחרת מראים נשים אמריקאיות תפילות והינתנן בפני משלחת שלום של צפון־ויאטנאם הגיעה לפאריס. שני הנציגים הצפוניים נוצצים בנשים מבטים קשוחים צוננים; קפואים. הנשים משמיעות באוזניהם את שמות בעליהן ומראות להם את תמונות ילדיהן.

בסוף פותח אחד הדיפלומטים את פיו ואומר: „ואוכל לקרוא באוזניכן את תוכן מכתבה של אשה דמוקראטית מצפון־ויאטנאם? נשים אמריקאיות יקרות: מדוע אתן בוכות ומיללות? ילדיכן בטוחים ואילו ילדינו נהרגים או נפצעים על־ידי בעליכם"... אחר־כך מוצג סרט דוקומנטארי של האנוי על הילדים ההרוגים והפצועים בוויאטנאם.

„ברברים, זוהי תעמולה בהירה", אומרת שרון ועוזבת בחרי־אף את בניין השגרירות הצפון־ויאטנאמית.

„ודאי הם סבורים, שאנו הברברים" — אומרת אשה אמריקאית כושית, חברת המשלחת כאה"ב.

האמת? האם היא (כפי שאומרים) נמצאת „באמצע"? בעידן הפצצה הגרעינית אין האדם יכול לפתור את הקונפליקטים שבהם נהגו הברברים — אלא אם כן רוצה הוא לחזור אל תקופת המערות או תקופה קדומה וברברית יותר...

הסיום האידילי של הסרט: בעלה של מארי קיי, שחיכתה לו שנים כה רבות נהרג במלחמה. בעלה של סאנדי חוזר! היא מקבלת את הידיעה על כך בשכבה במיטה עם הסטודנט אלאן...

הארץ ממליץ

● קולנוע

תל־אביב: העוקץ (אלנבי), פרפר (אסתר), ירח של נייר (תן), חמים וטעים (סינימה 1), קיד וקסידי (תל־אביב), אור מן ההפקר (פריז), שנה טובה לאוהבים (פאר), עינים גדולות (סטודיו), הארטיסטים בסופרמרקט (מקסים), הדיקטטור הגדול (לימור), אוהמי (גת), חופשה עד חצות (בן יהודה).

ירושלים: שלושת המוסקטרים (אוריון), הדיקטטור הגדול (ארנון), פים וסילי (סמדר), העוקץ (עדן).

חיפה: הארטיסטים בסופרמרקט (אמפיתיאטרון), אבו־אל־בנאת (מרריה), חלף עם הרוח (רון), הדחליל (יובל־אור).

● רדיו

מכונת הכתיבה (גלי צה"ל, שעה 21.05) תסכית על פי מחזה של ז'אן קוקטו: מיכתבים מסתוריים המודפסים במכונת כתיבה נשלחים לבני האוהדים בעיירה אחת בצרפת. משתתפים מישה אשרוב, אילי גורליצקי, מרים זוהר, יהודה פוקס ולבנה פינקלשטיין. תרגום ועיבוד: שמעון בר (שידור חוזר).

קוקטו

● מוסיקה

בפסטיבל הישראלי

„משה ואהרון" האופרה התנ"כית של ארנולד שנברג בביצועה של האופרה והתזמורת הממלכתית מהמבורג. מנצח: גארי ברתיני. סולנים: פרנץ מאצורה — משה, ריצ'ארד קסילי — אהרון. (הערב, קיסריה).

רביעיית הפסנתר הישראלית שחבריה הם: פנינה זלצמן — פסנתר, משה מורבין, כינור, אברהם ברנשטיין — ויולה, אלחנן ברגמן — צ'לו, מאסוס זלמנוביץ — כינור. בתכנית: שלוש סונטות לשלישיית כלי קשת מאת פרסל, רביעיה לפסנתר בסול מינור אופוס 45 מאת פורה, חמישיה לפסנתר במי־במול מאז'ור אופוס 44 מאת שומאן. (הערב, ירושלים, התאן).

● מחול

בת־שבע בתוכנית למלאת 100 שנה להולדת ארנולד שנברג: „נסיך האפלה" מאת ג'ין באטלר, „הגולים" מאת חוזה לימון וביצוע קונצרטי של „אודה לנפוליאון" אופוס 41. (הערב, אילת־השחר).

למפעל לייצור וייבוא מכונות
ליד איצטדיון בלומפילד
דרושה
מנהלת חשבונות
עצמאית ובעלת נסיון
שעות העבודה 8.00—13.00
5 ימי עבודה בשבוע
לפנות טלפונית בשעות אוה"צ 821432 לאלי.

חברה להנדסה ולתעשיה בע"מ
דרושות:
★ פקידה
למרכז החברה שלנו בפתח־תקוה
שעות העבודה מ־7.30 עד 16.30
★ טלפוניסטית
שעות העבודה מ־8.00 עד 15.00
בא לפנות לטלפון 51511 תל־אביב

ליצרני אפנה בינלאומיים
דרושות
מתפרות לסריגים
(סוודרים, אפודות)
רק בעלי מקצוע מעולים ובעלי כושר ייצור גבוה מתבקשים להתקשר לטל. 827102/3 למחלקת הייצור.

דרוש
מנהל עבודה
כללי
נסיון 5 שנים לפחות
כמנהל עבודה במפעל מתכת
תנאים מכביב בהתאם לכישורים
סודיות מובטחת!
הידקו
הידראוליקה ומכונות בע"מ
קרית גת, אזור התעשיה, ת.ד 214 טל. 051-91050

סונול
דרוש
מנהל חשבונות מדופלם
דרישות התפקיד:
הכנת דו"חות כספיים חודשיים ושנתיים, הדרכה וניהול צוות
כישורים:
מנהל חשבונות מדופלם,
3 שנות נסיון או יותר
שליטה מושלמת בעברית ובאנגלית
התנאים יקבעו בהתאם לכישורי המועמד.
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים אל מנהל כח אדם סונול, ת. ד. 214, חיפה.
— סודיות מובטחת —

אלתא
תעשיות אלקטרוניקה בע"מ
אשדוד
דרושים
★ מתכנתים
הכישורים הנדרשים: נסיון של שנתיים לפחות בשפות:
ASSEMBLER, FORTRAN
★ דפס מולטילית
הכישורים הנדרשים: בוגר בית ספר מקצועי 3 שנות תק. ידיעת השפות עברית ואנגלית
★ טכנאי אלקטרוניקה
הכישורים הנדרשים: רקע מעשי במכניקה עדינה ונסיון בניהול צוות עובדים
★
● על המעוניינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של אלתא — אשדוד.

לחברת בטוח גדולה הדינמית בחיפה
דרושים
1. מקדם מכירות
בעל ידע ונסיון בתחום הבטוח האלמנטרי.
2. פקיד/ת תביעות
בענף ימי
השכלה תיכונית — ידיעת השפה האנגלית — נסיון בענף בטוח ימי רצוי.
3. כתבניות עברית
אפשרויות עבודה במשרה מלאה, משרה חלקית ולפי שעות.
4. סוכן בטוח
לאזור הקריות
בעל תיק קיים, או בעל ידע ונסיון בתחום הבטוח (האלמנטרי וחיים) המעוניין לצאת לעצמאות. אפשרויות היתוש טובות מאד, משרד, ותנאים אחרים למעמד המתאים.
תנאי עבודה טובים למועמדים המתאימים
על המועמדים המתאימים לפנות תוך ציון פרטי השכלה, פרטים אישיים ונסיון בכתב לת. ד. 4353 חיפה עבור מספר 662 (מיקוד 31040)
— סודיות מובטחת —

משה ספדיה אדריכל בע"מ
למשרה מעניינת ואחראית
דרושה
מזכירה
אנגלית - עברית
לפנות בכתב, לרחוב מרכוס 3, ירושלים

לחברה ארצית לבנין
דרושה
פקידה כתבנית
עברית
עם ידיעה בהנהלת חשבונות
לאחר שרות צבאי
לטלפן 03—56731 בין השעות 8—13.00
או לפנות בכתב יד לת.ד. 2448, ת"א

לחברה בניה ארצית
דרושות למשרדיה בתל־אביב:
★ מזכירת הנהלה
הכשורים:
★ ידיעה טובה באנגלית
★ נסיון בעבודות מזכירות
★ כתבנית עברית
בעלת נסיון של שנה לפחות
— תנאים טובים למתאימות —
להתקשר: 443181 — לקביעת ראיון.

לחברה פיננסית
דרוש/ה
מנהל/ת
חשבונות
נא לפנות בצרוף תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 5217 רמת־גן עבור „מנהל חשבונות"
סודיות מובטחת

עיריית רמת־גן
מכריזה בזאת על משרה פנויה של
סגן מנהל המחלקה לגנים ונוף
תאור המשרה:
ארגון ופקוח על עבודות המחלקה:
★ בשפור וייעול שטות העבודה במחלקה.
★ בתאום העבודה עם ראשי צוותים ומחלקות העיריה השונות.
★ בטפול בנושא כוח־אדם.
כישורים:
★ השכלה תיכונית לפחות, יתרון לבעל השכלה אקדמאית בהורטיקולטורה.
★ נסיון וכושר גבוה בנהול צוות עובדים.
★ שליטה מלאה בשפה העברית ויכולת טובה להבעה בע"פ ובכתב.
★ רצויה שפה זרה.
★ התמצאות במכרזים ועבודות קבלנים.
השכר ייקבע בהתאם לנתונים של המועמדים.
המעוניינים יפנו למחלקה המנגנון של העיריה, בצרוף תולדות חיים בכתב יד והמסמכים המתאימים לא יאוחר מיום 31.8.1974
ד"ר י. פלד, ראש העיריה

Vil
וישיי־ישראל בע"מ
חברה לאלקטרוניקה
דרוש
טכנאי אחזקה
בוגר בית־ספר מקצועי, מגמה למכניקה. נסיון מינימלי של שנה. ידיעות בסיסית במתקני חשמל.
בדבר פרטים נא לפנות למחלקה כח אדם של „וישיי ישראל בע"מ", רחוב האחים מסלאויטה 3, ת"א (בסביבת המגדל בן־אביגדור), טלפון 39062.

לחברת יבוא גדולה
בענף החשמל
דרושים
1. טכנאי שרות
לאזורי ת"א והדרום — חיפה והצפון
2. מתקיני מערכות חימום חשמליות
בכל הארץ
נא לפנות בצירוף פרטים מלאים על נסיון קודם לת.ד. 32028 ת"א עבור חימום.

לסולל בונה ארצות חוץ בע"מ
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
לעבודה בחו"ל
גיל 35—50
ידיעת השפה הצרפתית הכרחית.
רצוי עם נסיון בחברה קבלנית.
לפנות בשעות הבוקר
לטל' 04—669151 שלוחה 246
או לת.ד. 4854 חיפה

למשרד שמאי בטוח ידוע
בתל־אביב
דרושה
כתבנית עברית
(בעלת נסיון)
תנאי עבודה נוחים וטובים למועמדת המתאימה.
להתקשר טל: 624256 ת"א.

לחברה הנדסית גדולה בתל־אביב
דרושה
פקידה - כתבנית
מעולה
ידיעת השפה האנגלית, הכרחית.
השכר בהתאם לכישורים.
בא לפנות בכתב, לת. ד. 8246, ת"א
עבור „פקידה".

לרשת בתי־ספר טכניים־מקצועיים
דרוש
מהנדס מכונות
לפיקוח על מגמות המתכת
כישורים: תואר (M.Sc.) ניסיון תעשייתי
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 16087 תל־אביב

דרוש
טכנאי
או
מהנדס
לתפקידי תאום ופקוח
בענף הבניה באזור המרכז
נא לפנות ת.ד. 7546, ירושלים

המוסד לביטוח לאומי
נתפנו 2 משרות של
פקידי תביעות
בסניף באר־שבע
תיאור תפקיד — טיפול בתביעות לגימלאות עפ"י חוק הביטוח הלאומי וחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, ביטוח נכות וחוק שירות מילואים הגמולים.
תכונות דרושות — השכלה תיכונית. ניסיון של שנתיים בעבודה משרדית. כושר הבעה בכתב ובעל פה. כושר לקיים מגע נאות עם קהל. ידיעת השפה העברית על בוריה, רצויה ידיעת שפות נוספות.
דרגה — יא—י"ד בדירוג האחיד.
הערות:
1. המועמד שיבחר לתפקיד יקודם בדרגה בהתאם למסלול הקידום שנקבע למשרה זו.
2. בקשות יש להגיש על גבי טופס בקשה למשרה פנויה מדף 2115 לצרף תעודות השכלה כנדרש ולפרט ניסיון קודם.
מגויס — רשאי להגיש מועמדות גם על גבי מכתב רגיל.
את הבקשות יש להגיש לפתי כח־אדם המוסד לביטוח לאומי, שד' ויצמן 13, ירושלים, עד לתאריך 3.9.74.

למפעל תעשייתי בחולון
דרוש
עוזר/ת למנהל חשבונות
+ 3 שנות נסיון מינימליים
שעות העבודה 07.30—16.00
פרטים: טל. 855992, 854695
בשעה: 08.00—1.00

א. עמית ושות' בע"מ
מחפשת
מהנדס בצוע מעולה
בעל נסיון בניהול אתרים.
תנאים טובים למועמד המתאים
להתקשר טלפון 04—534511

מילס ישראל בערבון מוגבל
לרגל התפתחות המפעל — דרושו:
מזכירות־כתבניות
הכישורים: בעלות נסיון, עדיפות לבעלי שליטה מושלמת באנגלית.
שעות העבודה 7.30 — 15.30
תנאים טובים לבעלות הכישורים המתאי...
טכנאי מעבדה לעבודה במשמרו...
התכונות הדרושות:
1. בוגר בי"ס ללבורנטים
2. יכולת ונכונות לעבודה עצמאית
3. גיל עד 30.
בקשות בכתב בצירוף קורות חיים ופרט... על נסיון קודם, נא להפנות לת.ד. 288 חו... (מיקוד 31000).

„צלון — בע"מ"
דרושים
מרכיבי שטורים
מעולים
נא לפנות: איזור התעשיה בת־ים, ה... היוצקים 9 או־ טלפונית: 571/2/3... ברמן משה, מנהל מחלקת הב...

דרושה שליח...
עבור שליחויות ועבודות משרד קט...
שעות העבודה 6.30—16.30
תנאים מכביב למתאימה.
★
לפנות ישירות: אמפיסל, המלך ג'ורג' ... ולבקש את מר ברודה.

למשרד ברמת אביב
דרושה פקיד...
להנהלת חשבונו...
אחרי שירות צבאי, השכלה של 10 לימוד, סוג 1 בהנה"ח. נסיון לא ה... המעוניינות תפנינה לטל. 412166 בשעות 08.00—13.00.

דרוש
טכנאי טלויזיה
לשרות חוץ ומעבדה
עדיפות לבעלי רכב
אפשרות לעבודה חלקית בשעות הערב
משכורת מצויינת ● תנאים והטבות סוציו...
לפנות ל„סינגלי" החשמל 4, ת"א
טלפון: 615362, 622795

מפעל בטחוני בחיפ...
דרושים:
● טכנאי מכונות
● טכנאי חשמל
● טכנאי ייצור
● מחסנאים / פקידים טכניים
● מחסנאי מתכות
● פקידה כללית דוברת רוסית
לפנות בכתב לפי כתובת: מדור כוח־אדם ת. ד. 2639 צה"ל או טלפון 091682—...

דרוש
גזרן
מודלינ...
למבנה גברים
בעל נסיון
ליצרני אופנ...
לטלפון 869...
בשעות 16.0...
למתאימים
תנאים ...

למפעל תעש...
גדול בירוש...
דרו...
משרכ...
בעל נסיון ב...
בתעשיה
לפנות ת.ד. ...
ירושלים

דרוש
מזכיר...
למשר...
עורכי ...
בוגרת תי...
היודעת ...
טלפון 935...
628

לסיירת הבטיחות
דרושים סטודנטים וחיילים משוחררים
העומדים להתחיל לימודיהם באיזור ת"א
יתקבלו סטודנטים וחיילים משוחררים, שנרשמו למוסדות להשכלה על תיכונית, בעלי כושר בריאות תקין.
נא לפנות למפקדת סיירת הבטיחות, בכל יום, בין השעות 08.00—14.00, דרך פ"ת 158, ת"א.
תנאים טובים - עבודה קבועה במשמרות בשעות הפנאי
משרד התחבורה סיירת הבטיחות

...בר מוזר קרה
...רך מן הדו"ח...

רוב מערכות העתונים, לרבות עתוננו, היתה פרשת האלוף זעירא, בקווים הכלליים, עוד שהוטלה חקירת העניין על אלוף טל. מתוך ת אחריות, הראויה לשבח במקרה זה, נהגו עתונים בהתאפקות ולא הוציאו את הפרשה העולם מתוך מניע אחד עיקרי, חיובי ביסודו: לא לפגוע באלוף זעירא, שנפגע כבר קשה על־ידי הדו"ח של ועדת אגרנט — אלא אם אשמתו בעליל וללא כל צל של ספק.

את, מאחר שהיה קיים חשש פן תצא הפרשה לאור בצורה , הודרז דובר צה"ל ופירסם הודעה. בהודעה נקבע, כי היו ואם כי אין בהם כדי להייב את העמדתו של האלוף לדין, א נמצא „ראוי" לנזיפה. אם לנקוט בלשון־המעטה, הרי מקבל נזיפה פומבית מהרמטכ"ל אינו נמצא במצב נעים

מאת
חיים שור

כיון שכך, היו עתונים, וביניהם עתוננו, שהוסיפו לנהוג התאפקות, הסתפקו בתיאור קצר של הרקע שהביא לנזיפה ך „סוף פסוק". לא היה לנו כל עניין לפגוע באלוף זעירא לענש אשר הוטל עליו. עתונים אחרים ראו לנכון לפרט יותר את האשמות בהן האשם האלוף, ואף הביאו ציטוטים ת השכנים שבעקבות האשמותיהם החלה „הפרשה" להתגלגל.

שתי הגירסות על פרשת זעירא

אז קרה דבר מוזר ביותר. בעתונים החלו להופיע שתי על פרשת זעירא, הסותרות זו את זו לחלוטין. כם, איפוא, את שתי הגירסות גם יחד:

רסה א' קובעת:

במסקנותיו של אלוף טל נקבע בסך־הכל מעשה חריג ל אלוף זעירא, בכך שהעסיק את נהגו בעבודות־בית שונות, לתקנות צה"ל.

אלוף טל ידוע כמחמיר במיוחד בעניינים כגון אלה, ות שלו הן גבוהות ביותר. כלומר, כך משתמע מטיעון זה, דובר היה בחוקר אחר, בעל נורמות „נורמאליות" יותר, ז החריג שנקבע על־ידי האלוף טל, לא היה נראה נורא בעיני החוקר האחר.

הפרקליט הצבאי הראשי קבע שאין מקום, על סמך , אלוף טל, להעמיד את אלוף זעירא לדין, ואם לא היתה התערבות „מגבוה", הוא גם לא היה ננזף. כלומר, הכל) בשר וישר, ולא היתה כל הצדקה לעשות מן האלוף לעזאזל על חטאים „רגילים" ו„מקובלים", שכל צמרת לוקה בהם.

ה קובעת הגירסה השניה?

אלוף זעירא העסיק לא רק את נהגו בעבודות־בית, אלא ילים אחרים, שאינם נמנים עם עובדי לשכתו. כמו כן שתמש ברכב צבאי והעסיק אנשי מקצוע מצה"ל כדי צבודות בביתו.

אלוף טל ידוע לא רק כאלוף מחמיר אלא גם כיושר. של אלוף טל לחקירה היה בהסכמתו המלאה ולפי בקשתו שת של אלוף זעירא. אלוף טל היה מודע לעובדה שהוא " כאדם מחמיר בעיני נורמות. לכן נזהר במיוחד וקבע ז, כי העבירות (בלשון רבים) בהן האשם אלוף זעירא, רדוקא מעבר לתקנות, כי אם גם מעבר למקובל ב פ ו ע ל.

הפרקליט הצבאי הראשי קבע אמנם, שאין מקום להעמיד וף זעירא לדין, אולם דעתו של שמגר, היועץ המשפטי ה, לא היתה נוחה מקביעתו של הפרקליט הצבאי. כדי סתירה זו הוחלט, במקום בו הוחלט, על נזיפה.

ה הן שתי גירסות, שרק אחת מהן היא נכונה, או לפחות לאמת. זהו ממש סיפור „ראשומון", אלא בניגוד לתסריט ליסטי שבסרט, כאן הכל ריאלי. יש מסקנות, וניתן להניח אדם אינטליגנטי, שהיה נוטל בידיו את מסקנותיו של טל ומעיין בהן, היה מסוגל לקבוע לעצמו, איזו משתי ז היא האמת לאמיתה (ואגב שתי הגירסות גם יחד הובאו ז). אלא, משום־מה, המסקנות הן „סודיות". ספק אם יש לות צבאיים, אלא כך, כפי הנראה, נוח יותר. ומשום־מה במוחי החשד הכבד, שהיה זה דווקא אלוף זעירא, שלא ; בפרסום הודעת „דובר צה"ל", ו„מכר" לעתונים את שלו, שכפי הנראה, כך נדמה לי, אינה עולה בקנה־אחד קנותיו של אלוף טל.

אלעצמי אני נוטה לקבל את הגירסה השניה.

; עמדי די נימוקים לכך. ככלות הכל התנהלה בימים נים פעילות מרוזה מסביב לפרשת זעירא, ורוב העובדות, א טלן, מצויות במערכות העתונים. השאלה היא רק מה שושים בהן, כלומר, בשובות הידועות והנכונות, כשם ה למדי היא אותה נכונות, שאינה תמיד מקובלת בקרב ים, „לקנות" באופן מודע או בלתי־מודע עבודות שהמרחק בין האמת הוא ניכר ביותר. ולא הייתי נדרש לכל הפרשה מעבר למה שכבר נכתב בעתוננו, אלמלא אותה מערכה של נסיון לטהר את האלוף שחטא, גם במחיר הגמשת האמת.

מערכת הטשטוש — נורמה חדשה?

י מודה שאותה מערכת טיהור הדליקה אצלי אור אדום, בעיקר ברמזני לייחוד את הדיבור.

תונות לא חסכה בדרך־כלל מציבור קוראיה תיאור שערו־ ולרוב גם בפרטי פרטים. אך בה בשעה שאזרחים שסרחו היטב את נחת־זרועה של העתונות נהנה צה"ל מחסינות במינה. אפשר להבין זאת. אין אולי בעולם עם הזקוק עד לצבא שיגן על עצם קיומו הפיסי הלאומי כמו העם היהודי ישראל. מכאן שפגיעה בצה"ל פירושה פגיעה בבבת־העין הקיום הלאומי. פגיעה באחד ממפקדיו של צה"ל פירושה בצה"ל כולו; וגם אם אין זה בדיוק כך, הרי זו ההרגשה. ולכן גם הזהירות המיוחדת בטיפול בחריגים במסגרת — כאילו היו הכל אומרים, כי אולי מוטב אפילו לצמצם בד שלא לגרום לפיתות במדאל של המסגרת כולה ושל יצב מאחוריה.

לי, כי בזמנו ננזף אחד העתונים על כתבה ובה תיאור בביתו של אחד האלופים, שם מגישי הכיבוד היו חיילים. לנזיפה היה בכך, שציון העובדה ללא ציון שמו של האלוף יש בה כדי לסלף את דמותם של האלופים כולם. לכאורה וק משכנע; אולם לא זכור לי, אם היה ברור גם לאלוף דבר, שאין להציב חיילים כמלצרים במסיבה פרטית, ואם הוסקו מסקנות. סמוך למלחמת יום־הכיפורים סיים אותו ית הפקיד בצה"ל ועמד להשתחרר מן הצבא. פסטיבל־ת שאורגן לכבודו של אותו אלוף חרג, אם איני טועה, עבר לנורמה מקובלת כלשהי. אולם איש לא פצה פה , בחינת „אל תגעו במשיחי". כשהמשיח הוא הצבא או מפקדיו.

מודה שהחילה קיימת. עובדה היא כי כולנו אימצנו יחס מיוחד לחריגים המתרחשים בצבא, לפחות במישור י־מוסרי.

א עתה, לאחר מלחמת יום־הכיפורים, כאשר כולנו התפכחנו בדין שתישאל השאלה, אם נוהג זה של עצימת־עין ש בתוכנו הוא מוצדק. אני סבור שלא. ולמען לא יטעני צוני להדגיש ולומר: איני סבור שעלינו לעורר אווירה של י", אך אין גם לנקוט סלחנות שאינה במקומה.

קיים בצבא נהנים במדינה מיוקרה שאין למעלה הימנה. ם יישקו דברים רבים וחשובים ביותר. במציאות היינו וא נכס שאין ערוך לחשיבותו — הוא המגן על עצם דווקא משום כך יש לנורמות, אשר נהגות או אינן נהגות ערך מתוך התורם הרבה מעבר לשורותיו.

כר כיום, לאחר מלחמת יום־הכיפורים, על נורמות חברתיות ולהניח למפקדים בצה"ל שחטאו, ואני משער כי אלה הם ביותר. פירושו של דבר הוא להתסיא את המסגרת כולה. ערכת הטשטוש על חריגותיו של אלוף זעירא תהפוך חלילה המקובלת, הרי משמעות הדבר היא שלא עשינו מאומה, זה יחזור ויהיה ללא כל שינוי.

ת העוד: בהודעתו של דובר צה"ל בעניין אלוף זעירא כי מעתה ואילך תהיה הקפדה על קיום הנורמות בצבא.) איפוא בהקשר זה לציין משהו נוסף, גם אם אני עושה חילו וברחומו. אין ספק שתנאי השירות של רבים ממפקדי ים קשים במיוחד. אני מציין „רבים", שכן לא כל הקצינים ם בצה"ל, וייתכן שאפילו לא רובם, משרתים בתנאי שדה. זאת חל בשנים האחרונות שיפור ניכר בצה"ל ברמת השכר ם הסוציאליים. בוודאי אין עינינו צרה בכך ויש לשפר את תנאי החיים, אך בכל מקרה — אין שום הצדקה , מנורמות. „טוב שם משמן טוב". גם לאחר מלחמת יום־ ים נהנים מפקדים בצה"ל מיוקרה שאין דומה לה. דבר ייב. צה"ל הוא צבא העם הלוחם במציאות מתמדת של , כנגד רבים. אם לא נקיים נורמות של ערכי חברה ומוסר ות את הכל, ובמיוחד את הבכירים והבחירים שבינינו, נפגע ;כושר עמידתנו. דומה כי אלה הם, לכאורה, דברים ברורים ים על הכל. אלא עתה לא ייתכן עוד לחיות במציאות של להי־פוסק בין הדיבור לבין המעשה. מי שאינו מבין זאת שלא הבין מה שהתרחש, ומוטב לו כי בעוד מועד יבדוק דיסב.

המסע לוושינגטון

חל שינוי ביחסי הכוחות באגן המזרחי של הים התיכון

ה צורך בקיום היוזמה המדינית ליישוב סיכסוכנו נובע מההתפתחויות מסביב — קפריסין, שינוי ביחסי־הכוחות באגן המזרחי של הים־התיכון — אך יותר מכך הריהו נובע מההתפתחויות באיזור. אם לא תקויים עתה היוזמה המדינית במלוא תנופתה, יש סכנה כי ייקרע החוט הדק, המפריד בין האופציה המדינית והצבאית, השקולות זו כנגד זו. הדבר נכון בעיקר לגבי ס ו ר י ה, שקיבלה מאז מלחמת יום־הכיפורים סיוע צבאי סובייטי בשיעור של 2 מיליארד דולאר (בכלל זה מיגים 23), והיא ששה־אלי־קרב. רבה הסכנה, שניקלע למצב של פ א ט א ל י ז ם: הערבים מוכנים למלחמה, ישראל לא תוכל לשלם את המחיר שהם דורשים ממנה. והמסקנה: אין מנוס ממלחמה חדשה... עלינו להיחלץ מזרועות ה„אוקימנוס" הזה. הכרח עליון הוא לנו — ולאו־דווקא לאמריקנים — לקיים את היוזמה המדינית, קודם־כל בכיוון ירדן. וזה התפקיד המוטל על ראש־הממשלה, יצחק רבין, בצאתו לוושינגטון.

התעתיקה להסכם עם ירדן תקל על השגת הסדר נוסף עם מצרים. שכן קשה להניח, כי מצרים תיאות להיות המדינה הערבית היחידה, הבאה שוב לידי הסכמים עם ישראל. הפאראדוקס הוא, שירדן היא מוקד הקשיים הגדולים ביותר, אך בו־בזמן היא צופנת בחובה גם את מירב הסיכויים להסדר. כאן טמון המפתח לבעיית־הבעיות: עיצוב סטאטוס מדיני לפלשתינים — שבלעדיו כידוע, לא ייתכן לאורך־ימים הסדר־שלום. עיצוב סטאטוס מדיני כזה אפשרי אך מתוך זיקה לירדן, או מתוך זיקה ליאסר ערפאת. ואם לנו יש עניין חיוני בפתרון הבעייה שלא בהנהגת ערפאת — ויש לנו עניין חיוני עד מאוד! — הרי שמירב ומיטב מאמצינו צריכים להיות מכוונים להשגת הסכם כלשהו עם ירדן. יתירה מזו: אם לא יחול היסט סביר לעבר ירדן, סופו של אש"פ לזכות בהכרה בינלאומית, גם בבצורת־אוים, האפשרות למשוך השטיח מתחת רגלי ערפאת תחמוק אולי ללא־שוב!

עלינו ללכת איפוא לקראת המלך הירדני בתביעתו להפרדת־כוחות מסויימת, חלקית, מוגבלת ועל־ידי כך לחזק הסיכוי של שלום. ואם דבר זה יחייב הליכה לבחירות, יש ללכת לבחירות ולשאול את פי העם בדבר נכונות ויתורים.

אנו משוכנעים, כי בבחירה בין שתי אפשרויות — נסיגה חלקית מן הירדן בתמורה לשלום־בשלבים, או סכנת מלחמה מתוך אי־נסיגה — יכריע העם לצד הברירה הראשונה.

כאן המקום להצביע על מעמדה הנוכחי של ירדן כבעלת הכרעה בין אופציה צבאית לאופציה של שלום. היחסים בין ירדן ובין מצרים, בין ירדן ובין סוריה, אופיים הוא דו־ערכי: ירדן אמורה לשמש חוליה בשרשרת של היערכות צבאית נגד ישראל. היא אמורה גם לשמש חוליה בשרשרת של הסדרי־נסיגה־ושלום עם ישראל. איזה משני התפקידים הללו תמלא ירדן? תפקיד של ריתוק המעגל המלחמתי, או חישול המערך המוליך להסדר? דבר זה תלוי גם בישראל.

כוח או"ם ואופציות שקולות

ראש־הממשלה, י. רבין, עומד לבוא לוושינגטון בתקופה בה כפותי־המאזניים מעויינות. הן מעויינות בארה"ב, שם מבקש הנשיא החדש לגבש את הקו שלו, ואם־כי המגמה של הקוו, קיסינג'ר, נשאר על משמרתו, הרי בכל־זאת נבדקים ונלמדים העניינים מחדש והנשיא מקיים מגעים עם מדינאי „ארצות־העימות". כפות־המאזניים מעויינות גם באיזור, כשמכבירים — תרף איומי־מלחמה — מבקשות להוסיף לשפר יחסים עם ארה"ב, ולהוסיף להשיג ויתורים מצד ישראל, תוך נכונות (שלא כסוריה) לתת. על הפרק: הסיכוי של הפסקת־לחימה ופירוד־

שמחים בין ישראל למצרים ובין ישראל לירדן.

אחד התפקידים החשובים שבשליחות רבין היא הארכת שהותו של כוח־או"ם. יש יסוד להניח, כי אי־פירסום הודעה משותפת, כתום שיחותיו של קיסינג'ר עם שר־החוץ הסורי, חאדאם, נבע מחוסר־הסכמה

מאת
י. דונקין

בעניין חידוש המאנדאט של כוח־או"ם (שתוקפו עומד לפוג בנובמבר ש"ז).

הסורים משתמשים בעניין זה כבשוט. בבוזה־תחילה מחזיקים הכול במתיחות: יחודש או לא יחודש המאנדאט? סוריה מקווה, כי התבהנות זו תבוא על שכרה, אם מצד ארה"ב ואם מצד בריה"מ — ואם מצד שתיהן כאחת. לכן, מן־ההכרח שיועמד בוושינגטון על התוצאות והתמורות של השלמה עם הסלמה. ארה"ב יכולה למנוע הסלמה בחזית הצפון על־ידי עמדה תקיפה: לא תהיה רתיעה מאיומים; וושינגטון תספק לישראל כל הדרוש להגנתה; תוקפנות תוקע ותבוהה.

ושוב: ככל שהדבר תלוי בישראל ובשליחיה, יש למצות כל אפשרות של הידברות עם ירדן ועם מצרים, כדי לבודד את סוריה.

השלכתו של מחדל קפריסין

הרצת הפעילות באזורנו קשורה גם בכשלון האמריקני בקפריסין, שכתוצאה ממנו נתחולל שינוי ביחסי־הכוחות במגנד־עולם זה. כמעט בהיסח הדעת השיבה בריה"מ יתד ישן: הכנסת טריז בין ארה"ב לתורכיה. עתה עומדת ארה"ב בפני סתירה: אם תקרב את יוון — תרחיק את תורכיה, ואם תקרב את תורכיה, תהפוך את יוון לאויבת. המעורבות כמו אי־המעורבות של ארה"ב בפרשת קפריסין נתגלו, באורח פאראדוכסאלי, ככשלון. כך טוענים באירופה, אנגליה, צרפת, גרמני. תחילה תמכה ארה"ב בקולונלים של אתונה ובמזימתם לודיח את מקאריוס; אחר־כך תמכה בפלישה התורכית לאי או לפחות לא מנעה אותה מתוך אהדה לתוכנית־החלוקה של אנקרה, וכך נשארה קרוחה מכאן ומכאן.

המוניטין של קיסינג'ר, שעוד לפני חודשים נחשב רב־מג, ירדו פלאים. יש המכנים את המחדל האמריקני בקפריסין כ„ווטרגייט של שר־החוץ"... ואפילו גוזמא בדבר — התיסכול גלוי לעין.

גם הפנטאגון לא נוקה. מאשימים אותו בהזנחת יוון למען תורכיה, שהאחיזה בה, מבחינת הבסיסים, חשובה מזו של יוון. מסתבר, כי מעמדה של ארה"ב נתערער. כדי למנוע הידרדרות, מבקש הממשל החדש למהר ולפעול במזרח התיכון, כדי למנוע כאן מהדורה שנייה של קפריסין, כלומר — של מעורבות שלא בעיתה, ושל אי־מעורבות שלא במקומה...

בכינוס מוקדם של ועידת־ז'נבה מבקשת ארה"ב למנוע התפתחות נוסח קפריסין בסיכסוך ישראל־ערב. השאלה הקובעת היא: מה המחיר שתידרש ישראל לשלם? עלינו לומר שוב־ושוב: מוכנים אנו לשלם מחיר, ומחיר משמעותי, כשגם הצד השני נתבע ונצנה! הייעוצות חד־צדדית תחטיא את המטרה, אך ממש כך — אנו חוזרים ואומרים — התבצרותה של ישראל בעמדה של „לא נסיגה לא מ"מ" לא ויתור כלשהו. הכול־אר־לא־כלום, או סטאטוס־קוו או שלום מלא — היא פח ומכשול.

נשק־הנפט ועודף־הייצור

החשש מפני התלקחות מחודשת באזורנו בעקבות „ההשפעה המידבקת" של השימוש בכוח על־ידי תורכיה, בקפריסין, התערערות האגף הדרומי של נאט"ו — מגבירים, איפוא, את זיקתה של ארה"ב למדינות־ערב ובמיוחד לציר סעודיה־מצרים.

הפגנת הידידות כלפי שר־החוץ המצרי, בעת שהותו בוושינגטון, כללה גם הבטחות בתחום הכלכלי. ארה"ב הבטיחה למצרים 100 אלף טונות חיטה במחיר נמוך. כן נרמז, כי מצרים תוסיף ותקבל מצרי־צריכה בשיעור של 170 מיליון דולאר, תביעה שהועלתה על־ידי פאהמי בשיחתו עם מארחיו האמריקנים. בנוסף לכך הסכימו המתוועדים לסייע לחיזוק קשרי הסחר, להזרמת הון פרטי אמריקני למצרים, להעברת הידע ולהחשת שיקום ערי התעלה.

כידוע, תלינו תקוות בשיקום ערי התעלה, כתריס מפני חידוש קרבות. עבודת השיקום התנהלה (עד כה מכל־מקום) בעצלתיים. הבטחת הסיוע המאסיבי האמריקני יש בה כדי להחיש פעולת שיקומו של אזור־התעלה.

בהקשר זה יצויין הקשר המהודק בין ארה"ב לסעודיה, שחשיבות מיוחדת נודעת הימנו לאספקת הנפט. שוט זה של שיבוש אספקת־הנפט עדיין תלוי מעל לראשו של המערב.

בעת ביקורו, בחודש יולי בסעודיה, ידע שר־האוצר האמריקני לבנא, כי לא זו בלבד שאספקת הנפט תימשך כתיקנה, אלא שתגבר. ועל־כן תבוא ירידת מחירים. מחיר הדלק עלה בשיעור שהטיל את הארצות, בייחוד את ארצות־אירופה, לתוך משבר. בראשית 1973 עמד המחיר לחבית נפט (שייצורה בסעודיה עלה רק 15 סנט) על סך של 1.80 דולאר, ואילו בסוף 1973 עלה המחיר לחבית נפט כדי 9.50 דולאר. בגמר ביקורו בסעודיה הכריז סיימון, כי יש סיכוי שבקרוב יירד המחיר ויעמוד על שני דולאר, לכל היותר 3 דולאר לחבית. ואמנם, בעקבות הידוק הקשרים בין ארה"ב לסעודיה הגבירה ארץ זו — יצרנית־הנפט הגדולה בעולם — את התפוקה, עד שהשוק העולמי מתקרב לרוויה, ולא עוד אלא שבמקום המחסור ששרר לפני זמן קצר עתיד להיווצר „עודף ייצור"...

ייצור־עודף יגרור כמובן ירידת מחירים, ודבר זה מבקשות ארצות אופ"ק למנוע. סעודיה עלולה להיקלע למצב־בדידות בקרב שאר ארצות מייצרות־הנפט, ואף עלול להידחות סיעונה, כי מחירים מאמירים סופם לגרום משבר עולמי, שגם המדינות מייצרות־הנפט יהיו בקרבנותיו.

הסכנה של מניעת אספקת־נפט סדירה ושל האמרת מחירים, חוזרת ומעמידה את ארצות המערב בפני אפשרות השימוש המדיני בנשק הנפט. בארה"ב גוברת התביעה לנצל את תקופת הרוויה בשוק הנפט העולמי, כדי להחיש את התהליך של גילוי מקורות חליפיים ושל הרפיית התלות בנפט הערבי. גם שינוי־מה, שרישומו ניכר בזמן האחרון ביחסן של מדינות מערב־אירופה לישראל, מתבאר בגורם פרוזאי זה.

אולם תלותה של מערב־אירופה בדלק ערבי, גדולה הרבה יותר מזו של ארה"ב. על־כן עומדות ארצות אירופה המערבית — עתה יותר מבעבר — לפני הצורך לאזן בין שאיפת ההשתחררות מן התלות בנפט הערבי, על כל הסכנות הכרוכות בכך (גם מבחינת־שלהן־עצמן) ובין התחירה להבטיח לא רק אספקת־נפט ללא־הפרעה, אלא גם למשוך חזרה לארצות אירופה מקצת מן המיליארדים הזורמים, בתמורה לנפט, לידי שליטי מדינות־ערביות...

בקיצור: „גוע תגוע הארץ", ובעיות ישנות ניצבות ועומדות בלבוש חדש...

המלך חוסיין והנשיא החדש, לאחר פרסום הודעתם המשותפת בתום שיחותיהם החודש בוושינגטון. (צילום־ראדיו של אי.פי.)

חמוצים / יהודה אופן

השבוע שלי

עיתוי מושלם

תרגיל הקריאה הפומבית של צה"ל השבוע הצליח למעלה מן המשוער בגלל העיתוי המושלם התחזית המדיניית שהיתה ללא דופי: הוא נערך ביום בו שודרו כל מהדורות־החדשות ללא נקיטת סאנקציה אחת אפילו.

חבל על כל טיפה

קרב־הזרנוקים, שהתרגש השבוע על צי־הדרום של ישראל, החזיר אותנו בבת־אחת למקורות, שאנו שואבים מהם את כוחנו.

יש לגייס עתה כל טיפת מים למאמץ הלאומי העליון למען הדיפת המרטיב הסובייטי, הפולש למים מצריים כאילו הם היו שלו בעוד שהם־שלנו.

יש להכריז על מכבי־האש וכבאי־הג"א בכל אתר ואתר כעל יחידות־קומאנדו מובחרות ולצייד אותם בטילי־מים סופר־באליסטיים.

יש להאריך את המוביל הארצי בקצב מוזרז עד למיפרץ סואץ, למען יתיז שם על הצי הסובייטי מבול של מי כלור וכינרת עד שיתרומם בחזרה לאודסה.

יש לרכז את כל הלהקות הצבאיות במקהלת־מחץ אחת, שתסתער על המשפריצים האדומים בטופת־קצף לבנה של מים מים בששון.

יש להעמיד בראש המלחמה החדשה שנכפתה עלינו את נציב המים ורמטכ"ל מקורות, ועל רמטכ"ל צה"ל לסור למרותו.

יש להפסיק לאלתר את הבינוי המשווע והמחבל במים בכל רחבי המדינה ולהנהיג קיצוב־חירום במיצרך במתנני זה, שחשיבותו עולה עתה אלף מונים על כל שאר סוגי תחמושת המצויים והמתוכננים־עדיין.

יש לחדול מיד מפירסומם של מאמרים המכילים מים כלשהם. נקודה. הפסקתי.

הבהרה

לפני שבוע הופיע במוסף „מעריב" מדור חדש בשם ישן — „חמוצים" בחתימת מאיר עוזיאל. מאחר שלפחות ידיד אחד שלי מתעקש, למרות הכחשתי, לחשוד בי שאני עושה תאלטורה בעתון אחר ותחת שם אחר. אין לי ברירה אלא להבטיח לו בדרך זו, כי באמת טעות בידו.

חרוזי

בשער בת רבים

ישנה אי־שם פרוצה אחת,
כולה מיראז' ופלא.
להתמחות היא לא צריכה —
היא כבר פרוצה פי־אלף.

אם היא חושבת שכדאי,
היא מטילה אמבארגו.
וכך נסגר פתאום בן־לילה שער שמופר־כה.

אבל בדלת הצדדית
מכל אתר הגיעו,
ורק אחד — הוא יהודי —
נתקל כאן בבריח.

ישנה אי־שם פרוצה אחת,
כולה מיראז' ופלא.
להתמחות היא לא צריכה —
היא כבר פרוצה פי־אלף.

ויום אחד בהיר מאוד
מציק לה האמבארגו.
היא משמיעה מילים נאות
בנטמה המוכר־כה.

השער שוב נפתח לכול,
אך היא עודה כוחרת,
זורה שוב בעיניים חול —
הדלת שוב נסגרת.

ושוב לשער הראשי
מכל אתר יגיעו.
ורק אחד — הוא יהודי —
נתקל כאן בבריח.

חיילי צבא פולין נפלו באלפיהם בשבי הגרמנים ביום הראשון של המלחמה

35 שנה לפרוץ מלחמת־העולם השניה (א)

מחדלי אוגוסט 1939

ל פני שלושים וחמש שנה, ביום ו' (שבו חל אז ה־1 בספטמבר), בשעה 4.45 לפנות בוקר, פתחה גרמניה הנאצית במלחמה נגד פולין „באורח בוגדני" — כפי שהוגדר הדבר בנאומו של הנשיא פרופ' מ ו ש צ י צ ק י, לאומה הפולנית משום שלא היתה הודעה מוקדמת על ניתוק הקשרים ופתיחת המלחמה. מלחמות־פתע עדיין לא היו באופנה, ואם־כי אווירת אוגוסט 1939 הזכירה מאוד את אווירת אוגוסט 1914, הרי הפלישה הנאצית עוררה תדהמה.

מרשין די־נאר מספר (בספרו על הימים שקדמו למלחמת־העולם הראשונה), כי אמנם כל הסימנים העידו באוגוסט 1914 על הסערה המתקרבת, אך עמי אירופה משום־מה לא האמינו כלל, כי תפרוץ מלחמה. להיפך, היתה כמעט אמונה עיוורת בכך, שהדברים יסתדרו ללא ירייה אחת. ומי שזוכר את אוגוסט 1939 לא יכול שלא לתמוה על התמימות התהורה של עמי אירופה, אשר על־אף המתיחות העצומה בעקבות איומיו של היטלר נגד פולין היו משוכנעים עד הרגע האחרון ממש, כי המלחמה לא תפרוץ.

בפולין עצמה יצאו האנשים לבקומות־קיט כבכל השנים, וגם כאשר הופיעו בבוקרו של יום ו' מטוסי האויב בשמי פולין, טענו כי אין זה אלא „תרגיל של המטוסים שלנו". רק כאשר ראו את תוצאות „התרגיל", את הפצצות שהוטלו על הערים ועל ריכוזי הגיוס — התפכחו והבינו ש„זה התחיל". אבל היה זה כבר מאוחר מכדי לעמוד מול המכונה המלחמתית הנאצית האדירה.

אם להשתמש במונחים המקובלים היום, הרי פולין נפלה בגלל הקונצפציה הכושלת, בגלל המחדלים הרבים, ואף בשל בגידת לא־מעטים מאנשי האמרת; וכן בשל החדירה מוקדמת של הסוכנים הנאצים הן במנגנון הפולני והן בקרב האוכלוסיה עצמה.

עד נשוב לאותו יום ו' גורלי — לא רק לפולין אלא, כפי שהסתבר אחר־כך, לאנושות כולה, ובשורה ראשונה: לעם היהודי. אך מן־הדין לשרטט לפחות בקווים כלליים, את הרקע המדיני של פולין בשנות השלושים.

*

פולין היתה נתונה אז בין שני שכנים במערב ובמזרח, ושניהם נחשבו בעיניה כסכנה (על פי הנסיון ההיסטורי רב־השנים) לקיומה הלעצמאותה של מדינה זו. רוסיה ממזרח וגרמניה ממערב שיעבדו את שטחי פולין במשך כמאה וחמישים שנה, ומאז שזכתה פולין בעצמאותה המחודשת (ב־1918) היו לה סיבות מספיקות לחשוש משתיהן. אך משנות השלושים היה ברור לכל משקיף בלתי משוחד, כי הסכנה העיקרית מאיימת על פולין דווקא מן המערב, ושאת בעקבות השתלטות הנאצים בגרמניה וצעדיו של היטלר לסיפוח שטחים, כמו דרך האנשלוס באוסטריה וסיפוח שטחי צ.ס.ר., בעקבות הסכם־מינכן.

המשטר הפולני, לפי מהותו, נטה להידברות עם הנאצים, בראותו (ב־

מאת
מארק גפן

דומה להם) בבולשביזם את הסכנה העיקרית. לשם שיווי־משקל אמנם חתמו הפולנים ב־1934 על הסכם אי־התקפה עם בריה"מ, אך למעשה הם שותפים לדעתו של היטלר, כי מוסקבה מהווה את הסכנה הגדולה ביותר לאנושות. פילסודסקי היה עדיין מוכן, בראשית שנות השלושים, לבחון את האפשרות של מהלך אנטי־גרמני, מתוך שיתוף־פעולה עם ארצות מערב־אירופה, ובמיוחד עם צרפת. אך משהסתבר לו, כי שם אין כלל נכונות להגיב באופן מעשי על הפרת הסכמי־ורסאי על־ידי היטלר, הגיע לידי מסקנה, כי יש לנטות ולבסס ברית עם הנאצים, שעיקרה יהיה מכוון נגד ברית־המועצות.

ואכן, בשנת 1934 נחתם הסכם אי־התקפה עם גרמניה. אך השתמטות היתה מעבר לגבולות ההסכם הרשמי. ראוי לציין, כי מנהיגה של פולין, פילסודסקי, היה אז כבר חולה, ומדיניות־החוץ היתה נתונה כולה בידי הקולונל יוסף בק, בעל עבר חשוד למדי. אנו מתעכבים על דמותו של בק משום שמדיניותו ופעילותו — הן אשר במידה רבה חרצו את גורלה של פולין ב־1939.

בק נתגלה עוד בשנות העשרים — בהיותו נספח צבאי פולני בפאריס — כסוכן גרמני, וגורש מפאריס. הריגול־הנגדי הצרפתי מצא, כי מידע צבאי שנמסר רק לנציגי מדינות ידידותיות, ובתוך זה לפולין, מודלף באורח רצוף אל הריגול הגרמני. לאחר שנפל חשד על בק, החליט הריגול הצרפתי לבחון אותו וסיפק לו מיסמך צבאי מפוברק. ואמנם, כעבור זמן קצר נתפש בצרפת מרגל גרמני, כשבידיו העתק מן „המיסמך" הזה. אכן, זו היתה הוכחה מספקת כדי להכריז על בק כ„פרסונה נון־גרטה" ולדרוש את החזרתו לפולין.

אך מסתבר, שלגבי קבוצת הקולונלים השולטת בפולין לא היה בכך כדי לפסול את בק, אלא להיפך. הוא עלה בסולם הקאריירה עד שהגיע לתפקיד שר־החוץ, ולמעשה שלט לא רק בתחום מדיניות־החוץ, אלא אף מעבר לזה.

למעשה היה בק נאמן להיטלר, ואף בשעה שהתווכח עמו, כאשר גברו תביעותיה של גרמניה הנאצית מפולין, דאג להוכיח את נאמנותו. בשנת 1938 כאשר לכל הדעות פולין „עמדה כבר בתור" בתוכניות התוקפנות של הנאצים, מגיעות שמועות אל היטלר, כי בק מנסה לנהל מדיניות אנטי־גרמנית. הפירר דרש מיד הסברים משגרירו בוורשה ושאל, בין השאר, אם נכון הדבר כי שר החוץ הפולני דוגל עתה במדיניות־חוץ עצמאית ואנטי־גרמנית.

תשובתו של השגריר הגרמני, מולטקה, היתה חד־משמעית: „כל היחסים בעניין בק הם מסולפים; שר־החוץ הפולני מוסיף לדגול בשיתוף־פעולה עם גרמניה, ויתירה מזו: בשיחה איתי, בלי שביקשתי, מסר לי מידע סודי על ריכוזי הצבא הפולני, בהדגישו כי מידע זה הריהו מוסר לממשלה הגרמנית בלבד".

אכן, זהו מיסמך שנמצא אחרי המלחמה בארכיון של משרד־החוץ הגרמני, ואין צורך בהוכחה בוטה יותר לאופי מדיניותו של אותו בק, שחייב היה לדעת ב־1938 את אשר מצפה לפולין בזמן הקרוב ביותר. ואמנם, המידע על מיקום היחידות הצבאיות של פולין, שנה לפני המלחמה, היה אופייני למדי. כל התוכניות האסטרטגיות והאופראטיביות של פולין היו מבוססות על ההנחה, כי הסכנה היא ממזרח, ושינוי התוכניות בא ממש לפני פרוץ־המלחמה, מאוחר מכדי שיועיל לבלימת הפלישה הנאצית.

*

במקום ללמוד מן הדברים הברורים הכתובים ב„מיין קאמפף", שם מוזכר באורח חד־משמעי כי גרמניה תעמוד על החזרת דאנציג לשליטתה, ועל קבלת „פרוזדור" בשטח של פולין, משתעשעים בק וחבריו־בשלטון בתקוה, כי אפשר לקיים ברית עם הנאצים ואף ליהנות מכיבושיהם.

כאשר היטלר תקף את צ'כוסלובקיה ב־1938, ואירופה כולה נדהמת — אך הסרת־אותים בעקבות מדיניות מינכן של צ'מברלין — מחליטה פולין לזכות בנתח משלה, ובהסכמה־שבשתיקה של הגרמנים עובר הצבא הפולני את הגבול הצ'כי ומספח איזור שמעבר לנהר אולזה. בצורה זו נעשית פולין שותפה לתוקפן, ואפילו חלק רציני של דעת־הקהל הפולנית מסתנוור מן „ההישג" הזה.

והנה, לא חלפו אלא חודשים מיספר, וכבר מסמן היטלר את הקורבן הבא — את פולין. בראשית 1939 הודיע היטלר, כי הסכם אי־ההתקפה עם פולין חדל להתקיים, וכי התביעה לדאנציג ו„לפרוזדור" היא אולטימטיבית ומיידית.

במזכרותיו אשר פורסמו לאחר המלחמה (ואשר ללא ספק עשה בהם מלאכת סירסוס מרובה כדי להוכיח את דאגתו לענייני פולין) מציין בק בסיפוק, כי בשיחה שקיים עם היטלר באביב 1935 שמע כמעט פעמים מיספר, כי „העם הגרמני זקוק לשם התפתחותו ליחסים טובים עם פולין ביבשת, וליחסים טובים עם אנגליה — בהיקף עולמי". בק טוען, שהתרשם כל־כך מ„כנות הדברים" האלה, עד שלא יכול היה להבין „את המיפנה במדיניותו של היטלר".

אכן באה שעת התפכחות למשלה הפולנית, היא מנסה להיערך מחדש ולחפש בעלי ברית של הרגע האחרון, שיסייעו לה לעמוד נגד הסכנה הנאצית.

בק אינו מקובל בפאריס (עדיין זכורה שם פרשת הריגול שלו), ולכן יוצא לשם יורשו של פילסודסקי, המארשל רידז־שמיגלי. צרפת מוכנה לסייע באספקת נשק, בעזרה כספית ואף במתן ערבות לפולין. גם במערב באה ההתפכחות אחרי אווירת מינכן, ושתי המעצמות המערביות — אנגליה וצרפת — מגיעות לידי מסקנה, שהפעם אין לתת להיטלר הישג טריטוריאלי נוסף, בלי שתהיה אזהרה מוקדמת בדבר ערבותן של שתי מדינות אלו לגבולות פולין. יתירה מזו: מתחיל משא־ומתן גם עם בריה"מ, כדי ליצור ברית משולשת: סובייטית־צרפתית־אנגלית, אשר פירושה הוא שכל נסיון של תוקפנות נוספת מצד גרמניה הנאצית יזכה לתגובה מן המערב והמזרח כאחד.

אך השעה היתה כבר מאוחרת, והשיחות התנהלו בעצלתיים. עד היום קשה לקבוע בפסקנות, מי נושא באשמה העיקרית לכך שברית זו לא הוקמה הלכה־למעשה, דבר שאולי היה בכוחו להרתיע את הנאצים מלפתוח במלחמה ב־1 בספטמבר 1939. על כל פנים, ברור, כי המשלחת הצרפתית־בריטית שישבה במוסקבה לא היתה בדרג מוסמך לקבלת החלטות מהותיות.

ובינתיים התעוררה מחלוקת בנקודה אחת, שלמעשה הכשילה את השיחות. הסובייטים טענו, כי התנאי להצטרפותם לברית זו ולעילותה הוא, כי פולין תסכים (במקרה של מלחמה) למעבר הצבא הסובייטי דרך שטחה, דבר שנתקל בהתנגדות מוחלטת של ורשה. אכן, מבחינה הגיונית אפשר היה להבין את תביעתה של בריה"מ, שהרי היה ברור כי אחרת תיכבש פולין בלי שהצבא הסובייטי יוכל לתרום לבלימת הצבא הנאצי. ואילו הפולנים חששו מכך יותר מזה, משום שידעו כי לסובייטים יש תביעות לגבי האזורים המזרחיים של פולין, וכן חששו מההשפעה האידיאולוגית של הצבא הקומוניסטי אשר יחנה בשטחם.

כך או כך, המשלחת הצבאית הבריטית־הצרפתית ישבה במוסקבה בימי אוגוסט הלוהטים והמבשרים סערה־מתקרבת, כמעט באפס מעשה.

בינתיים פתחה העתונות הגרמנית במסע הסתה של התוקפנות נגד פולין. נוסף לבעיה של דאנציג ניצלו הגרמנים את עובדת קיומו של המיעוט הגרמני בפולין, ומדי יום הפיצו סיפורים על היחס „האכזרי" ו„הבלתי אנושי" כלפי המיעוט הזה. זו היתה כמעט חזרה על התעמולה שניהלו נגד הצ'כים. וברור היה מה תכליתם.

ממשלות צרפת ואנגליה מבטיחות לפולין, כי במקרה שתותקף ייכנסו אף הן למלחמה נגד גרמניה, תוך שבועיים מן הפתיחה.

זה היה הדבר האחרון שהיטלר היה מעוניין בו. הוא היה אמנם מהמר, אך עד כה אהב לומר „על בטוח". הפעם היו לו יותר מדי נעלמים. הוא ידע שצבאו, לפי הערכותיו, יוכל לסיים את כיבושה של פולין תוך כמה שבועות, אך לא היה מוכן שבו־זמנית תיפתח נגדו מערכה הן ממערב ואולי אף ממזרח — מצד בריה"מ. באמצעות שליחיו ניסה להוציא את אנגליה מן המישחק, אלא שהדיפלומטיה של צ'מברלין לא היו לה כבר תומכים רבים בלונדון. ואם כך הדבר, צריך היה איפוא להבטיח שמוסקבה תשב בחיבוק־ידיים עם פרוץ המלחמה.

כבר בחודש יוני, לאחר היסוסים רבים, נתן היטלר הוראה לדיפלומטים שלו לגשש בדבר אפשרות של שיחות עם הרוסים. ההיסוסים היו מובנים, כי הרי כל תורתו והשקפת עולמו של היטלר היו בנויות על ראיית הבולשביזם כסכנה הגדולה ביותר לגרמניה ולאנושות.

השיחות הראשונות הופסקו כעבור שלושה שבועות, לפי הוראת היטלר, אך הן חודשו ב־18 ביולי ביוזמה סובייטית. כלומר מסתבר, כי בד־בבד עם השיחות בין אנגליה, צרפת ורוסיה — התקיימו גם שיחות בין רוסיה ובין גרמניה הנאצית.

*

יצויין, כי לסובייטים היו בימים ההם היסוסים גדולים יותר מאשר לגרמנים. הנציגים של היטלר עשו צעד אחר צעד כדי לרמוז על כוונותיהם ולמשוך את הסובייטים לשיחות רציניות, בעוד שהקרמלין נהג בהתאפקות יתירה, אם לא לומר בהתעלמות מן הרמזים הללו. המופקד על המשלחת הגרמנית המסחרית, שנורה, מזמין ב־26 ביולי שני נציגים סובייטיים בכירים (המיופה־כוח אסטאכוב וראש המשלחת המסחרית באבארין) לארוחת־ערב, ובין מנה למנה מנסה להוכיח לאורחיו, כי גרמניה יכולה לתת לרוסיה יותר מאשר מסוגלת אנגליה לתת. זו האחרונה — כך טוען — עלולה לגרור את בריה"מ למלחמה אירופית, בעוד שגרמניה יכולה להבטיח לה ניטראליות והימנעות מהשתתפות במלחמה אירופית אפשרית; ואם מוסקבה תרצה בכך, אפשר להגיע להבנה גרמנית־רוסית לגבי איזורים משותפים שתביא תועלת לשתי הארצות.

תגובת הרוסים היתה חיובית, אך זו עדיין היתה נוסחה אלגבראית וצריך היה להמשיך, כדי להגיע להסכם ברור וכתוב. הגרמנים בכל־זאת מרגישים באי־נוחות, שכן בו־זמנית מנהלים הם שיחות עם המשלחות הצרפתית־בריטית (אומנם נמוכת־דרג) שמטרתה היא הפוכה, כלומר הקמת ברית נ ג ד גרמניה הנאצית.

היטלר החל ל„חרוק" על נציגיו, שכן מהלכיו היו נתונים בתחום הזמן שקבע להתקפה על פולין. ב־14 באוגוסט הבריק שר־החוץ הגרמני ריבנטרופ אל השגריר הגרמני במוסקבה, והורה לו לדרוש עם מולוטוב, ואם אפשר — אפילו עם סטאלין, ולהציע שהוא עצמו, ריבנטרופ, יבוא למוסקבה לשיחות ישירות עם בריה"מ. אך למולוטוב היו ספיקות־שאלות, כגון: האם מוכנים הגרמנים להפעיל לחץ על היפאנים (שותפיהם של הגרמנים בברית האנטי־קומוניסטית) ולשכנע אותם לשנות את עמדתם כלפי רוסיה? האם הגרמנים מוכנים לחתום על הסכם אי־התקפה, וכד'.

היטלר נותן מיד תשובה חיובית לכל שאלותיו של מולוטוב ומבקש כי פגישת ריבנטרופ־מולוטוב תיערך מיד. אלא שמולוטוב (כנראה בהוראת סטאלין) עדיין מחזיק את ברלין באי־ודאות, דבר המוציא את היטלר משיווי־משקלו. הוא משגר מברק אישי לסטאלין, ובו הוא מבקש „לקבל את מיניסטר־החוץ שלו ביום שלישי, 22 באוגוסט, אך לכל המאוחר ביום רביעי 23 באוגוסט. המתיחות בין גרמניה ופולין נעשתה בלתי נסבלת... משבר עלול לפרוץ בכל יום... נוכח כוונותיהן של שתי המדינות, רצוי, לדעתי, להתחיל ביחסים חדשים, לא לאבד זמן"...

יומיים ממתין היטלר לתשובת סטאלין, ואלה הן 48 שעות של חשש שמא העדיפו הרוסים להגיע להסדר עם הצרפתים והאנגלים. עד שלבסוף מגיע מברקו של סטאלין בזה הנוסח:

„אל קאנצלר הרייך הגרמני, א. היטלר,

אני מודה לך על מכתבך. אני מקווה, כי הסכם אי־ההתקפה הגרמני־סובייטי יציין תפנית מכרעת לטובת היחסים בי־

(המשך בעמ' 5)

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

„יש המשכיות בפעילותי"

על־פי סקר שנערך - 70% מבוחרי המערך ו־78% מבוחרי „ליכוד" תמכו במינשר שלנו

השבוע עם חה"כ בנימין הלוי

ריאיין יוסף שמי

בשיחתי עם חה"כ בנימין הלוי ביקשתי תחילה לחזור אל תוכן הדברים שנאמרו באותו מינשר, אשר הסעיר באחרונה את חבריו ב„תנועת החירות". על שאלה זו השיב הלוי במפורט ובמדוייק:

„פירסמנו — ארבעה חברי־כנסת — ש. ז. אברמוב („ליכוד"), אריה אליאב (מערך), בנימין הלוי („ליכוד") ושלום לוין (מערך) — מינשר משותף הקורא לצרף לממשלה כל מפלגה, שתסכים למדיניות לאומית, הנענה לצורכי השעה והמושתתת על שני העקרונות הבאים:

א) ● מדיניות לשלום עם שכנינו־אויבינו בדרך הפשרה, שתיעשה מתוך עמדת כוח מירבי ונכונות להיאבק על בטחוננו;

ב) ● תיקון הפיגורים והנגעים החברתיים, המחייב הנהגת משטר של יתר שוויון, הצנע־לכת, משמעת ועמלנות בכל תחומי החיים.

„במחקר שנערך לאחרונה על־ידי המכון למחקר חברתי שימושי, בראשותו של פרופ' גוטמן, רואיינו 300 איש — מידגם של יהודים מארבע הערים הגדולות. נשאלו בו שתי שאלות: 1) באיזו מידה את(ה) מסכים לתוכן המינשר? 2) בעד איזו מפלגה הצבעת בבחירות האחרונות לכנסת?

התוצאה הכללית היא: 74% היו בעד המינשר. מבוחרי המערך תומכים במינשר 70%; בין בוחרי ה„ליכוד" התמיכה הגיעה לכדי 78%. בקרב מצביעי מפלגות אחרות תומכים במינשר 69%. אלה שלא השתתפו בבחירות עמדו לצידם של תומכי המינשר ברוב עד יותר מרשים: 84%".

— מדוע הגיבו חבריך כפי שהגיבו? האם בשל עצם הפירסום, או בשל העובדה כי הדבר נחשב לסטייה מהקו המקובל ב„חירות"?

הלוי: רוב עסקני „תנועת החירות" הגיבו בשלילה על חתימתי על המינשר בשל צירוף שמי לחתימתו של לובה אליאב, המזוהה בעיניהם כמחבר הספר „ארץ הצבי", וטענו — שלא בצדק — שאני מסכים בזה להשקפות המפורטות בספרו. עוד טענו, שסטיתי במינשר מהאידיאולוגיה של „תנועת החירות" וממצע „הליכוד" בבחירות. לבסוף טענו — ועובדה זו נכונה — שחתמתי על המינשר על דעת עצמי, ובלי להתייעץ עם מי בגין או חבר אחר בהנהלת תנועתי. לעומת זאת קיבלתי מכתבי הסכמה, עידוד והערכה רבים מחברי השורה של „חירות"; גם מתוצאות הסקר ברור, ש־78% מתומכי המינשר שבחרו ב„ליכוד" בבחירות האחרונות, כוללים אחוז ניכר מחברי תנועתי ואוהדיה.

— עד כמה שידוע לך, האם שאלו שאר חותמי־המינשר את דעת ההנהלה של מפלגותיהם?

הלוי: עד כמה שידוע לי, הראה חה"כ אברמוב (המפלגה הליבראלית) את המינשר — לפני חתימתו — לחה"כ ארליך, שהוא יו"ר הנהלת המפלגה; בנוגע לשני חברי המערך — אינני יודע דבר.

— האם מתגובת חברי ההנהלה של „תנועת־החירות" אפשר ללמוד, שהקואליציה — אם תקום — צריכה להיות מושתתת על הקו המדיני של האגף המאמין של צד אחד?

הלוי: דעתי היא הפוכה. באגף מיוחד התחברנו — שני חברי הליכוד ושני חברי המערך — להציע מדיניות משותפת ולא מדיניות של צד אחד, כדי לשכנע את הציבור על־ידי עצם דוגמתנו האישית וגם על־ידי הסכמת הציבור הרחב למינשר המשותף, כי ממשלה רחבה יכולה לקום על יסוד מדיניות משותפת של כל המפלגות הציוניות, או רובן, ושאפשר למצוא מכנה משותף בין המפלגות השונות הנ"ל. כפי שאמרתי, תוצאות הסקר הוכיחו את נכונות השקפותינו, והן עולות על ציפיותינו. וזה נכון לגבי כל המפלגות.

— לעצם העניין, איך אתה מתאר לעצמך את המהלכים המדיניים בתקופה זו? עלי להזכיר את הוויכוח המקובל על ה„ויתורים" בכל המפלגות, שאין הערבים מוכנים לקבל שום הצעת־פשרה, ולו גם ב„ויתורים" ביותר.

הלוי: המדינות הערביות הסכימו — כמו גם מדינת ישראל — להחלטת מועצת־הבטחון מס' 338, מ־22 באוקטובר 1973; ובזה התחייבו כל המדינות המסכימות — יחד עם הפסקת־האש בסוף מלחמת יום־הכיפורים — לנהל מו"מ לקראת כינון שלום צודק ובר־קיימא ביניהן. המו"מ התחיל בוועידת־ז'נבה ועבר עד עתה את השלב הראשון של הפרדת־הכוחות. אבל עיקר המו"מ לקראת שלום צודק ובר־קיימא עדיין עומד לפנינו. יש יסוד רציני להשש המקנן בלב רוב הישראלים, שהערבים אינם מתכוונים לשלום־של־אמת, אבל מאחר שהתחייבו לחתור לשלום — צריך לנהל את המו"מ, לבדוק את כוונתם האמיתית ולנסות להגיע איתם לשלום־של־אמת. אם הערבים יסרבו לעשות שלום איתנו בכל תנאי שהוא — אז יצאה ישראל ידי־חובתה ואין ברירה אלא להשלים עם המצב הקיים של חוסר־שלום וסכנת מלחמה. אבל הנסיון צריך להיעשות.

ובאשר לחלק הראשון של השאלה — אני מצדד בהרחבת הממשלה הקיימת, כדי ליצור ממשלה רחבה ככל האפשר לצורך שעת־חירום שאנו נמצאים בה; ממשלה שתיהנה מרוב גדול בכנסת ותהיה — על־ידי כך — יותר יציבה ויותר איתנה במו"מ. אחרי הרחבת הממשלה, היא תצטרך לקבוע את צעדיה והצעותיה בתוך המו"מ הקשה והממושך עם מדינות ערב, לפי מיטב הבנתה, לפי שיקול הצרכים הבטחוניים של מדינת־ישראל והסיכויים הטובים ביותר להגיע לשלום.

— במכלול היחסים בינינו ובין ארה"ב יש המטענים, כי במקרה שיחול עם כירסום בעמדה המדינית, עלינו להפעיל את יהדות ארה"ב. האם אתה מוכן להידרש לקביעה זו?

הלוי: ארה"ב היא ארץ דמוקראטית, שיש בה השפעה רבה של דעת־הקהל על הממשל. יהודי ארה"ב הם חלק לא־מבוטל מהמערכת הדימוקראטית הזאת. ברור, שאהדתם נתונה למדינת־ישראל, הם מעוניינים ביותר בקיומה ובביטחונה. אין כל צורך להכריז על הפעלתם, אלא אפשר לסמוך עליהם שהם יפעילו את כל השפעתם הפוליטית כדי למנוע כירסום בעמדת הממשל. לדעתי יכולה ממשלת ישראל — ביחוד כשהיא נתמכת על־ידי הציבור הרחב בישראל, וממילא גם על־ידי הציבור היהודי האוהד בארה"ב — לעמוד על האינטרסים החיוניים של המדינה, ללא צורך להגיע לעימות עם הממשלה האמריקנית. בסיכומו של דבר, כל מדיניות אמריקנית תהיה מושתתת על האינטרסים האמריקניים. אבל אני משוכנע, שלא יהיה זה מעבר לכשרון של ממשלת ישראל להבטיח את המשך השילוב בין האינטרס האמריקני ובין קיומה ושגשוגה של מדינת־ישראל.

— תרשה לי לחזור לעניין שכבר דשנו בו. יש אומרים, שחה"כ בנימין הלוי יסולק בהזדמנות הראשונה, כפי שהדבר קרה לעזר וייצמן...

הלוי: ראשית־כול, עזר וייצמן פרש מרצונו־הוא מתפקיד כיו"ר הנהלת „תנועת החירות" ולא „סולק"; שנית, נדמה לי, שיש לי יותר סבלנות וכוח־סבל מאשר לעזר וייצמן; אינני פורש מתפקידי השונים ב„תנועת החירות" ואינני מוכן לוותר על תפקידיי המדיניים בכנסת. אני מקווה, שהסבלנות היא הדדית, ושגם מתנגדי בתנועה ישתכנעו, בסופו־של־דבר, כי עצמאות המחשבה המדינית, חופש־הביטוי וגיוון הדעות בהנהגת התנועה מהווים נכס, שהתנועה לא תרצה לוותר עליו.

— האם מלבד המינשר הנ"ל יש המשך למגעים בינך לבין חברי־הכנסת אליאב ולוין?

הלוי: בהחלט יש המשך לפעילות המדינית, הן בהמשך המגע עם תומכי המינשר והן ביצירת אווירה בציבור הרחב, בכיוון המדיני של המינשר. מטרתי לגשר על הפערים בין המפלגות ולהוליך, אם אפשר, את „מלחמות היהודים" באחדות יהודים, וזאת על־ידי חיזוק היסודות המשותפים וצימצום המגמות הקיטוביות בציבור הישראלי.

— כחבר ועדת־החוץ־והביטחון מזה 5 שנים ויותר — מה אתה רואה כמשימה החשובה, שאתה יכול לתרום למימושה?

הלוי: אחת המשימות החשובות ביותר בשעה זו היא חיזוקו של צה"ל בכוח־אדם, הן על־ידי הרחבת הרכב המשרתים בפועל בשירות־חובה לפי החוק (הכוונה לבני־ישיבה ולבחורות), הן על־ידי חלוקה צודקת של נטל שירות־המילואים והן על־ידי עידוד המשרתים בצבא־הקבע — כדי שיוכלו לעמוד בפני התחרות של השוק החופשי. אני חושב זאת לשערוריה ממש, שכל עובר בתפקיד דומה ב„אל־על" או בתעשיה האווירית מרוויח פי כמה מאיש המשרת בחיל־האוויר, ולא־עוד אלא שעובדים מהסוג הראשון, או בשוק הפרטי, נהנים מחופש המאבק המקצועי, בעוד שאנשי צה"ל תלויים בממשלה ובכנסת, שרק הם יכולים ליצור את התנאים הכלכליים והסוציאליים, שימנעו נשירה מהצבא.

כביש־הרעב שהיה לכביש־הפיתוח

מאת חיים לנדאו

אחד הכבישים בנגב קרוי „כביש הרעב", באשר סללו אותו (עוד בימי המנדט) בשנת בצורת, כדי לספק לבידואים הרעבים עבודת־דחק. מאז חלפו שנים רבות, בנגב נסללו כבישים רבים, ולידם — גם ליד „כביש הרעב" — משתרעים שדות ומטעים של קיבוצים ומושבים. הנגב שינה את פניו.

את כביש־הרעב הזכיר ראש־הממשלה יצחק רבין בסכמו את סיורו ביישובים של שני אזורים בנגב — בחבל־אשכול ובאיזור מרחבים.

בחבל אשכול מצויים עתה 28 יישובים: 11 קיבוצים, 8 מושבים, ומרכז אזורי. החבל הוא עתה בעיצומה של תנופת פיתוח. לפי תוכניות המחלקה להתיישבות של הסוכנות יוקמו „בפתחת קציעות" עד 11 יישובים: 3 קיבוצים, 6 מושבים ו„מרכז אזורי". החבל כולל גם את פיתחת־רפיח וחוף־הים, „בפתחת אורך" שאיפת המחלקה להגיע ל־43 יישובים.

בתחום שיפוטה של המועצה האזורית מרחבים מצויים 16 יישובים — קיבוץ אחד (אורים), 14 מושבים ומרכז כפרי. סיורם של ראש־הממשלה ושר־החקלאות במרחבי „מרחבים" ואשכול נערך כמובן לא בכל היישובים, אלא באחדים מהם — ולא בכולם הייתי נוכח. אסתפק איפוא ברשמים רק על כמה מן הפגישות.

„בתי הזכוכית"

שם חדש הופיע על מפת הארץ ובחבל־אשכול: ש ד ה ־ נ י צ ן, בקרבת מקום לתלמי־אליהו. זהו כפר יחיד־במינו בסוגו, בענפי־החקלאות שבו ובבנין האנושי.

במפגשת הכפר החדש מצאנו קבוצת־אנשים — גברים, נשים וטף. המבוגרים שיננו עם הקטנים את השיר, שבו יקבלו את פני האורחים הנכבדים. הם עשו זאת ביצן הם שלים זה מקרוב באו — באנגלית, שכן מתיישבי שדה־ניצן מארה"ב, והשאר מקנדה, בריטניה, דרום־אפריקה ואוסטרליה; בעלי מקצועות אקדמאיים, שהחליטו לשנות באורח יסודי את חייהם: לא רק עליה לישראל, אלא גם שינוי במשלח־יד ומקום המגורים — רצונם להיות בכפר ולעסוק בחקלאות.

לפני כשנתיים נפגשתי עם ראשוני העולים, שישבו אז (קבוצה קטנה) בתלמי־אליהו. הם ראו עצמם כחלוצים העוברים לפני המחנה. שוחחנו אז על תוכניותיהם — והנה בא עתה השלב הראשון של התגשמותן.

עשרות בתים מרווחים מצויים בכפר ועל ידם „בתי־הזכוכית" — החממות שבהם יגדלו עגבניות ליצוא, כמקור עיסוקם ופרנסתם.

נפגשתי עם א ד י פ ר ץ (בביתו), זה „המשוגע לדבר" לרעיון הקמת בתי־הזכוכית, ההוא שהלהיב את רענן וייץ ועודדו לסייע בהגשמת המפעל. אדי פרץ הוא איש־המקצוע, בעל נסיון של 40 שנה והוא גם המדריך של הכפר. היום הגיעו קורן משמחה. רעיונו מתגשם וברצון הוא מסביר לראש־הממשלה את פרטי התוכנית.

פ ר ץ (לדבריו היה הסופר י. ל. פרץ אחי סבו) הוא יליד אנגליה, ובמקצועו הנדס אגרונום. 20 שנה שהה בניו־זילנד ולאחר־מכן 20 שנים נוספות באיי התעלה, שבין אנגליה לצרפת. בשני המקומות, גידל עגבניות בחממות־זכוכית, ובנגב הוא מוצא תנאים אידיאליים למפעלים דומים, אך בהבדל אחד: כאן בנגב אין צורך בחלק לחימום בית־הזכוכית.

בחודשי החורף בין דצמבר לאפריל, יש מחסור בעגבניות באירופה. הביקוש הוא אז רב והמחירים גבוהים. החממות שבאיי־התעלה מספקות ירקות טריים לאנגליה, אך יש מקום גם ליבוא מישראל.

יש כמה יתרונות לגידול זה, [illegible]: הכנסה גבוהה ושימוש מועט במים. ההשקיה היא בצימצום, בטיפטוף.

משפחת־מתיישבים מקבלת לרשותה חממה על שטח של 2 דונם. ההשקעה היא גבוהה: כמאה אלף ל"י לדונם הראשון. ההשקעה הכוללת, למשפחה מגיעה ל־300,000 ל"י.

לפי התיכנון תניב החממה 20 טונות עגבניות. ומאלה ישווקו בחו"ל 14 טונות. מחיר הטונה פוב הוא 500—600 דולאר.

עבודה עצמית — ללא שכירים

יתרון חשוב נוסף נודע לכפר הנה: העבודה העצמית. בניגוד לגידולים האחרים (בייחוד ירקות) שבמושבים המעסיקה עבודה שכירה — אין כאן צורך בכך. משפחה מסוגלת לטפל בעצמה בכל תהליכי העבודה בחממה.

אולם מצד שני מתעורר הספק: האם אפשר יהיה להקים משק מונוקולטורי קיצוני? הרי כל תנודה במצב המדיני, הבטחוני או הכלכלי עלולה להעמיד בסכנה את המשק.

הדוגמה של קיום משק מבוים, אשר איננו מתבסס על עבודה שכירה, מעוררת הירהורים אצל השכנים. בשיחות ראש־הממשלה עם אנשי יישובים אחרים נשמע הד לכך. „ואולי — אמרו — נמצא בדרך זו אפשרות של פתרון שאלת הבנים במושבים, ונוכל על שטח מצומצם ליישב משפחות נוספות".

אין זה סוד שרבים מהמושבים באזורים אלה, ובייחוד בפיתחת־רפיח, מעסיקים שכירים־בדואים מהפיתחה ועובדים מהרצועה. בסיור זה לא הועמדה השאלה בכל חריפותה, אך בפגישה בתלמי־אליהו (מושב שניסה להיות ש י ת ו פ י ולא הצליח בכך) נשמעה זעקה מפי אחד החקלאים הצעירים; הוא דיבר בנשימה אחת על מצוקת המים — התלות בציוד אחד מהמוביל־הארצי, שמדי־פעם נפסקת בו הזרימה והחקלאים נשארים ללא מים — ועל התלות בעובדים הערבים.

„במיבנה המשק הקיים אין מנוס מהעסקת עבודה שכירה. האם יכולים אנו להיות תלויים בהם? — שאל אותו צעיר — הנה ברמדאן לא באו לעבודה. ומה יהיה אם בעתיד יחולו שינויים מדיניים?" — שאל.

לשאלה לא ניתנה תשובה, והיא קיימת. האם אפשר להפוך את כל הכפרים הללו לכפרים של בתי־זכוכית?

קשיי בית־ספר

ואין זו השאלה היחידה המטרידה את חקלאי הנגב. בין השאר הועלתה שאלת ה נ ו ע ר. למושבים באותו איזור יש בית־ספר יסודי אזורי, אך אין לו בית־ספר המשך, והצעירים יוצאים ללמוד תורה בכל חלקי הארץ. הקמת בית־ספר תיכון אזורי כרוכה בקשיים רבים, ביניהם כספיים.

— מדוע לא ילמדו בני המושבים בבית־הספר של הקיבוצים — הוצגה השאלה.

השיב ראש המועצה האזורית אשר צימבליסט: ליד קיבוץ מגן קיים בית־ספר תיכון משותף לקיבוצים של ארבעה זרמים: הקיבוץ־הארצי, הקיבוץ־המאוחד, האיחוד והעובד־הציוני. לא קלה היתה המזיגה, אך התגברו על כל הקשיים. בית־ספר זה מוכן לקלוט גם את ילדי המושבים, אולם בתנאי שיהיו בו כמו שאר התלמידים — בפנימיה.

פארק לאומי

רעיון הקמת פארק לאומי באיזור זה צמח עוד בימי ראש־הממשלה א ש כ ו ל המנוח. הוא תמך בזה, ואמנם ישא הפארק את שמו.

נוף יפה ומיוחד־במינו מתגלה למשקיף מהגבעה: שטח של גבעות ואוזיות, מעיינות וגזלים, תמרים ואשלים, אלות ועצי־זית.

והתוכנית הפרושה „מספרת" על הפארק כמרכז לטיולים ובילוי לתושבי־הנגב. מי המעיינות המלוחים ינוצלו; מי השטפונות יאגרו והשטח יהיה ירוק, משובץ בכחול מי האגמים שייקוו בשטח.

הישנים ותביעות

הסיור נסתיים במושב ג י ל ת ושם גם בא ראש הממשלה במגע עם שדות הצעירים. מסובים היו כאן קוראים מכל החבל האזורי.

אחת מנשות הכפר בירכה ברכה קצרה וקולעת. ראש המועצה האזורית מרחבים, חביב שרבף, סיפר על הישגיה הרבים של ההתיישבות בראשית שנות החמישים. התיישבות עולי מארוקו ותוניסיה; הישגים במשק, בחברה ובחינוך.

אך הוא גם העלה בעיות שלא באו על פתרונן, ומכה תביעות מהממשלה ושריה.

בסיכומו־של־דבר, היה יום זה משום חוויה חגיגית לאוכלוסיית האיזור וליישובים החקלאיים בנגב.

חיוכים במבטחים — ראש־הממשלה ושר־החקלאות במטע המנגו

„אין טקסטיל - אין דימונה!"

„ניפחו את עניין הפועלים הערביים והתעלמו מבעייתם של 350 פועלים מפוטרים"

דליחות סוערות ב„סיבי דימונה". בשבוע שעבר מנעו הפועלים המפוטרים את כניסת הערבים, העובדים במפעל אחר של התשלובת (מפעל הטוויה), והשמע הוצת מחסן הקרטונים של המפעל, כפי הנראה בידי אחד הפועלים הזועמים. ההנהלה וועד־העובדים מתבצרים בעמדותיהם ומיידים האשמות והבזה. אותיב, שמועות והצעות חדשות משמשים בערבוביה במשא־ומתן בין הצדדים על גורלם של 345 הפועלים המפוטרים.

מאת משה סלמון

בדימונה צרובת השמש הבעיות — הטקסטיל הוא מטה־לחמם של מרבית התושבים. „אם אין טקסטיל — אין דימונה", אומרים בעיירה.

שני מפעלי הטקסטיל במקום מעסיקים קרוב ל־3000 עובדים („בכיתן דימונה" עובדים 1600, ו„בסיבי דימונה" 1050). המשבר העולמי בענף הטקסטיל מטיל צל כבד על סיכויי ההתפתחות של עיירת־הפיתוח המרוחקת.

לאליהו הרוש 12 ילדים — ולב חם. הוא עובד זה 6 שנים כמוביל במפעל הקירוול. לפני שבועיים קיבל מכתב־פיטורין, ובשל בעיות־בריאות הוא איננו רצוי עוד להנהלת המפעל, אף כי יש לו נסיון בעבודת הטוויה. במרירות הוא קובל על פיטוריו.

לביאטריס סבבטיאן יש הרבה אהבה לתנועת השומר־הצעיר ובן שהתחנך בה, שכיום הוא חניך־מצליח בפנימיה הצבאית של גימנסיה „הרצליה". ביאטריס, מזכירה ותיקה של מחלקת אספקה ומכירות במפעל הקירוול, פוטרה מעבודתה ב„סיבי דימונה".

קורט, בנה, חושש כי לא יוכל להמשיך את לימודיו בפנימיה, שכן השבוע הגיעו לאמו שני מכתבים: באחד הודיעו לה על פיטוריה מעבודתה, ובשני תבעו ממנה תשלום בסך של 4000 ל"י בעד חינוך בנה...

לפועלי „סיבי־דימונה" ועד־עובדים נמרץ ומאורגן ועם משרד מסודר, והרבה ...קפה טוב. אנשי הוועד הם עסקנים מנוסים, ובתיקיהם מתויקים כל המכתבים וההבטחות שלא קויימו. הפעם הם שגו — ניהלו את מלחמתם „על גבבי" של פועלי השטחים; רצו לאיים בכך על ההנהלה ונמצאו דורכים על יבלת מכאיבה ורגישה.

וכך הגיעו הדי הסיכסוך ב„סיבי־דימונה" — שכמותו מתנהלים מאות סיכסוכים בעשרות מפעלים — לכל רחבי הארץ והידיעה את מצוקתו של הציבור ושליחיו, אשר ניצרו את פועלי העיירה.

„מלחמתנו איננה נגד הערבים"

„אנחנו בעד אחוות־עמים, ואין לנו שום דבר נגד הפועלים הערבים העובדים כאן" — אומרים הפועלים.

חיים אלפסי, חבר ועד־העובדים, מונה על־ידי ההנהלה כאחראי על הפועלים הערביים; „היחסים עם הערבים במפעל הם טובים — אומר הוא — ואנו מתכוונים לעמוד להם, אך הם לא מתמידים בעבודה, וחלקם לא עומד בעומס".

„אנחנו לא עוסקים בפוליטיקה — מסביר אלי בן־קסוס, מזכיר של ועד־העובדים ב„סיבי־דימונה" — המלחמה שלנו איננה נגד הערבים, אלא נגד פיטורי עובדים ותיקים במפעל. כשפיטרו 350 פועלים ותיקים, רובם אבות למשפחות מרובות־ילדים, לא הרים איש את קולו, וכעת כשדורשנו לקיים את החוק ההסתדרותי הרימו זעקה עד לב השמים...

הפועלים הערבים — הוא מוסיף — הם זמניים, ועובדים במפעל רק מספר חודשים. תבענו את החלפת הקבועים בזמניים, ומתוך הרשימה של 350 העובדים החדשים הזמניים שהגשנו להנהלה, היו רק 145 ערבים".

„היהודים לא רוצים לעשות עבודה של ערבים"

הוועד ומועצת־הפועלים מנסים להשיג פיצויים גבוהים באמצעות הפועלים הערבים" — טוען איתן צור (34), מנכ"ל התשלובת, מהנדס־טקסטיל ומוסמך למינהל־עסקים, אשר מונה על־ידי המשקיעים האמריקנים. הללו רכשו את המפעל כדי להציל את התשלובת שעמדה להימסר לכונס־הנכסים.

„הם גירשו את הפועלים הערבים בטוויה, למרות שהודעתי שכל פועל יהודי אשר יגיע לנורמה מינימאלית ויתאים לעבודה יוכל להחליף פועל ערבי. האמת היא שרק מעטים מבין המפוטרים מוכנים לעבוד ביצור. יהודים לא רוצים לעשות את העבודה של הערבים. זהו רק תכסיס להוציא מההנהלה יותר כסף, למרות שהפיצויים שהוצעו גבוהים ממה שמחייב החוק וההסתדרות" — אומר איתן צור.

„זה שקר! — אומרים חברי הוועד — כולם מוכנים לעבור למפעל הטוויה".

שוחחתי עם כמה פועלים מפוטרים, ורובם אכן הביעו את נכונותם לעבור לעבודה במטוויה.

„אתה חושב שכדאי לי להעסיק פועלים ערבים?" — שואל מנכ"ל המפעל ומשיב: „פועל ערבי שיוצא מביתו בשעה 4 בבוקר ונוסע שעתיים לעבודה, ואחה"צ צריך להסיע אותו בחזרה — לא נשאר בעבודה הרבה זמן, ועולה למפעל יותר מהפועלים היהודים. הבאתי פועלים מחברון ועזה רק משום שלא יכולנו להשיג יהודים".

השבוע חזרו הפועלים הערבים לעבודתם ב„סיבי־דימונה", אך הכול יודעים שאם הפועלים היהודים יהיו מוכנים לתפוס את מקומם — הם יפוטרו מעבודתם.

„אנחנו לא אשמים שסגרו את המפעל השני. אנחנו עובדים במפעל בטוויה, ורוצים להמשיך כאן" — אמר פועל ערבי מחברון.

„אנחנו לא רוצים להיות חלק מהסיכסוך, ואני לא מבין מה היהודים רוצים מאיתנו" — טען השני.

פועלים אחרים השלימו עם מצבם: „אנחנו חדשים פה, ואין מי שיגן עלינו. אני יודע שאפשר להחליף אותנו, ואם יבוא פועל יהודי ותיק, אז אנחנו נצטרך ללכת למקום אחר".

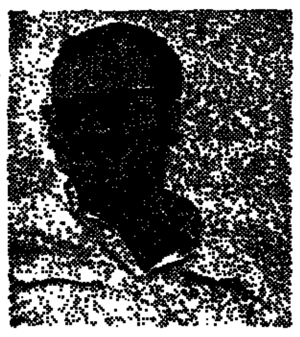

אלון מחלוף (מימין)
יו"ר ועד העובדים ב„סיבי דימונה" ונציג מפ"ם

אלי בן־קסוס
מזכיר ועד־העובדים ב„סיבי דימונה"

איתן צור
מנכ"ל התשלובת „סיבי דימונה"

צילומים: בוב

מפוטר אליהו הרוש
מוביל, 6 שנים במפעל, אב ל־12 ילדים

ל־145 הפועלים הערבים אין נציגות ואין ועד. שכרם נמוך משל היהודים (החל מ־26 ל"י ליום־עבודה), וכולם נחשבים לזמניים. חיים אלפסי הוא

(המשך בעמ' 10)

פ.ס.פ. לקט מחיש

הפשע וההוצאה המו[…]

מה היה קורה אילו ידע כל פקיד ממשלתי, כי אם ייתפס במעשה שעשה מכוח תפקידו וגרם על־ידי כך נ[זק] אם לאזרח שפנה אליו ולא קיבל את [ה]מגיע לו ואם לציבור בכללו — כי אז [עלול] פקיד להיתבע לדין וכאשר יימצא אשם לשאת בהוצאות המשפטיות ובכל נזק [...]רות לבו? מה היה קורה אז? קצרה [היריעה] להשיב תשובה מלאה על שאלה היפותי[טית], ניתן לשער, כי חיי האזרח היו נעשים [טובים] לאין ערוך משהם היום, אם כי חייהם [של פקידים] מסוג מסויים היו בלי ספק נעשים [...], שהרי יצטרכו הם לקבור אחת לתמיד [את ה]„צפה" המפורסמת המשמשת להם [...] גדול ומתמיד שהם מצפצפים על כולנו.

בכסיין בלתי מרהיב מצוין זה מתנסים עתה פק[ידים] לשעבר של הבית הלבן בוואשינגטון, מדגי־הרקק, [...] לדין — לעתים על לא עוול בכפם — בקשר [ל]ואטרגייט. הללו קובלים מרה על כך, שההוצאות המשפטים לשעבר ג'ון מיצ'ל ושר־המסחר לשעבר [...] למשל, שאבו את דמי הנבחם במשפטי ואטרגייט [מקופת] הבחירות של ניקסון. אחרים, כמו הולדמאן וארליכמן [...] ממקורות פרטיים (?!), אך אותם דגי־רקק היבים [...] ע[ד] 30,000 דולאר כל אחד בשכר טירחת עורך־דין ו[...]סיות, וזאת מכיסם הפרטי.

התשובה ידועה. את הקטנים תולים ואת הגדול[ים ...] אך גם בין הקטנים מצויים כאלה שמגלים תושיה. המיסמכים של וואטרגייט אוריגינו מרטינז ווירג'יליו ג[ונזלס ...] בבית־הסוהר עם עוד פושע אחד, שריצה את עונשו [...] עוזרו של הסינאטור אדווארד גורני מפלורידה, ושל[ושתם ...] שם הקמת חברה לבניית שכונה בפלורידה המרכזית ב[...] דולאר. עתה, לאחר שיחרורם הם ניגשו לביצוע התוכנ[ית ...] ללקוחותיהם „שינהגו בהם ביושר".

ומה שם השכונה המתוכננת? „גבעות וואטרג[ייט]" „מפני שיש שם הרבה מים הרבה גבעות". ומ[ה ...] התחיל „ללכת". איך אמרו הסבתות שלנו? „באמ[ת] אפשרי".

הים בבית־עלמין

במאה השנים האחרונות עשו חברות הקבורה [...] במכירת ארונות־מתים המהולדים בתוך האדמה, ורודים, בצליים וכיו"ב חלקי לברס, וכן חלקות־קבורה יפה לאורך כבישים מהירים. ו„חור באדמה" סטאנדאר[טי] עם טקס הלוויה עלו בין 1,200 ל־1,900 דולאר. אמת[ם ...] עושים בכל זאת חסד של אמת למי שהלך לעולמו? [...] יותר מאשר ה„חור באדמה".

אלפי אזרחים בקאליפורניה נרשמו כבר בפועל [...] ליחיד ו־25 דולאר לזוג במועדון „קבורה בים" [...] על־ידי כך את הזכות לקבל במחיר זול את שירותי ה[...] מן הבית, שריפתה ופיזור אפרה על־פני הים. מוס[דות] מועדונים כאלה, המונים שבעת אלפים ותשעת אלפ[ים ...] אחד, כבר עורכים כחמישים לוויות ימיות לחודש [...] דולאר ללוויה.

והנה כמה מדברי הפירסומת: השירות הוא ממ[...] הצוות לבוש מדי־פאר, הספינה נעה ברוח כשכל מנ[...] הדגל מורד לחצי התורן ורב־החובל קורא פרק [...] את הפואימה „חציית המחסום" של טניסון, בעוד שאיש [...] שהרים סופך את אפרו של המנוח לתוך מימי הא[וקיינוס ...] צינצנת־חרס יוונית עתיקה.

כן, אם מבקשים הקרובים להשתתף בטקס, זה עול[ה] [...] של 250 דולאר נוספים. ואילו אם מפזרים את ה[...] מחיר התענוג הוא 350 דולאר. ואכן, מה עוד תבקש[ו]?

אלא שאלה וקוץ בה. חברות הקבורה הקיימות נראה: החדשים האלה יורדים לחייהם וגוזלים מהם [...] והתחילו כבר תביעות משפטיות השמצות הדדיות בכ[...] חוגי המטפלים במתים סוערים וגועשים. לא קל [...] מ„עסקי המוות".

טקס קבורה על ספינה בלב ים
צנצנת־חרס יוונית עתיקה ופרק תהלים

הותר סוד המין בבריה[…]

אמר מי שאמר, כי בבריה"מ־המועצות תחול תמורה [...] יהיה לדבר בפומבי לא רק על פריון עבודה ות[...] סטאכאנוביסטים, אלא גם על ענייני מין ואהבה. ויש [...] אכן „הגיעו ימות המשיח". בימים אלה הופיע בהוצאה [...] (שאין שם הוצאה אחרת) ספר בן 189 עמודים [...] לוגיה מינית של האשה", המטפל בהמוגות [...] לסביות וסוטות־מין אחרות. הספר מביא עצות שונות [...] מינית של האשה, כמו אכילת קאוויאר ופילפל [...] בוויטאמין אי. עוד יותר טוב לשתות „מנות לא גדול[ות ...] חמוץ". כן טוב להשמיע לאשה כזאת מוסיקה [...] בעלת קצב אירוטי, כמו ה„בולירו" לראוול ו„פלו[...] לסטראווינסקי. ואם כל זה אין בו כדי להועיל — שומ[ה] נסו להשתמש בוויבראטור חשמלי. אבל חלילה לא ב[...] תתקשר אל המכשיר הזה יותר כאשר אל בעלה הח[...]

המעניין ביותר הוא, שהספר נחטף בחנויות [...] ספורים אזל מן השוק. עתה לא ניתן להשיגו אלא ב[...] במחיר העולה פי 50 על מחירו הרשמי, שהיה 80 קופ[יקות]. כמה מן הפרטים שמחבר הספר, הסקסולוג אברם [...] מוסר בספרו מעידים בכל זאת על עליונותה [...] האשה הסובייטית על חברותיה המערביות. למשל, לסיפוק מיני רב יותר. על סמך הדו"חות שקיבל מ[...] סובייטיות נסיוניות מתברר, כי רק 18% נשים רוסי[ות ...] מחוסר אורגאזם, לעומת 40% נשים צרפתיות ו[...] אנגליות. באמת טוב לה לאשה הסובייטית. המגיעה ל[...] המינית בשנות ה־30 לחייה וזה נמשך אצלה עד ל[...] של חייה, אם כי יתכן ירידה מתמדת קלה.

ועוד מייעץ המחבר: „באהבה מותר כל דבר ה[...] את בני־הזוג להארמוניה מלאה", והוך כדי כך מת[אר ...] האזורים הארוטיים השונים שבגוף ומרמז על דרכי [...] אותם להפקת תועלת מירבית. אבל — מזהיר הוא [...] לפני הנישואים עלולים לגרום הפרעות נפשיות קשות [...] החברתית של האישיות. ואילו בחיי הנישואין — [...] ללילה ולא זמן רב מדי. אם זה נעשה לפנות בוקר, [...] הזוג לתמוך עד תנומה ארוכה לפני שיקומו מן המ[...] מלאים לקראת יום־עמלם הסוציאליסטי. תאמרו מה ש[...] אין ספק, כי ספר זה הוא אות מבשר שמשהו משתנה ה[...] הסובייטית. דומה שהיא נעשית אנושית יותר.

הכנסיה והאינקוויזיצי[…]

מי שסבור, כי ימי האינקוויזיציה חלפו ללא שוב, [...] אם מבקש מישהו הוכחות, יפנה נא אל ה[תיאולוג] האנס קונג משווייץ. העומד זה שנים במחלוקת קשה [...] בגלל עמדתו הליבראלית בשאלת איסור הנישואין [...] על כמרים קאתולים, בעניין הפיקוח על לידות וכיו["ב] על העיקרון שהאפיפיור אינו עלול לשגות.

כיוון שכך, עושים אנשי הוואתיקן כל מאמץ [...] להשתיקו אחת לתמיד. קונג כבר נתבע כמה פעמים ל[בוא] לוואתיקן ולהגן על דיעותיו לפני הגוף הדן בעקרונ[ות ...] שאינו אלא יורשה המודרני של האינקוויזיציה. קונג [...] להופיע שם וטוען, כי נוהלי הגוף הזה הם בלתי [...] צדק; ישיבותיו חסויות, הסתר שלו, ורובן ללא נוכחות הנאש[ם ...] כל ערובה שהנאשם יזכה לדין צדק. יתר על־כן, [...] לא ניתן בשום אופן לעיין בתיק שלו או להעביר ל[...] כותבו. ייתכן שהוואתיקן היה מטיל כבר מזמן חרם [...] הסורר, אבל חוששים שם, שבמקרה כזה תוכח [...] טענתו של קונג, כי הכנסיה הקאתולית היא הגוף ה[...] ביותר שנשאר קיים עלי אדמות — פרט לקרמ[...].

במלים ספורות

* משבר בניה באירופה. — לא רק א[...] באירופה צצו כפטריות חברות קבלניות, שבשנים [...] מיליונים רבים על־ידי הפלאת מחירי הדירות והמשרד[ים ...] עד עשרה מונים. עתה מתמוטט שוק הבניה והגיע [...] לאותן חברות. בגרמניה המערבית למשל הגיעו 500 [...] בקשות להכריז עליהן כפושטות רגל. לא טוב יותר ה[...] חברות הבניה בצרפת ובאנגליה, ששם מצאה עצמה [...] חברת שטרן, זו שרכשה את חברת „פאן לוך" אצל[...] החברות במאות המיליונים שהרויחו בשנים השמנ[ות ...] אותן.

נלסון רוקפלר - סגן־נשיא המעלה קרן מפלגתו

משפחת רוקפלר שימשה עוד לפני כמה עשרות שנים סמל לניצול רכושני. ואכן, רכושה הוא מופלג ונאמד ב־6 עד 10 מיליארדים דולאר. אך לדור הנוכחי של בניה יצאו דווקא מוניטין של תורמים גדולים בתחום הסוציאלי, האמנות והמחקר המדעי. תרומותיהם מגיעות לעשר ספרות: מיליארדים.

מצב זה מעניק להם תדמית של „גבאי האל במאה העשרים", כך לפחות טוען מאייר קץ, מחבר הספר „עוצמת הרוקפלרים", שהופיע לא־מכבר. בכל מקום מרגישים הם עצמם לא כבני־תמותה רגילים, אלא כעומדים מן התורה. „הרי זה כאילו הייתי באקווריון של דגי־זהב. דג הזהב מתרגל לכך"...

דברים אלה אמר נלסון רוקפלר — כעת: סגן־נשיא המיועד של ארה"ב — שאפשר לכנותו „דג הזהב" גם במובן אחר. ככל בני משפחתו שוחה הוא בתוך זהב: בהיותו מושל מדינת ניו־יורק היתה הכנסתו מדיבידנדות גדולה לאין־ערוך ממשכורתו השנתית ממשרתו (50,000 דולאר). מדי שנה הוא משלם למעלה ממיליון דולאר מיסים.

הפוליטיקה היא לו י י ע ו ד, מין המשך למעלה הפילאנטרופית של משפחתו: „אין היא המקצוע שלי". אך הוא רוצה יותר מזה. „לפתור את בעיותיהם של בני־האדם". אכן זה שאמרנו — ייעוד.

*

את הקאריירה הפוליטית שלו התחיל בימי הנשיאים רוזוולט וטרומן. אז עבד בסטייט־דיפארטמנט, בעיקר כממונה לאמריקה־הלאטינית, בה יש למשפחתו אינטרסים עסקיים. בממשל הרפובליקני של אייזנהאואר נתמנה מזכיר־מדינה במשרד הסעד החדש.

ב־1958, בהיותו בן חמישים ומעלה, נבחר כמושל המדינה ניו־יורק, וכבר בראשית כהונתו נפגש עם ניקיטה כרושצ'וב — בביקורו בארה"ב — שבזכרונותיו הוא רואה בו, מבחינת לבושו, „אמריקני ככל האמריקנים".

רוקפלר אינו נואם מזהיר. את דבריו (היבשים והמשעממים, בדרך־כלל) לומד הוא בעל־פה, שכן אינו מסוגל להציץ ברשימות כאשר הוא נואם. אך פעם זה לא מנע מאזרחי מדינתו לבחור בו — ברוב גדול — שלוש פעמים מחדש. בהיותו מושל, סלל במדינתו כבישים ופיתח את התחבורה הפנימית, בנה בתי מגורים לשכבות מעוטי־היכולת והקים אוניברסיטאות למופת. אך עם זאת, הגדיל את המיסים כמעט פי־חמישה.

אולם חלומו הגדול (או שמא

(המשך בעמ' 10)

עתידנות האדם

אכן, אלה הם פני־יאנוס של האדם", אומר קונ־ראד לורנץ בספרו המפורסם „על האגרסיה", בהוסיפו: „הוא היצור היחיד המסוגל להתמכר לאי־דיאלים המוסריים הנעלים ביותר, ועם זאת — תכונו־תיו החייתיות מוליכות אותו לכלל סכנה שירצח את אחיו, בהיותו משוכנע כי הוא עושה זאת בשם המפורש של הערכים הנשגבים עצמם — ECCE HOMO!"

בוודאי, בקטע אחר של ספרו מביע לורנץ את אמונתו, שהאמת ההומאנית סופה לנצח, „בתנאי ש־המין האנושי לא יאבד את עצמו לדעת בעתיד הקרוב, כפי שהוא עלול לעשות", אך בסופו־של־דבר ספרו הוא ספקני למדי, בהניחו כי האדם הוא מעין בעל־חיים שירד מן המסילה ואיננו שועה לכללי האג־רסיה המאופקת, המקסית, כפי ש־הם מקובלים דווקא בג'ונגל ובטבע בכלל.

כבר הטעמנו (במאמר קודם, 16.8.74), שהפרופסור האמריקני אלכסנדר אלאנד חולק על התורה הזאת, והוא רואה בה תוצר השד־אות המהורידות שפקדו את האנושות בדור האחרון, „מסמרי" האופנה ה־מדעית החדישה ביותר, ומה שגרוע מכל אלה: אידיאולוגיה במסווה ביו־לוגי לצידוק הסטאטוס־קוו החברתי עלי־אדמות. בכעס גלוי הוא מדבר על „ניתוחים מרופטים, כגון אלה המזהים את המלחמה והאגרסיה־מלידה, בהיותם עשויים להשקיט רק את אלה הרוצים להנציח את הסטאטוס־קוו".

כיצד הוא יפריך איפוא את טענות מתנגדיו? כבר הזכרתי, שלפי הממ־צאים המדעיים המרוכזים בידיו, „בתיאוריה המודרנית של האבולו־ציה מושם הדגש על התרבות ה־תרבותית יותר מאשר על האלימי־נאציה". כלומר, היתרון הוא בריבוי הטבעי ולא בכוח הקטל. יתרון בו־סף נופל בחלקן של אותן חיות המסוגלות להסתגל ביותר גמישות ומהירות לתנאי הסביבה, באשר פי־רוק עולו הקשוח של האינסטינקט והמרתו בדחפים ובשאיבה מן ה־נסיון הם בצורן. ואחרון: תודעת האדם — והתרבות המתלווה אליה — היא מכשיר אדיר במלחמת־הקיום.

אומר מחברנו: „אמצעי הסיגול ה־עיקרי בנהוג האדם הוא התרבות... התרבות משחררת את האדם ללא־תקדים מן הבקרות הביולוגיות הק־שוחות". או. (באורח פאראדוקסא־לי): „האדם מסתגל, ביולוגית, ל־סביבתו, באורח חלקי, על־ידי ה־אמצעים הבלתי־ביולוגיים של ה־תרבות". כאן, לדעת המחבר, נקטע הרצף הביולוגי, ואנו עדים לתהליך של אי־רציפות, עד להתייצבות ה־אדם בחיק היקום.

*

ברם אם הכול כל־כך טוב — מדוע כל־כך רע? מדוע רוצח קין את הבל, מדוע רוצחים שבטים ו־עמים את שכניהם הקרובים והרחו־קים? כלום לא מאמת הדבר את ה־לכת לורנץ בדבר ה„טריטוריא־ליות", הסגת הגבול למיניהן, ואות בהבדל אחד: החיות, בנות אותו מין, הופכות את הסיכסוך לטקס, לריטואל מקודש ומאופק, בעוד ש־האדם שולח כל רסן וקוטל את בני־מינו ללא־סוף וללא־רחמים? אלכ־סנדר אלאנד מודע לדבר, והוא־עצמו כותב: „קיום הרצח בחיק ה־מין, כגון הריגות אדם, רצח ילדים וזקנים, עונש המוות, המלחמה ו־קרבנות־אדם — תובעים הסבר".

ואמנם הולך המחבר אל שארי־בשרו של האדם, אל „הדודנים" הקו־פים. לדבריו, „בין המינים הקרו־בים ביותר לאדם (הקופים האנתרו־פואידיים: הגורילה, השימפאנזה, ה־אוראנג־אוטאנג, ההיבון) רק ה־היבון הוא במפורש טריטוריאלי ו־אגרסיבי. מחקר חדיש הוכיח, שה־גורילה אינו החיה הביישנית ה־יחידה. הוא־הדין לגבי האוראנג־אוטאנג וכן השימפאנזה". לורנץ, על־פי דרכו, בוחן דברים באמצעות אנאלוגיות, אך הללו עלולות להיות כוזבות. למשל: „הוא טוען שצו־רות ההתנהגות המסובכות ביותר, כגון האהבה, המאבק לשררה, ה־קינאה והאבל, דומות אצל האווזים והאדם, וזאת עד לפרטים האבסור־דיים ביותר". יהא איפוא ברור, ש־אין לגזור גזירה שווה בין חיות ל־אדם, ואם כבר עושים זאת, הרי הקופים דמויי־האדם אינם מאשרים את טענת האגרסיה הטריטוריאלית.

כלום מכחיש איפוא אלאנד לטע־נת האגרסיה, מאחר שלא חסרות הו־כחות בולטות ובוטות ביותר לתוק־פנות האדם? הוא מודה, ש„האדם נולד עם כושר לאגרסיה. אך הוא בא לעולם גם עם כושר לסימפאטיה ודאגה לזולת, עם כושר לאי־אלימות, עם כושר לבחינה ולחקר, המתב־טא בסקרנותו, וכל התוצאות הנוב־עות מכך. האדם נולד עם כושר למחשבה אבסטראקטית, כושר ל־לשון, ליצירה ולניבוי".

ודאי, יש גם גילויים „טריטור־יאליים" אצל האדם, ככיבוש שטח, כיבוש ארץ, כיבוש יבשה. ברם, לורנץ מתעלם מן העובדה, ש„החב־רות הפרימיטיביות ביותר, התלויות בציד ובלקט, דווקא הן הפחות־טרי־טוריאליות מבין הקבוצות האנו־שיות". הוא מוסיף: „הקניין הפר־טי הוא תוצר התרבות ונהפך ל־דאגה עיקרית רק לאחר אבולוציה לקראת חברה אנושית מורכבת. ה־זיקה לטריטוריה, ולא לבני־המשפ־חה הקרובים ביותר, היא תופעה מאוחרת בהיסטוריה האנושית והיא מתלווה ליצירת המדינה". אפילו ב־ימינו, „באפריקה, קיימים מצבים ל־אין־ספור, שבהם עמים בעלי מו־צא אתני שונה חיים יחדיו באותה טריטוריה ומנצלים את הסביבה ב־אופנים שונים".

ברם אם ייתכן קיום־בצוותא על אותה טריטוריה, כיצד תוסבר בכל זאת המלחמה? על־כך משיב הוא, ש„בכלל — בעיית האגרסיה היא פסיכולוגית, בעוד שבעיית המלחמה היא סוציאלית". והוא מוסיף: „המל־חמה קשורה בסטרוקטורה של קבו־צה, בזהות הקבוצה, באתיקה של

בשדה עיון

מאת **דב ברניר**

קבוצה... המלחמות מנוהלות לא־אחת ללא קשר עם רגשות אגרסי־ביים... פורצות הן לעתים מטעמי טריטוריה, לעתים בשל נשים, לע־תים מטעמי נקמה, או דת, ובמל־חמות המודרניות — לרוב בשל טעמים פוליטיים־כלכליים".

עם זאת אין „מגדפים" את האג־רסיה האנושית בטיעון כה מרפרף. המחבר מודה, ש„מבט כולל על ה־הוכחות הנמצאות בידינו יראה לנו, כי מטבע בריותו האדם איננו לא טוב ולא רע". יתירה מזו: „אם האג־רסיה היא בעיה אנושית — ואני מודה שהיא כזאת — יש לפתורה על־ידי הבנה טובה יותר של ה־תהליך המהפך את האדם־חיה ל־אדם־יצורתרבותי".

*

תם ספרנו, ועדיין הוא מותיר או־תנו תוהים על אם־הדרך. נזכר אני בהוגים רבים העומדים על דו־ערכיות, אמביוואלנטיות האדם. ברוח זאת מתנבא יעקב טלמון, כהיס־טוריון; רוזנשטוריך כפילוסוף; לו־רנץ כביולוג. עם זאת, כל אלה מסכימים, מדגישים, מבליטים את עובדות־היסוד, שהאדם הורג מן הט־בע, אינו המשך ישיר של הטבע, אלא גורם בו מעין מהפיכה קו־פרניקאית. האדם הוא בעל רצון ומכלכל את ענייניו כאשר פניו מועדים לעתיד, ואין הוא כלוא ב־הווה בלבד. אך אם זה כך, מדוע לא יתפתח, בתנאים נאותים של סי־פוק צורכי־היסוד של האדם, ה־ראציו לכלל רציונאליזם? אפילו נניח שיסוד האגרסיה שבאדם, ה־מתבטא באמביציה, ברצון התבל־טות, באנוכיות, בקינאה ובשאר תשוקות, לא יתבטל ולא יימחק — מדוע לא נניח שהללו יוכלו להיר־תם בים־מך־הימים באורח מודע לכללי־המשחק החברתיים, ולמרכבת התבונה והחברתית שתבוא לחוסתמז? שכן, אם זה לא ייתכן, חוזר אני למה שכתבתי בעת סיקור ספרו של רוזנשטוריך: אם אין תקנה לאדם, אם אין קידמה, אם אין התקדמות צפויה, אף בייסורים, לקראת ראצ־יונאליות דורשת־טוב — מה בצע בכל האידיאולוגיות, בכל המאמצים הפוליטיים, בכל החזונות והפרוג־ראמות?

אילו השתכנעתי שכל אלה הם לשווא, לא הייתי מוצא סיפוק אף ב„את נפשי הצלתי" ובהשלמת הר־קי מוסר בחוג הצר של יחידי־סגו־לה. היה צורך... לחזור אל הדת, שהיא לפחות מבטיחה כי מה שצות בעולם זה יבוא על עונשו בעולם הבא, וכל מידה תרומית צלי־חלד שוב תמצא את גמולה הטוב בעולם שכולו טוב. ברם אם חילונים היינו ונשארנו, ואין עולם טוב מעולמנו, הרי אם נאמין שנצח הרע ואגרסיה לא ישקר — הנהיליזם עומד בפתח ומחכה שנתמכר לו בלב ונפש.

מחדלי אוגוסט 1939

(סוף מעמ' 3)

מדינאים בין שתי ארצותיהן... הממשלה הסובייטית הסמיכה אותו להודיע, כי היא מסכימה כי הר פון ריבנטרופ יגיע ל־מוסקבה ב־23 באוגוסט". על החתום: יוסף ויסריונוביץ' סטאלין.

למעשה, נוסח החוזה היה כבר מוכן, אך הסובייטים היו מוכנים לקבוע (לפני התוספה על ההסכם) מה יהיה חלקם בשלל, וכיצד תחו־לק מזרח־אירופה.

*

השיחות של ריבנטרופ במוסקבה התנהלו באווירה נוחה ביותר. האו־רח המכובד מתקבל בכבוד רב על־ידי סטאלין. בספרו של אלן בולוק („היטלר — אנאטומיה של רודנות") אנו מוצאים את התיאור „התבבי" הזה על אותה פגישה:

„שיחתו השנייה של ריבנטרופ עסקה בסקירת־מצב כללית עם סטאלין ומולוטוב. שיחתם הקיפה את יפאן, איטליה, תורכיה, אנג־ליה, צרפת וכן חוזה האנטי־קומינטרן. ריבנטרופ, שאולי היה נבוך במקצת משהחכם ההסכם הנ"ל, הציר כי חוזה האנטי־קומינ־טרן, היה מכוון ביסודו לא נגד ברה"מ, אלא נגד הדמוקראטיות המערביות. ברור לו, כי הממשלה הסובייטית יודעת זאת יפה; ה־דון סטאלין הבליע הערה, כי בעצם המוציד הזה האנטי־קומינ־טרן בעיקר את הסיטי בלונדון ואת הסוחרים הבריטיים הקטנים".

לפי אותו התיאור עבר הערב „באווירה לבבית ביותר". וכש־הרימו כוסית, הציע סטאלין ב־אורח ספונטאני להרים כוס לחיי הפיהרר: „אני יודע כמה אוהב העם הגרמני את הפיהרר שלו — לכן הייתי רוצה לשתות לחייו".

אכן, העיסקה סוכמה, והברית הסובייטית־גרמנית נחתמה. למחי־רת היתה זו בשורה שהדהימה את דעת־הקהל האירופית, ואילו הסו־פר איליה ארנבורג סיפר בזכרו־נותיו, כי לחמניה שאכל בא־רוחת־בוקר, תוך כדי קריאת הע־תון בפאריס, נתקעה לו בגרונו, עד שנזקק לטיפול בבית־חולים.

(מאמר ראשון בסדרה)

סכנת המשבר הכלכלי העולמי (ג')

עולים גלי הסערה

מאז ומתמיד היתה למטבע משמעות ממשית ומעשית כ־אחת. האימפריה הבריטית היתה קשו־רה בין חלקיה לא רק באמצעות השלטון המדיני והצבאי, אלא לא פחות מזה במסחר החופשי ובשליטת המטבע הרוסית. שליטתה האימפר־יאלית של בריטניה, במאה ה־19, היתה מבוססת על ערכה הבלתי־מעורער של הלירה־שטרלינג. כדי לשמור על ערך זה מוכנה היתה אנגליה בשנות העשרים לסכן עצמה במשבר כלכלי קשה, ואילו פיחות הלירה־שטרלינג בשנות המשבר ה־גדול נתקבל בעולם כזעזוע עמוק, כאות לראשית הסוף של האימפריה. בדומה לכך, ניתוק הדולר מן הזהב (בשנת 1971) מציין התערערות עמוקה של המערכת הכלכלית העו־למית, שהיתה בנויה על שליטתה הכלכלית של ארה"ב.

אמנם, מאז המשבר הגדול נשתנו מושגים רבים. ראוי להזכיר, שבעבר ראו בפיחות המטבע, המתקבל כיום בתור „התאמה טכנית", כעין פשי־טת־רגל של מדינה. הרי פירושו של עד לערך הממשי של שטר־הכסף, אלא מורידה ערך זה, כפי שפושט־רגל משלם למלוויו חלק בלבד ממה שהוא חייב להם. אף כאן השפיעו ההכרות הכלכליות החדשות, שש־ללו מצד אחד את הקשר ההכרחי בין ערכה של מטבע ובין מודד־הערך הבין־לאומי המוכר כמו ה־זהב, ומהצד השני — עודדו את המ־דינות לקבוע את כמות הכסף ב־התאם לצורכי משקיהן הלאומיים בלבד. סתירה זאת בין תפקידה של המטבע כמכשיר מרכזי של המדי־ניות הכלכלית הפנימית, ובין צורכי המערכת המשקית הבין־לאומית ב־אמצעי־תשלום מקובל על הכול, ה־משמש מדד ערך לסחורות ולמטב־עות גם־יחד. סתירה זו עומדת ב־רקע המשברים המוניטאריים, הפוק־דים בתקופתנו על העולם.

מ־1945 ועד 1971

כדי להבין את מלוא המיפנה ש־חל בהתפתחות המערכת הכלכלית, יש לזכור את התקופה שלאחר סיום מלחמת־העולם השנייה, כשאירופה היתה הרוסה, ולדעת רבים — ללא תקווה לתקומתה. אז היתה הצדקה מלאה לאימרה הידועה, כי „אין עוד ארץ כארה"ב, שהכול תלויים בה תלות כה מוחלטת; אך אין גם ארץ כארה"ב, התלויה במידה כה מעטה בארצות אחרות".

לא היתה זו, כמובן, התפתחות פתאומית, שהביאה למצב זה. ארה"ב התחזקה יותר־ויותר מאז מלחמת־העולם הראשונה, ואילו שקיעתה של בריטניה התחילה ב־אותה תקופה.

שונות ומורכבות הן הסיבות ל־התפתחות שחלה מאז, וביחוד לת־קומתן של שתי המדינות המנוצ־חות, גרמניה ויפאן, בתור מעצמות כלכליות אדירות ועולות. ללא ספק היתה השפעה ראשונית לעזרה ה־אמריקנית שהוגשה להן, ולאירופה בכלל, בתוכנית־מארשל. אבל נדמה, שהגורמים המכריעים להתפתחות זו היו דווקא בלתי־כלכליים, כגון: יכולת טכנולוגית־מדעית גבוהה, מעמד־פועלים מאומן וצייתני, צי־רוף מיוחד במינו של התארגנות מו־נופוליסטית, אך מושמעת, לגבי הכוונת הממשלה. ואילו כלפי־חוץ שלטו עקרונות „ליבראליים", ש־

מאת **יוסף שתיל**

שירתו מגמת התפשטות, בתמיכה חזקה מצד המדינה. אין אף לשכוח, כי שתי הארצות האלו התחילו את מירוץ התפתחותן המזורזת תוך פי־גור גדול ברמת השכר, לעומת מת־חריהן.

יש אמנם להדגיש, שהצירוף ה־מלא של כל הגורמים האלה בלבד יכול להסביר את השוני לעומת ההתפתחות, למשל, של אנגליה. ל־ארץ הזאת היתה רמה טכנולוגית־מדעית ותעשייתית שאינה פחותה ממתחרו־תיה. אך אנגליה — המעצמה התע־שייתית המסחרית מספר א. בעבר — לא יכלה להסתגל, כנראה, ל־איבוד נכסיה האימפריאליים, ול־הריסת „הריפוד" מהכנסות השקעו־תיה בחו"ל, אשר חיפה על מיבנה מפגר של אירגון תעשייתי וסוציאלי.

אך תקומתה הכלכלית של אירופה בלבד עדיין אינה מסבירה את שקי־עתה היחסית של כוחה הבין־לאומי של ארה"ב. הרי הגאות האירופית עצמה היתה מבוססת במידה רבה מאוד על היצוא לארה"ב, ומבחי־נה זו היתה הגאות במערב־אירופה כעין תוצאת־לוי של הגאות האמ־ריקנית. אין הסבר מספיק אף ב־עובדה הנכונה כשלעצמה, שיתרונה של ארה"ב בטכנולוגיה, בפריון־הייצור ובכוח פיננסי הלך והצטמק עם התקדמות מתחרותיה. חולשתה הגוברת של ארה"ב מבחינת מעמדה בתור „מעצמה אימפריאלית" בעו־לם, נובעת בעיקרה דווקא מהפרזת התפקיד האימפריאלי הזה, יחד עם המדיניות המוניטארית הפנימית, ש־היתה מבוססת על הפרזה מתמדת של הצמיחה הכלכלית.

קרה מה שקרה, ובעולם נצטברו עשרות מיליארדים של דולרים מ־גרעונות תשלומים של ארה"ב, כתו־צאה מתמיכות כלכליות וצבאיות, ממלחמת וייטנאם, ומתפקידה של ארה"ב כ„שוטר העולם". ועם זאת, נשפך זרם דולרים אדיר לחו"ל, למען התפשטות חברות־הענק האמ־ריקניות. כך נוצרו עודפים גדולים דווקא של אותה מטבע, אשר היתה במרכז המערכת הבין־לאומית אמ־צעי־תשלום ומדד־ערכים גם־יחד. התחילו „התקפות" של ספיקולאציה על הדולר, האינפלאציה בארה"ב לא פסקה, וב־1971 ניתק ניקסון את ה־דולר ממידת זהב קבועה, ולמעשה פיחת את ערכו.

ממשבר למשבר

יש לזכור, כי מדיניותו החיצונית של ניקסון התחילה עם המגמה „להוריד את הפרופיל" של ארה"ב, ולהשתחרר מהתפקיד המרכזי־מדי בעולם. ייתכן שהיה אז סיכוי מסויים להגיע אף בתחום הכלכלי להסדר עולמי, הנהוג בשם „חמישה הקוטבים". הכוונה לכך, שייווצר כעין איזון דינאמי בין חמש המעצ־מות הכלכליות והמדיניות: ארה"ב, בריה"מ, סין, יפאן, ואירופה של השוק־המשותף. אך כפי שהמגמה הזאת בתחום המדיני הואטה בת־נועתה ונתונה בסכנה לשקוע לחלו־טין, הרי בכלכלה היא שקעה כבר לחלוטין.

שלוש הסיבות העיקריות לכך הן: האינפלאציה המתגברת בכל ארצות המערב; חולשתו הפנימית של ה־שוק־המשותף; והמהפיכה הפיננסית שנתחוללה בעקבות העלאת מחירי הנפט בעולם. שלושה מאורעות אלה, אף־כי התרחשותם באותו עת היא מקרה, נובעים ביסודם מ„סד־קים" של המערכת הכלכלית השול־טת, שהיו קיימים כבר מזמן. צי־רופם עד הזריף את הבעיות, שהיו קיימות כבר לפני־כן, עד לנקודה בה קיימת סכנה ממשית קרובה ל־משבר־מיבנה של המערכת הכלכ־לית עצמה.

בשנים 1970—1971 הובלטה ברא־שונה בארה"ב התופעה הקרויה „סטאגפלאציה", כלומר חוסר צמי־חה כלכלית ואבטלה גדולה מזה, והמשך האינפלאציה — מזה.

לאחר מה שהסברנו בשורת רשי־מות אלו, נראה כי תופעה זאת דו־מה למחלה שלא נמצא לה עדיין מרפא, כעין חיידק שכבר התחסן נגד התרופות המקובלות. ואמנם, אף מינהל־ניקסון השמרני לא ראה ברירה אלא לחזור לתרופה המקו־בלת, ולהזרים כסף רב למשק, כדי להחיש את הגאות והצמיחה. זאת, בשעה שברור היה מראש, כי מדי־ניות זו גם תגביר את האינפלאציה וגם לא תוריד את האבטלה במידה ניכרת.

אצל שאר הארצות התעשייתיות היו גורמי האצת האינפלאציה מור־כבים יותר. כאן פעלו יחדיו כנראה גם „אינפלציה מיובאת", עקב הזר־מת דולרים רבים אליהן; גם הגברת משקל היצוא, שנתאפשרה הודות ל־חידוש הגאות בארה"ב; גם תביעות־שכר מוגדלות; וגם ביקוש עולמי מוגבר מאוד לחומרי־גלם ולהשק־עות, שנבע מהגאות הכללית הגחו־קה. ואמנם, השנים 1972/3 (אף לפני המשבר של אוקטובר) היו שנים של גאות אינפלאציונית מוב־הקת, שטמנה בתוכה אי־יציבות ו־סכנת משבר. אי־יציבות זו הובלטה על־ידי משברים מוניטאריים חוז־רים.

דווקא המשברים המוניטאריים הצביעו על הסיבה האתרגנה ל־חולשתו הפנימית של השוק־המשו־תף. הרי לפי הסכמה כללית היו צריכות להגיע מדינות השוק עד לשנת 1980 לאיחוד המטבעות. מש־מעותו של צעד זה עשויה היתה להיות מרחיקת־לכת, כי פירושו של איחוד־מטבע הוא ויתור של כל מדינה על עצמאותה לגבי המכשיר העיקרי של המדיניות הקיינסיאנית, השליטה על כמות הכסף.

אך המשברים המוניטאריים חיס־לו כבר את הנסיון הראשון שנעשה, זה „הנחש הזוחל במינהרה", הוא נסיון לצמצם את תנודות־המטבע שבין מטבעות השוק־המשותף. אי־היציבות שהתפשטה בעולם לא בל־בד שהקשתה מאוד על כל מדינה לוותר על החופש להשתמש במכשיר המוניטארי, אלא הבליטה והגבירה מאוד את ההבדלים בין ה„חזקות" וה„חלשות" שבין מדינות השוק.

כבר לפני אוקטובר 1973 נת־ברר איפוא, שאין סיכוי רב ל־נסיון להחליף את מערכת „מלך ה־דולר" במערכת חדשה, הבנויה על גושי־ארצות גדולים, חזקים ומאו־חדים. הרי איזון בין־לאומי כזה מותנה בכך, בראש וראשונה, ש־קיימת מידה של איזון ויציבות בכל אחד מהגושים האלה. אך את מכת־המוות קיבל הנסיון הזה ממה ש־נקרא „משבר־הנפט", והמהפיכה ה־פיננסית המתפתחת בעקבותיו.

זעזוע מכיוון בלתי־צפוי

עד היום הזה לא ניתן לומר ב־בירור, מה היה ממשי ב„חרם ה־נפט". מכל מקום, קיימת הדעה רבה שלא היה בצימצום התפוקה כדי לג־רום לקשיי הספקה גדולים. אך מה שקרה זיעזע את מערכת המשק העולמי עד היסוד. נוכח „בהלת הנפט" נשברה הסולידאריות הבין־לאומית ונכשלו כל נסיונות השי־תוף בין המעצמות התעשייתיות. נתגלתה חולשתה של המערכת ה־קיימת בכל מערומיה, והמכה הפסי־כולוגית — שנבעה מכשלון זה — עדיין לא נשכחה.

משבר זה היה בבחינת חידוש ממשי. הרי כאן חברו שתי „מעצ־מות חדשות", שלא נכללו במסגרות הרשמיות של השיטה הכלכלית ה־

(המשך בעמוד 9)

...יתנו על פרשת דרכים

ש המפריזים בחישוף פגמים ומחדלים בקרב הדור הצעיר. אך המפריזים חייבים להודות שלא כלו כל הקיצין. ובעצם ימי מלחמת יום־הכיפורים ומיד לאחריה גילה הדור הצעיר ערנות ומעורבות בלתי־רגילה. הנוער הזה בחלקו המכריע עדיין מוכן להשליך את נפשו מנגד בעד המולדת, אך עם שובו הביתה חולפות תמרדויותיו. הוא משתלב בקצב מפליא־במהירותו בתוך הדפוסים קיימים. המימין חוזר ימינה, המשמאיל — חוזר שמאלה. אף־על־פי־כן אין הדברים כתמול־שלשום.

אני, כי אף אני הנני הוד[...] הנה, למשל, נסיונם של ה־ בעלי הכיפות הסרוגות לק[...] החוק בידיהם ו„להתנחל" [...]יה. פקדו אותם שם — וה[...] את ההיתר הזה — הפ[...]סלמן, הרמ"כ האלוף (מיל.) [...]שרה, ובירכה אותם איתו [...] והנה הידועה מימי מיבצעי [...] של לח"י — כיום חברת [...] מטעם „חירות", גאולה כהן. [...] שרון הריעו כזכור חיילים [...]ים בחוית — וכאשר הריעו [...]א להם שיצביעו. ואכן, הם [...] בעדו. הוא הצליח להתמו[...] המערך בבחירות לכנסת — [...] הליכוד — במיספר הקולות [...]הם.

[...]ום השלטון הימני

[...]י בסבאסטיה לא היה המק[...]אשון ולא האחרון. בו הוא [...]הים אחריו לקחת את החוק [...]. אין זה מעבר לכל האפש[...] בשים־לב לדוגמות, שהנגו [...]הן במזרח הקרוב, בקפריסין, [...] ארצות דרום־אמריקה שאי[...]זה גנראל מסוג זה לא רק [...] המונים להיות צובאים במפ[...] פני פיתוחו של ראש־הממש[...]א יצעיד אחריו חטיבה או

[...]לבה שקרה בסבאסטיה, שם [...] חיילי צה"ל למופת והגנו [...]ק, עלול פעם להיות אחרת. [...] אלה מן הליכוד הימני מנפ[...] אולטימאטומים מול פני ה[...] הזאת. לא היה לך מקרה, [...] דיין כה הרחיקה־לכת בישי[...]גל הגדוד" ובקירבתו לבגין, [...] אומיד האחרונים בכנסת. שוב [...] כי עם שבעת המאנדאטים [...] היא לנסות ולכוסס את [...]ה הפועלית, להקים תחתיה [...]סיבה, וינסה להגשים את [...] השלטוני.

אף־זאת: היה פעם מרכזו ה[...] ממפלגה אזרחית, כיום הלי[...] ומן המפלגות „הפועל־ה[...]" ו„המזרחי" — כיום מפד"ל. [...]יאל קיזונר — ה„פראקציה [...] רקיח; והיום „חירות" — [...] הירות" שצמחה מתוך אצ"ל. [...]צוות נפסלו מלבוא בקהל, [...] לגורל היישוב לפני המדי[...] בשנות־המדינה הקדומות. [...] הנהרק של שני הניגודים ה[...] הללו, שהקיע את אלה כ[...]סים ואת אלה כפאשיסטים [...]ש־הממשלה הראשון, דוד [...]ן.

לפני מלחמת ששת־הימים [...] חלה תמורה עמוקה. מחו[...] תורה הזאת היו בי"ג ותלמי[...] בן־גוריון ז"ל לא באה תמו[...] התק. היא הגה וטיפח אותה [...] רבות. אפשר לומר, כי [...] עם הקמת המדינה, עם בי[...]ת־העובדים בחינוך, ועם ה[...]אם (או ההסכם) על סטא[...] דתי, שהוא כרת עם מפלגת [...]ימון. זה היה אצלו מיפנה [...] „בטעמי למצב". היתה לו אז [...] להקים רוב עם מפ"ם, שהיו [...] 19 מאנדאטים בכנסת הראשו[...] היא פסה עלינו במודע. את [illegible] עצמי לישר[...] עת מפלגתנו (מפ"ם). [illegible] היתה אז גם סיעת אחדות[...]. בסקום להציע לנו קואליצ[...] על קווי־היסוד שלה. היא [...] כי לשווא אני חיים [illegible] ה כפלגת־פועלים אחת יחד [...] „אגודת־ישראל" וגמור בה[...] „נעיר". אותם 19 נציגי מפ"ם. [...] השנייה בגדולה במדינה [...] ידי כבר־אז כנציגי „רסיס[...]" ולא כבעלי־ברית פוטנציא[...]

[...]ל היה גרוע במיפנהו זה. [...]ום, כיוצק דפוסים לצה"ל [...] ובונה צוותות בתוכו — [...] תפקיד בונה ומכריע.

[...]דתה של ג. מאיר

זו ב„מעמד לעם" הלכה [...], הנה במאמרי הקודם, ה[...] זמנו של שרת המנוף, הק[...]ערכה היובית למדי, ואפילו [...] למצבורי־הכוח של העלייה [...] הראה־זה־פלא: אותו בי"ג, [...]רה, ומי שעמד בראש המל[...] עבודה עברית בימי הסאנ[...] נגד הבריונים בפתח [...] זכרון־יעקב — אותו איש [...]שר חיבר את ספר הכוקרש [...]עמים („אנחנו ושכנינו"), [...]פך עורו, ולא לפתע פתאום. [...]ל לדבר באופן כוללני בגנות [...] הצריקות בעלייה השנייה, וה[...]דיף ולהרים על נס את אנשי [...] הראשונה, כגון מייסדי פתח[...] שאמפר ולוזמן. נשכחו [...]ל עזובותיהם וחטאיהם כשלג

מיפנה שציינתי בתחום ה[...] הכשיל אצלו גם בתחום [...] הבטחוני. הבי־ראליסט כ[...] המדינה ולפניהם מאז שיחו[...] השגריר הסובייטי, מאיסקי [...] ועד לפרוץ המלחמה הקרה [...] הפך פתאום עולמית כדי [...] על לב האמריקנים, שקיימו [...] נגדנו אמבארגו של נשק. [...] כמעט מהיר, שבן־גוריון [...] מוכן לשלם כדי להכניס את [...] לחוך הוג כשפחתה של דוקר [...] איזנהאואר. אבל אייזנהאואר [...] ההיץ שלו דאלס, האימפר[...]קר כדג, לא התפעלו כלל [...] גבוה האמנות הפרו־אמרי[...]צד בי"ג וחבריו. הם נעלו [...] את הדלתות. בפיתחו אותן [...] לרווחה בפני לבנון, סוריה

הערכתי במאמרי הקודם את [...] ההידיבשטי של המדינאים [...] עליותו של עבדול־נאצר,

ולפני המיפנה שלו לצד בי"ג. בימי מיבצע־סיני הוסיפה מפ"ם ל־השתתף בקואליציה, אך מפנינו נוהר בי"ג. ל„סוד־החכמים והמעורבים" הכניס את אחדה"ע, ואפילו את בגין, ואילו את משה שרת שלח אז לוועי־דת־סוציאליסטים באסיה, ובידיעו את הלך־רוחנו, הודיע לנו על ה־מיבצע 24 שעות בלבד לפני התח־לתו.

מה שהיה טאואדי בימי מיבצע־סיני הפך לברית־אחים ממש לפני מלחמת ששת־הימים. בגין וחבריו עלו אז לדרגת של בעלי־ברית. נר־קמה אז תוכנית להקים ממשלת־ליכוד עם בן־גוריון, בגין ומשה דיין

מאת **מאיר יערי**

בראשה, תוך הרחקת לוי אשכול מראשות־הממשלה ומשרד־הבטחון. זו היתה בעצם תוכנית לחיסול ה־הגמוניה הפועלית. התוכנית הזאת לא הצליחה בשלימותה. ואם לא הצ־ליחה להתגבש אלא בחלקה, יש לר־שום זאת לזכות העמידה הנחרצת של גולדה מאיר, כמזכירה־כללית של מפלגת־העבודה באותם הימים.

ובכל־זאת, ירש דיין את אשכול כשר־הבטחון, ובגין הוא שהכתיב את החילופים הללו למפא"י (מפ־לגת־העבודה) כתנאי לשותפותם של גח"ל והדתיים בממשלת הליכוד הלאומי.

לא מעט תודות לג. מאיר ולהש־פעתה על נשיא ארה"ב ניקסון ועו־זריו, נשתמרה ההבנה בין ישראל וממשלת ארה"ב: נתקבלה ההחלטה 242 של מועצת־הבטחון כמסגרת ל־הבנית התהליך לשלום. בסופו־של־דבר, לאחר מלחמת יום־הכיפורים הוסכם על הפרדת הצבאות עם מצ־רים וסוריה. כל זה קרה כשבעלי־בריתם בכוח של בן־גוריון ודיין נמצאו באופוזיציה. העובדה שהם מוסיפים להיות באופוזיציה יש לז־קוף לחשבון התנגדותה העקשנית של ג. מאיר הפורשת. לאופוזיציה זו, הפוסלת כל פשרה ביחס ליהודה ושומרון והחוסמת את הדרך בפני אופציות לשלום הצטרפה בינתיים מפד"ל, שבתוכה גברה מין חירות־ניקים דתיים נוסח זבולון האמר. ואילו הליבראלים בראשותו של ד"ר רימאלט חוזרים לאיחוד עם חי"ר הורביץ, הממלכתי־המתפשר מגהלל. אחרי התופה הם יזכו לשם־שעטנז של „ליבראלים־ממלכתיים".

לכך הכין כבר ד"ר רימאלט חי־בור פרוגראמאתי, בו הוא כליבראל מובהק — נותן זכות לתושבי הש־טחים, לאחר סיפוחם למדינת ישראל, לבחור כרצונם בין אזרחות ירדנית או ישראלית. לפי התפיסה הליברא־לית־הממלכתית הזו, מדינת עבר־הירדן־המזרחי תתחנן לפני ישראל להקים ברית פדראטיבית עם ארץ־ישראל השלמה. וזוהי התכנית שהוא שטח בפנינו בטלוויזיה, וכאלה עומ־דים לעת בראש הליבראלים שלנו. דרוש מאמץ מיוחד כדי להתייחס ל„פרוגראמה" הזאת ברצינות. הלי־בראליזם הממלכתי הזה הוא בחינת „כפור תם", כולו תפוח־על־ברך וכו־לו מתפרס מתפריד בכבצו הראשון עם אמת עובדתית.

אין אני טוען, שכל הליבראלים עשר עור נמר כמו ד"ר רימאלט, ויש בהם שאפילו הצהירו ברבים על נטייתם לפשרה טריטוריאלית. אך דא עקא: הם בלעו את הגזיפות של המנהגים ונרתעו מלהסיק המסקנות המתבקשות.

המערך — על פרשת־דרכים

כדי להשלים את תיאור הנוף המ־דיני שלו יצויין כי גולדה מאיר, אשר היתה ערבה להקמת המערך ולקיום מדיניותו — הכורכת החתירה לשלום עם שמירה על בטחון־ישראל — בסופו־של־דבר הסתלקה יחד עם שר־הבטחון משה דיין, ועם שר־החוץ אבא אבן, ועם שר־האוצר ל־שעבר, פנחס ספיר.

בראש הממשלה עומד עתה יצחק רבין. את דיין החליף שותפו שמעון פרס, והמערך הוא על פרשת־דר־כים. אם אני גורס „פרשת דרכים", ייתכן שיש בזה משום לשון־המעטה, כי אף־על־פי שעדיין לא נפלה הכ־רעה, היא מסתמנת באופק.

יש לי דין־ודברים עם שר־הבטחון הנוכחי, ש. פרס. אינני שש לקראת החיכוח הזה. היה לו — לחיכוח זה — סיבוב ראשון, בו הזכרתי את ההצעה שפרס הציע לי לפני מל־חמת ששת־הימים, שנצטרף אליו ו־אל בי"ג בנסיונה של רפ"י להדיח את לוי אשכול מראשות הממשלה. להפתעתי הגיב ש. פרס במכתב פר־טי אלי. הנני נמנע מלעמוד על תוכנו, אך חייב אני לקבוע, כי הוא מצטיין בתרבות חברית וההסבר ענ־ייני. אף אני אשתדל לעסוק בעצם העניין.

המליצה — והמציאות

לש. פרס ישנה עתה הזדמנות די־שכיחה לבטא את עצמו. והוא משמיע התבטאויות מגוונות־למדי. הנה קו־רא אני, כי הוא הכריז על סולם־עדיפויות בהתנחלויות. בראש צועד דווקא עמק־הירדן, אחריו — פיתחת־רפיח, ורק בשורה השלישית רמת־הגולן; ואילו שאר השטחים — לא־חר כל אלה. שואל אני את עצמי: איזה מין שכל מכתיב לא רק לפרס, אלא לכל השלישיה הבכירה של מדיניותנו להעדיף את עמק הירדן ולהכריז לאחרונה על העדפה זו בכל הזדמנות ובכל אמצעי־התקשורת. אפילו ראש־הממשלה, אשר עמם ב־מם את „הליכוד הימני" בהערתו, כי „ייתכן שאחרי כריתת־השלום, להת־נחלות זו או אחרת אפשר יהיה לה־גיע רק באמצעות דרכון ואשרה יר־דניים — פתאום מצא לפני כמה ימים להכריז, כי ההתנחלויות בעמק־הירדן נעשות כדי שתישארנה בשלי־טתנו. ישנו איש־ציבור במערך, ה־מצטיין בשיקול־דעת — זהו משה כרמל, אך אפילו הוא נהג בתחום זה להיתפס לפאראדוקסים: הוא טו־ען, למשל, כי כל התנחלות־קבע עירונית וכפרית היא קבועה „בלי־גדר", ואפשר לא לנטוש אותה במ־חיר השלום. אם כך, אם מניחים, כי במחיר השלום, השלימה בהת־נחלויות שבעמק־הירדן היא מין הת־נחלות קבועה, שאפשר להופכה לבל־תי־קבועה, הרי פליאה היא בעיני, מה ראו על כך מדינאינו להושבע למעין־בבואות ההתנחלויות הללו?!

כידוע, ההרגים על התנחלות מזורזת בכל שטחי יהודה ושומרון בתוספת סיני הם אנשי הליכוד־הימני. מחפש אני אותם לא כמפגי־נים בסבאסטיה, אלא כמתנחלים ממש, ואינני מצליח למנות את הת־נחלויותיהם, אפילו על אצבעות יד אחת.

הנה נתקל אני בתיאור של התנח־לות אנשי־חירות באותו עמק־הירדן בשם „ארגמן". תיאור זה התפרסם ב„דבר", ומר בגין וחבריו לא הר־עישו עולמות ואפילו בלחישה לא השמיעו הסתייגות כלשהי מתיאור העובדות. מסופר ב„דבר", כי הת־נחלות זו משולה למעין אוטובוס, שבתחנה אחת נכנסים ובתחנה שניה יורדים. לא אשאל את השאלה הבל־תי־דיסקרטית את יו"ר ועדת־השרים

(המשך מעמ' 5)

צלמיות ופסלונים של העולם העתיק

תערוכה במוזיאון לארכיאולוגיה ים־תיכונית בניר־דוד

במולדת

בעריכת **יהודה רות**

האמנם רק עשר שנים חלפו מאז פתיחת המוזיאון לארכיאולוגיה ים־תיכונית בניר־דוד? — אתה שואל עצמך בקבלך הזמנה לפתיחה חגיגית של תערוכה, לציון העשור. כי אפילו לאלה המלווים את המוזיאון מרא־שית דרכו ומבקרים בו לעיתים מזומ־נות, נראה כאילו הוא מושרש במקו־מו — בנוף הפסטוראלי ה„קלאסי" של גן־השלושה (הסחנה) מזה דורות רבים.

מי שמרחיב מבטו מסביב, יגלה כי אוספי המוזיאון אוצרים בתוכם את מאוויהם ואמנותם של דורות רבים, את המבנית הרוח ההלניסטית, אשר שלטה הן ברחובותיה של סקיתופוליס (בית־שאן ההלניסטית) הן בבתי־הכנסת הכפריים, בכנסיות ובמינזרים שבאיזור.

עשר שנים היא תקופה ארוכה מאוד מנקודת מבטו של מנהל המוזיאון, אלעזר אוננר, אשר אימץ את הרעיון בצודו באיבו ונטל על עצמו את הגשמתו על־אף הקשיים והמכשולים שנערמו בדרכו. אולם קשיי ההתחלה (ואף רגעי היאוש) הולכים ומיטשטשים במשך הזמן, ובמקומם — שמחת־היצירה והסיפוק עם הצלחת המפעל, בי־סוסו והתרחבותו המתמדת.

עיקר סקירתו של אלעזר הוקדש להתפתחות המפעל ולתוכנית העתיד. ואמנם ה„יש" הקיים הוא מעל ומעבר לכל ציפיות באמניו של המפעל. כבר בראשית הדרך הועמדו מעצבי התצוגה ויועציו המדעיים — ד"ר מ.פ. כהנא ז"ל ופרופ' מ. אבי־יונה ז"ל — לפני בעייה, אשר פיתרונה המוצלח קבע את המשך דרכו של המוזיאון. השאלה היתה: כיצד להציג במוזיאון כפרי אוסף עשיר של אמנות קלאסית, ברמה בינלאומית — מתנת משפחת ליפשיץ השווייצית — והוא אוצר בלום של מורשת התרבות שפרחה בחופיו האי־רופיים של הים התיכון.

התשובה נמצאה ותמצה בשני עקרונות־יסוד: צימצום היקף התצוגה ובחירה קפדנית של כל פריט מהאוספים, אשר לפי רמתו האמ־נותית ייחודו שיקף באמנות המירבית נושא, סיגנון והכשר ביצוע של עם, ארץ ותקופה.

אין זה דבר קל להטמין במשך שנים את „אוצרותיו" של המוזיאון במחסנים, ולא ל„הת־פתות" להביאם בפני קהל המבקרים. אך התאפ־קות, המכוונת הניבה את פירותיה: המוזיאון לארכיאולוגיה ים־תיכונית, במקום לשמש „אט־רקציה" לתיירים ולמטיילים, היה לבית־אולפנא לתושבי הארץ, בו הם נפגשים לראשונה פנים־אל־פנים עם עולמה הקסום של תרבות עמי הקדם סביב הים הגדול.

ייתכן כי בראשית הדרך ניתן היה „לתרץ" את צימצום התצוגה, בקיום אולם יחיד שעמד לרשות המוזיאון, אך כיום ברור, שה„היסטוריה" ההתחלתי נעשה למסורת ולשיטה, אשר הנדריקה את עצמה לאורך השנים. מעידה על כך ה־תוספת הראשונה — אולם־תצוגה נוסף, שבו באות לידי ביטוי תקופות ועמים, שתרבותם ואמנותם היו חוליות השבות של הציוויליזאציה בעולם העתיק.

באולם זה מצאו את מקומם שרידי כפר־אורגים מהתקופה הישראלית, אשר נתגלו בחפי־רות ארכיאולוגיות, שהתנהלו על התל, עליו הוקם המוזיאון.

פשטות אורח־החיים של הכפריים הישראליים, המשתקפת מכלי־הבית וממכשירי־העבודה ש־להם, אינם עומדים בניגוד לפאר היצירה הגיבם מארונות התצוגה. אדרבה, דווקא חיי עבודה קשים וצנועים אלה מהווים בכל מקום את התשתית הפוריה לחיי תרבות ויצירה משגשגים.

שלב חשוב בהתפתחות המוזיאון מהווה אולם ההתכנסות והספרייה. מסביב לו התגבש חוג אזורי פעיל ומפעיל לידיעת־הארץ; כאן מתכנ־סים ילדי בית־ספר ונוער לומד לימי־עיון כדי לבסס ולהעמיק את התרשמותם ממראה עיניהם. אך הספרייה המקצועית הגדולה והאוספים (שעדיין אינם מוצגים) יכולים לשמש כל חוקר או סטו־דנט, שמקצועו חופף את נושאי המוזיאון.

חשיפת היסודות הקדומים של היצירה האמנותית

מוזיאון כפרי חי ופעיל אינו יכול להתבסס אך־ורק על אוספיו הקבועים, בכל שיהיו עשירים ומגוונים. קיים האתגר לא רק לחדש מדי פעם

נער רוכב על תרנגול — פסלון מהתקופה ההלניסטית (300—200 לפנה"ס)

את התצוגה הקבועה, אלא לערוך לעיתים מזומ־נות תערוכות מתחלפות, המוקדשות לנושאים מיוחדים, ההריהם מציגים נושאים אלה ביתר הר־חבה והעמקה. לכן הוקדש האולם השלישי (שהת־קנתו נסתיימה באביב 1973) לתערוכות זמניות בנושאים ספציפיים, העשויים להביא גם את הציבור הרחב לביקורים חוזרים, בין כותלי ה־מוזיאון.

כבר התצוגה הראשונה אשר הוקדשה לכלי־זכוכית מימי־קדם ועד ימינו, קצרה הצלחה בלתי־רגילה. הסתבר, שבמוזיאוני הארץ ובאוספים פרטיים נמצא שפע רב של חומר מוזיאלי חשוב, שאפשר לרכז אותו בהשאלה אשר בהרכבו הח־דש העמידו במרכז ההתעניינות יוצר לא רק הנאה אסתטית, אלא גם ערכים אמנותיים ותר־בותיים, המעידים על רציפות כוחו היוצר של האדם במשך הדורות.

אך נראה לי, כי תערוכת העשור המוקדשת לצלמיות ולפסלוני חרס וברונזה מן העולם

(המשך בעמ' 8)

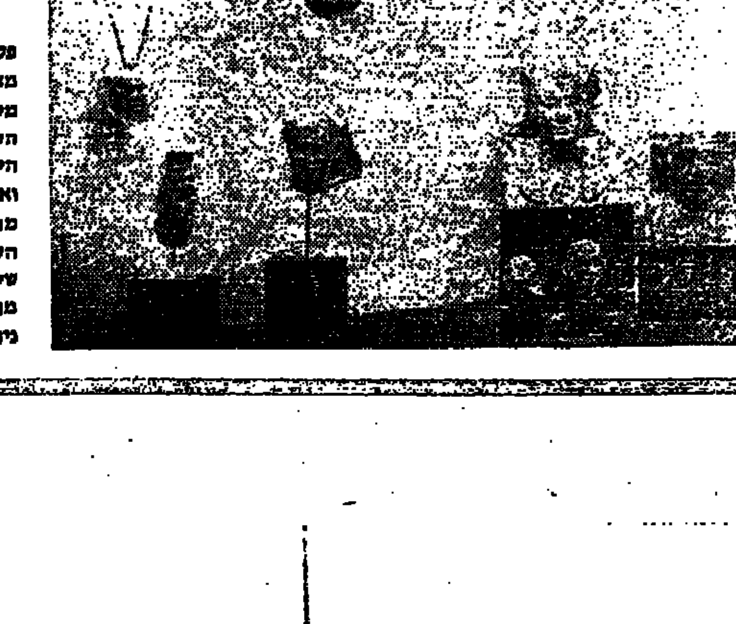

פסלונים מצריים מימי השושלת הי"ח ואילך מתערוכת העשור של מוזיאון ניר־דוד

هكذا من الأصل

דף לספרות ולאמנות

משה יונגמן

שני שירים

פנינים

אֲנִי — אֶת הָאָדָם אֲחַפֵּשׂ מֵאֲחוֹרֵי מִלִּים,
הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָדָם,
הָאֵינְסוֹף הַמְצֻמְצָם
בְּאוֹר הַצְּלִילִים.

אַתְּ — אֶת דְּבָרַיִךְ נוֹשֵׂאת
כְּמַחֲרֹזֶת מַפְנִינָה
וְאוֹהֶבֶת אֶת אוֹתָן
וְלֹא יוֹדַעַת, שֶׁכְּמוֹתָן
לְעִתִּים — מְזֻיָּפוֹת הֵן.

וְאוּלַי מְזֻיָּפוֹת אֵינָן —
וַאֲנִי עוֹד אוּכַל לְחַבֵּק דְּבָרֵךְ
וּלְנַשֵּׁק פְּנִינִים
עַל צַוָּארֵךְ.

רחוב

רְחוֹב צָעִיר — הַצָּעִיר בָּעוֹלָם־כֻּלּוֹ.
סִלְּלוּהוּ בְּאַסְפַלְט רַק בִּתְמוֹל
וְהַיּוֹם, הַיּוֹם,
הִדְהֲדָה עָלָיו רַגְלִי פּוֹסַעַת
חוֹלֵם אֲנִי חֲלוֹם:
הַלְּבָנָה אוֹתִי גּוֹמַעַת
וּבַמַּעְגָּל בּוֹ אֶתְאָרַח
אֶתְנַשֵּׁק עִם אָדָם רִאשׁוֹן עַל הַיָּרֵחַ.

מרדכי אבישי

עולמו של יהודה האזרחי

שלושים למותו

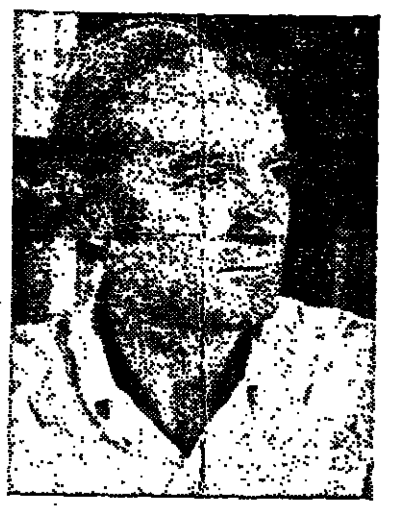

יהודה האזרחי שלח ידו בסוגים ספרותיים שונים: בסיפור ובנובלה, במחזה וברשמי־המסע, ובכולם הוא הבליט קו אינדיבידואלי של הסתכלות וחשיבה.

כמספר מגלה האזרחי זיקה ברורה לדמויות טראגיות, טראגיות במהותן הנפשית ולעתים אף בנסיבות־חייהן החיצוניות. עבר והווה, מציאות והזיות משמשים בערבוביה ויוצרים את עולמם של אנשים מתלבטים ותוהים, אובדי־דרך. יש תמיד משהו המציק עליהם, הטורף את מנוחתם, המביא עליהם יסורים.

בין עולמות נכשלים

מאז צעדיו הראשונים בספרות, היה יהודה האזרחי חסיד של הסיפור הפסיכולוגי. יש אשר קטעי־חיים נסקרים בסיפוריו מבעד לפריסמה של אירוע מכאיב, הנמשך רגעים מספר או כמה שעות בלבד והוא מזעזע את המצע הפנימי העדין של הגיבור הרגיש. ולרוב אין העלילה הסיפורית רצופה מעשים, אלא יריעה פסיכולוגית, בה משתבצים תסביכי התודעה כאובות, שסיבותיהם בעובדות בימים רחוקים או רחוקים פחות. בנובילה „עם שחר״ אירוע כזה הוא קריאת־פתע שנקרא הגיבור ד״ר חנן בר־קאי לשירות־מילואים בן כמה שעות; בנובילה אחרת, „עץ הזית״, האירוע הוא שיחה טלפונית ופגישה של הגיבור עמיהוד גילאי עם אהובת בית־נעוריו לאחר תקופה ארוכה של פירוד ביניהם.

ב„עם שחר״ מול חנן בוקאי, שהוא איש־הרוח, מרצה להיסטוריה, שמאז ימי נעוריו דבק בשמירת הרוח האישית, לעצמיותו הרוחנית, ניצב חברו מספסל־הלימודים זעירא, עסקן מצליח המתגלה בכוח רצונו, בציניותו ובידיעת המסורה הממשית שלפניו, לרום המעמד החברתי, שמפעלות ציבוריות עשויים להקנות לו. הוא מגשים בחייו את כל השנוא על בוקאי. השניים הם טיפוסים קטבים, הצוהבים זה לזה. זעירא מופיע לפני בוקאי כדמות שטנית, כמין מפיסטו הרודף בכל מקום, המטיל עליו מורא ופחד. מה סיבבו של הקשר בין השניים? נראה כי הניגודיות המתולשת הפורצת ביניהם היא היוצרת את הסיבוך של כל אחד. ההתנשאות האינטלקטואלית, העליונות הרוחנית של בוקאי גורמת לזעירא רגשי־נחיתות והוא עונה על כך בהתנשאות חברתית, בכיבוש עמדה ציבורית רמה ורכישת שלטון בידיו. מאידך גיסא הוא עושה כל שבידו כדי להוכיח לבוקאי, בכל שעת כושר ובדרכים שונות: את אפסותו בעולם ההיאראכיה החברתית, כדי לבזותו ולהשפילו בהראותו לו עד מה נוח הוא לפגיעות באין לו עמדה. וזאת הוא עושה במגלות יתירה באותו לילה קודר של גיוס מילואים בירושלים, שעה שהטוראי בוקאי, הזחיל הקטן והאפור שאין איש נותן את דעתו עליו, זוכה להסדר הקצין זעירא, המפקד הכל־יכול. וברגע זה מבין בוקאי בבהירות רבה את סוד הנסתר מזעירא. הוא, האינטלקטואל אשר נזהר שלא להיגרף לתוך עולם המעשה והזוהר, שלא להזדהם ב־כיפוס בעולם העסקנות הקאריירית, אשר ויתר על הקצונה בצבא ונשאר טוראי כדי לשמור על עצמאותו הפנימית, ומאותה סיבה נשאר „טוראי״ גם בשדה הקאריירה האקדמית, הנה נתברר לו כי בסתר־לבו טוראיות זו מציקה עליו, פוגעת בו בצורה מדאיבה. „השפלת הטוראיות״ רובצת עליו וחודרת מבטנה בנפשו. ולא עוד אלא שהוא מתבזה גם על רעייתו מרים, העוגנה והאהודה, שזעירא התחזה עמו על לבה. וכל המאיים שבהשפלה זו מגלם בדמותו של זעירא. כך נולד בין השניים אותו קונפליקט עמוק, המשמש יסוד לנובילה „עם שחר״.

במרכז „עץ הזית״ עומד העתונאי הישראלי גילאי, השוהה בלונדון בשליחות עתונו. הוא נראה בוטח בעצמו ובעתידותיו. ההצלחה כאירה לו פנים, עד אשר מגיעה ללונדון צעירה ישראלית בשם צוריה, אהובתו מימי נעוריו. זכר העבר ניעור בלבו של גילאי והוא מתחיל לחטט בפרשת ניתוק יחסיו עם צוריה. הקורא למד לדעת, שצוריה היא אשר הביאה לניתוק היחסים בשל אהבתה לאחר ובכך הסבה לגילאי, והוא אז נער בן 17, יסורי־נפש קשים. הוא הושפל עד דכא, לבו נצרב בעלבון. העלבון והקנאה בצוריה הם הם אשר ידרדו את חייו לעתיד, הם אשר יעוררו בו שאיפה להצליח בחיים, להיות ל„מישהו״ כדי הזכיה במנגנון הציבורי או הממלכתי. וזאת הוא עושה בראש וראשונה לעצמו — כי אין הוא נחות־כשרון, כי אין הוא נופל מהרוזן זה שלמענו זנחה אותו צוריה, וכך, „אהבתו הנבזבת היתה לו בכל צעותה לתוכן האמיתי התכני של חייו״.

„עץ הזית״ רצוף תיאורים משכ־עים, מהם תיאורים דקים של מצבי־נפש וסערת־רגשות. מגע האהבה הראשון בין צוריה ועמיהוד גילאי לאחר תריסר שנות פרידה, המגע המגשי הבא לאחר הרהורים והכרזות רבים על אהבה זו בעבר, כמו מתקשר עם „אנחנו צוענים״, אותו קטע שהאזרחי פירסם לאחרונה מתוך רומאן בכתובים. הוא מעלה רקמת־יחסים עדינה בין בני־זוג ישראליים באנגליה, על רקע תחנת־רכבת לונדונית. עדינות־הגישה־והתיאור, האופיינית לכל כתיבתו של יהודה האזרחי, מוצאת כאן את ביטויה בקווים הדקים של פגישות ומגעי־אהבה בין השניים.

הכנות והכפיה

קיים דמיון מהותי בין הגיבורים של האזרחי ומחזותיו ומערכוניו, שהופיעו בדפוס. במיוחד אי־אפשר שלא לעמוד על הדמיון בין „עם שחר״ ומחזהו העיקרי „הסירוב״, שהועלה על הבמה. ד״ר אריאל רביגא, גיבור המחזה, הוא עם הרגשת בדידה: כל חייו אינם אלא שורה של בגידות. הוא בגד בחברו אהוד כ־שהשאירו אותו לבדו נוכח סכנה איד־מה, כול הערכים התוקפים המתקד־מים לעברו; אחר כך בגד בקיבוץ ובאידיאלים שלו מימי־הנעורים, מי התנועה, בעוזבו את הקיבוץ כדי לבקש יעוד אישי בלימודים ובמדע; ולבסוף הוא בוגד בעצמו וביעודו כמדען, בקבלו את הצעתו של השר להיתמנות למנהל כללי במשרדו. ו„הסירוב״ אינו אלא סירוב לעצמו, למהותו, הפנימית, לאישיותו האמיתית.

גם במחזותיו האחרים, „תאומים״, „המשתמטים״, שוכנים ביסוד הדברים אותם רעיונות על מאבק נפשי לאור של בעיות מוסריות. מופיעים בהם אותם גיבורים מתלבטים, המסוכסכים עם עצמם, „המשתמטים״ בפנימיותם ו„המסרבים״ לצו הפנימי שלהם ולמציאות הסובבת אותם. העיקר בהם הוא החתירה אל האמת האישית, אל יושר וצדק אישיים, על פי המושגים שלהם. הם מבקשים להיות נאמנים לעצמם, כנים עם עצמם עד כדי התהוותם של משברים נפשיים, המזעזעים את כל אישיותם. הם מבקשים זאת, אף כאשר הכשלון האורב להם נראה וודאי, אף כשהמלחמה הפנימית, שהם מתלבטים בה, צפויה מראש לתבוסה.

בין מערכוניו של האזרחי, „המציין ליד תחנת־הרכבת״, „החתול של השכן״, „הטלפון נותק״ — ראוי הראשון לציון מיוחד. הוא כתוב כולו על דרך הסמליות; הכל בעליל הוא מעבר לזמן ולמקום כל־שהו. תבונות מזכיר המערכון בהר־בה סיפור דמיוני, על־מציאותי, מס־תורי כלשהו. אך הוא חותר לגילויין של נקודות מהותיות בחיים המציאותיים דווקא, בעולמו הנפשי של האדם, במערכה הריאלית של יחסיו עם עצמו ועם זולתו. זירה להתרוצצות שויות הסמליות של עלילת המערכון משמשת תחנת־רכבת נידחת, בה נקלעים. אלה שנבצר מהם להגיע אל מטרתם הנכספת ביותר. יום־יום עוברות במקום הרכבת העשויה להסיעם אל מטרה זו, אך נגזר עליהם לאחר תמיד לרכבת, לא לעלות בה לעולם. הפרופסור, אחת הנפשות הפ־עולות במערכון, מסביר לנוסע החדש הנקלע לתחנה, כי המבוגר שמשמיע המעיין, סמל לפיוטה הגידות של „המאחרים לרכבת״, תשמע לו מוטו הוא. הדברים מרמזים בבירור כי האדם כפות כאן בעבותות עצמו, כי הכפיה היא בעיקר כפיה פנימית.

לראות את היפה

הספר „ארץ המהפכה השקטה״ הוא פרי הסתכלותו המעמיקה של האזרחי באורחות־חייה של אנגליה, בה הוא שהה שנים. אם נבקש להגדיר ספר זה, לשייכו לסוג ספרותי מסויים — נתקשה לעשות זאת, כי יש בו יסודות מגוונים והוא כתוב מתוך חירות מובלטת.

אין זה ספר על אנגליה מתוך אספקט סוציולוגי־חברתי או תרבותי או לאומי בלבד, אלא מתוך כל האספקטים גם יחד. אין זה ספר רגיל של רשמי מסע בארץ הניגודים והפרדוקסים, הכתוב בידי עובר־אורח, בידי תייר, כי אם מחקר. אמנם לא מחקר במובנו המדעי־המדוקדק של המושג, ואף־על־פי־כן מחקר על אופיו המיוחד של העם האנגלי, על התמורות החברתיות־הכלכליות אשר פקדוהו, על נפש־האדם והאקלים הרוחני־התרבותי של הארץ.

בספרו ביקש יהודה האזרחי להציג את אנגליה על ההפוכותיה וגילוייה המגוונים, אנגליה זו „החיה בעתיקותה״ ועם זאת המתנערת לקראת חיים חדשים, הארץ הישנה־חדשה, הדומה בשמרנותה מזה והעוברת תהליכים ממיים וגליים של שידוד־מערכות ושינויים מרחיקי־לכת מזה, ושהיא בכל אלה, מבחינות רבות, שלימות אחת, חטיבה אחת; אנגליה המנהלת את חייה תוך רציפות היס־טורית למופת. בעשותו זאת, אין הספר נוקט הרצאת־דברים יבשה, השלטת, למרבה הצער, ברוב החיבורים על ארצות ועמים. דבריו מתו־בלים בסיפורים קלים ומעשים שהיו, דוגמאות מתוך נסיונו האישי, הנ־שויים לפרקים לתת תמונה בהירה יותר ושלמה יותר, מאשר הסבר מי־לולי ארוך ומייגע. ולרוב, נסוכה עליהם רוח של הומור טוב, של לג־לגנות קלה, שהיא אולי טבעית לגבי הצופה הבלתי־משוחד המשקיף על האנגלים מן הצד ומבחין בהליכותי־הם המוזרות.

כשרון־הכתיבה של האזרחי בתחום זה מקבל ביטוי נוסף בקובץ סיפורי־המסע שלו „בחלון המואר״, הנבדל מ„ארץ המהפכה השקטה״ ב־כך, שהוא מסתפק בהעלאת רשמים קצרים והמציתיים ממראות ופגישות־היכרות בשבע ערים של אירופה — בלי להתיימר להקיף ולנתח תופעות, או לצייר תמונה כוללת. אלה

(המשך בעמוד 7)

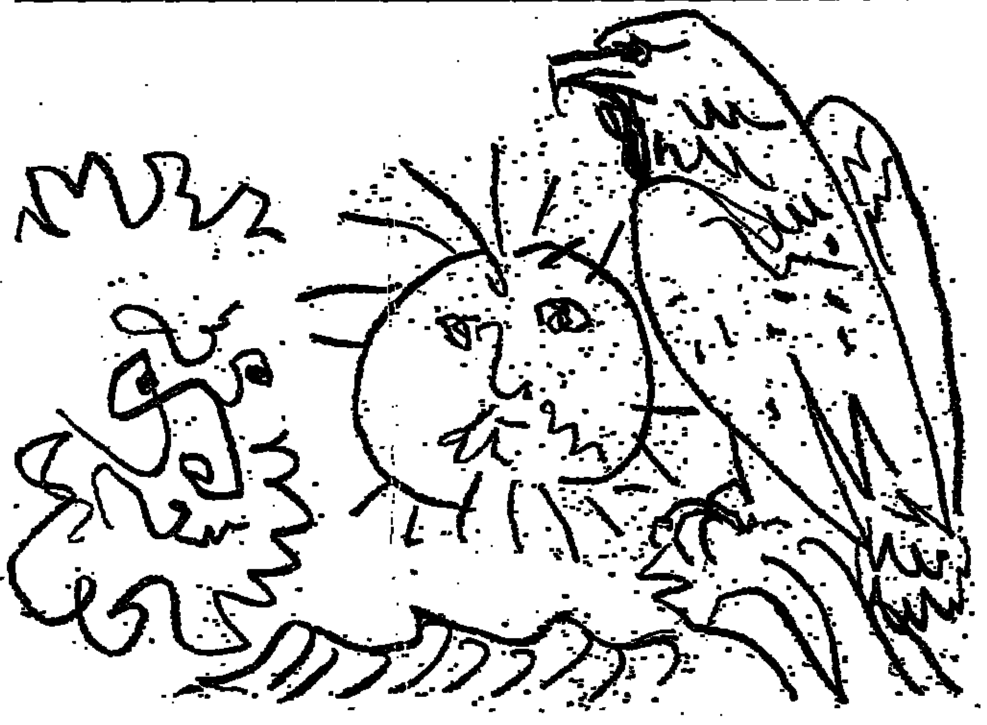

רישום של פיקאסו (1966)

יעקב רבי

המופלא והעצוב

גיטל מייזיל: עסייען. הוצאת י. ל. פרץ, תל־אביב, תשל״ד. 306 עמ׳.

לפני שנה ומשהו, ביולי 1973, פגשתי את גיטל מייזיל בסביבות כיכר־דיזנגוף, כולה זוהרת. „יכול אתה לברכני״, אמרה. „תאר לך, לאחר שבעים שנה מסרתי היום לדפוס את ספרי הראשון, קובץ מסות על סופרים וספרים...״

שמחתי לשמע הבשורה ובירכתי את גיטל באריכות־ימים ובעשיית ספרים הרבה. אמנם, היא לא דקה פורתא. ספרה הראשון־באמת יצא לאור עוד ב־1935 — ובעברית דווקא: „הילד בארץ־ישראל״, אנתולוגיה של „הכמות״־ילדים במלל,בציור ובמקצת גם בצליל. מזור, הספר הזה לא „התיישן״ כלל, והוא תיעוד מופלא של תרבות־הילדים בארץ; תרבות — באשר יש בה התמד, הורשה, תווי־אופי העומדים בעינם גם בחלוף העתים. ילדים לומדים לא רק מהוריהם וממוריהם אלא גם איש מאחיו ומחברו הקשיש מהם; „דור״ ל„דור״ יביע אומר ויגחיל מישחקים, שעשועי־לשון, סלנג מיוחד ו„נוסחי״ יצירה — כשהמירווח בין „דור״ ל„דור״ הוא שתיים־שלוש שנים. אמנם עולמו של הילד הישראלי בשנות השבעים שונה מזה של פעוטות ארץ־ישראל הקטנה בשנות השלושים; מושאי ההתעניינות התחלפו במידת־מה — והתרבו, אולם ההתייחסות היא אותה התייחסות: אהבת ישראל ואהבת הארץ, פחדי־ילדים בדרך־כלל ופחדי ילד יהודי בדרך־פרט, כשהאימה ממותנת על־ידי תקווה מופגנת־היטב ועל־ידי הרגשה שיש דמויות־אב־ואם ודמויות־מבוגרים־העומדים־על־משמר שאפשר לבטוח בהן. וכמעט, כמעט אותו הרמור ילדי, ספק תמים ספק ערמומי־מודע; ואותן אנאלוגיות לשוניות מוטעות — ותגיבות ומצחיקות.

אלא שגיטל מייזיל איננה — ומעודה לא היתה — מתגבת ומחברת ספרי־ילדים. היא מבקרת ומסאית — והיא סופרת־יידיש, בכל מאודה ובמלוא ההגדרה. היא כותבת בלשון זו מתוך בחירה והכרעה ומתוך אהבה, ולא משום שנבצר ממנה לכתוב עברית. יחד עם זאת, גיטל היא תופעה יחידה־במינה בספרות־יידיש של זמננו; כמעט שהייתי אומר — „זרם״ בפני עצמו, הן מצד התכנים של כתיבתה, הן מצד הרוח השורה על דבריה. מי שמצוי אצל מאמריה שראו אור בעתונות היידית (ובתרגום — גם בעתונים עבריים) במשך ארבעים שנה, ושמקצתם כונסו בספר שלפנינו — תוהה שוב ושוב על הצירוף המלבב של „יידישאיות״ ושל פתיחות ורחבות־אופקים. היהיה זה מקספקדום (או סימן לבערות, ר״ל) אם אומר שרובה של הבקורת המסאות היידית „שקועה בתוך עצמה״, בתוך הפרובלימאטיקה של יצירת־יידיש ולא־יעוד? לא כן גיטל מייזיל. אמנם פרקים נכבדים בקובץ־מסות זה מוקדשים לגדולי ספרות־יידיש, בייחוד לפליאדה של משוררים ומספרים ב־ברית־המועצות שהושמדו בידי שלטון־הצושק הסטאליני: ברגלסון, דער נסתר, קוויטקו ואחרים. ואולם אוזנה כרויה ולבה ער באותה מידה — באותה מידת שייכות והזדהות — ליצירה העברית־ישראלית וכן לספרות העולמית המודרנית. המסות על שירת יוכבד בת־מרים, או על „ימי צקלג״, או על „שיח לוחמים״ ועל פרקי־התיעוד מסוג „חברים כספרים״ — יכול אתה לקבלם כ„עשית סיורות תרבותי״ וכ„נטיית גשר״ בין התרבות העברית ובין קוראי־יידיש שלא הסכינו לקלוט במקורה את הוויתם ויצירתם של בני־הארץ. למעשה, תרומתה של גיטל היא הרבה יותר מכך; יש לה ערך מוחלט של הערכה ספרותית וגם קוראי־עברית ימצאו בה הרבה „מבינות״ דקה, מסיבה־טעם. המאמר על ווירג׳יניה וולף ועל חבורת־בלומסברי הוא מן העבודות הבאות המשוכללות ביותר על נושא זה שנכתבו בישראל.

דרכה של גיטל מייזיל בבקורת — או במסאות הספרותית — היא דרך תיאורית, דסקריפטיבית — ודיסקרטית מאוד. היא מאירה את היצירה הנדונה עם שהיא „מספרת״ אותה;

הפירוד משולב בבין־
עוס־דברים, אלא ש
„בסלע״, רבת משמעות
הבונת־קבע בכהיבתה
אות על סוד היצירה
אופני פיענוח המח
שוגים, איש כרותו וכ
זכורני המאמר הראשון
לידי, לפני 38 שנים
ב„ליטעראריש בלעט
שנערך בידי אחיה ש
מייזיל ז״ל, ועניינו —
ליק. המיתוס של
בא״י בשנים הראשונות
המשורר. המאמר נפת
היה גם פיסקה לצצמה
„ווירדיקע זאך״ — דבר
זו, „מצרקוווירדיק״, או
קייט״ — שמחתי לשוב
ספר־המסות של גיטל
היכר שלה, ואפילו או
המלים האלו ביגר־לב
מה לשמוע בהן את ב
עמת בשעת שיחה.

כל מה שעומד בסוף
מופלא: הכבצ באותו
תחיית עם בחומר ובח
מגומגמת של תינוק
אל סביבתם, ובעיקר —
אמנותי של פייטנים, ב
קנים. אבל יש גם הרג
עולם, כל־שכן בעולמנו
ההותם האחר שספרה ש
בו. בראש המדור על מ
של מערכות־ישראל נ
דברי ילדה, מאיה (בת
היתה בת הכש בתוך
העולם השנייה. „אמא״
האם באמת אין למלחמ
קץ ל״ה שנים, השאלה
דת, אולי במישנה־אימ
עייפה־נפשה מנסיון ל
של השאלה, אך עוד רו
בה לנסות ולהשיב (ב
רית־דבר לספר, שנכת
דשים לאחר מלחמת יו
— כיצד מהצשתים יהו
הם ובזקניהם, ובייחוד
הלוחמים וגם נופלים —
פ״ם הם כות לחיות עם ה
שאין לה קץ, בלי להת
מתוך ודאות שהמענה ב
ריגאל.

ש. רזניק

קדיש לוז — משלו ועלי

קדיש לוז: אדם ודרך. דברים בכתב ובעל־פה. משלו ועליו. העורך: מרדכי סבר. הוצאת דגניה, תשל״ד.

בקובץ זה מובא חלק מדברי קדיש לוז, שפורסמו בהזדמנויות שונות, מתוך לשלושת ספריו („אבני דרך״, „אחד משנים עשר״, „כנושא נס״) ומאמרים והצהרות בשאלות השעה, לחקר מקורות הציונות וההתיישבות וכיו״ב.

מדבריו ומדברי חברים ועתונאים עליו, מתבלטת דמותו של אחד מפנויי עולם, אדם שמגילת חייו מאלפת ויכולה לשמש מופת חינוכי.

הספר מחזיק פרקי חיים בגולה ובארץ, תמרורי־דרך מבוברויסק ועד דגניה. בבוברויסק העיר שבה נולד, היתה עריסת תנועות מהפכניות, מתוכה יצאו אישים דגולים בתנועת־התחיה שלנו: ברל כצנלסון, דוד שמעוני, אבא אחימאיר, רחל שזר, ד״ר אברהם ניסן ועוד. מן הדברים המובאים בספר קמה לנגד עינינו דמותה של עיר ואם בישראל, על תסיסותיה הציבוריות ומלחמות הדעות שבה; בשיחתו עם יהושע א. גלברג סיפר קדיש לוז על עירו, רחובותיה וד־מויותיה, בנוסח של אהבה והוקרה.

הספר מתחיל בצוואתו של קדיש לוז, „את אלהים אני ירא״, ובשאר חלקיו כלולים בו פרקי־חיים, דברים על נושאים חברתיים שונים, מהם פרקי־עבר ומהם דיונים בשאלות הזמן הזה (כגון: רב־שיח בין דורות בקיבוץ).

העורך מרדכי סבר היטיב לעשות בהביאו בראשית הספר את איגרתו של ק. לוז לילדים: „האמנם שוטה הייתי?״ זו האיגרת המסתיימת במלים פיוטיות אלה:

„לנגד עיני מוזקפים מספרי התוצרת הרבה שאנו יוצרים, ראשי הקאזואריינות בהשכת הליל מתמוגים עם השמיים המכוכבים והפראנציאנות פורשות סוכות־שלום ענקיות של כולנו. הרוח הקלה לוחשת מתוך הענפים דברי נחמה. ואז יש ומהרהר אני: לאו דווקא טיפש הייתי...״.

הספר מסתיים בדברי זאב צור על „מורשתו של קדיש לוז״:

„בדבריו על קברו של יצחק טבנקין, אמר לוישה כי „עם מותו נסתיימה תקופה״. הרהרתי בדברים אלה ושאלתי את עצמי, האמנם נסתיימה התקופה? שאלה זו ליוותה אותי גם בהלכי אחרי ארונו של קדיש. האמנם נסתיימה תקופתם של יצירה ומבשימיה של האוטופיה הציונית־סוציאליסטית, של הקבוצה, של הקיבוץ?

תשובתו של קדיש לשאלה זו היתה: „לפני אלפיים שנים נשמעה הבשורה ,והיה באחרית הימים׳. מתי תבוא אחרית־הימים והיכן הערובה שהיא תבוא? הנשב ונחכה עד שתבוא אחרית־הימים מאליה?״

„א מורשתו של קדיש: לא באחרית־הימים, אלא ביום להדר שהלך ולא להדר יבוא, אלא להדר הזה אפיזודה היסטורית ולא נסתיימה, אלא עובדת־ת הנמשכת והולכת״.

מ. סבר ערך את ה
טוב ובהיבה רבה ל

✶ בשו
עיניים

**פסטיבל המוסיקה ו
המאה העשרים**

„פסטיבאל המוסיקה
מאה העשרים״ נערך
חודש אוגוסט בעיר ה
רויאן בצרפת. הבימאי
מוסטאקי כיבד בנוכח
טיבאל זה ומסר כהנ
פוזיציות האחרונות ש
צוע לידי להקת ביה

**פסטיבל הסרט
ביוגוסלביה**

בעיירה פולא נערך
הסרט היוגוסלאבי. ב
ראשון זכה הסרט
של הבמאי ראדומיר
במסגרת הפסטיבאל ה
פרסים בעלי
ובגוונים. החל בספר
פרשיות מימי מלחמת
הור ועד לפרסים הפ
פי יצירות כשרוניות
הלך בן הסרטים הללו
האקטואליות בהברה ד
בית.

**סידרת סרטי טלוו
על חיי שקספיר**

באנגליה יתחילו ב
הסרטת סידרה של 8
טלוויזיה המוקדשים לח
פיר. הסידרה שתיקר
„חייו של שקספיר
הבריים על־ידי פטר
הסרטים על אבותי ב
סידרה תהיה קרפוזה
הטלוויזיה האנגלית
קית ותוצרם בעת וב
בשתי הלשונות. הנ
זון לשחזר במידה מ
אמינית ודייק את ה
מיסדי ההברתי שב
שקספיר. ההסרטות
בסטראטפורד של
וכן בורונה, ובציה
קורייקו ד׳ארוקיה
במקומות שבהן „ח
של שקספיר. בין ה
ישתתפו בסידרה:
ליביה, פאול סקופ
אייכול, ויבוריה גמ
השחקנית היוונית הנ
רנה פאפאס.

לשון התיאטרון

החוקר גילברט טא
סס את הכרך הראש
בודהו ובת־ההיקף
ת׳אטרון החדש״. הנ
„מכה על הדראמ
מלה״. לדעתו, כולי
של התיאטרון ההד
את הדרשיה, אלא גם
התפאורה, בטחון
הזיססות, הפאנטומימ
ריקוים והאביזרים.
מתהפכים בעקרונות
גיים שונים הוא כב
את הממשכת רבתה
לשון התיאטרון ההד
ביל לניסוי „הרובא
כיוון שניהם נכנע
של „המלה־אביקט
דבר לספרו מדיע ה
על הכרך השני, ש
„ת׳אטרון ובהאה״
„הלל האוריי־דינאמי
קולא ספרי לאהרון
כתית ההדשה ה

קלמן סגל

שלוש מיניאטורות

משקפיים ורודים

מוכר אני משקפיים. משקפיים ורודים במסגרות ירקרקות — אופטימיות. הנה הוא סחרי! — מתפתח להפליא!

משקפיים ורודים! קנו, סא, משקפיים ורודים! מבעד לעדשה נהורהלה תפארת כה־זוהרת...

קונים אנשים משקפיים ורצים וצופים מבעדם על מגב — לאהוב ולצחוק.

הלק מלקוחותי אינו נפרד מן המשקפיים המופלאים הללו אפילו בשנתם — מה יפים אז חלומותיהם!

משקפיים ורודים קנו! איך זה מתקיימים בלא משקפיים ורודים?!...

ביום מן הימים

בוא יבוא ידיד־הנפש ויגיד:

— בי נשבעתי, כי מהיום והלאה לא אוציאה עוד דיבותי רעה עליך!

נציג השלטונות יבוא ויגיד:

— מרוצים אנחנו ממך במאוד־מאוד. אף פעם לא הטינו אוזן לרכילויות רעיך...

יבוא איש פשוט ובלתי־ידוע ויגיד:

— ביתי הוא ביתך, הבה ונגורה יחד! הנה, ה ל ח ם — לחמנו! שיגעם לך, שיגעם!...

אז יגיח רוצח האורב בלילות ויגיד:

— סלח לי, מחל לי! לעולם לא תפגע עוד ידי בבריות...

ועוד יבואו־נבואו רבים ואחרים וכל אחד מביניהם יביע וישמיע מלים נאות ולבביות...

ו — יקרה זה ביום מן הימים!

השיכור

בדד הייתי. זולתה — איש לא היה לי.

אהבתי ללטף מרותה התמירה. היתה היא קרירה, שקופה ומלאת־חן.

דבר־דברתי אליה:

— אשר לא הבאתי לך מימיך, אך ל ה י ו ת — לא אוכל בלעדיך...

היא התרישה.

אהבתי הרית שנדף ממנה, אם כי אחרים סטו ממנה בגועל...

נתקשרתי אליה. רק היא מסוגלת היתה להרגיע את כאבי.

ימים ולילות־הרבה בילותי איתה. לא פעם נטלה היא ממני את השכל הישר. אראז נהיו מעשי קלי־דעת. קרוהם־קרוה שעוברים־שבים נסתכלו בי בלעג:

— ש י כ ו ר !...

אחרים נתלחשו, כמשתתפים בצער:

— אדם אומלל !...

השתי את עצמי מבויש ושוב חיפשתי ונרואתים בה — בצנצנת־המשקה הצלולה...

עברית: חיים רבינזון

איזה פרליס

הנרי קיסינג׳ר - המדינאי כהיסטוריון

הנרי קיסינג׳ר

מקרה בדיר הוא, כשאישיותו של החוקר מעניינת את הציבור הרחב יותר מגוף של נושא מחקרו. זהו המצב ביחס לספרו של הנרי קיסינג׳ר על מטרניך*), שיצא לאור לפני עשרים שנה והוכה לתשומת־לב מרובה בימינו אלה, כשמחברו קצר הצלחות בלתי־משוערות בתור שר־החוץ האמריקאי. על מטרניך ותקופתו כבר נכתבו ועוד ייכתבו מחקרים אין־ספור. למקרא הספר אין הקורא הרגיל שואל מה „הריץ״ את המדינאי האוסטרי אלא מנסה לנחש מה „מריץ״ את ההיסטוריון, שהפך לשר־החוץ של האדירה במעצמות. מדוע נושא את שלוחת הקתידרה המכובדת בהארווארד ונטל על עצמו את מריטת העצבים וייגיעת בשר הרוח של הפוליטיקה. כתורת־עצק סנסציוניות שואלות ביותר משמץ רכלנות אישית: „האם חושב את עצמו קיסינג׳ר למטרניך מודרני״ ברם שאלות אלה לוקות בפשטנות־יתר.

ללא היכרות אינטימית עם קיסינג׳ר אי־אפשר לעמוד על הכוונות אופיו ולהשוותו לאלה של מטרניך. הדיוקן של מטרניך, כפי שהוא מצוייר בספר שלפנינו, הוא דיוקנו של שמרן ורציונליסט בנוסח המאה הי״ט, קר־שוב ומחושב, „ללא סנטימנטים״, היודע מה רצונו; לא איש הרגשות העזים והמהלכים הנועזים, אלא אמן הצימצום וההגבלה; לא גאון אלא בעל כשרון גדול. אין קיסינג׳ר עושה רושם כאילו כל התכונות האלה מצויות גם בו. יתירה מזו: הזירה הפוליטית נשתנתה ללא הכר. אפילו היה מטרניך „ראש־הממשלה של אירופה״, היתה זירת־פעולתו פרובינציאלית לעומת המדיניות הגלובאלית בימינו. ככל שהיו הבעיות דאז סבוכות, לא ריחפה מעל בני הדור ההוא האימה הגרעינית. לא הוטלה על המדינאים האחריות לקיומו הפיזי של כדור הארץ. באירופה הנינוחה של „הקונגרס הרוקד״ לצלילי הוואלס הווינאי, נתהלכו הדברים בין נשף לנשף. אילו קם מטרניך מקברו וראה את קיסינג׳ר בפעולה ודאי היה כאיש נדהם.

ואף על פי כן טוען קיסינג׳ר, שיש ללמוד לקח מן התקופה ההיא. וכי אפשר ללמוד מן הנסיון ההיסטורי, אף שאין המצבים זהים ואין ההיסטוריה חוזרת על עצמה. כך למשל יש הבדל בין היטלר לנפוליאון ובין קאסלריי (שר החוץ הבריטי דאז) וצ׳רצ׳יל. ובכל זאת אם זהות אין כאן אנאלוגיה יש ויש. אלא שעמים ומדינות זכרונם קצר ורק לעתים רחוקות לומדים הם לקח ומסיקים את הראוי להסיק מן העבר.

לאור האמור לעיל אין מטרניך ותקופתו אלא „משל״ או הדגמה, שבעזרתם מנתח את המיבנים של יחסים בינלאומיים בעתות־משבר. העבר הרחוק, אך לא רחוק מדי; האישים הבולטים, שעם כל ייחודם הפרטי, מסמלים גם רעיונות מדיניים מנוגדים — כל אלה מתאימים למגמה דידאקטית. בייחוד מתרכז הדיון בעשור השנים: מ־1812, היא שנת מפלתו של נפוליאון ברוסיה עד 1822, שנה שבה „התייצב המצב הבינלאומי, לאחר משבר ממושך והתגבש בדפוסים קבועים, שהחזיקו מעמד למעלה משנות דור (עד „אביב העמים״ ב־1848).

כך ניתן להבחין בחיבורנו שני רבדים: מצד אחד תיאור מפורט מאד (ו„מתועד״ על־ידי ביבליוגרפיה מרשימה) של הסבך הפוליטי דאז וכן ניתוח אופיים ומניעיהם של גיבורי הדראמה. מצד שני — פרשנותו של המחבר, המביע על סבך „מקרה פרטי״ זה להכללות, היפות גם למקרים אחרים. אם נדלה את הפרשנות הזאת מתוך הטקסט, יצטייר לפנינו בבירור, השקפת־עולמו ותפיסתו המדינית של ההיסטוריון קיסינג׳ר ואולי גם של שר־החוץ קיסינג׳ר.

יש אשר המחבר מביע את דעותיו בצורת אמרות־כנף מבריקות או אפוריזמים, שאף מהם ניתן לצרף אנטולוגיה קטנה. לדוגמה: אבדן האשליות הוא המשבר הקשה ביותר בחיי אנשים ועמים גם יחד. או: סדר־עולם מתפורר, קשה לו להשלים עם התפוררותו, כשם שאי־אפשר לו לאדם לדמיין את מותו שלו. אשליית־הקביעות היא אולי המיתוס העיקרי שלנו שבגינו החיים הם נסבלים.

מה ראה קיסינג׳ר להעריך הערכה כה מופלגת את מטרניך, אותו שר־של ערמומי, שאף מינה את עצמו ל„שומר של אירופה״ וכך שנות שלטונו גלמם עד הרמה בתנופת המהפכנות? וכי נסיונו העיקש להחזיר את הגלגל אחורנית, או לפחות לעצור את שני המזוות המניעים של המאה הי״ט: הליבראליזם והלאומיות — לא היה קרב אבוד מראש?

לצידוקם של מטרניך ועמיתו האנגלי קאסלריי, מתבונן קיסינג׳ר בפירות מאמציהם. הרי צרפת המהפכנית, בלהט יעודה המשיחי, הביאה על אירופה עשרים השנים שנות שפיכות־דמים ומלחמה בלתי־פוסקת בניצוחו של נפוליאון. ואילו שני המדינאים השמרנים ועמיתיהם שיקמו את אירופה וכוננו אותו הסדר, שבקווים הכלליים החזיק מעמד בדיוק מאה שנה: 1815—1914. על אף כל הליקויים האין זאת תעודת־שפיות, איננו חושו המידה? האם מאה שנות שלום (יחסי!) „הולכות ברגל״?

צרפת המהפכנית והנפוליאונית היא דוגמה, למה שקיסינג׳ר מכנה בשם „סיטואציה מהפכנית״ ביחסים בינלאומיים. כל זמן שקיימת מסגרת משותפת, המושתתת על קונסנזוס, עקרונות ו„כללי־משחק״ מקובלים על הכל — ניתן לפתור את הסכסוכים באמצעות הדיפלומטיה, שהיא מכשיר המדיניות. אולם כאשר אחת המדינות (במקרה דנן: צרפת) כופרת בסדר הבינלאומי המקובל, אין היא מבקשת תיקון המעוות על־ידי הדיינות ופשרה הדדית, בתוך המסגרת, אלא שואפת להריסתה של זו. במצב כזה אין משא ומתן דיפלומאטי אפשרי ונשארת רק אופציה אחת — המלחמה.

אולם דוגמתו של נפוליאון מוכיחה את המיגבלות של שימוש בכוח. את הארציות של כיבוש, שאין העמים הנכבשים משלימים עמו, את שגב כביכול שב„בטחון מוחלט״, המושג על־ידי „ניטרול״ גמור של כל היריבים. „בטחון מוחלט״ כזה של מדינה אחת פירושו אי־בטחון מוחלט של כל האחרות — ועל כן אינו מוביל לשלום אלא למלחמה.

הבטחון האמיתי לא יכון אלא על־ידי הכרת כל הצדדים במיגבלותיה, על־ידי איזון ושיווי־המשקל של כל הכוחות, על־ידי כיבוד המסגרת הבינלאומית המשותפת. מכאן הפאראדוכס: ההסדר היציב הוא זה שלפיו כל הצדדים חשים את עצמם במקצת „בלתי־מרוצים״, אך לא עד כדי רצון לבעוט ולהפוך את הקערה על פיה. אילו השיג צד אחד את כל משאלות־לבו, היו כל האחרים חשים את עצמם מקופחים ועל־ידי זה שוב היתה נוצרת אותה „סיטואציה מהפכנית״, המובילה למלחמה. הבסיס להסדר יציב הוא על כן הבטחון היחסי או אי־הבטחון היחסי של הכל.

העימות בין נפוליאון ומטרניך, בין המנהיג הכאריזמטי והמדינאי, הוא עימות בין שתי השקפות־עולם קוטביות, כשם שהגיון־המלחמה הוא הקוטב הנגדי של הגיון־השלום. הלוחם שואף לנצחון; איש השלום לסדר ויציבות שבאיזון הצריך.

בבקשו את הבסיס המשותף לשיקום אירופה, נאחז מטרניך בעקרון „הלגיטימיות״ או החזרת העטרה ליושנה. בהקשר זה כותב קיסינג׳ר, שהמדינאי בונה מן החומר המצוי בידו. המונרכיה האוסטרו־הונגרית היתה במאה הי״ט אנאכרוניזם, שריד של ימי הביניים. היא היתה בליל־עמים שרק כתר בית האבסבורג איחדם. היכול היה מטרניך לדבוק, למשל בזכות ההגדרה העצמית הלאומית של עמים, בלי להביא מדינה כזאת לידי התאבדות? וכי נדרוש ממדינאי שיזום את התאבדות מדינתו? בתמרוניו הצליח מטרניך להאריך את קיומה של המונרכיה למאה שנים נוספות.

הוא הדין בהתערבותו של מטרניך בעניינים הפנימיים של מדינות אחרות, שבמשמע האנגלי הסתייג ממנה. עמידתו של אוסטריה הכתיבה מדיניות כזאת. ואילו במחמה של אנגליה, המבודדת על האי שלה (בימים הטובים ההם) הכתיבה מדיניות של אי־התערבות. המצב האובייקטיבי של אוסטריה קבע במידת־מה את מהלכיו של מטרניך, אף שהוא היה שמרן מתוך עקרון וראה במהפכה הפרת חוקים אוניברסאליים של חיי החברה והיקום כולו. ואילו קיסינג׳ר גורס שמסורת „בריאה״ אינה מאובנת, אינה מתנגדת לתמורה, אלא מחייבת דרכים זהירות ולא מהפכניות להשגת התמורות אלה.

בספרו חוזר הרעיון התנ״כי העתיק של המיפגש הטראגי בין נביא וכהן או נביא ומלך (בגלגולו המודרני: מדינאי). הנביא נכסף לנצחי ולמוחלט; חזונו הוא אמת־מידתו היחידה. ואילו המדינאי נאלץ לפשר בין המצוי והרצוי, בין הצדק המוחלט והיחסי, תוך ויתור על שלמות מוסרית, שאינה כלל בת־השג.

ואף על פי כן, אם בזכות מאמציו של מדינאי מחונן ניתן לחיות בעולם הזה במידה סבירה של שלום ובטחון — דיינו. ספרו של קיסינג׳ר הוא איפוא דוגמא של מחקר היסטורי שבזמן היכתבו, אולי לא שיער מחברו, שהוא עתיד להתנסות הלכה למעשה ביישום העקרונות המדיניים, שהוא מנתח אותם כאן מבחינה תיאורטית.

*) Henry A. Kissinger: A World Restored, 1973.

([illegible])

[...]ביב עקרוני

[...]י המלחמה בעיני הילד

[...]נסקי:
[...] הצבועה.
[...] אהרן בר.
[...] תמוז, 1974.

[...]ים לאחר הופעתו באנ־[...]ור בעברית אחד הספרים [...]מרגשים ביותר, שנכתבו [...]פור הצבועה" כאת יזי־[...]ינו רומאן רגיל, שאדם [...] בו ולשכוח את פרקיו [...]חר שסיים את קריאתו. אין הקורא יכול להינתק [...]קריאה, ומשתמה הקרי־[...]גליו, כי כל עולמו וכל [...]איכלו בעבר עולם זה [...]עלמו, ובבקומם ניצבים [...]כתם המזוועת מראותיו [...]דמותו של הילד בדרך [...]מתוותו.

[...]להמת העולם השניה [...] של הילד בן השש [...] מביתם, כדי שימ־[...] באחד הכפרים הרה־[...]ולניה. ברור היה להם, [...]בביה היא מרבת סכ־[...]יית הגורל היא, שה־[...] לעולם אימים אכזרי [...] במקרה הצליח להי־[...] עד לאחר תום המל־[...]יורי שאליו הגיע הנער [...] הנידחים והנחשלים ב־[...]נה כולה וכאילו נעצרה [...] במשך מאות בשנים [...]ת שרוי בימי הביניים. [...] רחוקים מבורכים ע־[...] גישה אליהם היתה ב־[...]ות וסבוכות. בתי־חולים [...] לא ... מצויים כלל; [...] לא היה בבהים. רוב [...]זיו בשני מרוד, שכן [...]זה גרדעה ליבולים הד־[...] ביותר. שטפונות קבר־[...] מנעו פיתוח החקל־[...]ה שפלות, בורות וזוה־[...] וכשונים הפכו את ה־[...]י אלה לסיום. הנער [...]זה בבית של זקנה [...] ההוהדה אותו תכופות [...]ום של איכרי הכפר, [...]דבות שטנית — יהודי [...] בימים ההם עוד הא־[...]וריו עשויים לחזור ול־[...]קחתו הביתה. ראשיתן של ההר־פות החלה עם מותה של הזקנה ובריחתו מן הבית. המון איכ־רים הבחין בו וסקלו באבנים — „לפתע התפרץ לעברי מתוך הה־מון איכר ובידו שק מארג גס. הוא אחז בצוארי והעלה את ה־שק על ראשי, הטילני ארצה, גלג־לני, ולש את כל גופי בעפר הש־חור והמבחין.

חבטתי לכל עבר בידי וברגלי, נשכ־תי ושרטתי, אך ספגתי מכה בשרפי הכרתי אבדה". לאחר־מכן נקנה הנ־ער ע"י רופאת־אליל, שהדריכה אותו בדרכי ההסתגלות לחיים הקשים ופעם אף קברה את כל גופו — מלבד הראש — באדמה, כדי לרפאותו מגיפה שפשטה בכפר. אולם להקת עורבים הבחינה בו — „עורב אחד עצר ממש לפני פני. צעקתי לתוך פרצופו, אך הוא רק הזיז מעט את ראשו אחורה ופשק את מקורו. לפני שהספקתי לצעוק שוב, ניקר בראש־שי ובמקורו הופיעה קווצה משע־רי. שוב היכה בי במקורו... אול־גה מצאה אותי בלב להקת העור־בים הרוחשת. הייתי כמעט קפוא ובראשי היו חתכים רבים וצמר־קים ממקורי העורבים". זמן מה לאחר־מכן גר הנער בביתו של טוחן פרימיטיבי, שניקר במו־ידיו את עיני אחד מפועליו, לאחר שח־שד בו כי נתן עיניו באשתו. ברי־אליזם קר ומזעזע מתאר הנער את אשר ראו עיניו בהתבוננו מן הצד במתרחש — „גלגלי העיניים נתזו על הרצפה. הלכתי סביבם והתבוננתי במבטם הקבוע במ־קום אחד. החתולים גם בהתירות למרכז החדר והלוו לשחק בהם כאילו היו פקעות של צמר. האי־שונים נצמצמו והפכו לחרכים דקיקים. החתולים רחרחו בעיניים, ליקקו אותן בלגלון והעבירו אי־תן בעדינות זו לזה בכפותיהם המרופדות". הוויה מזוהה עבר ה־נער. כאשר גר בקתתו של לוכד הצפורים, ותפקידו היה להכין מל־כודות לצפורים. מכמו למד לדעת הרבה על אורחן ועל ריבבן של הצפורים השונות. לימים, בשל אה־בה נכזבת, עשה איש הצפורים מעשה אכזרי ביותר. הוא תפש צפור כלשהי, הפכה על גבה וצ־בע את ראשה, את חזה ואת כנ־פיה, עד שנראתה ססגונית ונה־דרת מזר של פרחי בר. אז שיחרר את הצפור והיא עפה בשמחה לע־בר בני מינה. אולם הללו תגו סביבה בתמהון והחלו להבותה במ־הירות מחצת, עד שנצואה ארצה — „כשמצאנו לבסוף את הצפו־רים. הצבעות היו הן בדרך כלל מתות. הוא נהג למנות ברוב תא־וזה את מספר הפגיעות שספגה הציפור. הדם שטיפטף מבעד לנו־צות הצבעות המים את הצבע והכ־תים את ידיי". מוטיב הציפור ה־צבועה שנותן את השם לספר כולו, ולאחר שנים, כשהנער נמצא על־ידי הוריו, הוא מרגיש עצמו קרוב מבחינה נפשית לאותן ציפורים — „הבטתי בפניה הנבוכים של הא־שה, אמי, ובידו הרעדת של ה־איש, אבי, שלא ידעו אם ראשים הם ללטף את ראשי וכתפי, וכזה פנימי כלשהו עצר בעדי ואסר עלי לברוח. הייתי כציפורי המ־צוידות של לק (איש הציפורים), שנמשכו אל בני מינן בכבלים בלתי נראים".

בתוך מסכת ארוכה זו של מע־שי זוועה וסבל, שהלכו ורבו לאחר שהגרמנים חדרו יותר ויותר לשטח הכפרים והפרטיזנים לער־מתם חיסלו בהתמדה משתפי פעו־לה — בוקעת לעתים גם קרן אור של אנושיות. הנער נתפש ע"י הגרמנים. חייל נצטווה לצאת עמו מחוץ ליישוב ולחסלו. אולם הוא מחליט לחוס עליו — „כש־התחלתי מתרחק חייך החייל בוד־בירות בפעם הראשונה. בהגיעי לקצה הסוללה הבטתי אחורה. הוא עדיין נח שם חסר תנועה. כתמנמם בשמש החמימה... בעודי מאזין לקולות היער שמעתי שתי יריות בכיוון מסילת הברזל. מן הסתם עשה החייל כאילו הוא מוציאני להורג". סאת צרותיו של הנער הגיעה לשיאה כאשר נצרי הכפר לקחוהו אל הקרח, מצאו פתח והרחיבוהו. הם הכניסו אותו אל מתחת לקרח ובמוט דחפוהו פני־מה כדי שלא יוכל לצאת: „הקור אפפני. מוחי החל קופא. החלקתי מתחת לקרח, נחנק מחוסר אויר... ...ראותי כבר חישבו להתפקע ר־כמעט שפערתי את פי לבלוע כל דבר שיבוא אל תוכן, כשלבסוף הגעתי אל הפתח. בדחיפה אחת נוספת השחלתי ראשי דרכו וב־לעתי אויר, שטעם לי כמרק חם. אחזתי בשוליים הדקים ונשמתי בלי להגביה ראשי יתר על המי־דה... רק פני היו חיים עדיין, שאר גופי מת. לא הרגשתי אותו כלל. הוא הפך לחלק מהקרח ש־סביבי ...הצצתי בזהירות על פני הקרח וראיתי את הנערים נעל־מים במרחק". הוא אמנם ניצל אף הפעם בעזרתה של כפריה טו־בת לב, אך קולו אבד לו, הוא הפך לאילם.

הצלתו חלה עם הופעת הצבא האדום והיהודי פולין משול הנא־צים. הוא מאומץ על־ידי חיילי יחידה סובייטית והופך למעריצם. חלק זה של הספר אמנם אותנטי בכנותו, אך פחות חזק מבחינת דרך ההבעה הריאליסטית של ה־קטעים הקודמים.

בסוף הספר הוא שוהה בבית יתומים, מתגלה על־ידי הוריו הא־מיתיים, שהשכבהו למת, אך אינו מסתגל שוב לחיים נורמליים. כתו־צאה מזעזוע קשה בעת נפילת שלג חוזר אליו במפתיע כוח הדי־בור — „דיברתי בקול רם ושר־תי... מהר ככל שיכולתי... נוכ־חתי שוב ושוב להוכיח לעצמי, כי שלי הוא הדיבור ואינו אובד ל־שוב ולחמוק מבעד לדלת הנפתחת אל המרפסת". במלים אלה מס־תיים הסיפור, והקורא נשאר תוהה — האמנם קרו במציאות כל הדב־רים המתוארים כאן. ואם אמנם קרו הדברים ונער זה הצליח ל־היוותר בחיים למרות הכל, וכי אין זו עדות נוספת לעוז רוחו של האדם ולרצון האיתנים שלו להיאחז בחיים כנכס האחרון שנו־תר לו.

בשערי ספרים חדשים

מלחמת יום־הכיפורים ויהדות העולם

The Yom Kippur War: Israel and the Jewish People. Edited by Moshe Davis. Arno Press & Herzl Press; New-York, 1974. 362 pp.

שבועות מספר לאחר הפסקת־האש באוקטובר 1973 זימן נשיא המדינה אפרים קציר כמה עשרות חוקרים, אנשי־רוח ופעילי־ציבור מכל העולם לשלושה ימי־עיון בירושלים, לשם חילופי־מידע והערכה בקורתית על מלחמת יום־הכיפורים ועל הרושם שטבע מאורע זה בתודעת הקיבוצים היהודיים ברחבי־תבל.

הספר שלפנינו הוא אחת מתגובותיו של סמינאר זה, שאורגן ונוהל בידי פרופ' משה דייויס מן המכון ליהדות זמננו באוני־ברסיטה העברית, העושה עתה בשתי שנות־שבתון בארה"ב.

שלושה נושאים עיקריים נדונו בימי־העיון: תהודת המל־חמה בתפוצות ישראל, התגובות הספציפיות של חוגים אינטלק־טואליים, הן יהודיים, הן לא יהודיים, הערכת מעמדה ובציפיותיה של יהדות העולם בעקבות המלחמה.

בכרך — הערכות־מצב של חוקרים מובהקים ומנהיגי־קהי־לות, וכן תגובות רגשיות, בלתי־אמצעיות, של סטודנטים, מת־נדבים ועולים חדשים, — כפי שנאספו והוקלטו בידי המחלקה לתיעוד שבעל־פה (Oral Documentation) שבמכון ליהדות־זמננו.

מלחמת יום־הכיפורים היתה — כדברי העורך פרופ' דייויס — נקודת־מיפנה: „גם פרק־מסכם וגם התחלה חדשה בפרשת היחסים שבין יהודי התפוצות ומדינת ישראל"... „ההיסטוריה היהודית היא היסטוריה גלובאלית בחלל ובזמן". ספר זה, שחובר והותקן בימי־תהודה, מתאר ומפרש שעה הרת־עולם שתישאר חרותה לעד בתודעת היהודים.

הספר יצא לאור מטעם המכון ליהדות זמננו. המו"ל, „ארנו פרס", הוא חברה־בת של „ניו־יורק טיימס".

הבריאה, האדם וחירות הרצון

פרקי בראשית במחשבת ישראל. מאת אשר בר־זוא. אוצר המורה — הוצאת הספרים של הסתדרות המורים בישראל. תל־אביב, תשל"ג. 259 עמ'.

עניינו של הספר, כדברי המחבר במבואו, הוא „ארבעה נושאי־יסוד ביהדות לפי סדרם המקובל בפרקים הראשונים של ספר בראשית: בריאת העולם, אדם, שבת, קין והבל (הנושא האחרון כולל גם דיון בשאלת חירות הרצון על יסוד הכתוב בבראשית ד', ז'). נושאים אלה מועלים כפי שהם משתקפים ברצף התפתחותה והתגבשותה של היהדות במשך הדורות בענפיה העיקריים — באגדה, בפילוסופיה היהודית הדתית על שלוש תקופותיה, (ההלניסטית, ימי הביניים, העת החדשה) בקבלה ובחסידות, בפרשנות־המקרא המסורתית ובמחקר המדעי..."

מבחינה מיבנית, הספר הוא „מזיגה של אנתולוגיה והסברה". פרקי־מקורות שקורא בן־זמננו יכול לקולטם על־נקלה, בייחוד דברי אגדה, מובאים כנוהגתם, עם פירוש מועט והומור־רקע היסטורי. מה שאין כן דברי־הגות, הן ישנים הן חדשים, שהמ־חבר העדיף להגישם („בשל קשיים מיתודיים ולשוניים") בדרך של הרצאה תמציתית ומסכמת, בסגנון שווה־לכל־נפש.

מומלץ כספר־עזר למורים ולתלמידים־מתקדמים — וכקריאה מהנה ומעשירה לכל המבקש להכיר סוגיות־יסוד ביהדות. בעיר רק הערה אחת. אף־כי ציינו לשבח את הסגנון השווה־לכל־נפש, שאלה היא אם באמת הצורך המחבר להרחיק־לכת ב„פאראפרזה מודרנית" של מקצת מדברי האחרונים (כגון הגר"א מווילנה או גדולי החסידות). יכול היה ליישר את ההדורים הלשוניים־החבוריים וההבעה לקיים את רוחו ורוחו של נוסח המקור. והרי לא חסרים לנו מופתים לצורות־עיבוד כאלה: שטיינמן (כתבי המגיד מדובנא), מעשיות מרדכי בן־יחזקאל, וכמובן — עגנון ב„ימים נוראים" ובכל רחבי יצירתו.

ר"י

ע. כרמל

ביקור ב„לובר" — שאווירתו השתנתה

בפאריס השרויה כיום בציצומו של פיתוח אורבאני, כשהרובעים ה־היסטוריים נהרסים בזה אחר זה — רבים הם המחפשים אי שקט שם יוכלו לחיות שנות מספר באווירה הרגועה של ימים עברו, הרחק מן הבולדוזרים והמנופים. מ־1793 שנת פתיחתו של מוזיאון ה„לובר" ל־קהל, הוא לא השתנה. נפתחו אול־מות חדשים, שונה מיקומן של תמו־נות, אך האווירה הכללית במוזיאון הענק לא ידעה תמורות גדולות. על כן נמשכנו שוב ל„לובר", ה־זכור לנו עוד מביקורנו הראשון ב־עיר, בתחילת שנות החמישים. ה„לובר" נשאר בזכרוננו כמוזיאון שקט. באולמות הארוכים נראו אנ־שים בודדים, אמנים על פי רוב, שלעתים עסקו בהעתקת היצירות ה־קבועות על הקיר.

לפני ה„מונה ליזה", שהיתה תלויה בתוך שורה ארוכה של תמונות אי־טלקיות, נראתה תמיד קבוצת־מבק־רים קטנה, מ־5 עד 10 אנשים. זה היה אז ה„קהל" הגדול של ה„לובר", ובצם הפובבה שקבוצת אנשים נר־אית מבוקר ועד ערב בפני יצירת אמנות, היוותה „אטרקציה" בפני עצמה, עליה הירבו לדבר.

תיירים מן העולם כולו

המבקר ב„לובר" כיום, מוצא אווי־רה שונה לחלוטין. ראשית בגלל מספר המבקרים: התיירות בעולם מתפתחת משנה לשנה, יותר ויותר אנשים נוספים לראות ארצות נוס־פות. שנית: פירסומו של ה„לובר" בעולם הולך וגדל. לא מכבר חזרה ה„מונה ליזה" מסיבוב בעולם, ש־הגדיל עוד יותר את יוקרת המוזי־און המשכן אותה. ביפאן, כמליון אנשים רכשו כרטיסים כדי להזין את עיניהם בתמונה, ואילו במוסקבה 300.000 איש רצו לזכות בחוויה.

כתוצאה מכל אלה, כל תייר הבא לפאריס אינו רוצה להחמיץ את ה־הזדמנות לראות את המוזיאון רב־היוקרה. אולמות־הציור, בעיקר ב־חודשי הקיץ, הומים מאדם יותר מ־מדרכות ה„שאנז־אליזה". בכל עבר קבוצות־תיירים עם מדריכתם, המס־פרת להם בשפתם על המוזיאון. כל קבוצה נחפזת להספיק לראות כמה שיותר, שכן האוטובוס ממתין ועוד מספר מקומות רשומים בתכנית־היום. לעתים מגיעות קבוצות אחדות בבת אחת, לאותה היצירה, ואז נשמעות באולם שפות שונות בעת ובעונה

מכתב מפריס

אחת, והתיירים, שרבים מהם מחוי־קים בתיקים הכחולים הנושאים שם של חברת־תעופה בינלאומית, מוצ־אים עצמם בתוך ערב־רב של אדם, כמו בשוק.

חמש קופות כבר נפתחו — במקום אחת הזכורה לנו מביקורנו הראשון במקום — ואף הן אינן מספיקות למכור כרטיסים לאנשים רבים כל כך, שכן למעלה ממליון מבקרים נכנסו ל„לובר" בקיץ 1974. הלחץ יוצר עצבנות האי־סדרים, העומדים בניגוד כה משווע להדר הארמון ה־עתיק. בעבר ידעו לתכנן ולהקים דברים כה נהדרים, ואילו בהווה שוב אין מסוגלים להשתלט על מכי־רת הכרטיסים בלבד.

פרט מעניין הוא שהפעלת המוזי־און עברה לידי נשים. פה ושם עדיין נראים כמה שומרים ישישים, אשר בקרוב יצאו לגימלאות. במקומם תבואנה נשים, אשר כבר חולשות כאן על כל הקשר במגע עם הקהל: הן המוכרות את כרטיסי־הכניסה, הן הניצבות ליד הכניסות, המוכרות אל־בומים, תמונות־אמנות, גלויות מצו־ירות, מעל דוכנים שהוצבו בכל מקום, הן הממונות על נחינות ה־אינפורמציה, והמשאילות רשמקולים קטנים, אותם המבקרים נושאים על כתפם, ושומעים, בעת הסיור, הס־ברים על התמונות, בשלוש שפות: צרפתית, אנגלית וספרדית.

תכנון מחודש למוזיאון

ברם לא רק האווירה משתנה, אלא גם המוזיאון עצמו. מכיוון שהוא לא תוכנן כעולם בכללותו, אלא התרחב מפעם לפעם בהוסיפו לעצמו אול־מות חדשים מארמון ה„לובר", (כיום רק כחצי מן הארמון שייך לו, ומדב־רים רבות על הצורך להוציא את משרדי הממשלה, השוכנים בחצי ה־שני, כדי להפוך את הארמון כולו למוזיאון הגדול בעולם), נוצר מצב של מיעוט תיכנון. האוספים הלאו־מיים מפוזרים, וצריך לחפשם באו־לכות אחדים.

רק מחלקת העתיקות, שבה רוב המוצגים קבועים בקיר, אינה משנה צורה. כאן קשה מבחינה טכנית, ל־הכניס שינויים, ומצד שני גם קשה כיום להשיג עתיקות מצוינות. כל מה שנמצא כאן הוא מן הבאות ה־קודמות, כאשר אפשר היה לחפור ב־ארצות שונות, ולהביא את הממצ־אים לפאריס. כיום, כל ארץ חוק־קה חוקים האוסרים על הוצאת עתי־קותיה, ומוזיאון אינו יכול לרכוש ממצאים מוברחים.

ואילו במחלקת הציור, שהיא הגדו־לה ביותר, רבה התכונה: משנים את מיקומן של תמונות, מכספים את האולמות ומתקינים תאורה מודרנית. בנוסף לשיפוצים אלה, קיימת תכנית גדולה לארגון מחודש של מחלקת־התמונות, ההוהה כיום מבוך ממש, ובעיקר למבקר במוזיאון בפעם ה־ראשונה.

באחד ממסדרונות המוזיאון אפשר לראות את תיכנונם של אולמות־הציור בעתיד. מצד אחד נראית ה־תכנית כיום, בה האוספים מפוזרים, ואילו בצד השני אפשר לראות את הכנית המוזיאון כפי שיהיה בעתיד, מאורגן טוב יותר, מבחינת מיקומם וריכוזם של האוספים הלאומיים.

אל־נכון, רק בעוד שנים יהיה הדבר לעובדה קיימת. על כן מתפ־שים, בינתיים, דרכים כדי לעזור למבקר להתמצא במוזיאון, שחסרונו היחיד הוא: ממדיו. אין אפשרות לראות את כולו, וקשה למצוא את האולם המעניין במיוחד את המבקר. אחד החידושים העיקריים הוא: ב־כניסה לכל אגף ימצא המבקר דפים מוקדשים לאותו אולם, עם תכנית מבוירות ורפרודוקציות של היצירות העיקריות המוצגות בו.

הדפים הראשונים, המוקדשים ל־אולם הקרוי „הגלריה הגדולה", שבו המוצגות של אמנים צרפתיים מן ה־מאה ה־17, כבר פורסם. לבחור את האמנים המצוינים אותו — או לפ־נות לאגף אחר. ההנהלה מבטיחה שתמשיך לפרסם דפים אלה, המבקר יוכל לקחתם עמו ולשמרם כמזכרת מביקוריו במוזיאון — אם אין ביכול־תו לרכוש את אחד המדריכים ה־מצויירים והצבעוניים, בשפות שו־נות, הנמכרים על דוכנים רבים.

בעיות חדשות

עליית מספר המבקרים עד לממדים כה גדולים — עשרות אלפי אנשים נמצאים בקיץ במוזיאון — יצרה בעייה עליה לא חשבו מעולם: ה־טמפרטורה עולה בגלל נוכחות ה־המון באולם, ויורדת בבת אחת עם יציאתו. דבר זה — כך מסתבר — מזיק להמונות. הן זקוקות לטמפר־טורה ממוצעת, ובעיקר שאינה מש־תנה בפתאומיות.

התמונה הראשונה שזכתה לתנאים אידיאליים אלה, היא כמובן ה„מונה ליזה". הכניסוה לתוך ארון־זכוכית גדול שנבנה במיוחד עבורה. בתוכו, הטמפרטורה אינה משתנה לעולם. כל התמונות זקוקות להגנה כזו, אך עדיין יחלפו שנים רבות עד ש־יימצאו האמצעים לבצע את הדבר באשר למספר גדול של יצירות מופת שבידי ה„לובר", למשל רמברנדט.

המודרניזציה ניכרת בתוך המוזי־און בצורות שונות, ובין היתר ב־הצגת סרטים על אמנים. המבקר ש־עייף מסיוריו במוזיאון, יכול להכנס לאולם, לשבת בניחותא ולראות סר־טים על ואטו, פוסאן, קורבה וכו'.

בחיצוניותו המוזיאון כמעט ואינו משתנה, אך בפנים האווירה שונה לחלוטין מזו שבשנות ה־50. הרי עוד דוגמה: לפני שנים מספר היד־שו, בבחינת נסיון, פתיחת קפה קטן. הניסיון הצליח עד כדי כך, שבית־הקפה הקטן הפך למסעדת „שרות־עצמי", וחסידי כרעי־התרנגולת מרו־בים אפילו מחסידי ה„מונה ליזה". מאות אנשים יושבים בתוך אולם, ועל מרפסה עתיקה שמאז בניית ה־ארמון לא מצאו עבורה כל שימוש.

הכל משתנה בפארס: אבל מי שיער שבתוך ה„לובר" אפשר יהיה לסעוד ארוחות־צהרים, ושאווירתו תשתנה עד כדי כך?

הוצאת הקיבוץ המאוחד
רח' נהרדעה 15, טל. 225222

ספרי לימוד ועזר לשנת הלימודים תשל"ה

מדע, טבע וחקלאות
עקרונות האלגברה א', ב', ג' / ז. נצר
כימיה כללית א', ב' / ז. נצר
זואולוגיה א', ב' / י. מרגולין
פרקים בביולוגיה של התא / צ. דורמן
זוחלים / אל. ברש; י.ח. הופיין
אנטומיה של הצמח / א. פאהן
שיעורים בתורת הקרקע / י. נוי
מבוא לתולדות היחסים האגרריים במזרח התיכון / ג. בר
החקלאות בישראל / ש. פוהורילס
שבעים ושבע שיחות על טבע א', ב' / ע. אלון

קורות ישראל וידיעת הארץ
מחקרים בתולדות ישראל א', ב' / ג. אלון
תולדות היהודים בא"י בתקופת המשנה והתלמוד א', ב' / ג. אלון
הציונות — מאסף לתולדות התנועה הציונית והישוב היהודי בא"י א', ב', ג'
התעודות למרד החשמונאים / מ. שטרן
שבילים במדבר / ע. אלון
ישובי המיעוטים בישראל / ע. הראובני
הישובים בישראל ואתרי עתיקותיהם / ע. הראובני

היסטוריה כללית
דברי ימי רוסיה א', ב', ג' / ו.א. קליוצ'בסקי
המהפכה הצרפתית / א. סובול
פשוטי העם ברומי / צ. יעבץ
המאבק על השלטון באירופה / א.י.פ. טיילור
ערביי המזרח התיכון / ג. בר
תולדות המחשבה הכלכלית / אריך רול
תורת התפתחות הקאפיטליזם / מ.פ. סוויזי
מארסיליוס איש פאדובה / מ. דורמן

ספרות
עידן החשד / נ. סארוט
יסודות הטרגדיה / ד. קרוק
שמואל הנגיד / י. לוין
אברהם אבן־עזרא / י. לוין
על מות / י. לוין
על ש"י עגנון / ד. סדן
שקספיר עולמו ויצירתו / א.א. מנדילוב; א. שלוי
דוסטוייבסקי, קאפקא, בקט / מ. מגד
ללא מוצא / ג. שקד
ארבעה סיפורים / ס. יזהר
שמחת עניים / נ. אלתרמן
השיר על הרבי מראדזין / י. קצנלסון
השיר על העם היהודי שנהרג / י. קצנלסון
ילקוט לבית הספר (מבחר) / י.ח. ברנר
אנשים אחרים (מבחר) / ע. עוז
עיר שאין בה מסתור (מבחר) / י. אורפז
אנג'יוקסיל תרופה נדירה (מבחר) / ב. תמוז
חצות היום (מבחר) / א. מגד
אחות רחוקה (מבחר) / ח. ברטוב
השואה בשירה העברית (אנתולוגיה)
ספרים של המחלקה לספרות תורנית — משרד החינוך
הרמ"א / ד"ר הורוביץ
דמויות בתרבות ישראל בימי הביניים / א. שטאל
בין אדם לחברו / א. שטאל
שירת ישראל בספרד / א. שטאל

מחזות
יוליוס קיסר / שקספיר
הקמצן; החולה המדומה; דון ז'ואן / מולייר
כנרת, כנרת; משפט פיתגורס; אסתר המלכה; פונדק הרוחות / נ. אלתרמן

לשון עברית
ודייק / י. בהט, מ. רון
שער לעברית א', ב', ג' / מ. רון
תורת ההגה והצורות / י. בלאו
הצירוף הפועלי / א. רובינשטיין
התגבשות הדקדוק הנורמטיבי / מ. בן־אשר
עיונים בתחביר העברית החדשה / מ. בן־אשר

ענת פיינברג / גלויה מלונדון

התזמורת הפילהרמונית המלכותית

התזמורת הפילהרמונית ה־מלכותית היא אחת משלוש התזמורות הנודעות בלונדון. בימי הנהלתו של סר תומאס ביצ'ם היתה התזמורת אולי הטובה שביניהן. עתה, בזכות אישיותו המיוחדת במינה של אנדרה פרוין (שביקר בארץ לפני כשנה) אשר כבש את לב הקהל האנגלי בנינוחו החזי־נניים, בקסם רוחו הצעירה (אף כי הוא עצמו מתקרב אל שנות החמישים) ובהליכותיו הבלתי מנופחות — אוחזת בשרביט הבכורה התזמורת ה־סימפונית של לונדון. אך מע־מד הבכורה עובר מידי כמה שנים אל האחיות האחרות, והדברים הבאים תקפים בוד־דאי גם לגבי התזמורות שהן עתה חביבות הקהל. קהל מנויים כמו לתזמורת הפילהר־מונית הישראלית אין, כידוע, לשום תזמורת בעולם, בלונ־דון אין מנגנים אותן יצירות ערב אחר ערב. כל תזמורת מנסה „לצוד" את חובבי המו־סיקה, בהציעה יצירות אהו־בות על הקהל לאו, לעיתים רחוקות למדי, יצירות מירורת) או שמות של מנצחים דגולים וסולנים ידועי־שם. מיותר ל־ציין, שרשימה מפוארת כמו רשימת האמנים המופיעים מדי שנה לארצנו — יש אולי רק לשתיים־שלוש מן התזמורות בעולם. הוצאותיה הכספיות של תזמורת הן איפוא עצומות, ובדו"ח התזמורת הפילהרמונית המלכותית שראה אור לפני ימים אחדים, מצאתי כמה פר־טים מעניינים:

כמו התזמורת שלנו נתמכת גם התזמורת האנגלית הנ"ל על־ידי מועצת האמנות של ה־עיר לונדון; אך מסתבר שהרף התמיכה הנכבדה למדי, „מפר־נסת" התזמורת בסופו של חש־בון (שמונים אחוז) את עצ־מה: מכירת כרטיסים, חוזים מסחריים כהקלטות, הופעות בטלוויזיה וברדיו וסיורים ב־יבשת ומעבר לאוקיינוס האט־לנטי. מחירי הכרטיסים אינם זולים והם נעים בין 1.5—5 שטרלינג ויותר (בין 15—50 ל"י שלנו, לערך). אחת ממ־כות האינפלאציה באנגליה הוא מס־ערך־מוסף שהוטל (עד כה בשיעור עשרה אחוזים ועתה — בשיעור שמונה אחוז) על כל הוצאות השירותים למיניהם, ומסתבר — גם על קונצרטים. המס מייקר כמובן את מחירי הכרטיסים ויש גורסים כי אנשים מדירים רגליהם מאר למות הקונצרטים גם בשל כך.

אך הבה נעיין לרגע בכמה פרטים מעוררי עניין: כשניצח סטוקובסקי הנודע על התז־מורת אשתקד — גרם לקר־פת התזמורת הפסד (!) בסך 2000 שטרלינג, ובקונצרט מיר־חז, בו הושמעה המיסה ה־גלגוליתית של יאנאצ'ק, וה־שרביט היה בידי רודולף קמפה — הגיע ההפסד הכספי לכדי 4000 שטרלינג! אם כך אין ערובה ששמות רבי־התהילה או השמעת יצירות נדירות ה־דורשות משתתפים רבים — היא בחזקת רווח כספי בטוח. נהפוך הוא: השכר המשולם לאמנים הוא רב ונכבד (קמפה למשל קיבל עבור הקונצרט 1444 שטרלינג), יש לשלם ל־חברי המקהלה, ויש ויש לשלם דמי שכירת האולם. מבדיקת מאזן הקונצרטים וההכנסות הכספיות מסתבר ש„הצלחה כספית" (ואוי להצלחה שכזו) היא קונצרט בהרכב תזמורתי מצומצם, בניצוחו של מנצח מן הדרגה השניה, וסולן טוב מן השורה השניה, הכולל יצירות אותן אוהב הקהל. אמ־שר ברשימת ההצלחות הכס־פיות גיליתי קונצרט בו נכלל שמו של הפסנתרן המעולה אלפרד ברנדל, כאמן מן הדרגה הנחותה.

ההצלחות הקופתיות הבטו־חות ביותר הן דווקא מקונצר־טים שמחוץ לעיר הגדולה, וה־דו"ח מציין באופן מיוחד קונ־צרט שכזה שבו לא נגרמו ל־תזמורת הפסדים כספיים כל־שהם... באשר לסיורים בחוץ־לארץ — מובן מאליו שאינם אלא צרה צרורה וכאן מסתב־רים ההפסדים הכספיים באלפי שטרלינגים.

אל הדו"ח מצורפת בקשה, כמעט תחינה אל מוסדות בעלי הון: אם הם חפצים ב„קשרים עם המלכותיות" וב„קירבה לסטנדרדים הגבוהים של ה־מוסיקה" — יסייעו לשאת בעול. קרסצ'נדו בהוצאות ה־כספיות של התזמורת ופיאנו־סימו בקופה — זהו המאזן המסחרי של האמנות...

עולמו של יהודה האזרחי

(סוף מעמוד 6)

הם שברירים קלים בלבד מכמה ש־ראה, אך לא אותו הם מצטיינים בראייה והדרה ובאפיינית, שיש בה כדי לרמז על התמונה הכללית. בכל אחד מפרקי הספר נח מבטו על „מטהר קסף" לכאורה — אך המקבל בתיאורו החי והמלבב ממ־דים של מעין הופעה „לאומית", של משמעות וסמל לאנשים ולאר־צות. מלחמת־הערים הספרדית; אווי־רת הציור ההולאנדי הקלאסי באמ־שטרדם; קופנהגן המשולגת, על מרי־אותיה הצפוניים; המון איטלקי, רב־בות אנשים פשוטים המתכנסים ב־איצטדיון הרומי העתיק של ורונה כדי להאזין, באווירה עממית לאופרה של ורדי; הבהמה הפאריסאית החוי־ הלילה של „עיר האורות"; בליל ה־לאומים של סקופיה, בירת מקדוניה, והילד האביון, האבי־האמנות, המהלך כאחוז־קסם במוזיאון של פירו; לונ־דון במזג־האויר הערפילי שלה...

בסיפור על האופרה בורונה מת־פעל האזרחי מיכולתם ומנטייתם ה־בלתי־נלאית של האיטלקים להחדיר לכל מקום ולכל דבר את היפה, או כפי שזה מכונה בשפתם — „לע־שות יפה". ואם האיטלקים כמו בצוּרים מטבע־ברייתם „לעשות יפה", הרי אפשר לעשות פרפרזה קלה ולומר, שמטבעו של האזרחי עצמו היא „לראות את היפה", ולספר עליו ביכולת תיאורית ובלשון נאה. בכל המסופר טבוע חותם של תרבות ושל הזדהות נפשית עם ערכים תרבותיים.

ירושלים — כאם וכאשה אהובה

יהודה האזרחי, יליד ירושלים ואז־רחה כל השנים, היה אוהבה הגדול של העיר עד יומו האחרון. הוא הירבה לדאוג לנופיה ואתריה, לבל ייפגעו — והירבה לכתוב עליה, במאמרים ובספרים. מיד אחרי מל־חמת ששת הימים פירסם את ספרו „עיר אבן ושמיים". לא היה זה עוד ספר על מלחמת ששת הימים בירו־שלים. אמנם נשמעו בו בבירור גם הדיה של המלחמה, אך הוא לא נולד בעקבות מאורעותיה הדראמאטיים ולא היה טבוע בחותמת, כספרים ר־בים שהופיעו בתקופה זו. הוא נרקם הרבה לפני זה: הגעלתה בו דמות ירושלים, שבעיצובה באו לידי ביטוי תוויות־ילדות וחקרנות שבבגרות, בגעגועים אל אותו „עולם של את־מול" ירושלמי וצמידות אל עיר־עולם זו, כפי שהינה כיום. אל אלה הצטרפו גם החוויות האחרונות, הר־ענות, שלידתן בכניסה לעיר הע־תיקה.

מאוחר יותר הוא פירסם ספר אחר: „ירושלים אשר בתרתי", בעל תוכן עשיר ומפתיע, מאלף ומהנה ומושך כסיפור עלילתי. וזאת בזכות אותן עלילות גבורה־היסטוריה־וארכיאו־לוגיה המשתלבות בטבעיות רבה ב־הומור התישידי, המעניקות להלחיות ספרותיות לכתוב, ובוודאי שבזכות יכולתו התיאורית של האזרחי.

דומה שהוא חדר אף לפינותיה הנסתרות ביותר של ירושלים בת אלפי השנים, חקר את תולדותיה של כל אתר ואתר בה, את הסיפור והמס־תתר מאחוריו בבירסאותיו ובגילגוליו השונים. וסיפורו של כל אתר היס־טורי, מרכיביו אינם רק הגליותיהם של אנשי־מדע החוקרים, יהודים ולא יהודים, שנמשכו במשך הדורות אל עיר־הנצח וביקשו להשוף את צפונו־תיה, לפענח את תעלומותיה, אלא גם אגדות ואמונות שעברו מאב לבן, חלומה, משאלות ותפילות של עם קשה־עורף, שידע לסבול ולהכות; מציבים שהיו ושלא היו, החרוטים באבן, בשרידיה מתפארת ממלכת יהודה, ובתודעת־העם, במסורת. כך נוצרת מפרקי הספר תמונה של ה־עיר, המוארת מזווית־ראייה רבות, והיא צירוף של עבר הווה, של מקדם ומאוחר, של קטעי מחקר חזוא ורשמי הסתכלות מפוכחות.

יהודה האזרחי מגלה הרבה רוך והרבה אהבה אל העיר ותולדותיה. כתייר־חוקר הוא מפליג בה תמיד במסעות חדשים, אם כי היא לו מולדת אמיתית, מקיף אותה שוב ושוב, מגלה אותה כל פעם מחדש. כך נראית העיר האחת כארץ גדולה, רבת נופים ואקלימים, שבה „אלו־הים צייר בצבעי פאסטל". יחסו של הסופר אל ירושלים כיחס אל אם שמידותיה הטובות הן דבר המובן מאליו, שאין מהרהרים אחר מעשיה — אך גם כיחס אל אשה אהובה, שאוהבים אותה מתוך הכרה ובחירה חופשית, שקיסמה וחיבה עומדים ת־מיד במבחן. אכן, זוהי „ירושלים אשר בתרתי". ואופיה „הבינלאומי" העובדה ששימשה נקודת־מפגש של לאומים, מנהגים, דתות ולשונות, אינה גורעת מאומה מהרגשת־הבית שהיא מעניקה לו.

רבים בספר התיאורים היפים, ה־פלאסטיים. סגנונו של האזרחי נקי, הרצאת־הדברים שלו תמיד על רמה סגנונית־לשונית, וההגדרות מדוי־קות מאד. הנסיון עשוי בקפידה, אך לעולם אין אלה מתקרבים לגבול המסוכן של יבושת מילולית, של „חומרה אקדמאית". ההיפך, בעזרת לשון של דימויים ואסוציאציות, הוא מצליח לא אחת להעלות בקצרה איפיונים קולעים ועסיסיים, תוך ק־שירת עניין בעניין, כמו ומבצר „אנטוניה" על הר הבית: „היה זה הורדוס הגדול — ששונאיו מרובים לאין ספור אך רב הוא גם מספר מכבדיו, המלך העריץ ו„העבד האדומי", מלחך פינכה של האימ־פריה הרומית ובר־בזמן מגן על עצ־מאותה של יהודה מפני מלתעותיה של רומא, מבעת־פתוחים ובאה כא־תת, מטורף וגאון, רוצח החשמונאים וממשיך מלכותם, הבונה הגדול, בו־נה בית־המקדש בפסגת יופיו ובונה ירושלים — היה זה הוא, הורדוס, שהקים לאחרונה את המבצר הזה, בגודל ובפאר ובעצמה שלא נודעו לו בימי קודמיו".

כמו ב„עיר אבן ושמיים" גם ב־„ירושלים אשר בתרתי" לא הציב יהודה האזרחי „גבולות" ומסגרת ל־ספרו, במובן המקובל של המושג. הדברים מתפשטים לעבר תחומים רבים בלי שיהיו כפופים לכללי־כתיבה, או נכון יותר לחוקי־כתיבה מוגדרים. אך הוא שלם בחומר וכיוון את זרימתו על־פי סדר־והגיון פנימי.

ש. קפלן

שירה שמקרקע צמחה

שלום סמיד, איש נגבה, מפרסם קרשרת שירים, מבחר דברים שנכ־תבו מאז 1939 ועד אשתקד.

יחודה של שירה זו הוא בהיותה „אוטוביוגראפית", לא אוטוביוגרפיה בעלילות — אוטוביוגרפיה ברגשות, רגשותיו של איש שכרת ברית עם שדה, עם פרדס, עם אילן — והללו בני לוויתו לאורך כל חייו. הוא שר על השתיל ששתל, שראשיתו „שבט מלבין ללא שמץ עלעל" וסופו „סבך עבות, משכן לכנפי רננים". על אילן היקרנדה אדיר הצמרת, הנרפד את השביל במרבד פרחוני; על שמחתו כי נפל בחלקו להיות בלס שקמים פשט, שבגוז מאובק, המהלך בין טורי העצים כהוהלך עם רעים, כשראשו סוחרר מהבושם הענוג של הפרחת הדר; על ימי אושרו, כאותו יום בהיר, בו נולדה בתו והובת השער ובתודה הובאה הביתה במשוריין.

הספר עשוי שערים שערים ושער מוקדש לחוויות מימי חומה ומגדל ובדר, לימי ההרתרות בנגבה, שתחצרה בותק עד אין מתום בה, שדותיה הושכו ללא זהב־קמה בהם, הכרם והגן נחרכו עד לא הכר הם, השלך בשבילים ובמשעולים, שהסכינו ל־שאון המולה ורחש מרנין.

ובחלוף ימי הזעם מופנות העיניים אל פסים ברקיע. חרדת הבצורת מדירה שנה. הצבים יוצאים למסע־אכזב, הרוח משיב — ולשווא. כלות התפילה, כומשות הכמיהות שזוזת הדגן צהובים בלא קמה.

ועקה פורצת משירתו של סמיד על רבוך־הגורלות, המצווה בטרם עת לבלות. הוא שר על העצב, המהלך בלאט ומתייפח בחשאי ב־ערוגת הגנה שליד פתח הבית ובין כותלי החדר שרוקן ודמם.

שירה זו נחצבה בסלע חיי יום יום בקיבוץ, רוויה זעת עמל שדה וגן, נהגבה בהודות עמידה על הנפש.

*) שלום סמיד, „בינו לבין עצמי", הוצאת „אליף".

ספריית פועלים בע"מ
תל־אביב, רחוב אלנבי 73, טל. 611431

ספרי לימוד, עיון וספרי עזר לקראת שנת הלימודים תשל"ה:

קרסל ג. / לכסיקון הספרות העברית א. ב.
כנעני (עריכה) / אנציקלופדיה למדעי החברה (5 כרכים)

[...]לוגיה וחינוך:
[...] סטון א. / בית הספר לילדים נועד
הלוי ד. / בעקבות בעלי חיים
רוג'רס ק. / חופש ללמוד
גרין ח. / מעולם לא הבטחתי לך גן של ורדים
בנימין א. / הראיון המסייע
דויטש ה. / בעיות נבחרות בגיל ההתבגרות
לם צ. / ההתמונות הסותרים בהוראה
[...]רן שלמה ויעל / ליקויי למידה ותיקונם
שרן יעל / מבחן לאיתור קשיים תפיסתיים בקריאה (למורה ולתלמיד)
אקסלין ו. / דיבס — הילד המחפש את זהותו
גרסון מ. / חינוך ומשפחה במציאות הקיבוץ
סויסדורף א. / על המין — מה תספר לילדיך?
פיאז'ה ז'. / תפיסת העולם של הילד
פיאז'ה ז'. / 6 מסות על ההתפתחות הנפשית
פרייברג ס. ה. / השנים המופלאות
בר־ישראל ג. / מכתבים למחנכת
בר־ישראל ג. / מכתבים לאם
בר־ישראל ג. / ילדי הנבחר
ריבל מ. ס. / אישיותו של הילד הקטן
[...]ריקסון א. א. / ילדות וחברה
פרנק, גולדסון / פסיכולוגיה של משחקי ילדים
גולן ש. / סוגיות הקיבוץ
[...]מן — להב ל. / מסדנת החינוך המשותף
צולינר ה. / ילדים מקשים
דויטש הלנה / פסיכולוגיה של האמהות
יעקב קשה / חינוך ריתמי
זהר צבי / בעיני מחנך
יפה ב. / מן הכור המצרף לכור האטומי

[...] ספרים בביולוגיה חדישה: 9 ספרים
[...] ספרים בכימיה חדישה:
אוטן ק. / מהירויות של תגובה ושווי משקל
ברדפורד ד. / חומצות ובסיסיות
סילק ס. / אלקטרוכימיה
רוג'רס מ. / אנרגיה בכימיה
מילן ג'. / מולקולות מזולות
[...]נצ'סטר א. מ. / יסודות הגנטיקה
הוגבן / מתימטיקה למיליון
יפה ב. / עולם הכימיה ב'
בקמן, ברידי / תורת הקרקע
תורן א. / החיים במים מתוקים (למורה ולתלמיד)

[...]ובקורת הספרות:
גולדברג ש. / הדראמה של התודעה (דוסטוייבסקי)
יפה א. ב. / מקבילות בסיפור המודרני
[...]חס־מאיר א. / הצחוק בספרות העברית
שקד ג. / אמנות הסיפור של עגנון
צמח ע. / כשורש עץ
רינג ישראל / דרכים להבנת השירה
הלוי בנימין / כחותם על לבך (אנתולוגיה ספרותית על אהבה ומשפחה)
גולדברג לאה / אמנות הסיפור
גולדברג לאה / הספרות הרוסית במאה ה־19
ברנחום ד. / רשות העקה (חזרה לברנר)
ברזל א. / השיחה המזולה
שקד ג. / גל חדש בסיפורת העברית (מהדורה מורחבת)
שביד א. / הערגה למלאות ההוויה בשירת ח. נ. ביאליק וש. טשרניחובסקי
צינברג א. / תולדות לספרות ישראל (7 כרכים)

[...]וריה ומדעי החברה:
מילר י. / משנתו של פרויה
רוטנשטרייך נ. / זמן ומשמעות
רוטנשטרייך נ. / על הקיום היהודי בזמן הזה
[...]טראוס ק. ל. / החשיבה הפראית
ויטגנשטיין ל. / טראקטאט לוגי־פילוסופי
הורוביץ ד. / חידת הצמיחה הכלכלית
רפ א. / סוציולוגיה ותיאטרון
סארטר ז'. פ. / פילוסופיה, אסתטיקה, פסיכולוגיה, חברה (2 כרכים)
הרינגטון נ. / סוציאליזם
שוך ש. / קומוניקציה חברתית
מאהלר ר. / דברי ימי ישראל (5 כרכים)
סובין י. / לשאלת היהודים על סף שנות ה־70
סובין י. / האנטישמיות, צורותיה וגורמיה
מרחב פ. / תולדות תנועת הפועלים בא"י
בארי א. / הקצונה והשלטון בעולם הערבי
רוזין, בנדור / מוצא המלוכה בישראל (ביקורת המקרא)
אבינרי / רשות הרבים
אבינרי ש. / פרקי חברה

[...]ות:
[...]הן א. (עריכה) / שכנינו הערבים
[...]ה לב"ס של יצירות שקספיר
המלט, המלך ליר, אותלו, חלום ליל קיץ

חיי סימונה וייל

בהוצאת פאיאר (פאריס) הופיע ספרה של סימונה פטר־מנט „חיי סימונה וייל" בשני כרכים. הכרך הראשון דן בתקופה שבין 1909 ו־1934, האלו השני בשנים 1934—1943. הביו־גראפיה הנוכחית מנצלת את כל המקורות האפשריים, אף אלה שאינם בטוחים ביותר; מח־ברת הספר נשענת על עדו־יות זכרונות אישיים וכן על רשימות ביוגיות, מתוכם היא מעצבת את דמותה הטראגית של סימונה וייל.

שלושה דיוקנאות פסיכולוגיים

בהוצאת „בולגארסקי פיסא־טל" (סופיה) הופיע קובץ מ־מאמרים המוקדשים לסופרים בולגאריים בולטים שעיקר פ־עולתם חל בשנות השלטון ה־קומוניסטי, אם כי ראשיתם נעוצה עוד בתקופה שמלפני המלחמה: דימיטר טאלב, סוד־מוסלאב מינקוב, דימיטר די־מוב. דמויותיהם משתקפות בזכרונות בני־דורם. לדעת מב־קר כתב־העת „גארדנה קול־טורה" מושם בקובץ הנ"ל הד־גש על דיוקנאותיהם הפסיכו־לוגיים של הסופרים הנודעים. מתית החדשה ול„הפרינג".

הוצאת אינאודי בת 40

הוצאת הספרים האיטלקית הנודעת „איבאודי" חוגגת 40 שנה לקיומה. בשנים אלה היא הוציאה לאור 4000 ספרים. ל־רגל המאורע פורסם קטאלוג בצבעים המכיל קטעים נב־חרים מן הספרים היציגיים של ההוצאה. „איבאודי" התמחתה בפירסום ספרים ממיטב הספ־רות הביקורתית והאיטלקית, וכן בתרגום ספרים חשובים מספ־רות־העולם. סדרות ספרים מיו־חדות הוקדשו למדעי־החיים ולאמנויות השונות. בארבעים שנות קיומה העשירה הוצאה זו את ארון הספרים של ה־משכיל האטלקי.

גליליאו גלילי כמבקר ספרותי

כתב־העת „ארזומוס" השקף אספקט בלתי־נודע מפעילותו של גליליאו גאלילי: במאמר ביקורתי הוא התפלמס עם בני־זמנו טאסו ואריוסטו. ב־מתוך קווי הקבלה בין הספרות והציור צמד גאלילי על את־דה האמנותית וכתב: בציור יש לפנינו קווי־רישום וצבעים, ולאלה מקבילים בשירה השי־עים המאמירה. צייר גדול וש־שוזר גדול יהיה האיש אשר באמצעים אלה ימחיש את האמת.

هكذا من الأصل

مكان الأصل

איך מגיעים אל „אוכלוסיות נזקקות"?

צוות־מחקר בדק אפשרויות לתכנון שירותי־בריאות קהילתיים

ר יאורגניזאציה כללית של שירותי־הבריאות לטווח ארוך החלה להעסיק את הקבוצה הירושלמית לתיכנון לאור מי שליד מוסד ון־ליר בירושלים. הצוות בודק את האפשרויות לאור הלקחים המופקים מניסויים בארץ ובחו"ל ולאור הגישות השונות הקיימות בעולם לגבי אירגון מערכת הבריאות.

הצוות בדק את הצורות הדומינאנטיות של שירותי־הבריאות בעולם, כגון: קבלת שירותים „בשוק החופשי", הצורות הקיימות של ביטוח בריאות בבריטניה ובשבדיה, שם נהוגים מרכזי־בריאות שכונתיים ממלכתיים.

לדעת הצוות, צועדת ישראל בכיוון של הרחבת מדיניות הרווחה ולא בכיוון של שוק חופשי בהספקת שירותי רווחה, ושירותי־בריאות בכלל זה. ומכאן, שהבעיה המרכזית בתיכנון — לדעת הצוות — היא כיצד להגיע לתיאום מרבי בין המוסדות השונים והגורמים המטפלים בפרט; בין המירפאה לבין בתי־החולים, וכן בין שירותים של בריאות מונעת שבטיפולו של משרד־הבריאות.

מסלול המטופלים

הצוות הירושלמי במוסד ון־ליר בדק את המסלול, שעל האיש לעבור בהזדקקו למערכת הבריאות, על מוסדותיה השונים. אשה הרה, למשל, מגיעה לתחנה לטיפול־במשפחה, משם היא עוברת לרופא הכללי, המעביר אותה לרופא־מקצועי או לבית־החולים האזורי. מסלול דומה, הכולל 3—4 שלבים, עובר גם נער או מבוגר, הנזקק לטיפול בבעיות נפשיות או אחרות; הנתונים אודותיו פזורים בין מוסדות שונים.

אחד הרעיונות שהעלה הצוות, הוא הקמת מאגר מידע־רפואי בצורה של רשימה רפואית לכל פרט. בהקשר זה מוצע גם למפות את הגופים הקיימים העוסקים באיסוף אינפורמאציה, הקשורה לשירותי הבריאות בארץ.

ההצעות שנתקבלו בתגובה לרעיון זה משלושה דוברים, השייכים ל־

מאת
צבי סימור

רמות שונות של הסגל הרפואי (מנהל מרכז־בריאות, אחות־מפקחת, ודיקן של מכון־אוניברסיטאי) היו שליליות בדרך־כלל והזמות באופיין. לדעת הנשאלים אין תועלת באיסוף מידע לגבי כלל התושבים, לא מבחינת היחס של ההשקעה הכספית — היעדר כוח־אדם מתאים לאירגון כמויות האינפורמציה — לא מבחינת סדרי־העדיפויות הרפואי ולא מבחינת הגישה הפילוסופית. „אנשים נולדים כדי לחיות, ולא כדי להיות מטופלים" — טען אחד הנשאלים. עם זאת סבורים כל המרואיינים כי יש לאסוף מידע ספציפי לגבי קבוצות הנוטות למחלות בעלות סיכון גבוה, כגון מחלות לב וכלי־הדם אצל אנשים מעל לגיל 50, או מקרים קשים אחרים.

משרד לפניות הציבור

הצוות הירושלמי בדק את שירותי הבריאות הקיימים ברמלה, בירושלים, בבית־שמש ובעיירת־פיתוח אחרות. נעשה נסיון לתאר את שירותי הבריאות הקיימים ולגבש אלטרנאטיבה לשיפור השירותים, לאחד את הטיפול המונע עם הטיפול הרפואי המרפא.

בין הבעיות שעמדו לפני צוות המחקר היתה הפיכת שירותי הבריאות למערכת היוזמת טיפולים מקדימים בכוונה לאתר ולמנוע מחלות.

התברר, כי ברמלה, למשל, עוסקים בשירותי־הבריאות גופים רבים שאינם מתואמים ביניהם. קיימת שם קופת־חולים הכללית, המחזיקה חמש מירפאות שכונתיות, ועוד שתי קופות־חולים קטנות־יותר, מירפאה עירונית לטיפול במקרי־סעד, שני בתי־חולים, מגן־דוד־אדום ואירגונים וולנטאריים אחרים, כגון הליגה למלחמה בשחפת, הליגה למלחמה בסרטן וכו'.

צוות־המחקר העלה הצעה למיבנה אופטימאלי של שירותי־הבריאות, שיבטל את ההפרדה המוחלטת בין השירותים השונים. הוצע להקים שני מוסדות חדשים: מרכז־בריאות, שירכז את מתן השירותים, ובכפוף לו — משרד לפניות הציבור. זה האחרון יאפשר לכל אזרח לפנות לכתובת אחת ולקבל טיפול מהיר ויעיל לבעייתו, גם באותם המקרים שבהם — למרות פניותיו הקודמות — הוא לא בא על סיפוקו. מגמת משרד זה — לפתור בעיות של אוכלוסיה נחשלת מבחינה בריאותית, שאינה יודעת לאן לפנות כשהיא זקוקה לטיפול, או לתושבים הנתקלים בבעיה בעלת אופי סוציאלי.

אדם המרגיש עצמו מקופח למרות פניותיו לאחד הגורמים במערכת יוכל לפנות למקום זה. המשרד יטפל ב־מידת האפשר לפתרון הבעיה. גם במקרה של תלונה שאינה מוצדקת חשובה, לדעת צוות־המחקר הירושלמי, התשומת־הלב לפונה, המצמצמת התוצאה קיפוח. במשרד כזה תוכל להינתן גם עזרה ראשונה נפשית (אנונימית) לפונים.

התנאים להפעלה מוצלחת של יחידה כזו היא נכונות הציבור לקיומה, ויש לדאוג לכך שכל אזרח לא יהסס לפנות אליה.

רמה מדעית

ההצעות האירגוניות הרעיוניות שהועלו מכוונות לשפר את מצבן של אוכלוסיות נזקקות, כגון שכונות בעלות אוכלוסיה מבוגרת־יחסית או צעירה, אך בעייתית מבחינת מצב, מבחינה נפשית, חינוכית וכלכלית.

בביקורת שנערכה באחת השכונות המקומיות נתגלה שבשכונה קיימות בעיות אישיות והפרעות נפשיות אצל ילדים, שיכרות, סמים וכו'. במקרה זה אין המוסדות הקיימים מסוגלים לפתור את הבעיות, כי הנזקקים לטיפול כלל אינם פונים אליהם. מאידך, גם הקמת גוף חדש עלולה להיכשל כתוצאה מאדישות הנזקקים.

הנקודה העיקרית בעניין זה היא, שיש לגשת אל האנשים בבתיהם — ולא להתכתב עמם או לצפות לבואם למוסד, כי קשה להגיע למגע עם האוכלוסיה באמצעות קורספונדנציה.

אחת השאלות המרכזיות בארץ היא, איך להגיע להעלאת רמת־הבריאות של האוכלוסיה על־ידי טיפול מונע וטיפול מרפא באותן השכבות שאינן זוכות לרמה סבירה של שירות, ואינן מודעות לכך. מחקר הקדשת מחשבה מטעם צוות ברמה מדעית, עשויים לתרום רבות לתיכנון לטווח ארוך, אם כי עדיין לא כל הרעיונות בתחום זה מגובשים די צורכם.

נשר בלי מירפאה

מאת
גוגה כוגן

אין כמובן איש שיתנגד לפיתוח וקידמה, אך יש לעיתים, שמטרה להיטה „חדשנית" שוכחים פרטים קטנים ו„אנשים קטנים". הנה, לדוגמה עניין סגירת מירפאת „נשר" בחיפה. מירפאה ישנה ומיושנת, שלכל הדעה אין היא יכולה להתחרות בתנאיה במירפאות המפוארות המוקמות בארצנו. כך סברנו לתומנו, עד שנפגשנו עם כמה אנשים אשר שינו את התמונה מן הקצה אל הקצה.

„לפני שלושה שבועות, בדיוק בשעה 10, בעוד האנשים ממתינים בתור לטיפול, נכנסו למירפאה אנשים שהגיעו דקות מיספר לפני כן והתחילו להעמיס את הכול על המשאית. לקחו את הרופא ואת האחות, ולאנשים שעמדו והביטו בנעשה אמרו בקצרה: תלכו למירפאה בתל־חנן".

במלים אלה פתח וסיפר לנו מר וקסברג, חבר הוועד שהוקם בשכונה, אשר תפקידו להיאבק נגד סגירת המירפאה. „לפני הבחירות — מספר הוא — שמענו שרוצים להעביר את המירפאה מכאן ולספח אותנו לתל־חנן. הלכנו לראש המועצה, מר קלרסג, ואמרנו שאננו מסכימים לזה — אנו זקוקים למירפאה פ ה. הוא השיב לנו, כי אל לנו לפחד. המירפאה לא תיסגר.

אחרי הסגירה קראנו לאסיפת תושבים, חברי קופ"ח, וגם הזמנו את ראש המועצה. אך הוא לא בא. נפגשנו איתו אחרי־כן ושאלנו: מי מנע סגירת המירפאה לפני הבחירות? והוא ענה: אני.

למה לא יכולת למנוע עכשיו את הסגירה? שאלתי — ולא השיב לי.

אנחנו לא נשלים, שחולי סכרת הזקוקים לזריקות, או חולים במחלות כרוניות יצטרכו ללכת קילומטר עד תל־חנן. אדם צריך לקום ב־4 בבוקר כדי לקבל שם מיספר. אנחנו נלך „על הבאריקאדות" בגלל העניין הזה".

גב' ג י ר א ס י, הפועלת במפעל־נשר (אף היא חברת הועד), מספרת, כי מדי פעם יש תאונות־עבודה במפעל, ועכשיו אין מי שיטפל מייד בנפגע. לדעתה, חשוב שתהיה מירפאה סמוכה, עם אחות מוסמכת, אשר תדע להגיש עזרה ראשונה.

שוער המפעל סיפר, שיש רופאה הנמצאת בכוננות למקרה של תאונות בעבודה, אך היא נמצאת בתל־חנן.

ומה אם בכל־זאת קורה משהו דחוף?

הוא הצביע על מגדר החונה על־יד השער ואמר, כי הרכב מיועד אך ורק להעברת נפגעים; הסנדר עומד לרשותו 24 שעות. שאלנו אם יש טלפון לרופאה, אך נענינו בשלילה, אך זאת משום שהיא עולה חדשה ועדיין לא הותקן בביתה טלפון.

ראש מועצה ממורמר

האדם שהבטיח ולא קיים הוא בעצם קרבן לדברים שנעשו בלי להתייעץ איתו — ונגד רצונו המפורש.

אומר מר קלרסג, ראש המועצה: סיכמתי עם א. מרלק, מזכיר מועצת הפועלים, שאין סוגרים את המירפאה, וכי גם אני מתנגד לזאת. אך הופתעתי כאשר סיפרו לי שהמירפאה נסגרה בצורה כזאת. לפני שנה ראיתי את תגובת הציבור ופניתי למועצת פועלי חיפה. אמרתי להם כי השכונה זקוקה למירפאה, ולא רק מטעמים רפואיים. שכונת „נשר" לא זכתה לפיתוח במשך שנים. היו בעיות ביחס לפינוי הצריפים, דבר שמנע את הפיתוח. בשנה האחרונה סיכמתי עם „מקרקעי־ישראל" שהם דורשים כל צריף המתפנה, והמקום יהיה מיועד לבנייה חדשה לצעירים. זוהי התחלה של פיתוח רציני. והנה באים לפתע וסוגרים את המירפאה... דבר הגורם למרירות השכונה, „הפועלת להיסגר".

„בציבור יש הרגשה כאילו אני שתקתי — אומר ראש המועצה — אך אין זה נכון. פשוט לא שמעו בקולי. יש לי הרגשה כאילו ,סידרו' אותי באהור' גבי'".

מועצת הפועלים החליטה

דובר מועצת הפועלים בישר כי החלה אוגוסט על הסגירה: „התברר — אמר — כי המירפאה אינה עומדת בתנאים של הנהלת קופ"ח". הוא טען, כי בשטח טיפוחה של המועצה המקומית נשר (הכוללת את גבעת־נשר, תל־חנן ובן־דור) מצויות עוד שלוש מירפאות: בגבעת־נשר, המשרתת 900 מבוטחים, בבן־דור המשרתת 2500 מבוטחים, והמירפאה החדשה שנבנתה לאחרונה בתל־חנן, והמשרתת 5000 מבוטחים.

לדבריו, קבעה ועדת המומחים, שבדקה את העניין, כי המירפאה נמצאה בקירבת בית־החרושת למלט „נשר", במקום שאין אוכלוסיה המתגוררת במקום: במירפאה חסרים שירותים רפואיים מסויימים כגון: חלוקת תרופות, מעבדה וכו'. כבר כעת נמצאים כל הילדים עד גיל 8 בטיפול ב[...] ואין להפריד את [...] מהטיפול הרפואי [...]

לדברי הדובר, שבדקו את הענ[...] אחרונה. ההחלטה קיימת לבדוק [...] עכשיו בוחנים א[...] אחות מוסמכת [...] השירותים המינ[...] לפי נימת דברו [...] מועצת־הפועלים [...] חוות־דעת מקומית, [...] דעת של כמה מ[...] ראו, והחליטו" [...] פקח.

התושבים מתכונים להפגנת"ים, להחזיר [...] עצומות ו[...] הרחוה בשכונה [...] של גוש נשר, [...] פטר, כי באשימים [...] בפרשה.

טענות התושבים חמורות, אולם מקום לטענות, כי כל [...] הם... בחופשה.

חודש אוגוסט לח[...] ידאג לתושבי שכו[...]

חברי הוועד למען מירפאת נשר

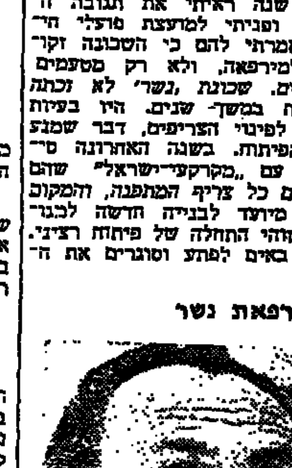

וקסברג
מירפאת פה

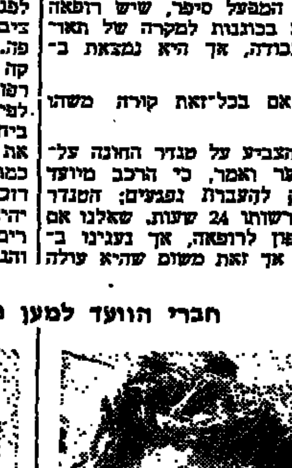

ג'יראסי
יש תאונות־עבודה

(צילם: עמירם ברוסטן)

מכירה פומבית

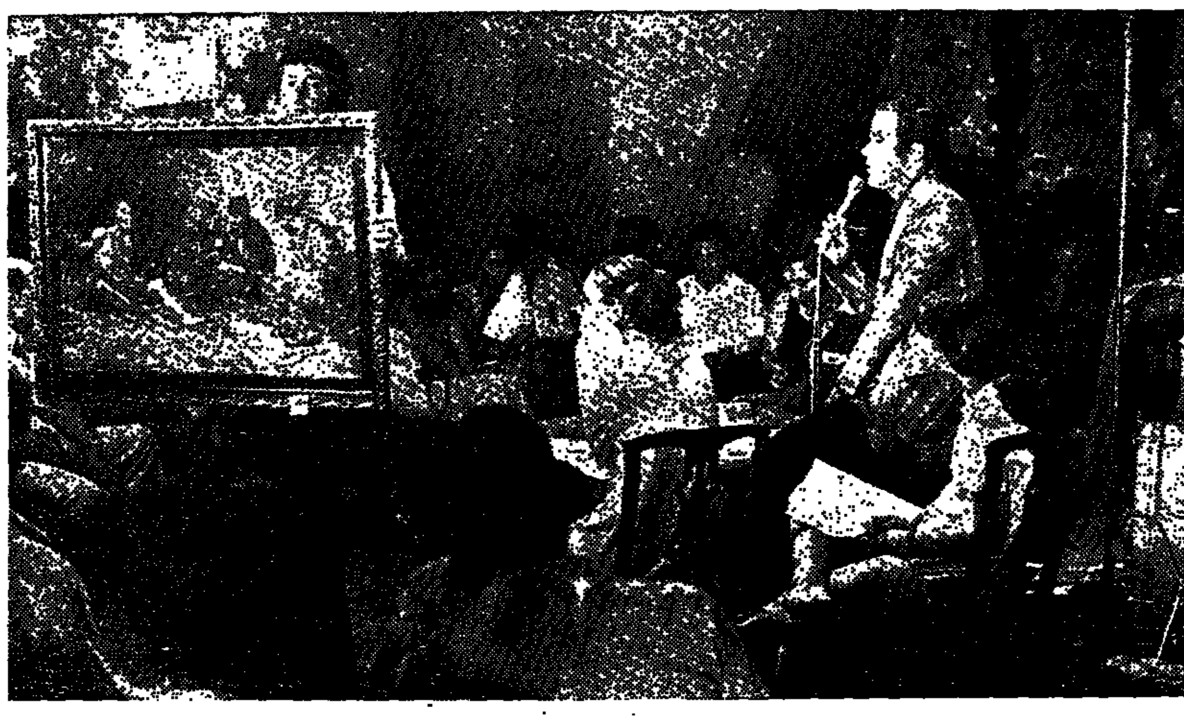

מכירה פומבית ב„מערה". (צילם: אלי יניב)

מ אחורי הקלעים אשר משם הוצאו מדי־פעם הפריטים העתיקים, עליהם הכריז הכרוז — היתה עם תום המכירה אוירה של ריגוש כמו לאחר פרמיירה. תוך כדי שיחה נתקל מבטנו בתמונה מהאסכולה הפלמית, אוריגינאל של אבל מאן ושל כמה מציירים, אשר נותרו פה מצפות לעודה.

אנו נמצאים במועדון „המערה" ביפו, הנושא כיום שלט נוסף: „מכירה פומבית בע"מ". האולם הגדול, עם הקמרונים המזרחיים, הצמוד למועדון — היה ריק במשך תקופה ממושכת. עשינו כמה נסיונות להפיח בו רוח־חיים, אך „לא הלך". במכירה פומבית (לרגל פשיטת־רגל) נולד הרעיון של „מכירה פומבית בע"מ". כך מספר דני רומן, שתחביבו הוא איסוף שעונים וכלי־כסף עתיקים. עתה החליט על פיתוח התחביב למימדים רחבים ומעשיים יותר, יחד עם שותפו דוד ליניק.

„תקוע" עם העבר

המודעות שנתפרסמו בעתונות התלו להורים „חפצים מעניינים ולא מעניינים". דני ודוד אינם מתיימרים להיות „מבינים" בעתיקות, הם נעזרים בשני מומחים. לפי עצתם של אלה מוינו „השלל" הרב ונקבעו המחירים והאותנטיות של החפצים. „על אף זאת אינני נותן אחריות לאותנטיות, והקונה זכאי להחזיר את הפריט תוך מיספר חודשים".

בפני הקהל הרב נפתח אולם־התצוגה בחודש יוני. „עד היום לא הכיות המפעל את עצמו כעסק ולא כיסה אפילו את הוצאות הפירסום".

מי־ומי הם אלה שעטו אל ההזדמנות עליה הכריזה מודעתם של דני ודוד? מסתבר כי אלה הם בעיקר יורשים מוזגים שונים שהורי־הוריהם לא יכלו להיפרד כליל מעברם ובעלותם ארצה הביאו עימם את חדרי־השינה, וחדרי־המגורים והמסבה „מהבית" (ייתכן שזה מה שעזר להם או להסתגלות, שהיתה בהירה יותר מאשר כיום...). וכך הם „תקועים" עם כל העבר הזה — ואז מופיעה לפתע המודעה הגואלת, הזדמנות...

אומר דני רומן: „אפילו מיספר קיבוצניקים הביאו לי חפצים בהדרים, שבמשך זמן רב לא ידעו איך להיפטר מהם. אצלנו מקבלים מחיר ריאלי".

ברגע הכל ורוד. טוב לכולם. כי אולם זה שליד „המערה" נהפך ל„מכירה פומבית". טוב לאלה המעוניינים להיפטר מחפצים, טוב לאספנים, טוב לרוצים להיפטר מעודפי כספים, ואולי יהיה טוב פעם גם לדני ודוד, המכריזים על־עצמם כסוכני־מכירות שאינם נושאים באחריות־בעלים.

שידוש הקריאות

ב„מערה", שבלילות מתשורים בה כל כלי־ההקשה הרועמים שמנחת לביסורים האדומים, כבר מורגשת תכונה. הקהל, ברובו צעיר, תופס מקומו על הכסאות־הנמוכים־של־אוירה. הכרוז מני פאר חורז ומתבל

מאת
מאידה לי

נוסח קונפרנסיה. היושבים והעומדים (ויש השותים ליד הבר הפתוח), מציינים בקטאלוגים, בהם ממוספר הפריט ומחירו ההתחלתי, ומנסים לקבוע את נקודת־השיא, עדיה מרבנים להושיט יד לארנקם.

הכרוז: „מכתביה צרפתית מהמאה ה־19. עיטורי־זהב עם עיצוב שריד־צב. הפריט פנינה, המחיר יהלום! 5500 ל"י פעם ראשונה! 5500 פעם שניה!

פעם שלישית כבר לא היתה, כי המכתביה ה„מאור־צרפתית" זכתה למעריצים רבים וערכה כמובן האמיר והאמיר. לבסוף זכה בה אחד שלא נואש (במחיר 6700 ל"י), ומאותו רגע חש נצחון — היא שלו!

לשיא דראמאטי הגיע האירוע באשר החל הקרב על אקדח עתיק. כאן הוכיחו ישראלים את נכונותם ללחום עד חורמה כדי לזכות בסמל הגברי — לאחר קרב קשה נצח בידי האוכה הגברתן, אקדח תורכי עתיק, רקוע, ומקושט בכסף ואבני־חן.

מתחרים לא רבים היו לאשה הנאה (במאקסי ומטפחת־ראש ועגילי־צוענים גדולים), אשר זכתה בעמוד דמשקאי. „אני פשוט אוהבת אותו ורוצה בו" — אמרה. אבל לא כל הקהל „פשוט אהב ורצה". היו כאן בקהל שבאו להתבדר וליהנות מהאירוע, כמשקיפים פאסיביים. היו אספנים מושבעים, היו סוחרים, ואף סטודנטים לתולדות־האמנות, שבאו לחזות כיצד הופכת הלכה ל„מעשה". מי ששילהב את האווירה למשהו מהמעתה ההוארדי הריקום. המתוים, המעוניינים לרכוש את הפריטים הקורצים לאורחים, והאספנים המושבעים הנכספים לאמביציה: לרכוש בכל מחיר!...

רק גאלריות־יוקרה

חוקה היתה במיוחד הדותו של גבר שחרחר, שפניו סגלגלים, עיניו תכלכלות ומכנסיו אדמדמים. כפעם־בפעם, למראה מוצג חדש, היה הוסמק פושט בפניו ועיניו מרצדות, כאילו שולחן־רולטה ניצב לפניו. עם תום המכירה הפומבית נתקלנו בו מאחורי הקלעים, כשהוא יושב בנינוח על אחת הכורסות בסגנון לואי ה־16, ופניו כבר רגועות.

מסתבר כי זהו סטודנט לתולדות האמנות באוניברסיטת ירושלים, זה עשה את עבודת הדוקטור. הוא בא לכאן קודם־כל ליהנות. „אני נקשר לדברים, שלעתים קרובות אינם לרוחם של אחרים; אני רואה בהם את התקופה, בר־בזמן שהקריטריון לרוב הוא העניין האסתטי". אבל הוא עוסק גם ברכישת דברי־כסף לעצמו ולידידיו, כי „בכלים אלה הכסף הוא תמיד כסף".

ממשיך בן־שיחי: „הקהל הישראלי אינו מורגל לקניות בסכומים קטנים. רגילים לקנות בגאלריות־יוקרה. אין אצלנו תודעה של חפצים עתיקים, כמו בארצות אחרות בעולם".

זכרנו את רחוב העתיקות והמכירות הפומביות פורטובלו בלונדון ואת רב־הקומות למכירות־של־עתיקות, ה„סאתרבי", המפורסם בעולם (אגב, שם מתנהל התהליך כולו כמעט בלחש ולצניעות, הכרוז הוא איש־מקצוע ולא מנחה מקצועי).

„לדעתי פיתוח תחום זה הוא חיובי וחינוכי, הן כחינוך לאסתטיקה הן כמעודד לפיתוח תחביב תרבותי, ואף כמסחר, שממנו צומחת למעשה טובה לכל המעוניינים" — אומר הסטודנט.

✶

ובעיני רוחי ראיתי כבר „מערות" ו„נקיקים" למכירה־פומבית צצים בזה־אחר־זה כמו סטייקיות, פיצריות, גאלריות ובוטיקים ברחוב דיזנגוף ויוצרים את רחוב־המציאה של יפו ומורי־דרך מוליכים קהל אמריקני, שוויצי ואוסטרי לאתר־התיירות החדש.

צלמיות ופסלונים

(סוף מעמ' 5)

העתיק מהווה שיא חדש בפעלות המוזיאון, באשר היא חושפת את אחת היסודות הקדומים של היצירה האמנותית, שדרכו ניסה האדם לגלם בחומר, באבן ובמתכת את עולמו הפנימי ואת אלוהיו.

כבר בשלהי תקופת־האבן הקדומה ניסו ציידים את כוחם בגילוף פסלונים זעירים של חיות־ציד ושל נשים, בהאמינם כי כוח מאגי חבוי ביצירתם, שבעזרתו יגשימו את כל מאוויהם הכמוסים. כך האמין עובד־האדמה הקמאי, כי צלמית האם הגדולה, סמל הפוריות שכיר את דמותה מסין, תביא לשדותיו את ברכת היבולים, ולביתו — את השובע והאושר של ריבוי טף ומקנה.

כל תקופה וכל עם הורם נדבך נוסף ומקורי לביטוי כמיהותיו ומאוויו. הנושא הולך ומתרחב: חומרי הגילוף, הכיור הפיסול מתגוונים, ויחד איתם מתעשר ומתעדן הסיגנון, שהוא „שפת הדיבור והשירה" של היצירה האמנותית. בשיא הפריחה של האמנות בחיי כל עם משמשים פסלונים וצלמיות צבועים אלה כאב־טיפוס לכדוגמה ליצירות אמנות מונומנטאליות. המסמלות את גודל רוחו של האמן היוצר, זאת הגשמת רעיונותיו ושאיפותיו הנעלות והנרצעות ביותר.

✶

תערוכת הפסלונים והצלמיות של מוזיאון ציר־דוד אינה מתכוונת להציג את תולדות הפיסול הזעיר מראשיתו ובשלימותו. בחמישה־עשר ארונות תצוגה מרוכזות יצירות אמנות זעירה, המהוות מעין „מקבילות" ומסבירות לתצוגה הקבועה. ערכה הסגולי של התערוכה טמון בצימצום ובבחירת העיקר והמייצג. על־ידי־כך מורגשת בכל קטע האווירה המיוחדת האופפת את המורשת התרבותית של כל עם יוצר, וכך שוקע המסתכל בעולמות הגנוזים של מצרים העתיקה, של יוון, של האטרוסקים ושל התרבות הקוסמופוליטית ההלניסטית.

מרחק רב מכאן עד לצלמיות העשתורת הכנעניות, אשר הזירו ותפסו מקום כבוד גם בביתו של עובד־האדמה הישראלי. אך דמותה של אלילת־הפריון המזרחית מופיעה שוב־ושוב, הן בפרס ובלורסטן במזרח, והן כאלילת האהבה והיופי — שלידתה באי־האהבה־והדמים קפריסין — בארצות המערב, מיוון ועד רומא המעטירה. כך חה העיקרי של תערוכת הצלמיות הוא בכך, כי למרות השוני הבולט בין תקופה לתקופה ובין עם לעם, מקשרת את כולם הרוח היוצרת, הכלל האנושי אשר אין לו גבולות — לא במרחב ולא בזמן.

מדיניותנו על פרשת־דרכים

(המשך בעמ' 5)

להתנחלות — ישראל גלילי — כמה עלה לנו עד־עתה כל מתנחל לא לבד באותה התנחלות של חירות „ארגמן", אלא בכל שאר ההתנחלויות בעמק־הירדן. שמעתי פעם הערה לא־אוהדת ביותר מפי שר־האוצר לשעבר על תרעמת־כסף, כדוגמת ההתנחלות ב„ארגמן" מניחים אותו שם כמעט על קרן־הצבי. עיני לא היתה צרה בדבר, אילו ראיתי בכך הכרח לאומי, ציוני. אך לפי מצפי, לא היתה לך המצאה המסכנת כל־כך את סיכויי המו"מ על שלום־ללא־תנאים מוקדמים כמו ההתנחלויות הללו בעמק־הירדן. הפיצו אגדות על שיחות המתנהלות עם מדינאי ירדן, והיו אפילו כאלה שראו בסיפת שליש הגדה לאורך הירדן גילוי למדיניות מתונה. כך נהגו רבים ביחס לתוכנית־אלון. עתה הגיע יגאל אלון לשעת מיבחן, וכשהגיע לשפת המיבחן כשר־החוץ נתקל הוא בתשובתו הנחרצת של המלך חוסיין. כל תביעתו של חוסיין ל„הפרדת הכוחות" מן הירדן מערבה בעומק של כ־10 ק"מ היא כאילו צימוק עם התוכנית הזאת.

יש לדבר גלויות

לאחרונה הופיע המלך בוושינגטון. הוא נתקבל שם על־ידי הנשיא החדש לא לבד בכבוד־מלכים, אלא בנשיקות וחיבוקים ובגילויי תמימות־דעים מרחיקי־לכת אפילו בנוגע לעניין הפרדת־הכוחות על פני הירדן. בלי להתייעץ עמנו, הוכנס היום „הפרדת־הכוחות" לתוך ההצהרה המשותפת של הנשיא והמלך. ההצהרה הזאת היכתה רבים בתדהמה. ואם כי אינני נוטה לעצם תביעת ההפרדה של המלך אין אני בין המופתעים. הנני מבין אפילו את המוטיבאציה, שהיתה נר לרגליו. הוא מנסה בעזרת האמריקנים ובעזרתנו למנוע את התנדפות הסיכוי לצירוף השטחים למדינה הירדנית־פלשתינאית בשלטונו.

עינינו הרואות, כי שתים על המלך מכל הצדדים שלימי־ערב, כדי לדחוק רגליו ולהחליפו ביאסר ערפאת תוך הסלמת אש"ף על יהודה ושומרון. בעתונות הערבית מתנבאים, כי ישנם סיכויים טובים לאישור תביעת המחבלים להתקבל בעצרת או"ם הקרובה כנציגיהם הבלעדיים של ערביי־השטחים. פה־ושם מתקבל רושם, שאף בתוך הסטייט־דפארטמנט יש המוכנים לסגת מאוריינטאציה על חוסיין ולעבור לאוריינטאציה על ערפאת, אם אך יחדל מהפלירט שלו עם בריה"מ. מכל־מקום העניינים מתחממים מיום ליום, ומוושינגטון כבר הודיעו, כי מחכים שם לביקור ראש־הממשלה שלנו באי־סבלנות.

היו כבר כמה ביקורים של מדינאינו בוושינגטון. הופיע שם שר־הבטחון, אחריו שר־החוץ. הם גילגלו שיחות ממושכות — פעם עם קיסינג'ר, פעם עם שר־הבטחון האמריקני שלזינגר, ובילו איתם שעות לרוב. עדיין לא מתחוור לי על מה הם שוחחו שעות־על־שעות. עדיין אנו מגששים כולנו באפילה. אם לדון לפי ההודעה שלאחר ביקור של המלך חוסיין, הרי צפויים אנו להפתעות מהפתעות שונות.

✶

בכירי־מדינאינו מוצאים, כי הוא שיא האחריות והחכמה להעלים ולא לומר לאיזו פשרה טריטוריאלית הם מתכוונים. האמת היא, כי הם נתונים בלחץ כבד גם מצד כוחות־חוץ וגם מצד האופוזיציה הימנית מבפנים.

האופוזיציה הזאת יודעת לכוון את השעה. היא מסתערת במלוא התנופה, ואילו הממשלה מתגוננת במלוא המבוכה. תיארתי כבר איך הצליח בגין באחת מ„הצגותיו" להעקיף את כל המו"מ עם חוסיין ולהחשיד את הקואליציה במזימות נסתרות ביחס ליאסר ערפאת, כדי להציג כמוצא יחיד זירוז ההתנחלות בכל השטחים של יהודה ושומרון. ואיך הציג במעשלה, י. גלילי, הורה־הודיק אחריו.

אך מר בגין וחבריו לא הסתפקו בהתפרעות זו. לא עברו אלא שבועות, והם שוב גררו את הקואליציה והאופוזיציה לכנסת, כדי לדון על מישאל־עם מניה־וביה: מי בעד ומי נגד „שלמות הארץ" וסיעות יהודה ו־שומרון. שמענו כמנו שוב נאום עם כל סממני „השבתי־צביות".

שמענו גם תשובה מפי נציג הממשלה. התשובה — נס־ליחה עד כדי כך, שנשארה בה יבשות יוריסטית בלבד. אם יש את נפשך לדעת, בשל מה התנגד איש המצטיין בבהירות מחשבה כמו השר צדוק, לספק דוגמה של התחמקות מעין זו, הרי התשובה היא פשוטה: קבעו כאן לא רק שיקולים חיצוניים, אלא קבעה החרדה מפני תגובתו של דיין מבפנים, ובגין — מבחוץ. מדינאינו עושים הכול, כדי שלא להתחייב ולפרש לאיזו פשרה טריטוריאלית הכוונה.

הוויכוח על עתיד השטחים

גולדה מאיר למוות ידעה לומר בברורות, שאינה רוצה בשטחים צפופי־האוכלוסיה ביהודה ושומרון, מחשש הפיכת מדינת־ישראל ממדינה יהודית למדינה דו־לאומית. אפילו תשובה זו נראית היום כבעייתית נוכח באומץ האחרונים של מ. דיין, המגשרים בכישרון אל הליכוד הימני. ועדיין עומד אני ותוהה מה נושא איתו באמתחתו י. רבין לקראת השיחות עם נשיא ארה"ב.

ישנם המשפשפים ידיים, שהנה כאילו זנחו בממשלה ואף בוושינגטון את החלטת מועצת־הבטחון 242, שוויתרו על סיכויי־שלום לטווח קרוב, וכי אפשר במקום זה לחלום על הסכמים חלקיים. כל יום קם מדינאי רם־דרג, ומצייר לנו על הקיר את המלחמה הממשמשת ובאה. לי נראה, כי ההתחרות עם המלך חוסיין על חסדי אמריקה, במקום נסיון־הידברות איתו, תירשם כאחד הכשלונות המדהימים בהיסטוריה הקצרה של 25 שנות קיומה של מדינת ישראל. ודאי, אם רוצים לדבר איתו, הרי לא על „תכנית־ההפרדה" שלו, או על תכנית־מורו של יגאל אלון, אלא על תוכנית של שלום יציב ובר־קיימא, המקיפה את הבעייה בשלמותה.

הנני קורא, כי אפילו במחנות־הפליטים בהם ערך השלטון הירדני טבח במחבלים, נתקבל הפעם המלך בהתלהבות, והוא ההולך ביניהם כאח ורע. רק בעיני הביטחוניסטים שלנו מכל הסוגים, לא זוכה המלך להיחשב כפארטנר הראוי־לשמו. אין הם רוצים להפסיד שלטון על האחוזות בבקעת־הירדן והם משחקים בעתיד השלום והבטחון בכללם. הם קוראים את כל הכוחות הצרים עלינו ממחבואיהם, שיבואו לרשת את „ירדן".

הקשבתי לנאום ההיסטורי של ח"כ לנדאו מחירות, המוכיח כי באחורי הפאטריוטיזם שלו ושל כמותו מסתתרת תבוסנות. אם המלך חוסיין, שנזהר מלהתקיפנו במישרין במלחמה האחרונה יזכה הפעם, נניח בהחזרת יריחו בלבד, רואה כבר ח"כ לנדאו בעיני־רוחו (ומכריז על כך ברבים) איך שבעקבות חוסיין יבוא ערפאת, ואיך הם י[...] לשכונות עם נתניה ו[...] אותנו לים.

הבריו של לנדאו טרור. ואילו במקום פעולה עם הגנה [...] לא־אחת רגלם. מלח[...] רבים היתה מוטלת מימי „השומר" ו[...] צה"ל — בראש־יוראג[...] החלוציים הציוניי[...] בקרב העם הזה. [...] ל־3 מיליון יהודים עכשיו כל המאקסים [...] איני אלא הצ[...] ניקה ופחד מפני [...] פה בארץ — ארץ שלוש יבבות ושל [...] סים גלובאליים — אבסולוטי אפילו [...] מיליון יהודים.

סיכוי שאסור [...]

ככל שנחהור לבאק[...] צו", ונשאיר יבד [...] הדיקלום על המאקסימ[...] אנו ניתיב עם עמנו [...] נאים הנוכחים, הבאק[...] צי מתבטא באחידה הכרח"ים הוך פירוז [...] הם לתשביהם.

נאפשר לתושבי [...] מאקסימום של ההגדה בתנאי שבבא־ירדן [...] ישראל ממערב ימש[...] הפיכתם של המסחר [...] ירדנכה וג"ס חמיש[...] ישראל וירדן גם־יחד. [...] בטחוניים בצורת איזה [...] או איזו [...] אחר — הבה לבבנו מדברים גלויות לעבור על־פני רמת־ה[...] רך בהבטחת הצורך מצד רצועת־עזה, או על ירושלים השלמה שלטון עצמי למיעוט [...]

כל עוד לא הסרי[...] פוליטית וכלכלית ש[...] ים לבדוק יחד עם [...] איך להבטיח הבטחה [...] לשמה, שירדן הנהר הבטחוני של מדינת [...] להבטיח זאת הנהר ירדן בערבה. בינתיים שכנות טובה ושיתו[...] עצורים לקרב את [...] ישראל החדל להיות [...] מדינות ערב, ותשה [...] בתוך כל המדיות [...]

הנני מאמין, — [...] עשויה בתנאי שלום [...] הלוליס. קראתי מאמ[...] דמסכ"ל זרב־אלוף [...] המדבר, הוך שיבנות הרבה שבשורה לצמו[...] הירדני של מ"המל[...] מכותף להועלת [...] אפשרויות לפיתוח [...] הפליטים ולהבטחת [...] וכלכלית שלנו ושל [...] יחד. הנני מאמין. [...] הירדן הוא שכח [...] יישוב פליטים, והצ[...] לום עם ירדן פות[...] להסכם־שלום עם [...]

הוצה הייתי לזכו[...] של תורית כפים [...] בגנרץ. השצה [...] מוכובע, שאין שוב [...] הגולה עלינו בנגנו [...] מנגד בצד בטחונ[...] מוכובע בכך, כן [...] קא בתוך שכאלה [...] בראש הלוחמים [...] הנדהה לצעדי־לבאו [...] גימרים היום, מהר [...]

מודה אני, כי או[...] ובהרתיים" אינגו אל [...] תובע פתיחה והדפה [...] או לפחות הו"ס [...] אין אני בבית לה[...] כי הדרך לשלום, [...] סלולה. הנה אך אתה [...] אירכים. ישנם להציג [...] ממשלו מבית ומחו[...] היה יגרום נסיגה [...] בו ביום מן הילים. [...] אל נשכח, שהוא [...] מזלו בפתיחות חדש[...] אבל לפי כל מהלכי[...] נים, הרי המו"מ [...] שאסור להחמיץ.

סטודנטים באים ונוסעים

מאת
עלי כהן
כתב „על המשמר" בסקנדינביה

ב נמלי־תעופה רבים בעולם נראים ביומים אלה נוסעים ש„ארבה מכוסתרים" ו„מעט־ביזי", עם תרמילים על השכם, מכנסי־גינס בהורים ובכוכבים, שערות ארוכות...

הטיסות הרבות של סטודנטים בעולם תלויות אלה באלה, ניתן להגיע כמעט מכל מקום ולכל מקום, אך דרוש לכך ת י א ו ם בין הקווים.

איחור אחד בקו מסויים גורר אחריו איחור בהמראה של חצי־תריסר טיסות נוספות.

נספר כאן על טיסה אחת (505) ועל נוסעיה הסטודנטים. מהלכה הוא: קופנהאגן—אתונה—תל־אביב. היא קשורה למספר טיסות נוספות, כגון משטוקהולם, מנצ'סטר, אוסלו, דאבלין, דיסלדורף, לונדון, אדינבורג, גלאזגו ופאריס. שמונה טיסות כאלו (הקשורות זו־בזו) הגיעו במועד פחות או יותר. התשיעית (מגלאזגו) התאחרה בגלל ערפל שעיכב את היציאה. מכיוון שכך, יצא המטוס מקופנהאגן לעבר אתונה ותל־אביב באיחור של שעתיים־וחצי. מטוס שעמד לצאת מאתונה לעבר היבשת האפריקנית נאלץ על־כן אף הוא להתעכב.

המטוס מלא סטודנטים מכל העולם. פה־ושם נראים פרצופים „משלנו" — יהודי עם מגן־דוד מוזהב על החזה, ישראלים המסיימים חופשתם בחוץ־לארץ וחוזרים ארצה לסיים את בחינותיהם, או להתחיל את שנת הלימודים שלהם.

„מדריך פינצ'יק"

מי עומד מאחורי אירגון־הטיסות המושלם הזה?

צבי פינצ'יק — כיום ר ב י ן — היה מייסדו של אירגון הנסיעות של הסטודנטים בישראל ב־1956. היה זה לאחר שהשתתף במפעל חילופי־סטודנטים מן הטכניון (בפינלנד), ונוכח כי סטודנט יכול להגיע בנסיעותיו הרחק־הרחק, ביחוד במטוסים מהירים המוכרים על־ידי הסטודנטים עצמם. הרעיון קסם לו, וכאשר חזר לארץ הצליח לארגן לחבריו בטכניון טיסות זולות בהרבה ממה שנדרש מנוסע „רגיל".

טיסות־תיירות כמעט שלא היו אז. ארבע הטיסות הראשונות של הסטודנטים החיפנים היו במטוסים בריטיים חכורים. שבע הטיסות של שנת 1957 היו במטוסי „דאקוטה" של „ארקיע" עד לאתונה. פעילות האירגון לנסיעות של הסטודנטים החיפנים התפשטה גם לאוניברסיטאות אחרות ולמוסדות נוספים. לאירגון ניתן אז שמו החדש: „א י ס ט א" — „אירגון סטודנטים לתיור אקדמאי", והפעילות התרחבה לשיט (באוניית־הנוסעים „ארצה", אשר שמה בלבד מעורר נימים נסתרות בלב הנוסעים מאותם ימים), לחילופי־סטודנטים במחנות־עבודה בינלאומיים, ולהדרכת הנוסעים — וכל אלה מבוססים על תקציב של 10(!) דולאר מטעם אוצר המדינה.

ה„תנ"ך" של הנוסעים לחו"ל באותם הימים (של סוף שנות החמישים) לא היה „מדריך לפידי", „ששרי", „כוכבי" ואחרים, כי־אם המדריך החום המשוכלל בתוכנו (אך לא בהדפסה): „מדריך פינצ'יק לסיור עצמי באירופה", בשני כרכים. הספר, שצבי פינצ'יק־רבין עמל עליו זמן רב, היה לסימן־היכר ב„יוצאי חוץ" דאז (כשניתן היה עוד להסתדר בדולאר—שניים ליום!).

עתה מגיעות ללוד בחודשי הקיץ עד 11 טיסות ב ש ב ו ע — ממדים שאין להשוותם לארבעת המטוסים של השנה הראשונה לטיסות הסטודנטים, שלא לדבר על ק י ב ו ל ת המטוסים אז והיום.

האיש־הנוסע־ביותר

צבי רבין נתבקש לפני שנים־מיספר לעמוד בראש ה„ס. ס. ס. ס." — „אירגון־הנסיעות של הסטודנטים הסקאנדינאביים", אשר מושבו בקופנהאגן. בתפקידו זה, מושבו הקבוע של רבין (אם ניתן בכלל לדבר על „מושב קבוע" לאדם־הנוסע־ביותר־בישראל) הוא בקופנהאגן, וכאן נמצאות גם אשתו דליה ובתו החמודה בת ה־6, ליאת. כאשר פוגשים סוף־סוף את צבי לאחר נסיונות אין־ספור, אפשר בדרך־כלל לשמוע מפיו, כי הוא חוזר זה עתה ממקסיקו ומחרתיים עומד לטוס למקסיקו או לתל־אביב, ניו־יורק, מוסקבה, ניו־דלהי...

צבי בן ה־41, הוא היום גם המזכיר הכללי של „האירגון הבינלאומי של נסיעות צעירים" ולאחר היבחרו הועברה המזכירות לקופנהאגן.

✶

המטוס הגדול בשירות־טיסה 505 (של הסטודנטים מקופנהאגן) מוריד את גלגליו ומתכונן לנחיתה בנמל־התעופה בן־גוריון. השעה — שעת שחר מוקדמת. 185 הסטודנטים אשר בקרבו מתעוררים לחיים, וכן גם השוטרים בביקורת־הגבול הבוכסים.

טיסת סטודנטים נוספת נחתה בישראל. בעוד שעה תתחיל טיסה חדשה.

צבי רבין (פינצ'יק) — מייסד „איסטא"
(צילם: עלי כהן)

חופש לפני עסקים"

עם שחרורה של סילווה זלמנסון

מאת ויקטור פרלמן

ריה"מ הגיעה אלינו הידיעה, שקשה היה להאמין ...הראשון, שסילווה זאלמנסון שוחררה ממתנת־ בפוטמה. לפני שחרורה התנהל מאבק ממושך, ...פו בו עשרות אלפי אנשים במדינת ישראל ובמערב.

...יצתה סילווה זלמנסון ...ך עשר שנות מאסר, ...ליה על חלקה בפרשה ...ל מטוס סובייטי, שאמור ...יחם, עם בעלה ואחיה.

...חודעו כל העולם החופ־ ...פסק־הדין של בית־ה־ ...ינגראד, שדן את הנא־ ...זימאר רבות.

...ע היטב, שממשלת המש־ ...ראד היתה להפחיד ול־ ...יהודים הסובייטיים. כמו־ ...י נסיון זה כבד הקג"ב ...ן חרוץ, שכן המשפט ...הראשון עורר תסיסה ...לב היהדות הרוסית, ו־ ...רי המשפט הזה דרשו ...ים מהם לעלות ארצה.

...ם שמורים בזכרונם של ...יה"מ שמות אסירי־ציון ...פט־לנינגראד הראשון — ...למנסון, אדואדר קוזני־ ... דימשיץ, יוסף מנדלביץ ... נזכה שהמאסר שהוטל ...ה זלמנסון וחבריה היה ...נית מצד, שלטונות ברי־ ...האי נועד להעלות את ...המובייטית. לכן, למרות ...לשיחרור אסירי־ציון מ־ ...יב, לא נענתה הממשלה ...במשך זמן רב לדרישה. ...שאלה, מדוע דווקא עתה ...שלטונות לנקוט צעד ל־ ...שחרר את סילווה זלמנ־

★

...שם סימנים, שממשלת ...מתכוונת לשנות באופן ...ת מדיניותה בתחום ה־ ...־דרת. כמו תמיד נרדפים ...היהודים על־ידי הק"ג"ב. ...הו המשפט של הפיזיקאי ...לסקי.

...ולה מתנהלים מגעים בין ...ניקסון ובין ד"ר הנרי קיסינג'ר מזה, ובין קיסינג'ר ל־ שגרירה של בריה"מ, אנאטולי דו־ ברינין, מזה. הנושא המרכזי הוא תיקון ג'קסון, המורש להעניק את זכות ההגירה לכל אחד מיהודי בריה"מ והמנוצה הענקת מעמד של מדינה מועדפת במיסחר לבריה"מ.

לדברי משקיפים מערביים יש עתה אצל הסובייטים, בגלל המש־ בר הכלכלי, נכונות לפשרה בקשר לתיקון ג'קסון. הסינאטור עצמו מסר, כי ארה"ב ובריה"מ קרובות כיום יותר משהיו אי־פעם להסד־ כמה על תוכנית שתאפשר לברי־ ה"מ לקבל מעמד של מדינה מוע־ דפת במסחר ותאפשר עליה יהודית. בזיר שבתנאים אלה חשוב ביותר לסובייטים להפגין רצון טוב. לא אחת היה למוסקבה עניין להשיג ויתורים מצד המערב, ואז נתנו ל־ חלק של יהודי בריה"מ רשות לעלות ארצה — ובאותו זמן הר־ סיפו לרדוף אחרים. נוכח הדברים האלה, נראה לי שיחרורה של סילווה זלמנסון כחלק ממשחק השחמט הבינלאומי של מנהיגי בריה"מ.

★

בכל זאת מהווה שיחרורה של סילווה זלמנסון נצחון חשוב בתו־ חום המאבק למען העליה מבריה"מ. אנחנו ניפגש עם סילווה זלמנ־ סון בסיפוק ובשמחה גדולה. באותו זמן יש לנו חובה קדושה להמש־ יך את גורלם של חבריה, שנמצאים עד היום במחנות־העבודה של מורדוביה. לסיכום ברצוני לצטט דברים של יו"ר ארגון אסירי ציון בבריה"מ, יחזקאל פוליטרבין, ש־ הבריק אל הסינאטור הנרי ג'קסון: „שא ברכה לשיחרור אסירת־ציון סילווה זלמנסון. תהיה מבורך גם בהמשך ניהולך את המאבק הקודש עד שישוחררו כל אסירי ציון, ועד שתתגשם במלואה הריפאטרי־ אציה החופשית מבריה"מ. תהי סיסמתך: החופש לפני העסקים".

עולים גלי הסערה

(סוף מעמוד 5)

קימה — ארצות־ערב, שהן בעלות מונופולין על חלק חיוני של הפר־ קת הנפט העולמית, וחברות־הנפט, שהן אולי החברות הרב־לאומיות החזקות ביותר בעולם. ללא שיתוף בין שתיים אלה לא יכול היה ה־ משבר להגיע לממדים שהגיע, אף־ כי היה זה שיתוף חלקי בלבד, מותנה ומוגבל באינטרסים החיוניים של כל אחד מהשותפים.

כאן נתגלה לאנושות בבת אחת, ובהופעות יוצאת מן־הכלל, שהיא תלויה לא־רבלבד במצבה הכלכלי, אלא אף בחיי היומיום של כל פרט וכל משפחה, בכוחות שכנראה אין לאף אחד שליטה עליהם. עובדה היא, שבמשך חדשים ארוכים לא ידע איש אפילו עד כמה מחסור־ הנפט הוא ממשי, או שהוא תוצאה של תימרונים פוליטיים ועסקיים בלבד. גרוע מזה: המסקנה היחידה של האנושות בעקבות נסיון הסחי־ טה הגדול ביותר שנעשה אי־פעם בעולם. היתה כניעה כמעט מוחלטת.

לאחר זמן קצר נשתתקו כל הדי־ בורים על „הנצשתי חברות־הנפט, ועמדתן אף נתחזקה. ואילו אל מפי־ קי־הנפט התחיל לזרום עכשיו זרם אדיר של הון, שעצמתו בלבד עלו־ לה להרוס כל איזון כלכלי במערכת הכלכלית. ועם זאת הוא מהווה העברת־עושר מהרבים אל המעטים, כפי שורש זה גרם שינויים מעמדי־ קים ביותר מבחינה פוליטית, כל־ כלית וחברתית בעולם דאז, כך עלול לקרות גם היום — וגם מחר.

למעשה, אם המערכת הכלכלית העולמית היתה עד כה נשלטת על־ ידי מדינות תעשייתיות, שמשטרן ה־ כלכלי פעל על־פי שיטת „הקאפי־ טליזם החדש" נתערערה מערכת זו על־ידי גורמים עניים ו„היצוניים" גם־יחד. המעניין הוא, שהעירעור „החיצוני" לא יצא דווקא מחלקי־ העולם בהם שולט משטר כלכלי אחר, כמו בריה"מ וסין, כי־אם מ־ כתות שהם בשולי המערכת עצמה, אך שייכים אליה. ביסודו של דבר, נכנסה המערכת למשבר מתוך ה־ התפתחות העצמית, מתוך סתירות פנימיות הולכות וגדלות.

התחזית: אי־יציבות ותנודות חריפות

יש לחזור ולהדגיש: לפנינו מש־ בר־מערכת בעל כמפרים וימטמויים. יתר־על־כן: אין כל מגמה מגובשת, ובוודאי עדיין אין תורה כלכלית, היכולה להוליך לדרך־מוצא. ברור הוא, שאין עוד אפשרות לפתרונות לאומיים. לא רק שההתפתחות ה־ כלכלית, הטכנולוגית והחברתית יצ־ רה בעיות שאין אף מדינה בודדת מסוגלת להתמודד איתן אלא עצם שמירת המדינות על עצמאות מדי־ ניותן הכלכלית מהווה אולי את ה־ מכשול הבודד הגדול ביותר לעתיד. אמנם, שלובות ומותנות בעצמאות זאת שאלות מרכזיות של משטר סו־ ציאלי פנימי, מדיניות תעסוקה מלאה, ואף עצם קיומה העצמאי של המדינה הלאומית. מי שמקווה לפת־ רון מכיוון זה, עליו לדעת שדרו־ שים כאן לא רק שינויים כלכליים, כי־אם גם מיפנים חדים בפוליטיקה, בחברה ובהכרת בני־האדם.

לפנינו, לפי סימנים רבים, „תקו־ פת פיגפוד" של השיטה השלטת עד כה. לא בנקל יוותרו הממשלות על עשיית אינפלאציה למען תעסו־ קה מלאה וצמיחה כלכלית, אף כש־ ייתקלו בקשיים היצוניים הולכים ו־ גדלים. החזקות בין המדינות, כמו ארה"ב וגרמניה (עכשיו) לא יותו־ רו על מלחמתם נגד האינפלאציה הפנימית באמצעות דה־פלאציה מכוונת, אף כשמדיניות זאת תחריף את המשבר בארצות אחרות. הזקו־ קות דווקא להעברת יבואן לשוו־ קים אלה. גם אלה וגם אלה ימשיכו לנסות ולפעול נגד „קיזוז־ההון" ש־ בהעברות־ההון העצומות למפיקות־ הנפט, באמצעות ייקור סחורותיהן, ואינפלאציה נוספת.

כל זה עלול להביא לזעזועים כלכליים חריפים, שהיו מלווים עד כה בתולדות האנושות בזעזועים חברתיים ופוליטיים. ייתכן, שאי־ היציבות הפינאנסית והמדיניות ה־ דה־פלאציונית גם יחד יביאו כבר בטווח הקצר למשבר כלכלי כללי. ייתכן אף שיגבירו הפערים בין „הזו־ קים" ו„חלשים", והמערכת תיטה להתפורר, כפי שקרה בשנות ה־ שלושים.

למדינה קטנה וחלשה כישראל נראות בתקופה הבאה שלוש דרכי־ מוצא בלבד:

משטר־חירום, המצמצם במידה קיצונית האפשרית את התלות מב־ חוץ, מונע ביזבוז משאבים, ומנסה לבנות על־ידי צדק סוציאלי מירבי את הזעזועים החברתיים מהירידה ההכרחית ברמת החיים; נסיון להי־ כנס ל„חסות" מעצמה כלכלית כמו ארה"ב; ובמקרה שיושג הסדר־ שלום — מאמץ גדול ומכוון להיכלל בצורה זו או אחרת בתנופת־הפי־ תוח באיזור, הבנוי על המיליארדים של הנפט.

בכל שנרזה יותר את ההכרעות הגורליות האלה, נמשיך לבנות על גיאות חולבית, על אינפלאציה פני־ מית וביזבוז מטבע זר — עלולה להיות קשה ומרה יותר ההתפכחות מן המציאות.

שר-החוץ של ישראל, יגאל אלון, ושגריר האיטי בחותמם השבוע על הסכם-תרבות בין שתי המדינות.

פינת הרדיו והטלוויזיה

מאת דורית גפן

וקלט

...י עודני מאמין בך

השולים של החברה הישראלית הולכת הצתורה העבריינית שלנו: ילדים ונערים, כבר בגיל צעיר בעולם הפשע תום חיים תמיד עם החוק. במוקדם או במאוחר הם ואז נכנסים הם למעגל של בתי־משפט, ...ז ומוסדות לעבריינים. מעטים מהם מצ־ ...יץ החוצה ולחזור לחיים תקינים. האחרים בתוך מעגל זה ונכנסים הישר ממנו לבתי־ ...כלא הפשע המבוגר.

...בריינים הקטינים יש כאלה, אשר לתובתם ...קים במשטרה. חלק ניכר מהם כבר מכור ...ימונם של סמים אלה הוא אחד הגורמים ...בריינות שלהם.

...„רדיו־עשרה", בעריכת נתן שילה, שמענו ...ים נדירים למדי במציאות מדכאה זו של ...רער. אך סיפורים אלה עשויים אולי לשמש ...גר לכל מי שמאמין, כי עדיין יש סיכוי ...ים לצאת מן המעגל, להשתלב ולמצוא ...ום בתוך החברה השומרת על החוק. ...התחיל במעשי עבריינות כבר בהיותו בן ...ה, כשהוא נקלע לחברה עבריינית. בהיותו ...ניזום החמישה לו העובדה כי הם מקבלים התמכר לסמים ונכלח גם לגמילה. די מהר ...גלגל למוסדות שונים. אך הוא היה שם ...לפיצוה, טיפוס אלים ומסוכן. הסמים היו ...ו גם עתה. השפעתם על התנהגותו ניכרת ...פנותו כלפי הסובבים אותו. הוא גם ברח ...ז. עמוס נחשב למקרה אבוד ויש להניח, ...ף להידרדר מטה־מטה אלמלא העובדה ...שטיפלה בו והאמינה. כי הוא עדיין ניתן ...היתה בודדה. אך די חזקה כדי להילחם ...מענו. עמוס ניסה גם להתאבד ובאחת ...יסה להיגמל — נשבר.

...זבודת־הסוציאלית וקצין־הגדנ"ע בבית־ ...נד (אשר יצר מערכת יחסי אמון עם עמוס) ...להגיע להישגים מצויינים בגדנ"ע. ואחר־ ...יום לצבא.

סיפורו של עמוס הוא סיפור בלתי רגיל. מאבקו האישי לא היה קל ותבע ממנו כוחות נפשיים עצו־ מים. הוא הצליח. אין זה אומר שכולם מסוגלים לכך, הוקצין אכן סיפר על מקרה של בוגר אחר אשר לא עמד במאמץ, ונכשל.

סיפורו של הקצין על עבודתו עם העבריינים ה־ צעירים במסגרת הגדנ"ע היה מאלף ביותר. אילו היו רבים כמותו, המוכנים לעשות מעל ומעבר לנדרש מהם בתוקף תפקידם הרשמי. היו מגיעים אל לבותיהם של אותם נערים, אשר אף כי הינם עבריינים הריהם בסופו־של־דבר נערים הזקוקים מאוד ליחס חם ומבין ולאמון.

התוכנית אמנם היתה מיועדת לבני־נוער, אך נדמה לי כי מי שהאזין לה חש עצמו לאחריות אופטימי יותר.

פימפום משתולל

הרדיו נהפך לעתים למכשיר מפטפי פאר־אקסלאנס. שעות הערב המאוחרות (תול בשעה עשר) מביאות בעיקר בגלי צה"ל את הקולות הקבועים של מגישי התוכניות למיניהם. רשות־השידור לא יכולה להו־ שות לעצמה לפגר אחרי התחנה הצבאית. היא נותנת גם למאזיניה הזדמנות־פז לטלפן ולומר כל הצולה על רוחו. באשר למאזינים המטלפנים, הרי קשה לבוא אליהם בדרישות. אך דומה כי אחדים ממגישי־ התוכניות הללו נשארו כבר עם מצבור ריק לחלוטין.

לשיא התפלות מגיע לעתים יוסף לפיד, ומי שהקש־ יב בשבוע שעבר לראיון שלו עם והבלן המשטרתי. שפירק את המטען במחנה־יהודה; מי ששם־לב לרמת־ השאלות והשיחה בכללותה. כפי שהצגתוה על ידי — מבין את כוונתי.

גם התוכנית בהנחייתו של דניאל בלוך נשמעת מוזרה. אם כי רמת המנחה שונה לגמרי. קשה להבין את תכלית התוכנית כאשר כל אשר יש בפיו של בלוך לענות למתלוננים השונים הרי זה כי „הדבר באמת אינו בסדר, וכי יש לבדוק את העניין". הרי זה יעיל וחסכוני יותר, אם המאזינים־המתלוננים יופנו לנוגעים־בדבר בכתב.

ויקרן

יש אשר זיעזע את המדינה

...של שמעון טסלר על הכליות המלאכותיות ...חולים הנזקקים לדיאליזה לא היתה אמנם ...ס עיתונאי, כי הרי הנושא היה בכותרות ...רבות בעת האחרונה. אך כמו תמיד עמדה ...יה המצלמה הבלתי־אמצעית, אשר כוחה ...לה עולה בהרבה על המלים.

...הסר סיפר לטסלר על הטילטולים שעבר ...החולה ועל כך שלא נמצא לה מקום ...על בבליה המלאכותית; האיש האומלל ...אחר־כך בבכי. כי אשתו נפטרה — ויצוע ...ב. קרוב לוודאי שהיתה זו יד המקרה. ...צה את המצב הבלתי־נסבל השורר היום ...דיאליזה בבתי־החולים, מצב שבו אנשים ...חים ונשלחים לבתיהם. בלי לקבל טיפול ...אכותית, ואשר לפי מצבת רופאים אחדים ...זום בזירה דין־מוות בשבילם. המקרה של ...וד הכתיש זאת בצורה מזעזעת ביותר ויש ...ת. כי כל הגורמים הרפואיים האחראים ...יעשו הכול לתיקון הרשום המהירה. שנוצר ...תבה של שמעון טסלר. מסוג לא ייתכן ...ו מציאות כזו. שבה אנשים ימותו בגלל ...מתאים.

כל ההתחלות

...התוכנית החדשה „כל ההתחלות" היא ...יהה. טוב מאוד שההולם להקדיש גם ...ת לעולים החדשים ולבעיותיהם. בארבע ...כבר הוקרנו ניכרות המגמה הנבונה להציג ...העולה החדש לא רק מזווית־הראייה ה־ ...קובלת ברחוב („המיספר הלבן" והדירה), ...ורה אנושית. המקרבת את בעיות העולה ...צופה.

...נוכניות הללו היו מרשימות דווקא אלו ב־ ...יעבו בידי במאים צעירים־חדשים — של ...זאבל קונסטנטינסקי. גם הסרט על הפסנת־ ...הצעיר יפים ברונפמן, היה מעניין ויפה. ...כי מסגרת זו של מיקודים עשויה להיות ...אותה לבמאים ואנשי־טלוויזיה — עולים חדשים — ולעודדם לעשות סרטים ולהציג משהו מ־ כישוריהם בפומבי. לבד מן העניין שצריך להיות בעצם מתן עבודה לאנשים אלה, הרי במקרה הספ־ ציפי של „כל ההתחלות" ישנו גם הגלמנט של „הר־ ראייה האישית" של אותם אנשים את בעיות העולים וקליטתם — כי אלה הן במידה רבה בעיותיהם־שלהם.

דת וספורט

שיקולי הטלוויזיה מעוררים לפעמים תמיהות גדו־ לות. מאז החלו המאנקביות של המכבאים, יורד מעל המסך־הקטן מישודי הספורט השבועיים — הן „משחק השבוע" והן „מבט ספורט". אמנם באותם שבועות היתה הפעילות הספורטיבית דלילה, ומרבית ענפי הספורט (בעיקר כדורגל וכדורסל) היו בפגרת־קיץ, אך אפשר היה לתת לפחות תוכנית שבועית אחת, מעין התחשבות מינימאלית באוהדי־הספורט.

המעניין הוא, כי בעוד שכמעט כל המישודרים ה־ קבועים נפגעו בצורה זו או אחרת מן המכאנקציות, הרי דווקא המישודרים לציבור הדתי המשיכו ללא תקלות. הדבר בלט במיוחד במוצאי־שבתות. כאשר „המבדיל" הנוקרן — אך לא כן „מבט ספורט".

יש להניח, שהגיעה להנהלת הטלוויזיה תלונות בעניין זה, כי בשבת האחרונה שוב חזרה התוכנית „מבט ספורט" — לראשונה על חשבון „המבדיל". נראה כי גם מפיקי תוכנית־הספורט עמדו בתוקף על שידור תוכניתם, מהגים שכל מחורי הספורט היו מל־ אים בשבועות אלה בהבנות המשלחות למהרן. ואכן במוצש"ש יכלו אוהדי הספורט לקבל מידע על הצגינים שלנו בענפים השונים. משחקי אסיה אינם אסרקטי־ ביים כאולימפיאדה או כאליפות העולם. אך בשבילנו יש בהם עניין רב. באסיה יש לנציגים שלנו מה לומר, ואנו מקווים לראותם. יש להניח, כי התקשורת הלחיינית לא תהיה אולי יעילה כמו זו מאירופה. אך רשות־השידור חייבת. לדעתי. להקציב שעות־שידור מיוחדות לדיווחים מן התחרויות. ואת המישחקים ה־ מעניינים או את שלבי־הגמר בענפים השונים — אף להעביר בשידור ישיר, אם זה אפשרי מבחינה טכנית.

סרטי השבוע

מאת יצחק בן־נר

תל־אביב

סרטים חדשים

„צ'ארלי וחצי" (שיגרמה)

סרט ישראלי חדש וצבעוני שבים בימבו דווידזון („חצי־חצי"), על־פי תסריט של אלי תבור. במרכז — ידידותם והצלוליהם המשותפים של גבר צעיר (יהודה ברקן) ונער קטן (דוד שושן), באחד מפרבריה של תל־אביב. למען דווידזון חוש לקר־ מה, למציאת אתרי־צילום נאים, לקצב ולחיות רבה — והמיצמים העוסקים בתעלוליהם של ג.. ה־ ידידים הם חביבים ומלאי הומור. פחות טובים וטבעיים הם קטעי ה־ „הווי" המשופשפים, כמוהם כשפת העגה ה„עדתית" המוכרת מכל־ מהרבה סרטים ומחזות מסוג ב' — וסיפור־האהבה הקלוש. והשיגרתי, של בן השכונה לבת העשירים מ־ צפון תל־אביב. הסיכום — מרקחת בינונית של טוב, בינוני, שיגרתי ורע, עם שני גיבורים סימפאטיים, שאחד מהם, דוד שושן, נער מעיי רוו־פיתוח, „גונב" את ההצגה בכש־ רון טבעי ובאישיות קורנת.

„אוכפים לוהטים" (זקל)

לחובבי־קולנוע מוזמן הבמאי מל ברוקס („המפיקים") אוצר בלום של פארודיות קולנועית ברוח תופשית מאוד, בהומור לא־מרוסן ועם הרבה דיבוק פרוע, על הוליבוד, על סר־ טיה, ישנים וחדשים, על מערבונים קלאסיים, על כוכבים וכוכבות ועל מה לא. העלילה, שבה שריף כושי (קליבון ליטל) מנסה להציל עיירה נידחת כגלות, תלחם נגד מושל מסו־ פם (הבמאי ברוקס עצמו), המגלם דמות זו וגם את דמותו של „צ'יף" אינדיאני דובר אידיש בווירטואו־ זיות, ממש) ועושי דבריו. תמצאו בסרט עיירה שלמה ששם משפחתם של תושביה הוא בינגסון, זמרת סק־ סית בנוסח מרלן דיטריך (הקומי־ קאית המצויינת מאדליין קאהן), אק־ דוחן שיכור (ג'ין ויילדר) שהיה פעם אימת המערב הפרוע ושאר דמויות, מצבים ואירועים שיזכירו לכם, במהופך, תריסרי סרטים מן העבר. מצחיק מאוד — בעיקר לאלה ה„שולטים" בהיסטוריה של הקול־ נוע.

„טחנות הרוח השחורה"
(אופיר)

אכזבה, במידה רבה, לאהביו של אמן סרט־המעולה מסוג ב', דון סיגל, שעלה לאחר שנים רבות ל־ גדולה, בזכות סרטים טובים כ„ש־ לושה ימים בחיי בלשי", „האריי המ־ זהם" ו„צ'ארלי ואריק". סיגל בחר לסרטו תפיסתו הקולנועית, המעוג־ נת היטב במציאות — סיפור שב־ חציו עוסק בביון ובחציו בפשע. מייקל קיין הוא סוכן־ביון בריטי, שבנו הקטן נחטף — והוא נאלץ ללחום בחבורי־לצבודה ובמעבידיו, בבעושים־ההוספים, כדי להצילו. מותח — אך חסר אמינות. עם דו־ נאלד פלזנס, ג'ין הרגונ, דיאנה סוד־ מאן ודלפין סיריג'.

ירושלים

„צ'ארלי וחצי" (מיטשל)
ר' סינרמה, ת"א

„העוקץ" (עזו)

הסרט שוכה, השנה, בשבעה פר־ סי „אוסקר", בהם סרט־השנה, במאי השנה („ג'ורג' רוי־היל), התסריט המקורי של השנה (דייוויד ס. וארד), הוא קומדיה נחמדה על רקע עולם הפשע והגימורים של שנות 1936 בשיקאגו. רוברט רדפורד ופול ניו־ מן, שני נוכלים סימפאטיים, מארג־ נים תרמית גדולה ומבריקה כדי להפיל בפח את אחד ממלכי ההי־ מורים בארה"ב (רוברט שו). הינו של הסרט בהפתעות הרבות השזור רות בו, בשיחזור החיגני של התי־ קופה (לרבות פסקול מוסיקאלי מצויין, בנוסח הימים ההם) ובהר־ פעותיהם של כוכביו. בידור טוב.

חיפה

„העוקץ" (חן)
ר' עזו, ירושלים

„בילי שני כובעים" (ארמון)

מערבון קטן, צנוע, שונה מהמער־ בונים המקובלים, שייחודו לצופה ה־ ישראלי הוא בכך, שצולם כולו ביש־ ראל, לפני יותר משנה. אתרי הצי־ לום — הנגב ועיר המערבונים של־ יד ראש־העין — נראים תואמים להפליא את הסיפור, ויפים מאוד, בצבעיו הרכים של הסרט. הסיפור המוגבל, המינורי, עוסק בידידות מוזרה שבין נווד־פושע סקוטי מז־ דקן (גרגורי פק) לבן־תערובת אינ־ דיאני צעיר (דזי ארנאז) — ובמ־ נוסתם של השניים מאיש־חוק עיקש (ג'ק וורדן), המנסה ללכוד אותם. טד קוטשף ביים את הסרט בתבונה, בלי לנסות ולהרוג מן המסגרת ש־ נקבעה לו — ובכך עשה את סרטו לטוב, בסוגו.

חולון

„מיני ומוסקוביץ" (ארמון)

סיפור־אהבה מוזר מאוד, סהרורי ומציאותי בעת־ובעונה־אחת, משע־ שע ועצוב גם יחד — מעין אגדה אמריקנית של ג'ון קאסאווטאס, במ־ אי־שחקן־תסריטן מחונן ובעל ייחוד, שסרטיו הקודמים עוררו תשומת־לב בעולם (אך לא בארץ). מוסקוביץ (סימור קאסל) הוא גבר יהודי מר־ סס, מוזר וחסר בגרות; מיני (ג'ינה רולאנדס) היא אשה יפה ובודדת — הרומאן בין שניהם הינו הרומאן המוזר ביותר שניתן להעלותו על הדעת. הבמאי מסתמך (יותר מדי...) על אילתורי השחקנים, על הרקע, השיח וההתנהגות היומיומיים, ועל צבע המציאות באגדתו היפה שלא נעדר ממנה הליגלוג על המיתוס המקובל של ההצלחה, בעולם המוד־ שבה האמריקני.

באר־שבע

„הכל נשאר במשפחה" (אורן)

במאי מוכשר, בעל ייחוד ו„שט־ ניות" רבה, סאלוואטורה סאמפיר האיטלקי, זכה להצלחה מסחרית רבה מנסה, בסרט זה לחזור על הנוסחה בסירטו „איזו מין עזרות" — והוא ששירותה אותו בהצלחה גם בסרט הקודם וגם בסרטו הפחות מוכר, „דודתי אוצובתי": ארוטיקה, יח־ סים מאוד־מאוכיסטיים וקשר לא מובן בין מענה למענה. שני כוכ־ בי „עזרות", לאורה אנטולי היפה והתושבית ואלסנדרו מומו הצעיר משמשים בדמויות דומות גם בסרט זה. הוא — כנער מתבגר, והיא כביסתו היפה, הניתנת לו ל„מיש־ מרות", בתוך נופש וקיט, שם הוא שוהה עם משפחתו. גבוף, מפולפל — ומלאכותי.

נתניה

„כך היינו" (סטודיו)

סיפור אהבה מתוק־מריר של נע־ רה עניה (ברברה סטרייסנד), בע־ לת תודעה סוציאלית מפותחת, וסו־ פר צעיר וחסר חוט־שדרה מבני „אמריקה היפה" (רוברט רדפורד), משתלב באופנה הנוסטאלגית של סרטי העבר הלא־רחוק. הסרט של סידני פולאק, שהיקעו משלהי מל־

(המשך בעמוד 10)

בקולנוע

נתן גרוס

האנושות הזוללת־עצמה־לדעת

בעבר הופקו עשרות סרטים בנושא המשולש „הנצחי", ואיש לא אמר:

אחת מתכונותיה של האמנות המודרנית היא שאיפתה למקוריות בכל מחיר. בעבר הופקו עשרות סרטים בנושא המשולש „הנצחי", ואיש לא אמר: „זה כבר היה". היום מחפש לו פילמאי רציני — או צייר, או סופר — צורת שונה להבעת המיטען הרגשי שהצטבר בליבו והולך בדרך ש„איש לא צעד בה מקודם"... אולם תמיד מסתבר, כי כבר היו דברים מעולם, ואין חדש תחת השמש...

מרצילו (מסטרויאני) מסתכל בייאוש-מה על מאמציה של אנדריאה (פרול) להקל על חולשתו של משל (פיקולי).

ה„מקוריות" של הקולנוע המודרני הולכת בדרכי הנאו־ריאליזם והאחזות במה שנהגנו לכנות במשך דורות „גסות־רוח". הכוונה — ל ז ב ז ע ג. אלא שהאנושות (קרי: צופי הקולנוע...) נעשית יותר־ויותר מחוסנת מפני גילוי־עריות, מלה גסה, יחסי־מין המוצגים לראווה על המיקרן, וכיוצא באלה. צריך איפוא להמציא דברים וה־ שים, קומבינאציות חדשות של סוריאליות, פרוורסיה, מאזוכיזם כדי להציגם — עם שחוק שטני — לפני הקהל הנדהם והנגעל. אמנם, אך המוצא במידה מסויימת את מה שהשתדל לאבד במשך הורות של חינוך לערכים, אשר נתגלו אולי כערכי שקר וצביעות. „היום עושים הבנים מביתם הפרטי בגלוי — מה שאבותיהם עשו (בסתר) בבית־בושת".

אחת התוצאות של פילוסופיית־חיים חדשה, הנתמכת בידי הקולנוע — האמנות הפופולא־ רית ביותר בעולם.

הקהל „אינו רוצה לראות" את הוועדות שמ־ ציע לו הקולנוע המודרני — אינו רוצה, אבל הולך ורואה. קצת מתוך סקרנות; קצת מתוך כוח „מאגנטי" המושך אותו „נגד רצונו"; קצת מתוך סנוביזם וצביעות. אם אמנם יוצא הוא בריא יותר מתוך מחול־השדים שמזמן לו הקולנוע בדרמנגו — זו שאלה שהתשובה עליה שנויה במחלוקת. על כל פנים, ה י ו צ ר י ם טוענים, כי הם עושים את הסרטים למען הבראת האנושות המידרדרת והולכת אל תהום האבדון. הם מזהירים את האנושות בשעתה האחרונה, שמא יהיה מאוחר מדי.

האנושות המתאבדת

כך גם מארקו פררי בסרט „הזלילה הגדולה", המתיימר להיות סמל לאנושות המתאבדת על־ ידי... זלילה. האנושות מתאבדת אולי בלי שתיתן דעתה על כך, אבל גיבורי הסרט, המ־ סמלים אותה, מתאבדים מתוך רצון וכוונה תחילה. נראה, שלא מצאו יותר בחיים אלא מין וזלילה; אך תענוגות אלה גם הם מתחילים „לחזור על עצמם" ולשעמם. ואז, באין טעם אחר לחיים, כדאי לערוך „בנפיס" — „הסעודה האחרונה", ולגמור את הפרשה.

ארבעת גיבורי הסרט — מארצ'לו (מאס־ טרויאני), אוגו (טוניאצי), מישל (פיקולי) ופיליפ (נוארה) הם נציגי החברה הבורגנית, הבורגנות המופזת, אך טוען מארקו פררי, כי הוא התכוון לאנושות כולה.

הארבעה מסתגרים בווילה מפוארת. מזמינים מנות של בשר מכל המינים, ובהיותם מבשלים מעולים, הריהם מתקינים תבשילים משובחים בשפע. אשר היה מספק גדוד חיילים שחזר מן הקרב. אך האכילה ללא „שעשוע מיני" משעממת. מזמינים איפוא שלוש פרוצות, שיהיה שמח! האמת היא, כי נוכחותן של הצלמות העליזות אינה מוסיפה שמחה. הזלילה נמאסת עליהן עד מהרה, והן פורשות מהזירה.

אך עם הזוללים נשארת אנדריאה (פארול), מורה שנזדמנה במקרה עם ילדי בית־הספר בסביבת הווילה, והצטרפה לחבורה. ייתכן שדמות זאת מסמלת את הפילוסופיה של הסרט יותר מארבעת הגברים. שכן הם עושים מה ששים מתוך עקביות לנסיון־החיים שלהם, ואילו המורה, המתנכרת ילדים תמימים, שורת להם (לאנושות) בכשא־התאבדות זה; היא נוכה, אמנם; אך גם אינה רואה הצלה לאנושות המתאבדת. רק ההקרבה אמתית היא מוכנה לעשות הכול כדי להמתיק (עד) את המוות המתוק על־ידי תוספת תענוגות — שהם אש־ ליה באלות (ומגעילה).

אין בסרט „חוכמות", אין „פילוסופיה" מי־ לולית. השיחות מתנהלות סביב ביסויים ועני־ נים הקשורים למצב הנתון, על גסטרונומיה, אהבה — לא על פוליטיקה, מלחמה או חדשות היום. פה־ושם נשמע רק באזרה באגאלי, „הבל הבלים..." או כאשר אחד מהזוללים אינו יכול לבלוע יותר — מציע לו חברו, שיחשוב כי הוא ילד הדיי רעב, „וזה עובד"...

התיאבון בא עם האכילה

„הזלילה הגדולה" זהו סרט הצמנה עם אותם „סרט־שיא" שבצמרתם ניצבים „התפוז המכ־ אני" ו„המאנגו האחרון בפאריס", ושכמותיו־ הם מודרבים „דקמרון", או „סיפורי קנטרבורי". הסרט זכה אשתקד בפרס־המבקרים בפסטיבאל־ קאן. הוא היה אז יצא־דופן. אך בינתיים חלפה שנה, וקאן הוצפה בסרטים, שזלילה ומין „בדרג גבוה" משמשים את העיקר שבהם — בתוספת זוועות נוספות.

עוד לא פסקו המחאות והוויכוחים על „הז־ לילה הגדולה" — תשובות הביקורת ו„על־ יונה" וזעקת „הצילו !" של הצנזורה ושומרי המוסר התמימים (הנחשבים על־ידי המבקרים לצבועים). וכבר נתבשרנו על שלושה סרטים „זוועתיים" העולים על כל מה שהוצג עד כה: 1) „השלישיה השטנית" (של פרנסיס זירו), שם הזלילה והסקס מלווים בפירוק איברים מהמתים שנרצחו על־ידי השלישיה, שיש לה אידיאולוגיה משלה; 2) „אזהר כמוס מפורר" של אראבל, הספרדי המסורף, שיש בו הכול, הזל במעשי־סדום ובלה בעריפת אבריים־מין בגרזן; 3) ה„סרט מתוקי" של היוגוסלבי הגולה דוזיאן מאקאוויב, המגעיל ביותר. הזלילה מת־ רחשת ב„ספינת שוקולד ומין" — שאין יוצאים ממנה — כאשר הוא מלווה ותקופה הסרט־ תקוים בשינאנה ובשצמתה על המשטר הקו־ מוניסטי הוותשתי.

כך בא התיאבון עם האכילה... „דקמרון" הוליד עשרות „דקמרונים" פוחזי־ערך. אמנם. הוא הדין לגבי „טאנגו". ועתה — „הזלילה הגדולה", המוליזה מפלצות חדשות, נוראות יותר, מגעילות יותר, מאיימות יותר.

יש סימנים, שבשנה הבאה, (אם אמנם יגיעו אלינו הסרטים הנ"ל) נסתכל אחורה בנוסטאלגיה ונאמר: איזה סרט נחמד היה „הזלילה הגדולה"...

למעשה, אי־אפשר לספר במלים את תוכן הסרט הזה. מי שחושב כי השתחרר מכבלי־ המוסר שלימודהו בבית ובבית־הספר; מי שחו־ שב עצמו מבוגר ומוכן לראות אליגוריה על אנושות המתבוססת בקיאה־שלה, המתאבדת הולכת — ועם זה יודע להעריך סרט על ער־ כיו הקולנועיים. יכול לנסות ולעמוד במיבחן עצמי מול „הזלילה הגדולה".

בעריכת זהר ירון

על הנגינות

מופעים אחרונים בפסטיבל הישראלי

מאת אריה זקס

לקראת סיומו של הפסטיבל הישראלי תשל"ד אפשר לומר, כי מתאשר הרושם הראשון, החיובי, לא רק לגבי איכות המופעים אלא אף מבחינת התיכנון הכללי. בעוד שאופרה ובאלט במיטב הרמה הבינלאומית מנצלים את האפשרויות של הבימות השונות בישראל, הרי תופסות להקות המוזיקה הקאמרית את הפינות האינטימיות המשרתות את הקהל הישראלי אף בעונת חולין.

ירושלמים רבים הצטערו על ה־ קושי להגיע לקיסריה, מקום המופע האופראי היחיד בפסטיבל, „משה ואהרון" — האופרה של שנברג, אשר הוצגה סוף־סוף אצלנו. יש להניח, כי גם הפסטיבל וגם „אגד" היו באים על שכרם לו עשו את המאמץ, האורגן כדי להביא תוד־ בורה לקיסריה גם לתושבי הבירה.

אך נחמה פורתא יש בעובדה, כי בירושלים הוצגה תוכנית מיוחדת במינה של להקה הבאלט של האו־ פרה בהאמבורג, תוכנית שצביונה המיוחד בא לה דווקא מהגבלה ומומ־ רית: בגלל הקושי לשתף גם ב־ ירושלים את אותה תמורות אשר הופיעה כמעט ערב־ערב עם האו־ פרה בקיסריה, נשלח לבירה „רקי־ ליזיי של פסנתרן ומכשירים אלק־ טרוניים, ו„הספרי" צימצום זה יצא בשכרה לירושלים ונעשה לא רק אמנותו השגיאה של הבאלט, אלא אף תוכנית מוזיקאלית מיוחדת במינה, שהיא בלבד היתה מאורע אמנותי, התאמנה לו היסבה הנאה רבה.

*

בפתח התוכנית ראינו באלט בעל ממדים רחבים הקרוי „דימוטים", המבוסס כולו על מוזיקה לפסנתר מאת אלכסנדר סקריאבין, אשר נוגנה על הבימה בידי הפסנתרן המצויין הומירו פראנצסקו.

הכוריאוגראף ג'ון נוימייאר הצי־ ליח באמנות מופלאה לפענח את המוזיקה של סקריאבין, על כל מיפנה, כל פסוק וכל דגש שבה, בתוך היצירה הריקודית שלו, ועלה בידו ליצור מתוך 15 קטעים בוד־ דים שלימות כוריאוגראפית אחת, רבת תוכן ויופי.

גם היצירה השניה בתוכנית, „מזמורת ילדותי", של שומאן, לנו־ תה בידי אותו פסנתרן בעדינות פיוטית. אך כאן לא יכולנו בקי־ לות לגלות את הקשר בין המוזיקה ובין הריקוד. לכל היותר שימש מיקצב המוזיקה בסיס לצעדים. ו־ אולם התוכן של כל קטע וקטע, הידוע כל־כך לקהל המאזינים, לא מצא כלל ביטוי בריקודים השו־ נים, לא במישרין ואף לא בעקי־ פין. קשה היה להבין מדוע בחר נוימייאר במוזיקה זו דווקא.

לדאבוננו, לא חזר הפסנתרן ב־ חלקו השני של הערב. אולם גם כאן בא על שכרו המאזין, שחיפש מוזיקה בעלת משקל ועניין. את הליווי ל„דו־ריקוד" („פא־דה־דיי") בשם „סהאומה", והיא מוזיקה מוקלטת ואלקטרונית מאת הראלד גנצמר, מתלמידיו של הינדמית, אשר הוכיח ביצירה זו שליטה מושלמת בכל האביזרים של המו־ זיקה במאה העשרים, בלי להתנזר דרכים חדשות או לגלות מקוריות יוצאת מן הכלל.

לריקודים לורל בנדיקט ונרומן פיניי שימשה מוזיקה זו רקע ליי־ צירה ריקודית רב־גונית, עזת הב־ עה ומקורית בהחלט.

לאחר שהות קצרה זו בשדה המו־ זיקה החדישה הסתיים הערב בבא־ לט, בהשתתפות הלהקה כולה, אשר הורכב מחמישה קטעי מוזיקה מוק־ לטים ממקורות שונים: הראשון וה־ אחרון — שירים עממיים אנגליים; השני והרביעי, פרי עטם של מל־ חינים שבדיים ידועים, בני זמננו — אחד מאת יאן באריק ומאלקה ראו־ בה, האחר — לאורגאן — של יאן כרימנזן, כאשר במרכז ניצב שיר מאת מאהלר, אשר מלותיו הראשו־ נות תורגמו בתוכניה לעברית: „הוי עולם, מזמן איבדתני" (תרגום מוצ־ לח יותר מן התרגום האנגלי בחלק הלועזי של התוכניה).

בבאלט זה, ובמיוחד בשיר של מאהלר, הוכיח הכוריאוגראף נוי־ מייאר שהוא יודע לבסס יפה מאוד ריקוד על קטע מוזיקאלי, תוך קשר פנימי הדוק, ולו גם תוך „קונטרא־ פונקט", ניגוד הבעתי, קצבי או תנועתי, בלי להפריע את התוכן של המוזיקה או את המלים שביסודה.

יצירת סיום זו הראתה את הרמה הבלל־הרבותית הגבוהה של הבאלט ההמבורגי אשר, בריקודיו — הגדו־ דים, הביניתיים והכוריאוגראפיים, מובטחים מראש, והם אינם מטרה אלא משמשים יעוד רתגי־אמנותי עליון.

●

יום לפני הופעת הבאלט בבנייני־ האומה, הופיעה באולם האאן הירד־ שלמי (אף זאת במסגרת הפסטי־ בל) רביעיית הפסנתר הישראלית, בהרכב שלישיית כלי־קשת כרגי־ עיה ואף כחמישיה עם פסנתר. בו־ קבוצה התברכה בהשתתפותה של פנינה זלצמן (פסנתר) והיא שקו־ בעת את הרמה האמנותית של אנ־ סאמבל זה.

התוכניה נפתחה בבגינת שלישיית כלי־קשת, „מבוא ופוגה" מאת מו־ צארט, על־פי פוגה לאורגאן של באך. לאחר־מכן הושמעה הרביעיה מס' 2 בסול־מינור לפסנתר וכלי־ קשת מאת גבריאל פורה, יצירה המופיעה אך לעתים נדירות בתוכ־ ניות הקונצרטים, וזאת כנראה ב־ של אופיה המופנם וצלילה המעומ־ עם; אך דווקא באלה טמון קסם מיוחד.

הנגנים הצליחו ליצור אווירה לי־ לית, כהה ואינטימית, ובפרט בפ־ רק האיטי הפיקו צליל קטיפתי ממש. תפקיד הפסנתר מהווה רוב הזמן רקע עשיר־גונים, ובדרך־כלל אינו מתעלה כדי נגינה סולנית.

לא־כן בקטע הסיום, החמישיה במי־במול מאג'ור מאת שומן. הכי נר מאטוש זלמנוביץ, שלה מברית־ המועצות, הצטרף אל הרביעיה ב־ תפקיד של כנר שני, תוך התאמה יפה.

הפסנתרנית הבריקה בתפקידה, בלי להתבלט יותר על המידה. אד־ רבא, בסיום הפרק הראשון והר־ ביעי יכלה להדגיש את שליטת ה־ צליל הפסנתרי, ובכך היתה מוסי־ פה לרושם הווירטואוזי של היצי־ רה. מה שהיה חסר אולי, ניתן ליי־ חס לעובדה, כי הפסנתר לא היה פתוח לגמרי, ולכן צליליו לא הגיעו בעוצמה הדרושה אל החלק השמא־ לי של האולם, אשר בו ישב כותב שורות אלו.

בסך־הכול היה זה ערב מהנה והקהל הרב אכן נתן ביטוי נלהב להנאתו.

הקונגרס ה־10 לאיגוד הבינלאומי של ספריות למוזיקה

בעוד כל תשומת־הלב של קהל אוהדי המוזיקה בישראל מרוכזת בפסטיבל, התנהל בשקט (המכנם בסתר) באוניברסיטה העברית מאו־ רע בעל חשיבות עליונה. כינוס עו־ למי של ספרני מוזיקה. כ־120 נצי־ גים מכל ארצות העולם — מאירופה כולה, מאוסטרליה, אמריקה הצפו־ נית והדרומית ועוד — יחד עם כ־50 נציגים מישראל — נאספו בירו־ שלים ודנו במשך שבוע־ימים ב־ בעיות קיטלוג, רישום, מיון וכו' של האוצרות המוזיקליים המופקדים בידיהם הנאמנות.

אחדים מאירועי הכינוס נועדו ל־ קהל הרחב, ומי שפחד ממקצועיות יתירה ומשום־כך לא בא — הפ־ סיד. במיוחד יש לציין ערב של פולקלור דתי חילוני, שנערך בידי פרופ' ד"ר אדית גרזון־קיוי, בעז־ רת יוסף בן־ישראל, אבינדור הר־ צוג ואורי אפשטיין — באאן הירו־ שלמי, ביום ב' בשבוע שעבר — תחת הכותרת: „מסורות מוזיקה ב־ ישראל; יהדות־נצרות־איסלאם".

בחלק הראשון של הערב קראו נציגים של 12 עדות מכתבי־הקודש שלהם, ביניהם יהודי תימן, מא־ רוקו, כורדיסטאן, גרמניה, תורכיה; השומרונים; הכנסיה הארמנית, ה־ סורית־אורתודוכסית, הכנסיה התב־ שית מן העיר העתיקה בירושלים. שייך מוסלמי קרא מן הקוראן, ורב חסידי השמיע ניגון בנוסח חב"ד.

בחלק השני הופיעו להקות עמ־ מיות בלבוש מקורי, ביניהן מבין ערביי חברון, ירושלים (שני ילדים הציגו תיפוף מלהיב על תופיהם), מיהודי תימן, כורדיסטן ובוכארה.

אין כאן מקום לדון בהיבטים הא־ מנותיים המדעיים של מופע זה. ברור רק, כי היתה זו הצגה למופת מכל הבחינות: מהנה, מלמדת, מק־ רבת לבבות, מרחיבה אופקים, בקי־ צור — ראויה להמשך בהצגות דו־ מות.

יישר כוח מגיע לפרופ' גרזון־קיוי ולשותפיה במיבצע של השגג את, שראבה לחזור עליו, אולי במסגרת רחבה יותר.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ספורט

חשש מפני „מרגלים" מונע מהכדורגלנים תירגולים טאקטיים בטהרן

מאת ישראל פז, שליחנו המיוחד

טהרן, טלפונית —

„אנו מתייחסים לירידי המאלזי במלוא הרצינות מתוך ידיעה שנצחון ברור יבטיח לנו את העליה לשלב הבא" — אמר אתמול המאמן הלאומי בכדורגל, דוד שוויצר, בתום אימון מפרך שנערך במגרש האימונים שבכפר האו־לימפי שבטהרן.

שחקני הנבחרת בכדורגל נכנסו למעגל אימונים קפדני. ערב פתיחת האימונים בטהראן התכנסו ה־שחקנים לישיבה שבה הוחלט „למתוח קו על כל מה שאירע בשבועות האחרונים שלפני היציאה לטהראן ולהתרכז באימונים לקראת טורניר הכדורגל של משחקי אסיה".

מחשש ל„מרגלים" מקרב מאמני היריבות של הנבחרת הישראלית נמנע המאמן הלאומי דוד שווייצר מלקיים תירגולים טאקטיים כמו בעיטות עונשין ובעיטות קרן. ה־אימונים האחרונים המתנהלים בק־צב מסחרר הוכיחו כי שחקני הנב־חרת הישראלית הגיעו לטהראן ב־כושר גופני מעולה. למרות הבט־חון העצמי של שחקני ישראל, מנסה שווייצר למנוע שאננות. ה־מאמן הלאומי אמר בשיחה עם שחקניו, כי „מן הראוי לעלות לכר הדשא עם אף מורד ולרדת בראש מורם".

אף אחד משחקני ישראל אינו סובל מפציעה ועובדה זו מגבירה את המתח לקראת קביעת ההרכב הפותח נגד מאלזיה. במשחק האח־רון בין שתי הנבחרות, באפריל 1973, בסיאול, גברה נבחרתנו על מאלזיה בשיעור 0:3.

באימונים מנסה מאמן הנבחרת שני הרכבים. יהושע פייגנבוים, ה־חלוץ המנוסה של „הפועל" ת"א, מתורגל פעם כשחקן קישור ופעם בחוליית החוד. אם פייגנבוים יש־חק בקישור — ונראה כי כך יהיו פני הדברים לפחות במשחק הפתי־חה עם מאלזיה — יוליך את חוד ההתקפה הכדורגלן הפופולרי משה אונגה, בעוד שחוליית הקישור תורכב מיצחק שום, משה שווייצר ויהושע פייגנבוים.

ההרכב כולו יהיה: ויסוקר; נמני, רוזן, שחגר, בלו; שום, פייגנבוים, שווייצר; דמתי, אונגה, שורק.

ליברפול תנסה למחוק את הפער של איפסוויץ'

המשחק המסקרן של הליגה האנגלית בשבת יערך קרוב לוודאי באיצטדיון סטמפורד ברידג' הלונדוני, שם תארח צ'לסי את מחזיקת הגביע, ליברפול, המדורגת במ־קום השני אחרי איפסוויץ'.

איפסוויץ' היא הקבוצה היחידה שצברה את מלוא הנקודות (8) מ־ארבעת משחקי הליגה שנערכו עד כה. מחר יוצאת איפסוויץ' לשפילד, להתמודד עם יונייטד.

בגודיסון־פארק יתקיים מיפגש ה־„מיליונרים" אברטון וארסנל. סי־כוייה של הראשונה טובים לזכות בנצחון, בעקבות מפלתם של ה־„תותחנים" באמצע השבוע באיפס־וויץ' (3:0). ייתכן גם שאברטון תנ־צל את חוסר התגבורת דו־פסח. מש־חק מעניין צפוי להיערך ב„מיין רוד" בין מנצ'סטר־סיטי האלופה ללידס.

קארליל, שספגה באמצע השבוע את הפסדה הראשון תשחק בלסטר. העולה השנייה מידלסבורו, תשחק בסטוק. לוטון, הקבוצה השלישית שעלתה העונה, תארח את קווינס־פארק־ריינג'רס.

יתר המשחקים: בירמינגהאם — וולבס; ברנלי — קובנטרי; ניוקאסל — וסטהאם; טוטנהאם — דרבי.

בליגה השנייה יוצאת מנצ'סטר־יונייטד, הראשונה בטבלה, למשחק חוץ בקרדיף.

טוטנהאם מנהלת את המבלה

קבוצת הפאר הלונדונית טוטנ־האם, ספגה מפלתה הרביעית ברצי־פות מאז פתיחת הליגה האנגלית ב־17 באוגוסט, כשנוצחה במגרשה על־ידי מנצ'סטר־סיטי 2:1. טוטנהאם ניצבת עתה במקום האחרון, ללא אף נקודה.

שער הנצחון הובקע בשניות ה־סיום על־ידי הקשר תומי בוט. קו־דם לכן הבקיע מייק דויל בבעי־טת 11 ומרטין פיטרס השווה ב־מחצית השנייה. לראשונה העונה, שותף גם החלוץ הבין־לאומי מרטין פיטרס, בהרכב טוטנהאם.

אברטון וסטוק סיימו בתיקו 1:1. תוצאה דומה הושגה בין לסטר ו־בירמינגהאם. בוב לציפורד הבקיע יתרון לאברטון, בטרם השווה ג'ון מאהוני לסטוק. וסטהאם סיימה ב־תיקו־אפס עם העולה החדשה לו־טון.

מנצ'סטר־יונייטד מוסיפה לקצור נצחונות בליגת המישנה. היא גב־רה על פורטסמות 1:2, משעריהם של גרארד דיילי והאירי הצעיר סמי מקאלרוי. אסטון־וילה הביסה את האל־סיטי 0:6. האירי הבין־לאומי סמי מורגאן הבקיע שלושה שערים.

ערב קודם לכן הושגו התוצאות הבאות: איפסוויץ' — ארסנל 0:3; צ'לסי — ברנלי 1:2; מידלסבורו — קארליל 0:1; קובנטרי — דרבי 1:1; ליברפול — חלס 0:2; קווינס־פארק־ריינג'רס — לידס 1:1; שפילד יונייטד — ניוקאסל 1:2.

התכנית הלאומית בכדורגל

בפני מזכירות ההתאחדות לכדורגל יונחו ביום ב' לאישור לוחות משחקי הליגות שיפתחו ב־5 באוקטובר 1974. הננו מביאים את תוכנית שני הרבעים הראשונים של העונה. בשני הרבעים הנותרים ישתנה סדר הביתיות.

1.
הפועל ירושלים — מכבי פ"ת
הפועל ב"ש — בית"ר ת"א
מכבי ת"א — הפועל חיפה
הפועל ת"א — הכוח מכבי ר"ג
מכבי יפו — בני יהודה ת"א
שמשון ת"א — הפועל חדרה
הפועל כפ"ס — בית"ר ירושלים
הפועל פ"ת — מכבי נתניה

2.
בית"ר ירושלים — הפועל פ"ת
מכבי נתניה — הפועל ת"א
בני יהודה ת"א — מכבי ת"א
בית"ר ת"א — הפועל כפ"ס
מכבי פ"ת — הפועל ב"ש
הכוח מכבי ר"ג — הפועל ירושלים
הפועל חיפה — שמשון ת"א
הפועל חדרה — מכבי יפו

3.
הפועל י־ם — בית"ר י־ם
הפועל כפ"ס — מכבי ת"א
מכבי פ"ת — הפועל ת"א
בית"ר ת"א — הפועל חיפה
שמשון ת"א — בני יהודה ת"א
הכוח מכבי ר"ג — הפועל חדרה
הפועל ב"ש — מכבי נתניה
מכבי יפו — הפועל פ"ת

4.
הפועל חיפה — מכבי פ"ת
מכבי ת"א — הפועל י־ם
הפועל ת"א — מכבי יפו
שמשון ת"א — הפועל כפ"ס
בית"ר י־ם — הפועל ב"ש
הפועל פ"ת — הכוח מכבי ר"ג
מכבי נתניה — בני יהודה ת"א
הפועל חדרה — בית"ר ת"א

5.
מכבי ת"א — הפועל ת"א
בני יהודה ת"א — מכבי פ"ת
הכוח מכבי ר"ג — הפועל חיפה
הפועל י־ם — מכבי נתניה
הפועל ב"ש — שמשון ת"א
מכבי יפו — הפועל כפ"ס
הפועל חדרה — בית"ר י־ם
בית"ר ת"א — הפועל פ"ת

6.
הפועל חיפה — בית"ר י־ם
הפועל כפ"ס — מכבי נתניה
בני יהודה ת"א — הכוח מכבי ר"ג
בית"ר ת"א — הפועל ת"א
מכבי פ"ת — הפועל חדרה
הפועל י־ם — מכבי יפו
הפועל ב"ש — מכבי ת"א
הפועל פ"ת — שמשון ת"א

7.
מכבי נתניה — הפועל חיפה
בית"ר ירושלים — בני יהודה ת"א
מכבי פ"ת — הפועל פ"ת
מכבי יפו — הפועל ב"ש
הפועל חדרה — מכבי ת"א
שמשון ת"א — הפועל ת"א
הכוח מכבי ר"ג — הפועל כפ"ס
בית"ר ת"א — הפועל י־ם

8.
הפועל חדרה — מכבי נתניה
הפועל ת"א — בית"ר י־ם
מכבי ת"א — הפועל פ"ת
הפועל כפ"ס — מכבי פ"ת
בני יהודה ת"א — בית"ר ת"א
הפועל חיפה — מכבי יפו
הפועל י־ם — שמשון ת"א
הכוח מכבי ר"ג — הפועל ב"ש

9.
בית"ר י־ם — מכבי נתניה
מכבי תל־אביב — בית"ר ת"א
הפועל ת"א — הפועל כפ"ס
מכבי יפו — מכבי פ"ת
הפועל פ"ת — הפועל י־ם
שמשון ת"א — הכוח מכבי ר"ג
הפועל ב"ש — הפועל חיפה
בני יהודה ת"א — הפועל חדרה

10.
מכבי נתניה — מכבי ת"א
הפועל חיפה — הפועל ת"א
שמשון ת"א — מכבי יפו
בית"ר ת"א — הכוח מכבי ר"ג
מכבי פ"ת — בית"ר י־ם
הפועל כפ"ס — בני יהודה ת"א
הפועל י־ם — הפועל ב"ש
הפועל חדרה — הפועל פ"ת

11.
מכבי ת"א — שמשון ת"א
בית"ר י־ם — בית"ר ת"א
הפועל פ"ת — הפועל ב"ש
הפועל כפ"ס — הפועל חדרה
הכוח מכבי ר"ג — מכבי פ"ת
הפועל ת"א — הפועל י־ם
בני יהודה ת"א — הפועל חיפה
מכבי נתניה — מכבי יפו

12.
בית"ר ת"א — מכבי נתניה
מכבי פ"ת — שמשון ת"א
בני יהודה ת"א — הפועל ת"א
הכוח מכבי ר"ג — מכבי ת"א
הפועל י־ם — הפועל כפ"ס
הפועל ב"ש — הפועל חדרה
הפועל חיפה — הפועל פ"ת
מכבי יפו — בית"ר י־ם

13.
הפועל ב"ש — הפועל ת"א
בית"ר ת"א — שמשון ת"א
בית"ר י־ם — מכבי ת"א
הפועל פ"ת — בני יהודה ת"א
הכוח מכבי ר"ג — מכבי יפו
הפועל חדרה — הפועל י־ם
מכבי פ"ת — מכבי נתניה
הפועל כפ"ס — הפועל חיפה

14.
הפועל חיפה — הפועל חדרה
הפועל י־ם — בני יהודה ת"א
מכבי ת"א — מכבי פ"ת
הפועל ת"א — הפועל פ"ת
הפועל ב"ש — הפועל כפ"ס
מכבי נתניה — הכוח מכבי ר"ג
שמשון ת"א — בית"ר י־ם
מכבי יפו — בית"ר ת"א

15.
בית"ר י־ם — הכוח מכבי ר"ג
מכבי פ"ת — בית"ר ת"א
בני יהודה ת"א — הפועל ב"ש
הפועל פ"ת — הפועל כפ"ס
הפועל ת"א — הפועל חדרה
הפועל חיפה — הפועל י־ם
מכבי נתניה — שמשון ת"א
מכבי יפו — מכבי ת"א

שח-מט

ע"ש יוסף גולדשמידט ז"ל

בעריכת י. ינון קופלוביץ

30.8.74

מס' 3762

רוני שבי, טבריה R. Shabi

מוקדש לברוך לנדר

(מקורית)

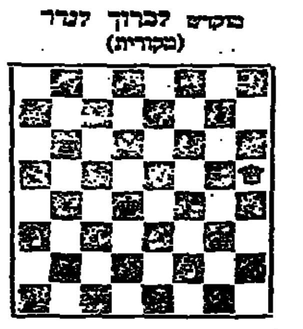

מט בשני מסעים 5+2

מס' 3763

ה. מארופה, א. ג'. טיונג והו. סיאו בואי

פרס 1, ב. צ. פ. 1973

מט בשלושה מסעים 8+9

מס' 3764

מורדכי ברונשטיין, גבעתיים M. Bronstein

(מקורית)

מט־עזר בשלושה מסעים 4+3
2 פתרונים

שאלות השבוע

הצעיר הטבריאני מקדיש מיניא־טורה על נושא מוכר היטב למו־רינו בעולם הקומפוזיציה (מס' 3762).

מס' 3763 כבשה את הבכורה בתחרות הפדרציה הבריטית בזכות מנגנון ציקלי מרהיב ב־4 הווריאנ־טים ובבניין נאה. ת. מרייר האינ־דונזי ראוי למיטב המחמאות! חותם את הפינה מט־עזר עם שני פתרונים שווי אסטרטגיה (מס' 3764).

פתרונים — אל העורך, רחוב להב־גרדיה 22, תל־אביב, 67325, עד ה־1.10.74.

פותרים חדשים רצויים בכל עת! פותר חדש המגיע ל־150 נקודות זוכה בפרס; לפותרי הדו־מסעית בלבד יוענק פרס בצוברם 100 נקודות.

הסולם

(עד מס' 3743)

יעקב אלטמן ושמואל קמינסקי — 278; יוסי רשר — 272; צבי רוט — 268; סב־ניר — 264; יוסף בירר — 255; יהודה סמוגי — 253; לוי הרצוג — 234; יוסי רז — 223; יעקב בהיר — 219; דוד וגמייסטר — 214; חיים בינר — 208; יוסף ברבש — 198; אפרת נהרי — 169; רז בורר — 149; מרדכי פינגולד — 126; ברוך לנדר — 103; דני הרשקוביץ', דני אליקים — 100; ניר רענן — 94; רון היילפרי, יצחק שוחרין — 82; תמיר אלטמן — 62; פז עינת — 61; יאיר קסטין — 55; ירום מרון — 47; נדב וסרמן — 44; מרדכי רונן — 26; רוני שבי — 13; ארי ריטרמן — 12; אפרים אלון, אריה בר־ארצי — 11; ישראל רוזנטל, יאיר שיינין — 5; שגיא אשל — 4.

זוכים בפרסים: יעקב אלטמן ושמואל קמינסקי, גבעת־עוז; יוסי רשר, ירושלים; צבי רוט, קריית־ים; סב־ניר, אפק; יוסף בירר, חיפה; יהודה סמוגי, אפיקים; דני הרשקוביץ', רמת־גן; ברוך לנדר, עפולה. איחולים לזוכים.

חילופין במט־עזר

אתגר מרתק למחברי הבעיות הוא העברתם של נושאים מהדרגיים מן התחום האורתודוקסי אל שלום הא־גדה. אחד הנושאים הפופולאריים של הדו־מסעית — נושא החילו־פין (העברת מטים הדדית אחרי 2 הגנות ב־2 פאזות) זכה לאחרונה לביטוי ביצירות מאלפים במט־עזר. אחד הטובים שבהם הוא הזוכה בפרס הראשון בתח־רות הרבעון האיטלקי.

מ. קרדזיולי

„סימפוניה סקאקיסטיקה", 1973

— פרס ראשון —

מט־עזר בשני מסעים 5+7
2/2 גוסופולו

לאחר המפתח! 1. פ־8ט מתפצלים 2 וריאנטים, המסתעפים שוב במ־סע השני (טיפוס צורני זה במט־עזר נקרא „גוסופולו" כשם המ־חבר היווני): 1. ... צג5 2. רד7 / צד7; ו7 / צד8X; 1. ... צד1+ 2. רד7 / צד7; צד8 / ת7X.

החילופין הושגו על־ידי הפיכת „גרימשאו" (חסימה הדדית של כלים מגינים) בווריאנט האחד לק־פיתות במשנהו כאשר המתבר בע־זר למניעת הדאלים „מאיימים" ב־ערוגה הקריטית „ה5" (וגבעטני 1). השופט ביטו מנסאסט הגדיר את הבעייה כקלאסית, והדגה לפני יצי־רות משל סטוקיץ', פרשה, חלוב־נה, באקשי, קריזלי ואחרים.

משחק המלכים

בעריכת אבי אמיר

החלטה מצערת

החלטה על אי שיגור נבחרת ישראל לאולימפיאדת הנ־שים, שתחל ב־15 בספטמבר בקו־לומביה, היא החלטה מצערת ומ־זיקה. לאחרונה עלו ארצה שחמ־טאיות עולות מבריה"מ, ונראה כי אם לא יתנו לשחמטאיות אלו הזדמנויות להוכיח את יכולתן, הרי שוב תלך ותנוע רמת השחמט בין הנשים בארצנו.

כפי שנודע לי, התקבלה התל־טה זו ברוגז רב בחוגי השחמ־טאות. באיגוד הישראלי לשחמט נמסר: כי ההחלטה נובעת בשל גרעון כספי של האיגוד. בהנהלת האיגוד קיוו לקבל תקציב מיוחד לנסיעה זו של שלוש שחמטאיות, ומלווה.

עם סגירת הגליון:

נמסר לנו כי בחוגי האיגוד הישראלי לשחמט נעשים נסיונות לבי־טול רוע הגזירה וייתכן כי נבחרת הנשים תצא בכל זאת לאולימפי־אדה.

לפני שנתיים השתתפה נבחרת נשות ישראל באולימפיאדת סקו־פיה. השחמטאיות שלנו הציגו רמה די טובה, אך חוסר משמעת מס־פקת וחוסר נסיון בינלאומי מנעו מנבחרתנו השגת מקום טוב יותר מאשר המקום ה־18 בין 24 נבחרות שהשתתפו באירוע.

ההרכב המיועד השנה היה צריך להיות שונה לחלוטין מן ההרכב שייצגנו לפני שנתיים.

ולטר בראון — אלוף ארה"ב

רב־האמן האוסטרלי לשעבר ולטר בראון, הזכור לנו מהופעותיו בת־חרויות נתניה, זכה באליפות אר־ה"ב. בצוברו 9.5 נקודות מ־13 משחקים ללא הפסד. אחריו הגיעו אבנס, בנקו וד"ר סאיידי, אשר את ניצחונו על קוטנס בתחרות זו הצגנו בשבוע שעבר במדורנו.

באליפות הפתוחה שנערכה בנ־יו־יורק ניצח הדני לארסן, בצוב־רו 8.5 נקודות מ־9 מישחקים. אח־ריו: בראון — עם 8 נקודות.

790 איש השתתפו בתחרות, שנמ־שכה חמישה ימים.

ברנשטיין במקום ה־17

דוד ברנשטיין סיים במקום ה־17 (מבין 27 משתתפים) באליפות ה־עולם לנוער, שנערכה בפיליפינים. ברנשטיין צבר בגמר (במאבק על המקומות 11—20) ארבע נקודות.

באליפות זכה אנטוני מיילס, בן ה־19 מאנגליה. מיילס צבר 7 נקו־דות מתשעה מישחקים, בהקדימו את ההולנדי דיקס — 5.5, לאחר שסיים עמו בתיקו בסיבוב האחרון. אחריהם: השבדי שנידר, היוגו־סלבי קוצ'ליב בגלל הפסד שלישי בתחרות בסיבוב האחרון.

הקרבות בסיטונות

הפעם מביאים אנו משחק וסיום, המצטיינים בסידרות של הקרבת כלים. ביחוד מרהיב הסיום, לו שותפים שני שחמטאים אלמונים. המישחק הוא מתחרות בינלאומית, שנערכה השנה ברומניה.

הגנת איזוכין

לבן: סטאנצ'יו (רומניה); שחור: מיכאייבסקי (פולין). בוקרשט 1974

1. ה4 פ־ו6 2. ה5 פ־ד5 3. ג4 פ־ב6 4. ד4 (XX) 4. ד:ג3 ה:ג3 הנוסח שלפנינו מאפשר לשחור להשיג שיוויון בקלות יחסית. 4. ... ד6 5. פ־ו3 ר־ז4 6. פ־ג3 ו5 7. ... (ד5) 8. ... 47 0־0 8. ר־ז4 ... 9. ב5 פ־ג6 (טוב גם ...8) ... פ־ג6! מלווה ב־ג5 ו־ג5 פ־א5 10. ר־ד5 11. מה־ה2 ג6 ולשחור משחק טוב; המשך זה נתקבל בקרב: סאלגוקר־באגירוב — באקו (1906) ...

... 20. ... 21. ... (מאיים 22. ...) 21. ... מה־ה7.

22. צ:ד7!! מ:ד7 23. ר־ז5! פ־ד3: (את הקורבן השני כבר אי אפשר לקבל, שכן לאחר 23... מ:ז5 בא 24. מה:ה6+ מ־ז8 25. מה־ח8+ מ:ח7 26. מה־ח7X) 24. צ:ד4! (הטוב ביותר להקריב עוד כלי) 24... ר:ה5 25. מה־ח7+ ר־ח7 26. צ־ד4+ והשחור נכנע.

עוד יותר מרהיב הוא הסיום שלפניגו:

לבן: ליפינג; שחור: הדהאגן

צרפת 1973

ממבט ראשון נראה כאילו חייבת המלכה השחורה לסגת ל־ה6, הלבן יכול להמשיך 2. 41 והשחור בצרות. במקום זאת בחר השחור ל„שחק באש". 1... פ:ה5! 2. ר:ה5? (היש מסע מתבקש יותר? הכל־זאת מו־טב היה 2. 41 על כן בא 2... פ:ד3 3. מה:ב2 והמצב לא ברור. על 3. ו:ה5 בא 3... ר־ה4! וזוכה. על 2. צ־ה1 בא 2... ר־ה4 3. מה־ז3 מ־ח8 ולשחור עדיפות).

2... ר־ה4!! (רעם ביום בהיר!) לא הולך 3. ד:ה4 בשל מה:ה2 והשחור הפך מנותקף לתוקף. מובן גם, שאת המלכה אין להכות בשל מט במסע הבא). 3. 41 מה:ה2!!! (שוב הקרבה של מלכה, שאין לקבלה בשל האיום 4... ר־ה3+

5. צ־ב2 צ־ת1(X) 4. ד7:ד 4ר:ד7 5. מה־ה3 ר־ה3+! (הקרבה רבי־עית במסע החמישי) 6. צ־ז2 ס־ס־ס 7. פ־ג3 מה־ח2+ 8. מ־ו1 ר:ז1 — הלבן נבנע.

אליפות ישראל בשחמט בכתב

בימים אלה הוגרלו הבתים לתח־רות הגמר באליפות ישראל בשח־מט בהתכתבות 1971/2 (26 איש בשני בתים) ולחצי גמר אליפות 1972/3 (42 משתתפים בשישה בתים).

החלה ההרשמה לתחרות רבע־הגמר לשנת 1974/5. ההרשמה אצל נתן יונריין, קיבוץ העוגן 42880. דמי ההרשמה — 5 ל"י להשתתפות בבית אחד של התחרות ו־8 ל"י להשתתפות בשני בתים. התחרויות יוחלו לאחר חג הסוכות.

תחרות על גביע ברין במרכז הנוער

יתהן קופלוביץ מוליך בראש ה־תחרות על גביע ברין, הנערכת במרכז־הנוער בתל־אביב, לאחר הסיבוב הרביעי, בו ניצח את ה־עולה החדש, המועמד לאמן — יוליוס טלסיק.

לקופלוביץ — 3½ נקודות. אח־ריו: אולגה פודרינסקיה — 2½ (1); קומאי המלינרסקי — 2 (1) כ"א; טלסין — 2 (משישה משחקים); לאה נודלמן — 1.5 (2); שרבצל ורפאלי — 1 (2); זיבלמן — ½ (3); הולצר — ½ (2); היכמן — ½; מנן — 0 (2).

התחרות מנוהלת בידי האמן ה־בינלאומי משה צ'רניאק.

שלושה מנצחים באמסטרדם

רבי האמנים איבקוב מיגוסלביה, יאנסה מצ'כוסלובקיה ותוקמאקוב מבריה"מ סיימו במשותף במקום ה־ראשון בתחרות א' של פסטיבאל אי.בי.אם. באמסטרדם, הולאנד. תוקמאקוב נחל הפסד יחיד בתח־רות כשנוצח בסיבוב האחרון על־ידי יפים גלר מבריה"מ.

שני מנצחים בדורטמונד

בתחרות בינלאומית שנערכה ב־דורטמונד במערב גרמניה ניצחו במשותף הרומני צ'וקלטיה, והי־הודי ההונגרי לאסלו סאבו עם 8.5 נקודות מ־11 משחקים כ"א; אח־ריהם — אלופת־העולם נונה גפ־רינדאשווילי, והיוגוסלאבי דאמיי־נוביץ' — 8 כ"א. שלושת המתח־רים הראשונים סיימו את התחרות ללא הפסד.

תשבץ מספר 1009

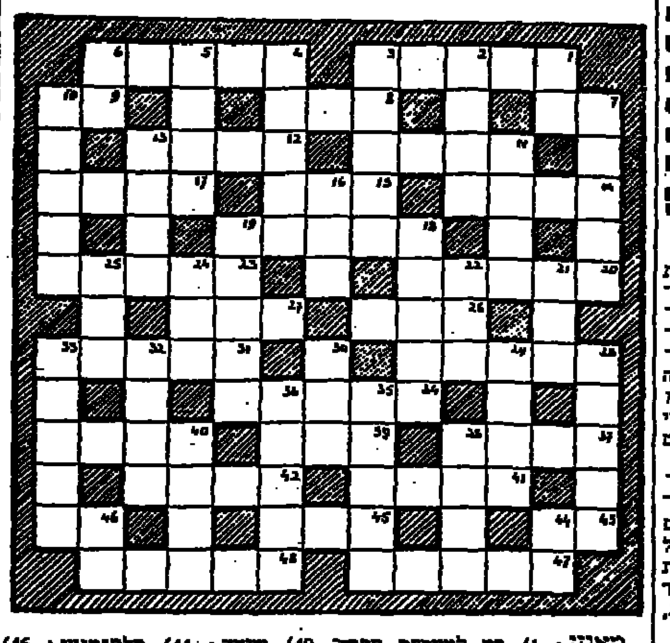

מאוזן: 1) בת למערכת חסרי־חוליות; 4) כלי־נגינה; 7) שן שלקובצרד־נפט ענק. מפתח; 8) מין ארבה; 9) בן; 11) מין תבואה; 12) שחקן ישראלי; 14) מין פסיש; 15) משמש לכתי־בה; 17) נהר מזרח־תיבוני; 18) עיר ביפאן; 20) גידול מלאכותי של בעלי־חיים; 23) במאי קולנוע צר־פתי; 26) שר ישראלי; 27) רקב; 28) כרך איטלקי; 31) מלכה ביהו־דה; 34) שיפשוף; 37) „עיף" הנ־שק; 39) קצה; 40) מכונית יש־ראלית; 41) גרעון; 42) קומדיה היתולית; 43) מדור; 45) גמל יש־ראלי; 46) בן־צאן; 47) מתרס; 48) מין קוץ (ישעיה ז'); 40) שוטה; 44) מלת־תנאי; 46)

מאונך: 1) מדף; 2) מין ספ־תת בצור; 3) דת הברהמינים; 4) כלי קיבול; 5) מלחין ישראלי; 6) עיר כהנים; 7) מין צמח־בר המ־שמש למאכל; 10) מחול עממי; 11) ניצוץ; 13) מלחין איטלקי; 16) עיר ברומניה; 18) מארבעת המינים; 19) הבלעה ורצוב; 21) גדול פרשני המקרא (ר"ת); 22) מדינה במזרח־הרחוק; 24) על תור־בותיה נבנתה טבריה; 25) תם; 28) פסיפס; 29) סמל המרירות; 30) מיתר שרירי; 32) מין מטבע; 33) ההאפקות; 35) קיבוץ בשפלת יהודה; 36) רש; 38) בית־אחיזה;

פתרון תשבץ מס' 1007

מאוזן: 1) סיגונים; 7) קרצוף; 12) רמון; 13) גיא; 15) צורר; 16) עין; 17) תומצה; 18) מין; 19) פן; 20) גנז; 22) דם; 24) מגלשה; 26) מוזיאון; 28) קלפי; 30) שין; 31) גו; 32) ין; 34) מרה; 35) לצון; 37) סכנולוג; 39) סנטור; 41) זם; 43) איל; 44) מש; 45) פגר; 47) כושית; 49) אשל; 50) יומי; 52) סמל; 53) אולי; 54) תנשמת; 55) אנטונים.

מאונך: 1) סרעפת; 2) ימין; 3) גנן; 4) ון; 5) יגון; 6) מים; 8) רין; 9) צום; 10) ווריד; 11) פרר־מביה; 14) אצטגנין; 17) הולין; 21) נשק; 23) קונוס; 24) מו; 25) הלמות; 26) מיץ; 27) אנטובוס; 29) פרג; 30) שלתופית; 33) גו־רית; 36) נגס; 38) כר; 40) מש־לים; 42) טנון; 43) אילן; 44) משלי; 46) רמש; 48) שמא; 49) און; 51) ים; 53) או.

זכו בפרסים

בהגרלה שנערכה בין פותרי תש־בץ מס' 1007 זכו בפרס:

אמציה ליטור — מרחביה; בני־מין מלובני — קרית־חיים; דב נדר־בר — נהריה.

נלסון רוקפלר — סגן־נשיא המעלה קרן מפלגתו

(סוף מעמ' 4)

חלום משפחתו?) היה מאז־ומ־תמיד להיבחר נשיא ארה"ב. את נסיונו הראשון בכיוון זה עשה ב־1960, אך נכשל בהתחרות על מינוי מפלגתו עם ריצ'ארד ניק־סון, השנוא עליו. הוא ויתר ל־ניקסון — תמורת ויתורים לי־בראליים במצע הבחירות של הלה. ב־1964 היה „קול קורא במדבר" נגד התנוה ימינה, ב־ועידה הרפובליקנית, אשר מינ־תה את בארי גולדווטר. הסתיי־גותו הפומבית ממועמד מפלגתו הפכה אותו ל„בוגד" בעיני ה־ימין המשתלט. הושמעו נגדו אפילו האשמות ב„קומוניזם".

גם ב־1968 לא נעשה מועמד, ומשנתמנה ניקסון — גילה כל־פיו לויאליות: נאם את נאום המינוי, יועצו קיסינג'ר התייצב בראש מדיניות החוץ בממשל ניקסון, ועד להדחה נמנע רוק־פלר מלמתוח ביקורת על ניק־סון.

עם התפטרות ועלייתו של ג'יראלד פורד לכס הנשיא, בו תלו־מר שלו על הנשיאות: תחילה התכוון רוקפלר להציג את מו־עמדותו ב־1976. אך עתה בוד־דאי, יהיה פורד עצמו המועמד לתקופת הכהונה הקרובה. נותרה איפוא, משרת סגן־הנשיא כפס־גת הקאריירה הפוליטית שלו.

ואכן, היה זה צעד מחוכם מצד פורד למנות את רוקפלר לסגנו. בדרך־כלל הריהו נחשב כ„ליבראל" בהא־הידיעה בק־רב המפלגה הרפובליקנית, אך הוא השלים זה מכבר עם הסיס־מה בדבר „חוק וסדר", ובהיותו מושל (בשנת 1971) ציווה לי־רות באסירים מתקוממים, אשר מחו נגד התנאים בכלא אטיקה, בלא להתחשב בבני־הערובה לכנותרו ויימ־ב שהחזיקו הללו. וכלום אפשר לכנות שמרן ו„ימני" את מי שמנע (בחוגו שלו) קבלת חוק מחמיר נגד הפלה מלאכותית ב־מדינת ניו־יורק; מי שצידד ב־„זכויות האזרח", ורכש את אהד־תם של תושבי משכנות־העוני של הארלם?

האכנם צער־שעשועים הוא, או שמא פוריטני, מדינאי מעשי — או אוטופיסט?

מכל מקום, מקיים הוא יחסים טובים עם האיגודים המקצועיים, ומצד שני (וזה העיקר) הוא אינו נציג חוגי־העסקים. שה־נשיא ניקסון קומסם נגד עצמו. איגוד יהוד יותר קל יהיה לפורד לנהל את המערכה הכלכלית.

ועוד תכונה יש לו, שהחברה האמריקנית משתוקקת לה בכל מאודה אחר ווטרגייט, תכונה משותפת גם לנשיא פורד: נקיון כפיים.

אכן, עם מינויו — עלו המ־ניות הרפובליקניות לקראת הב־חירות הקרובות לנשיאות.

צ. א.

מאמצים לגיוס כספים נוספים במגבית

מליאת הנהלת הסוכנות היהודית, בהשתתפות חברי ההנהלה מחוץ־לארץ, תתכנס ביום שני הבא, 2 בספטמבר, בירושלים בראשות יו"ר ההנהלה פנחס ספיר.

בעיות העליה והקליטה יעמדו ב־מרכז הדיונים שימשכו יומיים. הנ־הלת הסוכנות תקדיש דיון למצב במגביות בקרב יהודי התפוצות, ב־עקבות ביקור המשלחת של מנהיגי המגבית מארה"ב שהתמנה לישראל על־ידי ראש הממשלה. המגביות ב־כל הארצות קיבלו על עצמן להירתם לפעולה מיוחדת, כדי להגיע השנה לאותם הסכומים שנאספו בימי מל־חמת יום־הכיפורים. לשם־כך דרו־שים מאמצים בלתי שיגרתיים, משום שבעקבות המלחמה כבר העמיסו על עצמם תורמים רבים התחייבויות כספיות גדולות כלפי המגביות.

„אין טקסטיל — אין דימונה!"

(סוף מעמ' 4)

נציגם בפני ההנהלה ובפני ועד־העובדים: „אני בשבילם הכל — הוא אומר — אני הוועד, אני הבוס, אני המנהל. כשאמרו להם בשבוע שעבר להסתלק, הם אמרו: אנחנו הולכים מפה — רק כששיים יגיד לנו. כשראיתי שהעסק מתחמם, הכנסתי אותם לחדר שלהם, הזמנתי מוניות ושלחתי אותם הביתה".

ועד־העובדים ניסה להסביר לפו־עלים הערבים, שאין להם דבר נגדם.

„אם אין להם שום דבר נגדנו, למה איימו עלינו, ובאו עם מקלות ז־" — שואל פועל מרפית.

אלון מחולה, חבר מזכירות מפ"ם ויו"ר ועד־העובדים, מבקש להסביר: „הטלוויזיה והעתונות ניפחו את העניין של הפועלים הערבים והת־עלמו מבעייתם של 350 פועלים מפו־טרים מדימונה. יש פה יחסי־עבודה מצויינים בין היהודים לערבים,

והוועד מטפל בבעי... קלטה במפעל ... ממה שהוסכם איתנו ... התנגדנו.

אנחנו רק דורשי... הפקרון ההסתדרותי, שנכנס אחרון — ה... זה קשור דווקא לער... בדימונה מקומות־עב... את מקומם. אך ... בני 55—60 עם ותק... יתקבלו במקום אחר

סרטי השבוע

(סוף מעמוד 9)

חמת־העולם השניה ועד להוליבוד של שנות ה־50, הנתונה לפחד מקארתי הוועדה שלו, אינו סרט חשוב. הוא גובל בשמאלץ — אך הוא עשוי באיפוק, בידיים נבונות (בימוי, דיאלוגים, שיחזור רקע) ו־משחק היטב. עדיף בהרבה על „סי־פור אהבה" דומיו.

חדרה

„סקורפיו" (חדרה)

עולמם של אנשי־ביון משני צידי מסך־הברזל, בסרט־מתח מהוקצע ו־מלוטש של הבמאי האנגלי מייקל וינר. ברט לאנקסטר, כסוכן שסרח, נרדף למוות על־ידי חניכו לשעבר (אליין דילון) — ומוצא מחסה אצל ידיד־יריב, סוכן־ביון סובייטי בגוי־נה (פול סקופילד). סרט טוב בסו־גו, אף־כי מיכאני מדי, עם הופעה נהדרת בזכרון של שמואל רודנסקי הישראלי, כידידו הפליט של גיבור הסרט.

בתי־הקולנוע בתל־אביב

סינרמה טל. 39803
צ'ארלי וחצי
19.15 — 21.30

אסתר טל. 225610
שבוע 2
ז'אן פול בלמונדו
ז'קלין ביסט
בקומדיה
הרפתקאות במכסיקו
4.30—7.30—9.30

אורלי תל־אביב
שבוע 4
„שלום לחסידה"
(מומלץ לכל הגילים)
שעת הצגה: 4.30—7.15—9.30

בן יהודה טל. 228409
שבוע 8
„חופשה עד חצות"
הצגת בכורה ארצית
ג'ייסון קאן — מארשה מייסון — זאלי ואלד

גורדון טל. 224493
שבוע 2
לפני הסערה
מוצ"ש ב־20.00 ו־22.00
בימי חול
בשעות: 16.30, 19.30 ו־21.30

גת
שבוע 19
ג'ק למון
אוונטי
2 הצגות לערב: 6.45 — 9.15

דקל
הצגת בכורה ארצית
31.8.74
„אוכפים לוהטים"
19.30 — 21.30

הוד
שבוע 2
„שוגרלנד אקספרס"
גולד־הין
בנג'ונסון
19.30—21.30

חן
שבוע 5
ירח של נייר
3 הצגות ליום: 4.30, 7.15, 9.30

קולנוע לימור
שבוע 5
הדיקטטור הגדול
צ'רלי צ'פלין
16.30 — 19.30 — 21.30

דרייב־אין
„האידיאני הקטן"
19.30 כל השבוע
„חופשה מטורפת"
2
„נשוי בעל כרחו"
24.30

תל־... טל. 12... שבוע ... קיד ו... 16.30, 19.30, 21.30

מקסים שבוע „ארטיס... בסופרמ... שעות: ימי חול 9.30 —

פריז „המציאות ב... 10, 12, 14, 16

פאר שבוע שנה טובה בכורה א... פרנסואז... ליטו... בשעות: 16.30

קולנוע סי... שבוע תמים ו... יצירת... בילי ו... עם: טוני קורטיס, ... ג'ק למון ... שעות: 9.30 —

צפון שבוע שני גבריכ... אלן דילון, ... 7.30 — 9.30

תמר תחתונים 10, 12, 14, 16

רמת־אביב מוצ"ש 19.30 — ... „גבר עם ... קירק דוגלס, ... יום ב' 16.30 ... ריטה יה ...

מתמיד הצגת בכורה אר... החל מיום שישי „הטוב והמ... (סרט קרט... אחו של ברוס ...

מרכז 10, 12, 14, 16 סינמסקופ בצ... „בית־התשו... רק למבוג... 19.30 — 21.30

סטודיו הזלילה הג... שבוע 2

רמת־גן וגבעתיים

שביט גבעתיים
מוצ"ש ובמשך כל השבוע
„הדון מת"
אנטוני קווין
19.30, 21.30

ארמון רמת־גן
האחים מרקס
בדרך מערבה
3 הצגות ליום: 4.00, 7.30, 9.30

אואזיס רמת־גן
סרט רגיש ונוגע ללב
המשאלה שבלב
סרט חובה לנשים
2 הצגות לערב 7.30 — 9.30
יוסיות ב־4
משפחת רובינזון השווייצרית

קולנוע פתח־תקוה

היכל פתח־תקוה
במוצ"ש 31.8 2 הצגות 7.45, 9.45
כל השבוע: 3 הצגות: 4, 7.30, 9.30
שבוע 3
קוראים לי אף אחד

הדר פתח־תקוה
במוצ"ש 31.8 2 הצגות: 7.45, 9.45
כל השבוע 3 הצגות 4, 7.30, 9.30
הפשיטה

אמפיתיאטרון אורון
במוצ"ש 31.8.74 הצגה אחת לערב בשעה 8.45. בימי א', ב', ג' ד"ה' הצגה אחת בשעה 8.30
בד ספנסר
נקמתו של סיציליאני
ביום ד' 4.9.74 הצגת בד' דילן

שלום פתח־תקוה
מוצ"ש 20.00 — 22.00
הצגת בכורה עולמית
בעת ובעונה אחת עם ת"א, ירו־שלים וחיפה של הסרט הישרא־לי הטוב ביותר
„צ'ארלי וחצי"
בהשתתפות יהודה ברקן — זאב רווח — גאולה נוני
בצבעים.
במשך כל השבוע: 1.00, 19.30, 21.30

בתי הקולנוע נתניה

סטודיו טל. 23904
באולם פתוח מוצ"ש 19.30, 21.30
שבוע 2
„סטודנטית במלכודת"
באולם סגור מוצ"ש 19.15, 21.15
שבוע 4
„כך היינו"
החל מיום א' ב־16.30
הנשרים פשטו עם שחר

שרון טל. 22909
במוצ"ש 19.00 — 21.15
יהודה ברקן
בסרט הדוי ישראלי
„צ'רלי וחצי"
יוסיות מיום א' וכל השבוע ב־16.15
„יסורי פרידה"

בתי־הקולנוע בחיפה

החל ממוצ"ש 6.7.74 בשעות 9—7; בימי חול: ...

אמפיתיאטרון 64018
שבוע 4
הארטיסטים
בסופרמרקט

אורלי טל. 816868
דקה מתחנת הכרמלית!
האולם מקורר ומאוורר!
מוצ"ש: 7.00 ו־9.15
ימי חול: 6.45 ו־9.00
לפי בקשת הקהל!
שבוע 5
סרט מצחיק וכה עצוב — כה מציאותי וכה סידורי!
„הרולד ומוד"
רות גורדון — באד קורט

אורה
סרטו של קרלו פונטי
נוה הפחד
עם: אירן פאפאס — ריימונד לאבלוך
בצבעים ובסינמסקופ
בשבת: 7.00 — 9.15
בימי־חול: 4.00 — 6.45 — 9.00

פאר טל. 662232
האולם מאוורר!
שבוע 2
אליזבט טיילור, הלמוט ברגר, הנרי פונדה
בסרט שעורר סערה בעולם
„גורלה של אשה יפה"
בצבעים.
זמני ההצגות: מוצ"ש: 7.00 ו־9.15
ימי חול: 4.00, 6.45 ו־9.00

מירון טל. 63003
מיום ד' 6 הצגות ללא הפסק בשעות
10 — 12 — 2 — 4 — 7 — 9
סרט קרטה מלאכותי
„דו־קרב האגרופים"
(בצבעים)

ארמון האולם מאוו... בידורי פס — ... בכותרן, הנהג שנ... „בילי שני כ... בצבעים. זמני ההצגות: מוצ"ש ... ימי חול: 4.00, .45

חן האולם מקורר שבוע ... 7 פרסי „אוסקר" ל... תו של הסבה! פאול ניומן, רוב... „העוקץ" למבוגרים בלבד. מפאת אורך הסרט מוצ"ש: .45 ו־15 ימי־חול: 4.00, 6.30

עממי האולם מא... מוצ"ש, א', ב', ד' 6.45 ו־9.00 בערב. וביום ג) הצגה והצגת ערב בשעה ... שבוע סרט ישראלי עם ... „אבו אל...

עצמון במסגרת סרטי הגנ... הארי המגוה... „3 העוקץ" (בצבעים) עם: ג'ים בראון ג'ים קלי — פרד...

רון סרטו הסנצציוני של ... „חיסול טר... (בצבעים) עם: ריצ'רד בר... אלן דילון — רו...

בתי־הקולנוע בירושלים

החל ממוצ"ש מ־15.6 בשעות 9 — 7; בימי חול: 9 — 7 — 4

אורנע טל. 24733
סידני רום —
מרצ'לו מסטרויאני
בקומדיה החדשה של
רומן פולנסקי
מ ה ?
(רק למבוגרים)

הבירה טל. 26399
שבוע 2
מרצ'לו מסטרויאני
מישל פקולי
הזלילה הגדולה
מוצ"ש: 7.25 — 9.30
ימי חול: 4 — 7 — 9

אוריון טל. 22419
ג'ורג' ס. סקוט
בסרט המרתק
יום הדולפין

חן
איזה מין כומר
מוצ"ש: 7.30, 9.30
ימי־חול: 4 — 7 — 9

ארנון טל. 24829
שבוע 5
הדיקטטור הגדול
מוצ"ש: 7.30, 9.30; ימי־חול: 4, 7, 9

סמדר טל. 23742
שבוע 4
שחק אותה סאם
שעות: 7—9

מיטשל
יהודה ברקן — זאב רווח
צ'רלי וחצי
מיום ד' ה־3; מוצ"ש 7.30, 9.30; ימי־חול: 7.30, 9.30 ביום ד' ב־4

אורגיל
אלן דילון
ללא רגיעה
מיום ד' ב־3; מוצ"ש: 7.30, 9.30; ימי־חול: 4 — 7 — 9